GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ÇOCUK KOROLARININ EĞİTİMİNDE BİR YAKLAŞIM OLARAK EĞİTSEL OYUN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN MÜZİKSEL ERİŞİ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Hazırlayan
Atilla Çağdaş DEĞER

Ankara
Haziran, 2012

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ÇOCUK KOROLARININ EĞİTİMİNDE BİR YAKLAŞIM OLARAK EĞİTSEL OYUN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN MÜZİKSEL ERİŞİ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

DOKTORA TEZİ

Atilla Çağdaş DEĞER

Danışman: Prof. Suna ÇEVİK

Ankara
Haziran, 2012

JÜRİ ÜYELERİNİN ONAY SAYFASI

Atilla Çağdaş DEĞER'in "**Çocuk Korolarının Eğitiminde Bir Yaklaşım Olarak Eğitsel Oyun Kullanımının Öğrencilerin Müziksel Erişi Düzeylerine Etkisi**" başlıklı tezi 08/06/2012.tarihinde, jürimiz tarafından, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik öğretmenliği Bilim Dalı'nda Doktora Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı	İmza
Başkan: Prof. Mustafa APAYDIN	.....
Üye (Tez Danışmanı): Prof. Suna ÇEVİK	.....
Üye: Prof. Nezihe ŞENTÜRK	.....
Üye: Prof. Ülkü ÖZGÜR	.....
Üye: Yrd. Doç. Dr. Yücel KAYABAŞI	.....

ÖNSÖZ

Bu araştırmanın gerçekleştirilebilmesi için, bilgisini, sabrını, çalışkanlığını, titizliğini; eğitime, müziğe, sanata ve insana bakışını her zaman örnek aldığım, on yıldır öğrencisi olduğum ve hep öğrencisi olarak kalacağım tez danışmanım Sayın Prof. Suna ÇEVİK'e,

Bilimsel araştırmanın zorlu yollarında düşünce, öneri ve yönlendirmeleri ile bana sürekli destek olup değerli zamanlarını ayıran tez izleme kurulu üyesi Sayın Prof. Ülkü ÖZGÜR'e ve Sayın Yrd. Doç. Dr. Yücel KAYABAŞI'na,

Araştırma kapsamında değerli görüşlerinden yararlandığım çocuk korosu eğitimcilerine, ölçme araçlarının geliştirilmesinde yardımcı olan tüm uzmanlara ve onların nezdinde, Sayın Prof. Dr. Türev BERKİ'ye, Sayın Doç. Ahter DESTAN'a, Sayın Yrd. Doç. Dr. Salih AYDOĞAN'a, Sayın Yrd. Doç Dr. Selçuk BİLGİN'e,

Ölçeklerin oluşturulup, geliştirilmesinde ve öğrencilerin değerlendirilmesinde, sonsuz katkı sunan ve emeklerini ödeyemeyeceğim, Sayın Prof. Ülkü ÖZGÜR'e, Sayın San. Öğr. El. Sevgi ÜNAL'a, Sayın Öğr. Gör. Çiğdem AYTEPE'ye,

Geliştirdiği "Müziksel İşitme Testi"ni araştırmamda kullanabilmem için izin veren, yapılan değişiklikleri onaylayan ve işitsel materyeli gönderen, Sayın Dr. Elif Tekin GÜRGEN'e,

Görevli bulunduğum, H.Ü. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda, araştırma için gereken ortamı sağlayan, idari izinleri veren Sayın Prof. Dr. Erol BELGİN'e, Sayın Özkan AY'a, araştırma için görüşlerinden yararlandığım, Sayın Yrd. Doç. Dr. Turgay ERDENER'e, ve tüm kompozisyon anasanat dalı öğretim elemanlarına,

Deneysel işlemin gerçekleştirilmesinde, verdikleri olağanüstü destek için Anıttepe İlköğretim Okulu Müdürü Sayın Hasan SEVER'e, 3-A Sınıfı Öğretmeni Sayın Ayşe Ülker TAŞAL'a ve 3-B Sınıf Öğretmeni Sayın Melika BEYAZKAYA'ya, okulun piyanosunun akordunu gönüllü olarak yapan Sayın San. Öğr. El. Bahadır OĞUZ'a,

Nitel ve nicel verilerin çözümlenmesinde yardımlarını esirgmeyen, Sayın Ar. Gör. Dr. Müge ULUMAN'a, Sayın Doç. Dr. Gül ERGÜN'e, Sayın Doç. Dr. Melek ÇAKMAK'a,

Tezin bilgisayar yazım sürecinde, bilgi ve deneyimiyle sonsuz katkı sunan, Sayın Öğr. Gör. Mehmet FİLİZFİDANOĞLU'na,

Araştırmanın başından sonuna gerçekleşmesinde hakkını ödeyemeyeceğim meslekdaşım Sayın Çiğdem AYTEPE'ye, dostum Sayın Ömer COMBA'ya, öğrencilerim/arkadaşlarım Sayın Merve Nihan ERTEKİN'e, Sayın Ömürcan EDEŞ'e, Sayın Ayşe ÖZER'e, Sayın Nihan TILTAK'a, Sayın Aysu ERDOĞDU'ya, Sayın Esin ARDANUÇ'a, Sayın Başak KUYUMCU'ya, Sayın Bircan BİLGİN'e, Sayın Gizem Nur ÇOLAK'a, Sayın Güner AKPINAR'a, Sayın Sena ÇETİNKAYA'ya, Sayın Ceren UYGUN'a, Sayın Bilgehan SONSEL'e, Sayın Reha SARIKAYA'ya, Sayın Teoman TAŞKIRAN'a, Sayın Gizem TUTUG'a, kardeşim Dilan BEDİRHANOĞLU'na ve annem Neriman BIYIKLI'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Atilla Çağdaş DEĞER

ÖZET

ÇOCUK KOROLARININ EĞİTİMİNDE BİR YAKLAŞIM OLARAK EĞİTSEL OYUN KULLANIMININ ÖĞRENCİLERİN MÜZİKSEL ERİŞİ DÜZEYLERİNE ETKİSİ

DEĞER, Atilla Çağdaş
Doktora, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Suna ÇEVİK
Haziran 2012, 406 sayfa

Bu araştırmanın temel amacı, çocuk korolarının eğitiminde eğitsel oyun kullanımının öğrencilerin müziksel erişi düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda, önce koro eğitimcilerinin çocuk korolarında kullandıkları eğitsel yaklaşımları incelenmiş, ardından yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan kontrol grubundaki öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen farklı bir yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan deney grubundaki öğrencilerin müziksel erişi düzeyleri ve sürece ilişkin görüşleri saptanmıştır.

Araştırma kapsamında ele alınan alt problemlerin çözümlenmesi için, hem nicel hem de nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Nicel veriler SPSS 16.0 paket programı kullanılarak çözümlenmiş, erişi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesini amaçlayan alt problemlerin test edilmesi için tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA (split-plot ANOVA) kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden, yarı yapılandırılmış görüşme formu çocuk korosu eğitimcilerine (n=18) uygulanmış ve koro eğitimcilerinin yaklaşımları ile eğitsel oyun kullanım durumları belirlenmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden ise öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen modeli, Anıttepe İlköğretim Okulu 3-A (deney, n=36) ve 3-B (kontrol, n=36) sınıflarından oluşan çalışma grubuna uygulanmıştır.

Çalışma grubuna öntest ve sontest olarak Gürgen (2008) tarafından geliştirilen "Müziksel İşitme Testi" ile araştırmacı tarafından uzman görüşleri alınarak oluşturulup-geliştirilen "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" ile "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişim Ölçeği" uygulanmıştır. Ayrıca, öğrencilere deneysel işlemin sonunda "Bilişsel Başarı Testi" ve "Öğrenci Görüş Alma Formu" uygulanmıştır.

Deneysel işlem 8 hafta sürmüş, her iki grupla 40'ar dakikadan oluşan toplam 14 koro dersi gerçekleştirilmiş, tüm sürecin görüntülü kayıtları alınmıştır. Öntest ve sontestlere ilişkin görüntülü kayıtlar, alan uzmanları (n=3) tarafından, ölçme araçlarının yönergelerine uygun şekilde değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, çocuk korolarının eğitiminde çok az koro eğitimcisinin eğitsel oyun kullandığı, eğitimcilerin bir kısmının doğaçlama oyunlaştırmalardan yararlandığı, bazı eğitimcilerin ise hiç eğitsel oyun/oyunlaştırma kullanmadığı belirlenmiştir.

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin "müziksel işitme" ve "şarkı sesini kullanma" davranışları ile "bilişsel başarı" düzeyleri arasında deney grubu lehine anlamlı fark saptanmıştır. Her iki grubun "müziksel işitme-yineleme-söyleme" davranışlarına ilişkin erişi düzeylerinde önemli bir artış olmasına karşın, bu artışın deney grubu lehine göründüğü ancak anlamlı olmadığı belirlenmiştir.

Her iki grupta yer alan öğrencilerin neredeyse tamamı, koro eğitimine yönelik olarak son derece olumlu görüşler belirtmişlerdir. Ancak deney grubundaki öğrencilerin, koro eğitimi kapsamındaki tüm etkinlikleri, çok daha eğlenceli buldukları ve sürecin devamını daha fazla istedikleri saptanmıştır.

Hiç seçme yapmadan oluşturulan temel düzey çocuk korolarının eğitiminde bir yaklaşım olarak eğitsel oyun kullanımının yaygın yaklaşıma göre, öğrencilerin müziksel erişi düzeylerini artırmada daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak, eğitsel oyun yaklaşımın kullanılabilmesi ve daha çok çocuğa, koro müziği yoluyla eğitim verilebilmesi için, başta koro eğitimcileri ve mesleki müzik eğitimi kurumları olmak üzere, bireysel ve kurumsal yetkisi olanlara yönelik çeşitli öneriler sıralanmıştır.

ABSTRACT

THE IMPACT OF THE USAGE OF EDUCATIONAL GAME AS AN APPROACH IN THE EDUCATION OF CHILDREN CHOIRS ON THE MUSICAL FULFILLMENT OF THE STUDENTS

DEĞER, Atilla Çağdaş
Ph.D., Music Teaching Program
Thesis Advisor: Prof. Suna ÇEVİK
June-2012, 406 pages

The main purpose of this research is to analyze the impact of usage of educational game as an approach at the education of children choirs on the musical fulfillment of the students. For this purpose, at first educational approaches of the choir educators used in children choirs are analyzed. Then in accordance with the mostly used approaches, the musical fulfillment and the views about the process of both the control group of students who receive choir education and the experimental group of students who receive choir education developed with an approach by the usage of educational game are determined.

For the solution of the sub-problems of the research, both qualitative and quantitative research methods are used. Quantitative data is analyzed with SPSS 16.0 programme, while the split-plot ANOVA is used for the repeating measures over single factor to test the sub-problems aiming to determine if there is any meaningful difference between the fulfillment levels. As a qualitative method, half-structured interview form is applied to the children choir educators (n=18), the approaches and the state of their usage of educational game are found out. Out of the quantitative methods, the pre-post test of experimental research model with a control group design is applied to a study group composed of 3-A (experimental, n=36) and 3-B (control, n=36) classes of Anıttepe Primary School.

As the pre-test and post-test, "Musical Hearing Test" developed by Gürgen (2008) and "Musical Hearing-Repeating-Singing Form" developed by the researcher taking views of the experts are applied to the study group, together with the "Behavior

Development Scale in Usage of Singing Voice". Besides, after the experimental process, "Cognitive Success Test" and "Student's Opinion Form" are applied to the students.

Experimental process continued for 8 weeks, including the 14 choir class of 40 minutes with both of the groups. All process is recorded. The video recordings belonging to pre-test and post-test are evaluated by field experts (n=3) with respect to the measuring tools guidelines.

With respect to the findings, it is stated that for the education of children choirs, few choir educators use educational games, a part of educators benefit from improvised games, while some educators never use educational games.

In accordance with the mostly used approaches, a meaningful difference is found between the "musical hearing" and the "usage of singing voice" behaviors and "cognitive success" of the students who received choir education and the students who receive choir education with an approach by the usage of educational game, in favor of experimental group. Although there is an important increase in the fulfillment levels of "musical hearing-repeating-singing" behaviors of both groups, it is determined that the increase is in favor of experimental group, but not meaningful.

Almost all of the students in both of the groups stated extremely positive thoughts about choir education. But the students in the experimental group found all of the activities of the choir education more enjoyable and would like to continue the process more.

As a result, it is found that the usage of educational game as an approach in the education of basic level children choirs, which are composed without any audition, is more effective in increasing the musical fulfillment levels of the students. Concerning the research results, to use the approach of educational game and to provide education to more students through choir music, recommendations are given to the individuals and to the corporations, including choir educators and professional music education institutes.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ i
ÖZET iii
ABSTRACT v
İÇİNDEKİLER vii
TABLOLAR LİSTESİ x
ŞEKİLLER LİSTESİ xiv
KISALTMALAR LİSTESİ xv

BÖLÜM I
GİRİŞ 1
1.1. Türkiye'de Çocuk Korolarının Oluşumu ve Gelişimine Genel Bir Bakış 6
1.2. Çocuk Korolarının Eğitiminde Yaygın Olarak Kullanılan Yaklaşımlar 18
1.3. Problem Durumu 22
1.4. Problem 22
1.5. Alt Problemler 23
1.6. Araştırmanın Amacı 24
1.7. Araştırmanın Önemi 24
1.8. Varsayımlar 24
1.9. Sınırlıklar 25
1.10. Tanımlar 26

BÖLÜM II
KAVRAMSAL ÇERÇEVE 29
3.1. Koro ve Koro Eğitimi 29
3.2. Çocuk Korolarının Sınıflandırılması ve Yapılandırılması 33
3.3.Teknik Düzeylerine Göre Çocuk Koroları 52
3.4. Çocuk Korolarında Eğitimin Kapsamı 57
3.5. Çocuk Korosu Eğitiminin Çıkmaz Sokağı: Müzik Yeteneği 64
3.6. Çocuk Sesinin Özellikleri 74
3.7. Çocuk Korosu Eğitimciliği 85
3.8. Eskimeyen Yeni: Oyun 91

3.9. Oyun Kuramları ve Oyuna İlişkin Sınıflamalar....96
3.10. Oyunun Önemi ve Eğitsel Değeri....98
3.11. Müzik Eğitiminde Oyunun Kullanımı....101
3.12. Çocuk Korolarının Eğitiminde Eğitsel Oyun Kullanımı....107
3.13. İlgili Araştırma ve Yayınlar....112
3.13.1. Koro Eğitimi ve Çocuk Koroları ile İlgili Araştırma ve Yayınlar....112
3.13.2. Eğitsel Oyunlar ile İlgili Araştırma ve Yayınlar....123

BÖLÜM III

YÖNTEM....130
2.1. Araştırmanın Modeli....130
2.2. Çalışma Grubu....132
2.3. Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması....133
2.3.1. Koro Eğitimcisi Görüşme Formu....133
2.3.2. Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu....134
2.3.3. Müziksel İşitme Testi (Öntest-Sontest)....137
2.3.4. Müziksel İşitme – Yineleme – Söyleme Formu (Öntest-Sontest)....138
2.3.5. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği (Öntest-Sontest)142
2.3.6. Bilişsel Başarı Testi....146
2.3.7. Öğrenci Görüşleri Alma Formu....151
2.4. Deneysel İşlem....152
2.5. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlenmesi....155

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR....157
4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum....157
4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum....185
4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum....188
4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum....193
4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum....196
4.6. Araştırmanın Altıncı Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum....192

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER 205
5.1. Sonuçlar 205
5.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar ve Tartışma 205
5.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar 208
5.1.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar 209
5.1.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar 210
5.1.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar 210
5.1.6. Araştırmanın Altıncı Problemine İlişkin Sonuçlar 211
5.2. Öneriler 212

KAYNAKÇA 215

EKLER 244
EK-1. DENEYSEL İŞLEM UYGULAMA GÖRÜNTÜLERİ ÖRNEK DVD 245
EK-2. RESMİ İZİN BELGELERİ 246
EK-3. KORO EĞİTİMCİSİ GÖRÜŞME FORMU 255
EK-4. KORO ÜYESİ VE VELİ BİLGİ FORMU 258
EK-5. MÜZİKSEL İŞİTME TESTİ (Gürgen, 2008) 262
EK-6. MÜZİKSEL İŞİTME-YİNELEME-SÖYLEME FORMU 271
EK-7. ŞARKI SESİNİN KULLANIMINDA DAVRANIŞ GELİŞİMİ ÖLÇEĞİ 290
EK-8. BİLİŞSEL BAŞARI TESTİ 291
EK-9. ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ALMA FORMU 300
EK-10. DENEYSEL İŞLEM TAKVİMİ 301
EK-11. DENEYSEL İŞLEMDE UYGULANAN DERS PLÂNLARI 302
EK-12. DENEYSEL İŞLEMDE KULLANILAN EĞİTSEL OYUNLAR 352
EK-13. ÖĞRENCİLERE DAĞITILAN UYGULAMA DAĞARCIĞI 367
EK-14. DENEYSEL İŞLEM SONUNDA DÜZENLENEN KORO KONSERİ PROGRAMI 386

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Koroların Sınıflandırılması 32
Tablo 2. Çocuk Korosu Adlandırmaları 34
Tablo 3. Çeşitli Ülkelerden Çocuk Korosu Yaş Aralıkları 35
Tablo 4. Uluslararası Koro Organizasyonlarında Çocuk Koroları Yaş Sınırı 36
Tablo 5. Sun-Deliorman-Egüz'ün Çocuk Korosu Sınıflamaları 39
Tablo 6. Çocuk Korolarında Teknik Düzey Ölçütleri Örneği 54
Tablo 7. Rutkowski'nin "Şarkı Söyleme Gelişim Ölçeği" (Singing Voice Development Measure (SVDM) 72
Tablo 8. Junda ve Smith'in Şarkı Söyleme Gelişim Aşamaları (Adlandırmaları)..... 73
Tablo 9. Çocukların Genel Ses Sınırları/Alanlarına İlişkin Alanyazından Örnekler.... 78
Tablo 10. Yaşlarına Göre Çocukların Ses Sınırları 79
Tablo 11. 16. Türkiye Korolar Şenliği'ne (2011) Katılan Eğitimcilerin Lisans Mezuniyet Dağılımı..... 88
Tablo 12. Düşünür ve Eğitimcilerin Oyun'a İlişkin Görüşleri 95
Tablo 13. Oyunla İlişkili Kuramlar 97
Tablo 14. Okulöncesi-Sınıf-Müzik Öğretmenliği Programlarında Oyun 101
Tablo 15. Araştırmanın Modeli 131
Tablo 16. Araştırma Süreci 132
Tablo 17. Çalışma Grubu Öğrenci Sayısı ve Cinsiyete Göre Dağılım..... 134
Tablo 18. Çalışma Grubuna İlişkin Temel Bilgiler 136
Tablo 19. Çalışma Grubu Anne-Baba Meslek Bilgileri..... 137
Tablo 20. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu (MİYSF) Belirtke Tablosu..... 140
Tablo 21. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu Uzman Görüşleri..... 141
Tablo 22. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu Puanlayıcılar Arası Güvenirliği142
Tablo 23. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Kapsamı..... 144
Tablo 24. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Kapsamı Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu Uzman Görüşleri..... 145
Tablo 25. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Kapsamı Değerlendirme Ölçütleri 146

Tablo 26. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Kapsamı Puanlayıcılar Arası Güvenirliği 147
Tablo 27. Bilişsel Başarı Testi Belirkte Tablosu 148
Tablo 28. Bilişsel Başarı Testi Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu Uzman Görüşleri 149
Tablo 29. Bilişsel Başarı Testi'nde Yer Alan Maddelerin Yük Değeleri 151
Tablo 30. Madde Ayırıcılık İndeksinin Değerlendirilmesi 152
Tablo 31. Deneysel İşlem Ders Gün ve Saatleri 154
Tablo 32. Koro Eğitimcilerinin "Herhangi Bir Seçme/Eleme Yapmadan Çocuk Korosu Oluşturmak Mümkün Müdür?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 157
Tablo 33. Koro Eğitimcilerinin "Çalıştırdığınız Çocuk Korolarında Yardımcı Eğitimciler Var Mıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 158
Tablo 34. Koro Eğitimcilerinin "Çalıştırdığınız Çocuk Korolarında Sizden Başka Asıl Eğitimci Var Mıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 159
Tablo 35. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Korosuna Üye Alırken Hangi Yaklaşımı Kullanıyorsunuz?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 159
Tablo 36. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Koronuza Üye Alımında Kullandığınız Müziksel Düzey Belirleme Ölçütleri Nelerdir?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 160
Tablo 37. Koro Eğitimcilerinin "Çalıştırmakta Olduğunuz Çocuk Koronuzda Toplam Kaç Üye Vardır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 160
Tablo 38. Koro Eğitimcilerinin "Sizce Bir Çocuk Korosu Kaç Üyeden Oluşmalıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 162
Tablo 39. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Koronuz, Hangi Sıklıkta (Haftada Kaç Kez) ve Bir Çalışmada Ne Kadar Süre (Kaç Dakika) Eğitim Almaktadır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 163
Tablo 40. Koro Eğitimcilerinin "Sizce, Bir Çocuk Korosu, Hangi Sıklıkta (Haftada Kaç Kez) ve Bir Çalışmada Ne Kadar Süre (Kaç Dakika) Eğitim Almalıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 164
Tablo 41. Koro Eğitimcilerinin "Şarkı Öğretiminde Aktarım (Transpoze-Göçürme) Konusundaki Genel Görüşleriniz Nelerdir?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 165
Tablo 42. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Korolarının Eğitiminde "Eğitsel Oyunlar" Kullanıyor Musunuz?" Sorusuna İlişkin Görüşleri 167

Tablo 43. Koro Eğitimcilerinin Eğitsel Oyun Kullanım Durumları 168
Tablo 44. Koro Eğitimcilerinin Şarkı Seçme Ölçütleri 183
Tablo 45. "Müziksel İşitme Testi"nden Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri 186
Tablo 46. Müziksel İşitme Testi, Öntest-Sontest Puanları ANOVA Sonuçları 188
Tablo 47. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu'nda Yer Alan Alt Boyutlardan Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri 190
Tablo 48. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu'nun Bütününden Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri..... 191
Tablo 49. "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" Öntest-Sontest Puanları ANOVA Sonuçları 192
Tablo 50. "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nden Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri..... 194
Tablo 51. "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" Öntest-Sontest Puanları ANOVA Sonuçları 195
Tablo 52. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Bilişsel Başarı Testi Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Analiz Sonuçları 196
Tablo 53. "Koro Derslerini Sevdin Mi? Neden?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri 197
Tablo 54. "Koro Dersleri Sayesinde Neler Öğrendiğini Düşünüyorsun? Kısaca Açıklar Mısın?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri 198
Tablo 55. "Koro Dersleri Sence Nasıl Geçti? Kısaca Açıklar Mısın?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri 199
Tablo 56. "Koro Derslerinde En Çok Hangi Etkinliklerde Daha Mutlu Oldun?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri..... 200
Tablo 57. "Koro Derslerini Daha Sık Yapmak İster Misin?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri..... 200
Tablo 58. "Okul Dışından Bir Arkadaşına Koro Derslerimizle İlgili Bir Mektup Göndermek İsteseydin Neler Yazardın?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri 201

Tablo 59. “Koro ile İlgili Aklına Gelen İlk 5 Maddeyi Yazar Mısın?” Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri.....202
Tablo 60. “Koro Derslerinde En Çok İlgini Çeken ve Beğendiğin Etkinlikler Neler Oldu? Sıralayarak Yazar Mısın” Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri.....203

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Toplumsal Sanat Piramidi 5
Şekil 2. Çocuk-Gençlik-Yetişkin Koroları Piramidi 5
Şekil 3. Teknik Düzeylerine Göre Çocuk Koroları 53
Şekil 4. Çocuk Korosu Yapılanma Piramidi 56
Şekil 5. Kesişim Kümesi Eğitsel Oyunlar 102
Şekil 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Müziksel İşitme Testi Öntest – Sontest Farkı 187
Şekil 7. Deney ve Kontrol Gruplarının Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu Öntest – Sontest Gelişim Farkı 192
Şekil 8. Deney ve Kontrol Gruplarının Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Öntest – Sontest Gelişim Farkı 195
Şekil 9. İdeal Çocuk Korosu Yapılanma Piramidi 214

KISALTMALAR LİSTESİ

Araştırmada kullanılan kısaltmalar aşağıda belirtilmiştir.

ABD : Amerika Birleşik Devletleri
AÇMD : Ankara Çoksesli Müzik Derneği
Akt. : Aktaran
BBT : Bilişsel Başarı Testi
BÜ : Bilkent Üniversitesi
MSSF : Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi
ÇKEGF : Çocuk Korosu Eğitimcisi Görüşme Formu
GSEB : Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü
GÜGEF : Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi
HÜADK : Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı
İTÜ : İstanbul Teknik Üniversitesi
KÜVBF : Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu
MEAD : Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
MİT : Müziksel İşitme Testi
MİYSF : Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu
MÜZED : Müzik Eğitimcileri Derneği
ÖGAF : Öğrenci Görüşleri Alma Formu
SVDM : Singing Voice Development Measure
ŞSKDGÖ : Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği
THM : Türk Halk Müziği
TKŞ : Türkiye Korolar Şenliği
TPKD : Türkiye Polifonik Korolar Derneği
TRT : Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
TSM : Türk Sanat Müziği
ÜÇSA : Üniversitede Çocuk Sanat Atölyeleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanları değiştiren, geliştiren, özgürleştiren ve eşit kılan en önemli süreç eğitimdir. İnsanlar hatta toplumlar arasında varolan eşitsizlikler eğitim sayesinde azalmaktadır. Gelişmiş ülkelerde, bilgi, teknoloji ve iletişimdeki hızlı değişimin, eğitimle gerçekleştiği, her insanın bu haktan eşit ve en üst düzeyde yararlanabilmesi için gerekli ortamların sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir.

İnsana ve topluma yapılan en kalıcı yatırım olarak tanımlanabilecek eğitim, yaygın (informal) ve örgün (formal) olmak üzere iki ana türe ayrılmaktadır. Doğumdan ölüme kadar kesintisizce süren, ailede, yaşanılan toplumsal çevrede herhangi bir plâna ve denetime bağlı olmadan "doğal" olarak gerçekleşen bir süreç olan yaygın (informal) eğitimle her birey, yaşadığı toplumdan, etkileşim içinde bulunduğu farklı birey-toplum ve kültürlerden, istendik/istenmedik pek çok davranış kazanmaktadır. Bir anlamda yaygın eğitim, insan yaşadığı sürece devam eden, bitimsiz olduğu kadar denetimsiz de bir süreçtir.

Bu "denetimsiz" sürecin tersine örgün (formal) eğitim, plânlı ve programlı bir anlayışla gerçekleştirilir. Örgün eğitimde, toplum tarafından beklenen ve uygun görülen istendik davranışlar, belirli amaçlar doğrultusunda, plânlı, bilinçli, kasıtlı öğrenme etkinlikleriyle ve bu amaca uygun ortamlarda bireylere kazandırılmaktadır (Erden 2007: 14-15).

Eğitime ilişkin, çeşitli ve kapsamlı tanımlamalar yapılmış, eğitim kavramı, farklı bakış açılarından açıklanmaya çalışılmıştır.

Püsküllüoğlu'na (2002: 204) göre "bir kimseyi ya da bir hayvanı duyguca, davranışça, görgüce istenilene, yani güdülen ereğe göre biçimlendirme işi" olarak tanımlanan eğitim; Demirel'e (2005: 41) göre, insanları ve toplumları kapsayacak bir şekilde "genel anlamda bireyde davranış değiştirme süreci"dir. Şahin (2004: 3), eğitimde davranış değiştirme sürecinin "belli amaçlara göre" olmasını vurgulamış,

Senemoğlu (1998: 7) ise eğitimi; "insanın kişiliğini besleme süreci" ve "insan sermayesine yapılan yatırım" olarak tanımlamıştır.

Genetik mühendisliğindeki gelişmeler ekseninde Sönmez (2002: 2) ise eğitimi, "fiziksel uyarımlar sonucu, beyinde istendik biyo-kimyasal değişiklikler oluşturma süreci" olarak tanımlamıştır.

Fiziksel uyarımların, herhangi bir dış etkenden değil, bireyin özgür iradesiyle sağlanması önemlidir.

Bu açıdan bakıldığında Ertürk'e (1998: 12) göre eğitim, "bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme", Yeşilyaprak'a (2002: 2) göre ise, "bireyin her yönüyle bir bütün olarak kendisi ve toplumu için en uygun düzeyde geliştirilmesi" sürecidir.

Bu bağlamda eğitim, bireyleri ve toplumları, biçimlendirmek, geliştirmek ve yetkinleştirmek amacıyla, bilim, teknik ve sanatın her üçünü de kapsayan bir içerikle düzenlendiğinde etkili bir sürece dönüşmektedir. Fonetik sanatlar eğitiminin, en önemli alt boyutlarından biri olan müzik eğitimi, "bireyin müziksel davranışlarını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir" (Uçan, 2005: 28-352).

Kendine özgü bir bütün olan müzik eğitimi, birbirini besleyen üç ana türe ayrılmaktadır.

> **Genel Müzik Eğitimi**; iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program türü ne olursa olsun, ayrım gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, her yaşta herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir "insanca yaşam" için gerekli asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar. **Özengen (Amatör) Müzik Eğitimi;** müziğe ya da müziğin belli bir dalına özengence (amatörce) ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, zevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar. **Mesleki (Profesyonel) Müzik Eğitimi;** müzik alanının bütününü, bir kolunu ya da dalını, o bütün, kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde

> yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin, ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar (Uçan, 2005: 31-32).

Müzik eğitiminde gelişmiş olarak nitelendirilebilecek ülkelerde, bu üç türe dengeli bir önem verildiği ve türlerin birbirlerini besleyip geliştirmesinin hedeflendiği gözlemlenmektedir.

Müzik eğitiminin bu üç türünün bütünselliği ve önemi, Rus eğitimci V. A. Suchomlinsky tarafından şu cümleyle özetlenmiştir: "Müzik eğitimi, müzisyenin eğitimi değil, her şeyden önce insan(lığ)ın eğitimidir" (Kabalevsky, 1988: 16).

Bu bakış açısından yola çıkıldığında, müzik eğitiminin, insanlığı eğitmede sahip olduğu en önemli gücün koro eğitimi olduğu söylenebilir.

Bu görüşleri destekleyen Çevik (1999: 7), genel-özengen-mesleki müzik eğitiminde etkin ve önemli bir yer tutan koro eğitiminin, çok sayıda bireyi müzik eğitimi kapsamına alarak, onların "bireysel, toplumsal, kültürel, eğitsel ve ekonomik bakımdan sağlıklı, düzenli ve etkili ilişkiler" kurmasına yardımcı olduğunu vurgulamaktadır.

İnsan ve toplum yaşamında son derece önemli işlevleri olan koro eğitiminin ana malzemesi insan sesidir. İnsan sesinin en önemli işlevi konuşmak, bu sayede iletişim kurmak, toplumsal yaşamın gerektirdiği etkileşimi gerçekleştirmektir.

İnsan yaşamında sesin bir başka işlevi de müzik yapmaktır. Dilden aldığı güçle etkisi katlanan insan sesi, bilinen müzik yapmaya yarayan araçların hiçbirinin tek başına oluşturamadığı renk zenginliğini ve çeşitliliğini içerir. Besteciler, ana malzemesi dil olan ses müziğini yaratırken, dilden ve dilin müziğinden yararlanırlar (Çevik, 1988: 274).

Bu görüşü destekleyen besteci-eğitimci Muammer Sun dinleyicilerin herhangi bir çalgıya göre, sözlü müzikten daha fazla etkilendiğini, toplumun müziksel gelişiminde, sözlü müziğin, çalgı müziğine oranla çok daha etkili olabileceğini

belirtmektedir. Bu bağlamda, sözlü müzik yapan en yaygın topluluklar olan, çocuk ve gençlik korolarının önemini şu sözlerle vurgulamaktadır:

> Yoksul ülkelerde (ve bizim yoksul çevremizde) her insan, (her çocuk, her genç, her yetişkin kişi) bir çalgı satın alamayabilir; ama her insan şarkı söyleyebilir. Bu nedenle ülkemizde nitelikli müziğin gelişmesinde çocuk ve gençlik koroları, müzik gelişiminin temelini oluşturma işlevini yerine getirebilirler. Elbette olanaklar ölçüsünde çalgı eğitimi de yapılabilir, çalgı toplulukları da kurulabilir. Bunlar yapılmalıdır, yapılmaktadır. Bununla birlikte, koroların yurt çapında yaygınlaştırılması olasılığı, daha yüksektir. Korolar yurt çapında müzik gelişiminin temeli olabilirler (Sun, 2009:1).

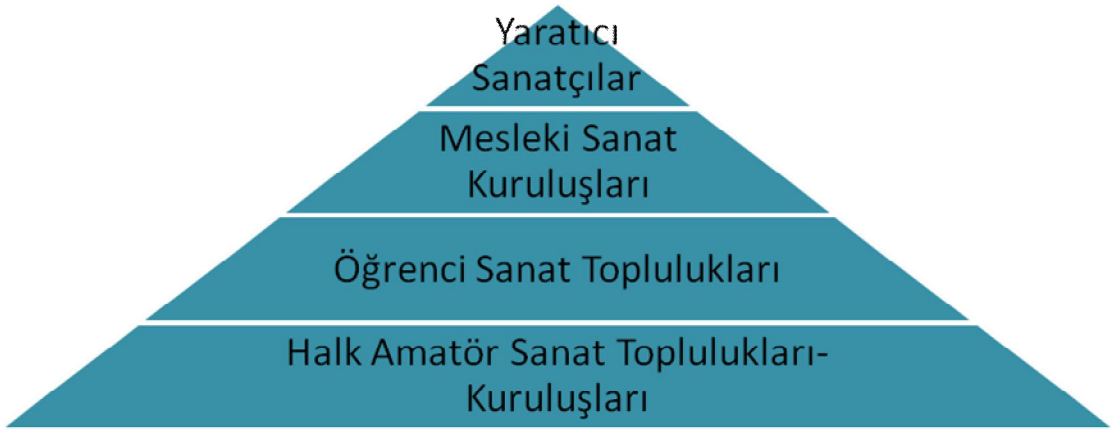
Sun, bu düşüncelerini belirtmesinden tam 40 yıl önce yazdığı, "Türkiyenin Kültür-Müzik-Tiyatro Sorunları" adlı kitabında, ülkemizin sanat ortamını "tabanı olmayan bir piramit"e benzetmiş ve sormuştur:

"Türkiye gibi yüzölçümü şu kadar büyük, 67 ili ve 32 milyon nüfusu olan kocaman bir ülkenin yalnız iki üç ilinde, sanat kurumu ve sanat yaşayışı bulunur da diğer illerinde bulunmazsa, siz bunu bir cümleyle nasıl anlatabilirsiniz?" (Sun, 1969: 219).

Bu olumsuz durumun değişmesi adına kuşkusuz çok emek verilmiştir. Ancak günümüzde, sanat kurumları ve sanat yaşayışının, ülkemizin 81 ili ve yaklaşık 74 milyon nüfusuna eşit ve dengeli dağıldığını, çalışmaların kurumlararası eşgüdümle ve ulusal bir eğitim-kültür-sanat politikası doğrultusunda gerçekleştirildiğini söyleyebilmek olanaksızdır.

Sun'un, ülkemizin sanat ortamını, **"tabanı olmayan piramide"** benzetme nedeni temelde, "her ülkedeki amatör ve profesyonel sanat kuruluşları, o ülkenin sanat piramidini oluşturur" olgusudur. Halkın katıldığı, yaşattığı özengen (amatör) sanat kuruluşları **piramidin temelini**, okullarda kurulan, öğrencilerin katıldığı yaşattığı sanat toplulukları **piramidin tabanını**; mesleki müzik eğitimi veren okullar-orkestra-tiyatro-opera-bale-bando vb. mesleki sanat kuruluşları **piramidin gövdesini** ve yaratıcı sanatçılar da **piramidin tepesini** oluştururular. Temel-taban-gövde ve tepe arasındaki ilişkinin bütüncül bir yapı teşkil etmesi, dengeli olarak tüm yurda yayılması, mümkün

olduğunca çok yurttaşın yararlandığı ölçüde, o ülkede sağlıklı bir sanat piramidinden söz edilebilir (Sun, 1969: 219).

Şekil 1. Toplumsal Sanat Piramidi (Sun,1969: 219)

Toplumsal sanat piramidinin, temelden tepeye, en önemli bileşenlerinden biri de "korolar"dır. Korolar, insanların çocukluktan yaşlılık dönemlerine kadar kesintisizce sürdürebilecekleri; birim zamanda çok sayıda bireye ulaşabilen, en temel düzeyden, en ileri seviyeye, sanatsal icrayı olanaklı kılan topluluklardır.

Şekil 2. Çocuk-Gençlik-Yetişkin Koroları Piramidi

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, sürdürülebilir bir yapılanma ile kurulacak koro piramidinin, ülkemizin ihtiyaç duyduğu toplumsal sanat piramidinin en kolay ve kapsamlı başlangıcı olacağı düşünülmektedir. Bu yapının ana kaynağı ise doğal olarak çocuk korolarıdır.

Bu noktada, ülkemizde çocuk korolarının oluşumu ve gelişiminin incelenmesi, nüfusumuza ve müzik eğitimi potansiyelimize oranla çocuk korolarının durumunun sorgulanması yararlı görülmektedir.

1.1. Türkiye'de Çocuk Korolarının Oluşumu ve Gelişimine Genel Bir Bakış

Tarihsel bir bakışla, ülkemizde koro geleneğinin karma korolarla başladığı, bu halkaya gençlik korolarının eklendiği görülmektedir. Öncelikli olarak mesleki (profesyonel) karma koroların kurulmasının hedeflendiği tarihsel süreçte, en geç kurulan koro türünün ise çocuk koroları olması dikkat çekmektedir. Oysa, piramidin tepesindeki yapılar olan mesleki koroların gerçekten var olabilmesi, özengen (amatör) koroların yaygınlaşmasına bağlıdır.

Özengen (amatör) koroların; bir ülkenin koro geleneğini oluşturan en önemli kaynak olduğunu belireten Egüz, bu görüşü doğrulamaktadır: "bu yolda başarılı olmuş ülkelere baktığımız zaman, ilk aşamada amatör korolara, öncelikle çocuk korolarına ağırlık verildiği ve bu yoldan da en üst düzeyde bulunan profesyonel korolara ulaşıldığı görülmektedir" (Egüz, 1981: 3).

Günümüzde, nüfusumuza oranla koroların yaygınlaşamamış olmasının hatta, kuruluş aşamasında tersine bir seyir izlenmesinin, tarihsel, eğitsel, toplumsal, kültürel ve ekonomik pek çok nedeni olduğu düşünülmektedir.

> Müzik ders olarak okullara ilk kez 1870'de İstanbul Muallim Mektebi'nde girdi. Şarkı öğretimiyle sınırlı dersleri bando subaylarıyla Sarayın fasıl müzikçileri veriyordu. Anadolu'da müzik eğitimi çoğunlukla bilgisiz ve yetersiz kişilerin elinde başladı. Çocuk ve gençlere yönelik bir şarkı dağarı bulunmadığı için derslerde yetişkinler için yazılmış şarkı ve ilahiler söyletiliyordu. (Selanik, 1996: 293).

Bu görünümün en önemli nedeninin, müzik dersi konulan programları yürütecek eğitimcilerin yokluğu olduğu vurgulanmaktadır.

Cumhuriyet öncesi müzik eğitiminin en önemli eksikliği "müzik öğretmeni" yetiştirilmemesiydi. Tanzimat döneminde 1869 tarihli Eğitim Genel Tüzüğü (Maarif-i Umumiye Nizamnamesi) ile sağlanan düzenlemelerle, özellikle de II. Meşrutiyet döneminde, çeşitli okullara müzik dersi konulmuştu, ancak bu dersleri yürütecek müzik öğretmenlerini yetiştirecek bir program yoktu. Bu nedenle "kimi müzikçiler, müzikçi

olduğu kabul edilenler veya sayılanlar ya da müzikten anlayanlar ya da anladığı sanılanlar okullara müzik öğretmeni" olarak atanıyorlardı (Uçan, 2005: 423-424).

Süreç içinde, yüzlerce yıllık halk kültürünün çocuk oyunlarındaki yansıması olan tekerleme, sayışma ve bilmecelerin kulaktan yayılmaya devam ettiği ancak çocuklara yönelik müziğin bu türdeki örneklerinin "eğitsel bir amaçla ve müzik derslerinde" kullanılmadığı düşünülmektedir.

İstanbul Erkek İlköğretmen Okulu'nun (Darülmuallimîn-i İptidaî) dört yıllık programında, her yıl haftada 2 saat Musiki ve Gına dersi yer almış, bu okul içinde açılan Uygulama Okulu (Tatbikat Mektebi) programında, Gına (Musiki) derslerine yer verilmiş, bu ders için Zati Arca, Zeki Üngör ve Musa Süreyya Bey gibi müzikçilere çocuk şarkıları besteletilmiştir (Uçan, 2005: 424).

Ancak, çocuklar için yazılmış bir "şarkı dağarı"ndan söz edebilmek için henüz erkendir. Çocuk korolarının kurulabilmesi için, çocuklara öğretilecek bir dağar ve bu dağarı öğretebilecek donanımda eğitimciler gerekmektedir.

Selanik'e (1996: 296) göre, Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle 1924 yılında kurulan Musiki Muallim Mektebi'nin yetiştirdiği, aralarında Ziya Aydıntan, Ferit Hilmi Atrek, Saip Egüz, Faik Canselen, Hasan Toroganlı'nın bulunduğu genç bir kuşak, pek çok zorluğa karşın eğitim müziğimizin çekirdeğini oluşturan çocuk ve gençlik dağarcığının ilk örneklerini vermişlerdir.

1932 yılında kurulan ve büyük şehirlerde Halkevi, köylerde ise Halkodası adı verilen merkezlerde önemli müzik çalışmaları yapılmıştır. Bu merkezlerin, 1936 yılına kadar müzik dalı danışmanlığını, 1939'dan itibaren de müzik müfettişliğini yapan Ahmed Adnan Saygun, koro çalışmalarının oldukça masrafsız ve çabuk sonuç alınabilecek etkinlikler olduğunu belirtmiştir. Saygun'a göre, müzik beğenisinin gelişmesi için ses eğitimi çok önemlidir. Güzel bir sese sahip olsun olmasın, her insan mutlaka şarkı söyler ve bu eğitimle geliştirilebilir. Bu görüşlerin yaygınlaşabileceği

500'e ulaşan Halkevi ve 4000 Halkodası 1950 yılında kapatılmıştır (Aracı, 2001:102, Adnan[1], 1940: 13-19).

Ancak, bu merkezlerdeki etkinliklerin, mesleki müzik eğitimi alanındaki gelişmelerle birleştiği ve çocuk korolarının kurulabilmesi için gereken eğitsel, kültürel ve toplumsal zemini hazırlamaya başladığını söylemek mümkündür.

Üsküp Sanayi Mektebi'nde müzik öğretmenliğine başlayan, ilk müzik ders kitabını (Okullarda Müzik) yazan İstanbul'un çeşitli okullarında öğretmen ve bando şefi olarak çalışan Hulusi Öktem'in, çocuklara hem batı, hem de Türk bestecilerinin çocuk şarkılarından ve marşlardan oluşan bir dağarcığı öğrettiği, derslerinde ikisesli şarkı denemeleri yaptırdığı belirtilmektedir. 1934 yılında Türkiye'nin ilk özengen (amatör) çoksesli korosunu Kadıköy Halkevi'nde kuran ve bu koroyu yurt dışına çıkaran Öktem'in gerçekleştirdiği bir başka önemli etkinlik; 1947 yılında, İstanbul'un tüm okullarından seçilen 2500 öğrenciyle, Beşiktaş Şeref Stadyumu'nda düzenlediği ikisesli koro konseridir (Okyay, 2004: 31, Sağer, 2003: 41, Say, 2005: 648, Sözer, 2005: 529).

Cumhuriyet'le birlikte Türk müzik eğitimi ve yaşamını en çok etkileyen iki kuruma, Musiki Muallim Mektebi ve Ankara Devlet Konservatuvarı'na sahip olan başkentin, çocuk koroları alanında ayrıcalıklı bir konumu olduğu düşünülmektedir.

1952 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı'nı bitiren ve aynı kuruma koro, koro yönetimi ve armoni öğretmeni olan Muzaffer Arkan 1965 yılında, Ankara Radyosu Çocuk Korosu'nu kurmuştur. Bu koro yaklaşık on yıl boyunca Radyo Çocuk Saati Korosu olarak görev yapmıştır (Say, 2005: 98; AÇMD[2]).

Türkiye'de ilk ulusal koro örgütlenmesi 1968 yılında, Milli Eğitim Bakanlığı Kültür Müsteşarı H. Hüsnü Cırıtlı'nın (1911-2009) öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. MEB Kültür Müsteşarı Müşaviri olan besteci-eğitimci Muammer Sun ile Erdoğan Okyay, Saip Egüz, Fehamettin Özgüç, Nurhan Cangal, Rıdvan Süer'den oluşan Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü eğitimcilerinin hazırladığı "Çocuk ve Gençlik Koroları Talimatı" 19 Haziran 1968 yılında kabul edilmiştir (Sun, 1969: 227).

[1] Ahmed Adnan Saygun
[2] http://www.acmd.org.tr/cokseslikorosu.html

Gerek tarihsel değeri, gerekse içeriği bakımından devrimsel bir belge olan bu talimat, il ve ilçelerde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı çocuk ve gençlik korolarının kurulmasını ve bunların çalışma biçimlerini düzenleyen 7 bölümden oluşmaktadır.

Sun'a (1969:220) göre koroların kurulması, çalışması, konserleri, gelişmesi, ihtiyaçlarının karşılanmasıyla MEB adına, İl Milli Eğitim Müdürlükleri görevli kılınmıştı. Tüm yurtta 80 Çocuk Korosu 80 Gençlik Korosu'nun kurulması, her koronun yılda en az iki konser programı hazırlaması böylece en az 320 konser programının dizi konserleri olarak okullarda, salonlarda, açık havada, öğrencilere ve halka, en az 10 konserle sunulması tasarlanmıştı. Bu konserlerin programlarında, "bölgeden evrene" ilkesine göre seçilmiş parçalar yer alacaktı. Yani, kendi ilinin, bölgesinin müziklerinden, yakın bölgelere ve bütün dünya müziklerine doğru açılan bir program geliştirilecek, böylece ulusal bütünlük anlayışı içinde yurt çapında köklü müzik gelişmesine katkıda bulunacak büyük bir hareket başlatılacaktı.

1968-1969 öğretim yılında birçok il ve ilçede 166 çocuk ve gençlik korosu kurulmuş, bu korolar belirlenen hedeflerle çalışmış, konserler vermişledir. Koroların yöneticilerine yönelik ilki Ankara (1968), ikincisi de Sinop'ta (1969) olmak üzere iki hizmetiçi eğitim düzenlenmiştir.

Plânlı, özenli ve özverili çalışmalarla yaşama geçirilen, geleceğe yönelik büyük umutların yeşermesine neden olan, çocukların-gençlerin nitelikli bir müzik eğitimi almanın ötesinde, üretken, çalışkan, özgüveni ve özsaygısı olan bireyler haline gelmesini sağlayacak ülkemizin ilk ulusal koro hareketi iki yıl sonra durdurulmuştur.

Çevik'e (1999: 234) göre, kurulan 166 koro, "eğitim ve buna bağlı olarak ulusal kültür politikalarının, gereği gibi ve çağa uygun olarak değerlendirilmeyişi yüzünden ne yazık ki gerekli desteği bulamamış ve yaşamını sürdürememiştir."

Ancak tohum bir kez toprağa atılmıştır. Bu ilk koro hareketine katılanların ortak belleği ve deneyimleri yeni filizlerin habercisi olacaktır. O zamana kadar daha çok ortaöğretim ya da yükseköğretimde çalışmış olan eğitimciler artık çocuklara ulaşma yolunu öğrenmişlerdir: bu yol, farklı kurum, kuruluşların bünyesinde kurulacak "çocuk koroları"dır.

Hulusi Öktem'in kurduğu Kadıköy Halkevi Korosu'nda söyleyen ve 1969-1975 yılları arasında Film-Radyo-Televizyon'la Eğitim Merkezi'nde müzik programcısı olarak çalışan Leyla Deliorman'ın "İlkokullar İçin Müzik" programları ve kurduğu "Papatyalar Çocuk Korosu" programları TRT'de (1969-1979) yayınlanmıştır (Deliorman, 1986: 144; Şentürk, 2005: 20).

1970'li yıllar, geçmişin kazanımları sayesinde "çocuk korolarının" resmi ve özel kuruluşlar ile sivil toplum örgütlerinin bünyesinde kurumsallaşmaya başladığı bir dönemdir.

1973 yılında, Muzaffer Arkan, Ahmed Adnan Saygun, Cevat Memduh Altar, Mithat Fenmen, Ahmet Samim Bilgen, Cevza-Cenap And'ın öncülüğünde kurulan Ankara Çoksesli Müzik Derneği bünyesinde, Ankara Çoksesli Çocuk Korosu (1976) kurulmuştur[3].

Besteci ve eğitimci Cenan Akın, 1975 yılında Türkiye'nin özel sektör bünyesindeki ilk çocuk korosu olan Akbank Çocuk Korosu'nu kurmuştur. Bu koro aracılığıyla, bestecilere ilk kez çocuk şarkısı siparişi verilmiş, bu amaçla yarışma açılmış ve kitaplaştırılan şarkılar MEB'in tavsiyesiyle okullara Akbank tarafından parasız olarak dağıtılmıştır (İlyasoğlu, 2007: 130, Akbank, 1979: 3).

1970'li yılların sonlarına kadar, ülkemizdeki çocuk koroları arasında, en köklü ve kalıcı yere sahip olan TRT Çocuk Koroları'nın kurulması için gereken eğitsel ve toplumsal bir temelin atıldığı, zeminin hazırlandığı söylenebilir.

> TRT Çocuk Korolarının kuruluşu, 1977 yılında Gazi Eğitim Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bölümü'nde oluşturulan bir öncalışmanın TRT'ye yansıtılmasıyla başlamış, Gazi Eğitim Enstitüsü uzman öğretmenleri Saip Egüz, Saadettin Ünal, Sevim Ünal ile TRT Müzik Dairesi uzmanlarından Erçivan Saydam'ın işbirliği ile geliştirilen çalışma 1978 yılında sonuçlandırılmıştır (Gürgan, 1983: 5).

2 Aralık 1978 yılında eğitim çalışmalarına başlayan Televizyon Çocuk Korosu, "Güle Oynaya" (1980) adlı yapımda, her hafta "Haftanın Şarkısı" ayda bir kez olmak

[3] http://www.acmd.org.tr/acmd.html ve http://www.acmd.org.tr/korolarimiz.html

üzere de "Ayın Konseri" gibi programlarla bazı çocuk programlarının tanıtım (jenerik) şarkılarının seslendirilmesinde görev almıştır. 27 Ocak 1979 tarihinde ise yine Saip Egüz'ün danışmanlığında, Taner Solukçu ve Gülşen Şimşek eğitimciliğinde, TRT Ankara Radyosu Çocuk Korosu adında ikinci bir koro çalışmalarına başlamış, 6-7 Mart 1982 yılında yapılan değerlendirmeler sonucunda, radyo ve televizyon çocuk koroları "TRT Ankara Çocuk Korosu" adı altında birleştirilmiştir. Kuruluşundan günümüze koroda görev yapan başlıca eğitimciler Saip Egüz, Taner Solukçu, Sevim Ünal, Reyhan Öney, Gülşen Şimşek, Suna Çevik, Müzeyyen Demirci, Salih Aydoğan, Süreyya Çağlar, Fatma Öz (Bildiren), Fulya Gedikli, Elif Göker, Nilüfer Tatman'dır. TRT Ankara Çocuk Korosu'nun kuruluşundan hemen sonra, 1979'da TRT İstanbul Çocuk Korosu, 1983'de ise TRT İzmir Çocuk Korosu kurulmuştur (Gürgan, 1983: 6-9, Perçin, 1999: 8-17).

TRT Çocuk Koroları, üyelerine verdikleri eğitimle bir "okul" olmuşlardır. Özellikle 1980'li yılların sonlarına kadar, radyo-televizyon yayıncılığının devlet tekelinde olması sayesinde, yalnızca çocuklar değil, neredeyse tüm Türk halkı bu korolar aracılığıyla, çocuk şarkılarını ve marşları öğrenmiş, dağarcığına almıştır. TRT Çocuk Koroları'nın müzik eğitimimize en önemli katkılarından biri de, "gençlik" korolarının kurulmasına zemin hazırlamalarıdır. TRT Çocuk Koroları'ndan yetişen üyelerin bir kısmı TRT Gençlik Koroları'nın, bir kısmı da sivil toplum örgütleri bünyesindeki gençlik korolarının kaynağını oluşturmuştur.

1983 yılında, eğitimini Sevim Ünal ve Saadettin Ünal'ın üstlendiği, Ankara Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü ile Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol gereği, Ankara Devlet Opera ve Balesi Çocuk Korosu kurulmuştur. Aynı koro, 15 Kasım 1990 tarihinde Kültür Bakanlığı tarafından yapılan yeni bir protokol gereği Ankara Devlet Çoksesli Korosu bünyesinde, Devlet Çoksesli Çocuk Korosu olarak adlandırılmıştır (Yüksel, 1996: 40).

Kurulduğu günden başlayarak düzenli konserler veren, çok sayıda opera temsilinde çocuk partilerini seslendiren, kaset kayıtları gerçekleştiren Devlet Çocuk Korosu, 2004 yılından bu yana Ahter Destan şefliğinde çalışmalarını sürdürmekte, yurtiçi ve dışında konserler gerçekleştirmekte ve ödüller almaktadır.

Üyelerine verdikleri nitelikli eğitim sonucu gerçekleştirdikleri konserler, yer aldıkları etkinlikler, radyo-televizyon yayınları ve bant kayıtlarıyla ulaştıkları geniş halk katmanlarına "çocuk korosunu, çocuk müziğini" tanıtan, sevdiren bir anlamda "halkı eğiten" TRT Çocuk Koroları ve Devlet Çocuk Korosu'nun kendi üyelerini mesleki müzik eğitimine, birçok müzik öğretmenini de "çocuk korosu" kurmaya özendirdiği bilinmektedir.

1986 yılında kurulan İzmir Merkez İlçe Belediyesi Çocuk Korosu, çeşitli nedenlerle isim değiştirerek, İzmir Filarmoni Derneği Çocuk Korosu, İzmir Devlet Opera ve Balesi Çocuk Korosu, TOBAV Çocuk Korosu olarak çalışmalarını sürdürmektedir (Canku, 1992: 7-9, Türkiye Korolar Şenliği, 2011: 142).

1989 yılında, TRT Ankara Gençlik Korosu şefi Mustafa Apaydın öncülüğünde kurulan, Türkiye Polifonik Korolar Derneği (TPKD), bünyesindeki korolarla kendi koro piramidini gerçekleştiren ülkemizdeki ilk ve tek örnektir. TPKD Çocuk Korosu 1992'de, TPKD Minikler Korosu ise 1996 yılında kurulmuştur. 8 koronun etkin olarak çalıştığı dernek, Türkiye'nin en uzun soluklu ulusal koro etkinliği olan Türkiye Korolar Şenliği'ni[4] düzenlemektedir. Yurdun dört bir yanından katılımcı koroların seslerini duyurdukları tek ulusal etkinlik olan Türkiye Korolar Şenliği'nin varlığı, diğer korolar için olduğu gibi çocuk koroları için de çok önemlidir. Zira, salt bu etkinliğe katılma hedefiyle bile yeni koroların kurulduğu, varolan koroların ve eğitimcilerin şenlik sayesinde kendilerini geliştirdiği ve paylaşımda bulundukları bilinmektedir.

Her ne kadar, konservatuvarların kendi öğrencilerinden oluşan çocuk koroları[5] olduğu bilinse de, üniversiteler bünyesinde özengen çocuk korolarının varlığı oldukça yenidir.

[4] Türkiye Korolar Şenliği ve Türkiye Polifonik Korolar Derneği'nin müzik ve koro eğitimimize çokyönlü-çokboyutlu katkıları için ayrıntılı bilgi, Apaydın (2002) ve Gökçe'nin (2007) ilgili bildirilerinde yer almaktadır.

[5] Türkiye'de, bünyesinde ilköğretim okulu bulunan konservatuvarların tümünde çocuk koroları olduğunu söylemek oldukça güçtür. Bu durumun en önemli nedenlerinin, söz konusu kurumlarda, çocuk korosu eğitimi veren/verebilen eğitimcilerinin sayısal azlığı ve "koro" dersinin öğretim programlarında tarihsel süreçte düzenli olarak ihmal edilmesi (hatta zaman zaman kaldırılması) olduğu düşünülmektedir. Bu kurumlarda yer alan ilköğretim 6-7-8. sınıf öğrencileri için, 2011-2012 yılından itibaren haftada bir kez ve 40 dakika olarak programa konan "koro" dersinin olumlu, ancak mesleki müzik eğitimi açısından son derece yetersiz bir adım olduğu düşünülmektedir.

1993 yılında Bilkent Üniversitesi Müzik ve Sahne Sanatları Fakültesi'nde, çocuklara yönelik özgün bir müzik eğitimi projesi olarak başlatılan "Erken Müzik Eğitimi Programı"nda, Cumartesi günleri 40 dakika olarak gerçekleştirilen "Birlikte Söyleyelim" adlı koro dersleri, yükseköğretim kurumları bünyesindeki en uzun soluklu çocuk korosu örneğidir. Bu dersler kapsamında sınıf koroları olarak çalışan çocuk koroları, birleşerek piyano ve orkestra eşlikli konserler gerçekleştirmektedir.

1994 yılında Sevda-Cenap And Müzik Vakfı'nın, "müzik eğitimini küçük yaşlarda başlatma ve yaygınlaştırma" projesi kapsamında "Akyurt Çocuk Korosu" kurulmuştur. 1997 yılında ise Atatürkçü Düşünce Derneği Çorum Şubesi Çoksesli Çocuk Korosu kurulmuştur (Türkiye Korolar Şenliği, 2011: 96-106).

1999'da kurulan Müzik Eğitimcileri Derneği (MÜZED), müzik eğitiminde koronun önemine özel yer veren, koro eğitiminin gelişip yaygınlaşması için üyeleriyle bu alanda çalışmalar yapan en yaygın ve tek meslek örgütüdür.

Mersin Polifonik Korolar Derneği bünyesinde 1999 yılında "Minikler" ve "Çocuk Korosu", 2000 yılında ise "Umut Işığı Korosu", Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası himayesinde de "Minikler Korosu" ve "Çocuk Korosu" kurulmuştur (Türkiye Korolar Şenliği, 2011: 82-152).

Ülkemizde ikinci ulusal koro örgütlenmesi 2001 yılında, Kültür Bakanlığı tarafından, eğitimci ve besteci Salih Aydoğan'ın öncülüğünde gerçekleştirilmiştir. "Her İl'e Bir Koro, Her Çocuğa Bir Şarkı" adlı proje kapsamında, 2001-2003 yılları arasında 29 ilde çocuk ve gençlik koroları kurulmuştur.

Kültür Bakanlığı tarafından bu koroların yöneticilerine Ankara (2001) ve Antalya'da (2002) koro eğitimi ve yönetimi seminerleri düzenlenmiştir. Ayrıca yine 2001 yılında "çocuk şarkıları", 2002'de de "gençlik şarkıları" beste yarışmaları düzenlenmiştir (Çiftçi, 2002: 249-250).

Kısa sürede, kuruluşlarını tamamlayarak konserler veren koroların, yurdun 81 iline yayılması hedeflenmiştir.

Ancak, 2003 yılında Kültür Bakanlığı tarafından projenin ödenekleri kesilmiş, projenin devamına ve sahiplenilmesine ilişkin, bakanlık ve çeşitli sivil toplum örgütleri nezdinde yapılan tüm çabalar sonuçsuz kalmıştır (Aydoğan, 2011).

1968 yılında Milli Eğitim Bakanlığı, 2001 yılında da Kültür Bakanlığı bünyesinde başlayan çalışmaların durdurulması, koro eğitimcilerini yıldırmamış aksine yeni arayışlara yönlendirmiştir. Bu arayışlar 2000'li yıllardan sonra ilköğretim okulları, özel kurum-kuruluşlar, üniversite, dernek, vakıflar ve belediyeler üzerine odaklanmıştır.

2001 yılında Özel PEV İlköğretim Okulu Çocuk Korosu, FMV Özel Erenköy Işık İlköğretim Okulu Korosu ve Mehmet Emin Yurdakul İlköğretim Okulu Çoksesli Korosu, 2002 yılında ise Borusan Çocuk Korosu kurulmuştur (Türkiye Korolar Şenliği, 2011: 44-92; Borusan Çocuk Korosu[6]).

2005 yılında, Hacettepe Çocuk Korosu, 2006 yılında Gölcük Belediyesi Konservatuvarı Çoksesli Çocuk Korosu ve Jeunesses Musicales Ankara Çocuk Korosu, 2008 yılında Çanakkale Mavitay Çocuk Korosu, 2007 yılında ise Kocaeli Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Çoksesli Çocuk Korosu kurulmuştur (Türkiye Korolar Şenliği, 2011: 68-160).

Örnek bir yapılanma ile 2008 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı bünyesinde bir minikler korosu[7] bir de çocuk korosu[8] oluşturulmuş, ardından da, "23 Nisan Ulusal Çocuk Koroları Şenliği" düzenlenmiştir. İkinci yılından başlayarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de destek verdiği şenliğe katılımın her yıl giderek arttığı (2008 (5 koro), 2009 (15 koro), 2010 (15 koro), 2011 (27 koro), 2012 (39) gözlemlenmektedir (Coşkuner ve Sökezoğlu, 2012).

2008 yılında Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dekanı Suna Çevik'in öncülüğünde müzik/sanat eğitiminin herkes için olması görüşünden hareketle, ÜÇSA (Üniversitede Çocuk Sanat Atölyeleri) adında özgün bir proje başlatılmıştır. 8-13 yaş öğrencilerine yönelik bütüncül bir anlayışla sanat eğitimi verilen

[6] http://www.borusansanat.com/__Orkestra/Borusan_Cocuk_Korosu_Bilgi.aspx
[7] Koro şefi Cemal Demir
[8] Koro şefi Sonat Coşkuner

proje kapsamında, resim, heykel, fotoğraf, seramik, drama, çocuk korosu ve Orff Çalgıları eğitimleri fakülte öğretim elemanları tarafından gerçekleştirilmektedir. (Çevik, 2011:2-9, ÜÇSA, 2010:5-28).

Oldukça genel bir tarihsel bakış açısıyla sıralanan bu koroların dışında kuşkusuz resmi-özel farklı kurum ve kuruluşların bünyesinde çalışan başka korolar da vardır. Ancak alanyazın ve internet taramasında ulaşılabilen, yerel ve ulusal düzeyde etkinliklere katılarak düzenli konserler veren çocuk korolarının önemli bir kısmı yukarıda sıralanmaya çalışılmıştır.

Ülkemizde, çocuk korolarının sayısına ilişkin elde edilebilen tek veri, Türkiye Korolar Şenliği'ne ilişkindir. 1996-2012 yılları arasında kesintisiz bir şekilde gerçekleştirilen şenliğe her yıl[9] ortalama 27 çocuk korosu katılmaktadır. 17 yıl boyunca katılan çocuk koroların % 39'u dernek-vakıf-belediye, % 27'si özel ilköğretim, % 20'si devlet ilköğretim, % 6'sı opera-senfoni, % 6'sı üniversite, % 2'si radyo-televizyon çocuk koroları, % 1'i ise diğer çocuk korolarıdır (Gökçe, 2007: 330-331; Türkiye Korolar Şenliği, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012)[10]

Eldeki verilerden "ülkemizdeki çocuk korolarının sayısına" ilişkin sağlıklı bir çıkarım yapılamayacağı düşünülmektedir. Zira ülke çapında var olan kimi çocuk koroları maddi-manevi destekten yoksun oldukları için bu etkinliğe katılamayabilirler. Ayrıca ilköğretim okulları bünyesinde "her sınıf bir korodur" anlayışı ile çalışan "sınıf koroları" ya da "okul koroları" kendi çevrelerinde konserler düzenliyor ancak yeterince duyuramıyor olabilirler. O halde, ülkemizde, alanyazın ve internet taramalarında ortaya çıkmayan, konserleri, etkinlikleri duyulmayan ancak nüfusumuza oranla anlamlı bir sayıda çocuk korosunun varlığından söz edilebilir mi? sorusu akla gelmektedir.

Bu soruyu yanıtlamak için, son 35 yıllık süreçte alanyazında çocuk koroları ile ilgili vurgulanan bazı cümlelerin alt alta sıralanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

[9] 2008-2012 yılları arasında katılan çocuk korolarının ortalaması (her yıl 39 koro) görece daha günceldir.
[10] Veriler, 1996-2007 yılları arasındaki (1-12. Şenlikleri kapsayan) Gökçe'nin (2007:330-331) bildirisi ve 13-17. Şenliklere ait Türkiye Korolar Şenliği (2008-2009-2010-2011-2012) kitapçıklarından derlenerek hesaplanmıştır.

"Bir ulus için ses birliğinin, hiç kuşkusuz, toprak bütünlüğü ve bayrak birliği kadar önemli" olduğunu vurgulayan eğitimci Egüz'e göre, toplumun malı olmuş türkü ve şarkılar, kuşakları birbirine bağlayan en kuvvetli araçlardan biridir. Bir toplumda birlikte söyleme geleneğinin kuşaktan kuşağa aktarılabilmesi, tutarlı bir şarkı dağarının oluşumuna ve bu dağarı seslendirecek sayıları her geçen gün çoğalan korolara bağlıdır. "Toplumumuz için önemli olan bu konuda çok geç kalınmıştır. Yeni kuşakları yetiştirmek için, toplu ses eğitiminin en yaygın alanı olan "sınıfta ses eğitimi", çok daha tutarlı bir biçimde ele alınmalıdır" (Egüz, 1976: XI-131).

Aydoğan'ın (1988: 512) "her okulda, düzenli ve sürekli çalışan bir koronun kurulması sağlanmalıdır" önerisinden sekiz yıl sonra yaptığı araştırmada Yüksel (1996: 45) "ülkemizde varolandan çok daha fazla çocuk korosuna gereksinim vardır" demekte, Elmas ise ülkemizdeki çocuk korolarını "nitelik ve nicelik yönünden yetersiz" bulmaktadır (Perçin, 1999: 28).

Ülke genelinde korosuz yaş grubu, korosuz sınıf, korosuz okul bırakılmamasını savunan Uçan'a (2001: 52) göre; korolar ülke çapında yaygınlaştırılmalı, mahalle, köy, belde, kent koroları kurulmalıdır. Apaydın'a (2001: 138-139) göre, ülkemizdeki herkesin korolarda şarkı söyleyebilmesi hedefi, müzik eğitimcilerinin yetiştirilmesinden, devlet kurumlarına, özel kurum ve kuruluşlara varıncaya kadar "koro ile müzik eğitimi" anlayışının benimsenmesi ve yaşama geçirilmesine bağlıdır. Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı, yurt genelinde, her yaştan özengen ve mesleki koronun kurulmasına, çalışmasına, etkinliklerine yardımcı olmalı, uluslararası ilişkilerde korolardan yararlanılmalıdır. Bu görüşe katılan Tatman (2001: 59), ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarımızda koro çalışmalarının desteklenmesi, her okulun mutlaka bir korosu olması gerektiğini belirtmiştir.

Yener (2001: 92) ülkemizde koro geleneğinin temelini oluşturacak çocuk korolarının sayısının oldukça az olduğunu ve ülke geneline dengeli dağılmadığını belirtmiş, Öztop (2007: 78) ise ülkemizde yaygın eğitim kapsamında, çocuk, genç ve yetişkinler için etkili bir müzik eğitimi alanı olan özengen korolara nicelik ve nitelik bakımından önem verilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Mutlu (2009: 53-54), çocuk korosu çalışmalarının düzen içinde yürütülmesi amacıyla, maddi kaynak sağlayan resmi ve özel kurumların çoğaltılması, belediyeler bünyesinde ulusal şarkı dağarımızı

seslendiren çocuk korolarının kurulmasını, Özata (2010: 116), ise çocuk korolarının sayısının artırılması için, müzik öğretmenlerinin, kurum ve kuruluşların girişimlerde bulunması gerektiğini belirtmektedir.

Yurtiçi ve yurtdışında çocuk korolarının büyük kısmının müzik öğretmenleri tarafından eğitildiği bilinmektedir. Bir anlamda, bu alandaki gelişim müzik öğretmenlerine ve onların uygulamalarına doğrudan bağlıdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde, 1903 yılında yapılan Milli Eğitim Birliği toplantısında; "devlet okullarında müzik eğitimi verilmesinin amacının usta deşifreciler veya bireysel solistler yetiştirmek olmadığını" belirten müzik eğitimcisi Samuel Cole, milli eğitimde "koro"nun önemini şu sözlerle vurgulamıştır: "size ve bana daha asil, daha büyük, daha teşvik edici bir hak verilmiş durumda: büyük kalabalığa şarkı söyletmek ve bunu sevmelerini sağlamak." (Birge, 1966; Akt. Brown, 1987: 184)

ABD Ulusal Müzik Danışmanları Konferansı Başkanı Otto W. Miessner'in bu konudaki görüşleri çok daha keskindir. Miessner'a (1924: 11) göre müzik eğitimcilerinin her çocuğa adil ve eşit bir eğitim verme yükümlülüğünü kabul etmesi ve bu konuda sonuna kadar tavır alması zorunludur. Bu görüşler Türk eğitimciler tarafından da desteklenmektedir. Sun'a (1969:231) göre, toplumdaki herkesin müzik sevgisini, beğenisini ve yeteneğini geliştirmek için okullarda toplu şarkı söyleme geleneğini kurmak, Çevik'e (1988: 275) göre ise "çocuklarımızı, gençlerimizi ve hatta yetişkinlerimizi müziğin diğer alanlarına olduğu gibi, korolarda söylemeye yönlendirmek ve eğitimlerini üstlenmek" müzik eğitimcilerinin görevidir.

Özetle, ülkemizde tüm çabalara karşın birlikte söyleme geleneğinin oluşturulamadığı, koroların ve bu korolarda yer alan üyelerin sayısının nüfusumuza kıyasla herhangi bir değişim yaratacak kadar anlamlı bir oranı yakalayamadığı söylenebilir. Niceliksel azlık, nitelikte elde edilen gelişimi gölgelemekte, alınan sonuçların sürdürülebilir ve tüm topluma yayılabilir olmasını engellemektedir. Araştırmacı bu görünümün, kısır döngüsel bir yapılanmayla birbirini besleyen sosyo-kültürel, ekonomik ve eğitsel nedenleri olduğunu kabul etmekte ancak bu nedenlerin yanında, sorunun eğitimcilerin mevcut yaklaşımlarından kaynaklanabileceğini düşünmektedir.

1.2. Çocuk Korolarının Eğitiminde Yaygın Olarak Kullanılan Yaklaşımlar

Kuşkusuz her çocuk korosu eğitimcisi, kendi bilgi ve birikimi doğrultusunda çalışmakta, zamanla deneyim kazanmakta ve mesleki donanımını geliştirmeyi hedeflemektedir. Bu sürece, eğitimcilerin bireysel farklıkları ve kullandıkları yaklaşım/yöntem/teknikler eklendiğinde, çocuk korolarının eğitim uygulamaları çeşitlenmekte, zenginleşmektedir. Araştırmacıya göre, görünümdeki bu çeşitliliğe hatta farklılığa karşın, ülkemizde çocuk korolarının eğitiminde, hemen hemen tüm koro eğitimcilerinin uzlaşı içinde oldukları ortak bir yaklaşımdan söz edilebilir. Bir anlamda, farklı kişisel yaklaşımların kesişim kümesi olarak tanımlanabilecek ortak yaklaşımın iki belirgin özelliği vardır. Bunlar;

1. Çocuk korolarının yapılandırılmasında "seçme ve/veya eleme"ye dayalı "seçkinci" bir anlayışın egemen olması ve bu durumun bir devamı olarak,

2. Çocuk koroların eğitiminde, ağırlıklı olarak teknik düzeyi geliştirici uygulama ve alıştırmalarla daha didaktik bir sürecin benimsenerek, çocuğun eğitiminde önemli olan oyun ve eğlendirici ögelerden plânlı olarak yararlanma uygulamalarının (eğitsel oyunların) göz ardı edilmesidir.[11]

Yaygın olarak benimsenen ve kullanılan söz konusu yaklaşımda, yeni bir koro oluşturulurken veya varolan bir koroya yeni üye alınırken, belirli bir müziksel düzey aranmakta ve bu düzeyi sergileyemeyen çocuklar sistem dışında kalmaktadır. Böylece, müziksel düzeyi görece türdeş (homojen) çocuklardan oluşturulan korolara eğitim verilmektedir. Bu tür korolarla sonuç almak kolaylaşmakta hatta kısa zamanda gözle görülür başarılar elde edilebilmektedir. Bu durum, kısa vadede yaygın olarak kullanılan yaklaşımın sorgulanmasını gerektirecek bir "sorun" ortaya çıkarmamakta böylece farklı yaklaşımlara ihtiyaç duyulmamaktadır. Orta vadede ise bu yaklaşımdan kaynaklandığı düşünülen sorunlar ortaya çıkmaktadır. Örneğin, bu yaklaşımın doğası gereği, "varolan

[11] Kuşkusuz, çocuk korolarında "oyun ve eğlendirici ögeler"den zaman zaman yararlanılmaktadır. Ancak bu uygulamaların, koro eğitiminin geneline yönelik olarak ve plânlı olarak gerçekleştirilmediği ve ağırlıklı olarak anlık doğaçlama süreçleri kapsadığı düşünülmektedir.

koronun altında, o koroyu besleyecek bir alt yapı" kurulamamaktadır. Bazı korolar "hazırlık korosu" adıyla bu tür yapılanmaları gerçekleştirmektedir. Ancak "hazırlık koroları" da "eleme/seçme" yoluyla oluşturulmakta, "ana koro"ya bir an önce katılma amaçlı yoğunlaştırılmış çalışmalarda, eğitsel oyun vb. uygulamalara sıklıkla (hatta hiç) yer verilememektedir.

Milyonlarca çocuğun yer aldığı büyük şehirlerde bile, çocuk korolarına her yıl daha az başvuru olduğu ya da başvuranların müziksel hazırbulunuşluk düzeylerinin önceki yıllara göre sürekli düştüğü eğitimciler tarafından dile getirilmektedir.

Günümüzde, salt çocukların değil tüm insanların, yaşamın artan hızı karşısında, dikkat sürelerinin ve ilgi düzeylerinin azaldığı bilinmektedir. Bu durum, bilgisayar, internet ve televizyon üzerinden sürekli uyaranlara maruz kalan çocukların yaşamını oldukça etkilemekte, çocukların çabuk sıkılmasına ve eğitim sürecine odaklanma sorunu yaşamalarına yol açmaktadır.

Buna karşın, ülkemizde çocuk korolarının çalışma sıklık ve sürelerinin az olmasının eğitimciler tarafından tercih edilmediği bilinmektedir (Özata, 2012:59-50). Ancak, farklı yaklaşımlarla daha kısa sürede ve etkin çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Sözgelimi, Değer ve Aytepe (2009:159), farklı koro sınıflarıyla haftada 1 kez 40 dakika ya da 80 dakika çalıştıklarını belirtmektedir. Antel'in (2010: 49) araştırmasına katılan altı koro eğitimcisinden beşi haftada 1 kez 30, 35 ya da 40 dakika çalışmaktadır. Bir eğitimci ise haftada 2 kez 35'er dakika çalışmaktadır.

Çocukların ilgisini çekecek, etkileşimli ve eğlenceli süreçler yerine, ağırlıklı olarak "niteliğe" odaklanan uzun süreli koro çalışmaları "seçkinci" bir anlayışı beraberinde getirmekte ve "çoğunluk" göz ardı edilmektedir. Bu kısır döngü sonucunda, alt yapısız, sürdürülebilir olmayan, yaygınlaşamayan ancak görece başarılı az sayıda çocuk korosu varlığını sürdürmektedir. Çocukken korolarda söylemeyen yetişkinlerin, kendi çocuklarını daha nitelikli bir müzik eğitimi almaya, korolara katılmaya ne derece yönlendireceği ya da bunu bir ihtiyaç olarak görüp görmeyeceği sorusunu yanıtlamak zor değildir.

Daha genel bir bakış açısıyla, çocukluklarında koro (müzik) eğitimi[12] alma olanağı yakalayamayan yetişkinlerin çoğunluğunun oluşturduğu bir toplumda, koro (müzik) eğitiminin önemi, işlevi ve gerekliliğinin anlaşılamaması doğaldır. Bu görünümün en önemli sonuçlarından birisinin, karar verme ve uygulama mekanizmalarında olan yöneticilerin, korolar ve çocuk koroları hakkındaki geçmiş deneyimlerle kanıtlanmış olumsuz tutumları olduğu düşünülmektedir. Oysa, bir yetişkin olarak, gelecekte toplumsal yaşamın her katmanında yer alacak tüm çocuklara koro eğitimi verilebilir.

Kuşkusuz yaygın yaklaşımın kullanımı, bazı çocuk koroları ya da eğitimciler için gerekli, hatta zorunludur. Ancak yaygın yaklaşımın, tek seçenek olarak uygulanmasının sorgulanması gerektiği de düşünülmektedir. Yaygın olarak kullanılan yaklaşımla sınıf koroları ya da seçme/eleme olmadan kurulacak çocuk korolarına eğitim vermek zorlaşmakta hatta olanaksızlaşmaktadır. Zira, yaygın yaklaşımın ilk dayanak noktası, "yetenekli, istekli ve ilgili" çocuklar arasından "seçme/eleme" yapmaktır. Yaygın yaklaşımı kullanan eğitimciler açısından, herhangi bir seçme/eleme aşamasından geçmeyen çocuklardan oluşan korolarda, etkili ve verimli sonuçlar alınamamaktadır. Sınıf korolarıyla çalışan (başka bir deyişle ilköğretimde müzik dersi veren) eğitimcilerin önemli bir kısmı, çocukların eğitim sürecinde isteksiz olduklarını, sıkıldıklarını, uygulamalara katılmadıklarını belirtmekte, bu durumu çocukların yeteneksizliği/ilgisizliği, ailelerin bilinçsizliği, popüler kültür, okul yönetimlerinin destek vermemesi gibi nedenlere bağlamaktadırlar.

Çevik'e (2010: 117) göre, "müzik ve sanat eğitimi alanlarındaki gelişmelere hız ve yön vermek için, sosyo-kültürel değişimler bağlamında yeni yaklaşımları,

[12] Türkiye'de genel müzik eğitimi olanağından ilköğretim öğrencilerinin tamamı ya da büyük çoğunluğunun yararlanamadığı ve/veya hedeflenen düzeyin yakalanamadığı bilinmektedir. Bu durumun "bazı" nedenleri şöyle sıralanabilir: okulöncesi dönem ve ilköğretim okullarının 1-3. sınıflarında müzik dersini branş öğretmenlerinin yapmaması, okulöncesi ve sınıf öğretmenlerinin müzik dersi konusundaki yetersizlikleri, müzik öğretmenleri ile çok geç karşılaşan (4-8. sınıf) öğrencilerin ve okul yönetimlerinin "müzik dersini" önemsemeyen tutumları, okulların fiziki koşullarının yetersizliği, bu sistemin bir çıktısı olan anne-babaların olumsuz yaklaşımları ve sınav sistemleri, sıralanan tüm sorunları çözebilecek nitelikte insanüstü bir müzik eğitimcisi yetiştirilememesi, görevli müzik öğretmenlerinin sayısal azlığı (ilköğretim okullarının birçoğunda sözleşmeli ya da kadrolu müzik öğretmenlerinin olmaması) ve müzik eğitim politikalarının, dünyanın geçirdiği deneyimler ve ülkemizin bu alandaki birikimleri doğrultusunda, MEB, YÖK ve ilgili meslek örgütleri eşgüdümünde kuramsal ve uygulamalı zeminde oluşturulamaması.

yöntemleri, teknikleri araştırmak, uygulamak, sonuçlarını tartışarak önerilerde bulunmak, gelişim için vazgeçilmez girişimlerdir."

Bu yaklaşımların her bir koro eğitimcisine özgü tek ve benzersiz olması görüşünden hareket eden Destan (2001:205) her koro eğitimcisi "kendine, hatta yönettiği korosuna özgü bir metot geliştirme çabasında olup, kendi bulgularının evrensel olmadığını kabul eder" şeklinde ifade etmektedir.

Araştırmacının da katıldığı bu görüşler doğrultusunda; ülkemizin koro eğitiminde varolan potansiyelini değerlendirebilmesi, hatta yaygın olarak kullanılan yaklaşımın ihtiyaç duyduğu zeminin gerçek anlamda oluşturulabilmesi için farklı yaklaşımlara ihtiyaç duyulduğu; çocuk korolarında eğitsel oyun kullanımının, bilimsel bir çalışmayla sınanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Salt eğitimde değil, insan yaşamında oyunun önemi ve işlevi bilinmektedir. Son yıllarda oyunun eğitsel amaçlarla kullanılması/etkililiği ve eğitsel oyunlar üzerine çok sayıda araştırmanın yapıldığı saptanmıştır. "İlgili Yayın ve Araştırmalar" başlığı altında ayrıntılı olarak yer verilen bu çalışmaların, Matematik, İngilizce, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Fransızca, Arapça, Almanca, Resim, Beden Eğitimi gibi alanlarda yapılmasına karşın, koro eğitiminde gerçekleştirilmediği görülmüştür.

Doğrudan eğitsel oyunlar üzerine odaklanmasa da, "müzikli oyunların okulöncesi çocuklarında gelişime etkisi"ni inceleyen bir çalışmaya (Kaya, 2011) ve ilköğretim öğrencilerine yönelik müzik derslerinden drama kullanımının etkisini inceleyen iki araştırmaya (Akyüzlüer, 2007; Önder, 2007) ulaşılabilmiştir. Ayrıca, Sökezoğlu (2010) araştırmasında, müzikli oyunlardan yararlanan "ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli" bir müzik eğitimininin, 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerinde daha etkili olduğunu saptamıştır.

Çocukların müzik eğitiminde oyun kullanımına örneklerle yer veren çeşitli Türkçe kaynaklar (Aydıntan ve Egüz, 1966, 1972; Aydoğan, 1982, 2007; Baykara, 2003; Deliorman, 1991; Morgül, 1995; 1999; 2006; Sun, 1982; Sun ve Seyrek, 2005; Şentürk ve Morgül, 1997) bulunmaktadır. Ancak, çocuk korolarının eğitiminde oyun kullanımına ilişkin örneklerin yer aldığı yalnızca iki kaynak (Egüz, 1976; Değer ve

Aytepe; 2009) olması dikkat çekmektedir. Ayrıca bu konuya odaklanan bir araştırma yapılmadığı görülmektedir.

Benzer şekilde yurtdışında, oyunlardan müzik eğitiminde yararlanma veya müzik öğretiminde oyunların kullanılmasına yer veren bazı çalışmalar (Adubato, 1947; Damer, 1991; Hoffman, 1984; Hotchkiss ve Athey, 1978; Howle, 1997; Reynolds, 1983; Tarnowski, 1999; Turner, 1999; Young, 1998) yapılmışsa da çocuk korolarının eğitiminde yararlanılabilecek eğitsel oyunlara ilişkin yalnızca bir çalışmaya (Lana ve Westgate; 2008) ulaşılabilmiştir. Çocuk korolarının eğitiminde eğitsel oyun kullanımının etkililiğine ilişkin bir araştırmaya ise ulaşılamamıştır.

1.3. Problem Durumu

Yukarıda yer alan görüşler doğrultusunda; bireysel ve toplumsal yaşamda çokboyutlu işlevleri olan çocuk korolarının sayısının çoğalması ve bu sayede her çocuğun bu eğitimi alma hakkı bulunduğu gerçeğinden yola çıkılarak, "her sınıfı bir koro, her müzik öğretmenini de koro eğitimcisi" yapacak, varolan çocuk korolarını besleyip temel düzey koroların oluşturulmasını sağlayacak, en önemlisi de temel-taban-gövde-tepe ilişkisi içinde bir koro piramidinin gerçekleşmesini olanaklı kılacak yaklaşımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmacı, çocuk korolarında "eğitsel oyun" kullanımının koro eğitiminde ülkemizin ihtiyaç duyduğu nicelik ve nitelik artışını ve çocukların müziksel erişi düzeylerini geliştireceğini böylece çokyönlü-çokboyutlu katkılar sağlayacağını düşünmektedir.

Bu saptamadan hareketle, araştırmanın problem cümlesi aşağıda sunulmuştur.

1.4. Problem

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin müziksel erişi düzeyleri arasında anlamlı fark var mıdır?

1.5. Alt Problemler

2. Koro eğitimcilerinin çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullandıkları yaklaşımlar ile eğitsel oyun kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin "müziksel işitme" davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

4. Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin "müziksel işitme-yineleme-söyleme" davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

5. Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin "şarkı sesini kullanma" davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

6. Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin "bilişsel başarı" düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

7. Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin "eğitim sürecine ilişkin görüşleri" nelerdir?

1.6. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, koro eğitimcilerinin çocuk korolarındaki eğitsel yaklaşımlarının ve eğitsel oyun kullanım durumlarının incelenmesini, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, koro eğitimi alan öğrencilerin müziksel erişi düzeyleri üzerindeki etkisini ve bu sürece ilişkin öğrenci görüşlerinin ortaya konulmasını amaçlamaktadır.

1.7. Araştırmanın Önemi

Bu çalışmanın, çocuk korolarının eğitiminde eğitsel oyun kullanımını kapsayan ilk araştırma olması; farklı bir yaklaşım önererek daha kısa sürede, eğlendirirken öğreten, öğretirken eğlendiren yaşantılarla, çok daha fazla çocuğun koro yoluyla müzik eğitimi almasına yardımcı olması, bireysel ve toplu şarkı söyleme davranışlarını geliştirmesi bakımından önemli olduğu düşülmektedir.

Bu çalışmada kullanılmak üzere geliştirilen yaklaşımın ve araştırma sonuçlarının; koro eğitimine yönelik bazı ipuçları vermesi, gelecekteki araştırmalara kaynak oluşturma olasılığı bakımından da önemli olduğu düşünülmektedir.

Araştırmanın, sınıf korolarında denenmesinin ayrıca anlamlı olduğu; ilköğretim okullarının müzik sınıfı koşullarında, sadece iki ay süren koro eğitimiyle bile öğrencilerde gerçekleşecek müziksel gelişimin, herhangi bir seçme/eleme yapmadan oluşturulan, çocuk korolarının, daha geniş zamana yayılan bir eğitimle, kendi düzeylerinde müzik yapabileceğini göstermesi bakımından da önemli olduğu düşünülmektedir.

1.8. Varsayımlar

1. Araştırma için seçilen, "eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım" ve veri toplama araçları ("Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu", "Çocuk Korosu Eğitimcisi Görüşme Formu", "Müziksel İşitme Testi", "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu", Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği", "Bilişsel Başarı Testi" ve "Öğrenci Görüşleri Alma Formu") araştırmanın amaçlarına, konusuna ve problemin çözümüne uygundur.

2. Veri toplama araçları (“Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu”, “Çocuk Korosu Eğitimcisi Görüşme Formu”, “Müziksel İşitme Testi”, “Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu”, Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği”, “Bilişsel Başarı Testi” ve “Öğrenci Görüşleri Alma Formu”) yeterince geçerli ve güvenilirdir.

3. Yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler, bu araştırma için uygun ve gerekli bilgiler olup, gerçeği yansıtır niteliktedir.

4. Deney sırasında kontrol altına alınamayan istenmedik değişkenler, deney ve kontrol gruplarını aynı oranda etkilemiştir.

5. Görüşlerine başvurulan koro eğitimcileri, soruları içtenlikle yanıtlamıştır.

6. Çalışma grubundaki (deney ve kontrol grubu) öğrenciler, ölçme araçlarında yer alan sorulara yansız bir şekilde ve içtenlikle yanıt vermişlerdir.

7. Çocuk korolarının eğitiminde farklı yaklaşımlara ihtiyaç vardır.

1.9. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. “Müziksel İşitme Testi (Gürgen, 2008)”, “Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu”, “Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği” ve “Bilişsel Başarı Testi” ile,

2. 2009-2010 eğitim-öğretim yılında, Anıttepe İlköğretim Okulu 3. sınıf öğrencilerinden, velileri tarafından bu çalışmaya katılmasına izin verilen toplam 72 öğrenci ile,

3. Deney ve kontrol gruplarına, 8 haftalık koro eğitiminde öğretilen; şarkı, nota, tartım, müzik bilgisi konularıyla,

4. Deney grubunun koro eğitimine yönelik olarak uygulanan eğitsel oyunlarla sınırlıdır.

1.10. Tanımlar

Oyunlaştırma: Çocuk korolarının eğitiminde, anlık ihtiyaçlara göre doğaçlama olarak gerçekleştirilen, canlandırma (dramatizasyon), öyküleştirme, taklit vb. yöntem/tekniklerden yararlanılan oyunsu süreçlerdir.

Eğitsel Oyun: Çocuk korolarının eğitiminde, eğitici-öğretici amaçla, önceden kurgulanarak plânlı bir şekilde uygulanan, düzeylere ve öğretilecek konulara göre çeşitlenebilen, devinim, yansılama, canlandırma, öyküleştirme eksenli, kendine özgü bir adı ve yapısı olan eğlenceli oyunlardır.

Çocuk Korolarının Eğitiminde Yaygın Olarak Kullanılan Yaklaşım: Seçme ve/veya eleme odaklı bir anlayışla oluşturulan çocuk korolarının eğitiminde, ağırlıklı olarak teknik düzeyi geliştirici uygulama ve alıştırmalarla daha didaktik bir sürecin benimsenerek, çocuğun eğitiminde önemli olan oyun ve eğlendirici ögelerden yararlanma uygulamalarının göz ardı edildiği, zaman zaman oyunlaştırmalara, nadiren de eğitsel oyunlara yer verilen yaklaşım.

Çocuk Korolarının Eğitiminde Eğitsel Oyun Kullanımıyla Geliştirilen Yaklaşım: Seçme veya eleme amaçlı "müziksel yetenek/özel yetenek" kavramları yerine, her çocuğun müziğe yetenekli olduğu ve bu yeteneğin geliştirilebileceği önermesinden yola çıkan, ancak bunun için öncelikle koro üyelerinin müziksel hazırbulunuşluk düzeyinin belirlenmesini ve eğitsel oyun ağırlıklı bir koro eğitimiyle bu düzeyin geliştirilmesini öngören yaklaşım.

Müziksel Erişi: Çocuk korolarının eğitiminde öğrencilerin müziksel işitme, müziksel işitme-yineleme-söyleme ve şarkı sesini kullanma davranışlarının biri ya da bir kaçına ilişkin olarak aldıkları öntest ve sontest puanları arasındaki fark.

Ses Sınırları: Bir sesin (çalgının) müziksel olarak rahatça çıkarabildiği en kalın ve ince noktalardır. Bu terim aynı zamanda, bir eserin ya da partinin en kalın ve en ince sesleri için de kullanılabilmektedir.

Ses Alanı (Genişliği): "Bir sesin rahatlıkla ulaşabildiği en uç sınırlar arasında taradığı alan"a denir (Çevik, 1999: 38).

Ortalama Ses Alanı: Çocuğun, birden fazla ezgiyi (ezgisel kalıbı, alıştırmayı, ezgi/şarkıyı) söylerken rahatça kullanabildiği ve kolayca çıkarabildiği tüm seslerin kesişim kümesidir.

Ortak Ses Sınırı: Bir çocuk korosunda yer alan üyelerin tümünün, rahatlıkla çıkarabildikleri, en kalın ve en ince noktalardır.

Ortak Ses Alanı: "Bir kümeyi (bir sınıf ya da topluluğu) oluşturan ince sesli ve kalın sesli çocukların kolaylıkla çıkarabildikleri seslerden oluşan ses alanına denir" (Sun ve Seyrek, 2002: 44).

Yansılama: Bir çalgı olarak bedenle[13] ve/veya bedenin bir ürünü olan sesle[14] yapılan her eylemin istekli bir şekilde gözlenip-işitilmesinden sonra aynen yinelenmesidir. Koro eğitiminde yansılama eylemi, yankı, öykünme, taklit, -mış gibi yapma eylemlerinden farklı olarak, görülen ve işitilenin aynısını yapmaya (çalma/söyleme/devinme vb.) çalışma olarak nitelendirilebilir. Bu yönüyle yansılama eyleminin sürekli desteklenmesi, her sonucun bir öncekinden "daha iyi" olması beklenir. Yansılama eylemi, doğası gereği son derece plânlı, (doğaçlama bile olsa), yaratıcı, etkili ve hedefe yönelik uygulamalara ihtiyaç duymaktadır.

Aynalama: Bir çalgı olarak bedenle[15] ve/veya bedenin bir ürünü olan sesle[16] yapılan her eylemin, ayna karşısındaki görüntü gibi, aynı hız ve yönde, istekli/bilinçli bir şekilde dikkatlice, kestirimde bulunarak/sezgisel bir şekilde ama aynı anda[17]

---

[13] Bedenin her tür hareketi, jest ve mimiği; el, parmak, ayak, bacak, baş, yüz, dudak, göz vb. her tür devinim.

[14] "Çocuk sesinin rahatlıkla yapabileceği; düzenli veya değişken tempolu solunum alıştırmaları, ince-kalın sesler, notalar, tartım kalıpları, anlamlı-anlamsız vokal, hece, sözcüklerle yapılan, öykünme/taklitler" (Değer ve Aytepe, 2009: 166)

[15] Bedenin her tür hareketi, jest ve mimiği; el, parmak, ayak, bacak, baş, yüz, dudak, göz vb. her tür devinim.

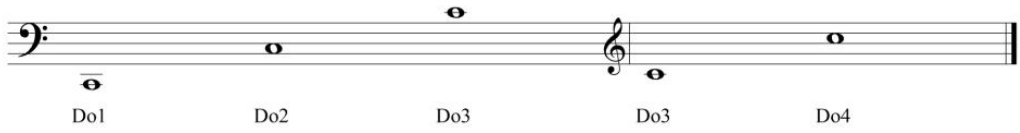
[16] "Çocuk sesinin rahatlıkla yapabileceği; düzenli veya değişken tempolu solunum alıştırmaları, ince-kalın sesler, notalar, tartım kalıpları, anlamlı-anlamsız vokal, hece, sözcüklerle yapılan, öykünme/taklitler" (Değer ve Aytepe, 2009: 166)

[17] Buradaki "aynı anda" kavramı, matematiksel bir ifadeyle ölçülebilen zaman yerine, insanlar tarafından göreli olarak algılanan zaman içindeki "aynı anda gibi" anlamındadır.

gerçekleştirilmesi. Işık sesten daha hızlı olduğundan, “aynalama”da devinimlerin algılanması ve “aynı anda yapılıyor gibi” görünmesi çok daha kolaydır. Bu eylem, doğası gereği “yansılama” olarak başlar, eğitimcinin yapacaklarını sezme ve öngörme aşamasında “aynalama” olarak gerçekleşir ancak bir süre sonra yine kendiliğinden yansılamaya dönüşür.

Müziksel Hazırbulunuşluk Düzeyi: Çocukların koro eğitimi almaya başlamadan önce kazanmış oldukları müziksel önbilgi, davranış, tutum ve becerilerin tümü.

Bu çalışmada, insan sesinin çıkarabildiği genişliğe ilişkin oktav numaraları aşağıdaki şekilde kullanılmıştır:

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, araştırmada ele alınan konu ve problem ile ilgili, araştırmayı tamamlayıcı nitelikte olduğu düşünülen kuramsal bilgilere yer verilmiştir. Bilgiler, araştırmanın kuramsal temellerinin ortaya konulabilmesi amacıyla çeşitli kaynaklardan yararlanarak hazırlanmıştır.

3.1. Koro ve Koro Eğitimi

İnsanın, bilinen en eski ve en doğal çalgısı kendi bedenidir. İnsanlık tarihinde, bedenin bir ürünü olan sesin, şarkı söyleme amaçlı kullanılmasının, ne zaman ve ne şekilde gerçekleştiği kesin olarak bilinmemektedir. Bununla beraber, duygularını ifade etmeye yarayan mırıltı, homurtuların, zamanla doğada işittiği sesleri yinelemeye dönüştüğü, süreç içinde "konuşma"nın zemininin atıldığı, "dil"e ilişkin belirtilerin, daha "anlamlı" hecelerin ve sözcüklerin ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Bu bağlamda, kendi kendine şarkı söyleyen ilk insanın kim olduğunu bilmek olanaksızdır. Ancak, insanların "birlikte" şarkı söylemeye başlamasına ilişkin bazı kaynaklar vardır. Bu kaynakların uzlaştığı en önemli nokta, günümüzdeki içeriği ve biçimiyle olmasa da "koro" olarak nitelendirilebilecek, birlikte hareket ve seslenme ekseninde gerçekleşen "eylem"lerin, büyü, tapınma ve törensel amaçlara hizmet ettiğidir.

Tarihsel süreç içinde "koro" sözcüğüne çeşitli anlamların yüklendiği görülmektedir.

Eski Yunanca Khorus, Latince Chorus, İtalyanca Coro, Almanca Chor, Fransızca Choeur, İngilizce Chorus, Choir veya Chorale sözcükleriyle ifade edilen bu terim dilimize "Koro" olarak yerleşmiştir. Eski Yunan tragedyalarında birlikte konuşan kümelere, eskiçağda bazı törenlerde düzenli adımlarla yürüyerek belli bir yöntem içinde dans edenlere, manastırlarda, dini şarkılar söyleyen rahip ve rahibelere, dinsel bir

amaçla birlikte şarkı söyleyen topluluklara, kiliselerde rahibin bulunduğu yere "koro" adı verilmiştir (Çevik, 1999: 43).

Hep birlikte anlamını da içeren "koro" sözcüğünün, dinsel amaçlar dışında kullanılmasıyla daha kapsamlı tanımlamalar ortaya çıkmıştır.

Uçan'a (2001: 21-50) göre koro, topluluk halinde müziksel seslenen, konuşan, söyleyen, müziksel iletişim ve etkileşim halinde olan insan kümesi, Apaydın'a (2006: 570) göre ise birlikte "topluca şarkı söylemek için oluşturulan topluluk"tur.

Ülkemizde, geçmişte yapılan koro tanımlamalarında, teksesli-çoksesli ayrımı yapıldığı ancak bu ayrımın günümüzde önemsenmediği belirlenmiştir.

Birlikte şarkı söyleyen şarkıcılara; başka bir deyişle bir partide, birden fazla şarkıcıyla ünison (teksesli) veya ayrı partilerde şarkı söyleyen topluluğa; bir müzik eserini seslendirmek üzere bir araya gelen ses topluluğuna ve böyle bir topluluğun söylediği söz ya da şarkıya da "koro" denilmektedir (Say, 2005: 309; Sözer, 2005: 406).

Yukarıdaki tanımlarda vurgulanan ortak noktalar, belli bir sayının üzerinde insanın, sesleriyle aynı anda ve aynı mekânda birlikte[18] müzik yapmasıdır.

Bu bağlamda özlü bir tanım olarak koro "sayısal oluşum, ses türü, ses kapasitesi ve tını bakımından dengeli, önceden belirlenen bir modele uygun olarak müzik yapıtlarını seslendirme-yorumlama amacıyla oluşturulan, etkinlikleriyle toplumun, kültür ve sanat yaşamına katkıda bulunan ses topluluğudur" (Çevik, 1999: 43).

Koroların, çalışma ürünlerini farklı ortam ve zamanlarda sergilemesi, sergilenen ürünlerin niteliğinin giderek artması ise "koro eğitimi"nin en önemli hedeflerindendir.

[18] Koro tanımının, zaman ve gelişen teknoloji ile değiştiği, zenginleştiği gözlenmektedir. Her koro üyesinin kendi bulunduğu mekândaki bilgisayarı aracılığıyla, önceden belirlenmiş bir eseri seslendirdiği ve bu kayıtların birleştirilerek çeşitli deneysel çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Örneğin, bu yöntemle, 58 ülkeden 2052 "koro üyesi", besteci-şef Eric Whitacre "yönetiminde" Sleep, adlı eseri internet aracılığıyla kaydetmiştir (http://ericwhitacre.com/the-virtual-choir/history).

"Müzik eğitiminin en temel, en etkin ve en yaygın alanı olan koro eğitimi; koroya ve koroyu oluşturan üyelere, ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sosyomüziksel davranışlar kazandırma, varolan sosyomüziksel davranışları değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir" (Uçan, 2001: 7-32).

Öztop'a (2007: 78) göre koro eğitimi; yalnızca birlikte şarkı söyleme olarak değil, "birlikte hareket edebilme, birlikte hissedebilme, dostluk ve arkadaşlık duygularını pekiştirme süreci" olarak değerlendirilmelidir.

Koro eğitimi, yapısı ve doğası gereği en üst düzeyde bireysellikle (bireysel sorumluluk ve bilinçle), koşulsuz işbirliğini eşzamanlı olarak gerektirmektedir. Koroyu oluşturan bireylerin, etkileşimli bir ortamda, hem bireysel, hem de ortak müziksel yaşantıları sonucunda gerçekleştirdikleri sürecin başarısı, koroda yer alan her bir üyenin, bireysel, kümesel ve toplu gelişimiyle doğru orantılıdır.

Bu nedenle koro eğitimi; "bireysel farklılıkların 'bir'e indirgendiği bir süreçten çok, tüm bireylerin 'kendi seslerini' buldukları bütünün 'bir'liğini oluşturma süreci" olarak da tanımlanabilir (Değer, 2008: 1).

Kuşkusuz her eğitimci, "eğittiği" topluluktan az ya da çok yeni şeyler öğrenir. Zira, her öğrenci, her sınıf, yeni zorluklarla birlikte, eğitimcinin mesleki gelişimini sağlayacak fırsatları da beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda koro eğitimini tanımlamak için "eğitişim" kavramı üzerinde durmak yararlı görülmektedir.

Karşılıklı eğitim anlamına gelen eğitişim, iki ya da daha çok kişinin; öğretmenle-öğrencilerin, birbirlerini karşılıklı eğitmesi anlamına gelmektedir (İnam, 2005: 93, Uçan, 2001: 45).

Bu bağlamda, koro eğitiminin en belirgin özelliklerinden birinin eğitişim olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Koro eğitimi, günümüzde eğitimciden koro üyesine doğru tek yönlü işleyen bir süreç olmaktan çıkmış, eşzamanlı ve çift yönlü işleyen bir sürece dönüşmüş "eğitişim"

niteliği kazanmıştır. Bu yüzden çağdaş koro eğitimi aslında bir anlamda "koro eğitişimi"dir (Uçan, 2001: 46).

Koroda eğitişim, her tür koroda az ya da çok gerçekleşmektedir. Örneğin; özengen (amatör) korolardan, mesleki korolara gidildikçe eğitişimin niceliğinin ve niteliğinin arttığı kolayca gözlemlenebilir. Bu noktada farklı koro yapılanmalarının incelenmesi gerekli görülmektedir.

Çevik'e (1999: 43-45) göre, üyelerine çeşitli alanlarda birçok davranışı kazandırmada etkili olan koroları; kuruluş amaçlarına, üyelerine, sayısal oluşumlarına, koroyu oluşturan üyelerin yaş kümelerine, seslendirdikleri müzik türlerine ve üyelerinin kalıcı veya değişken olmalarına göre aşağıdaki şekilde sınıflandırmak olanaklıdır:

Tablo 1. Koroların Sınıflandırılması

1. Kuruluş amaçlarına göre	**2. Üyelerine göre**	**3. Sayısal oluşumlarına göre**	**4. Yaş kümelerine göre**	**5. Müzik türlerine göre**	**6. Kadrolarına göre**
1.1. Özengen Korolar 1.2. Eğitim Amaçlı K. 1.3. Mesleki Korolar	2.1. Çocuk Koroları 2.2. Kadın Koroları 2.3. Erkek Koroları 2.4. Karma Korolar	3.1. Oda Koroları 3.2. Orta Büyüklükte K. 3.3. Büyük Korolar	4.2. Çocuk Koroları 4.3. Yeniyetme (Gençlik Hz) K. 4.4. Gençlik Koroları 4.5. Yetişkin Koroları	5.1.Geleneksel Müzik K. 5.2.Dini Müzik Koroları 5.3. (Kilise-Tasavvuf vb.) 5.4. Madrigal Koroları 5.5. Opera Koroları 5.6. Caz Koroları vb.	6.1. Kadroları sürekli olan 6.2. Kadroları değişken (geçici) olan korolar

(Çevik, 1999: 43-45).

Korolar, kuruluş amaçlarına göre;

1. Özengen (Amatör) Korolar
2. Eğitim Amaçlı Korolar
3. Mesleki (Profesyonel) Korolar

olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Birlikte müzik yapmaya ilgili, istekli, yatkın olan, müzik dilini ve tekniklerini öğrenen, müziksel beğeni ve anlatım seviyesini geliştirmek isteyen gönüllü üyelerden

oluşan korolara, özengen (amatör) korolar, koro üyeliğini meslek olarak seçenlerden oluşan korolara ise mesleki (profesyonel) korolar denir. Köklü koro geleneği olan ülkelerde, nitelikli şeflerin yönetiminde mesleki koroların düzeyine erişen çok sayıda özengen koro bulunmaktadır. Özengen ve mesleki korolar arasında yer alan ve mesleki müzik okullarının öğrencilerinden oluşan korolara ise eğitim amaçlı korolar denilmektedir (Çevik, 1999: 44-45).

Çocuk koroları, yukarıda belirtilen tüm korolara doğrudan veya dolaylı biçimde "kaynaklık" etmektedir. Çocukken koroda söyleyenlerin önemli bir kısmı, mesleki müzik eğitimi almaya yönelirken, bir kısmı da yaşamları boyunca, özengen (amatör) anlayışla çalışan "çocuk-gençlik-yetişkin" korolarında söylemeye devam eder. Çocuk korosu üyelerinin, çocukluk ve gençlik dönemlerinde; arkadaşlarını ve yakın çevrelerini, yetişkinliklerinde de ise kendi çocuklarını korolara katılmaya yönlendirdikleri de bilinmektedir.

Bu noktada, çocuk korolarının sınıflandırılmasının ve yapılandırılmasının incelenmesi yararlı görülmektedir.

3.2. Çocuk Korolarının Sınıflandırılması ve Yapılandırılması

Çocuk korolarının sınıflandırılması oldukça karmaşık bir konudur. Bunun en önemli nedeninin, uygulamadaki çeşitliliğin kuramsal çalışmalara yansıtılmasındaki zorluk olduğu düşünülmektedir. Bu çeşitliliğin ülkeden ülkeye, bir koro eğitimcisinden başkasına değişkenlik göstermesi, alanyazında bu konunun oldukça az, genel ve sınırlı bir şekilde işlenmesini de beraberinde getirmiştir. Bu nedenle, uluslararası organizasyonlarda kabul gören temel noktalar üzerinde durmak ve daha önce yapılmış sınıflamaları incelemek yararlı görülmektedir.

"Çocuk korosu" denildiğinde farklı oranlarda da olsa kız ve erkek çocuklardan oluşan bir topluluk anlaşılmaktadır. Dünyada, hem kız, hem erkek üyelerden oluşan çocuk koroları ile yalnızca kız ya da yalnızca erkek üyelerden oluşan çocuk korolarının bulunduğu bilinmektedir. Ülkemizde ise çocuk korosu kavramı, genel olarak hem kız, hem de erkek çocuklardan oluşan bir topluluğu tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu

"karma" yapı içinde ise, kız üyelerin erkeklere oranla daha fazla yer aldığı sıkça görülmektedir. Çeşitli dillerde, uygulamadan da kaynaklanan bu ayrımı belirtmek için farklı çocuk korosu adlandırmaları vardır.

Tablo 2. Çocuk Korosu Adlandırmaları

İngilizce	**Almanca**	**Türkçe**
Children's Choir	Kinder Chor	Çocuk Korosu
Boy's Choir (Treble Choir)	Knaben Chor	Çocuk Korosu (Erkekler)[19]
Girl's Choir	Mädchen Chor	Çocuk Korosu (Kızlar)[20]

"Boy's Choir" ya da "Girl's Choir" (Mädchen Chor) sözcükleri yurtdışında, çocuk üyelerle eğitime başlayan ancak kendi içinde çeşitli "seviye"lere ayrılan, çok daha geniş bir yaş aralığında üyeden oluşan korolar için de kullanılabilmektedir.

Türkiye'de ise "Boy's Choir"in tam karşılığı uygulamada yoktur. "Girl's Choir" Türkçe'si olan "Kızlar Korosu" tanımı ise daha çok çocuklardan değil gençlerden oluşan bir koroyu betimlemek için kullanılmaktadır.

Çocuk korolarında yer alan üyelerin yaşları da sınıflandırma açısından oldukça önemlidir. Aynı yaş ya da yakın yaş gruplarından korolar kurulabildiği gibi, daha geniş yaş aralığından da çocuk koroları oluşturulabilmektedir. Aşağıda çeşitli ülkelerden çocuk korolarının yaş aralıkları sunulmuştur. Bu koroların bilgilerine internet üzerinden ulaşılmıştır. Bu "çocuk" korolarının çoğunluğu, kendi ülkelerinde ve uluslararası etkinliklerde yer aldığı bilinen, tanınmış korolardır.

[19] Türkçe'de bu tanımlamanın olmaması, uygulamada karşılığı bulunmamasından ve gerektiğinde "çocuk korosu" sözcüğüyle karşılanmasından kaynaklanmaktadır.
[20] Türkçe'de bu tanımlamanın olmaması, uygulamada karşılığı bulunmamasından ve gerektiğinde "çocuk korosu" sözcüğüyle karşılanmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 3. Çeşitli Ülkelerden Çocuk Korosu Yaş Aralıkları[21]

Sıra	Yaş	Koro Adı	Ülke
1	9-18	"Gli Harmonici" Çocuk Korosu	İtalya
2	10-14	Miraculum Çocuk Korosu	Macaristan
3	10-16	Danimarka Kraliyet Müz. Ak. Çoc. K.	Danimarka
4	11-16	Schedrik Korosu	Almanya
5	11-17	Vox Aurea	Finlandiya
6	4-18	Milwaukee Çocuk Korosu	ABD
7	4-18	Piedmont East Bay Çocuk Korosu	ABD
8	4-18	FCM Çocuk Korosu	İngiltere
9	4-20	Hamilton Çocuk Korosu	İsveç
10	5-17	Yip's Çocuk Korosu	Hong Kong
11	5-18	Alaska Çocuk Korosu	ABD
12	5-18	Voena	ABD
13	6-17	Mississauga Çocuk Korosu	Kanada
14	6-17	Bach Çocuk Korosu	Kanada
15	6-18	Los Angeles Çocuk Korosu	ABD
16	6-18	Peabody Çocuk Korosu	ABD
17	6-18	St. Luis Çocuk Korosu	ABD
18	7-11	Afrika Çocuk Korosu	Afrika Ül.
19	7-17	Armonia' Çocuk Korosu (Preveze)	Yunanistan
20	7-17	South Bay Çocuk Korosu	ABD
21	7-19	New London Çocu Korosu	İngiltere
22	7-20	Seattle Çocuk Korosu	ABD
23	8-16	Ames Çocuk Korosu	ABD
24	8-16	Motýlek Çocuk Korosu	Çek Cum.
25	8-18	Chicago Çocuk Korosu	ABD
26	8-18	Charlotte Çocuk Korosu	ABD
27	9-18	Washington Çocuk Korosu	ABD

Tablo 3'de, görüldüğü gibi, korolarda yer alan en küçük üyeler 4-11 yaşlarında olabilmektedir. Benzer şekilde, korolarda yer alan en büyük üyelerin 14-20 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Korolardaki en küçük üyelerin yaş ortalaması 7, en büyük üyelerin yaş ortalaması ise 18'dir. Bu genişlik, ülkemizdeki çocuk korosu anlayışı ile örtüşmemektedir. Söz konusu yaş aralıklarının uluslararası koro organizasyonları olan festival ve yarışmalara yansıması da aşağıda sunulmuştur.

[21] Bu tablonun kaynakçası (koroların web adresleri), metin içinde yer kaplamaması amacıyla "Kaynakça" kısmında Tablo 3 başlığı altında ve aynı sırayla sunulmuştur.

Tablo 4. Uluslararası Koro Organizasyonlarında Çocuk Koroları Yaş Sınırı[22]

Sıra	Yaş Sınırı	Organizasyon Adı	Ülke
1	6-12 yaş arası	Florilege Vocal de Tours Uluslararası Koro Yarışması	Fransa
2	6-12 yaş arası	Pasifik Kıyısı Çocuk Koroları Festivali	ABD
3	13[23]	Tolosa Koro Yarışması	İspanya
4	13[24]	Kuala Lumpur Koro Festival ve Yarışması	Malezya
5	(8) ve (16)	Hong Kong Uluslararası Çocuk ve Gençlik Koroları Festivali	Hong Kong
6	14	Georgi Dimitrov Uluslararası Koro Yarışması	Bulgaristan
7	15	Béla Bartók Uluslararası Koro Yarışması	Macaristan
8	15	Uluslararası Krakow Koro Festivali	Polonya
9	16	"Il Garda in Coro" Uluslararası Çocuk Koroları Yarışması	İtalya
10	16	Kathaumixw Uluslararası Koro Yarışması	Kanada
11	16	Neuchatel Uluslararası Koro Festival ve Yarışması	İsviçre
12	16	Franz Schubert Uluslararası Koro Yarışması ve Festivali	Almanya
13	16	Johannes Brahms Uluslararası Koro Yarışması ve Festivali	Almanya
14	(6-12) ve (10-16)	Dünya Koro Oyunları Yarışması	Uluslararası
15	7-16 yaş arası	Uluslararası Gatchina Rainbow Çocuk Koroları Festival/Yarışması	Rusya
16	(8)- (12)-(16)	Gençlik Müzik Festivali	Slovakya
17	17	Preveze Uluslararası Koro Festival ve Yarışması	Yunanistan
18	17	Golden Gate Uluslararası Çocuk ve Gençlik Festivali	ABD
19	18	Gdansk Uluslararası Koro Festivali	Polonya
20	(6-12) ve (13-18)	Uluslararası Çin Koro Festivali ve Yarışması	Çin

Tablo 4'de, görüldüğü gibi, bazı organizasyonlar bir çocuk korosunda yer alan üyelerin "yaş aralığını" belirtmiş, bazıları da belirli bir üst yaş sınırı vermiştir. Ancak bu üst yaş sınırında iki organizasyon, koronun üye sayısının % 10'unun 16 ve 17 yaşına kadar olabileceğini belirtmiştir. Kimi yarışma ve festivaller ise, çocuk korolarını "küçük çocuklar" ile "çocuk"lar diye ikiye ya da A1, A2, A3 diye üç gruba ayırmıştır. Bu organizasyonlardan bazıları tek bir yaş belirtmiş, bazıları da yaş aralığı vermiştir.

O'Leary (1990:101) ise, yaptıkları kayıtlar, gerçekleştirdikleri konserler ve aldıkları ödüller ile "seçkin"leşen dünyaca ünlü 10 çocuk korosunun yaklaşık olarak 7-24 yaş aralığındaki üyelerden oluştuğunu belirtmektedir.

[22] Bu tablonun kaynakçası (organizasyonların web adresleri), metin içinde yer kaplamaması amacıyla "Kaynakça" kısmında Tablo 4 başlığı altında ve aynı sırayla sunulmuştur.
[23] Koro üyelerinin % 10'u, 17 yaşına kadar olabilir.
[24] Koro üyelerinin % 10'u, 16 yaşına kadar olabilir.

Kuşkusuz bu kadar geniş bir yaş aralığında "tek bir koro"dan söz etmek olanaksızdır. Bu tür çocuk korolarının hemen hepsinde, farklı yaş ve seviyelere ayrılan sınıflardan oluşan ve birbirini besleyen piramidal yapılar gözlemlenmektedir. Aynı koro adının altında yer alan farklı sınıflar tek başlarına ya da zaman zaman birleşerek konserler vermektedir. Bu koroların, eğitimcileri tarafından "çocuk korosu" diye adlandırılma nedenleri, hatta uluslararası organizasyonlarda bile 16-18 yaş aralığının "çocuk koroları" kategorisi için onaylanmış olmasının en temel gerekçesinin "müziksel seviye" olduğu düşünülmektedir. Ses değişiminde olan ya da yaşı ilerleyen bir "çocuğun" koroda kalması sayesinde, eğitim aldığı zaman dilimi uzamakta, koro üyesinin tüm müziksel donanımı gelişmektedir. Böylece, çocuk korolarının seslendirmesi için yazılmış olan ancak çok daha zor teknik düzeydeki eserlerin seslendirilmesi mümkün olabilmektedir. Tek bir çocuk korosu adı altında, farklı düzeylerde koro sınıflarının olması sayesinde, çocuk korosu üyelerinin belirli bir dönem, birden fazla koroda söylediği de bilinmektedir. Örneğin, çocuk korosunun bir sınıfında "çocuk korosu" eserleri söyleyen bir üye, yaşı ve deneyimi arttıkça başka bir koro sınıfında ise üç ve dört partili gençlik korosu eserlerini söyleyebilmektedir. Bu deneyimin ardından "gençlik korosu"na kesintisiz ve sağlıklı bir geçiş sağlanmaktadır. Benzer şekilde özellikle erkek çocuk sesleri ile genç/yetişkin erkek seslerinin birlikte kullanıldığı erkekler korosu modeli dikkat çekicidir. Bu modelin daha çok kızlar tarafından tercih edilen "koro üyeliğini" erkek çocuklarına özendirmesi bakımından son derece işlevsel olduğu düşünülmektedir.

Çocuk korolarında yer alan üyelerin yaşlarına ilişkin ülkemizdeki görünüm ise oldukça farklıdır. Türkiye'de çocuk korolarının, daha çok yakın yaş gruplarından oluşturulduğu ya da varolan korodaki yaş aralığının çok geniş olmadığı gözlemlenmektedir.

Örneğin, TRT Çocuk Koroları, 7 yaşında aldıkları üyeleri ile yalnızca 5 yıl çalışmaktadır.[25]

[25] http://www.trt.net.tr/televizyon/sayfa/koroduyurusu.aspx

Buna karşın, Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı Devlet Çoksesli Çocuk Korosu ve İzmir Devlet Senfoni Orkestrası Çocuk Korosu 6-17 yaş aralığındaki üyelerden oluşmaktadır (Ünal ve Ünal, 2001:113; Perçin, 1999: 32). Ancak ülkemizde, çocuk korosu denildiğinde, daha küçük yaşlardaki üyelerden ve daha dar bir yaş aralığından oluşturulan yapıların yaygın olduğu bilinmektedir.

Yapılan araştırmalar, bu görüşü destekler niteliktedir. Yüksel'in (1996: 17) araştırmasında, çocuk korosuna 7 veya 8 yaşında başlayanların oranı % 52'dir. Mutlu'nun (2009: 52) araştırmasına göre ise, Ankara'da resmi ve özel kurumlara bağlı olarak çalışan çocuk korolarındaki üyelerin 7-14 yaş aralığında olduğu ve bu üyelerin çoğunluğunu kızların oluşturduğu belirlenmiştir. En son yapılan çocuk korosu araştırmaları bu sonuçları doğrulamaktadır. Özata'nın (2010: 33) araştırmasında yer alan ülkemizdeki 10 farklı çocuk korosunun yaş aralıklarının ortalaması bu görünümü desteklemektedir. Söz konusu araştırmada yer alan en küçük üyelerin yaş ortalaması 7,6 iken, en büyük üyelerin yaş ortalaması 12,6'dır.

Uygulamadaki görünüm, yukarıda belirtilen kuramsal araştırmalarla örtüşmektedir. 2011 yılında gerçekleştirilen 16. Türkiye Korolar Şenliği'nin kitapçığında toplam 44 çocuk korosu yer almaktadır. Bu çocuk korolarının özgeçmişlerindeki yaş sınırları incelendiğinde ortalama yaş aralığının 9-12 olduğu görülmektedir. Ayrıca çocuk korolarına temel oluşturan ve "minikler korosu" olarak adlandırılan korolardaki ortalama yaş aralığı ise 5-7'dir (Türkiye Korolar Şenliği, 2011).

Daha küçük yaştaki çocuklardan oluşturulan "minikler korosu" veya varolan korolara yeni alınan üyelerden oluşturulan "hazırlık koroları"nın sayısı, mevcut çocuk korolarından oldukça azdır ve bu tür "temel" yapılar ülkemizde her çocuk korosunun bünyesinde yer almamaktadır.

Çocuk korolarının sınıflandırılmasında en önemli ölçütlerden biri de "teknik" düzeylerine göre sınıflandırmadır. Alanyazındaki en önemli üç sınıflama aşağıda sunulmuştur.

Müzik derslerinin ağırlık merkezini koro çalışmalarının oluşturması gerektiğini belirten Sun'a göre, seçme/eleme üçüncü basamakta başlamaktadır. Ancak, bu durum

Deliorman ve Egüz'de ikinci basamağa inmiştir (Deliorman, 1986: 34; Egüz, 1976:132; Sun,1969: 210-211).

Tablo 5. Sun-Deliorman-Egüz'ün Çocuk Korosu Sınıflamaları

Sun Sınıflaması	**Deliorman Sınıflaması**	**Egüz Sınıflaması**
Teksesli sınıf koroları	Sınıf koroları	Sınıf koroları
Çoksesli sınıf koroları	Okul koroları	Okul koroları
Çoksesli okul koroları	Çevre koroları	Seçme çocuk koroları
Çoksesli okullararası korolar	İlçe çocuk koroları	
İlçe ya da il çocuk koroları	İl çocuk koroları	

(Deliorman, 1986: 34; Egüz, 1976: 132; Sun,1969: 210-211).

Sınıf koroları[26], okulöncesinden, ilköğretime her sınıfın bir "koro" olarak düşünüldüğü, o sınıfta yer alan tüm öğrencilerin hiçbir ayrım yapılmadan koronun "doğal üyesi" olduğu yapılardır.

Egüz'e (1976:133) göre "bir okulun en yetenekli öğrencilerinden oluşan topluluklar" olan okul koroları ise iki biçimde oluşturulabilir:

> 1. Okul, birden fazla öğretim yapıyor, ayrı bir çalışma yerinin yokluğu ve öğretmenin ders saatlerinin de çokluğu, kurulacak bir okul korosunun tüm çalışmalarını engelliyorsa, okul koroları da sınıf korolarının oluşumunda kullanılan yöntemle oluşturulabilir. Öğretmen ya da öğretmenler, daha önceden saptadığı konser programını, yıllık çalışma plânlarını aksatmayacak bir biçimde, tüm ya da yetenekli sınıflarına uygulayabilirler. Konserden önce de, sınıflarındaki en seçkin çocukları bir araya getirerek, bunlarla yapılacak belli bir çalışma süreci sonunda, saptanmış olan konser programını yorumlayacak bir okul korosu ortaya koyabilirler. Pek doğal olarak bu koroya da, tam anlamıyla gerçek bir okul korosu denemez.

[26] Kuşkusuz "sınıf korosu" kavramı bu araştırmada genel müzik eğitimi kapsamındaki ilköğretim okulları için kullanılmıştır. Ancak, bu kavram, "öğrenci"nin olduğu her "sınıf" için geçerlidir, temeleğitimden, yükseköğretime hatta yaygın eğitime her "sınıf" bir koro olarak düşünülebilir.

2. Bu tür okul koroları, yine bir okulun en yetenekli çocuklarından oluşan, fakat ders saatlerinin dışında plânlı, düzenli ve sürekli bir biçimde çalıştırılan gerçek okul korolarıdır.

Seçkin çocuk koroları ise, "okulun sınırlarını aşarak, bir kentin hatta bir yörenin en üstün yetenekli çocuklarından oluşturulan korolardır." Sınıfların, bir koroyu oluşturan topluluklardan bazı yönleriyle ayrıldığını belirten Egüz'e göre, koroyu oluşturan bireyler, ses ve müzikal yetenekleri yönünden bazı ölçütlere göre "seçilerek" oluşturulur. Oysa, sınıf ortamında, çoğu zaman müzikal ve ses yeteneği yönünden bir denge aramak ya da bulmak olanaksızdır. Bu görüşe dayanarak sınıfta ses eğitiminin ana amacı, "konuşabilen her kişinin sesini olanaklar doğrultusunda eğitmek ve onlara müzik yapabilme kolaylığını ses tekniği yönünden kazandırmaktır." (Egüz, 1976: 111-133).

Görüldüğü gibi, Sun, Deliorman ve Egüz'ün sınıflamalarının en temel dayanağı her sınıfın bir koro olmasıdır. Ancak sınıf korolarının olmadığı/olamadığı durumlarda diğer basamakların gerçekleşmesi ve çocuk korolarının yaygınlaşması olanaklı mıdır? Sınıf korolarının ihmal edildiği hatta hiç yapılmadığı bir okulda, salt okul korosuna kaç öğrenci seçilebilir? Seçilemeyen/elenen ve bu nedenle hiç koro eğitimi almayan büyük çoğunluk için neler yapılabilir? Bu sorular, araştırmanın oluşmasını sağlamıştır.

Çocuk korosu sınıflandırmaları arasında, seslendirilen müziğin tek ya da çoksesli olmasına hatta türüne ilişkin bir "sınıflama" da dikkati çekmektedir. Bu sınıflamaya göre çocuk koroları üçe ayrılmaktadır:

1. Çoksesli Çocuk Koroları
2. Türk Sanat Müziği Çocuk Koroları
3. Türk Halk Müziği Çocuk Koroları

Her ne kadar, 1985 yılında İTÜ Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Çocuk Korosu[27] kurulmuşsa da, yukarıdaki sınıflama zemininin, "20.02.1988 tarihinde, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu bünyesinde kurulan TRT Ankara Radyosu Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu" ile atıldığı düşünülmektedir.[28]

[27] http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1991/06/30
[28] http://www.trt.net.tr/Kurumsal/KilometreTaslari.aspx?yil=1988

Günümüzde, TRT Ankara, İstanbul, Trabzon, Diyarbakır, Antalya ve Çukurova Radyoları bünyesinde 6 "Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu" bulunmaktadır. Benzer şekilde TRT Ankara, Erzurum, Trabzon, Diyarbakır, Antalya ve Çukurova Radyoları bünyesinde de 6 "Türk Halk Müziği Çocuk Korosu" vardır (Gedikli, 2011).

Toplam 12 geleneksel topluluğa karşın, o toplulukların ilkinden yaklaşık on yıl önce kurulmuş olan TRT Çocuk Koroları'nın sayısının yalnızca 4 olması (Ankara, İstanbul, İzmir, Trabzon) son derece düşündürücüdür.

Çocuk müziği alanında, türe özgü bu yapıların oluşturulması, belediyeler, Türk Müziği eğitimi veren mesleki müzik kurumları olmak üzere, çeşitli sivil toplum örgütlerinin de benzer "topluluklar" kurmalarına zemin hazırlamıştır. Ancak, uygulamada ortaya çıkan ciddi eğitsel sorunlar, geleneksel müzik alanındaki uzmanlar tarafından bile eleştirilmektedir.

Akdoğu'ya (2002: 236) göre, Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu, adından başlayarak bir dizi yanlışı barındıran bir yapıdır. Sözgelimi bu topluluklar, çocuğun iç dünyası ve yaşadığı ortama ilişkin gerçekler gözetilmeden, büyükler için bestelenmiş ve çocuklara göre üretilmemiş eserleri seslendirmeye çalışmaktadır. İzmir'deki bir Türk Sanat Müziği Çocuk Korosu'na aşağıdaki eserler öğretilmiştir:

- Tâl'atın devr-i kamerde (Ağırsemâi/Zaharya),
- Ben gibi sana âşık-ı üftade bulunmaz (Yürüksemâi/Tab'i Mustafa Efendi),
- Mest oldu gönül gözlerini gördüğüm akşam (Şarkı/Şerif İçli),
- Bilmem ki safa, neş'e bu ömrün neresinde (Şarkı/ Leon Hancıyan),
- Ey çerh-i sitemger dîli nâlâna dokunma (Şarkı/Medeni Aziz Efendi)….

Kuşkusuz bu ve bu tür şarkıların hiçbirinin çocuklara göre olmadığı ve çocuklar tarafından anlayarak, sevilerek, keyifle söylenemeyeceği ortadadır.

Bu sorunun farkına varan kuruluşlar, "çocuk şarkısı yarışmaları" düzenlemişler, çocuk dünyasını yansıtan şiirler yazılmasına ve bu şiirlerin bestelenmesine öncülük etmişlerdir. Ancak, şiirler "Geleneksel Türk Müziği" tarzında, bestelendiği için sözlerle tamamen ilgisiz bir müzik ve söyleyiş biçimi ortaya çıkmıştır. Sözleri uygun olsa bile,

"tür" ve "türe özgü seslendirme" özelliğinin çocuklara kesinlikle uygun olmadığı, bu tür seslendirme sonucunda, çocuklarda çeşitli ses hastalıkları ortaya çıkması kaçınılmazdır (Akdoğu, 2002: 236).

TSM Çocuk Korosu gibi benzer şekilde "Türk Halk Müziği Çocuk Korosu" yapılanmasının da, adından başlayan çok ciddi yanlışlıklar zincirine neden olduğu düşünülmektedir. Hangi ülkede olursa olsun, nitelikli her çocuk korosu, kendi kültürüne ait ve çocuklar tarafından söylenebilecek "türkü"lerini (halk şarkılarını) seslendirmelidir/seslendirmektedir. Ancak, "Çocuk Korolarında Eğitimin Kapsamı" başlığı altında söz edilecek "geleneksel söyleyiş biçimi"nin, çocuk korolarında tek ve değişmez bir model olarak sunulup-öğretilmesinin dünyada kabul görmediği de bilinmektedir.

Eğitimci-besteci Saip Egüz'ün (1976: 80-106) görüşleri bu konuya açıklık getirmektedir. Egüz, her ne kadar, "ülkemizde yapılacak ses çalışmaları için, ilk uygulama alanı olarak ele alınacak eserler, hiç kuşkusuz kendi gereçlerimiz olmalıdır" şeklinde görüş belirtse de, "bu gereçlerin, ses eğitiminin temel kurallarını zedeleyecek yöre özellikleri taşımaması, genellikle kolay ve gırtlağa oturmayacak biçimde düz seslerden oluşması" gerektiğini vurgulamıştır. Egüz'e göre, söz, yapı, ses tekniği ve gırtlak nağmeleri, bakımından Geleneksel Türk Müziği'ni okulda uygulamak olanaksızdır. Bu görüşe katılan Morgül'e (2006: 25) göre:

> Geleneksel Türk Müziği'nde bulunan koma sesler ergenlik döneminde algılanmaya başlar. Kendi kültüründe var olması koma sesleri içeren şarkıları çocukların da öğrenebileceği anlamına gelmez. Çocuklar dünyanın her yerinde benzer ses gelişimi özelliğini gösterirler ve bu nedenle çocuk müziği eğitbilime uygun bestelenmiş şarkılarla eğitilmeyi gerektirir.

Bu görüşlerin temel dayanağı, çocuklar düşünülmeden yetişkinlerin seslendirmesi amacıyla bestelenen her tür müziğin[29], bir bütün olarak, (doku-yapı-konu-

[29] Araştırmacı, farklı müzik türlerinin nitelikli örneklerinin, tanıtım/bilinçlendirme vb. eğitsel amaçlarla "örnek" olarak sunulabileceğini; bunun için çocuğun/gencin yaşı/hazırbulunuşluğu, öğretilecek (dinletilecek/söyletilecek) müziğin eğitsel amaçlara uygunluğu konularının dikkate alınması gerektiğini öngörmekte ancak, ülkemizde sıkça karşılaşılan, okul yönetimi, meslekdaş, veli, hatta çocukların istek, telkin hatta zorlamaları ile bu tür girişimlerin ağırlıklı olarak "eğitim müziği"nin yerine geçtiğini gözlemlemektedir.

söz-ses kullanımı bakımından) çocukların söylemesi için eğitsel amaçlarla kullanılamayacağı gerçeğidir. Türk Sanat Müziği, tarihsel süreçte çocuklar tarafından seslendirilmemiştir. Türk Halk Müziği'nin durumu ise daha farklıdır. Zira, tekerleme-bilmece-sayışma ötesinde, çocukların seslendirmesine uygun çok sayıda türkü olduğu, bu türkülerin önemli bir kısmının okul müzik eğitiminde yıllardır kullanıldığı ve ulusal şarkı dağarımızda yer aldığı bilinmektedir. Ayrıca, Türk besteci-eğitimcilerinin, kendi geleneksel müziklerimizden yararlanarak, çocuk sesine ve çocuk ruhuna uygun olarak besteledikleri/düzenledikleri örnekler[30] de vardır.

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, her ülkenin kendi "halk müziği" olduğu, gelişmiş ülkelere bakıldığında, çevreden evrene, kolaydan zora ilkeleri gereğince, halk şarkılarının koroların dağarlarında yer aldığı, genel müzik eğitiminde, kendi kültürlerine ilişkin zengin bir temelin atıldığı görülmektedir. Müzik eğitiminde kabul gören Kodály Yaklaşımı'nın en önemli ekseni "halk müziği"dir. Bu yaklaşıma göre, önce kendi kültürlerine ait yüzlerce tekerleme, bilmece, sayışma ve çocuk şarkısı öğrenen çocuklar, kendi bestecilerinin yaratıları, farklı kültürlerin halk müzikleri ve farklı bestecilerin "en nitelikli" eserleriyle beslenmektedir. Ancak, bu yaklaşımın ana vatanı olan Macaristan'da, diğer Avrupa ülkelerinde, ABD-Rusya, Japonya ve Çin'de türe özgü, salt "geleneksel" müzikler seslendiren çocuk korolarının olmadığı bilinmektedir.

Dünyada karşılığı olmayan ancak, 1980'li yılların ikinci yarısında kurumsal girişimlerle başlayan Türkiye'ye özgü bu sürecin bir başka olumsuz sonucunun da, türe özgü çocuk şarkısı besteleme yarışmaları olduğu düşünülmektedir. 1980-1990 yılları arasında, bestecilere sipariş yoluyla çocuk şarkıları yazdıran, var olan şarkıları piyano ve farklı çalgılar için eşliklendiren, halk türkülerini eğitim müziği için düzenleyen TRT'nin bu "eğitsel" anlayışı tamamen terk ederek "popüler çocuk şarkısı" adında ve yine dünyada olmayan bir tür yarattığı söylenebilir.

[30] Saip Egüz, Erdoğan Okyay, Hasan Toraganlı, Mahir Dinçer, Muammer Sun, Yalçın Tura, Salih Aydoğan başta olmak üzere birçok besteci-eğitimcimizin, geleneksel müziklerimizin makam, usül ve yapılarından doğrudan ya da dolaylı olarak yararlandıkları yüzlerce çocuk şarkısı/düzenlemesi vardır. (Bu konu için verilebilecek en belirgin üç örnek: "Gel Bize Katıl Bize (M. Sun), Çocuklar Kardeş Oldu Mu (Y. Tura), Bir Dünya Bırakın (S. Aydoğan) adlı şarkılardır.

1990 yılı başlarına kadar eğitim ağırlıklı bir şarkı dağarına sahip olan koroları için yine TRT tarafından ilk kez "Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması" düzenlenmiştir (TRT, 1998).

TRT Popüler Çocuk Şarkıları Yarışması Şartnamesi'ne (2010) göre, bu yarışmaların konusu "çocuk koroları tarafından seslendirilecek, pop müzik unsurları taşıyan ve pop üslubunun kullanıldığı, çocuk ruhuna, zevk ve beğenisine uygun çocuk şarkıları" olarak belirlenmiştir.

Bu amaçla, 1990-2007 yılları arasında düzenlenen 8 yarışmada toplam 82 şarkı üretilmiştir (Selamet, 2009: 28). Dereceye giren şarkılara maddi ödüllerle destek verilmesine, bu şarkıların TRT Çocuk Koroları tarafından seslendirilmesine, kayıtlarının yapılması kaset ve cd ortamında sunulmasına karşın "popüler çocuk şarkıları"nın, yalnızca bu şarkıları öğrenmekle "görevli koroların" dağarcıklarında kaldığı, ulusal düzeyde benimsenmediği ve yayılmadığı gözlemlenmektedir.

Çocuk şarkısında olması gereken özellikleri, "bir" müzik türüne indirgeyerek, yaşaması mümkün olmayan kısır bir tür yaratmak ya da şarkıların türüne göre özelleşmiş çocuk korolarını (THM ve TSM Çocuk Koroları) hem de devlet eliyle kurmak, çocuk korosu-çocuk müziği-çocuk şarkısı kavramlarını, "çocuğa göre" ilkesini uygulamada oldukça karmaşıklaştırmıştır. Bu karmaşa ortamında, salt dinsel[31] müzik seslendiren "çocuk toplulukları" ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde, 6-15 yaş arası çocuklara, çocuk müziği dışında her türde (TSM, THM, Arabesk/Fantezi, Türkçe Pop ya da yabancı dilde) şarkının söyletilerek yarıştırıldığı "Bir Şarkısın Sen" [32] adlı program uzun süre ulusal kanallarda yayınlarını sürdürebilmiştir.

"Popüler Çocuk Şarkısı" adı altında bestelenen, ödüller alan üretimlerin, çocuklar arasında popüler olamadığı, çocuk korolarının konser programlarında sıklıkla yer almadığı ve çocukların popüler müziklerden etkilenmesinin önüne geçemediği söylenebilir. THM Çocuk Korosu, TSM Çocuk Korosu yapılanmalarının ise hangi

[31] Araştırmacı, dünyada özellikle Hıristiyan dininin belli mezheplerinde kiliselerde "görevli" çocuk korolarının varlığını bilmektedir. Ancak İslamiyet'te böyle bir "gelenek" yoktur ve camilerde çocuklar şarkı söylememektedir. İslami gelenekte dinsel müzikler yetişkinler için, yetişkinler tarafından icra edilmektedir.

[32] http://www.startv.com.tr/birsarkisinsen/basvuru/

dağarı, hangi şekilde seslendireceği, ses eğitimi sürecinden, eğitsel gelişimine hangi ilke-yöntem ve yaklaşımlarla çalışacağı hâlâ tanımlanamamıştır. Resmi ve özel kurumlar bünyesinde, bu adlarla anılan toplulukların kurulmuş olmasına rağmen, çocuk dünyasında kabul görmemesi ve yaygınlaşamamış olması son derece dikkat çekicidir.

Söz konusu yapıların temel zemininin uzun yıllar süren"teksesli-çoksesli" tartışmalarında atıldığı, hatta günümüzde bile çocuk korolarının önüne "çoksesli" nitelemesinin konulmasında bu "reflekslerin" olduğu düşünülmektedir. Oysa, dünyadaki çocuk korolarının, belirli bir teknik düzeye ulaşıncaya kadar, eşlikli şarkıların "bir parti"sini söylediği bilinmektedir.

> Çocuk korolarında söylenen "teksesli şarkılar veya marşlar" için kullanılan "teksesli" sözcüğü, monodik, yani ezginin altında bir eşliğin, yani çokseslilliğin varolduğu bir yapıyı ifade etmektedir. Bu eserleri çoksesli kılan özellik, birden fazla partiyle seslendirilmeleri değil, eserlerin kurgulanış şeklidir. Kaldı ki, çocuk şarkısı, "monofonik" (teksesli) bile olsa, iyi bir çocuk şarkısı olmasının ölçütü, şarkının teksesli ya da çoksesli dokuda yazılmış olması değil, çocuk sesine ve ruhuna uygun olmasıdır. Monofonik müzik, çoksesli müziğin atasıdır ve "bir tür olarak" çoksesli müzikle olumlu-olumsuz şekilde kıyaslanmamalı ve çoksesli müziğin "karşısına" yerleştirilmemelidir (Değer ve Aytepe, 2009: 155-156).

Özlü bir deyişle, teksesli-çoksesli terimlerinin günlük kullanımı ile bilimsel anlamları arasında önemli bir fark olduğu düşünülmektedir.[33]

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, çocuk korolarının adlandırılmasında, "çoksesli, THM, TSM, ilahi, pop vb." nitelemelerin eğitbilimsel bir zeminden yoksun olduğu söylenebilir.

Çocuk korolarının yedi farklı biçimde yapılandırılabileceği/sınıflandırılabileceği düşünülmektedir. Bunlar;

1. Kuruluş amaçlarına göre çocuk koroları,
2. Kurumsal kimliklerine göre çocuk koroları,

[33] Bu konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için Özgür ve Aydoğan'ın (2006:200-208), Altay'ın (2011:10-14) ve Değer ve Aytepe'nin (2009:155-156) çalışmalarının ilgili kısımları incelenebilir.

3. Üye sayılarına göre çocuk koroları,
4. Üyelerinin yaşlarına göre çocuk koroları,
5. Üye alım yaklaşımlarına göre çocuk koroları,
6. Teknik düzeylerine göre çocuk koroları'dır.

Yeni kurulacak bir çocuk korosunun yapılandırılması ya da varolan bir koronun, farklı açılardan nitelendirilebilmesini kolaylaştıracağı düşünülen bu sınıflama önerisi aşağıda açıklanmıştır.

1. Kuruluş amaçlarına göre çocuk koroları,

1.1. Özengen (amatör) çocuk koroları

1.2. Okul koroları

1.3. Mesleki (profesyonel) çocuk koroları

olarak sınıflandırılabilir. Özengen Çocuk Koroları, gönüllü üyelerden "okul" sistemi dışında kurulan korolardır. Okul Koroları, ilköğretim okulları bünyesinde oluşturulan korolardır. Mesleki Çocuk Koroları ise, üyelerinin belirli bir "görev" karşılığında az ya da çok ücret aldığı, teknik anlamda üst düzeyin hedeflendiği korolardır. (TRT Çocuk Koroları, Opera Çocuk Koroları vb.)

Destan'a (2009) göre, koro için en önemli gereksinim mekândır; koro demek mekân demektir. Nitekim, bir koro kurulacağı zaman en önemli soru(n), koronun nerede çalışacağıdır. Ülkemizde yalnızca özengen değil, eğitim amaçlı, hatta mesleki koroların büyük çoğunluğunun, ideal çalışma ortamlarına sahip olduğunu söylemek güçtür. Çocuk korolarının nerede çalıştığı, başka bir deyişle hangi kurum/kuruluş bünyesinde çalıştığı, kurumsal kimliği, eğitimin niteliğini doğrudan etkilemekte hatta belirlemektedir.

2. Kurumsal kimliklerine göre çocuk koroları[34]

2.1. Devlet ve özel ilköğretim okulları bünyesinde kurulan "ilköğretim okulu çocuk koroları"

[34] Bu sınıflamada, Gökçe'nin (2007:330) sınıflamasından yararlanılmıştır.

2.2. İl-İlçe Kültür veya Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde kurulan çocuk koroları
2.3. Üniversiteler bünyesinde kurulan "üniversite çocuk koroları"
2.4. Sivil toplum kuruluşları bünyesinde kurulan "dernek/vakıf çocuk koroları"
2.5. Belediyeler bünyesinde kurulan "belediye çocuk koroları"
2.6. Özel yasa/yönetmelik ile kurulan çocuk koroları "TRT Çocuk Koroları ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çocuk Korosu"
2.7. Mesleki müzik eğitimi veren okulların öğrencilerinden kurulan "Konservatuvar/Müzik Hazırlık İlköğretim Okulu" koroları
2.8. Kısa-orta-uzun vadeli hedeflerle, farklı kurum-kuruluş-ortamlarda kurulan "proje çocuk koroları"

Çocuk koroları için üye sayısı oldukça önemli bir belirleyicidir. İleri teknik düzey çocuk korolarının daha az üyeden oluşturulabileceği bilinmesine karşın, özellikle temel düzeydeki koroların başarısının, üye sayısı[35] ile orantılı olduğu düşünülmektedir.

3. Üye sayılarına göre çocuk koroları

3.1. Yaklaşık 45 üyeli çocuk koroları
3.2. 60-80 üyeli çocuk koroları
3.3. 90 ve üstü üyeden oluşan çocuk koroları

Çocuk korolarında, solunum kapasitesi sınırlılığı ve ses gürlüğü azlığı nedeniyle ses doğruluğu ve temizliğini elde edebilmek, nitelikli bir koro tınısı oluşturmak zorlaşmaktadır. Bu nedenle, çocuk korosu oluşturmak için sayısal bir alt sınır belirlemek gerekmektedir.

1969 tarihli Çocuk ve Gençlik Koroları Talimatı'na göre, en az 30 en çok 60, TRT Çocuk Koroları Yönergesi'ne göre en az 45 en çok 60 olan bu sayı, Özata'ya göre, en az 30 en çok 80 olabilmektedir (Gürgan, 1983: 10; MEB, 1968:7; Özata, 2010:91).

[35] Kuşkusuz üye sayısının üst sınırı "eğitsel anlamda kabul edilebilir" bir sayı olmalıdır. Bu üst sınırın belirleyicileri, eğitimcinin bu konudaki yaklaşımı, çalışma ortamının olanakları, tek bir koro mu yoksa sonradan birleştirilmek üzere birden fazla koro sınıfı ile mi çalışılacağı, konserin nerede verileceği ve nasıl bir program seslendirileceği gibi durumlara doğrudan bağlıdır.

Değer ve Aytepe'ye (2009: 184) göre, yeni kurulan bir çocuk korosu, ses kalitesi, çalışma verimi ve sürdürebilirlik bakımından en az 50 üyeden oluşmalıdır.

Kanada'da altı deneyimli koro eğitimcisi ile yapılan bir araştırmanın verileri bu öneriyi destekler niteliktedir. Bu araştırmada yer alan altı çocuk korosunun üye sayılarının ortalaması 66 olarak hesaplanmıştır (Antel, 2010: 49).

Çevik (1999: 44) ise, çok daha kapsayıcı bir yaklaşımla sadece çocuk korolarında değil; "amatör ve eğitim amaçlı korolarda üye sayısı arttıkça, ses bütünlüğü, ses gürlüğü ve tını yönünden daha kolay ve verimli sonuçlar" alınabileceğini vurgulamaktadır.

Çocuk korolarında yaş, en önemli sınıflandırma ölçütlerinden biridir. Zira, herhangi bir çocuk korosu, tek yaş grubundan oluşturulabileceği gibi (2. sınıflar korosu), yakın yaş gruplarından (8-9-10) ya da çok daha geniş aralıklı yaş gruplarından kurulabilmektedir. Kuşkusuz çok farklı yaş gruplarından oluşturulan koroların önemli bir kısmı, ayrı çalışan farklı koro kümelerinin, belirli bir zaman için birleştirilmesinden oluşmaktadır.

4. Üyelerinin yaşlarına göre çocuk koroları

4.1. 4-7 yaşlardan oluşan çocuk koroları

4.2. 7-8 yaşlardan oluşan çocuk koroları

4.3. 8-13 yaşlardan oluşan çocuk koroları

4.4. 13 ve üstü yaşlardan oluşan çocuk koroları

Kuşkusuz belirtilen yaş aralıkları yaklaşıktır ve çocuktan çocuğa, korodan koroya değişebilir. Koro eğitimcisinin beklenti ve hedeflerine yönelik olarak, farklı yaş kümelerine göre farklı korolar yapılandırılabilir. İleri teknik düzey gerektiren çoksesli eserlerin seslendirilebilmesi ve gençlik korolarının temelinin gerçekten oluşturulabilmesi için koroda kalma yaşının artmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi, dünyada yaygın olarak uygulanan çocuk korosu eğitimindeki yaş genişliği ülkemizde benzer şekilde benimsenmemiştir. Türkiye'deki çocuk korolarında, teknik düzeyin belirli bir sınırı aşamamasının nedenlerinden birinin

yaş konusundaki bu katı yaklaşım olduğu düşünülmektedir. Çocuk korolarında kalma yaşının sınırlı tutulmasının bir başka soncu da, "doğal" gelişim seviyesine uygun olmayan ve teknik düzeyle desteklenmeyen "sanal" bir seviyenin sergilenmeye çalışılmasıdır. Yurt dışında çok daha uzun sürede koroda kalabilen çocuklardan oluşturulan korolarda, hedeflerin yıllara yayılarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Oysa ülkemizde, yeni kurulan bir çocuk korosuna belki altı ay belki de iki yıl sonra rahatlıkla söyletilebilecek şarkıların ve verilecek eğitimin başlangıçta uygulanmaya çalışıldığı gözlemlenmektedir.

Çocuk korolarının sınıflandırılması gereken bir başka ölçüt ise, koroların hangi yaklaşımlarla üye aldıklarıdır.

5. Üye alım yaklaşımlarına göre çocuk koroları

Çocuk korosu eğitimcilerinin, koroya üye alım yaklaşımları konusunda farklı görüşleri olduğu bilinmektedir. Çocuk korolarında seçme/eleme yapılması, nitelikli sonuçların alınmasını kolaylaştırmakta, koro eğitiminin olmazsa olmazı olan devamlılık, disiplin gibi konularda çıkması olası sorunları baştan en alt düzeye indirmektedir. Buna karşın, başvuran her çocuğun sınavsız olarak kabul edildiği koroların, daha az ciddi, dolayısıyla, daha niteliksiz olarak görüldüğü de bilinmektedir.

Çocuk korolarında seçme/elemelerin yapılmasının gerektiğini belirten görüşler (Akdoğu, 2002:35, Egüz, 1976:111, Howle, 1999:81-84; Özata, 2010:92) vardır. Sözgelimi, Farrel'ın (1976: 52) çalışmasındaki eğitimcilerin tamamı ve Sewell'in (1990: 203) çalışmasında yer alan 32 koro eğitimcisi, seçme/elemenin "zorunlu" olduğunu belirtmektedir (Akt.: Howle, 1999: 81). Bu görüşü destekleyen, Howle'un (1999: 81-84) çalışmasında yer alan 7 koro eğitimcisi ise, çocuk korolarına seçme/eleme ile üye almanın birden çok işlevi olduğu vurgulamaktadır. Bu elemeler sayesinde, koroda yer almayı çok istemeyen ve müziksel düzeyi yetersiz olanlar baştan belirlenmektedir. Böylece, koro eğitimcileri zamanlarının çoğunu, düzeyi zayıf olan çocuklara temel davranışları kazandırmak yerine, daha "rafine tını" çalışmalarıyla müzik yapmaya odaklanarak değerlendirmektedir.

Koro eğitiminde ciddiyet ve nitelik ilişkisinin, yapılan sınavlarda adayların elenmesiyle ya da eğitim uygulamalarında "ciddi görünmekle" sağlanamayacağı, aksine hangi yaklaşım kullanılırsa kullanılsın, giriş sınavlarından çalışmalara, konser provalarına uzanan sürecin ve konserlerdeki sonuçların niteliği ile ilgili olduğu düşünülmektedir. Çocuk korolarının "tümü" ya da "büyük çoğunluğunun" seçkinci anlayışla yapılandırılması sonucunda, yaygınlaşabilir ve sürdürülebilir olmayan ancak az sayıda ve görece "nitelikli" yapılar ortaya çıkmaktadır.

Çocuk korolarına üye alım yaklaşımı konusunda farklı görüşler sergileyen (Değer ve Aytepe, 2009:159; Goetze, 1988:32; Potter, 2005:105; Smith, 2006:28-34) eğitimciler de bulunmaktadır. Smith'e (2006: 29-34) göre, tüm müziksel beceriler gibi, şarkı söylemek de, doğru eğitim ve uygulamayla kazandırılabilir. Ancak çocuklara bu eğitimi vermesi gerekenler yine müzik (koro) eğitimcileridir. Çocuk korolarına üye alırken, müziksel seviyesi yeterli olmadığı için hiçbir çocuğun elenmediğini belirten Değer ve Aytepe'ye (2009:159) göre, "her çocuk, temel düzeyde müzik eğitimi alabilmek için yeterli donanıma fazlasıyla sahiptir". Bu donanımın, eleme/seçme amaçlı olmayan bir düzey belirleme sınavı yapılarak belirlenmesi ve her çocuğun gelişimin hedeflenmesiyle, zamana yayılan bir nitelik artışı sağlanabilmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında, üye alım yaklaşımlarına göre çocuk korolarının; seçerek, eleyip seçerek, elemeden/seçmeden ve önkayıtla olmak üzere dört farklı şekilde oluşturulabileceği/sınıflandırılabileceği düşünülmektedir.

5.1. Seçme ile oluşturulan çocuk koroları

Özel bir sınavla oluşturulmayan ancak, üyelerinin çeşitli özelliklerine göre önceden belirlenen korolardır. Üyelerini seçerek belirleyen çocuk koroları iki biçimde yapılandırılabilir:

5.1.1. Doğrudan seçerek

5.1.2. Dolaylı seçerek

İlköğretim okulları bünyesindeki "seçme okul koroları" genellikle **doğrudan seçilerek** oluşturulmaktadır. Derslerine girdiği öğrencileri gözlemleyen eğitimciler, daha ilgili ve yatkın öğrencileri herhangi bir sınava tabi tutmadan koroya alabilmektedir.

Dolaylı seçmenin iki türünden söz edilebilir. İlki, eğitimcinin kendisinin dolaylı olarak seçmesiyle oluşturulan çocuk korolarıdır. Çok sayıda öğrencinin yer aldığı okullarda ya da gözlem/sınav yapmanın mümkün olmadığı durumlarda, yaş ve sınıfları belirleyerek kısa vadeli "tesadüfi" korolar oluşturulabilmektedir.

İkinci dolaylı seçme türü ise, koro eğitimcisi dışında başkaları tarafından yapılan seçmeyle oluşturulan korolar için geçerlidir. Okuldaki başka bir öğretmenin seçtiği öğrencilerden ya da herhangi bir kurumda yer alan önceden "seçilmiş/belirlenmiş" öğrencilerden koro kurulması istenebilmektedir.

5.2. Seçme/eleme ile oluşturulan çocuk koroları

5.2.1. Tek aşamalı bir seviye sınavı ile eleyip seçerek

5.2.2. Çok aşamalı bir seviye sınavı ile eleyip seçerek

5.2.3. Tek ya da çok aşamalı bir seviye sınavından sonra seçilen üyeleri, belirli bir süre eğitimden geçirip eleyerek

Ülkemizdeki çocuk koroları genellikle tek aşamalı bir seviye sınavıyla üye almaktadır. Ancak, çok daha ileri bir teknik düzey hedefleyen ya da sınırlı bir zamanda üst düzey üretim gerçekleştirmesi beklenen koroların ikinci ve üçüncü biçimle yapılandırılabileceği düşünülmektedir.

5.3. Seçme/eleme olmadan, müziksel hazırbulunuşluk düzey tanılaması ile oluşturulan çocuk koroları

Bu tür korolar üç biçimde yapılandırılabilir:

5.3.1. Müziksel hazırbulunuşluk düzeylerindeki farklılıkları gözetmeden tek bir koro oluşturarak

5.3.2. Müziksel hazırbulunuşluk düzeylerine göre ayrı koro sınıfları oluşturarak

5.3.3. Belirli bir eğitimden sonra oluşan düzeyleri uygun sınıflara ayırarak

Koro üyesi sayısının az olduğu durumlarda birinci, çok olduğu durumlarda da hedeflere göre ikinci ya da üçüncü biçim kullanılabilir.

5.4. Önkayıtla oluşturulan çocuk koroları

Üyelerini yalnızca önkayıtla belirleyen çocuk koroları iki biçimde yapılandırılabilir:

5.4.1. Oluşan topluluğa göre eğitim vererek

5.4.2. Plânlanan eğitime göre, koro(lar) oluşturarak

Bu tür çocuk koroları çoğunlukla kısa vadeli "proje" korolarıdır. Genellikle, koro eğitimcilerinin "davet" edildiği projeler ilk şekilde, koro eğitimcileri tarafından geliştirilen "proje çocuk koroları" ikinci biçimde yapılandırılmaktadır.

Koro eğitiminin gelişmiş olduğu ve çok sayıda koronun varlığını sürdürdüğü ülkelerde, seçkinci anlayışla oluşturulan nitelikli korolar olduğu gibi, hiçbir seçme/eleme olmayan nitelikli koroların varlığı da bilinmektedir. Dünyada, salt çocuk koroları için değil, farklı koro türleri için ve yaygın bir şekilde varolan sınavsız korolar (non-auditioned choir/ non-selected choir) ülkemizde birkaç örnek dışında yoktur.

Kuşkusuz üye alım yaklaşımlarına göre çocuk koroları sınıflandırılabileceği gibi, bu yaklaşımlardan herhangi birini kullanarak da, "ihtiyaca/koşullara ve belirlenen teknik düzeye" göre çocuk koroları oluşturulabilir.

6. Teknik düzeylerine göre çocuk koroları

6.1. Temel düzey çocuk koroları

6.2. Orta düzey çocuk koroları

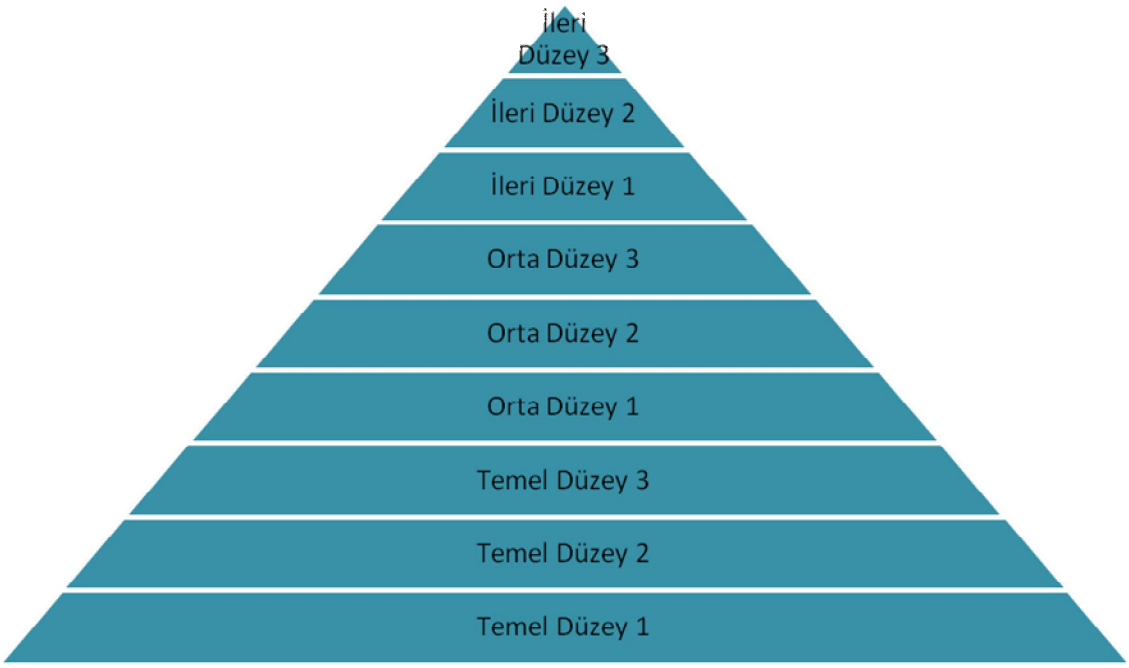
6.3. İleri düzey çocuk koroları

Yukarıdaki sınıflama/yapılandırma türlerinden en ayrıntılı açıklama gerektireni çocuk korolarının "teknik düzeylerine göre" nasıl belirleneceğidir.

3.3. Teknik Düzeylerine Göre Çocuk Koroları

Çocuk korolarında "temel", "orta" ve "ileri düzey"i tanımlayabilmek için; her bir düzey kendi içinde çeşitli gelişim aşamalarına ayrılabilir ve düzeylerarası geçişler bu aşamalarla daha somut bir şekilde belirlenebilir. Tanımlanabilen hedeflere ulaşmak,

bilinmeyen bir hedefe ulaşmaktan çok daha kolaydır. Aşağıdaki teknik düzey ayrıntılarının tümü esnek bir öneri olarak sunulmuştur.

Şekil 3. Teknik Düzeylerine Göre Çocuk Koroları

Üç teknik düzeyin kendi içinde farklı evrelere ayrılabileceği düşünülmektedir. Ancak, ister 5-6 ister 7-8 yaşında başlasın, koro eğitimine yeni başlayan bir çocuğun bulunduğu "koro", sistem içinde yukarı doğru (dikey) ilerlemeyi hedeflemelidir.

Kuşkusuz her koro, o koroyu oluşturan unsurlara (eğitimci-üyeler-çalışma koşulları) bağlı bir gelişim sergilemektedir. Bu bağlamda, Temel Düzey 1'den başlayan her çocuk korosu, ileri düzeye, hatta orta düzeye bile çıkamayabilir. Hatta, yaygın olarak gözlemlendiği gibi, bir çocuk korosu, tek bir düzeyin aşamaları arasında ilerleyebilir ya da bir evrede kalabilir.

Düzeylerin süreleri, çocukların yaşları ve seviyelerine göre değişmekle birlikte, Temel Düzey'in her aşaması 1-1,5 yıl, Orta Düzey'in 1,5-2 yıl, İleri Düzey'in ise 1,5 yıl olarak düşünülebilir. Ancak temel-orta ve ileri düzey korolarının piramidal yapısı, teknik düzey ölçütleri, bir koro eğitimcisinden, başkasına, korodan koroya çeşitlendirilebilir. Önemli olan her koronun dikey yönde ilerlemeyi hedeflemesidir.

Ülkemizde çocuk korosu eğitiminin başlangıcında, orta düzeyin hedeflendiği, ancak çoğunlukla temel düzeyde kalındığı düşünülmektedir.

Çocuk korolarının düzeyleri aşağıdaki gibi örneklendirilebilir. Her bir yatay ölçüt **kendi içinde**, sonrakini hazırlayıcı, öncekini kapsayıcı bir şekilde aşamalıdır.

Tablo 6. Çocuk Korolarında Teknik Düzey Ölçütleri Örneği

	Temel Düzey			**Orta Düzey**			**İleri Düzey**		
Teknik Düzey Ölçütleri	**T1**	**T2**	**T3**	**O1**	**O2**	**O3**	**İ1**	**İ2**	**İ3**
Eşlikli söyleme	Birses			İkises			Üçses	Dörtses	Dörtses+
Eşliksiz söyleme	-	-	-	Birses			İkises	Üçses	Dörtses+
Şarkılarda kullanılan dil ögesi	Türkçe			Türkçe-Yabancı diller			Türkçe-Yabancı diller Vokal, kapalı ağız, efekt vb.		
Şarkılarda kullanılan yaklaşık ses alanı	5-6'lı		8'li	8'li		10'lu	10'lu	12'li	12'li+
Şarkılardaki ezgisel yapı	Kısa kolay			Orta uzun			Uzun zor		
Şarkıların tartımsal ve ölçü yapısı	Basit tartım/ölçü			Orta tartım/ölçü			Zor tartım/ölçü		
Şarkıların biçimsel yapısı	Kısa ve yalın			Orta ve uzun			Uzun ve karmaşık		
Şarkıların armonik yapısı	Basit armonik			Basit yönelme		Geçkili	Geçkili	Karmaşık	
Şarkıların tonal/makamsal yapısı	Tonal/basit makam çekirdek			Kromatik geçişli/yürüyüşlü daha zor mod			Farklı mod/makam		Serbest yapılı
Koro eğitimcisinin yönetim özellikleri	Koroyla devinimi yaparak			Yapılacak devinimi hatırlatarak			Yönetim tek.		Yönetmeden
Koronun diziliş durumu[36]	Boy sırası			Müziksel durum			Karma dizilim		Serbest düzen[37]

Dikey görünüm, kendi içinde farklılıklar gösterebileceği gibi, tamamen aşamalı olarak gelişmeyebilir. Örneğin, bir koro çoğunlukla temel düzey özelliklerini sergilerken, eğitimci koro yönetim tekniklerini kullanıyor ve koro üyelerini serbest düzende diziyor olabilir.

Alanyazın taraması aşamasında ulaşılabilen kaynaklarda yukarıda belirtilen kapsamda "çocuk korosu sınıflama/yapılandırma" tanımlarına ve "teknik düzey" ölçütlerine ulaşılamamıştır. Temel, orta ve ileri düzeylerin tanımlanmadığı bir zeminde, gelişim tesadüflere veya koro eğitimcilerinin bireysel uygulamalarına kalmaktadır. Oysa, çocuk korosu yalnızca doğru, etkili ve güzel bir şekilde şarkı söyleyen ses topluluğu değildir. Yapıları ve doğaları gereği oldukça değişken kadrolu olan çocuk koroları plânlı ve programlı bir anlayışla ciddi bir müziksel gelişim sergileyebilirler. Farklı hedeflere yönelik ve çok sayıda çocuk korosunun kurulabilmesi, bu koroların

[36] Koroların dizilişleri ile ilgili ayrıntılı bilgi, Gökçe'nin (2010) "Koro Dizilişlerinin Müziksel Sonuçlara Etkisi" adlı yüksek lisans tezinden ve Egüz (1998:17-27), Garretson (1993:290-297), Johnson (1997:22-26), Pfautsch'ın (1988:75-76) çalışmalarından edinilebilir.

[37] Dans ederek, bölünerek, dağılarak, devinerek…

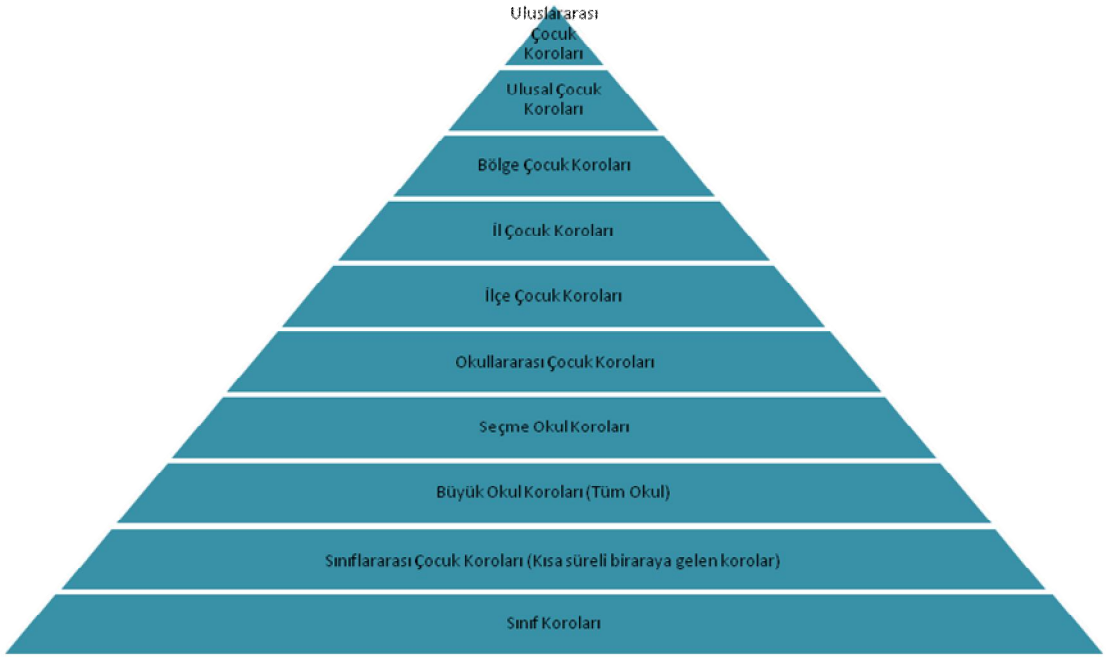
gelişmesi ve birbirini beslemesi gelişim sürecinde varılacak hedeflerin tanımlanmasıyla kolaylaşabilir.

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, temel düzey korolarının en belirgin örneğinin "sınıf koroları" olduğu söylenebilir.

"En güzel koro hiç kimsenin dışlanmadığı sınıf korosudur, çünkü sınıf korosunda az yetenekli-çok yetenekli, güzel sesli-çirkin sesli ayrımı yapılmaz. Şarkı söyleme zevkinden herkes birlikte yararlanır" (Aydoğan, 2007:158).

Çevik'e (1999: 45) göre "okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim düzeylerinde kurulan sınıf ve okul koroları çok sayıda birey için, etkili bir müzik eğitimi alanı olarak önemli bir işlev üstlenmektedir."

Genel anlamda çocuk korolarının kurulabilmesi için en önemli kaynak ilköğretim okullarıdır. "Her sınıf bir korodur" anlayışıyla çalışılması "bir çocuk korosu piramidi" için gereken "temel"in atılması açısından çok önemlidir. Tüm okullarda "sınıf koroları"nın, okul dışında da "sınıf koroları"na eşdeğer temel düzey koroların kurulmasıyla diğer basamakların kendiliğinden oluşma eğilimi göstereceği düşünülmektedir.

Şekil 4. Çocuk Korosu Yapılanma Piramidi

Yukarıdaki aşamaların her biri, diğerinin hazırlayıcısıdır. Bu nedenle ilk üç aşama yaşamsal öneme sahiptir. İlk üç aşamanın olmadığı bir sistemde çocuk korolarının yaşaması olanaksızdır. Çok sayıda çocuk korosunun varolmadığı bir sistemde, gençlik ve yetişkin korolarının varlıklarını sürdürebilmesi, dar anlamda mesleki müzik eğitiminin nicel ve nitel gelişimi, geniş anlamda da toplumsal sanat piramidinin oluşması beklenmemelidir. Üçüncü ve dördüncü aşamada "seçme", beşinci aşamadan sonra da giderek zorlaşan düzeylerde "eleme" anlayışı uygulanabilir.

Farklı şube ve/veya sınıflardan oluşan; yatay ve dikey katılımlı "sınıflararası korolar" velilerine ve okullarındaki diğer sınıflara küçük konserler verebilir. Küçük yapılı okullarda tüm sınıfların katılımıyla, büyük okullarda ise katılımcı sınıfları sınırlandırarak daha geniş çapta "tüm okul bir korodur" anlayışıyla "büyük okul koroları" oluşturulabilir.

Yukarıdaki etkinlikler sırasında daha hızlı bir gelişim gösteren öğrencilerden seçilen "seçme okul koroları" oluşturulabilir. Belirli gün ve haftalarda, önceden belirlenecek daha geniş katılımlı etkinlikler için farklı okulların seçilmiş öğrencilerinden oluşan "okul koroları"nın biraraya gelmesiyle "okullararası korolar" kurulabilir. "Sınıflararası ve okullararası korolar" geçici korolardır. Seçilmiş

öğrencilerden oluşan "okul koroları" ve "okullararası koro" etkinliklerinde sürekli ve düzenli çalışmaları, müziksel gelişimleri ile dikkat çeken öğrencilerden sınavla "ilçe çocuk koroları", bu korolardaki başarıları ile yine sınavla "il, bölge ve ulusal" çocuk koroları oluşturulabilir. Ulusal çocuk korolarından seçilenler arasından "uluslararası çocuk koroları"na üye gönderilebilir.

Her koro eğitimcisi kendi hedefleri doğrultusunda sonuçlardaki niteliği yükseltmek için süreç odaklı çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmaların tümü çocuk korolarında eğitimin kapsamına girmektedir.

3.4. Çocuk Korolarında Eğitimin Kapsamı

Koro eğitiminin kapsamı, çocuk, gençlik ve yetişkin koroları için belirli ortak noktalar içerse de koronun türü, koro üyelerinin yaşı ve koronun teknik düzeyine göre farklılaşabilmektedir. Çocuk korolarında eğitim uygulamalarına yönelik oldukça ayrıntılı kaynak kitaplar (Bartle, 2003; Çevik, 1999; Egüz, 1976, 1981; Mohr, 1997; Nitsche, 2001; Walter, 2004) mevcuttur. Ancak, bu bölümde, çocuk korolarında eğitimin kapsamı genel açıklamalarla ve beş ana başlık altında incelenecektir.

1. Koroda Ses Eğitimi
2. Müziksel İşitme-Okuma-Yazma Eğitimi
3. Genel Müzik Kültürü
4. Müziksel Yaratıcılık
5. Genel Tutum ve Davranış Eğitimi

Bu başlıkların tümü, her çocuk korosunun eğitiminde aynı ağırlıkta ya da içerikte olmadığı gibi tamamı da aynen uygulanmamaktadır. Çocuk korolarının eğitim uygulamaları, koro eğitimcilerinin donanımlarıyla şekillenmekte, benimseyip uyguladıkları bireysel yaklaşım/yöntem ve tekniklerle çeşitlenmekte ve deneyimleriyle zenginleşmektedir. Ayrıca, bu eğitimin kapsamına farklı başlıklar da eklenebilmektedir. Örneğin, koro eğitimi kapsamında çalgı öğretimi gerçekleştiren ya da üyelerini çalgı çalmaya yönlendiren korolar vardır.

Üyelerinin çalgı çalma becerilerinin cesaretlendirildiği ve desteklendiği Finlandiya'nın ünlü Tapiola Çocuk Korosu konserlerinde, bu çalgılar eşlik amaçlı olarak sıkça kullanılmaktadır (O'Leary, 1990: 103).

Kuşkusuz, bu aşamalar, her koro eğitimcisi tarafından, hatta aynı çocuk korosunun bir çalışmasından diğerine farklılıklar göstermekte, koro eğitimcileri kimi zaman, bazı aşamaları iç içe geçirerek uygulamaktadır.

Çevik'e (1999: 64) göre koroda ses eğitimi, "koroda yer alan bireylere, kendi yaşantıları yoluyla amaçlı olarak, seslerini doğru güzel ve etkili kullanabilmeleri için gerekli müziksel davranışları kazandırma sürecidir.

Bu davranışı kazandıracak eğitimciler koro (müzik) eğitimcileridir. Koro eğitimcilerinin çocuk korolarında uygulayabilecekleri ses eğitiminin temel ilkeleri oldukça belirlidir. Bu eğitimle kazandırılması gereken "geleneksel" bir söyleyiş yerine plânlı ve programlı bir anlayışla yapılandırılan çocuk sesini geliştirici "akademik" bir söyleyişin temellerini atacak uygulamalardır. Çevik'e (2006: 648) göre, geleneksel ve akademik olmak üzere iki temel söyleyiş biçimi vardır:

> **Geleneksel söyleyiş biçimi**; her ulusun, bölgenin ya da yörenin coğrafi, ırksal, kültürel, iklimsel ve etnik özelliklerinin etkisi sonucunda, bireysel seziş, duyuş ve deyiş özelliklerini de yansıtan, geleneksel müzik türlerine özgü tavır ve anlayışla gerçekleştirilen söyleyiş biçimidir.
>
> **Akademik söyleyiş biçimi** ise, plânlı bir eğitim sürecinde, sesin oluşumunda, etkili olan solunum, titreşim, yankı ve artikülatör organların işbirliği içinde kullanılarak, uzun süren araştırmalar uygulamalar ve bilimsel çalışmalar ışığında sesin soluk desteği ile üretildikten sonra uygun rezonatörlerde güçlendirilip zenginleştirilmesi, böylece soluk üzerinde taşınabilen ses elde etme yoluyla gerçekleştirilen evrensel bir söyleyiş biçimidir.

Kuşkusuz, "akademik söyleyiş biçimi", çocuk korolarının önemli bir kısmında oldukça temel düzeyde verilmektedir. Ancak, koronun müziksel düzeyinin artmasıyla tanımın tam karşılığında bir söyleyiş biçimi sergileyen çocuk korolarının da olduğu bilinmektedir.

Geleneksel ve akademik söyleyiş biçimleri arasında bir hiyerarşi olmamasına karşın, akademik söyleyiş biçimi ağırlıklı eğitim alanların, gerektiğinde geleneksel söyleyiş biçimlerinden yararlanabilecekleri hatta birebir kullanabilecekleri bilinmektedir. Ancak, istisnalar dışında aynı durumun tersinin geçerli olmadığı görülmektedir.

Türkülerimizin ya da farklı ülkelerin halk şarkılarının seslendirilmesinde zaman zaman başvurulan ya da bestecilerin çağdaş yazım tekniklerini kullanarak besteledikleri çocuk korosu eserlerinde yer alan farklı seslendirme tekniklerinin[38], eğitsel amaçlarla kullanılabilmesi ve ilgili eserlerin nitelikli bir şekilde söylenebilmesi, başka bir deyişle, gereken durumlarda "geleneksel söyleyiş biçimi"nden yararlanılabilmesi için "akademik söyleyiş biçimi"nin kolaylaştırıcı etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu etkinin, akademik söyleyiş biçiminde soluk desteği ile üretilen sesin tınlatıcılar aracılığıyla büyütülüp, doğru etkili ve güzel bir şekilde iletilmesi sürecinden kaynakladığı söylenebilir.

Bu görüşü destekleyen Bartle (2003: 15) koroda ses eğitiminin gerçekleştirilebilmesi için öncelikle koro eğitimcisinin, ses eğitiminin temel ilkelerini bilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Tını kalitesi, etkin bir solunum desteği, açık-anlaşılır bir diksiyon, doğru ve temiz seslerle üretilen müziksel cümleler her koro çalışmasının hedefleri arasındadır. Bu hedefler gerçekleştirildiği oranda, seslendirme-yorumlama çalışmaları yapılabilmektedir.

Çevik'e (1999: 89-137) göre, "koroda ses eğitimi" uygulamaları aşağıdaki gibi sınıflandırılabilir:

1. Koroda Ses Eğitimi
1.1. Solunum ve Gevşeme Alıştırmaları
    1.1.1.Fonasyonsuz Solunum Alıştırmaları
    1.1.2. Bedensel Esnekliği-Isınmayı Sağlayan Hareketler
1.2. Ses Üretme ve Yayma Alıştırmaları
1.3. Dil-Konuşma Çalışmaları

[38] Her tür yerel-özel-özgün öge: şive, ağız, lehçe, deyiş, makamsal perdeler, renk için yapılabilecek gırtlak nağmeleri, çığlık, bağırma, homurtu vb.

1.4. Şarkı Öğretimi

1.4.1. Yeni şarkıların öğretimi

1.4.2. Öğretilen şarkılar üzerinde ayrıntılı teknik çalışmalar

1.4.3. Şarkı dağarı oluşturma

1.4.4. Müziksel duyarlılığı geliştirme

Koroda ses eğitimi kapsamında uygulanan solunum ve gevşeme çalışmalarında, çocukların hem bedensel, hem de zihinsel olarak, şarkı söyleme sürecine hazırlanabilmeleri ve doğru solunum alışkanlığı kazanmaları amacıyla, gevşeme, rahatlama çalışmaları yapılmaktadır (Çevik,1999: 64).

Solunumun üç aşaması olan soluk alma-tutma-vermeye yönelik alıştırmaları içeren bu çalışmalar, sınırsız zenginlikte olabilmektedir. Fonasyonsuz olarak yani ses üretmeden yapılan bu çalışmalar kapsamında "s, f, ş, ç, k, p" vb. sessizlerle, farklı gürlük basamaklarında, farklı dinamiklerle, farklı birleşimlerle hatta çeşitli devinimlerle sonsuz alıştırma çeşidine ulaşılabilmektedir. Ancak bu alıştırmalarda temel amaç, koronun ses üretme ve yayma çalışmalarının gerektirdiği solunum çevikliğini kazanmasını sağlamaktır.

Ses üretme ve yayma alıştırmaları, koroda yer alan her çocuğun bireysel olarak ve tüm koronun hep birlikte, doğru ve temiz ses üretme, bu sesi uygun rezonans bölgelerine göndererek büyütme, zenginleştirme, selenlerini geliştirme ve koro ile bütünlüklü bir tını oluşturma amacıyla yapılmaktadır (Çevik, 1999: 64).

Ses üretme ve yayma alıştırmaları, solunum ve gevşeme alıştırmaları gibi, sonsuz çeşitlilik göstermektedir. Başlangıç alıştırmalarında legato alıştırmalar tercih eden koro eğitimcileri olduğu gibi, non-legato hatta staccato alıştırmaları tercih edenler de bulunmaktadır. Kimi eğitimciler, küçük ikili ya da büyük ikili gibi oldukça yakın aralıklı alıştırma kalıpları, kimileri ise biraz daha geniş, büyük üçlü veya tam dörtlü kalıplarla başlayabilmektedir. Alıştırmalar, koronun teknik düzeyine, eğitim sürecine göre zorlaştırılabilmektedir. Çocuk korolarında bu süreç, dil ve konuşma çalışmalarıyla bağlantılı olarak da uygulanabilmekte, özellikle temel düzey çocuk korolarında, anlamsız heceler yerine, çeşitli sözcükler, söz bütünleri, deyim ve atasözleri ya da şarkıların sözlerinden seçilmiş parçacıklardan yararlanılabilmektedir.

Antel (2010: 124) ise araştırmasında yer alan altı koro eğitimcisinin şarkı söyleme aşamasına hazırlık amacıyla yaptıkları ısınma süreci uygulamalarında dikkat ettikleri noktaları sıralamıştır:

1. İyi bir duruşa özen gösterilmesi,
2. Yüz ve çenenin kullanımına dikkat edilmesi,
3. İmgelerin görselleştirilerek anlatılması,
4. Yan yana gelen fonemlerin (ses birimlerinin) birleşmesine dikkat edilmesi,
5. Üst ve alt ses bölgelerinde (register) kaydırarak yapılan alıştırmalar,
6. Çeşitli alıştırmalar sırasında devinimin kullanılması.

Koroda ses eğitimi sürecinin doğal bir parçası olarak, çocukların konuşma seslerinin gelişimi, fısıltı/bağırma/konuşma/ şarkı sesi tınıları ve alt-orta-üst ses bölgesi (register) kullanımları desteklenmelidir. Ancak çocuklara, seslerini yoran değil, kolay ve eğlenceli alıştırmalar yaptırılmalıdır (Phillips, 1985: 22).

Ses üretme ve yayma süreci, koro üyesi çocukların, bireysel denetim mekanizmalarına bırakılamayacak kadar hassastır. Bu nedenle, koro eğitimcisinin birikim ve donanımı oldukça belirleyicidir. Koronun teknik düzeyine en uygun alıştırmalar, en uygun sıra ve yöntemlerle uygulanabilir ancak, koro eğitimcisi, uygulama sırasında ortaya çıkabilecek tüm sorunları belirleyip gerekli yönlendirmeleri yapmalıdır.

Walter (2004: 16), bu görüşü desteklemekte ve koroda şarkı öğretimi aşamasından önceki ısınma sürecinde uygulanan her alıştırmanın belirli bir amaç için önceden plânlanlanması gerektiğini vurgulamaktadır.

Şarkı öğretimi, koroda ses eğitiminin en önemli aşamasıdır, zira yapılan tüm teknik çalışmaların yöneldiği ve birleştiği bu süreç koronun varlık nedenidir. Şarkı öğretimi aşaması olmayan bir koro düşünülemez. Çocuk korolarında şarkı öğretimi, koronun teknik düzeyine uygun ve nitelikli şarkı seçimi ile başlamaktadır.

Hangi seviyede olursa olsun tüm çocuk korolarında "nitelikli" dağarcık seçimine ilişkin Kodály'ın görüşleri oldukça açıktır. "Çocuklara yalnızca en değerli müziksel gereçler öğretilmelidir. Gençler için ise yalnızca en iyi yeterlidir" (Bartle, 2003: 182).

Koroda ses eğitimi kapsamında gerçekleştirilen şarkı öğretiminde izlenen iki temel yöntem vardır. Bunlar kulaktan ve notadan öğretimdir. Ancak her şarkı, her koro eğitimcisiyle, hatta aynı koro eğitimcisinin farklı korolarında bile çok çeşitli şekillerde öğretilebilmektedir. Hangi yolla öğretilirse öğretilsin, çocuklara öğretilen şarkıların etkisi çok geniş bir zaman dilimine yayılmakta, çocukta kalıcı izler bırakmaktadır.

Kemp'e göre, çocuklara söyletilmek için seçilen şarkılar, onların kalplerine yerleşmektedir (Elder, 2002: 15. Akt. Potter, 2005: 88).

Koro eğitimi kapsamında yapılan müziksel-işitme-okuma-yazma çalışmalarında, tartım ve notaların tanıtılması, öğretimi, müziksel okuma ve işitme çalışmaları ile müzik bilgilerinin verilmesinden sonra müziksel yazma çalışmaları yaptırılabilmektedir.

Özata'nın (2010: 105) araştırmasında yer alan on koro eğitimcisinin tamamının temel müzik bilgileri, tartım ve müziksel okuma çalışmaları yaptığı ancak, eğitimcilerin yarısının aralık çalışmaları yaptırmadığı belirlenmiştir.

Müziksel işitme-okuma-yazma çalışmaları, koro eğitimi sürecinde ayrı bir başlık olabileceği gibi, çalışılan eserler üzerinde yapılacak çalışmalarla da (müzikal formasyon) gerçekleştirilebilmektedir.

Örneğin, Bartle 75 dakikalık koro çalışmasının 15 dakikasını, çalışılan /çalışılacak şarkılar üzerinde deşifre söyleme, müziksel işitme, müzik bilgileri ve tartım çalışmalarına ayırmaktadır (Potter, 2005: 67-68).

Genel tutum ve davranış eğitimi kapsamında, koro eğitimi öncesi, sırası ve sonrasına yönelik çalışmalar sergilenmektedir. Koro eğitimi öncesi ve sonrasına yönelik ses ve beden sağlığına en üst düzeyde dikkat edilmesi, koro eğitimi sırasında ise çalışma düzenine yönelik kurallara bu çalışmalar arasında sıralanabilir.

Genel müzik kültürüne yönelik olarak, insan sesi ve türleri, çalgılar ve türlerine yönelik bilgilenme ve tanıma çalışmaları, müzikle ilgili yazılı/basılı/görsel/işitsel yayınların farkında olma, bu tür etkinlikleri izleme, müzikle ilgili dinleti ve konserleri takip etme çalışmaları gerçekleştirilebilmektedir.

Koro üyelerinin müziksel yaratıcılıklarını geliştirmeye yönelik olarak, koro eğitimi kapsamında işlenen/öğrenilen konulara yönelik çeşitli etkinlikler sıralanabilir. Bu etkinlikler, öğrenilen müzik simgelerini boyama/çizme, dinlenen/söylenen müziklere yönelik devinim tasarlama, oyun kurgulama, resim yapma, öykü yazma olabilir. Müziksel işitme-okuma-yazma çalışmalarının pekiştirilmesine yönelik olarak, yeni tartım kalıpları oluşturma/besteleme, şarkı sözü yazma, verilen bir ezgiye şarkı sözü uyarlama, müziksel okuma alıştırmaları, şarkı ezgileri oluşturma, çalgı tasarlama vb. etkinlikler sayılabilir.

Kuşkusuz, koro eğitimi kapsamında yukarıda sıralanan çalışmaların bazıları, eğitimin doğal sürecinde kendiliğinde gerçekleşmekte, bazıları ise koro eğitimcileri tarafından özellikle tercih edilmemektedir. Çocuk korolarının eğitimi kapsamındaki tüm uygulamaların belirleyicisi, koronun teknik düzeyi, yani koro üyelerinin müziksel seviyeleridir.

Bu amaçla yapılan sınavlarda, daha "yetenekli" olduğu düşünülen öğrencilerden korolar oluşturulmaktadır. Akdoğu'ya (2002: 235) göre, bir koronun oluşturulmasında temel ilke, koroya alınacak üyelerde müzik yeteneği ve şarkı söyleme becerisi bulunmasıdır. Egüz'de (1976: 111) bu görüşü desteklemekte "koroyu oluşturacak bireylerin, ses ve müzik yetenekleri yönünden bazı ölçütlere göre seçilmiş" olduklarını belirtmektedir. Aynı yönde düşünen Arkan (1971: 3) ise, farklı bir noktaya değinmektedir. "Ses ve kulağı şarkı söylemeye elverişli" olan çocuklara yapılacak testlerde tam bir başarı beklenmemesi gerektiğini, aksi halde okullarda koro kurmak için öğrenci bulunamayacağını bu nedenle de, "teste girenlerden en çok başarı gösterenlerin koroya" alınmasını önermektedir.

Bu görüşlere katılmayan Goetze, ABD'de de geleneksel olarak, çocuk korosu eğitimini seçilmiş az sayıda çocuğun alabildiğini, oysa eğitimcilerin, koro deneyimini çok daha fazla çocuğa sunması gerektiğini belirterek, iki yol önermektedir. Bunlardan

ilki, çocuk korolarının, ilköğretim okulları, toplum, üniversiteler nezdinde yaşamsal bir varlık göstermeleri ikincisi ise, müziksel ya da sesle ilgili yeteneklerine bakılmaksızın, tüm çocukların koro eğitimine ulaşabilmesidir. Bu amaçla, yapılan dinletiler, elemek için değil, yerleştirme için yapılmalıdır (Goetze, 1988: 32).

Bu görüşe katılan, Leck, yeni koro üyelerine yaptığı dinletilerin (sınavların), aslında, onların koroda nerede otururlarsa gelişeceklerini saptamaya yönelik olduğunu belirtmektedir (Potter, 2005: 105).

Bu noktada, bir çocuğun koroda yer alıp almamasını sağlayan "yetenek" kavramı üzerinde durulması yararlı görülmektedir.

3.5. Çocuk Korosu Eğitiminin Çıkmaz Sokağı: Müzik Yeteneği

Ulaşılabilen kaynakların hiç birinde "çocuklar ya da insanlar müziğe yeteneksizdir" anlamına gelen bir cümle yer almamakta tersine, yeteneğin belirli düzeylerde olabileceği, geliştirilebileceği sürekli vurgulanmaktadır. Ancak genel ve yaygın kanıya göre, müzik yeteneği, doğuştan gelmektedir. Kimi eğitimciler, bu görüşü genel olarak doğrulamışlar ancak aynı zamanda da genişletmişlerdir.

Uçan'a (2005: 17) göre "müzik yeteneğine sahip olma, temelde, müzikal olma ile eş anlamlıdır ancak, Tarman'ın (2006: 23) da belirttiği gibi birbirlerini çağrıştıran "yetenek, kapasite, beceri, başarı" gibi terimlerin uzlaşmaya varılan açık bir tanımı henüz yapılamamıştır.

Eğitim Terimleri Sözlüğü'ne göre yetenek, "herhangi bir şeyi öğrenmek, bir işi yapmak ve tamamlamak ya da bir duruma başarıyla uymak konusunda organizmada bulunan ve doğuştan gelen güç"tür.[39]

[39] http://tdkterim.gov.tr/?kelime=yetenek&kategori=terim&hng=md

Özgür ve Aydoğan (2006: 3), müzik yeteneğini, "bireyin kalıtsal olarak getirdiği ve müziksel öğrenmesini çerçeveleyen sınır" ya da "müziksel öğrenme kapasitesi" olarak tanımlamaktadır.

Çocuk korolarının eğitimindeki en önemli sorunlardan biri, çocukların müzik yeteneğinin hangi bağlamda ve hangi ölçütlere göre değerlendirildiğidir.

İnsanın gözlenebilir tüm müziksel etkinliklerini müziksel davranış olarak tanımlayan Tarman'a (2006: 23-28) göre, "müzik yeteneği; müziksel işitme-ayrımsama, müziksel okuma-yazma ve müziksel söyleme-çalma becerilerinden bir ya da birkaçına ilişkin devinişsel, duyuşsal ve bilişsel davranışlar bütünüdür."

Oldukça geniş kapsamlı olan bu ve benzeri tanımlamaların müziksel yeteneğe uyarlanmasında Türkçe ve İngilizce terimler arasındaki farklılık dikkat çekicidir. Türkçe'de "yetenek" (kabiliyet) anlamına gelen İngilizce terimler, "talent" ve "ability"dir. "Üstün yetenekliler" için ise ayrı bir terim olarak "gifted" kullanılmaktadır.

İngilizce kaynaklarda, özellikle çocukların müziksel yeteneklerine yönelik en çok kullanılan kavramların, "talent" ve "ability" yerine, "potential" (potansiyel), aptitude (yatkınlık) ve achievement (başarı) olduğu görülmektedir.

Müzik psikolojisi alanına giren, "müzik yeteneği"nin tanılanmasında Seashore, Wing, Bentley gibi araştırmacılar çeşitli testler geliştirmişlerdir (Tarman, 2002: 23-30).

Davies'e göre (1978: 110) müziksel yeteneğin tanımı bir anlamda "testlerin ne ölçtüğü"ne bağlıdır.

Geçerlik-güvenirlik çalışmaları yapılmış da olsa her test, kendi kapsadığı müziksel davranışlarla, uygulandığı "an" ve "kişiyle" sınırlı sonuçlar üretmektedir. Ancak bu sınırlı sonuçlardan yola çıkılarak, bireyin "müzik yeteneği" hakkında kesin yargılara varmak oldukça tartışmalıdır.

Ülkemizde, ilköğretim okullarında ya da farklı kurum/kuruluşlar bünyesinde oluşturulan çocuk koroları için gerçekleştirilen sınavlar, yukarıdaki testlerden farklı olarak, eğitimciler tarafından ölçülmek istenen davranışlara göre hazırlanmaktadır.

Bu noktada, Uçan'ın görüşleri dikkat çekicidir. Müzik eğitimindeki olumsuzlukların "çok büyük bir bölümü çocukların müzik yeteneklerinin, bilgi eksikliği, araç-yöntem yetersizliği ya da yüzeysel ölçme-değerlendirme sonucu yanlış, eksik veya çarpık tanımlanmasından" kaynaklandığını belirten Uçan, "genel müzikalite" kavramı ile müzik yeteneğinin kapsamının genişletilmesi görüşünde olanlara katılarak, "müziğe açılma, müziğe yönelme, müzikten etkilenme ve müziğin etkisine kapılma" gibi özelliklerin de müzik yeteneği kavramının içine girebileceğini düşünmektedir (Uçan, 2005: 16-17).

"Müzik yeteneğini" ölçmek amacıyla düzenlenen testlerden farklı olarak Edwin Gordon, kendi geliştirdiği teste "Müziksel Yatkınlık Görünümü" (Musical Aptitude Profile" adını vermiştir. Eğitimcinin, müzik öğretimi amacıyla dizgeselleştirdiği "Müzik Öğrenme Kuramı"nda yer alan müziksel yatkınlık (music aptitude) kavramı doğuştan getirilen ve değişmez bir müzik yeteneğinden farklıdır.

Kuram'a göre müziksel "yatkınlık" ancak, kapsamlı ve geçerli bir ölçme aracı ile belirlenebilir. Oysa, eğitimciler, çocukların müzik "yetenek"leri hakkında yargılarını, müziksel "potansiyel"den çok "başarı"ya bakarak vermektedirler.[40]

Bu noktada, potansiyel ve başarı arasındaki ilişkiye dikkat çeken Shuter-Dyson (1978: 391) yatkınlığı (aptitude), "öğrenme potansiyeli", başarıyı (achievement) ise "öğrenilmiş olanlar" olarak tanımlamaktadır. Walker'a (1989: 169) göre, müziksel yatkınlık, müzik yeteneğinin bir çeşit habercisi olarak, müziksel başarı potansiyeli, Gordon'a (1997: 41) göre öğrencilerin müziği öğrenme kapasiteleridir.

Kimi müzik eğitimcileri ise "yeteneğe", yaygın kullanımından farklı bir şekilde bakmaktadır. Pitts'e (1951: 5), göre tüm çocuklar, tüm insanlar kuşkuya yer kalmayacak biçimde müzikaldir. Müziğin bir "hüner" işi olmadığını belirten Aydıntan ve Egüz'e (1966: 2)'e göre ise "normal olan ve konuşan her çocuk müzik yapabilir." Glover ve Ward (1998: 1), müzikal olma konusunda "olağanüstü" bir durumu reddetmekte herkesin müzikal olduğunu belirtmektedir. Welch ve Adams'a (2003: 9-22) göre,

[40] http://www.giml.org/mlt_aptitude.php

yapılan araştırmalar herkesin müzikal olduğunu, çocukların ise doğal olarak müzikal olduğunu göstermektedir.[41]

Bu görüşleri destekleyen Suzuki (2010: 2-14) ise "yetenek doğuştan değildir" demekte ve doğal yeteneğin eğitimle ortaya çıkarılıp, çalışmayla geliştirilebileceğini vurgulamaktadır.

Müzikte doğal yeteneğin ortaya çıkması için, insanın konuşmayı (dili) öğrenme sürecine dikkat çeken Edgar Willems, Carl Orff, Shinichi Suzuki, Zoltan Kodály, Edwin Gordon gibi eğitimcilerin kapsamlı çalışmaları sonucunda, dünyada kabul gören müzik öğretim yöntem/yaklaşımları geliştirilmiştir.

Örneğin, Edgar Willems, müzik eğitimini, çocuğun konuşmayı öğrenmesiyle benzeştirirken, Gordon, müziksel becerilerin kazanılmasını, müziksel kelime dağarcığı edinme süreci olarak görmektedir (Bingöl, 2006: 217; Damaceno, 1980: 18).

Dünyanın her yerindeki çocukların kendi anadillerini mükemmel bir şekilde konuşabilmelerinden yola çıkarak geliştirdiği yöntemle Suzuki, "anadil yöntemini" müziğe aktarmıştır.

Kodály ise, bir dili konuşup, yazıp, anlayabilen her insanın müziğin dilini de aynı oranda öğrenebileceğini belirtmektedir. Birkaç yüz yıl öncesine kadar, okuma-yazma bilen ayrıcalıklı kesimlerin, bu eylemi sıradan insanların başaramayacağına dair yaygın bir inanca sahip olduğunu ancak bu düşüncenin günümüzde anlamsızlaştığını vurgulayan Kodály'a göre, sözcükleri okuyabilen insanlar, notaları da okuyabilir, müzik dilini öğrenmenin en sağlam temeli ise şarkı söylemektir (Yıldırım, 1995: 24-25).

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, her çocukta, hatta her insanda var olduğu kabul edilen müziksel yetenek/potansiyel ya da yatkınlığın, aynı düzeyde olmadığı ancak uygun eğitimle geliştirilebileceği söylenebilir. Gelişimin en kolay gözlemlenebileceği, müziksel davranış ise çocuk korolarının eğitiminin odak noktası olan şarkı söyleme davranışıdır. Ancak bu davranışın başlı başına bir yetenek olduğu

[41] http://www.bera.ac.uk/files/reviews/musicp1.pdf

görüşü oldukça yaygındır. Belirli bir düzeyde şarkı söyleyemeyen çocuklara, günlük kullanımda, "kulaksız, yeteneksiz, yetersiz, müzikal değil, kapasitesiz" gibi tanımlamalar yapıldığı bilinmektedir. Bu tanımlamaların en önemli dayanak noktası, kimi çocukların hiçbir özel eğitim almadan, şarkı söyleme odaklı müziksel davranışlarının (işitme-yineleme-söyleme), diğer çocuklara göre daha iyi olmasıdır. Bazı eğitimciler bu görüşlerin neden olduğu görünümü sorgulamaktadır:

> Müzik yeteneğinin, şarkı söylemek için önkoşul olduğu yaygın bir anlayıştır. Kelimeleri yazım kurallarına göre yazma yeteneği yazı yazmayı kolaylaştırabilir ya da matematik problemlerini çözme yeteneği matematiği kolaylaştırabilir ancak; çocuklarımızı "yetenek eksikliğinden" dolayı doğru yazı yazmaktan veya matematikten muaf tutamayız. Çocuklar şarkı söylemeyi aynı yolla öğrenmeli, önce nasıl olduğu öğretilmeli sonra da uygulama yapmasına olanak tanınmalıdır (Smith, 2006: 28-29).

Özellikle ABD ve İngiltere'deki okullarda, işittikleri sesi yansılayamayan, şarkı söyleyemen çocuklara, çok sayıda adlandırma yapılmıştır. Bunlardan bazıları; "out-of tune" (ahenksiz-akortsuz), "less music child" (az müzikal), "uncertain singer" (belirsiz/değişken/tereddütlü şarkıcı), "non-singer" (şarkıcı olmayan), "monotones"[42] (tektonlu)'dur. Yönetken, bu tanımlardan "monoton"u eleştirmekte, bir şarkıyı tek bir sesten söyleyenlerin ya çok ender olduklarını ya da hiç olmadıklarını belirtmektedir. Henüz şarkı sesini bulamamış, sesteki incelik-kalınlıklara karşı dikkatsiz, çeşitli yükseklikler arasındaki farkı ayırt etmekten aciz, ses kaslarının çalışmasında eksiklik olan, ince ya da kalın söylemeyi öğrenememiş, ton duygusu eksik, kulak ya da seste fiziksel sorunu olan bu çocuklara yansılama alıştırma ve oyunları ile eğitim verilip, attığı adımlar destendiğinde, doğru ses çıkarmalarının sağlanabileceğini belirtmiştir (Yönetken, 1952: 25-26).

Zaman içinde Yönetken'i doğrulayan görüşler sunulmuştur. Örneğin, Frodsham'a (1955: 56) göre, tüm insanlar şarkı söyleyebilir. Fiziksel olarak engeli olanların bile şarkı söylemesi -kolay olmasa da- uygun eğitimle mümkündür. Şarkı söyleyememe durumunun nedeni, kötü eğitim ve gereken zamanın ayırılmamasından kaynaklanmaktadır.

[42] Almancası "brummers".

Coşkuner (1973: 100-107) "entonasyonu zayıf" olarak adlandırdığı çocuklara, özel bir ilgi gösterilmesini, iyi söyleyen çocukların arasına oturtulmasını önermektedir. Çeşitli yansılama oyunlarıyla, farklı yüksekliklerde ses çıkarmalarının sağlanması ve en küçük başarılarının desteklenmesi sonucunda bu çocuklar, doğru sesler çıkarabilmektedir. Hatta, sesleri doğru işiten ancak yansılayamayan çocuklarla düzenli çalışılmalar yapıldığında "çok parlak kabiliyetlerin" ortaya çıktığı görülmüştür. Bu görevin, yapıcı ve yaratıcı etkinlikleriyle öğretmenlerin olduğunu belirten Coşkuner, Köy Enstitüleri'nde bu türlü çalışmalar yapıldığını belirtmektedir.

Her insanın, her çocuğun, süreç içinde uygun eğitimle şarkı söyleyebileceği yönündeki bulgular, monoton sözcüğünün bilimsel metinlerde kullanımdan kalkmasını sağlamıştır.

Brown'un görüşleri dikkat çekicidir. "Monoton"ların gerçekte olmadığını söyleyen Brown (1996: 69), bugün gördüğü bir rengi bir ay sonra kimsenin eşleştiremeyeceğini ya da yaşamsal bir gereksinim olmadığı için gördükleri renklere duyarsız insanların bile, mavi ve sarıyı ayırt edebildiğini vurgulamaktadır.

Müzik öğretmenleri tarafından "monoton" olarak tanımlanan çocuklarla yapılan iki çalışma (Davies ve Roberts, 1975; Roberts ve Davies, 1976), bu çocukların, bireysel olarak ölçüldüğünde görece daha iyi şarkı söylediklerini göstermiştir. Yapılan çeşitli çalışmalar (Davidson, McKernon ve Gardner, 1981; Welch, 1985) monoton diye nitelendirilen bu tür çocukların "developing singers" (gelişmekte olan şarkıcılar) olarak sınıflandırılmasına yol açmıştır (Akt. Leighton ve Lamont, 2006: 311).

Alanyazında, "untuned singer" (akordsuz şarkıcı), "unmusical child" (müzikal olmayan çocuk), "unpitched singer" (perdesiz şarkıcı), "inaccurate singer" (hatalı şarkıcı), "poor pitch singer" (perde yoksunu şarkıcı), "backward singer" (geri kalmış şarkıcı), "problem singer" (sorunlu şarkıcı), "partial singer" (kısmi şarkıcı), "near singer" (yakın şarkıcı), "followers" (izleyiciler), "dependent veya lazy singer" (bağımlı/tembel şarkıcı), "restricted singer" (sınırlı şarkıcı) gibi pek çok adlandırma görülmektedir.

Çocukların düzenli olarak şarkı söylediği müzik derslerinin resmi programlarda yer almaya başlamasının (ABD (1838), Macaristan (1868), Türkiye (1870), Japonya (1879) Rusya (1918)) dünya genelindeki tarihsel geçmişi yaklaşık yüz elli yıldır (Kabalevsky, 1988: 12; Keene, 1982: 114; Kodály, 1967: 59; Uçan, 2005: 42; Tsutsumi; 2007: 7).

Ancak bu sürenin son 70-80 yıllık kısmında, bazı ülkelerde, müzik (çocuk korosu) eğitiminin en önemli boyutu olan şarkı söylemede sorun yaşayan çocuklar üzerine bilimsel ve dizgesel çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Yukarıda özetlenmeye çalışılan adlandırmaların çeşitliliği, sorunun tanımlanıp çözümlenebilmesi için ilk adımdır. Zira, "yeteneksiz/kulaksız/yetersiz/müzikal değil" diye kısır döngüsel açıklama ile tanımlanan bir çocuğun "gelişim" şansı yoktur. Çünkü çocuk, yeteneksiz olduğu için şarkı söyleyememektedir. Oysa, ne yapamadığına değil ne yapabildiğine odaklanıp, "şarkı söyleyememe" derecesine göre çocukları "şarkıcı" diye adlandırmak çözüme yönelik bir eylemdir. Böylece seviyelendirilmiş bir sınıflandırma aşamasıyla "sistem"in içinde yer alan çocuğu, bir üst basamağa ulaştırması gereken kişi olan eğitimci yeni/farklı önermelerde bulunabilmektedir.

Örneğin, birçok araştırmacı (Boardman, 1964; Goetze, Cooper ve Brown, 1990; Gordon, 1971; Phillips, 1985; Rutkowski, 1989; Smith, 2006) konuşabilen herkesin şarkı söyleyebileceğini vurgulamıştır. Her çocuğun bir şarkıcı olduğunu belirten Smith'e (2006: 28) göre, "şarkı söylemek, normal konuşma sesine sahip her çocuğun doğuştan hakkıdır".

Şarkı söylemenin öğretilebilir bir davranış/beceri olduğunu düşünen araştırmacılar vardır. Bu durumu bir örnekle somutlaştıran Fortunato'ya (1981:143) göre, bir çocuk ilk doğum gününde yürüyemediğinde bu onun yetersizliği gibi görülmez. Aksine, yürümeye ilişkin tüm denemeleri desteklenir. Eğitimcilerin sorumluluklarını, şarkı söyleme davranışının keşfedilmesini sağlama, çocukları şarkı söylemeye cesaretlendirme ve onları destekleme olarak özetlemektedir.

Bu görüşe katılan Yiğit, eğitimin önemini şu sözlerle vurgulamaktadır:

> Ses üretme doğumla birlikte başlar, doğru bir zamanda ve doğru bir müzik eğitimi yaklaşımıyla hızlı bir şekilde gelişir. Doğru ve etkili bir müzik eğitimini zamanında almayan öğrenci, çevresindeki televizyon, kaset, cd ve radyo gibi araçlardan izleyip, dinlediklerini taklit ederek yanlış ses kullanımına yönelmektedir. Bağırarak ya da yaş ve ses özelliklerine uymayan şarkıları söyleme onun sesine zarar vermekte, ses kullanmayla ilgili kötü, yanlış alışkanlıklar edinmesine sebep olmaktadır. Buna karşın, küçük yaşlarda başlatılan müzik eğitiminin katkısıyla gelecekte de sesini doğru kullanmanın temelleri atılmış olacaktır (Yiğit, 2006: 777).

Bu görüşü destekleyen Bourne, şarkı söylemenin eğitimle geliştirilebileceğini belirtmektedir. Ancak, çocukların, sağlıklı ve müzikal bir şekilde şarkı söylemeyi öğrenme süreci, konuşma ve şarkı söyleme sesi arasındaki farkı anlamalarıyla başlamaktadır. Gould'un (1969), öğretim için önerdiği aşamalar şunlardır (Akt. Bourne, 1990: 13):

1. Konuşmaya yönelik etkinlikler
2. Konuşmadan şarkı söylemeye yönelen etkinlikler
3. Tekpartili (unison) söyleme etkinlikleri
4. Kısa bir ezgi kalıbının şarkı sesiyle ve "o" vokaliyle bulunabilmesi
5. Şarkılar aracılığıyla (sözlü söylemeyi) geliştirici çalışmalar

Hangi yaşta olursa olsun insanları şarkı söyleyemeye cesaretlendirmek için eğitimcilerin, şarkı söylemeye, müziğe karşı istek yaratması gerekmektedir (Lyon, 1993: 20).

Şarkı söylemenin her şeyden önce eğlenceli olması gerektiğini vurgulayan Mills'e (1998: 63) göre, bir şarkıyı tüm çocukların mükemmel söylemesini beklemek doğru değildir zira, bu zaman hiç gelmeyebilir. Eğitimci, süreç içinde çeşitli düzeltmeler yaparak ya da bazı hataları bir sonraki derste çözerek çalışabilir. Gelecekte şarkı söylemeye istekli çocuklar, uzun süre şarkı söylemiş ancak bıkkın çocuklardan daha iyidir.

Mizener (2008: 18-19) çocukların, doğru şarkı söyleyebilmesi için çeşitli öneriler sunmuştur. Farklı ses bölgelerinde konuşma (anne ayı- baba ayı- bebek ayı gibi)

bu sırada göğüs-boğaz titreşimlerinin hissedilmesi, büyük-küçük hayvan yansılamaları, fısıltı, seslenme, konuşma ya da şarkı söyleme yansılamaları, kalın seslerde bim-bom ve ding-dong efektleri, tiz ve kaydırarak siren sesleri, iki ya da üç sesten oluşan (sol-mi-la) küçük tekerleme ya da şarkıcıklar, ince ve kalın seslerde üretilen hayalet sesleri vb. birçok "şarkı söyleme öncesi etkinlik" yapılmasını önermektedir.

Yapılan çok sayıda çalışma (Buckton, 1988: 59; Hornbach ve Taggart, 2005: 325; Leighton ve Lamont, 2006: 320; Mizener, 1993: 235-236; Rutkowski, 1996: 365; Welch, 1998: 27-41) ve Rutkowski'nin (1986: 105-116) araştırmasında yer alan (Boardman, 1964; DeYarman, 1971; Dittemore, 1969; Feierabend, 1984; Hale[Runfola], 1977a; Ramsey, 1982; Roberts ve Davies, 1975; Rutkowski, 1983; Smith, 1961; Young, 1971) ile "şarkı söyleme" aşamaları derecelendirilmiştir. Bu dereceleme ölçeklerinden en yaygın kullanılanı Tablo 22'de sunulmuştur.

Tablo 7. Rutkowski'nin "Şarkı Söyleme Gelişim Ölçeği" (Singing Voice Development Measure (SVDM)

Derece	Aşama (İngilizce)	Aşama (Türkçe)	Davranışsal açıklama
1	Presinger	Önşarkıcı	Şarkının sözlerini düz bir şekilde okur ama ezgileyemez.
1,5	Inconsistent Speaking-Range Singer	Tutarsız konuşma aralığı şarkıcısı	Bazen şarkı söyler, bazen tonları taşır ve bazı perdelere hassasiyet sergiler ama konuşma sesi aralığında kalır. (La2-Do3)
2	Speaking-Range Singer	Konuşma aralığı Şarkıcısı	Tonları taşır ve bazı perdelere hassasiyet sergiler ama konuşma sesi aralığında kalır. (La2-Do3)
2,5	Inconsistent Limited-Range Singer	Sınırlı tutarsız aralık şarkıcısı	Konuşma ve şarkı sesi arasında gider gelir ve şarkı sesinde sınırlı bir aralık kullanır. (genellikle Fa3'e kadar)
3	Limited-Range Singer	Sınırlı Aralık Şarkıcısı	Şarkı sesinde sınırlı bir aralık sergiler (genellikle Re3-Fa3)
3,5	Inconsistent Initial Range Singer	Başlangıcı tutarsız aralık şarkıcısı	Bazen sadece sınırlı şarkı aralığı sergiler ancak sonra baştaki şarkı aralığını sergiler. (Genellikle Re3-La3)
4	Initial Range Singer	Başlangıç Aralık şarkıcısı	Baştaki şarkı aralığı kullanımını sergiler. (Genellikle Re3-La3)
4,5	Inconsistent Singer	Tutarsız Şarkıcı	Bazen sadece baştaki şarkı aralığını sergiler, ancak sonra geniş bir şarkı aralığını kullanır. (Sib3 ve yukarısı)
5	Singer	Şarkıcı	Geniş bir şarkı aralığını kullanır. (Sib3 ve yukarısı)

(Rutkowski, 1996: 365).

1984 yılında oluşturulan ölçek, 1986 ve 1990'da uygulanmış, 1996 yılında ise son halini almıştır. Ölçek, oluşturulduğu tarihten bugüne, ana sınıfı öğrencilerinden,

altıncı sınıf öğrencilerine kadar Rutkowksi'nin bir çok araştırmasında ve farklı araştırmacıların çeşitli çalışmalarında (Levinowitz vd., 1998; Rutkowski ve Miller, 2002, 2003; Rutkowski, Miller ve Campbel, 2001; Steenwyk, 2004; Welch vd, 2009) kullanılmıştır. Ölçeğin temelinde, belirli bir şarkının cümle cümle (kalıp), belirli aşamalarla öğrenciye yansılatılması yer almaktadır. Öğrencinin ses kaydı, uzmanlarca değerlendirilmektedir. Kuşkusuz her araştırmacı, farklı bir bakış açısıyla, şarkı söyleme davranışını aşamalandırmıştır. "Gelişmekte olan şarkıcı"lara (developing singer) ilişkin iki örneğin daha verilmesi yararlı görünmektedir.

Tablo 8. Junda ve Smith'in Şarkı Söyleme Gelişim Aşamaları (Adlandırmaları)

	Aşama (İngilizce)	**Aşama (Türkçe)**	**Davranışsal açıklama**
Junda'nın Şarkı Söyleme Gelişim Aşamaları	Out-of-Tune Singer	Tondışı Şarkıcı	Ezgi yönünü takip edemez, odaklanamaz.
	Directional Singer	Yönsel Şarkıcı	Ezgi inceltikçe ince, kalınlaştıkça kalın söyler ancak tonu yakalayamaz.
	Transposing Singer	Aktarımlı Şarkıcı	Doğru aralıklarla söyler ancak yanlış eksenden başlar.
	Pattern Singer	Kalıp Şarkıcısı	Genellikle kısa ve kolay kalıpları (sol-mi, sol-mi-la) doğru söyler.
	Accurate Singer	Doğru(kesin) Şarkıcı	Birden fazla farklı ezgiyi doğru söyler.
Smith'in Ek Sınıflaması	Above-the-pitch Singer	Perde üstü şarkıcısı	Sürekli kafa sesiyle tonun dışında (genellikle çok ince) söyler,
	Dependent Singer	Bağımlı şarkıcı	Küme ile doğru ancak tek başına hatalı söyler.
	Emerging Singer	Gelişmekte olan şarkıcı	Tek başına doğru, küme içinde hatalı söyler.

(Junda, 1994: 39; Smith, 2006: 3)

Yukarıdaki tanımlamalara göre, şarkı sesini kullanma davranışındaki farklı "sorunlar", farklı çözümleri gerektirmektedir. Çocukların şarkı söyleme davranışlarının daha açık anlaşılabilmesi için, çocuk sesinin yapısından söz etmek yararlı olacaktır.

3.6. Çocuk Sesinin Özellikleri

Doğumundan, ergenlik yıllarına kadar insan bedeni hızlı ve düzenli bir büyüme, değişim ve gelişim sürecindedir. Bu nedenle, çocuk sesleri, yetişkin seslerinden, gürlük, genişlik ve tını özellikleriyle ayrılmaktadır.

Ancak, anatomik ve fizyolojik özellikler bakımından, ses değişimi (mutasyon) geçirmemiş bir çocuk sesi, kadın ve erkek seslerinden çok farklı değildir (Brown, 1996: 67).

Çevik'e (1999: 16-17) göre, insanda ses (fonasyon) sistemi, birbiriyle eşgüdüm içinde çalışan üç aygıttan oluşmaktadır. Bunlar;

1. Solunum Aygıtı (Aktivatör)-Üfleyici: Soluk borusu, akciğerler, kaburgalar ve karın kasları
2. Titreşim Aygıtı (Vibratör)-Verici: Larenks-gırtlak
3. Yankı Aygıtı- (Rezonatör)-Yansıtıcı: Soluk borusu, göğüs, gırtlak bölgesi, yutak, ağız, alt çene, damak, burun ve sinüsler'dir.

Nart'a (2010: 40) göre, müziksel sesler, bu üç aygıt arasında uyumlu, eşzamanlı ve sağlam bir bağ kurulmasıyla oluşturulabilir. Çevik (2011) ise, bu üç aygıta "konuşma aygıtı"nın da eklenebileceğini belirtmektedir.

Akciğerlerden geçen havanın ses tellerine çarparak sağladığı titreşim sonucu üretilen sesin, geniz, burun, ağız boşluğu, damak, dil, dişler, diş etleri ve dudaklardan oluşan konuşma aygıtında biçimlendirimesi sonucu fonemler birleştirilerek hece, sözcük ve cümlelere dönüşmektedir.

Yaşamın tüm aşamalarında ses üretimi için aynı mekanik ilkeler geçerlidir. Ancak, beden büyüdükçe, bu aygıtlarda büyür ve esneklikleri değişir. Bebeklikten, çocukluğa larenksin boyutları ve yapılanmasında gerçekleşen değişim ergenlikte en üst düzeydedir (Ries, 2004: 10).

"Genişlik bakımından da hemen hemen aynı olan kız ve erkek çocuk sesleri fiziksel olgunlaşma sırasında cinsiyet hormonlarının faaliyete geçmesiyle değişime uğrar." Bu durumdan en çok etkilenen larenksin boyutları büyürken, sesin frekansı düşer. Ses tellerindeki uzama nedeniyle, kız çocuklarında bir büyük üçlü kalınlaşan ses erkek çocuklarında ise bir sekizliye (oktava) ulaşır. Kız çocuklarında büyük sorun olmadan atlatılabilen bu dönemde erkek çocuklarının sesleri genellikle kısık ve güçsüzdür (Çevik, 1999: 31).

Yönetken'e (1952: 11) göre, mutasyon döneminde, çocuklara şarkı söyletilmemesini belirten görüşler olduğu gibi, bu dönemde ses çalışmalarına hiç ara verilmemesi yönünde görüşler de vardır. İlerleyen yıllarda, bu dönem çocuklarına bilinçli, doğru ve uygun ses eğitiminin önemi/gerekliliği sürekli (Cevanşir ve Gürel, 1982; Çevik, 1999; Deliorman, 1986; Egüz, 1976; Kızıldeli, 2001; Mohr, 2005; Nitsche, 2001; Töreyin, 2008; Yönetken, 1966) vurgulanmıştır.

Ancak, özellikle çocuk korolarının eğitiminde, mutasyon dönemi ve sonrasına ilişkin uygun eğitim verilmesi konusunda sorun yaşandığı, hatta ses değişimi nedeniyle çocukların korodan ilişiklerinin kesildiği bilinmektedir.

Mohr'a (2001: 29-31) göre, çocuklarda bu dönem üç evrede incelenmektedir. Erkek çocuklarında "mutasyon öncesi" dönem yaklaşık 6 ay sürerken, asıl ses kırılmasının olduğu "mutasyon" evresi 6 hafta ile yaklaşık 2 yıl, "mutasyon sonrası" evre ise yaklaşık olarak 2-4 yıl sürmektedir. Cevanşir ve Gürel ise (1982: 58) kız çocuklarında ise bu sürecin 6 hafta ile 3 ay arası olduğunu belirtmektedir.

Genetik-ırksal ve ulusal özellikler, coğrafi, kültürel faktörlerin etkisiyle çocuktan çocuğa değişen mutasyon süreci kızlarda yaklaşık olarak 17, erkeklerde de 19 yaşlarına kadar sürebilmektedir. Ancak, 9-12 yaşları arasında devam eden mutasyon öncesi dönemde, özellikle erkek çocuklarındaki ses gelişimi çok iyi düzeydedir (Çevik, 1999: 31).

Mutasyondan önce tüm çocukların sesleri "çocuk sesi" olarak nitelendirilmektedir. Her ne kadar ses yüksekliği olarak kadın sesi ile aynı oktavdan duyuluyorsa da, çocuk sesleri gürlük, tını ve genişlikleri bakımından yetişkin

seslerinden farklılıklar göstermektedir. Yetişkinlere göre sınırlı olan solunum kapasiteleri ve henüz fiziksel gelişimlerinin tamamlanmamış olması bu farklılığın en önemli nedenlerindendir. Bu yüzden, istisnai örnekler dışında, çocukların şarkı seslerini kullanırken gürlükleri ancak belirli bir düzeydedir.

Çocuk sesleri üzerine yapılan ve yıllarca süren araştırmaların sonucunda Trollinger'e (2007: 19-23) göre, çocuk sesi ile ilgili temel noktalar şunlardır:

1. Çocukların vokal anatomileri yetişkinler gibi değildir.
2. Küçük çocuklar tamamen işlevsel vokal bağlara (ligament) sahip değildir.
3. Çocuklar, yetişkinlerle aynı şarkı söyleme bölgelerine (register) sahip değildir.
4. Çocuklar fizyolojik olarak doğal vokal vibratoya sahip değildir.
5. Sağlıklı bir çocuk sesi fizyolojik olarak yetişkin sesi gibi tınlamaz. Bunun tersi de geçerlidir.
6. Çocuklar "ulaşılabilir" (accesible) ve "kullanılabilir" (available) perdelere sahiptir.
7. Çocukların şarkı sesi sınırları fizyolojik olarak dar ve yetişkinlerin sınırlarından daha yüksektir.
8. Çocuklar vokal sorunlara yatkındır.

Çevik'e (1999: 51), göre çocuk sesleri, "yalın, düz (vibratosuz) parlak ve çoğu zaman pürüzsüzdür. Üst tonları açık ve renklidir. Bazı çocuk seslerinde ise alt tonlar biraz daha koyu ve tınılıdır. Bu bakımdan çocuk sesleri, soprano çocuk sesleri ve alto çocuk sesleri olarak ikiye ayrılabilir".

Bu genel sınıflama içinde, çocuklarda ses sınırları (range), ses alanı (genişliği/tessitura), ortak ses sınırları, ortak ses alanı kavramlarının üzerinde durulması gerekli görülmektedir. Zira alanyazında bu konu ile ilgili görüşler oldukça farklıdır.

Yönetken (1952: 14-15) "tesiture"yi "ses genişliği" olarak kullanırken, Gazimihal (1961: 249), "bir sesin veya bir sazın iyi ve kolaylıkla çıkardığı seslerin tam genişliği" olarak tanımlamıştır.

Ses sınırları (range), bir sesin müziksel olarak rahatça çıkarabildiği en kalın ve ince sınırlardır.

Ses alanı/genişliği (tessitura) ise, bir sesin rahatlıkla "ulaşabildiği en uç sınırlar arasında taradığı alan" olarak tanımlanmaktadır (Çevik, 1999: 38).

Bir anlamda, ses sınırı ve ses alanı kavramları birbirini bütünleyen kavramlarıdır. Ancak doğal olarak "sınır"lar, "alan"ı çevrelediği için her zaman daha geniştir. Birden fazla üyeden oluşan çocuk korolarında ya da birden fazla insanın olduğu kümelerde, "ortak ses sınırı" ve "ortak ses alanı" kavramlarını kullanılmaktadır.

Ortak ses sınırı, bir çocuk korosunda yer alan üyelerin tümünün, rahatlıkla çıkarabildikleri, en kalın ve en ince noktalardır. Ortak ses alanı ise bir çocuk korosunda yer alan üyelerin tümünün rahatlıkla çıkarabildikleri seslerin toplamıdır.

Eğitimci ve araştırmacıların uzlaşamadıkları en önemli konulardan biri de çocukların ses sınırlarının nasıl bir görünüm sergilediğidir. Kuşkusuz her çocuğun bireysel özellikleri bir diğerinden farklıdır.

Çocuk seslerinin sınıflandırılmasında, o çocuğun yaşı, cinsiyeti, müzik eğitimi durumu, hazırbulunuşluk düzeyi, konuştuğu anadili, yaşadığı toplumsal çevre, ailesinin sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik durumu vb. birçok değişkenin varlığı bilinmektedir. Ancak tüm bu değişkenler göz önünde bulundurulduğunda ve olabildiğince eşitlendiğinde bile, çocukların "genel" olarak ses sınırları ile ilgili oldukça farklı sonuçlar elde edildiği gözlemlenmektedir.

Tarihsel bir bakışla, çocukların genel ses sınırlarına/alanlarına ilişkin, bazı kaynaklardaki veriler aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 24'de, çocukların ses sınırlarına ilişkin farklı aralıklar dikkat çekmektedir. Bu sınırların, özellikle küçük çocuklar ve eğitime yeni başlayanlar için daha dar olduğu, eğitim ve zamanla (yaş ilerledikçe) genişlediği söylenebilir. Ancak, çeşitli kaynaklarda ses sınırlarının en alt ve en üst noktaları konusunda farklı veriler olduğu görülmektedir.

Bu görünümü doğrulayan Yönetken'e (1966:7) göre, farklı ülkelerde alınan sonuçlar, belki de iklimsel özelliklerden dolayı değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin, 7 yaşındaki bir çocuğun ses sınırları ABD'de Mib3-Mi4, Fransa'da Do2-Do3, Avusturya'da Re3-Si3 olarak belirtilmektedir.

Tablo 9. Çocukların Genel Ses Sınırları/Alanlarına İlişkin Alanyazından Örnekler

Ses sınırları	**Açıklama**	**Kaynak**
Do3-Fa4	Çocuk ses sınırı	MEB, 1961:283
Re3-Mi4	Çocuk ses genişliği	Özekin, 1962:5
Do3/Re3/Mi3-Mi4/Fa4	Çocuk ses sınırı	MEB, 1965:236
Re3-Re4	Çocuk ses sınırı	MEB ve Yaykur, 1980:5
Sib2-Fa4/Sol4	9-11 yaş arası Çocuk	Garretson, 1993:142
Do3-La3	Erken çocukluktaki rahat sınırlar	Lyon, 1993:21
La2-La3	Küçük çocukların rahat söylediği sınır	Toraganlı, 1993:7
Do3-La3	Küçük çocuklar için uygun sınırlar	Haines ve Gerber, 1996:118
Si2-Re4/Mi4	Gelişen sesler ve 8 yaşındaki birçok ç.	Haines ve Gerber, 1996:118
Sol2-Sol3	Küçük erkek çocuklarının rahat sınırları	Cleall,1970. Akt. Mills, 1998:64
La2-Si3	Küçük kız çocuklarının rahat sınırları	Cleall,1970. Akt. Mills, 1998:64
La2-Re4/Mi4	8-9 yaş rahat şarkı söyleme sınırları	Wilson, 2003:35
Mi3-Do4[43]	6-9 yaş ses aralığı	Yönetken, 1952:8
Sib2-Fa4	Çocuk sesleri	Aydoğan, 2007:158
Re3-La3	Küçük çocuklar için başlangıç sınırı	Trollinger, 2007:23
Sib2-Mi4/Fa4	Eğitimle açılan çocuklar	Trollinger, 2007:23
Sib2-Fa3	Başlangıç ses alanı	Değer ve Aytepe, 2009:182
Si2-Si3	Ortak ses alanı	Değer ve Aytepe, 2009:182

Bu tablonun daha iyi anlaşılabilmesi amacıyla alanyazında ulaşılabilen yaşlara göre ses sınırları ile ilgili bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 9 ve Tablo 10'da görüldüğü gibi, çocukların ses sınırları ile ilgili farklı veriler bulunmaktadır. Ülkemizdeki verilerin birbiriyle tamamen örtüşmediği görülmekte ve çocuk seslerine ilişkin kapsamlı çalışmaların yokluğu bu konuda doğru sonuçlara ulaşmayı güçleştirmektedir.

Ancak yurtdışında çocukların Mi3(Fa3)-Mi4(Fa4) ses sınırında söylemeye cesaretlendirilmelerini belirten oldukça eski (Howard, 1898; Rix, 1910) çalışmalar vardır (Akt. Ries, 2004: 29).

[43] Bu sınırların Do3/Re3-Re4/Mi4'e genişleyebileceği belirtilmiştir (Yıldız, 2006:21).

Tablo 10. Yaşlarına Göre Çocukların Ses Sınırları

Yaş	Kaynaklar						
	Yönetken (1952)[44]	Chevais	Lunchsinger ve Arnold (1967)	Egüz (1976)	Deliorman (1977)	Hackett ve Lindeman (1988)	Birol (1992)
4	*Veri yok*	La2-Mi3	Re3-Sib3	*Veri yok*	*Veri yok*	*Veri yok*	*Veri yok*
5	*Veri yok*	La2-Fa3	Re3-Sib3	*Veri yok*	*Veri yok*	*Veri yok*	*Veri yok*
6	Re3-Si3	Si2-Sol3	Re3-Do4	Re3-Sol3/La3	Re3-Si3	Do3-La3	Veri yok
7	Do3-Re4	Do3-Do4	Do3-Do4	Re3-Sol3/La3	Re3-Si3	Do3-La3	Re3-Sol3/La3
8	Si2-Mi4	Do3-Mi4	Si2-Do4/Re4	Re3-La3/Si3	Re3-Si3	Do3-Do4	Re3-La3/Mi3-Si3
9	Si2-Fa4	Veri yok	Sib2-Re4	Do3/Re3-Do4	Re3-Do4	Do3-Do4	Do3/Re3-Do4
10	La2-Sol4	Do3-Sol4	Si2-Mib4	Re3-Re4	Re3-Re4	Si2-Re4	Re3-Re4
11	Sol2-La4	Veri yok	La2-Mib4	Do3-Re4	Re3-Re4	Si2-Re4	Do3-Re4/Mi4
12	La2-Fa4	Do3/Re3-Sol4	La2/Si2-Re4/Fa4	*Veri yok*	Re3-Mi4	La2-Mi4	*Veri yok*
13	*Veri yok*	*Veri yok*	Si2-Do#4/Fa4	*Veri yok*	Do3-Mi4	*Veri yok*	*Veri yok*
14	*Veri yok*	*Veri yok*	Si2-Mi4/Fa4	*Veri yok*	Do3-Mi4	*Veri yok*	*Veri yok*

(Birol, 1992: 9-10; Chevais, Akt. Yönetken, 1966: 7; Deliorman, 1977: 51; Egüz, 1976 :116-117 ; Hackett ve Lindeman, 1988 :69-177; Lunchsinger ve Arnold,1969, Akt. Kızıldeli, 2001: 5; Yönetken,1952:15)

Örneğin Wilson'ın (1971: 22-52), "A study of the child voice from six to twelve" adlı doktora tezi bu konuda önemli ipuçları vermektedir. ABD'de 1838-1970 yılları arasında çocuk sesi üzerine o zamana kadar yapılan neredeyse tüm çalışmaların incelendiği araştırmada, 1860'lı yıllarda Do Majör ekseninde ve daha alt tonlarda olan çocuk şarkılarının ses sınırlarının Sol2-Mi2, ses alanı ise Do3-Sol3 olduğu belirtilmektedir. Ancak, birçok eğitimcinin bu duruma karşı çıktığı tarihsel süreçte, çocukların Mi3-Mi4 (Fa3-Fa4), ardından Re3-Sol4, Do3-Fa4 ses sınırlarında şarkı söylemelerinin, alt tonların kullanılmaması ve yumuşak, parlak, temiz flütümsü sesler elde edilmesi önerilmiştir. 1950'li yıllara gelindiğinde ise, bazı eğitimciler, bu "geleneksel görüş" nedeniyle, birçok çocuğun doğru şarkı söylemeyi öğrenemediğini vurgulamıştır. Bunun iki önemli nedeni vardır, birincisi her çocuğun bireysel farklılıkları vardır. İkincisi ise çocukların "bireysel" olarak ses kullanımları ile, "birlikte" kullanımları aynı değildir. Bu eğitimcilere göre, geleneksel olarak önerilen ve yaygın bir şekilde uygulanan sınırlar aşağı çekilmeli ve/veya çocuğun/çocukların "başladıkları yerden" yola çıkılmalıdır. Ancak Wilson'un (1971: 164-166) araştırmasının en belirgin sonuçlarına göre:

[44] Birden fazla sınırdan en geniş olan değerler alınmıştır.

1. Çocukların sesleri, farklı yaşlarda farklı derecelerde gelişmektedir.

2. Çocukların ses sınırları, geleneksel olarak müzik eğitimcileri tarafından önerilen Mi3-Mi4 sınırından ve şarkıların yazıldığı ortalama ses sınırından daha alttadır. Bu sınırın altında söylemek -eğer sesler zorlanmadan kullandırılıyorsa- çocuk sesine zarar vermemektedir.

3. İlköğretimde görevli müzik eğitimcilerinin, tüm çocuklar için başarılı şarkı söyleme yaşantıları sağlayabilmesi için, her öğrencinin ses sınırını bilmeleri ve şarkıları uygun eksenlere aktarıp, gerektiğinde düzenlemeleri[45] gerekmektedir.

Günümüze gelinceye kadar, yapılan çeşitli araştırmaların yukarıda birbirine zıt olan her iki görüşü de destekler nitelikte sonuçlanması oldukça ilginçtir. Mills'e (1998: 57) göre, çocuklar, nispeten aşağıda ve dar bir ses alanına sahiptir.

Buna karşın, sağlıklı bir sese sahip kimi çocuklar, seslerini daha alt bölgede kullansalar da, çocuk seslerinin doğal olarak üst tonlarda olduğunu gösteren çalışmaların da (Andrews ve Summers, 2005; Bernstorf vd., 2004; Hartnick vd., 2005; Ishii, Akita, Yamashita ve Hirose, 2000; Rutkowski ve Trollinger, 2004; Sataloff vd., 1998; Titze, 1992; Trollinger, 2003, 2004) olması dikkat çekmektedir. Trollinger, bu çalışmaların sonucunda küçük çocuklar için, başlangıçtaki en uygun ses alanı Re3-La3'dür. Bu anlayışa göre yaklaşık çocuk ses sınırı Sib2-Fa4'tür (Akt. Trollinger, 2007: 23-24).

Farklı ülkelerde yapılan çalışmalar çocukların ses sınırlarının son derece geniş olduğunu göstermektedir.

Avusturya ve Macaristan'da 8-10 yaşlarındaki 206 ilköğretim öğrencisi ile yapılan bir çalışmada, çocukların hemen hepsinin (% 98) Mi4'ten daha ince seslere rahatlıkla çıkabildiği, yarısından fazlasının Si4 (57,5) ve daha ince seslere eriştiği

[45] Buradaki "düzenleme" kavramından, eğitim verilecek çocuklara uygun olarak seçilmiş ve sınıfın özelliklerine göre aktarılmış şarkıların, zorluk içeren bölümlerinin solo-koro yapılması, ses sınırı daha dar olan öğrenciler için bir "dem, ostinato ya da sınırlı bir parti" yazılması vb. her tür çaba anlaşılmaktadır.

belirlenmiştir. Aynı araştırmada yer alan çocukların çok önemli bir kısmının ise (%77,3) La2 ve daha kalın seslere inebildiği saptanmıştır (Jocher, 2010:7).

Alanyazında çocukların ses sınırlarına ilişkin yapılmış olan en geniş taramalardan biri de 1895-1977 yılları arasında birçok araştırmacının bulgularını karşılaştırmalı olarak inceleyen Welch'in (1979) "Vocal range and poor pitch singing" adlı çalışmasıdır. Bu çalışmanın sonuçları incelendiğinde, ses sınırlarının yaş ile genişlediği, kız ve erkek çocuklarının ses sınırları arasında zaman zaman kızların lehine bir farklılığın olduğu görülmektedir. Ancak Welch'e (1979:26) göre, çocukların "rahatlıkla" kullanabildikleri ses sınırları (La2-Do4), kullanımdaki şarkılardan daha alttadır (Akt. Ries: 2004: 24-29).

Welch ve arkadaşları bu sonuçlardan tam 30 yıl sonra "Sing Up Programı" çerçevesinde kapsamlı bir araştırma gerçekleştirmiştir. "İlköğretim Okulları için Ulusal Şarkı Söyleme Programı" (Sing Up)[46] İngiltere'de hükümet tarafından desteklenen, "Music Manifesto"[47] hareketi ile başlamıştır.

Yaş ortalaması 7,5 olan 1469 çocuğun büyük çoğunluğunun (%75), rahat kullandığı ses sınırları Sol2-Si3, yaş ortalaması 10,5 olan 1483 çocuğun ses sınırları ise Fa2-Do4 olarak saptanmıştır. İlköğretim öğrencilerinin, rahat şarkı söyledikleri ses sınırları, Welch'in (1979) yılındaki bulgularla (La2-Do4) örtüşmektedir. Ancak, ses sınırlarının alt bölgesinde genel bir kalınlaşma olduğu ve bu kalınlaşmanın ses titreşim aygıtlarının (vocal folds) büyümesi ile ilişkisine dikkat çekilmektedir. Bu büyüme nedeninin ise, çocukların zamanla değişen beslenme alışkanlıkları ve beden ağırlığının artmasına bağlı olabileceği vurgulanmıştır (Welch vd., 2009: 9-17).

Görüldüğü gibi, tarihsel süreçte, çocukların ses sınırlarına ilişkin oldukça farklı sınırlar belirtilmiştir. Kuşkusuz bu çalışmaların bir kısmı deneyseldir ve farklı ülkelerin, farklı araştırmacıların, farklı yöntemlerle elde ettikleri sonuçlardır. Ancak salt bu durum bile çocuklarda ses sınırları konusunun ne kadar önemli olduğunun göstergesidir. Gerçekte ses sınırlarının tek başına bir anlamı olmayan "genel" bir bilgi verdiği

[46] Sing Up Programı'nın resmi internet sitesi: http://www.singup.org/about-us/
[47] "Music Manifesto" için ayrıntılı bilgi, http://www.icmp.co.uk/instituteUpload/research-pdf/2010%20-%20Music%20Manifesto%20Factsheet.pdf adresinden edinilebilir.

düşünülmektedir. Zira, bir sesin sınırları, o çocuğun ya da yaş grubunun her şarkıda, her alıştırmada bu genişliği kullanabileceği anlamına gelmemektedir.

Bu nedenle, ses sınırının, iki kavramla bütünlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir:

1. Ses alanı (genişliği/tessitura)
2. Ezgisel yığılma (melodic contour)

Ses alanı (genişliği), ses sınırları arasında kalan, çocuğun rahatlıkla ve kolayca çıkarabildiği seslerin taradığı alandır. Bu nedenle de "ses sınırlarından" daha dar bir "alanı" ifade etmektedir.

Ezgisel yığılma ise, herhangi bir alıştırma kalıbı, ezgi ya da ya da şarkıda en sık tekrarlanan nota kümesidir. Re3-La3 aralığında iki ezgi düşünülürse, birinde en sık tekrarlanan notalar Sol3 ve La3 iken diğerinde Re3-Mi3 olabilir. Ancak ses genişliği olarak her iki ezginin hiçbir farkı yoktur. Yukarıdaki görüşlerden hareketle, çocukların ses sınırları/alanlarına ilişkin olarak Türkiye'deki bazı çalışmalardan örnekler verilmesi yararlı görülmektedir.

Ülkemizde çocuk sesinin genişliğine ilişkin olarak ulaşılabilen en eski veri, Fuad Koray'ın "*Çocuklarımıza Şarkılı Oyunlar ve Müzikli Şiirler"* kitabında yer almaktadır. Çocukların seslerini üçe ayıran Koray'a (1949:23-24) göre, soprano sese sahip olanlar, Mi3-Mi4 arasında dolaşırken, mezzo sopranonun normal ses alanı Do3-Do4, altonun ise Sol2-Sol3'dür. Ancak Koray, bu "kuramsal" gerçeğin "uygulamada" farklı olduğunu belirtmektedir.

> Yirmi beş yıldan beri yurdumuzun, birçok bölgelerindeki çocuklarımız arasında yaptığım inceleme ve araştırmalarım sonunda şu kanaate vardım ki; çocuklarımız arasında, yukarıda belirttiğim kalitede yüksek sesli sopranlar pek az bulunmaktadır. Sesi bu renkte olan çocuklarımızın hemen hepsinin ses alanını Do#3-Re4 sesleri çevrelemektedir. Geri kalan çocuklarımızın büyük çoğunluğunun ses alanı La2-Do4 sesleri içinde dönmektedir. Sesi alto renginde olan çocuklarımızın çoğu Fa#2 sesine rahatça inebilmekte ve fakat ikinci çizgideki Sol3 sesinden yukarı çıkamamaktadır. Binaenaleyh okullarımızda şarkı öğretimi işiyle görevli bulunan öğretmenler, bu üç çeşit sesle aynı zamanda

> karşılaşabileceklerini daima göz önünde bulundurmalı ve ilk iş olarak da karşılarındaki çocuk topluluğunun "ortalama ses alanını" bulmalıdırlar. Bu işlem sonunda ancak, çoğunluk hangi ses rengi tarafında kayıyorsa, teksesli şarkıları (orijinal tonlarına bakmaksızın) hep o ses alanında söyletmelidirler (Koray, 1949: 23-25).[48]

1948-1949 ders yılında, Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümü son sınıf öğrencileriyle Ankara Bahçeliveler İlkokulu'nun 139 öğrencisinin yaşlarına göre ortalama ses sınırlarını belirleyen Yönetken'e göre, her yaşa ve çocuğa göre ses genişliği kesin olarak bilinemeyeceği için bu sınırları hep yaklaşık olarak kabul etmek gerekmektedir (Yönetken, 1952:15).

Toraganlı'ya (1993:7) göre ise, küçük çocuklar, La2-La3 bölgesinde rahattırlar. Do4-Re4 seslerinde gezinen şarkıların alt eksenlere aktarılması, La3'ten ince olan seslerin de, bağırmadan ve çocuklar zorlanmadan hafif bir sesle çıkarılması gerekmektedir.

Çocukların ses sınırları ve ses alanlarına ilişkin birbirine zıt örnekler çoğaltılabilir. Ancak çocuk sesi sınırı ve alanına ilişkin olarak yukarıda birbiriyle çelişiyor gibi görünen tüm görüşlerin gerçeği yansıttığı coğrafi, ırksal, toplumsal, kültürel ve eğitsel değişkenlerin bu çeşitlilikte payı olduğu düşünülmektedir.

Herhangi bir olumlu müzik yaşantısı geçirmeyen, başka bir deyişle ses kullanımındaki hazırbulunuşluk düzeyi düşük çocukların büyük çoğunluğunun eğitim öncesi ses alanlarının oldukça dar olduğu ancak eğitimle bu alanın genişleyip, "doğal" sınırlarına yaklaştığı hatta bu sınırları geçtiği bilinmektedir. Kuşkusuz, hiçbir müzik eğitimi almadan ya da müziksel gelişimini beslemeyen bir çevreden gelmesine karşın, son derece geniş ve sağlıklı bir sese sahip olan çocuklar da vardır. Ancak, genel dağılım içinde, farklı sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel yapılardan gelen çocukların önemli bir kısmının fizyolojik olarak "varolan seslerini" müziksel amaçlarla kullan(a)madıkları da sıklıkla gözlenmekte ancak bu "olumsuz" durum uygun eğitimle kısa sürede gözle görülür bir şekilde değişmektedir.

[48] Metindeki oktav numaraları araştırmacı tarafından eklenmiştir.

Uçan'ın görüşleri bu saptamayı destekler niteliktedir: "İnsanın "etkin ses alanı" ve "edilgin ses alanı" olmak üzere iki ses alanı vardır ve bu ikisi birbiriyle iç içe bir bütündür. "Edilgin" ses alanı, "etkin" ses alanından daha büyüktür, daha geniştir. İnsanın etkin ses alanı ses eğitimi yoluyla gelişir ve genişler" (Uçan, 2005: 22).

Yukarıdaki bilgiler ışığında, çocukların ses alanlarına yönelik olarak yapılan saptamaların, "genele" uygulanamayacak kadar sınırlı olduğu düşünülmektedir. Zira, her saptama ölçülen örneklem ya da çalışma grubu ile sınırlı sonuçlar üretmektedir. Oysa, eğitimcilerin karşısına, önceden özel bir eğitim görmemesine karşın, çok geniş ses alanına sahip çocuklar da çıkabilmektedir. Çocukların ses alanlarına ilişkin en doğru yaklaşımın, bu konu ile ilgili farklı görüşlerin sergilendiği alanyazın ve uygulamaların bilinmesi olduğu düşünülmektedir. Her yıl düzenli olarak gerçekleştirilen, ulusal ve yerel koro şenliklerinde ya da birçok koronun bir araya getirildiği "proje" konserlerinde, eserlerin, yazılı kaynaklardaki eksenlerden söylendiği, aktarım yoluna başvurulmadığı sıklıkla gözlenmektedir.

Şarkı öğretiminde aktarımın önemi/gerekliliği konusunu vurgulayan birçok kaynak (Aytepe vd., 2011: v-vi; Çevik, 1999: 32-131; Değer ve Aytepe, 2009: 174-180; Egüz, 1976; 125; Lyon, 1993: 22; MEB, 1965: 125; Morgül, 2006: 24-25; Nietsche, 2001: 14; Sun ve Seyrek, 2002: 47; Szönyi,1990: 55; Wilson, 1971: 166; Yönetken,1952:27) bulunmaktadır. Şarkıların, koronun ortak ses alanına daha uygun eksenlere aktarılmasıyla çok daha doğru ve bu oranda da nitelikli seslendirmeler gerçekleştirilebileceği bilinmektedir. Çocuk sesinin özelliklerinin kâğıt üzerinde ya da kuramsal olarak bilinmesi yanında uygulamadaki işlevselliği, koro eğitiminin başarısının odak noktasıdır. Bestecilerin eserleri yazarken, kendi duyuşları ile eksenler seçtikleri varsayılsa da, bu "sanatsal" düşüncenin, çocuk şarkılarına, her zaman ve her koşulda uygulanamayacağı, aksine "eğitim verilecek çocukların" özne, çalışılacak eserlerin nesne olması gerektiği düşünülmektedir.

Çocuk sesine ilişkin olarak yapılan/yapılacak çalışmaların, eğitimcileri hangi sonuçlara ulaştırdığı yanında, bu sonuçların çocuk sesinin eğitiminde nasıl kullanıldığı ve işe yarayıp yaramadığının önemli olduğu düşünülmektedir. Bu konudaki alanyazının bilinmesi, yeni çalışma ve gelişmelerin izlenmesi kuşkusuz son derece önemlidir. Ancak asıl önemli olanın, yukarıda sıralananlar gibi farklı bakış açıları ve sonuçlarını bilen,

çalıştıkları her çocuğun, her koronun farklı olabileceğini öngören eğitimcilerin uygulamalarıdır. Eğitim verdikleri çocukların bireysel, koroların ise kümesel ve toplu olarak ses özelliklerini doğru tanılayıp, olası sorunlara çözüm üretmesi gerekenler koro eğitimcileridir.

Bu görüşlerden hareketle çocuk korosu eğitimcilerinin "kim" oldukları, mesleki donanımlarını nasıl edindikleri üzerinde durulması yararlı görülmektedir.

3.7. Çocuk Korosu Eğitimciliği

Dünyada birçok üniversite bünyesinde, koro eğitimciliği ile ilgili lisans ve lisansüstü eğitim imkânları olmasına karşın, aynı durum çocuk korosu eğitimciliği için geçerli değildir. Çocuk korosu eğitimcilerinin önemli bir kısmı "müzik kuramları, bestecilik, şeflik, okul müziği, ses eğitimi, kilise müziği" gibi bölümlerin birini ya da bu bölümleri çift dal olarak bitirenlerden oluşmaktadır. Ancak, okullarda alınan "koro eğitimi-yönetimi" derslerinin neredeyse tamamı karma korolar üzerine odaklanmakta, "çocuk koroları" nadiren lisansüstü programlarının seçmeli bir dersi şeklinde alınabilmektedir.

Akademik anlamda çocuk korosu eğitimciliğine yönelik olarak bilinen tek örnek, Almanya'nın Hannover Müzik, Drama ve Medya Üniversitesi bünyesinde 2008 yılında başlayan "çocuk ve gençlik korosu yöneticiliği" yüksek lisans programıdır.

4 dönemlik bu program kapsamında aşağıdaki dersler[49] alınmaktadır:

- Piyano çalma / topluluk (ensemble) çalışması için partitür okuma
- Ses eğitimi
- Koro yönetimi
- Orkestra yönetimi
- Biçem bilgisi ve çözümleme (stil bilgisi ve analiz)
- Dağar çalışması
- Uygulamalı ses tanılama, çözümleme

[49] http://www.hmtm-hannover.de/de/bewerbung/studienangebote/kinderchorleitung-jugendchorleitung-master-of-music/

- Ses fizyolojisi ve ses hijyeni
- Ses eğitimi yöntembilgisi ve öğretimi (didaktik ve metodik)
- Çocuk korosu yönetimi yöntembilgisi ve öğretimi
- Müziksel okuma ve deşifre
- Topluluk (ensemble) çalışması
- Medya
- İletişim yeterlikleri
- Gelişim psikolojisi
- Toplumbilim
- Özyönetim
- Pazarlama ve hukuk

Bu programa, koro yönetimi ve müziksel söyleme becerileri ortalamanın üstünde olan, mesleki yeterliklerini geliştirmek isteyen, lisans ya da lisansüstü düzeyinde, kilise müziği, müzik eğitimi, ses eğitimi alanlarında öğrenim görmüş kişiler başvurabilmektedir (Schröfel, 2008: 7).

Başta Avrupa Koro Birliği (European Choral Association) olmak üzere, Uluslararası Koro Federasyonu (International Federation for Choral Music), İngiliz Kodály Akademisi (The British Kodály Academy) gibi örgütler, çocuk korosu eğitimciliği konusunda kurs, çalıştay, seminer ve çalışma gezileri düzenlemekte, koro eğitimcilerinin, kendilerini bu tür etkinliklerle yetiştirmesine yardımcı olmaktadır.

Ülkemizde ise düzenli koro eğitimcisi yetiştiren lisans programları yoktur. Bazı konservatuvarların programlarında (kâğıt üzerinde) "koro şefliği" lisans/lisansüstü programları yer almasına karşın, bu programların[50] düzenli öğrenci mezun etmediği/yıllardır öğrenci almadıkları bilinmektedir.

Kuşkusuz, ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren kurumların bünyesinde açılmış olan/açılması öngörülen programların hiçbiri "çocuk korosu" odaklı olmamıştır.

[50] Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı, Mersin Üniversitesi Devlet Konservatuvarı ve Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuarı.

Bir anlamda yıllardır bir sorun olan bu durum, eğitimcileri düşündürmüş, çözüm yolları arayışına yöneltmiştir.

Apaydın (1988: 577) "korolar için hızla, nitelikli koro yöneticileri yetiştirme programlarına geçilmesi gerektiğini" vurgulamıştır. Tatman'ın (2001: 55) araştırmasına katılan koro eğitimcilerine göre, ülkemizdeki koro eğitimcisi yetiştirme sorununun nedenleri, koro eğitimciliğinin öneminin kavranamamış olması, alt yapı eksikliği, mevcut programlarda ilgili derslerin yetersizliği, bu alanda gelişmek isteyen kişilerin kendi çabaları ile yetişmeleri olarak sıralanmaktadır.

"İyi koro isteniyorsa, iyi koro eğitimcisi, daha iyi koro isteniyorsa, daha iyi koro eğitimcisi" yetiştirilmesi gerektiğini vurgulayan Egüz'e (1981: 88) göre "kötü koro yok, kötü şef vardır" sözü çok yerindedir. Bu bağlamda, Doğanarslan'a (2008:81) göre, koro eğitimcisi yetiştirmede varolan büyük eksikliğin giderilmesi için, bu alanda uzman kişilerin, koro eğitimi ve yönetimiyle ilgili dersler vermesi ve yeni koro eğitimcileri yetiştirmesi gerekmektedir.

Ülkemizde koro eğitimciliği insanların geçimini sağladığı bir meslek dalı olmaktan uzaktır (Değer ve Aytepe, 2009:150). Bu durum çocuk korosu eğitimciliği için de geçerlidir. Türkiye'de mesleki olarak yalnızca çocuk koro eğitimciliği yapanların sayıca çok az olması "çocuk korosu eğitimciliği"nin de ayrı bir meslek olarak algılanmadığının bir göstergesi sayılabilir. Bu alandaki gelişim müzik eğitimcilerine ve çoğunlukla onların gönüllü çalışmalarına bağımlıdır.

> Ülkemiz müzik eğitiminde koro eğitimi ve yönetimi denilince genellikle müzik öğretmenleri akla gelmektedir. Bu doğaldır. Çünkü müzik öğretmenleri görevli oldukları öğretim kurumlarında aynı zamanda sınıf ve okul korolarını eğitme ve yönetme görevini de yerine getirmektedirler (Uçan, 2001: 218).

Perçin'in (1999: 34) araştırmasındaki çocuk korosu eğitimcilerinin tamamı, Özata'nın (2010:32) araştırmasındaki eğitimcilerin ise büyük çoğunluğu, Eğitim Fakültelerinin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarından mezun olmuştur. Uygulamadaki görünüm bu sonuçları destekler niteliktedir.

Tablo 11. 16. Türkiye Korolar Şenliği'ne (2011) Katılan Eğitimcilerin Lisans Mezuniyet Dağılımı

Lisans Mezuniyet Kurum	Eğt.Fak.	Konserv.	Müz.Fak.	GSF	Diğer	Toplam (%)
Koro Eğitimcileri (%)	81	14	1	1	1	100
Çocuk K. Eğitimcisi (%)	**69**	**24**	**2**	**0**	**5**	**100**

16. Türkiye Korolar Şenliği'ne katılan koro eğitimcilerinin, mesleki müzik eğitimi aldıkları kurumlar olarak eğitim fakültelerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

İlk ve ortaöğretimde genel müzik eğitimi dersi alan her sınıfın, doğal bir sınıf korosu, her müzik öğretmeninin de sınıf korosu eğitimcisi olduğunu belirten Uçan'a göre, müzik öğretmenlerinin koro eğitimi ve yönetimi konusunda daha iyi yetiştirilmesi gerekmekte, koro eğitiminin gerektirdiği yeterliklere arzu edilen seviyede sahip olmaları büyük önem taşımaktadır (Uçan, 2001: 52-218).

Bu doğrultuda az sayıda ancak nitelikli çalışmaların yapıldığı söylenebilir. 1968-1969 ve 2001-2002 yıllarında, MEB ve Kültür Bakanlığı bünyesinde gerçekleştirilen etkinliklere daha önce değinilmişti. 1-3 Kasım 2001 tarihinde ise "1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu" kapsamında, ülkemizin en geniş katılımlı koro eğitimi etkinliğinin düzenlendiği görülmektedir. GÜGEF Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı tarafından gerçekleştirilen bu etkinlikte 21 bildiri sunulmuş, 13 koro uygulaması ve 1 panel gerçekleştirilmiştir.

Mersin Polifonik Korolar Derneği ve Türkiye Polifonik Korolar Derneği işbirliğiyle, Mersin'deki müzik eğitimcilerine ve koro yöneticilerine yönelik olarak Mustafa Apaydın tarafından 35 saatlik bir ses ve koro eğitimi-yönetimi semineri gerçekleştirilmiştir (Apaydın, 2002: 209).

Yurt dışında düzenli aralıklarla, özellikle farklı ülkelerden koro eğitimcilerinin yönetiminde gerçekleştirilen, seminer/kurs/çalıştay türü etkinlikler ülkemizde oldukça azdır.

Çocuk korosu eğitimciliğine yönelik olarak ülkemizde seminer gerçekleştirdiği bilinen ilk yabancı uzman Rus eğitimci Victor Popov'dur. 1989 yılında, TRT Çocuk Koroları'nın eğitimcilerine yönelik olarak 10 gün süren "Çocuk Korolarında Eğitim" adlı bir seminer düzenlendiği bilinmektedir (Çevik, 1999: 40).

7-12 Temmuz 2008 tarihinde ise, yabancı uzmanlarla (Elisenda Carrasco i Ribot ve Oriol Castanyer) çocuk korosu eğitimciliğine odaklanan ilk geniş katılımlı ve kapsamlı etkinlik olan "1. Çocuk Korosu Çalıştayı, Çocuk Korosu Şefliği Kursu ve Koro Eğitimciliği Seminer"i gerçekleştirilmiştir. Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı (HÜADK) ve GÜGEF Müzik Eğitimi Anabilim Dalı işbirliğiyle gerçekleştirilen etkinliğin ikincisi HÜADK ve Bilkent Üniversitesi MSSF işbirliğiyle 3-12 Temmuz 2009 tarihinde düzenlenmiştir.

Bu süreçte, gözlemlenen eğitim açığının giderilmesine yönelik birçok girişim sürmektedir. Örneğin, 2006 yılında çocuk korosu eğitimciliği alanında gelişmek isteyen Hacettepe Gençlik Korosu üyelerine yönelik gönüllü bir eğitim programı başlatılmıştır. Bu program kapsamında Hacettepe Çocuk Korosu'nda, önce "gözlemci" sonra da "yardımcı" eğitimcik yapan üç genç koro eğitimcisi adayı 2007 yılında kurdukları Demirlibahçe İlköğretim Okulu Çocuk Korosu ile 12. Türkiye Korolar Şeniği'ne katılarak iki ödül almışlardır.

Ayrıca, Ankara başta olmak üzere, Afyon, İstanbul, Sakarya, Mersin, Çanakkale gibi illerde, üniversitelerin öncülüğünde ve/veya Müzik Eğitimcileri Derneği işbirliğiyle düzenli seminerler, çocuk koroları eğitimcilerine yönelik uygulamalar yapılmaktadır.

Yukarıdaki tüm etkinliklerin, ülkemizin büyüklüğü ve eğitimcilerin ihtiyaçları düşünüldüğünde yeterli olmadığı her fırsatta vurgulanmakta, daha köklü adımların atılması gerekmektedir. Zira, kısa süreli kurs/seminer/çalıştay gibi etkinliklerin, çocuk korosu eğitimciliği yeterliklerini oluşturması değil geliştirmesi hedeflenmekte, bu temelin, mesleki müzik eğitimi kurumlarında verildiği öngörülmektedir.

Oysa, farklı hedeflere yönelik de olsa konservatuvarlar ile müzik eğitimi anabilim dallarında verilen mesleki müzik eğitimin ağırlık noktasının "çalgı eğitimi" eksenli olduğu gözlemlenmektedir.

Bu görüşü destekleyen Sevgi'ye (2003: 66) göre, eğitim fakültelerinin eski-yeni tüm programlar incelendiğinde, öğretim süresi boyunca kesintisiz devam eden tek alan dersi çalgı dersleridir.

Üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda uygulanan yürürlükteki programa göre, ses eğitimi dersleri toplam 4, koro 6, koro ve yönetimi dersi ise 1 dönem alınmaktadır. Bu derslerin kendi yüklü programları içinde, "çocuk korosu eğitimciliği" odaklı bir çalışma yürütmedikleri düşünülmektedir.

Müzik eğitimcisi yetiştirme programlarının ya da müzik eğitimcilerinin geniş anlamda koro, dar anlamda ise çocuk koroları eğitiminde çok çeşitli ve ciddi sorunları olduğunu vurgulayan görüşlerin yer aldığı çalışmalar (Aksoy, 2001; Saydam, 2001; Şentürk, 2001; Yiğit, 2001) bilinmektedir.

Ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren kurumların bünyesinde dizgesel bir eğitimi olmayan çocuk korosu eğitimciliği, bu alana ilgisi ve isteği olan eğitimcilerin kendilerini geliştirebilmelerine bağlıdır. Ancak, eğitimcilerin hemen hepsinin çocuk koroları eğitimindeki ilk yılları, bir yandan –neredeyse hiç bilmedikleri bir alanda- deneyim kazanma, diğer yandan da teknik eksikliklerini gidermeye odaklanmaktadır.

Yukarıda özetlendiği şekilde, ülkemizde bu eğitimler, kısa süreli hizmetiçi eğitim (kurs-seminer-çalıştay vb.) olarak yapılmakta, zaman darlığı nedeniyle oldukça hızlandırılmış olarak sunulabilmektedir. Geçici bir rahatlama sağlayan bu çözümlere ek olarak, uzun vadeye yayılan, seviyelere ayrılmış, düzenli ve dizgesel gelişimin hedeflendiği tek bir etkinlikten söz edilememektedir. Ulusal çapta, ülkemizdeki çocuk korosu eğitiminde (ve eğitimcileri arasında) asgari ortak bir kültürden ve genele yayılabilen bir anlayış birliğinden söz etmek oldukça zordur. Zira, koro üyelerinin belirlenmesi, dağar oluşturma, piyano kullanımı, ses eğitimi, öğretim yöntemleri, bireysel ses kullanımı ve tüm bu aşamaları denetleyebilecek bilişsel ve işitsel yetkinlik, velilerle iletişim, konser organizasyonları gibi gerçekte bir insanın yapamayacağı tüm işler koro eğitimcisinin bireysel birikim ve donanımına bağlıdır. Aynı eğitim programlarından mezun olanlarda bile varolan mesleki yeterlik ve yönelim farklılıklarına, eğitimcilerin çalıştıkları il/ilçe/yerleşim yerlerinde karşılaştıkları sorunlar

eklendiğinde, ülkemizde "çocuk korosu eğitimciliği" yapmayı istemek bile baştan övgüye değer bir adımdır.

Ancak en temel yeterliklerde bile ciddi eksikliklerin olduğu bu yorucu ve karmaşık süreçte, farklı yaklaşımlara ve koro eğitiminde oyun kullanımına odaklı bir arayışın oluşmadığı düşünülmektedir. Bu noktada "oyun" kavramının incelenmesi yararlı görülmektedir.

3.8. Eskimeyen Yeni: Oyun

Geçmişten günümüze, oyuna ilişkin çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Bu çabaların hâlâ devam ettiği ancak üzerinde uzlaşılan, kapsayıcı bir tanıma ulaşılamadığı görülmektedir. Bu durumun, tarihi insanlıktan daha eski olan oyunun, bugün bile hak ettiği yerde olmamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Oyunun kültürden çok daha eski olduğunu belirten tarihçi ve düşünür Johan Huizinga, "kültür kavramını ne kadar daraltsak da, bu kavram her halükârda bir insan toplumunun varlığını gerektirir ve hayvanlar kendilerine oyun oynamalarını öğretmesi için insanın gelmesini beklememişlerdir" demekte ve insanı tanımlarken Homo sapiens (akıllı insan) ve Homo faber'in (imalat yapan insan) yanında Homo ludens'in de (oyun oynayan insan) olması gerektiğini savunmaktadır. Huizinga'ya göre, oyun hem insanlar hem de hayvanlar alemini kapsayan, herkes tarafından gözlenebilir bir olgudur (Huizinga, 1955/2006: 13-19).

Zengin'e (2002:16) göre pek çok bilim insanı oyunun tanımını yapmanın zor olduğu konusunda uzlaşmaktadır. Ural'ın da (2009: 3) katıldığı bu görüşe farklı bakış açılarından yaklaşanlar da olmuştur. Smith, Takhvar, Gore, Vollstedt (1985/1994: 985), pek çok çalışma yapılmasına rağmen oyunu tanımlamanın hâlâ karışık olduğunu, ancak üzerinde uzlaşılabilecek bir tanım yapmak yerine, "oyunu başka şeylerden ayırt edebilecek birbiriyle örtüşen ölçütler üzerinde düşünme"nin yararlı olabileceğini belirtmişlerdir.

Wittgenstein ise, tüm oyunlarda aynı/benzer/ortak özelliklerin bulunamayacağını vurgulamaktadır (Dursun, 2008: 3).

Bu noktada oyunu başka şeylerden ayıran "ortak" özellikler yerine öncelikle oyunun "ne olmadığının" ortaya konulması daha işlevsel olabilir. Hatta böylesi bir çabanın oyuna ilişkin "önyargıların" gözden geçirilmesini sağlayacağı bile düşünülmektedir.

"Oyun fikrinin, bilincimizde ciddiyet fikrinin karşıtı" olduğunu belirten Huzinga'ya göre aslında "oyun, ciddi-olmayan'dır" ancak;

> Bu yargı oyunun pozitif karakterine ilişkin hiçbir şey söylemediği gibi, çok da istikrarsızdır. Yukarıdaki önermeyi, oyun ciddi değildir, biçiminde değiştirdiğimiz anda, antitez bize hemen ihanet eder, çünkü oyun çok ciddi bir şey de olabilir. Üstelik, hayatta karşılaştığımız birçok temel kategori ciddi-olmayan içinde yer almakla birlikte, bu nedenden ötürü oyunla eşdeğer değildir" (Huizinga, 1955/2006:22).

O halde, belleklere yerleşen genel yargıların sorgulanması üzerinde düşünmek ve oyun tanımlamalarını incelemek gerekmektedir. Örneğin, Cömert'e (1983: 11) göre oyun, çocuklar için ekmek-su kadar doğal bir ihtiyaç, yetişkinler için ise bir dinlenme ve eğlence aracı, Smith'e (2009:4) göre ise, herhangi bir dış (başka) amaç gütmeden, salt bireyin eğlenmesi (kendisi) için yaptığı eylemdir.

Yavuzer (2003: 176) oyunu "sonucu düşünülmeden, eğlenmek amacıyla yapılan hareketler", Tuncor (2000: 5) ise "belli bir amaca yönelik olarak, fiziksel ve zihinsel yeteneklerle belirli bir yer ve zaman içerisinde, kendine özgü kurallarla yapılan, sosyal uyumu, zekâ ve beceriyi geliştiren, aynı zamanda eğlendiren etkinlikler" olarak tanımlamaktadır.

Huizinga'ya (1955/2006:50) göre "özgürce razı olunan, ama tamamen emredici kurallara uygun olarak belirli zaman ve mekân sınırları içinde gerçekleştirilen, bizatihi bir amaca sahip olan, bir gerilim ve sevinç duygusu ile 'alışılmış hayat'tan 'başka türlü olmak' bilincinin eşlik ettiği, iradi bir eylem veya faaliyet" olan oyunun belirli temel çizgileri vardır:

1. Her oyun, her şeyden önce gönüllü bir eylemdir. Yani oyun, serbesttir, oyun özgürlüktür. Bir "görev" olmayan oyun, keyfe kederdir, her an ertelenebilir veya iptal edilebilir.

2. Oyun "gündelik" veya "asıl" hayat değildir. Oyun, bu hayattan kaçarak, kendine özgü eğilimleri olan geçici bir faaliyet alanına girme bahanesi sunar. Küçük çocuk bile "sadece …miş gibi yaptığı", "yalnızca gülmek için" davrandığı konusunda tam bir bilince sahiptir.

3. Oyun gündelik hayattan, bu hayatın içinde işgal ettiği yer ve süreyle ayrılır. Yalıtılmış ve sınırlı olma niteliği, zaman ve mekân olarak bazı sınırların içinde "sonuna kadar oynanması", kendi akışına ve anlamına sahip olması oyunun üçüncü özelliğidir. Oyun başlar ve belli bir anda "biter".

4. Bir kez oynanan oyun, belleklerde manevi bir yaratı veya hazine olarak kalmakta, aktarılmakta ve her an tekrarlanabilmektedir.

5. Oyunun mekânsal sınırlılığı, zamansal sınırlılığından da çarpıcıdır. Her oyun kendi mekânsal alanının sınırları içinde cereyan eder.

6. Oyun alanının sınırları içinde kendine özgü ve mutlak bir düzen hüküm sürer. Oyun mutlak bir düzen gerektirir. Bu düzenin en küçük ihlali oyunu bozar, oyun niteliğini ve değerini yok eder (Huizinga, 1955/2006:24-31).

Yukarıdaki görüşlerden hareketle Caillois'ya (2001:9) göre "oyun"; **serbesttir**, zorla oynanmaz, kaygısızlık için tercih edilen bir etkinliktir; **ayrıdır**, zaman ve mekândan bağımsızdır; **belirsizdir**, etkinlik getirileri öngörülemez; **verimsizdir**, somut üretim söz konusu değildir; **kurallıdır**, etkinliğin günlük yaşamdan farklı kuralları vardır; (6) **hayalidir**, bir başka gerçeklik bilinci söz konusudur. (Akt. Bulut, 2011:17)

Yukarıdaki görüşler ışığında, insanlık tarihinden eski olan oyun, kendine özgü ve sonlu bir zaman çizgisine sahip, belirli bir mekânı, düzeni ve kuralları olan, belleklere yerleştiği andan itibaren aktarılarak sonucu düşünülmeden tekrarlanabilen, eğlenceli ya da ciddi ancak tamamen gönüllü ve bilinçli olarak gerçekleştirilen haz verici eylem olarak tanımlanabilir.

Eski doğu ve batı uygarlıklarında, (Türk, Mısır, Hint, Çin, İran, Yunan ve Roma) günlük yaşamdan, dinsel törenlere, savaş sanatlarına "oyun"dan belirli amaçlar doğrultusunda yararlanıldığı bilinmektedir. Onur ve Güney'e (2004: 7) göre, çocuk ve oyun ilişkisinden söz eden en eski doğu kaynaklarının geçmişi on birinci, batı kaynaklarının ise on üçüncü yüzyıla uzanmaktadır. Ancak, ünlü düşünür, Platon'un

(Eflatun) (M.Ö 427-347) "Devlet" ve "Protagoras" adlı yapıtlarında oyuna ilişkin görüşlerinin yer aldığı bilinmektedir.

Platon'un, "Devlet"i, oyun ve eğitime ilişkin ilk yazılı belge sayılabilir. Ünlü düşünür, devleti yönetenler ile esnaf ve vasıflı işçilerin farklı eğitim alması gerektiğini belirttiği eserinde, esnaf ve vasıflı işçilerin yaptıkları "iş"e ilişkin becerilerini geliştirmede oyunun önemini vurgulamıştır. Buna karşın, ortaçağ sonrası Avrupa'nın kuzeyi ve Amerika'da egemen olan bağnaz (puritan) geleneğin çocuğa olumsuz bakışı, doğuştan günahkâr olduğuna inanılan çocuğun eğitiminde sıkı bir disiplin olması gerektiği bilinmektedir. Bu yaygın anlayışa göre oyun, içgüdüsel davranışların hayvani dışavurumuydu (Smith, 2009: 21-22).

French (1977), eski Romalıların çocuğa daha disiplinli yaklaştıklarını, Borstelmann (1983) ise, on ikinci yüzyılın başlarına kadar bu anlayışın sürdüğünü, Tanrı'nın kulu görüşünün egemen olduğu Hıristiyanlık'a göre, çocuğun oyun oynamasının "uygun" görüldüğünü belirtmektedir. Ancak, Tucker (1974), bir aydınlama çağı olan Rönesans'ın, insancıllığının çocuk dünyasına yansımadığını belirtmektedir (Akt. Sevinç, 2004: 36-37).

Bu noktada bazı düşünür ve eğitimcilerin oyuna ilişkin görüşlerinin tarihsel bir bakışla sergilenmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 12. Düşünür ve Eğitimcilerin Oyun'a İlişkin Görüşleri[51]

Adı Soyadı	Doğum-Ölüm T.	Alanı/Mesleği	Oyunla İlgili Söz ve Görüşleri
Ebu-Hamid Gazzali	1058-1111	İslam düşünürü	Oyun çocuğu dinlendirir, belleğini yeniler, öğrenme gücünü arttırır.
Vittorino da Feltre	1378-1446	İtalyan eğitimci	Çocukta, yaşama ve yaratma isteği oyunlar ve yarışmalarla güçlendirilmelidir.
Martin Luther	1483-1546	Alman ilahiyatçı	Oyunlar bedeni daha sağlıklı hale getirir.
François Rabelais	1494-1553	Fransız yazar, doktor, eğitimci	Sabah derslerinden sonra çeşitli oyunlara yer verilmelidir.
Joachim Camerarius	1500-1574	Alman eğitimci	Beden eğitimi ve spor oyunları çok önemlidir.
Michel de Montaigne	1533-1592	Fransız düşünür, yazar	Çocukların oyunu oyun değil, onların en gerçek uğraşıdır.
Jan Amos Komensky (Comenius)	1592-1670	Çek eğitimci, yazar	Oyun, çocuğun gelişiminde çok önemli bir öğrenme aracıdır. Oyun, insanın özgür olma isteği, devinme, arkadaşlık, rekabet ve değişim isteğiyle bağlantılıdır.
John Locke	1632-1704	İngiliz düşünür	Derslerin daha ilgi çekici olmasını istiyorsanız, çocuğun ilk yaşlarındaki oyun içgüdülerinden yararlanınız.
François Fénelon	1651-1715	Fransız ilahiyatçı, şair, yazar	Bütün eğitim-öğretim oyun ve eğlence ile olmalıdır.
Jean Jacques Rousseau	1712-1778	Fransız düşünür, yazar, besteci	Çocuğun duyu organlarını eğitmenin yolu oyundur. Çocuğu bedeni daima işlemeli, devinmeli, koşmalı, bağırmalıdır. Bedensel dinçlik, düşünsel dinçliği beraberinde
J. Bernhard Basedow	1724-1790	Alman eğitimci, yazar	Çocuklar oynayarak öğrenmelidirler.
C. Gotthilf Salzmann	1744-1811	Alman eğitimci, yazar	Çocuklarla oynamayı bilmeyen, eğlencelerine katılmayan kişi, eğitimci olmamalıdır.
J. Heinrich Pestalozzi	1746-1827	İsveçli eğitimci	Oyunu tek başına irdelemeyen Pestalozzi, ezberci öğretim yerine, uygulamanın ön plânda olmasını savunmuştur.
Friedrich Schiller	1759-1805	Alman şair, düşünür, tarihçi, oyun yazarı	İnsan, sözcüğün tam anlamıyla oynadığı yerde insandır. Sanatın başlangıcı olan oyun, birikmiş enerjinin harcanması değil, insanın güzelliğe karşı duygu ve
Friedrich Ludwig Jahn	1778-1852	Alman eğitimci, yazar	Oyunlar jimnastiğin temel bölümlerindendir. Çocuklara paralı oyun oynatmamak gerekir, çocuk oyunda para değil şeref kazanmayı öğrenmelidir.
J. C. F. Guts Muts	1759-1839	Alman eğitimci	Basit ama önemli etkinlikler olan oyunlar, salt gençlik için değil tüm ulus için bir eğitim aracıdır.
Friedrich Fröbel	1782-1852	Alman eğitbilimci	Çocuklar kitap ve dersten önce eğitici oyunlarla uğraşmalı, her şey oyunun canlı ortamında öğrenilmelidir, yaratıcılık ancak oyun ortamında çıkar.
Moritz Lazarus	1824-1903	Alman psikolog, düşünür	Kendiliğinden ortaya çıkan ve hedefi olmayan oyun, yaşamın geriliminden kurtulmak için rahatlama davranışıdır.
Granville Stanley Hall	1844-1924	Amerikan, psikolog, eğitimci	Çocuk, oyun oynayarak, insanın kültürel gelişimini yaşar.
Herbert Spencer	1850-1903	İngiliz düşünür, biyolog, sosyolog	İnsanlar ve hayvanlar, oyunla fazla enerjilerini atarlar.
Sigmund Freud	1856-1939	Avusturyalı nörolog, psikotetapist	Oyun, çocuğun davranışının ve kişiliğinin aynasıdır. Çocuğun oyunu, düşler ve sinirsel belirtiler gibi anlamlı davranışlardır.
Karl Groos	1861-1946	Alman psikolog,düşünür	Oyun, yaşama hazırlık olan bir alıştırmadır. Her canlının oyunu, gerçek yaşamdaki olgunluğa yönelik ön denemelerdir.
Alfred Adler	1870-1937	Avusturyalı doktor, psikoterapist	Çocuk oyunları, karakter eğitiminde yararlı, çocuğun kişiliğini ortaya koymada yardımcıdır.
Maria Montessori	1870-1952	İtalyan doktor, eğitimci	"Oyun çocuğun "iş"idir.
Susan S. Isaacs	1885-1948	İngiliz psikolog, psikanalist	Oyun çocuğun gerçek işidir ve aktif oyun bilişsel sağlığın göstergesidir.
Roger Caillois	1913-1978	Fransız yazar, düşünür	Oyun, belirli bir alan ve zamanda, bağlayıcı kurallarla gerçekleşen, gerilim ve eğlence duygularını içeren, gerçek yaşamdan farklı olduğu bilinciyle yapılan gönüllü

(Karadağ ve Çalışkan, 2008: 11; Özdoğan, 2009: 111; Pehlivan, 2005: 2-3; Sel, 1976:15-21; Sevinç, 2009: 36-54; Smith, 2009: 21-22; Sun ve Seyrek, 2005: 31-41).

Yaklaşık bin yıllık bir süreçte, çocuğun gelişim ve öğrenmesinde oyunun önemi sürekli vurgulanmaştır. Sürücü'ye (2003: 203) göre ise "oyun oynamak sadece okulöncesi çocukları için değil, her yaştaki çocuk ve genç için hatta erişkinler için de önemli bir etkinliktir."

[51] (Karadağ ve Çalışkan, 2008: 11; Özdoğan, 2009:111; Pehlivan, 2005: 2-3; Sel, 1976:15-21; Sevinç, 2009: 36-54; Smith, 2009: 21-22; Sun ve Seyrek, 2005: 31-41)

Bu görüşlerden hareketle, çocukluktan yetişkinliğe insanı insan yapan eylemlerin en önemlilerinden birinin oyun olduğu, çocuğun bir bütün olarak gelişimi amacıyla, eğitsel bir araç olarak oyunun kullanımına çok uzun zamandır önem verildiği söylenebilir. Bin yılı aşkın bir süredir, önemi sürekli vurgulanan ve çocuğun eğitiminde yararlanılan oyun, ancak on dokuzuncu yüzyıldan başlayarak bilimsel araştırmalara konu olmuştur. Bu noktada, oyuna ilişkin kuramlara ve temel oyun sınıflamalarına değinmek yararlı görülmektedir.

3.9. Oyun Kuramları ve Oyuna İlişkin Sınıflamalar

Farklı bakış açılarından birçok uzman oyuna ilişkin kuramlar geliştirmiş, oyunu sınıflamaya çalışmıştır. Bu sürecin başlangıcında, J. J. Rousseau'nun görüşleri ve onun etkisinde kalan Pestalozzi'nin eğitsel anlayışı itici bir güç olmuştur.

J. H. Pestalozzi'ye göre çocuk, salt kendi deneyimleriyle öğrenir, sözcüklerle değil. Bu deneyimlerde çocuğun daima aktif olması gerekmektedir (Guimps, 1889: 283).

J. J. Rousseau'dan etkilenen F. Fröbel ise, Pestalozzi'den bir adım daha ileri gitmiş ve oyunun eğitsel değerini vurgulamıştır.

Kendi yöntem ve uygulamalarını deneme olanağı bulduğu çocuk bahçesi adında (Kindergarten) anaokulunu kurmuştur. Okulöncesi eğitimde bir devrim olan "Kindergarten" sayesinde, oyun eğitimde kullanılan bir araç biçimine dönüşmüştür (Sel, 1976: 19).

Bu temel zemin üzerine birçok araştırmacı oyuna ilişkin çeşitli kuramlar geliştirmiştir. Bu kuramlar en belirgin olanları Sevinç (2009: 83) tarafından aşağıdaki şekilde özetlenmiştir.

Tablo 13. Oyunla İlişkili Kuramlar

Oyunla İlişkili Kuramlar	Öncüsü	Açıklama	Kazanımlar
Fazla Enerji	H. Spencer	Bedenin doğal enerji fazlasını dışa vurma	Fiziksel
Yetişkinliğe Hazırlık	K. Groos	Yetişkin yaşamına hazırlık olarak görülen beceri ve bilgilerin kazanımı	Fiziksel Zihinsel
Rahatlama ve Yenilenme	M. Lazarus	Beden kendini yenilerken sıkıntı veren durumdan kurtulma ve rahatlama	Fiziksel
Tekrarlama	G.S Hall	Türe özgü yaşam deneyimlerini tekrarlama	
Kişilik Gelişimi	S. Freud	Yasak dürtülerin kabul edilebilir şekilde ifadesi ve yaşantılar üzerindeki denetimle kaygı düzeyini azaltma	Duygusal
Psikososyal Gelişim	E. Erikson	Çevreyle etkileşim sonucunda kazanılan becerilerle iç ve dış çelişkilerin çözümlenmesi	Duygusal Sosyal
Bilişsel Gelişim	J. Piaget	Genel bilişsel gelişim sürecinde uyum sağlayıcı mekanizma	Zihinsel Sosyal
Sosyal Öğrenme	A. Bandura	Gözlemleyerek öğrenme, salt taklit davranışı olmadan, olayların bilişsel olarak içselleştirilmesiyle bilgi kazanma	Bilişsel Sosyal
Bilişsel Ahlâk Gelişimi	L. Kohlberg	Çocuğun zihinsel gelişimine paralel olarak ahlâk kavramlarının gelişimi	Bilişsel Sosyal
Uyarılma	E. Berlyne	Belirsizlik ve sıkıntı durumunu gidererek, canlıyı en üst uyarılma düzeyinde tutma	Duygusal Fiziksel
Sosyo-kültürel Gelişim	L. Vygotsky	Durumsal etkilerden ve sınırlılıklardan ayrı olarak gerçekleri yapılandırma	Zihinsel Sosyal
Bağlanma	J. Bowlby	Güvenli bağlanmak	Duygusal Zihinsel
Zihin Kuramı	D.Premack ve G.Woodruff	Sosyal etkileşimde başkalarının duygularını, isteklerini, niyetlerini dikkate alma ve anlama	Zihinsel Sosyal

(Sevinç, 2009: 83).

Oyuna ilişkin farklı kuramlar, "oyunun çocuk yaşamında ve eğitiminde" ne kadar önemli ve vazgeçilmez olduğunun kanıtıdır.

Yörükoğlu'na (2008: 67-72) göre, uzun zamandır önemi bilinen oyunun eğitimde bilinçli olarak kullanımı oldukça yenidir. Okulöncesi yaşlarının tek uğraşı olan oyun ihtiyacı, çocuğun büyümesiyle azalmadığı gibi, çocuğun büyümesine koşut olarak, biçim değiştirerek sürer. Bu yüzden, okulu oyun çağının sonu olarak görmek ve özellikle ilköğretim çocuğunu "oyundan kesmek" doğru değildir. Çocuğun bir anlamda dili ve en etkili anlatım aracı olan oyunu kaldırıp, saatlerce okul sıralarında kımıldamadan oturmaya zorlamak kötü eğitimdir ve çocuğu öğrenmeden soğutur. Oyunu çocukların eğitiminde, öğrenmenin yardımcısı ve aracı kılmak gerekmektedir. "*Oyuna doymamış bir çocuk, okuldaki öğretime hazır değildir!"*

Bu görüşten hareketle, oyunun özellikle çocukların eğitiminde nasıl, ne şekilde ve ne ölçüde kullanıldığı sorusu akla gelmektedir.

3.10. Oyunun Önemi ve Eğitsel Değeri

Oyun, çocukların en doğal "yaşamsal" hakkıdır. Çocukluktan gençliğe, oradan da erinliğe geçen bireyler farklı tür ve düzeyde de olsa oyunlar oynamaktadır. Oyunla rahatlayan, gülen, eğlenen, mutlu olan, öğrenen çocuklar sağlıklı bir ruhsal yapı için gerekli olan temele sahip olurlar. Oyunun çokyönlü ve çokboyutlu işlevleri, uluslararası bir şekilde tanınmış ve çocuklara hak olarak verilmesine neden olmuştur.

Müftü'ye (2001)[52] göre, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20 Kasım 1989'da oybirliği ile onaylanan, Türkiye'nin 14 Eylül 1990'da imzaladığı "Çocuk Haklarına Dair Sözleşme"nin 31. maddesinin iki fıkrası, çocuğun oyun, kültür, sanat hakkına ilişkindir:

1. "Taraf Devletler, çocuğun dinlenme ve boş zaman değerlendirme, oynama ve yaşına uygun eğlence etkinliklerinde bulunma ve kültürel, sanatsal yaşama serbestçe katılma hakkını tanırlar."

2. "Taraf Devletler, çocuğun kültürel ve sanatsal yaşama tam olarak katılma hakkını saygı duyarak tanırlar ve özendirirler ve çocuklar için, boş zaman değerlendirmeye, dinlenmeye, sanat ve kültüre ilişkin (etkinlikler) konusunda uygun ve eşit fırsatların sağlanmasını teşvik ederler."[53]

Bu haktan tüm çocukların eşit oranda yararlandığı, hatta bu maddenin dünyadaki çocuk nüfusunun geneline uygulandığını söylemek olanaksızdır. Oysa oyun salt, bir eğlence ve boş zaman doldurma aracından öte, çocuğun, bireysel ve toplumsal yaşamdaki en önemli eğitim aracıdır.

Moor ve Moore'a (2008: 17) göre, oyun ve sosyal gelişim "el ele" gider, hatta biri diğerinin aracıdır. Oyunu ortaya koyan en içgüdüsel jestler, bebekler ve onlara

[52] http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/muftu.htm
[53] http://www.cocukhaklari.gov.tr/condocs//mevzuat/cocuk_haklari_sozlesmesi.pdf

bakan yetişkinler arasında gerçekleşir. Bu etkileşimler, okul yıllarında daha da karmaşıklaşarak hayali oyunlara dönüşür. Oynadığı oyunlar yoluyla, kim olduğunu (kendi kimliğini) bulan çocuğun sosyal bilinci geliştikçe, kendi dışındaki bakış açılarının varlığını anlamaya başlar. Bu sayede, işbirliği, saygı ve empati gibi sosyal becerileri öğrenir. Yörükoğlu bu görüşü desteklemektedir:

> …evde kazanılan olumlu-olumsuz kişilik nitelikleri oyunda sınanır. Oyun, kazanılan olumlu özelliklerin pekiştirildiği bir ortamdır aynı zamanda. Olumsuz niteliklerin de değişmeye uğradığı bir deneme alanıdır. Bu nedenle oyunun çocuk için eğitici, düzeltici bir işlevi vardır. Kendi hakkını korumak, başkalarının hakkını gözetmek, işbirliği ve paylaşma evde değil, ancak oyun ilişkilerinde kazanılan toplumsal özelliklerdir (Yörükoğlu, 2008: 71).

Oyun ile öğrenme arasında çok yakın bir ilişki vardır. Samur'a (1983: 12-13) göre, öğrenmek için, ilgi duyulan konuya güdülenmek, o konuya ilişkin sabırlı, özenli ve düzenli bir çalışma sergileyerek öğrenme basamağını aşana kadar tekrarlar yapmak gerekmektedir. Bu nedenle oyun "amaca ulaşmak için bir araç olarak" kullanılabilir:

"Oyunla eğitilen çocuklar, dikkatlerini belli bir konu üzerinde daha çabuk toplayabilmekte, tanımadığı bir topluluğa kolayca uyum sağlayabilmekte, belli bir konuyu arkadaşlarına oranla daha kolay ve çabuk kavrayabilmekte, bunların bir uzantısı olarak sınavlarda daha başarılı olmaktadırlar" (Samur, 1983: 10-11).

Oyunun, çocuğun en doğal, özgür öğrenme ve yaratma ortamı olduğunu belirten Yörükoğlu (2008: 67-69) da bu görüşe katılmaktadır. Oyun oynadıkça, duyuları keskinleşen, yetenekleri serpilen ve becerisi artan çocuk adeta bir "deney odasında"dır. Oyunlarla, duyduğunu, gördüğünü sınar, öğrendiklerini pekiştirir.

Çok daha öz ve keskin bir anlatımla, oyunu, "öğrenme"nin kendisi (oyun=öğrenme) olarak niteleyen araştırmacılar (Moyles, 2010: 15; Singer, Hirsh-Pasek ve Golinkoff, 2006: 3) vardır. Eğitimde oyunun kullanılması, oyundan yararlanılması, öğretimin başarısıyla sonuçlanmaktadır.

> "Boynton ve Ford (1933), Liebermann, Wallach ve Kogan (1965), Smilansky (1968) ve Sutton-Smith (1971) gibi birçok bilim insanı oyun oynayarak yetişen çocukların, oynamadan yetişen çocuklardan, sosyal yönden daha aktif, yaratma güçlerinin daha

> fazla, konuşmalarının daha düzgün; kelime hazinelerinin daha zengin olduğunu bilimsel olarak kanıtlamıştır." (Samur, 1983:10)

Son yıllarda oyun kullanımının etkililiği üzerine çeşitli çalışmalar (Akgün, 2008; Altunay, 2004; Azarmi, 2010; Cimcim, 2008; Demiral, 2010; Dervişoğulları, 2008; Dinçer, 2008; Kaya, 2007; Musa, 2006; Özağı, 2002; Şenol, 2007; Tural, 2005; Uyan, 2006; Yurt, 2007) yapılmıştır. Alanyazında ulaşılabilen araştırmaların büyük çoğunluğu, eğitimde oyun kullanımının etkililiği konusunda birbirini destekler niteliktedir. Ancak, oyun kullanımının, öğrenme, başarı, kalıcılık ya da erişi üzerinde başka yöntemlerden daha etkili olmadığına ilişkin yakın tarihli çalışmaların (Ataöver, 2005; Malta, 2010; Yağız, 2007; Ural, 2009) da olması anlamlıdır.

Evden okula, yaşamları giderek programlanan çocukların, oyun için çok az zamanları kaldığını belirten Singer, Hirsh-Pasek ve Golinkoff'a (2006: 3) göre oyun, zamanın boşa harcanması gibi görülmekte ve okullarda "gerçeğin" ezberletilmesine odaklanılmaktadır. Bu görüşe katılan Samur'a (1983: 10) göre, eğitici işlevinin ve değerinin bilinmesine karşın, oyun denildiğinde eğitim kurumlarında çalışanlar arasında durup düşünenler vardır. Zira pek çok anne-baba ve öğretmen, "oyuna yer verilirse eğitim programında yer alan konuları öğrenmeye zaman kalmayacağını sanmaktadır."

Yukarıdaki görüşlerden dolayı öğretim etkinliklerinde oyunun kullanılmadığını belirten Karaman'a (2007: 1) göre kimi eğitimciler ise, oyunlardan bir çeşit zaman doldurma aracı olarak yararlanmaktadır. Oysa, oyunlar, eğlence yoluyla öğrencileri "tutmak" için bir yoldan öte, eğitbilimsel değeri yüksek eylemlerdir.

Yang (2009: 64), web tabanlı görsel sanatlar eğitimi alan ilköğretim öğrencilerinin, oyun oynadıkları ortamda bulunan dış etkenlerden (farklı insanlar ve etkinliklerden) rahatsız olmadıklarını görmüş, bu durumun öğrencilerin dikkatlerini "oyun"a daha fazla yöneltmesinden kaynaklanabileceğini belirtmiştir. Oyunun, sağaltım amaçlı olarak, engellilerin eğitiminde bile kullanıldığı, görme engelinin yarattığı olumsuz etkileri en az düzeye indirmede önemli olduğu belirtilmektedir (Ataman, 1983: 346).

Özellikle okulöncesi, ilköğretim ve ortaöğretimde "oyun" kullanımının önemi, gerekliliği ve eğitsel değeri sürekli vurgulanmaktadır. 2006 yılında yürürlüğe giren

İlköğretim Programı "yapılandırmacı yaklaşım"a vurgu yapmakta, yaparak-yaşayarak, öğrencinin etkin olduğu öğrenme ortamlarının oluşturulması görevini öğretmenlere vermektedir. On ikinci sınıflara beden eğitimi ağırlıklı "Eğitsel Oyunlar" adlı bir ders konulmuştur. Müzik Dersi Öğretim Programı birinci ve ikinci kademe müzik derslerinin genelinin oyun-dans-devinim eksenli işlenmesini öngörmektedir. Öğretmen yetiştirme eğitiminde ise oyunla ilgili derslerin programda yer almasına ilişkin tablo aşağıdadır.

Tablo 14. Okulöncesi-Sınıf-Müzik Öğretmenliği Programlarında Oyun[54]

Oyunla ilgili ders	Okulöncesi Öğretmenliği	Sınıf Öğretmenliği	Müzik Öğretmenliği
3. Yarıyıl	Çocukta Oyun Gelişimi	-	-
4. Yarıyıl	Drama	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	-
5. Yarıyıl	Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi	Drama	-
6. Yarıyıl	-		-
7. Yarıyıl	-		Oyun-Dans-Müzik
Seçmeli*		Eğitimde Yaratıcı Drama*	-

Ayrıca, 2011-2012 öğretim yılında, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okulöncesi Öğretmenliği Lisans Programı'nın 3. Yarıyılında "Bedenle Müzik Oyunları", 6. yarıyılında ise "Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi" adlı seçmeli dersler konulmuştur[55].

Yukarıdaki bilgilerden hareketle, oyundan en çok yararlanması beklenen müzik öğretmenlerinin (koro eğitimcilerinin) eğitiminde, oyun kullanımına ilişkin bir eksiklik olduğu görülmektedir.

3.11. Müzik Eğitiminde Oyunun Kullanımı

Gelişmiş toplumların, yaygın bir müzik eğitim sistemine gereksinim duydukları bu bilinçle, çeşitli araştırmalar yapıp, çalıştıkları bilinmektedir. "Orff Öğretisi"nin Almanya, "Dalcroze Metodu"nun Fransa/İsviçre, "Kodaly Yaklaşımı"nın, Macaristan,

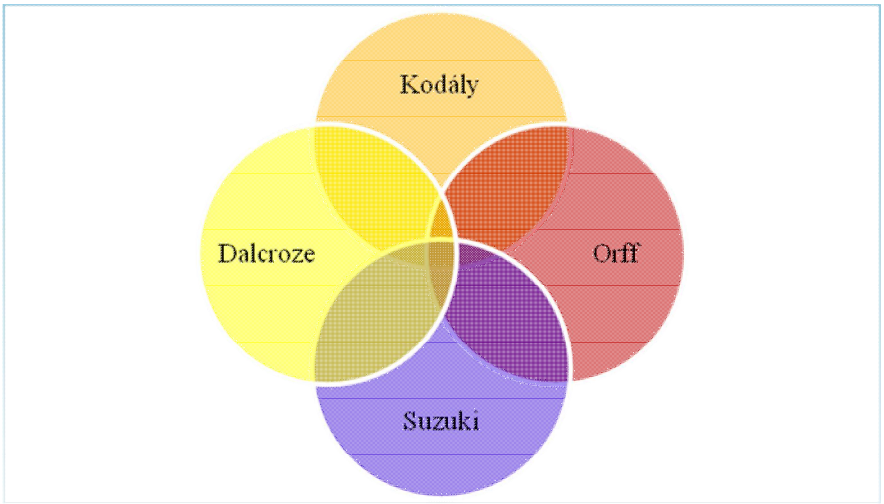
[54]http://www.guzelsanatlar.gazi.edu.tr/muzik/dersler.htm;http://www.okuloncesi.hacettepe.edu.tr/; http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/html/bolumler/imo.html
[55] http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_egt/okuloncesiogrtprg/program.htm

“Suzuki Yöntemi”nin Japonya, “Gordon’un Müzik Öğrenme Kuramı”nın ABD sınırlarını aşması, Venezuella’daki “El Sistema”nın başarısının izleyenlerde hayranlık uyandırması, uzun yıllara yayılan, düzenli çalışmaların sonucudur.

Her yeni yaklaşım/yöntem ve proje, salt çocukların değil tüm toplumun müziksel gelişimini yükseltme hedefine sahiptir. Bu hedefi gerçekleştirecek kişiler de müzik eğitimcilerdir:

> Müzik öğretmenlerinin, yaratıcılığın gelişmesini engelleyen geleneksel yöntemler yerine her öğrencide varolan yaratıcı potansiyeli ortaya çıkaracak, etkililiği sayısız araştırma ile kanıtlanmış, dünyanın birçok yerinde kullanılmakta olan Orff, Kodaly, Dalcroze ve Suzuki Yöntemleri gibi müzik yöntem ve yaklaşımlarından yararlanmaları gerekmektedir. Bu yöntem ve yaklaşımların ortak yönleri, çocukta kazandırılmak istenen davranışları, müziğin öğelerini hissettirmeden oyunlaştırarak kazandırması, müzisyen değil, müziği seven bireyler yetiştirmeyi hedeflemesi, müziksel becerilerin yanı sıra algı, dikkat, bellek, hayalgücü, özgüven gibi zihinsel becerileri geliştirmesi, müziğe aktif katılım sağlaması, sosyal iletişim becerilerini geliştirmesi ve en önemlisi de yaratıcılığı geliştirmesidir (Gürgen, 2006: 81).

Felsefe, uygulanış ve araçları bakımından farklı olduğu kadar benzer noktalara da sahip, müzik öğretiminde uluslararası bilinirliği olan dört yaklaşım/yöntemin kesişim kümesinde “eğitsel oyunlar”ın yer aldığı bilinmektedir.

Şekil 5. Kesişim Kümesi Eğitsel Oyunlar

Feyzioğlu (2008: 28-30) bu görüşe katılmakta ve Dalcroze, Kodally, Orff, Willems, Martenot'nun ortak noktalarından birinin müzik eğitiminde oyun ögesinin kullanılması olduğunu vurgulamaktadır.

Kuşkusuz yukarıda sayılanlar kadar yaygın olmasa da farklı müzik öğretim yöntemleri de vardır. Bunlar arasında Dmitry Kabalevsky'nin Yaklaşımı[56] (Rusya), Edgar Willems'in Yaklaşımı[57] (Fransa-Portekiz), Justine Ward Yöntemi[58] (ABD) Carabo-Cone Yöntemi (ABD), Manhattanville Müzik Eğitim Programı (ABD), Kapsamlı/Çokamaçlı (Comprehensive) Müzisyenlik (ABD) sayılabilir (Brown, 1987: 184-192; McDonald ve Simons, 1989:141-169; Hackett ve Lindeman, 1988: 32-36; Mark, 1986: 107-193).

Bu yaklaşım ve yöntemlerin de uygulamada oyunu yadsımadıkları düşünülmektedir. Genel ve özengen müzik eğitiminde önemi, yararları ve gerekliliği hemen hemen herkes tarafından kabul edilen, hatta mesleki müzik eğitiminde bile zaman zaman yararlanılan her türlü oyunsu süreç (oyunlaştırma-eğitsel oyun vb.) müzik eğitimi için vazgeçilmez niteliktedir. Ancak son yıllarda yapılan bazı araştırmalar, kuramsal olarak kabul gören bu anlayışın, uygulamada yeterince karşılık bulmadığını göstermektedir.

Bulut'a (2011: 26-27) göre, yaşamın oyunsal bir yanı olan müziği, ağırlıklı olarak "sanat" olarak nitelemek doğru değildir. Seslerle oynamak için, yetenek gerekmemektedir. Oysa, "do ve re"yi ayıramayan insanlar, kendileri hakkında "kulaksız" ya da "müziğe yeteneği yok" teşhislerini duydukları andan başlayarak, çoğunlukla seslerle oynama etkinliklerine son vermekte, bu sürecin oyunsallığından uzak kalmaktadırlar.[59]

---

[56] Ayrıntılı bilgi, Tsisserev'in (1993) "An Analysis of the Music Education Methodology of Dmitry Kabalevsky and a Comparison with those of Zoltan Kodaly and Carl Orff" ve Balıkçı'nın (2006) "Besteci ve Eğitimci Dimitriy Borisoviç Kabalevksi'nin Müzik Eğitimine Katkısı" adlı yüksek lisans tezleri ile Kabalevsky'nin (1988) "Music and education: a composer writes about musical education" kitabında yer almaktadır.

[57] Ayrıntılı bilgi, Damaceno'nun (1980) "The Edgar Willems Approach to Music Education" adlı doktora tezinde yer almaktadır.

[58] Ayrıntılı bilgi, Brown'un (2007) "Justine Ward: Her Life, Her Method In Comparison to Orff and Kodâly, And Applications For The Public School Classroom" adlı doktora tezinde yer almaktadır.

[59] Müziğe yabancılaştırılmış bu "kalabalıklar" için çıkış noktası, bir çalgı olarak kendi bedenleriyle "müzik yapmak"tır. Geçmişi çok eski olan "beden müziği"nin müzik eğitiminde kullanımı, dünya çapında hızla yayılmaktadır. Gelecekte koroların eğitim uygulamalarını da zenginleştireceği düşünülen

Bu görünümün, ülkemizdeki mesleki müzik eğitiminin her kademesinde "oyun"un ihmal edilmesinden ve "oyun"a hak ettiği değerin verilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Şarkı söylemeyi, çalgı çalmayı, müzik kuramlarını, müzik tarihini, kısacası müziği, oyun oynamadan, "öğrenen" eğitimci adaylarının, müziği öğretirken "oyun"u kullanmasını beklemek gerçekçi görünmemektedir.

Özevin (2006), bu görüşü desteklemekte ve müzik öğretmeni adaylarının pasif kalarak aldıkları eğitimle, gelecekteki uygulamalarında aktif eğitim vermelerini beklemenin bir çelişki olduğunu vurgulamaktadır. Yapılan çalışmalar bu eksikliğin uygulamalara da yansıdığını doğrular niteliktedir:

> Genel olarak dersler, öğrencilerin sıralarda birbirlerini görmeyecek şekilde oturdukları, öğretmenin anlattıklarını dinledikleri ya da dinliyormuş gibi yaptıkları bir ortamda gerçekleşmektedir. Müzik derslerinde müzik bilgilerinin ezberletilmesi, nota ve şarkı öğrenmenin bir araç olarak değil amaç olması, çocuğun doğal yetisi olan oyunun ve doğaçlamanın kullanılmaması, öğretmenin yalnızca sesini beğendiği birkaç öğrenciyi ön plâna çıkartması, birlikte müzik yapmaya önem verilmemesi, derslerde kullanılan çalgı çeşidinin azlığı, okul yönetimi ve ailelerin akademik başarıya sanatsal ve sosyal etkinliklerden daha fazla önem vermesi gibi nedenler müzik eğitiminin amacına ulaşmasını engellemektedir (Gürgen, 2007:3).

Andırıcı'nın (2006:57-67) çalışması bu görünümün nedenleri hakkında bilgi vermektedir. İlköğretim müzik öğretmenlerinin, müzik derslerinde kullanılan yöntemler konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve yürürlükteki öğretim programına uygun öğrenci merkezli bir müzik öğretimini gerçekleştirebilmek için gereken birçok yöntemi kullanmadıklarını belirtmektedir. Yeşilkaya (2007:58-64) ise, öğrencilerin (% 12,4) notaları sürekli deftere yazmaktan, zor ritimleri öğrenmekten ve solfej yapmaktan sıkıldıklarını saptamıştır. Araştırmacı, öğrencilerin müzik derslerinde, yapmaktan hoşlanmadığı etkinlikler arasında solfej ve tartım çalışmalarını göstermelerinin nedenini, bu kavramların somutlaştırmadan ve oyunlaştırmadan aktarılmasına bağlamaktadır. Müzik dersine etkin bir şekilde katılmayan öğrencilerin; % 45,5'i, "dersi sevmediği ve eğlencesiz" bulduğunu, % 36,4'ü "iyi yapamadığını", % 22,7'si "kendisini rahat hissetmediğini", % 4,5'u da "yanlış yapmaktan korktuğunu" belirtmiştir.

---

bu alan ile ilgili ayrıntılı bilgi, Bulut'un (2011) "Kalabalıklar ve Beden Müziği" adlı sanatta yeterlik tezinde yer almaktadır.

Oysa, yapılan bir çok çalışma, müzik eğitiminde oyunun önemi ve gerekliliğini vurgulamaktadır.

Rutkowski (1996: 365), anaokulu öğrencileriyle yaptığı bir çalışmada, bireysel ve küçük gruplu sınıflarda, etkili oyun ve etkinlikler kullanılması ve şarkı sesinin gelişimi arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Bu tür tekniklerin eğitimciler tarafından daha kolay uyarlanabileceğini belirtmektedir.

Öğrencilerin düşünceleri bu sonuçları destekler niteliktedir. Okulöncesinden, ilköğretim beşinci sınıfa kadar 2251 öğrenci ile yapılan bir çalışmada ilk sırada bir çalgı çalmak, ikinci sırada da müzik oyunları oynamak öğrenciler tarafından en sevilen etkinlikler olmuştur (Bowles, 1998: 193-204).

Bu oyunların, öğrenciler tarafından sevilmesi yetmemekte, ayrıca müzik eğitiminde eğitsel işlev görmesi de gerekmektedir.

Young'a (1998:110) göre oyunlar, çocukların dikkatini belirli bir müziksel amaca yöneltebilmek için bir tür dayanak noktasıdır. Ancak bu oyunların, açık bir öğrenme amacı olması, bir dizi çalışmaya yönelik olması, yeni bir düşünceyi sunması ya da belirli bir beceri üzerine odaklanması gerekmektedir.

Müzik eğitiminde en zor kazandırılan becerilerden biri doğaçlamadır. Doğaçlamada, alıştırma, tekrar ve özgürce denemelerin önemi çok büyüktür.

Riveire (2006: 43), toplu çalma eğitimine yönelik bir öğretim stratejisi olarak doğaçlamanın, oyunla birlikte kullanımını önermektedir. Ayrıca, doğaçlama yapmaktan birçok müzisyen ve öğrencinin farklı nedenlerle korktuğunu belirten araştırmacıya göre, doğaçlama amacıyla yapılacak alıştırmaların (egzersiz) adını "oyun" olarak değiştirmek bile son derece yararlıdır.

Eğitsel amaçlı kullanılacak oyunlar, tamamen özgün olabildiği gibi, farklı alanlarda kullanılmakta olan oyunların müzik eğitimine aktarılmasıyla da kurgulanabilmektedir.

ABD'de, çoğunlukla halka şeklinde oynanan ve "play-party games" adı verilen 1800'lü yıllardan kalma oyunların müzik eğitimi amacıyla kullanılması, tartım, ölçü, nota değerleri, cümleleme gibi müziksel içeriğin öğrencilere kazandırılması Howle'a (1997: 24) göre yalnızca geçmişten gelen büyüleyici bir etkinlik değildir. Bu oyunlar sayesinde, öğrencilerin müziksel ve sosyal becerileri gelişmektedir.

Müziksel yetenek düzeylerine bakılmaksızın bütün çocukların müziğe ilgi duyduğunu belirten Tufan ve Sökezoğlu'na (2009: 3) göre, çocuklara, ritim, devinim, dans, oyun ve şarkı öğretimini kapsayan etkinliklerle müzik öğretilmelidir.

Tüm çocukların müziğe duydukları bu "doğal" ilginin canlı tutulup, çoğaltılabilmesi ve çocukların koroda yer almalarının sağlanabilmesi için farklı yaklaşımlara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

Adubato'ya (1947: 35) göre ise, iyi eğitimciler, sayısız yaklaşım teknik ve beceriye sahip olanlardır. Buna karşın, yetkin eğitimcilerle çalışan birçok öğrenci zaman zaman huzursuz olmakta ya da süreç içinde müzik derslerine ilgisiz öğrencilerle karşılaşılabilmektedir. Bu tür durumlar için müzikal oyunlar ve yarışmalar iyi bir başlangıç olabilmektedir.

Alanyazın taramasında, oyunun eğitim amaçlı kullanımına ilişkin çeşitli terimlerin kullanıldığı görülmektedir. Bu terimlerden öne çıkanlar kısaca aşağıda yer verilmiştir:

1. Oyunla eğitim/öğretim
2. Oyun tabanlı eğitim/öğretim
3. Oyunla desteklenmiş ya da oyun temelli eğitim/öğretim
4. Eğitici Drama Oyunları ya da Drama
5. Eğitici Oyun, Eğitimsel Oyun, Öğretici Oyun, Öğretimsel Oyun ve Eğitsel Oyun

Kuşkusuz her terim, kullanıldığı çalışmanın içindeki tanımıyla sınırlı ve anlamlıdır. Bu terim çeşitliliğinde ise eğitsel oyunlar bazen bir "yöntem" bazen de "teknik" olarak kullanılmakta, kimi zaman da salt "eğitsel oyun" olarak yer almaktadır.

Eğitsel oyunlar bu araştırmada, bir iş yaparken ya da bir hedefe ulaşmak için izlenen dizgesel ve düzenli bir yol anlamında kullanılan "yöntem" ile, o yöntemi, uygulamaya koyma şekli olan "teknik" dışında eğitim süreci açısından çok daha kapsayıcı bir anlamda kullanılmaktadır. Bu nedenle, çocuk korolarının eğitiminde eğitsel oyun kullanımı, bir konuyu bütünselliği içinde ele alıp çözme biçimi anlamında "yaklaşım"[60] olarak nitelendirilmektedir.

Bu noktada, çocuk korolarının eğitiminde yaygın olarak kullanılan yaklaşımlara ilişkin bir çerçeve çizilmesi ve eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusundaki temel ilkelerden söz edilmesi yararlı görülmektedir.

3.12. Çocuk Korolarının Eğitiminde Eğitsel Oyun Kullanımı

Eğitimin her alanında olduğu gibi, çocuk korolarının eğitiminde de, "oyun, oyunlaştırma ve eğitsel oyunlar"dan yararlanıldığı bilinmektedir. Ancak bu "yararlanma" durumunun, ihtiyaç duyulduğunda ve doğaçlama olarak gerçekleştirildiği düşünülmektedir.

Kimi koro eğitimcileri, oyunu eğitim sürecinin dışında bir "dinlenme/rahatlama /boşluk doldurma" etkinliği olarak görebilmekte, kimileri ise, ağırlıklı olarak doğaçlama şeklinde gerçekleşen oyunsu süreçleri, "eğitsel oyun" ile karıştırabilmektedir. Kimi eğitimcilere göre ise koro eğitiminin ciddiyet-nitelik ilişkisiyle biçimlendirilmesi daha önemli olabilmektedir.

Oysa, koro eğitiminin geneline yönelik olarak eğitsel oyunlardan yararlanılabileceğine hatta bu sayede eğitimin niteliğinin yükseltilebileceğine ilişkin görüşler vardır.

Lana ve Westgate (2008: 77-80), çocuk korolarının eğitiminde, dağarcık çalışmalarının yanı sıra, müziksel okuma becerilerini kolaylaştırmak amacıyla eğitsel ve

[60] "Eğitsel oyunlar"dan bir "yöntem" ya da "teknik" olarak yararlanmak olanaklıdır. Ancak bu araştırmada önerilen "yaklaşım", -her çocuğun oyunu sevdiği ve oyun oynayabileceği önermesinden yola çıkılarak- koro eğitiminin eğitsel oyunlar ekseninde gerçekleştirilmesi temeli üzerine kuruludur. Bu yaklaşıma göre eğitsel oyunlar "nesne" değil, bizzat eğitsel içeriğin "özne"sidir.

sanatsal süreçten ödün vermeden, oyun ve alıştırmaların kullanılabileceğini belirtmektedir. Eğitsel oyunlar aracılığıyla, deşifre okuma becerilerinin gelişmeye başlaması, çocukların müzisyen olarak standartlarını yükselten yetkin bir araçtır. Çocuklar, bu araçlar sayesinde, daha nitelikli müzik yapma ayrıcalığına kavuşmaktadırlar.

Bu görüşe katılan Değer ve Aytepe'ye (2009:166-191) göre, koro eğitiminin hemen hemen tüm aşamalarında, verimli bir öğrenme süreci sağlayan oyunların temel amacı, çocukların eğlenceli yaşantılar sayesinde üst düzey müziksel kazanımlar gerçekleştirmesidir.

Yukarıdaki görüşlerden hareketle, koro eğitiminde kullanılabilecek eğitsel oyunların bazı özellikleri ve uygulama ilkeleri aşağıda sıralanmıştır:

1. Koro eğitimine yönelik eğitsel bir amacı olması ve eğlendirici unsurlar içermesi,
2. İlgi çekici ve açıklama gerektirmeyen bir adı olması,
3. Gerekiyorsa kısa ve öz kuralları olması,
4. Koro üyelerinin bedenleri ve sesleriyle devinim halinde katılım sağlayabilecekleri yapıda olması,
5. Önceden plânlanlanmış ve denenmiş olması, doğaçlama gibi uygulanması,
6. Koro üyeleri ve eğitimcinin arasında yarışma unsurlarını taşıması, öğrencileri birbirleriyle yarıştırmaması,
7. Eğitimciye, koronun oyun arkadaşı/rehberi ya da rakibi rollerini vermesi,
8. Kısa sürmesi,
9. Oynayanları (koro üyelerini) hataya/yanlışa düşürmeyecek ya da ortamda sorunlu davranışların oluşmasını engelleyecek şekilde tasarlanması/ uygulanması,
10. Oyun sırasındaki hata ve yanlışların görmezden gelinerek anında düzeltilmesi,
11. Oyunların arasındaki geçişlerin çok iyi plânlanması ve enerjinin korunması,
12. Oyunların, uygulanacak ortama göre tasarlanması ya da ortamın oyunlara göre düzenlenmesi,

13. Amacına ulaşmayan, anlaşılamayan, oynanamayan ya da o an için uygulanamayan oyunun anında değiştirilmesi. Bu nedenle yapılan ders plânlarının "yedekli" olması,
14. İki eğitimci varsa, birinin piyanoda oturması ve sürece "doğaçlama ya da kurgulu" olarak katılması. Ancak tek eğitimci varsa, müziklerin önceden kaydedilmesi.
15. Eğitimcinin, devinim, jest, mimik ve ses tonunu renkli kullanması, oyun sırasında eğlenmesi ancak koronun tüm üyelerini sürekli gözlemlemesi,
16. Eğitimcinin "aynalama" ve "yansılama" süreçlerini çok iyi bilmesi, oyunlar sırasındaki duruşunu ve tüm devinimleri koro üyelerinin kolay algılayacağı şekilde düzenlemesi. (Bazen koronun tam karşısında, bazen sırtı onlara dönük şekilde vb.)

Koro eğitiminde kullanılabilecek eğitsel oyunların büyük çoğunluğunun ortak özelliğinin devinim[61] olduğu söylenebilir.

Liao ve Davidson'ın (2007: 93) araştırmasından elde edilen sonuçlara göre, şarkı sesi kullanımı ve devinim/jest arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur. Peterson'a (2000: 28) göre, koro eğitiminde deviniminden yararlanıldığında, hangi öğrencilerin etkin olarak katıldığını görmek oldukça kolaylaşmaktadır. Ayrıca, dikkat gerektiren devinimleri yapan çocukların, koro çalışmalarını aksatan konuşma gibi davranışlara fırsat bulamadıkları; ses ve devinim arasında kurulacak bağ ile bir "devinim dağarcığı" oluşturulabileceği, bunun da müziksel düşüncelerin daha hızlı ve verimli olarak aktarılmasını sağlayacağı belirtilmektedir. Bu sayede, çalışmaların çok daha eğlenceli ve verimli geçeceği, şarkı söylemeye daha fazla zaman ayrılabileceği vurgulanmaktadır. Hibbard (1994: 3) ise, devinimler sayesinde gerçekleşen görselleştirmelerin, öğrencinin bir müzik eserinde o an ne işitildiğini deneyimlemesini sağladığını belirtmektedir.

Çocuk korolarının eğitiminde yaygın olarak kullanılan yaklaşımın özellikleri şöyle sıralanabilir:

[61] Koro eğitiminde devinimin (hareket ve jest) önemi/gerekliliği/kullanımına ilişkin ayrıntılı bilgi için Hibbart'ın (1994) "The use of movement as an instructional tecnique in choral rehearsals" ve Liao'nun (2002), "The effects of gesture and movement training on the intonation and tone quality of children's choral singing" adlı tezleri ile Liao'nun (2008) "The effects of gesture use on young children's pitch accuracy for singing tonal patterns"ve Peterson'ın (2000) "Moving musical experiences in chorus" makaleleri incelenebilir.

Müziksel işitme seviyesi belirli bir düzeyin üstünde olan ve gelişmeye uygun ses materyaline sahip çocuklar, koroya üye olarak kabul edilir. Bu nedenle, koroya yeni üye alımında, "müziksel seviye" belirlenir. Seviyesi uygun olmayan çocuklar koroya alınmaz.

1. Çoğunlukla, koroyu tek bir kişi "asıl eğitimci" olarak çalıştırır. Yardımcı eğitimcilerin sadece belirli sorumlukları vardır.

2. Korodaki bireylere kazandırılması hedeflenen temel davranışlar; aşamalı bir şekilde ve belirli bir sırayla uygulanır.

3. Koro eğitiminde ihtiyaç duyulan birçok öğrenme-öğretme yaklaşım, yöntem ve tekniği kullanılır. Yansılama, öykünme, öyküleştirme, oyunlaştırma, canlandırma (dramatizasyon) hatta eğitsel oyunlardan yararlanılabilir. Ancak, eğitsel oyun kullanımına, koro eğitiminin çok sınırlı bir bölümünde ve/veya ihtiyaç duyulduğunda doğaçlama olarak başvurulur.

4. Eğitime ayrılan süre, koro eğitimcisine göre değişmekle birlikte en az 1,5 en çok 3 saat olmaktadır. Koro, genel olarak haftada bir veya iki, nadiren de daha sık çalışılabilir.

5. Koroda müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi sistematik olarak uygulanabilir, hiç uygulanmayabilir veya zaman zaman uygulanabilir. Bu seçim koro eğitimcisine bağlıdır. Ancak kullanılan hazır müziksel okuma materyallerinin çoğunluğu çocuk sesine uygun olarak tasarlanmamıştır.

6. Genel müzik bilgisi kapsamındaki tüm kuramsal bilgi ve beceriler, çeşitli yaklaşımlarla öğretilmektedir, ancak sistematik ve yaygın olarak "eğitsel oyunlar" kullanılmamaktadır.

7. Koroda davranış kurallarının öğrencilere kazandırılmasında düz anlatım, açıklama, soru-cevap vb. geleneksel yöntemler kullanılır.

Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın özellikleri şöyle sıralanabilir:

1. Koroya yeni üye alımında, "müziksel hazırbulunuşluk düzeyi" saptanır. Ses sağlığı ile ilgili çok ciddi bir hastalığı olmayan tüm çocuklar koroya yeni üye olarak kabul edilir.
2. Koro, çoğunlukla iki "asıl eğitimci" tarafından etkileşim içinde çalıştırılır. Yardımcı eğitimcilerin sadece belirli sorumlukları vardır.

3. Korodaki bireylere kazandırılması hedeflenen temel davranışlar; aşamalı bir şekilde, belirli bir sırayla ancak iç içe geçirilerek kurgulanır.

4. Koro eğitiminde, birçok öğrenme-öğretme yaklaşım, yöntem ve tekniği kullanılır. Yansılama, öykünme, öyküleştirme, oyunlaştırma, canlandırma (dramatizasyon) gibi bilinen müzik öğretim yöntemleri, doğaçlama ve kurgulu oyunlarla harmanlanır; farklı alanlardan bilinen oyunlar veya tamamen özgün eğitsel oyunlar, çocuk korolarında müzik eğitiminin temelini oluşturur.

5. Eğitime ayrılan süre, koro eğitimcisine göre değişmekle birlikte haftada bir kez ve 40 dakika bile çalışılarak sonuç alınabilir. Ancak, düzeyin ilerlemesi ile daha uzun çalışma süreleri uygulanabilir.

6. Koronun temel müzik eğitimi sürecinde müziksel işitme, okuma ve yazma eğitimine özel önem verilir. Eğitsel oyunlar aracılığıyla gerçekleştirilen bu sürecin ana malzemesi, çocuk şarkıları ve amaca yönelik yazılmış-seçilmiş okuma parçalarıdır.
7. Genel müzik bilgisi kapsamındaki tüm kuramsal bilgi ve becerilerin öğrencilere "eğitsel oyunlar" aracılığıyla kazandırılması hedeflenir.

8. Koroda davranış kurallarının öğrencilere kazandırılmasında düz anlatım, açıklama, soru-cevap vb. geleneksel yöntemlerden çok "eğitsel oyunlar" kullanılır.

3.13. İlgili Araştırma ve Yayınlar

Bu bölümde, araştırma konusuna ilişkin yurtiçi ve yurtdışında yapılan çalışmalar arasından seçilen makale, tez, bildiri, kitap vb. örnekler sunulmuştur. Yapılan alanyazın araştırmalarında çocuk korolarının eğitiminde "eğitsel oyun kullanımı" başlıklı ya da bu konuya odaklanan çalışmalara ulaşılamamıştır. Bu nedenle, ilgili araştırmalar; koro-koro eğitimi, çocuk koroları-çocuk korolarının eğitimi ve eğitsel oyun konularında ayrı ayrı gerçekleştirilebilmiştir.

3.13.1. Koro Eğitimi ve Çocuk Koroları ile İlgili Araştırma ve Yayınlar

Ulaşılabilen kaynaklardan kitap olarak basılmış olanlara genel olarak değinilmiş, bildiri ve araştırmalar ayrıntılı olarak özetlenmiştir.

Türkçe'de koro, koro eğitimi/yönetimi ile ilgili kaynaklardan ilki, Arkan'ın (1971) "Koro ve Koro Yönetimi" adlı kitabıdır. Daha çok bir dağarcık niteliği taşıyan bu kitabın ilk 27 sayfası genel bilgi ve yönetim tekniklerine odaklanmıştır.

Egüz'ün (1976) "Toplu Ses Eğitimi I" kitabı ise oldukça kapsamlı bir kaynaktır. Ses ve solunum cihazları, sesin korunması, toplu ses eğitiminin ana ögeleri, toplu ses eğitimi çalışmalarına giriş ve uygulama örnekleri, sınıfta ses eğitimi, çocuk koroları ve çocuk korolarında eğitim kısımlarından oluşan kitap, çocuk korolarının eğitimi konusuna odaklanan ilk Türkçe yayındır. Egüz'ün (1981) "Koro Eğitimi ve Yönetimi" adlı kitabı ise ilk kitabı bütünleyen ve ağırlıklı olarak teknik çalışmalara yer verilen bir kaynaktır.

Çevik'in (1999), "Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri" adlı kitabı yedi bölümden oluşan ve Türkçe'de yazılmış olan son kaynaktır. Bu kitap, koro eğitimi ve yönetimiyle ilgili mesleki anlamda ihtiyaç duyulan ve çoğunlukla önceki kaynaklarda yer almayan ya da daha az yer alan konulara odaklanmıştır. Sesin fiziksel özellikleri, insanda sesin oluşumu, ses sistemleri, fizyolojik gelişimi/değişimi, insan sesinin karakterini ve niteliğini belirleyen etkenler, müziksel söylemede başlıca yaklaşımlar, koro eğitimi, koroda ses eğitimi uygulamaları, koro yönetimi ve teknikleri, dönemlere

göre stiller ve yorum özellikleri, konser programları ve organizasyonlar konuları ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Uçan (2001), "İnsan, Müzik, Koro ve Koro Eğitiminin Temelleri" adlı kapsamlı bildirisinde, insan-müzik-koro olgu, kavram ve ilişkileri ile koro eğitiminin temellerini belirlerken gözden kaçırılmaması, önemsenmesi ve irdelenmesi gereken evrelere yönelmiş, bu evreleri ayrıntılandırarak açıklamıştır. Uçan'a göre en küçük ve en doğal karma koro, "aile korosu"dur. Bu koro yapısının müzik yapması, yaptıklarını sergilemesi özendirilmelidir. Bildirisinde, ülke genelinde korosuz yaş kümesi, korosuz sınıf, korosuz okul kalmaması, mahalle, köy, belde ve kent koroları kurulması; bu koroları içine alan "Genel, Özengen, Mesleksel Korolar Projesi" oluşturulması, müzik öğretmenlerinin koro eğitimi ve yönetimi alanında daha iyi yetiştirilmesi, koro eğiticiliği ve yöneticiliğinin, ayrı bir anabilim/anasanat dalı haline getirilerek, lisans ve lisansüstü derecelerde eğitim verilmesi gibi önemli önerilerde bulunmuştur.

Tatman (2001), koroların eğitiminde en belirleyici değişken olan "koro yöneticileri"ne yönelik yaptığı yüksek lisans tezinde "koro yöneticilerinde bulunması gereken temel davranışların, Türkiye'de verilen eğitimle ne ölçüde sağlanabildiğini" incelemiştir. Ankara'daki mesleki müzik eğitim kurumlarında görev yapan çocuk ve gençlik korosu yöneticileri ve mesleki koroları çalıştıran yöneticilerden on beş uzman örneklemi oluşturmuştur. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmada kaynak tarama ve doğrudan görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgularla, "koro yönetimi ve koro yöneticisi" kavramları tanımlanmış, koro yöneticilerinde bulunması gereken özelliklerin neler olması gerektiği ve ülkemizde koro yöneticilerinin yetiştirilmesi ile ilgili temel ve yaşamsal sorunlar belirlenmiş, çözüm önerileri sıralanmıştır.

Akdoğu (2002), "Sivil Kurumlarca Oluşturulan Koroların Türk Müzik Bilincine Olumlu ve Olumsuz Etkileri" adlı bildirisinde, Geleneksel Türk Müziği Koroları'nı, adlarından, yapılandırılma süreçlerine, koro eğiticilerinin yeterliklerinden, dağarlarına kadar eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmektedir.

Öztop (2007), "Plânlı ve Programlı Bir Özengen Koro Eğitimi ile Bireylere Kazandırılması Hedeflenen Eğitsel, Toplumsal, Kültürel Yeterliklerin İncelenmesi"

başlıklı yüksek lisans tezi betimsel ve yarı nitel bir araştırmadır. Ankara'da çalışmalarını plânlı ve programlı bir anlayışla sürdüren 6 özengen koro, bu koroların toplam 100 üyesi ve 8 uzman koro şefi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örneklemdeki koro üyelerinin belirlenmesinde mesleki müzik eğitimi almamış ya da müziğe özengen müzik eğitimiyle başlamış bireyler seçilmiştir. Koro üyelerine "anket" ve eğitim sonucunda kazandıklarını düşündükleri eğitsel, toplumsal, kültürel" yeterlikleri belirlemeye yönelik "değerlendirme ölçeği" uygulanmıştır. Uzman koro şefleriyle "odaklanmış görüşmeler" ile toplumsal ve kültürel yeterliklere ilişkin "değerlendirme ölçeği" uygulanmıştır. Elde edilen bulgulardan, Türkiye'deki özengen (amatör) koro eğitimi ile bireylerin kazandığı yeterlikler sayesinde, toplumsal, kültürel ve eğitsel konularda daha duyarlı, bilinçli ve seçici olma davranışlarını büyük ölçüde edindikleri sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, ülkemizdeki özengen koroların sayısının çok az olması gerçeğinden yola çıkılarak, bu tür koroların yaygınlaştırılması ve bu korolarda planlı ve programlı bir eğitimin gerçekleştirilmesi önerilmiştir.

Varol (2002), "İlköğretim Kurumlarında Oluşturulan Okul Korolarında Yer Alan Öğrencilere Arkadaşlarıyla İlişkileri Açısından Koro Eğitiminin Etkileri" başlığındaki yüksek lisans tezinde örneklem, Ankara'nın merkez ilçelerinden seçilen sekiz ilköğretim okulunun korosundan yer alan 6.,7, ve 8. sınıf öğrencileri ve bu koroları eğiten müzik öğretmenlerinden oluşmuştur. Durum saptamasına yönelik tarama modeli esas alınan araştırmada, veriler anket ve görüşme tekniği yolu ile toplanarak işlenmiş, verilerin çözümü ve yorumlanmasında ise betimsel istatistik yöntemlerinden yararlanılmıştır. İlköğretim kurumlarında okul korolarının öğrencilerin arkadaşları ile ilişkileri açısından önemli olduğu durumu saptanarak, ilköğretim kurumlarında okul korolarının yaygınlaştırılması ve korolara verilen önem ve değerin artmasına yönelik öneriler getirilmiştir.

Saydam (2001), Okullarımızda Koro Çalışmalarının Önündeki Başlıca Güçlükler" adlı bildirisinde, müzik derslerine ayrılan sürenin yetersizliği, her okulda müzik öğretmeni olmaması, çalışma ortamlarında gerekli araç-gereç bulunmayışı, kimi okul yöneticilerinin keyfi ya da ilgisiz tutumlarının okullarda koro çalışmaları açısından sorun yarattığını belirtmektedir. Sanat eğitiminde esaslı bir anlayış değişikliğine gereksinim duyulduğu belirtilen bildiride; müzik derslerinin her dereceli eğitim kurumunda haftada en az iki saat olması, seçmeli koro dersleri açılması, her okula en az

bir müzik öğretmeninin atanarak tüm müzik derslerine bu öğretmenlerin girmesi, sınıf öğretmenlerinin hizmetöncesi ve hizmetiçi eğitimlerle sanat derslerini verecek yeterlikte yetişmeleri, okullarda müzik odaları, konser, konferans salonları yapılması, bu ortamların çalgılar ve müzik dinleme araçlarıyla donatılması ve MEB bünyesinde "Sanat Eğitimi Genel Müdürlüğü" kurulması gibi önemli öneriler getirilmiştir.

Yiğit'in (2004) yüksek lisans tezi, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinde ses eğitimi uygulamaları ile koro eğitimi yapılmasının koro eğitimine anlamlı etkileri olup olmadığının saptanmasına yöneliktir. Bunun için ilköğretim ikinci kademede bulunan 6. sınıf öğrencilerinden oluşan deney ve kontrol grupları ile çalışılmış, ses eğitimi ilke ve amaçlarından yararlanılarak, belirlenmiş olan hedef davranışlar doğrultusunda işlenen, müzik dersleri aracılığıyla, koro eğitiminin, okul müzik eğitiminde önemli bir eğitim alanı olduğu belirlenmiştir. Bu eğitim alanında uygulanabilecek ilke ve amaçlar ile ne gibi yöntem ve tekniklerden yararlanılabileceği saptanmaya çalışılmış çeşitli öneriler sıralanmıştır. Bu önerilerden bazıları; "ilköğretim okullarında görev yapan müzik öğretmenlerinin, kendilerinden beklenen eğitimi etkili bir şekilde verebilmeleri için, lisans döneminde iyi ve işlevli bir eğitim programından geçirilmeleri", "müzik öğretmenliği lisans programındaki "ses eğitimi" derslerinde ilköğretim öğrencilerine yönelik kuramsal ve uygulamalı eğitim ve dağar oluşturmaya yönelik çalışmalara yer verilmesi", "ilköğretim okullarında aldıkları eğitimle, seslerini kullanma konusunda temel bir altyapı oluşturan çocukların, farklı seviyelerdeki çocuk koroları için nitelikli birer aday olmaları gerçeğinden yola çıkılarak, okul dışında kurulan-kurulacak koroların seviyesinin yükselebilmesi için, okuldaki eğitimin öneminin bilinmesi", "müzik öğretmenliği lisans programı olan üniversitelerin, kendi bünyelerinde çocuk koroları kurmaları ve lisans dönemindeki öğrencilerinin bu etkinlikleri izlemeleri, bu yolla deneyim kazanmaları", "ülke çapında çocuk korolarının sayısının arttırılması, her ilköğretim okulunda koro çalışmalarına yer verilmesi, okul içi ve dışında etkinliklerle bu çalışmaları sergilemesi olarak sıralanabilir.

Çiftçi (2002), bildirisinde, Dr. Salih Aydoğan'ın öncülüğünde, T.C. Kültür Bakanlığı tarafından 2001 yılında başlatılan "Her ile Bir Koro-Her Çocuğa Bir Şarkı" projesi kapsamında 24 ilde kurulan çocuk koroları ve 5 ilde kurulan gençlik korolarının müzik kültürümüzün gelişimi bakımından önemi ve gerekliliğini irdelenmiş, projenin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yaşamsal öneriler sıralanmıştır.

Çetin'in (1988), "Çocuk ve Gençlik Koroları" başlıklı bildirisinde, müzik eğitimi ve sanatındaki dağınıklık ve yetersizlikleri giderebilecek toplulukların, çocuk ve gençlik koroları olduğu ve bu yapıların Türkiye'nin müzik sanatındaki gelişim ve değişiminde belirleyici olabileceğinin altı çizilmiştir. Çetin'e göre, bu korolar aracılığıyla; doğru şarkı söyleme, nota okuma, çoksesli işitme, ritim ve tempo duyma, müzikal kavrama, toplu müzik yapma ve müzik zevkini geliştirme alanlarında bir anlamda temel bir eğitim alan çocuk ve gençler, üst düzey eğitim ve sanat yapma olanağına kavuşabilirler. İllerden başlayarak, büyük ilçeler ve mümkün olan başka yerlerde çok kısa sürede "çocuk ve gençlik" koroları kurulabileceğini belirten Çetin, bir varsayım olarak, her bölgede bir çocuk, bir gençlik korosu olmak üzere, 150 çocuk, 150 gençlik korosu kurulduğunda ve her bir koroya 80 yetenekli çocuk ve genç alındığında 24,000 kişinin bir anda müzik eğitimi alma şansı yakalayacağını vurgulamıştır. Böyle bir alt yapının oluşmasına, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın öncülüğünde, Milli Eğitim Bakanlığı, Belediyeler, Üniversiteler, Konservatuvarlar ve özel sektör kuruluşlarının, kendi olanakları doğrultusunda destek verebileceğini belirtmiştir (Çetin, 1988: 515-516).

Apaydın (2006), "Çocuk ve Gençlik Korolarının, Toplumun Kültürel Gelişimindeki Yeri ve Önemi" adlı bildirisinde, toplumsal kültürün gelişimine katkı sağlayan müzik dilini; en kısa sürede ve ekonomik olarak, en çok kişiye yaptırıp yaşatarak, en etkin biçimde kullanabilen "eğitme ve aktarma" araçlarının çocuk ve gençlik koroları olduğunu belirtmektedir. Bildiride, bu koroların kültürel gelişimdeki etkin konumlarının nedenlerini şöyle sıralanmıştır:

1. Çocuk ve gençlik korolarının nicelik açısından tüm korolar içinde kapladığı yer % 75-80 oranındadır.
2. Bu koroları oluşturan bireyler, nitelikli eğitimin verilebileceği en uygun yaştadırlar.
3. Çalışma yaşamına henüz başlamadıklarından, korolarda öğrenme ve üretme süreçlerine daha çok zaman ayırabilirler.
4. Bireysel ve toplumsal kişiliklerini oluşturma aşaması tam da bu yaşlardır.
5. Diğer yaşlara göre, çocukluk ve gençlik yaşlarında, devinim yeteneklerini daha etkin kullanabilirler
6. Müziksel bellekleri ve diğer müziksel yeteneklerini de, daha verimli olarak değerlendirebildikleri yaşlar, tam da bu yaşlardır.

7. Toplumsal gelişme için gerekli olan, ulusal ve evrensel kültür bilincinin, aktarılabileceği, duyguların en yoğun biçimde işlenebileceği yaşlar çocukluk ve gençlik yaşlarıdır.
8. Toplumun yetişkin yaşlarda bulunan bireylerinin yaşamlarının çok büyük bir dilimi çocuk ve gençlerle iletişim içinde geçtiğinden, çocuk ve gençlik korolarının diğer yaş gruplarıyla etkileşimi de bu yaşlarda çok daha verimli olmaktadır (Apaydın, 2006:574)

Bu bilgiler ışığında, çağdaş toplumlardaki gibi, ince duyguları aktaran nitelikli koroların kurulması ve yaygınlaştırılması, genel müzik eğitiminin yanı sıra müzik eğitim sisteminin "Korolarla Müzik Eğitimi Sistemi" üzerine kurulması önerilmektedir.

Gürgan'ın (1983), Türkiye'de "çocuk koroları" ile ilgili olarak yapılan ilk araştırmalardan biri olması nedeniyle önemli olan "TRT Çocuk Koroları'nın Eğitsel ve İşlevsel Etkinlikleri" adlı lisans tezi betimsel bir araştırma niteliğindedir. Bu araştırmada veriler tarama ve sözlü görüşme teknikleriyle toplanmıştır. TRT Ankara Çocuk Korosu'nun tarihsel gelişimi, kuruluş amacı, işleyişi ve bu doğrultuda gösterdiği eğitsel ve işlevsel etkinlikler incelenmiş, elde edilen bulgular doğrultusunda TRT Kurumu tarafından kimi kısmen gerçekleştirilen ancak sürdürülmeyen, kimi de hiç gerçekleştirilmeyen önemli öneriler sıralanmıştır.

Sevim Ünal ve Saadettin Ünal (2001), kuruluşundan, eğitim uygulamaları ve eğitsel yaklaşımlarına kadar "Devlet Çoksesli Çocuk Korosu"nu irdeledikleri bildirilerinde; çocuk seslerinin eğitimi için özel bir öğretmen yetiştirme programı geliştirilmesi, çocuk korolarında yaş sınırlarının 06-17 yaş kesimi olarak gözden geçirilmesi, ilköğretim okulları müzik dersi programında yapılacak değişikliklerle nota öğretiminin ilk yıldan başlatılması gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Yüksel (1996), "Türkiye'de erken müzik eğitimi kurumları olan çocuk korolarının meslek seçimine etkileri"ni araştırdığı yüksek lisans tezinde; Türkiye'de erken müzik eğitimi niteliği sergileyen çocuk korolarını incelemiştir. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmanın örneklemi Ankara'daki müzik eğitimi kurumlarıdır. Veriler, anket ve kaynak tarama teknikleriyle toplanmıştır. Çocuk korolarında eğitim almış ve müzik eğitimine mesleki müzik eğitimi kurumlarında devam eden öğrencilere yönelik çalışmanın sonucunda; bu koroların meslek seçimine, mesleksel müzik

eğitimine olumlu yönde önemli etkileri olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, ülkemizde varolan çocuk korolarından çok fazlasına ihtiyaç olduğu vurgulanmıştır.

Perçin (1999), "Üç Büyük Kentimizde Çoksesli Çocuk Koroları ve Müzik Eğitimimiz" adlı yüksek lisans tezinde, Ankara-İstanbul ve İzmir'de bulunan ve ulaşılabilen çocuk koroları incelenmiş, koroların çalışma teknikleri, çalışma süreleri, eğitsel, işlevsel etkinlikleri irdelenmiştir. Veriler, kaynak tarama ve doğrudan görüşme yoluyla toplanmıştır. Bulgulara dayanarak; ülkemizde çok uzun bir geçmişe sahip olmayan çocuk korolarının buna karşın, başarılı çalışmalar sergiledikleri ve belli bir düzeye ulaşma çabaları olduğu, çocuk korosu yönetkenlerinin aralarında işbirliği ve eşgüdüm olmadığı, koroları denetleyecek bir üstyapının olmadığı, örneklemdeki koro yöneticilerinin tamamının eğitim fakültelerinin (eski eğitim enstitüsü) müzik eğitimi bölümlerinden mezun oldukları, müzik eğitimine önemli katkı sunan ve bu nedenle verimli sonuçlar alınmasını sağlayan çocuk korolarının nicel ve nitel yönleriyle incelenmeleri sonuçları elde edilmiştir.

Doğanarslan (2008), "erken yaşta verilen müzik eğitimi kapsamında çocuk korosu eğitiminin çocuk gelişimi üzerindeki etkileri nelerdir?" problem cümlesiyle oluşturduğu yüksek lisans tezinde, Başkent Üniversitesi Çocuk Korosu ve TRT Ankara Çocuk Korosu'nun 2007-2008 öğretim yılındaki tüm üyelerini örnekleme dahil etmiştir. Betimsel nitelikte bir araştırma olan çalışmada, tekil arama modeli uygulanmıştır. Veriler, kaynak tarama ve anket yoluyla elde edilmiştir. Anketler, koro üyelerine ve onların sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda, erken müzik eğitiminde çocuk korolarının önemli bir yeri, çokyönlü-çokboyutlu işlevleri olduğu belirlenmiştir.

Yiğit (2006), "Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkileri" adlı makalesinde, koro çalışmaları kapsamında yapılan ses eğitimi uygulamalarının çocukların sesi doğru kullanma alışkanlığı kazanmalarına ve ses aralıklarındaki gelişimine etkilerini araştırmıştır. Sekiz ay süreyle uygulanan eğitimin, Kültür Bakanlığı Konya Çocuk Korosu üyesi 36 öğrencinin sesi doğru kullanmaya yönelik davranışlarındaki gelişime belirgin etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Aytimur (2009), "Çocuk Korolarında Uygulanması Gereken Ses Eğitimi Çalışmaları Üzerine Bir Model Önerisi" adlı tezinde, çocuk korolarındaki ses eğitimine katkıda bulunmak amacıyla, çocuk korolarında uygulanan ses eğitimi çalışmalarına yönelik bir model önerisi geliştirilmeye çalışılmıştır. Betimsel özellik gösteren araştırmanın verileri, kaynak tarama, koro çalışmalarının izlenerek gözlemlenmesi ve 5 koro şefiyle doğrudan görüşülerek toplanmıştır. Çalışmaları izlenen korolar, TRT Ankara Çocuk Korosu ve T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korosu'dur. Geliştirilen model önerisiyle, bu tür deneme ve uygulamaların alanyazındaki azlığına karşın, dikkatle önemsenmesi gereken çocuk koristlerin ses eğitiminde, koro eğitimcilerine yardımcı olunması amaçlanmıştır.

Mutlu'nun (2009), "Resmi ve Özel Kurumlara Bağlı Çocuk Koroları Profilinin İncelenmesi" başlıklı tezinde, nitel verileri toplamak için kaynak tarama, alt problemlere ilişkin verileri toplamak için ise bu korolarda eğitim almakta olan çocukların anne ve babalarına anketler uygulanmış, çocuk korolarının durumlarını ve şeflerin profilini belirlemek için görüşme yöntemi uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemi; TRT Ankara Çocuk Korosu (Üretim ve Hazırlık Koroları), T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çoksesli Çocuk Korosu (2 koro sınıfı), Sevda-Cenap And Müzik Vakfı JM Çocuk Korosu, Hacettepe Çocuk Korosu, Başkent Üniversitesi Çocuk Korosu ve bu korolarda eğitim gören çocukların ailelerinden seçilmiştir. Korolarda toplam 430 üye vardır. Ulaşılabilen toplam çocuk sayısı 216, ulaşılabilen toplam anne-baba sayısı 213'tür -üç ailenin, koroya devam eden çocuk sayısı 2'dir-, ulaşılabilen şef sayısı 7 kişidir. Sonuç olarak, anne- baba profili çoğunlukla orta yaş grubunda, bir üniversite mezunu, ekonomik olarak orta düzeyde ve müzikle amatör olarak ilgilenen bireyler olarak belirlenmiştir. Bu korolarda eğitim alan çocukların çoğunluğunu kızların oluşturduğu 7-14 yaş aralığında olan çocuklar olduğu, bu eğitimin çocuklar tarafından sevilerek yapıldığı için uzun zaman sürdürüldüğü, çocukların çoğunlukla spor, resim, dans, tiyatro gibi çeşitli sosyal etkinliklerde de yer aldığı belirlenmiştir. Bu koroların olanaklarının genel olarak çalışma mekânı olarak elverişli olduğu, çoğunlukla yardımcı şef ve piyano eşlikçileri ile birlikte çalıştıkları, koronun giderlerinin genellikle kurum ve aile tarafından karşılandığı ve yılda en az bir defa konser verdikleri belirlenmiştir. Bu korolarda görev yapan koro şeflerinin ise üniversitelerin müzikle ilgili bölüm ve anabilim dallarından mezun oldukları ve çoğunlukla lisansüstü eğitimi aldıkları ayrıca çocuk korolarında uzun yıllardır görev yaptıkları belirlenmiştir.

Özata (2010), ülkemizdeki çocuk korolarının yapılandırılmasının ve eğitim süreçlerinin uygulanma durumunun analizini amaçladığı tezinde, koro eğitimcilerinin ve uzmanların; çocuk korolarındaki eğitimin uygulanması, çocukların koro eğitimiyle müzikal ve sosyal gelişimleri hakkındaki bilgi ve görüşlerini almıştır. Tarama ve durum araştırması olan çalışmanın örneklemi; amaçlı-kasti örnekleme ve kartopu örnekleme yöntemleriyle belirlenmiş olup; Adana, Ankara, İzmir, Kocaeli, Trabzon, Çankırı, Düzce ve Mersin illerindeki çocuk korolarından oluşmaktadır. Görüşlerine başvurulan 10 koro şefi ve 3 uzman; toplam 13 görüşmeci ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler içerik analizi yöntemiyle düzenlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda; ülkemizdeki çocuk korolarının çalışma mekânlarının amaca uygun olduğu, görev yapan eğitimcilerin alanlarında uzman oldukları, yapılan ses eğitimi çalışmalarının hemen hemen tüm korolarda benzerlikler gösterdiği, eğitimin plânlı-programlı olarak yürütüldüğü ve yıl içinde konser, şenlik vb. türünde etkinliklerle sergilendiği, koro çalışmalarının çocukların bireysel ve toplumsal kişiliklerinin oluşumunda önemli bir yere sahip olduğu belirlenmiştir. Görünümün, uzman görüşleriyle büyük ölçüde örtüştüğü de saptanmıştır. Ülkemizde çocuk korolarının sayısının çoğaltılabilmesi için, müzik öğretmenlerinin, kurum ve kuruluşların gerekli girişimlerde bulunması öneriler arasındadır.

Nitsche'nin (2001), "Die Pflege der Kinder und Jugendstimme" adlı kitabı, çocukların ve gençlerin ses eğitimine yönelik iki ana bölümden oluşan kapsamlı bir kaynaktır. Dokuz kısımdan oluşan ilk bölümde kuramsal bilgiler yer almaktadır. Üç ana kısımdan oluşan ikinci bölüm ise, ses eğitimi uygulamalarının şarkı kesitleri üzerinde çalışıldığı, sorunlara yönelik çözüm önerilerin alıştırmalarla örneklendirilmesinden oluşmaktadır.

Mohr'un (2005) "Handbuch der Kinderstimmbildung" adlı kitabı, çocukların ses eğitimine yönelik iki ana bölümden oluşan kapsamlı bir kaynaktır. Yedi kısımdan oluşan birinci bölüm, çocuk sesi ve eğitimine yönelik ayrıntılı kuramsal bilgiler içermektedir. On kısımdan oluşan ikinci bölümde ise ses eğitimi uygulamaları yazarın alıştırmalarıyla ve edebiyattan çok sayıda örnekle pekiştirilmektedir.

Bourne'in (1990) "Instructional tecniques for children's choirs: A curricular model" adlı doktora tezi, altı koro eğitimcisinin eğitsel tekniklerinin tanımlanmasını ve

çocuk korosu eğitimci adaylarına ve eğitimcilerine rehberlik edebilecek bir müfredat modeli olarak sunulmasını amaçlamaktadır. Betimsel bir araştırma olan bu çalışmanın verileri, koro eğitimcileriyle görüşmeler, koro çalışmalarının gözlemlenmesi ve görüntülü kayıtlarının alınması, anket, seçilmiş ve ilgili alanyazının taranması ve araştırmacı tarafından tutulan notlar ve gözlemlerle toplanmıştır. Araştırma, eğitimcilerin, koro üyelerinin belirlenmesi, çocuklarda ses eğitimi uygulamaları, dağarcık seçimi, öğretimin uygulamalarının sıralanması, ses ve yönetim tekniklerinin gösterilmesi, müzik eğitim felsefelerinin açıklanması konularına odaklanmıştır. Elde edilen sonuçlar grafiklere dönüştürülerek bir çerçeve programa dönüştürülmüş ve eğitimcilere ve araştırmacılara yönelik öneriler sunulmuştur.

Antel (2010) "Informing and Transforming My Choral Teaching Practice: A Study of the Pedagogical Approaches of Six Master Teachers of Elementary Children's Choirs" adlı yüksek lisans tezinde, uzman çocuk korosu eğitimcilerinin eğitsel yaklaşımlarını çözümlemiş, bu yaklaşımları yineleyerek kendi eğitimciliğine aktardığında aldığı sonuçları incelemiştir. Alanyazın tarama, gözlem ve görüşme tekniklerinden yararlanılan bu eylem araştırma kapsamında, eğitimcilerin pedagojik yaklaşımları altı başlıkta incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen veriler üç kaynaktan toplanmıştır ve nitel olarak çözümlenmiştir. Bunlar, jüri tarafından araştırmacının koro eğitimciliği uygulamalarının gözlemlenmesi (öntest-sontest), uzman koro eğitimcilerinin gözlemlenmesi ve eğitimcilerle yapılan görüşmelerdir. İncelenen altı başlığa ilişkin elde edilen sonuçlar şöyledir: "Koro çalışmalarının plânlanması ve organizasyonu"'nda beklenmedik biçimde ortaya çıkabilecek öğrenme ihtiyaçlarına yönelik esnek olunması saptanmıştır. "Dağarcık seçimi"nde, ilham verici bir metin, iyi bir müzik yapısından oluşan eserlerin seçildiği belirlenmiş, "ses eğitimi"nde dinleme becerilerinin geliştirildiği, iyi bir duruş, doğru solunum, yüz-çene hizalama, dokunsallık, görsel imgelerin kullanımı, kaynaşık vokallerden oluşan uygun uygulamalara dikkat edildiği, "oturuş düzenleri"nde, müziksel nedenler dışında daha çok boy, davranış durumu ve sınıf düzeyi gibi ölçütlerin etkili olduğu belirlenmiştir. "Sınavla-sınavsız üye alımı"na ilişkin olarak beş eğitimcinin, ilköğretim okullarında "seçme/eleme" olmaması bir eğitimcinin ise "özel durumlar" için seçme/eleme olabileceğini belirttiği saptanmıştır. "Etkili koro öğretimi"ne yönelik olarak eğitimcinin sahip olduğu özelliklerde; olumlu, besleyici, tutkulu bir hızla sunum yapabilmeleri,

canlı, iyi ve dakik bir göz teması kurup, çalıştırdığı eserler ilgili belirgin bilgisi olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına ilişkin çeşitli öneriler sıralanmıştır.

Howle (1999), "Seven Community Children's Choirs In Florida: Function In The Community, Organizational Patterns, And Conductors' Theories and Practices" adlı doktora tezinde, Florida'da yer alan ilköğretim okulları dışında oluşturulan çocuk korolarının özelliklerini incelemiştir. Bu amaca yönelik olarak, her koronun adı ve yeri, eğitimcilerin koroda ses eğitimi felsefeleri ve bu yöndeki uygulamaları, sınavları nasıl kullandıkları, koro eğitimini nasıl uyguladıkları, kapsamlı müzik eğitimi içerikleri, konser dağarcıkları, velilerin rolleri, yer aldıkları toplumdaki ırk, cinsiyet ve sosyo-ekonomik durumlarının koroya yansıması, maddi durumları (finansman), eğitimcilerin motivasyonları ve çocuk korosu eğitimini nerede öğrendikleri araştırılmıştır. Araştırma verileri, eğitimcilere posta ile doğrudan yollanan anketler, görüşmeler ve konser katılımları aracılığıyla elde edilmiştir. Erkek koro eğitimcilerinin, erkek öğrencilerin koroda daha fazla yer almasını özendirdiği, erkek üyelerin kızlardan sayıca üstün olduğu, azınlık çocuklarının korolarda en az düzeyde yer aldığı, koroların düzenli olarak desteklenmesi için sanatı destekleyen, iyi eğitimli en az 200.000 nüfusun gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca koro eğitimcilerinin, kapsamlı bir müzik eğitimi yerine ses eğitimi odaklı uygulamalar yürüttüğü, daha çok estetik kaygılarla dağarcık seçtiği belirlenmiştir. Koro eğitimcilerinin büyük çoğunluğu, çocuk korosu (sesi) konusundaki eğitimlerini bireysel çalışmaları ve uygulamadan gelen deneyimleri sonucu edinmişlerdir. Tüm eğitimciler koro üyelerini sınavla kabul etmekte ve müziksel işitme davranışı yetersiz çocukları koroya kabul etmemeketedir. Korolarda yer alan çocukların, yolculuk, koro giysisi ve kayıt ücretleri dışında yılda 170-500 ABD Doları arasında ücret ödediği ancak, düşük gelirli üyelere burslar verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına ilişkin çeşitli öneriler sıralanmıştır.

Potter (2005), "Perspectives on the American Children's Choir: Comparing The Ideas of Jean Ashworth Bartle, Helen Kemp, Henry Leck, and Doreen Rao" adlı doktora tezinde, yirminci yüzyılın ortalarından itibaren Amerikan çocuk korolarını en fazla etkileyen eğitimcilerin felsefelerinin incelenmesini amaçlamıştır. Araştırmanın verileri, koro eğitimcilerinin basılmış yayınları ve/veya onlarla ilgili çıkan yayınlar, doğrudan görüşmeler, koro çalışmalarının gözlemlenmesi yoluyla toplanmıştır. Tüm eğitimcilerin, çocukların sanat yeteneği olduğunu ve bir koronun tutarlı bir şekilde en yüksek sanatsal

seviyeye ulaşma çabası sergilediğinde yararlı bir koro deneyimi gerçekleştiği noktasında uzlaştıkları sonucuna varılmıştır. Eğitimciler tarafından belirlenen tüm müziksel ve müzikdışı faydalar için yukarıdaki iki ortak değerin önkoşul olduğu saptanmıştır. Başarılı bir koro eğitimi deneyimi için, yetenekli bir koro eğitimcisi ve nitelikli bir dağarcığın merkezde olduğu ayrıca, koro üyelerinin bir müzisyen olarak donanımlı duruma getirilmesinin gerektiği sonucuna varılmıştuır.

Değer ve Aytepe'nin (2009) "Çocuk Korolarında Temel Müzik Eğitimi 2" adlı kitabı, daha çok uygulamaya yönelik olarak hazırlanmış 20 dersten oluşmaktadır. Her derste aşamalı bir şekilde, müzik bilgisi, tartım alıştırmaları, solfej alıştırmaları, solfej ezgileri, şarkı ve oyunlara yer verilmiştir. Kitabın sonunda eğitimciler için ek bir bölüm oluşturulmuş, çocuk korolarının eğitimine yönelik yazarların gözlem, görüş ve deneyimleri özetlenmiştir. Ayrıca çocuk korolarının eğitiminde uygulanabilecek elli adet eğitsel oyuna yer verilmiştir.

3.13.2. Eğitsel Oyunlar ile İlgili Araştırma ve Yayınlar

Özağı (2002), araştırmasında depresyon düzeyi yüksek parçalanmış aile çocuklarında eğitsel grup oyunlarının, çocuklardaki depresyon düzeylerine etkisini incelemiştir. Kontrollü öntest-sontest modelinin kullanıldığı araştırmanın örneklemi; boşanma ve anne/baba kaybı nedeniyle parçalanmış ailelerden gelen18 ilköğretim 3. ve 4. sınıf öğrencisidir. Deneysel işlem öncesinde, örneklemdeki çocukların aileleri ve yakın arkadaşlarına yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış, deney grubuna aile resmi çizdirilmiştir. Sonuç olarak, deney ve kontrol grupları arasında, depresyon düzeyini belirten puanlar arasındaki anlamlı fark bulunmuş, depresyon düzeyi yüksek parçalanmış aile çocuklarıyla yapılan eğitsel oyun çalışmalarının; çocukların depresyon düzeylerinin azalmasında etkili olduğu, deney grubundaki çocukların öğretmenleri ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde, girişken davranmaya, haklarını savunmaya, duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade etmeye, bazılarının saldırgan davranışlarını kontrol etmeye başladıkları, özgüvenlerinde artış olduğu saptanmıştır. Ayrıca eğitsel oyun çalışmaları öncesi ve sonrasındaki aile resimleri incelendiğinde; resimlerdeki aile üyelerinin sayısının arttığı, insan figürlerinin beden kazanmaya başladığı ve daha sıcak renkler kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Çelikman (2008), "Le Rôle Pédagogique Du Jeu Dans L'Enseignement Du Fle" (Fransızca Eğitiminde Oyunun Eğitsel İşlevi) adlı tezinde, Fransızca öğretiminde oyun kullanımı sayesinde öğrencilere eğlenceli bir eğitimin yanı sıra kalıcı ve etkili bir eğitim sağlamayı amaçlamıştır. Oyun kavramı, oyunun tarihsel gelişimi, Fransızca yabancı dil derslerinde kullanılan oyun türleri incelenmiş, kullanılan bu oyunların önemi ve öğrenmeye olan katkıları ortaya konulmuştur. Dil öğretiminde kullanılan oyunların öğrenciler tarafından ne derece bilindiği, oyunların dil sınıflarında nasıl uygulandığı, gözlem raporu ve öğretmenlerle gerçekleştirilen görüşmelerle belirlenmiştir. Ayrıca, oyun kullanımının verimliliğini değerlendirmek üzere, ilköğretim öğrencilerine yönelik anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, Fransızca yabancı dil öğretiminde kullanılan oyunlarla, derslerin daha etkili, verimli ve eğlenceli işlendiği, daha kalıcı ve etkili öğrenmelerin sağlandığı belirlenmiştir.

Zengin (2002), "Eğitsel Oyunlar ve İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Dersinde Kullanımı" adlı tezin tarama modelinde bir araştırmadır. Oyun ve eğitsel oyun kavramının tarihsel ve kuramsal olarak incelenmesinin ardından, ilköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersinde kullanılabilecek eğitsel oyunlar belirlenmiş, bu oyunların, hangi konularda, nasıl kullanılabileceği örnek işlenişlerle sunulmuştur.

Yurt (2007), "Eğitsel Oyun Tekniği ile Fen Öğretimi ve Yeni İlköğretim Müfredatındaki Yeri ve Önemi" başlıklı tezinde eğitsel oyun tekniği ve oyun etkinliklerinin, öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini araştırmıştır. İçerik çözümlemesi amacıyla belgesel tarama yönteminin, öntest-sontest kontrol gruplu desen ile de deneme modelinin kullanıldığı araştırmaya, 204 ilköğretim 7. Sınıf öğrencisi katılmıştır. Çalışmada deney grubunda (n=102) eğitsel oyun tekniğine dayalı öğretim yapılırken, kontrol grubunda (n=102) ise düz anlatım yöntemi ile soru-cevap tekniğinin kullanıldığı öğretim yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı 0.75 olan ve 20 sorudan oluşan başarı testi uygulanmıştır. Eğitsel oyun tekniği ile öğretim lehine anlamlı fark belirlenen araştırmanın sonucunda; öğrencilerin oyun oynamaktan büyük keyif aldıkları için derse karşı daha ilgili oldukları ve bunun sonucunda da başarının yakalandığı gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin yeni müfredattaki kazanımlara ulaşabilmek için etkinlik seçimi yaparken oyun etkinliklerine yer vermeleri önerilmiştir.

Çangır (2008), "İlköğretim Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi Derslerinde Eğitsel Oyun Yönteminin Uygulanma Durumu" adlı tezinde örneklem, ilgili dersi veren 23 ilköğretim okulunda görev yapan 30 din kültürü ve ahlâk bilgisi öğretmeni ile bu okullarda öğrenim gören 500 ilköğretim 6-7 ve 8. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Tarama yöntemiyle yapılan araştırmanın amacı, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersinde, eğitsel oyun yönteminin, hangi sıklık ve etkinliklerle uygulandığını, varsa yöntemin uygulanması ile ilgili olumsuzlukları ortaya koyarak, bu dersin öğretmenlerinin ilgili yöntem konusundaki yeterlik düzeylerini saptamaktır. Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 62,2), öğretmenlerinin ilgili derste eğitsel oyun kullanmadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (% 90) eğitsel oyun yönteminin uygulanmasında zorluklar olduğunu belirtmişlerdir. Bu zorlukların; %93 zaman problemi oluyor, %90 disiplin sorunu oluyor, %90 yorucu oluyor, % 83 mekân problemi oluyor, % 80 maddi problem oluyor şeklinde belirtilmesi dikkat çekicidir. Eğitsel oyun yönteminin, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi dersinin amaçları ve niteliği bakımından öneminin vurgulandığı araştırmada; hizmetiçi eğitimi verilmesi, öğretmenler arasında bilgi aktarımı-paylaşımının MEB aracılığıyla yapılması, Din Kültürü ve Ahlâk Bilgisi öğretmeni yetiştiren İlahiyat Fakülteleri'nde bu yöntemin ders olarak okutulması gibi öneriler sıralanmıştır.

Kaya (2007), "İlköğretim Birinci Kademedeki İngilizce Derslerinde Oyun Tekniğinin Erişiye Etkisi" adlı tezinde, oyun tekniği ağırlıklı yöntemin, geleneksel yönteme kıyasla erişiye etkisini incelemiştir. Araştırmada kontrol gruplu öntest-sontest deneme modeli kullanılmış, 60 (30 deney, 30 kontrol) ilköğretim 5. sınıf öğrencisi örneklemi oluşturmuştur. Elde edilen bulgular, oyun tekniği ağırlıklı yöntemin uygulandığı deney grubunun, geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubuna göre erişi açısından daha başarılı olduğunu göstermiştir. Araştırma sonucunda, oyun tekniğini ağırlıklı yöntemin, ders kitabı yazarı, eğitim programcıları ve öğretmenler tarafından ilköğretim birinci kademede daha sık kullanılması önerilmektedir.

Kılıç (2007), "İlköğretim 1. Sınıf Matematik Dersinde Oyunla Öğretimde Kullanılan Ödüllerin Matematik Başarısına Etkisi" adlı, oyunla öğretimin ödülle birlikte uygulandığında, 1. Sınıf matematik dersindeki başarı düzeylerine etkisini araştırdığı tezinde örneklem, 48 (24 deney, 24 kontrol) 1. sınıf öğrencisidir. Deneysel işlem öncesinde, deney ve kontrol gruplarına hazırbulunuşluk testi ve genel yetenek testi

uygulanmıştır. Deney grubuna verilen eğitimde, oyun öğretimiyle birlikte ödüller kullanılmış, kontrol grubunda ise dersler, sadece oyunla öğretim yöntemiyle işlenmiştir. Araştırmanın sonucunda, oyunla matematik öğretiminin, geleneksel yöntemlere göre daha yüksek matematik başarısı getirdiği, ayrıca ödüllerin öğretimde olumlu rol oynayabileceği belirlenmiştir.

Şenol (2007), "Teaching Vocabulary to Secondary School Students Through Games (İlköğretim Okulu Öğrencilerine Oyunlarla Kelime Öğretimi)" adlı tezinde, kelimelerin oyunlarla öğretiminin, daha iyi öğrenme ve hatırlama sağlayıp sağlamadığını araştırmıştır. Nicel ve yarı deneysel desenli bu çalışmanın örneklemi, 6. sınıf da öğrenim gören 40 (20 deney, 20 kontrol) öğrenciden oluşmaktadır. Öntest ve sontest sonuçlarının karşılaştırılması sonucunda kelimeleri oyunlarla öğrenen öğrencilerin daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır.

Dinçer (2008), "İlköğretim Okullarında Müziklendirilmiş Matematik Oyunlarıyla Yapılan Öğretimin Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi" adlı tezinde öntest-sontest kontrol gruplu desen kullanmıştır. Araştırmanın örneklemi, 58 (29 deney, 29 kontrol) ilköğretim öğrencisinden oluşmuştur. Geleneksel matematik öğretimine göre, müziklendirilmiş matematik oyunlarıyla yapılan dersin, öğrenci başarısı açısından daha etkili olduğu, matematik dersin müziklendirilmiş matematik oyunlarıyla yapılan öğretimin, öğrencilerin derse yönelik tutumlarını arttırmada geleneksel yönteme oranla daha etkili olduğu sonucunda ulaşılmıştır.

Yağız (2007), "Oyun Tabanlı Öğrenme Ortamlarının İlköğretim Öğrencilerinin Bilgisayar Derslerindeki Başarıları ve Öz-Yeterlik Algıları Üzerindeki Etkileri" başlıklı tezinde, nicel araştırma yöntemi olarak kontrol gruplu öntest-sontest modeli, nitel araştırma yöntemi olarak yüzyüze görüşme tekniği uygulanmıştır. Deney grubu 25, kontrol grubu 26 ilköğretim 7. sınıf öğrencisinden oluşturulmuştur. Araştırma sonunda, öğrencilerin deneysel işlem öncesi ve sonrasındaki başarı testi sonuçlarında göre, her iki grupta da istatistiksel bir artış gerçekleşmiş ancak, oyun tabanlı öğrenme ortamı ile anlatıma dayalı öğrenme ortamındaki başarıları ve bilgisayar öz-yeterlik algıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Cinsiyetin, öğrencilerin başarısında ve bilgisayar öz-yeterlik algılarında bir etkisi olmadığı belirlenen araştırmada, oyun tabanlı

öğrenme ortamının öğrencilerin hoşuna gittiği, kaygılarını azalttığı, bireysel olarak öğrenmelerine yardımcı olduğu ve öğrenmeyi görsel olarak desteklediği saptanmıştır.

Dağbaşı (2007), "Oyun Tekniği ve Arapça Öğretiminde Kullanımı" adlı tezinde, oyun tekniğinin Arapça öğretiminde nasıl kullanılabileceği açıklanmaya çalışılmış, klasik yöntemlerle yapılan ve çoğunlukla başarısız olan öğretim teknikleri yerine, dil öğrenmeyi zevkli ve kalıcı kılan oyunların hazırlanması amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular arasından seçilen örnek oyunların 9.,10. ve 11. sınıf öğrencilerine uygulanmasında, dersin öğrenciler için daha ilgi çekici ve eğlenceli geçtiği, dersin kalıcılığının arttığı, öğrencilerden baskı ve engellemelerden uzak bir şekilde derse katıldıkları ve sınıftaki tekdüze havanın dağıldığı gözlenmiştir.

Altunay (2004), "Oyunla Desteklenmiş Matematik Öğretiminin Öğrenci Erişisine ve Kalıcılığa Etkisi" adlı tezinde, öntest-sontest deneme modeli kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemi ilköğretim 4. sınıf öğrencileri arasından, 36'sı deney, 31'i kontrol grubundan toplam 67 öğrenci oluşturmuştur. İlköğretimde matematik öğretiminin oyunla desteklenmesiyle, öğrencilerin erişi düzeylerinin geleneksel öğretimle aralarında anlamlı bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda, oyunla desteklenen grubun erişi düzeyi ve kalıcılığı ile kontrol grubu arasında, deney grubu lehine anlamlı bir farklılık saptanmıştır.

Azarmi (2010), "The Use of Authentic Games in English Language Teaching (İngiliz Dili Eğitiminde Otantik Oyunların Kullanımı)", başlıklı tezinin örneklemi, ilköğretim 6. ve 7.sınıf öğrencilerinden oluşan toplam 126 öğrencidir. Her iki grupta da 30'ar 6. sınıf ve 33'er 7. sınıf öğrencisi yer almıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu desenin uygulandığı araştırmada, deney gruplarına dil eğitimi için uyarlanmış çocukluk oyunları uygulanırken, kontrol gruplarının dersleri geleneksel yöntemle işlenmiştir. Elde edilen bulgular sonucunda, öğrencilerin telaffuz, sözcük bilgisi, dilbilgisi, problem çözme becerilerinde, deney grubu lehine anlamlı farklılık belirlenmiştir. Ayrıca, deney grubu, dersteki etkinliklere, etkin ve gönüllü katılım konusunda çok daha ilgili tutumlar sergilemiştir. Deney grubundaki öğrencilerin neredeyse tamamının, oyunlar sırasında eğlendikleri gözlenmiştir.

Ataöver'in (2005), "Teaching English Grammar Through Games to Adolescents (Gençlere Dilbilgisi Oyunlarıyla İngilizce Öğretimi)" adlı tezinin amacı, ders saatinde oyun oynamanın öğrencilerin öğrenme seviyelerini mevcut öğretim yöntemleriyle karşılaştırıldığında ne kadar arttırdığını ortaya çıkarmaktır. Deneysel işlem sonucunda, dilbilgisi oyunları ile ders işlenen deney grubunun aldığı notlar, geleneksel yöntemle eğitilenlere göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Deney grubunun öğrenci görüşlerinde, derslerde güzel zaman geçirdikleri ve oyunları severek oynadıkları belirlenmiştir. Araştırmacıya göre, sonuçları etkileyecek gerekçelerden biri, öğrencilerin bu tür bir eğitime alışkın olmayabilecekleri ve ilgili yaş grubunun (15-16) uzmanlarca problemli kabul edilmesidir.

Uyan (2006), "Resim Öğretiminde (Sanat Eğitiminde) Oyun'un Öğretime Katkısı", başlıklı tezinde, resim derslerini geleneksel yöntemle uygulamanın dışında, drama etkinlikleri ve dramanın kapsama alanına giren oyun etkinlikleri ile destekleyerek uygulamanın, öğrencilerin resim derslerindeki başarıları üzerine etkileri incelenmiştir. Öntest-sontest kontrol gruplu desenin kullanıldığı araştırmada, örneklem, 38'er ilköğretim 6. sınıf öğrencinden oluşmaktadır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, drama etkinliklerine dayalı oyunla öğretimin öğrencilerin başarıları üzerinde olumlu bir etkisi vardır.

Önder (2007), "İlköğretim Beşinci Sınıf Müzik Dersinin Drama ile Birleştirilerek Uygulanması ve Öğrenciler Üzerindeki Öğrenme Farklılıklarının Tespit Edilmesi" adlı tezinde, öntest-sontest kontrol kümeli modelle, 124 ilköğretim öğrencisinden oluşan örneklem grubunda gerçekleştirmiştir. Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol kümelerinin akademik başarıları arasında, deney kümesi lehine anlamlı farklılık saptanmıştır.

Akyüzlüer (2007), "İlköğretim 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi" adlı tezinde, kontrol gruplu öntest-sontest modelini, 89 öğrenciden oluşan bir örneklem üzerinde uygulamıştır. Deney grubuna (n=44) drama yöntemiyle, kontrol grubuna (n=45) ise geleneksel müzik öğretim yöntemlerinden biri olan kulaktan notalı müzik öğretim yöntemi ile ders verilmiştir. Verilerin çözümlenmesiyle, oyun ve bedensel hareketler içeren drama öğretimi uygulamalarıyla işlenen müzik derslerinin, geleneksel yaklaşımla işlenen müzik derslerine oranla;

"Temel Müzik Bilgisi" öğrenimi, "Müziksel İşitme Becerisi", "Müzik Yeteneğine Yönelik Özgüveninin Gelişme Düzeyi"nde, "Müzik Dersine Yönelik Tutum"da, "Müziğe Bedensel Uyum Becerisi"nde ve "Şarkı Söyleme Becerisi"nde daha etkili olduğu belirlenmiştir. Bulgular ışığında; müzik eğitimi veren öğretmenlere, yaratıcı drama yöntemi, dans, oyun, dramatizasyon ve bedensel hareket içerikli hizmetiçi eğitim, kurs, seminerler verilmesi önerilmiştir.

Ural (2009), "Eğitsel Bilgisayar Oyunlarının Eğlendirici ve Motive Edici Özelliklerinin Akademik Başarıya ve Motivasyona Etkisi" adlı doktora tezinde, eğitsel bilgisayar oyunlarında bulunması gereken eğlendirici ve motive edici unsurların neler olduğu 11 katılımcı ile yapılan görüşmelerle belirlemiş ardından ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin Fen ve Teknoloji derslerinde uygulanmak üzere biri eğlendirici özellikler barındıran, diğeri barındırmayan Fen ve Teknoloji dersinde işlenen "Kuvvet ve Hareket" ünitesine yönelik olarak iki yazılım geliştirmiştir. Bu yazılımlar, deney (n=69) ve kontrol gruplarına (n=64), iki hafta (toplam iki gün ve üçe saat olmak üzere), toplam altı saat olarak uygulanmıştır. Öntest-sontest ve deneysel işlem sonrasındaki değerlendirme formu aracılığıyla elde edilen bulgular sonucunda, eğitsel bilgisayar oyunlarının erişi düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı ancak, motivasyonda farkın anlamlı olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, eğitsel oyunların özellikleri ve araştırmacılara yönelik öneriler sıralanmıştır.

Yang (2009), "Learning through gaming: Teaching visual arts to elementary grade students" adlı yüksek lisans tezinde, "Color in Motion" adlı, web tabanlı bilgisayar oyununun ilköğretim öğrencilerinin görsel sanatlar öğretimindeki bilişsel etkisi incelenmiştir. Araştırmanın verileri, gözlemler, ekrandaki oyunla ilgili kayıtlar ve görüşmeler yoluyla veriler toplanmıştır. Öntest-sontest, gözlem, bilgisayar kayıtları ve görüşmeler yoluyla oyunun öğrenciler üzerindeki etkisi saptanmıştır. 10-12 yaş grubu altı öğrenci ile web tabanlı oyunun, okul sonrası çalışmalarda bir ay boyunca oynanması sonucu elde edilen bulgularda öğrencilerin, renklere ilişkin bilişsel niteliklerinde kayda değer bir gelişim olmadığı ancak, öğrencilerin çoğunluğunun, renk sembolizmini tanıdığı saptanmıştır. Genel olarak tüm öğrencilerin görsel sanatları öğrenmek için web tabanlı oyun konusunda çok olumlu olduğu, bu çalışmanın bulguları sonucunda, sanat öğretiminde oyunların umut verici bir geleceğe sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli ve deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması, toplanan verilerin işlenmesi ve çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntem ve teknikler açıklanmaktadır.

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma kapsamında ele alınan alt problemlerin yapılarına bağlı olarak nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır.

Nicel araştırma yöntemlerinden öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen modeli kullanılmıştır. "Deneysel desen modelleri neden-sonuç ilişkilerini belirlemek amacı ile doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelleridir." (Karasar, 2009: 87)

Yaygın olarak kullanılan karışık bir desen olan "öntest-sontest kontrol gruplu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri deney, öteki kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler yapılır. Modelin simgesel görünümü Tablo 15'de yer almaktadır: (Karasar, 2009: 97).

Tablo 15. Araştırmanın Modeli

G_1	R	$O_{1.1}$	X	$O_{1.2}$
G_2	R	$O_{2.1}$		$O_{2.2}$

G_1 : Deney Grubu

G_2 : Kontrol Grubu

R : Seçkisiz Atama

$O_{1.1}$, $O_{2.1}$: Öntest Puanları

$O_{1.2}$, $O_{2.2}$: Sontest Puanları

X: Deneysel İşlem

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yöntemi kullanılmıştır. "Görüşme, önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir" (Stewart ve Cash,1985; Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2005: 119).

"Görüşme, insanların neyi ve neden düşündüklerini, duygu, tutum ve hislerinin neler olduğunu, davranışlarını yönlendiren faktörleri ortaya çıkarmayı sağlayan bir veri toplama aracıdır. Kısacası, insanın zihnine ve kalbine girmeyi amaçlayan bilimsel bir araçtır" (Ekiz, 2003: 61).

Araştırmada görüşmenin bazı kısımları yapılandırılmış, bazı kısımları da yapılandırılmamış ve bireyin serbest tepki vermesine olanak sağlayan sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşmeden yararlanılmıştır (Erkuş, 2009:118). Araştırma süreci Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16. Araştırma Süreci

DENEYSEL DESEN			
	Deney Öncesi	**Deney Süreci**	**Deney Sonrası**
Kontrol Grubu (3 B)	**Müziksel İşitme Testi (Gürgen, 2008)** (Öntest) **Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme F.** (Öntest) **Şarkı Sesinin Kullanımında Dav. G. Öl.** (Öntest)	Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde uygulanan koro eğitimi (8 hafta)	**Müziksel İşitme Testi (Gürgen, 2008)** (Sontest) **Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme F.** (Sontest) **Şarkı Sesinin Kullanımında Dav. G. Öl.** (Sontest) **Bilişsel Başarı Testi** **Öğrenci Görüş Alma Formu**
Deney Grubu (3 A)	**Müziksel İşitme Testi (Gürgen, 2008)** (Öntest) **Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme F.** (Öntest) **Şarkı Sesinin Kullanımında Dav. G. Öl.** (Öntest)	Eğitsel oyunların kullanıldığı yaklaşım doğrultusunda uygulanan koro eğitimi (8 hafta)	**Müziksel İşitme Testi (Gürgen, 2008)** (Sontest) **Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme F.** (Sontest) **Şarkı Sesinin Kullanımında Dav. G. Öl.** (Sontest) **Bilişsel Başarı Testi** **Öğrenci Görüş Alma Formu**

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Ankara ili, Çankaya ilçesinde yer alan Anıttepe İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 3. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma kapsamına dahil edilecek okulun ve sınıfın belirlenmesinde aşağıdaki etkenler rol oynamıştır;

- Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı, resmi (devlet) ilköğretim okullarının tamamında kadrolu veya sözleşmeli müzik öğretmeni yoktur. Müzik öğretmeni olan resmi ilköğretim okullarında ise, ancak 4. sınıftan itibaren ilgili branş öğretmenleri derse girmektedir. Araştırmacı, müzik öğretmeni olan Anıttepe İlköğretim Okulu'nda, müzik dersi branş öğretmeni tarafından verilen 4-5-6-7 ve 8. sınıfları, araştırma kapsamına dahil etmeyi düşünmemiştir. Müzik dersi alan sınıfların (örneğin 4. sınıflar) araştırmaya dahil edilmesi durumunda, deneysel işlem açısından, herhangi bir eşitsizlik olmamasına karşın, araştırmaya ayrılabilen sınırlı süre içinde, sonuçlardaki etkinin ne oranda "müzik dersi", ne oranda da "deneysel işlemden" kaynaklandığının değerlendirilmesi (ayrıştırılabilmesi) olanaklı görünmemektedir. Bu nedenle, adı geçen sınıflar araştırma kapsamına alınmamıştır. Araştırmacı, bu görüşe karşın, uygun süre ayrıldığı taktirde, ilköğretimin tüm kademelerinde deneyin gerçekleştirilebileceğini düşünmektedir.

- Çalışma grubu, müzik dersleri sınıf öğretmenleri tarafından verilen ilköğretim okulu 1., 2., ve 3. sınıf öğrencileri arasından seçilmiştir. İlk kademe içinden 1. ve 2. sınıf yerine 3. sınıf öğrencilerinin seçilmesi bilinçli bir tercihtir. 1. sınıfta yer alan öğrenciler, okula yeni başlamış öğrencilerdir. 2. sınıf öğrencileri ile 3. sınıf öğrencileri kıyaslandığında ise yaşları ve gelişim özellikleri bakımından görece daha türdeş bir görünüm sergileyenlerin 3. sınıf öğrencileri olduğu görülmüştür. Ayrıca, çalışma grubunun, araştırmaya ayrılabilen süre olan 8 haftalık deney sürecine daha kolay uyum sağlayabilmesi ve sonuç alınabilmesi için 3. sınıf öğrencilerinden oluşturulmasının, araştırmanın nesnelliği bakımından önemli olduğu düşülmektedir.

Araştırmanın sürdürüleceği deney ve kontrol grupları, 3. sınıflar arasında kura çekilerek seçkisiz (yansız) atama yoluyla belirlenmiştir. Bu atama sonucunda 3A sınıfı deney, 3B sınıfı ise kontrol gurubunu oluşturmuştur. Deney ve kontrol gruplarının her ikisinde de 36 öğrenci olmak üzere toplam 72 öğrenci bulunmaktadır. Sınıflardaki kız-erkek öğrenci dağılı Tablo 17'de verilmiştir.

Tablo 17. Çalışma Grubu Öğrenci Sayısı ve Cinsiyete Göre Dağılım

Sınıf	Kız	Erkek	Toplam
3A	14	22	36
3B	17	19	36

2.3. Veri Toplama Araçlarının Hazırlanması

Araştırmanın problemi ve alt problemlerini çözümleyebilmek amacıyla ihtiyaç duyulan veriler çeşitli ölçme araçları yardımıyla toplanmıştır. Bu ölçme araçlarına ve yürütülmüş olan deneysel işleme ilişkin ayrıntılı bilgiler alt başlıklar şeklinde aşağıda sunulmuştur.

2.3.1. Koro Eğitimcisi Görüşme Formu

Koro eğitimcilerinin çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullandıkları yaklaşımlar ile eğitsel oyun kullanımına ilişkin görüşlerinin belirlenebilmesi amacıyla 1. alt problem çerçevesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Formun hazırlanması sürecinde öncelikle alanyazın taraması yapılmış, gerek benzer anket ve görüşme formlarının, gerekse alana özgü yapıların incelenmesiyle açık ve kapalı uçlu toplam 27 soru oluşturulmuştur. Beşi alan uzmanı (çocuk korosu eğitimcisi), biri Ölçme ve Değerlendirme uzmanı, biri de Türk Dili uzmanı olmak üzere toplam yedi uzmandan formun yapısı, içeriği, uygunluğu ve anlaşılabilirliğine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu doğrultuda, sorular üzerinde bazı düzeltmeler yapılmış ve 8 soru formdan çıkarılmıştır. Tekrar aynı uzmanlardan düzeltmelere ilişkin görüş ve onayları istenmiş, açık ve kapalı uçlu toplam 19 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu (EK-3) uygulamaya

hazır hale getirilmiştir. Formu oluşturan sorulardan ilk 3'ü evet-hayır, 4. ve 5. sorular seçenek işaretleme, 6-9. sorular kısa cevaplı ve son 10 soru (11-19) açık uçlu sorulardır.

Bu form aracılığıyla, koro eğitimcilerinin;

- Çocuk korosu oluşturma ve çalıştırma yaklaşımları,
- Koroya üye alımında çocukların müziksel hazırbulunuşluk düzeyleri ile ilgili düşünceleri,
- Koro eğitimi sürecinde uyguladıkları yöntemler ve bu yöntemlerin dayandığı ilkeler ve
- Eğitsel oyun kullanma durumlarına yönelik görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Gönüllülük esasına dayalı olarak görüşlerinin alınması plânlanan 20 koro eğitimcisinden, 18'ine görüşme formu uygulanabilmiş, ortak zaman oluşturulamadığı için iki koro eğitimcisi ile görüşülememiştir. Görüşme formu uygulanan eğitimcilerin 12'si kadın, 6'sı erkektir. Farklı illerde (Ankara, Afyon, Bolu, Çanakkale, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Mersin) görev yapan eğitimcilerin çocuk korosu (koroları) çalıştırdıkları en az süre 3, en fazla süre de 42 yıldır.

Uzman eğitimcilerin izinleri alınmak koşuyla, uygulama esnasında kayıt cihazıyla (Olympus VN-1100PC) sesleri kaydedilmiş, tüm ses kayıtları çözümlenerek, yazılı ortama aktarılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, koro eğitimcilerinin yaklaşımlarıyla, hem deney hem de kontrol gruplarına uygulanacak koro eğitiminin genel çerçevesi ve belirli bir düzeyde de ayrıntıları ortaya konulmuştur.

2.3.2. Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu

Bu formdan elde edilen veriler aracılığıyla, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ve onların ailelerin yaşantılarında "müziğin" ne derece yer aldığı, öğrencinin özel müzik çalışmaları yapıp yapmadığı, ailenin sosyo-ekonomik durumu, öğrenci ve ailenin genel ses kullanım durumu vb. bilgilerin öğrenilmesi amaçlanmış, bu bağlamda her iki grubun denklik durumu saptanmaya çalışılmıştır.

"Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu"nun oluşumu esnasında araştırmacının farklı çocuk korolarına yönelik olarak uyguladığı "önkayıt ve bilgi formları" ile alanyazında bulunan farklı araştırmalarda yer alan çeşitli formlardan yararlanılmıştır. Beşi alan uzmanı (çocuk korosu eğitimcisi), biri Ölçme ve Değerlendirme uzmanı, biri de Türk Dili uzmanı toplam yedi uzmandan formun işlev ve uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda gerekli düzeltme ve değişiklikler yapıldıktan sonra "Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu"na (EK-4) son şekli verilmiştir.

Öğrencilere yönelik 16, anne ve babaya yönelik 10'ar tane soru olmak üzere toplam 36 soru bulunan bu bu form bilgi edinme amaçlı olarak kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ve ailelerin "müziksel" ve "sosyo-ekonomik" durumlarında araştırmanın sonuçlarını etkileyecek belirgin bir farklılık saptanamadığından formdan elde edilen verilerin tek tek çözümlenmesine gerek görülmemiş bazı temel bilgilerin sunulması yoluna gidilmiştir.

Tablo 18. Çalışma Grubuna İlişkin Temel Bilgiler

Öğrencilere İlişkin Temel Bilgiler	**Deney**	**Kontrol**
Ailesinde müzikle uğraşan birey bulunan öğrenci sayısı	9	12
Daha önce çocuk korosunda yer alan öğrenci sayısı	1	2
Ek müzik eğitimi olan öğrenci sayısı	4	4
Öğrencilerin okulöncesi eğitim aldıkları ortalama yıl	1,74	2,01

Tablo 18'de, deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin önceki müzik eğitimleri, ailelerinde müzikle ilgilenen kaç bireyin var olduğu ve kreş eğitimi alma durumları görülmektedir. Kontrol grubu lehine gibi görünen durum incelendiğinde, özellikle ailesinde müzikle uğraşan bireylerin hemen hepsinin amatör müzisyenler oldukları saptanmıştır. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, gerek aldıkları okulöncesi eğitim, gerekse müziksel geçmişleri bakımından belirgin bir farklılığın olmadığı söylenebilir.

Benzer şekilde her iki grubun anne-babalarının mesleki bilgileri, -formda yazdıkları şekilde- aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 19. Çalışma Grubu Anne-Baba Meslek Bilgileri

ANNE BİLGİLERİ				BABA BİLGİLERİ			
DENEY GRUBU		**KONTROL GRUBU**		**DENEY GRUBU**		**KONTROL GRUBU**	
Meslek Bilgileri	**f**	**Meslek Bilgileri**	**f**	**Meslek Bilgileri**	**f**	**Meslek Bilgileri**	**f**
Ev Hanımı	12	Ev Hanımı	14	Serbest	4	Serbest	6
Öğretmen	4	Memur	5	Öğretmen	3	Memur	5
Memur	3	Öğretmen	4	Teknisyen	3	Şoför	3
Boş	2	Müdür	2	Memur	3	Müdür	3
Emekli	2	Boş	2	Mühendis	3	Öğretmen	2
Hemşire	2	Doktor	1	Polis	3	Başmüfettiş	2
Müdür	2	Radyo Şefi	1	Müdür	3	Teknik Uzman	2
Büro Şefi	1	Satış Görevlisi	1	Grafiker	2	Müfettiş	1
Çaycı	1	Uzm. Memur	1	Boş Bırakılmış	2	Tasarımcı	1
Doktor	1	Vergi Denetmen	1	Bina Görevlisi	2	Vergi Denetmeni	1
İnşaat Teknikeri	1	Hukuk Müş.	1	İşçi	2	Servis Yetkilisi	1
İşçi	1	Kıd. Ekonomist	1	Müdür Yardımcısı	1	Mimar	1
Matematikçi	1	Laborant	1	Makine Operatörü	1	Operatör	1
Polis	1	Emekli	1	Kameraman	1	Avukat	1
Teknik Ressam	1			Öğretim Üyesi	1	Daire Başkanı	1
Ziraat Müh.	1			Satış Görevlisi	1	Grafik Tasarımcısı	1
				Avukat	1	Hukuk Müşaviri	1
						İnşaat Mühendisi	1
						Kıdemli Ekonomist	1
						Laborant	1
Toplam	**36**	**Toplam**	**36**	**Toplam**	**36**	**Toplam**	**36**

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin anne-babalarının mesleki bilgileri Tablo 19'da görülmektedir. Her iki grupta yer alan öğrencilerin annelerinin mesleki bilgileri incelendiğinde, yaklaşık üç anneden birinin "ev hanımı" olduğu, "öğretmen" olan annelerin sayısının eşit, "memur" olan annelerin sayısının da oldukça yakın olduğu söylenebilir. Babaların mesleki bilgilerine ilişkin olarak ise, "serbest" meslekle uğraşanların her iki grupta da en yüksek frekansta olduğu, "öğretmen," "memur", "müdür" yanıtlarının da "ortak" ve yüksek frekanslı meslekler olduğu söylenebilir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin annelerinin mesleki bilgileri ve her iki grubun babalarının mesleki bilgileri karşılaştırıldığında, görünümdeki çeşitliliğe karşın, öğrencilere sağlanan ekonomik olanaklar açısından belirgin bir farklılığın olmadığı, farklı toplumsal katman/eğitim düzeyinin her iki gruptaki dağılımlarının dengeli olduğu söylenebilir.

2.3.3. Müziksel İşitme Testi (Öntest-Sontest)

Deney ve kontrol gruplarının "müziksel işitme" davranışlarına ilişkin erişi düzeylerini ölçmek amacıyla, 2. alt problem çerçevesinde Gürgen (2008) tarafından geliştirilen "Müziksel İşitme Testi" (EK-5) kullanılmıştır. Bir bütün olarak uygulanan test, kendi içinde dört alt ölçekten oluşmaktadır.

Gürgen'e (2008: 370-375) göre, "Müziksel İşitme Testi"nin hazırlanması esnasında her bir alt ölçekle ilgili 21 hedef ve davranışı içeren belirtke tablosu oluşturulmuş ve belirtke tablosuna uygun olarak bir soru havuzu hazırlanmıştır. Bu soru havuzundan seçilen sorulardan oluşan teste dair 7 uzmanın görüşü alınmış ve test, 196 ilköğretim okulu 3. ve 4. sınıf öğrencisine uygulanmıştır. Yapılan uygulama sonucunda, bazı maddeler testten çıkarılmış ve 30 maddelik son halini alan teste ilişkin Kuder-Richardson 20 formülü kullanılan güvenirlik katsayısı 0.78 olarak bulunmuştur.

Toplam 30 sorudan oluşan testin 25 sorusu, "müziksel işitme-işaretleme", kalan 5 sorusu ise "müziksel işitme-yineleme" şeklindedir. "Müziksel İşitme Testi"nde yer alan ve öğrencilere tek tek uygulanan 5 adet müziksel işitme-yineleme sorusu, testi geliştiren araştırmacıdan izin alınarak testten çıkarılmıştır. Bunun en önemli nedeni, ilgili sorularla ölçülecek davranışların, çok daha kapsamlı bir şekilde araştırmacı tarafından geliştirilen "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"nda ölçülmesinin hedeflenmesidir.

Testten ilgili sorular çıkarıldığı için testin 25 maddelik son halinin güvenirlik kat sayısını belirlemek amacıyla uygulamanın yapılacağı grupla benzer özellikleri taşıyan 32 ilköğretim okulu 3. sınıf öğrencisi ile ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulamada, soruların dağıtılması, gerekli açıklamaların yapılması, soruların dinletilmesi ve cevapların toplanması yaklaşık 35 dakika sürmüştür. Testin işitme materyali olarak, testi geliştiren araştırmacıdan edinilen kayıtlar kullanılmıştır. Ön uygulama sonuçlarına göre, 5 sorusu çıkarılmış olan "Müziksel İşitme Testi"nin, testin aslında da olduğu gibi Kuder-Richardson 20 formülünden yararlanarak elde edilen güvenirlik katsayısı 0.77 olarak bulunmuştur.

Ön uygulama sonuçlarına göre 5 sorusu çıkarılan "Müziksel İşitme Testi"ne ait güvenirlik katsayısı sonucu, testin asıl biçimine çok yakındır. Bu sonuca göre, araştırmada kullanılmak istenilen haliyle "Müziksel İşitme Testi"nin geçerli ve güvenilir bir test olduğu söylenilebilir.

Öntest uygulanma tarihi : 8 Nisan 2010

Sontest uygulanma tarihi : 9 Haziran 2010

2.3.4. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu (Öntest-Sontest)

Araştırmacı tarafından, 3. alt problemin çözümüne yönelik olarak, deney ve kontrol gruplarının "müziksel işitme-yineleme-söyleme" davranışlarına ilişkin erişi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilen bu araç için geniş bir alanyazın taraması yapılmıştır. Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, konu ile ilgili alanyazın ve çocuk korosu eğitimcilerinin, üye alımındaki yaklaşımları-uyguladıkları sınavlar incelenmiştir.

Ölçme aracı, herhangi bir ön hazırlık yapmayan ya da özel müzik eğitimi almamış (özel ders-kurs vb.) olan ilköğretim okulu 3. sınıf öğrencilerine yönelik olarak hazırlanmıştır. Bu nedenle, müzik okullarına giriş sınavlarında kullanılan testlere göre kapsam, zorluk düzeyi ve uygulanış bakımından farklılık göstermektedir. Ayrıca, "müzik yetenek testleri" aracılığıyla üye seçen çocuk korolarının "elemeye" dayalı anlayış-yaklaşım ve uygulamaları bu ölçeğe "aynen" yansıtılmamıştır.

"Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu'nun amacı, öğrencinin, "işittiğini aynen yineleme-işittiğini aynen söyleme ve müziksel söyleme (şarkı ve alıştırmada ses kullanımı)" davranışlarını, ölçme aracının uygulandığı andaki yanıtları doğrultusunda saptayabilmek, böylece çocuğun "müziksel işitme-yineleme-söyleme" düzeyini belirleyebilmektir. Formun hazırlanması aşamasında, öğrencinin müziksel hazırbulunuşluğuna ilişkin (müziksel çalma-müziksel okuma-yazma-müziksel yaratma dışındaki) alt boyutları kapsaması, hedef davranışları tutarlı bir şekilde ölçmesi, nesnel özellikler taşıması ve uygulanabilir olması gibi temel ölçütlere dikkat edilmiştir. Aşamalı bir şekilde zorluk derecesi artan 7 maddelik ilk form, uzman görüşlerine uygulama ve değerlendirme yönergesiyle birlikte sunulmuştur.

Müzik Kuramları ve Müziksel İşitme-Okuma-Yazma alanından 15, Koro Eğitimi ve Koro Şefliği alanından 10, Müzik Eğitimi alanından 4, Bestecilik, Ölçme ve Değerlendirme ve Türk Dili alanlarından 1'er uzmanının ortak görüşlerinin yansıtılmasıyla, formdaki bazı sorular değiştirilmiş, bazıları çıkarılmış, önerilen ve gerekli görülen sorular forma eklenmiştir. Ayrıca uzman görüşleri doğrultusunda, formun uygulanması ve formdan elde edilen verilerin değerlendirilmesi için hazırlanan yönergelerde gerekli değişiklik ve düzeltmeler yapılmıştır.

Tablo 20. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu (MİYSF) Belirtke Tablosu

	Davranışlar/Alt Boyutlar	**Ses**	**Ezgi**	**Tartım**	**Şarkı**
	Yaşasın Okulumuz Şarkısı'nın eşliksiz söylenmesi[62]				
1	İşitilen bir sesi aynen yineleme	**10**			
2	Ezgisel olarak işitilen iki sesi aynen yineleme	**9**			
3	Ezgisel olarak işitilen üç sesi aynen yineleme	**8**			
4	İşitilen ezgiyi aynen yineleme		**5**		
5	İşitilen notaları, adları ve sesleriyle aynen yineleme		**8**		
6	İşitilen tartımı aynen yineleme			**6**	
7	İşitilen bir ezginin tartımını yineleme			**1**	
8	Y.O. şarkısını (do majör) doğru ve temiz sesler söyleme				**1**
9	Y.O. şarkısını (aktarımlı) doğru ve temiz sesler söyleme				**1**
10	Y.O. şarkısınının ilk cümlesini minör eksenden a. yineleme				**1**
11	Yağmur Yağıyor tekerlemesini aynen yineleme				**1**
12	Pazara Gidelim şarkısının ilk cümlesini aynen yineleme				**1**
13	Gel Bize Katıl Bize şarkısının ilk cümlesini aynen yineleme				**1**
14	Minik Kuş şarkısının ilk cümlesini aynen yineleme				**1**
15	Günaydın şarkısının ilk cümlesini aynen yineleme				**1**
	Ses Alıştırmaları[63]				
Soru Adedi		**27**	**13**	**7**	**8**
Toplam Puan		**52**	**78**	**47**	**223**
Toplam Soru Adedi		**55**			
Toplam Puan Toplamı		**400**			

Toplam 15 ana maddeden oluşturulan, forma (EK-6) ilişkin hedef ve davranışlar, soru sayıları ve puan ağırlıkları yukarıda bulunan Tablo 20'de verilmiştir. Formda yer alan sorularda her nota (tartım) 1 puana karşılık gelmektedir.

[62] Bu veri "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nde kullanılacaktır.
[63] Ses alıştırmalarında puanlama yapılmayacak; her öğrencinin alıştırma sesini kullanma davranışındaki durumu/gelişimi gözlemlenecektir.

"Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"nda yer alan maddelerin, ölçülmek istenen davranışlara ne derece uygun olduğunun belirlenebilmesi için uzman görüşleri alınmıştır. Bu amaçla, "MİYSF Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu" geliştirilmiş; Müzik Kuramları ve Müziksel İşitme-Okuma-Yazma alanından 15, Koro Eğitimi ve Koro Şefliği alanından 10, Müzik Eğitimi alanından 4 olmak üzere, toplam 29 uzmana sunulmuştur. Yenilenen uygulama ve değerlendirme yönergesi, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme" Formu" ve bu forma ilişkin araştırmacı tarafından geliştirilen kapsam geçerliğini değerlendirme formu sunulan uzmanlardan, formda yer alan soruların, ölçülmek istenen davranışlara ne derece uygun olduğunu "1- Uygun Değil", "2- Az Uygun", "3- Uygun", "4- Oldukça Uygun" ve "5- Çok Uygun" biçiminde puanlamaları istenmiştir. Uzmanların yaptıkları derecelendirme aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 21. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu Uzman Görüşleri

		DERECE					
		5	**4**	**3**	**2**	**1**	
		Çok uygun	**Oldukça uygun**	**Uygun**	**Az uygun**	**Uygun değil**	**UZMAN**
SORULAR	**1**	25	3	1			29
	2	25	3	1			29
	3	26	2	1			29
	4	24	3	2			29
	5	27	2				29
	6	25	1	3			29
	7	24	3	2			29
	8	27	1	1			29
	9	24	4	1			29
	10	19	4	4	2		29
	11	23	3	3			29
	12	24	3	2			29
	13	25	1	3			29
	14	23	2	4			29
	15	22	6	1			29

Tablo 21'de görüldüğü gibi, uzmanların (n=29), büyük çoğunluğu soruların tümü için "5-Çok Uygun" seçeneğini işaretlerken, "1-Uygun Değil" seçeneği hiçbir

uzman tarafından işaretlenmemiştir. “2-Az Uygun” seçeneği ise 10. soru için yalnızca 2 uzman tarafından işaretlenmiştir. Yukarıdaki tabloya göre, bir bütün olarak, formun kapsam geçerliğine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

“Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu”nun ön uygulaması, deneysel işlemin yapılacağı grupla benzer özellikleri taşıyan 32 ilköğretim okulu 3. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Her öğrenciye yaklaşık 11 dakika ayrılan sürecin, aynı açıdan çekilen görüntülü kayıtları üzerinden, araştırmacı dışındaki üç uzman, birbirinden bağımsız olarak değerlendirme yapmıştır.

“Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu”nun puanlayıcılar arası güvenirliğinin belirlenmesi amacıyla farklı üç uzmandan alınan sonuçlar ikiden çok ortalama arasında fark olup olmadığının araştırılmasında kullanılan tek faktörlü varyans analizi ile çözümlenmiş ve aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 22. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu Puanlayıcılar Arası Güvenirliği

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	0,016	2	0,008	0,017	0,983
Gruplariçi	42,023	93	0,452		
Toplam	42,039	95			

P<.05

Tablo 22’ye göre 3 farklı puanlayıcı arasında öğrencilere verdikleri puanlar bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F_{(2,\ 93)}$=0,017, p>.05). Başka bir ifadeyle, puanlayıcıların öğrenciler için verdikleri puanlar birbirinden farklı değildir, puanlayıcılar arası uyum vardır. Ulaşılan bu sonuç doğrultusunda Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu puanlayıcılar arası güvenirliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

Asıl uygulamayı değerlendirip puanlayacak olan üç uzman tarafından puanlanan ön uygulama sonuçlarına göre elde edilen Cronbach' s Alpha iç tutarlık katsayısı 0.90 olarak bulunmuştur. "Cronbach' s Alpha iç tutarlık katsayısının 0.80 ile 1.00 aralığında yer alması ilgili ölçme aracının yüksek derecede güvenilir olduğuna işaret etmektedir" (Kalaycı, 2010: 405).

Bu nedenle Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu'nun iç tutarlığının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir. Öntest ve sontest uygulamalarında, öğrenciler sınıflarından tek tek çağrılarak, müzik odasına alınmışlardır. Müzik odasına alınan her öğrenciyle, birörnek (standart) bir selamlaşma gerçekleştirilmiş, tüm öğrencilere eşit davranmak için gereken özen gösterilmiştir.

Öntest uygulanma tarihi : 30-31 Mart ve 6-7 Nisan 2010
Sontest uygulanma tarihi : 8-9-14-15 Haziran 2010

2.3.5. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği (Öntest-Sontest)

Araştırmacı tarafından, 4. alt problemin çözümüne yönelik olarak, deney ve kontrol gruplarının **"şarkı sesini kullanma"** davranışlarını belirlemek amacıyla, "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" (EK-7) geliştirilmiştir.

"Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" alanyazında yapılan geniş bir tarama (Bilen, 1995:166; Buckton, 1988:59; Boardman, 1964; Gürgen, 2007:80; Hornbach ve Taggart, 2005:325; Leighton ve Lamont, 2006:320; Mizener, 1993:235-236; Rutkowski, 1996:365; Welch, 1998:27-41 ve Rutkowski'nin (1986:105-116) araştırmasında yer alan farklı ölçme araçlarının (DeYarman, 1971; Dittemore, 1969; Feierabend, 1984; Hale[Runfola], 1977a; Ramsey, 1982; Roberts ve Davies, 1975; Rutkowski, 1983; Smith, 1961; Young, 1971) incelenmesi sonucu oluşturulmuştur.

Tablo 23. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Kapsamı

	Davranışlar
	Yaşasın Okulumuz şarkısını referans ses almadan ve eşliksiz olarak
1a	Doğru ve temiz bir entonasyonla söyleme
1b	Belirli bir eksenden söyleme (söylediği eksen)
1c	En rahat kullandığı ses alanı (*şarkıdaki ses alanını kullanma)
	MİYS Formu'nda yer alan maddelerden
2	A.7'de (Yaşasın Okulumuz-Do Majör) en rahat kul. ses alanı*
3	A.8'da (Yaşasın Okulumuz-Aktarımlı) en rahat kul. ses alanı*
4	A.10'da (Yağmur Yağıyor) en rahat kullandığı ses alanı*
5	A.11'de (Pazara Gidelim) en rahat kullandığı ses alanı*
6	A.12'de (Gel Bize Katıl Bize) en rahat kullandığı ses alanı*
7	A.13'de (Minik Kuş) en rahat kullandığı ses alanı*
8	A.14'de (Günaydın) en rahat kullandığı ses alanı*
	Şarkılarda(1c-8) kullanabildiği ses alanı ortalaması
	Şarkıları/şarkılarda;
9	Doğru ve temiz bir entonasyonla söyleme
10	Sesi doğru yerde üretmekte ve yayma
11	Sesi tınılı ve renkli kullanma
12	Sesini gür kullanma
13	Sözleri anlaşılır söyleme
14	Solunumu doğru kullanma
15	Doğru tartımlarla söyleme

Ölçekte yer alan maddelerin, ölçülmek istenen davranışlara ne derece uygun olduğunun belirlenmesi amacıyla, uzmanlara yönelik "ŞSKDGÖ Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu" geliştirilmiştir. Koro Eğitimi ve Koro Şefliği alanından 8, Ses Eğitimi

alanından 5, Müzik Kuramları ve Müziksel İşitme-Okuma-Yazma alanından 5, Müzik Eğitimi alanından 4 olmak üzere, toplam 22 uzmanın görüşleri alınmıştır. Görüşleri alınan uzmanlar (n=22), formda yer alan soruların, ölçülmek istenen davranışlara ne derece uygun olduğunu; "1- Uygun Değil", "2- Az Uygun", "3- Uygun", "4- Oldukça Uygun" ve "5- Çok Uygun" biçiminde puanlamışlardır. Uzmanların yaptıkları derecelendirme aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 24. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu Uzman Görüşleri

		DERECE					
		5	**4**	**3**	**2**	**1**	
		Çok uygun	Oldukça uygun	Uygun	Az uygun	Uygun değil	**UZMAN**
SORULAR	**1a**	18	1	1	2		22
	1b	18	1	1	2		22
	1c	18	1	1	2		22
	2	19	2	1			22
	3	19	1	2			22
	4	19	2	1			22
	5	19	2	1			22
	6	17	4	1			22
	7	18	2	2			22
	8	17	3	2			22
	9	20	1	1			22
	10	17	3	2			22
	11	18	2	2			22
	12	19	2	1			22
	13	20	1	1			22
	14	19	2	1			22
	15	19	2	1			22

Tablo 24'de görüldüğü gibi, uzmanların (n=22), büyük çoğunluğu soruların tümü için "5- Çok Uygun" seçeneğini işaretlerken, "1- Uygun Değil" seçeneği hiçbir uzman tarafından işaretlenmemiştir. "2- Az Uygun" seçeneği ise 1. Soru (a-b-c) için yalnızca 2 uzman tarafından işaretlenmiştir. Yukarıdaki tabloya göre, bir bütün olarak, formun kapsam geçerliğine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

"Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği", "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"nda yer alan ancak ilgili formda değerlendirilmeyen veriler aracılığıyla doldurulmuştur. Bu veriler aşağıda sıralanmıştır.

1. "Yaşasın Okulumuz" şarkısının eşliksiz söylenmesi ile ilgili veriler,
2. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"nda yer alan 8-9-11-12-13-14-15. sorulara verilen cevaplarda öğrencilerin kullandıkları "ortalama ses alanları"na ilişkin veriler,
3. Yukarıdaki verilerde, sesin nasıl kullanıldığına ilişkin veriler.

"ŞSKDGÖ"nin bütünü, belirlenen değerlendirme ölçütlerine göre işlenerek puanlanmıştır. "ŞSKDGÖ Değerlendirme Ölçütleri" ilişkin tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 25. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Değerlendirme Ölçütleri

Derece	Davranış	Ortalama Ses Alanı	Ses. Kul. Göz. Puan	Yaşasın Okulumuz Eksen
			Yaklaşık	Yaklaşık
1	Şarkıları konuşur gibi söyleme	Belirli bir aralık yok	0-16	Eksen Yok-Lab
1.5	Şarkılardaki bazı aralıklara yaklaşarak söyleme	Lab2-Reb3		
2	Şarkılardaki bazı aralıkları yakalayarak söyleme	Lab2-Re3	25 ve daha az	Eksen Yok-Sib
2.5	Şarkılardaki bazı motifleri ezgileyerek söyleme	Lab2-Mib3		
3	Şarkıları konuşma sesinden çok şarkı sesiyle söyleme	Lab2-Fa3	30 ve daha az	Solb-Reb
3.5	Şarkıların genel ezgi çizgisini söyleme	Sib2-Sol3		
4	Şarkılarda, altılı aralık içindeki ses bölgesinde söyleme	Sib2-La3	33 ve daha az	Lab-Reb
4.5	Şarkılarda, sekizli aralık içindeki ses bölgesinde söyleme	Sib2-Sib3		
5	Şarkılarda, sekizli aralıktan daha geniş bir ses bölgesinde söyleme	Sib2-Do4	30-35	Lab Majör ve üstü

Ölçeğin ön uygulaması asıl uygulamanın yapılacağı grupla benzer özellikler taşıyan, 32 ilköğretim okulu 3. sınıf öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Aynı açıdan çekilen görüntülü kayıtlar üzerinden, araştırmacı dışında üç uzman, birbirinden ve "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"ndaki verilerden bağımsız olarak yeni bir değerlendirme yapmıştır. "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nin güvenirliğine ilişkin bilgi sahibi olabilmek için, puanlayıcılar arası güvenirlik, ikiden fazla ortalama arasında fark olup olmadığının incelenmesinde kullanılan tek faktörlü varyans analiziyle hesaplanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 12'de özetlenmiştir.

Tablo 26. Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Puanlayıcılar Arası Güvenirliği

Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	0,224	2	0,112	0,171	0,843
Gruplariçi	60,961	93	0,655		
Toplam	61,185	95			

P<.05

Tablo 26'ya göre 3 farklı puanlayıcı arasında öğrencilere verdikleri puanlar bakımından anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($F_{(2,\ 93)}$=0,171, p>.05). Başka bir ifadeyle, puanlayıcıların öğrenciler için verdikleri puanlar birbirinden farklı değildir, puanlayıcılar arası uyum vardır. Ulaşılan bu sonuç doğrultusunda "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" puanlayıcılar arası güvenirliğinin oldukça yüksek olduğu söylenebilir.

"Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" ön uygulama sonuçlarına göre elde edilen Cronbach' s Alpha iç tutarlık katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. "Cronbach' s Alpha değerinin 0.70 ve üstü olduğu durumlarda ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilir" (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2010: 89). Bu değerin 1.00'e yaklaşması ölçeğin güvenirliği açısından oldukça istenilen bir durumdur. Bu doğrultuda "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nin iç tutarlığının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Öntest uygulanma tarihi : 30-31 Mart ve 6-7 Nisan 2010
Sontest uygulanma tarihi : 8-9-14-15 Haziran 2010

2.3.6. Bilişsel Başarı Testi

Araştırmacı tarafından, 5. alt problemin çözümüne yönelik olarak, deney ve kontrol gruplarının **"bilişsel başarı"** düzeylerini belirlemek amacıyla, "Bilişsel Başarı Testi" (EK-8) geliştirilmiştir.

Bu ölçme aracının hazırlanması aşamasında, aracın, deneysel işlem sürecinde öğretilen konuları kapsaması, hedeflenen davranışları (kazanımları) tutarlı bir şekilde

ölçmesi, nesnel özellikler taşıması ve uygulanabilir olması gibi temel ölçütlere dikkat edilmiştir. Alanyazın taraması yapılmış, benzer testler incelenmiş, belirtke tablosu hazırlanılmıştır. Bu işlemlerin sonucunda 20 soruluk test için, Müzik Kuramları ve Müziksel İşitme-Okuma-Yazma alanından 15, Koro Eğitimi ve Koro Şefliği alanından 10, Müzik Eğitimi alanından 4, Ölçme ve Değerlendirme ve Türk Dili alanından 1'er uzman olmak üzere toplam 31 uzmanın görüşlerine başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda soru ifadelerinde yapılan değişikliklere ek olarak soru sayısı 30'a çıkarılmıştır.

Tablo 27. Bilişsel Başarı Testi Belirkte Tablosu

	Davranışlar/Alt Boyutlar	Nota	Terim	Tartım	Şarkı	K. Kültürü
1	Dizekte yeri tanımlanan notanın hangisi olduğunu bulma	**1**				
2	Verilen notanın dizekteki yerini bulma	**1**				
3	Simgeleri ile yazılmış notalar arasından istenileni işaretleme	**1**				
4	Simgeleri ile yazılmış notalar arasından istenileni işaretleme	**1**				
5	Hece adıyla yazılı olarak verilen tartımın nota simgesini bulma			**1**		
6	Tanımlanan müzik terimini işaretleme		**1**			
7	Verilen terimin tanımı olan doğru ifadeyi bulma		**1**			
8	Tanımı verilen müzik terimini bulma		**1**			
9	Tanımı verilen müzik terimini bulma		**1**			
10	Verilen terimi tanımlamayan ifadeyi ayırt etme		**1**			
11	Tanımı verilen müzik terimini bulma		**1**			
12	Nota simgesi ile verilen tartımın hece adını bulma			**1**		
13	Nota simgesi ile verilen tartımın hece adını bulma			**1**		
14	Hece adıyla yazılı olarak verilen tartımın nota simgesini bulma			**1**		
15	Nota simgesi ile verilen tartımın el işaretleri gösterimini bulma			**1**		
16	Verilen notaların doğru sıralanmış biçimini işaretleme			**1**		
17	Yazılı olarak verilen tartımsal bütünü nota simgesi olarak iş.				**1**	
18	Verilen şarkıya ait doğru tartım kesitini ayırt etme				**1**	
19	Verilen şarkıya ait doğru tartım kesitini ayırt etme				**1**	
20	Verilen şarkıya ait doğru nota kesitini ayırt etme				**1**	
21	Verilen şarkıya ait doğru nota kesitini ayırt etme				**1**	
22	Verilen notanın hangi şarkıya ait olduğunu ayırt etme				**1**	
23	Verilen notanın hangi şarkıya ait olduğunu ayırt etme	**1**				
24	Verilen söz bütününün hangi tartım kesitine eşit olduğunu bulma			**1**		
25	Verilen tartım kesitinin eşit olduğu söz bütününü bulma			**1**		
26	Koro kültürüne göre şarkının nasıl söyleneceğini bireştirme					**1**
27	Nasıl soluk alınacağını işaretleme					**1**
28	Öğrencilerin düşüncelerini nasıl belirteceğini işaretleme					**1**
29	Koro dersinden sonra sınıftan nasıl çıkılacağını bulma					**1**
30	Sesin korunması için gerekli davranışları bireştirme					**1**
	TOPLAM	**5**	**6**	**8**	**6**	**5**
		30				

Testte yer alan maddelerin, ölçülmek istenen bilişsel davranışlara ne derece uygun olduğunun belirlenmesi amacıyla, uzmanlara yönelik "BBT Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu" geliştirilmiştir Görüşlerine başvurulan alan uzmanları (n=29), formdaki soruların, ölçülmek istenen davranışlara ne derece uygun olduğunu; "1- Uygun Değil", "2- Az Uygun", "3- Uygun", "4- Oldukça Uygun" ve "5- Çok Uygun" biçiminde puanlamışlardır. Alan uzmanlarının (n=29) yaptıkları derecelendirme aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 28. Bilişsel Başarı Testi Kapsam Geçerliğini Belirleme Formu Uzman Görüşleri

		DERECE					
		5	4	3	2	1	
		Çok uygun	Oldukça uygun	Uygun	Az uygun	Uygun değil	UZMAN
SORULAR	1	26	2	1			29
	2	25	1	3			29
	3	25	2	2			29
	4	26	2	1			29
	5	27	1	1			29
	6	26	1	2			29
	7	24	2	3			29
	8	26	2	1			29
	9	24	2	2	1		29
	10	24	2	3			29
	11	20	3	6			29
	12	24	3	2			29
	13	24	1	4			29
	14	25	4				29
	15	24	2	3			29
	16	22	5	2			29
	17	24	3	2			29
	18	20	4	4	1		29
	19	21	3	4	1		29
	20	23	4	2			29
	21	24	2	3			29
	22	23	3	3			29
	23	26	2	1			29
	24	24	3	2			29
	25	24	3	2			29
	26	26	2	1			29
	27	25	2	2			29
	28	21	4	4			29
	29	19	5	4	1		29
	30	26	2	1			29

Tablo 28'de görüldüğü gibi, uzmanların (n=29), büyük çoğunluğu soruların tümü için "5-Çok Uygun" seçeneğini işaretlerken, "1-Uygun Değil" seçeneği hiçbir uzman tarafından işaretlenmemiştir. 1 uzman ise 9-18-19 ve 29. sorular için "2-Az Uygun" seçeneğini işaretlenmiştir. Yukarıdaki tabloya göre, bir bütün olarak, formun kapsam geçerliğine sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

"Bilişsel Başarı Testi"nde yer alan her soru 1 puandır. Testin cevaplanması için toplam 40 dakika ayrılmış, ancak asıl uygulamanın yapılacağı grupla benzer özellikleri taşıyan 32 ilköğretim 3. Sınıf öğrencisi üzerinde yapılan ön uygulamada, öğrencilerin önemli bir kısmı 30-35 dakikada testi yanıtlamışlardır. Bu sonuçlara ilişkin elde edilen Cronbach' s Alpha iç tutarlık katsayısı 0.77 olarak bulunmuştur. Daha önce de belirtildiği gibi bu değerin 0.70 ve üzerinde olması ilgili ölçme aracının güvenirliğinin yeterli olduğuna dair bilgi sunmaktadır. Bu bilgiye dayanarak Bilişsel Başarı Testi'nin iç tutarlığının yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

Bir testteki her bir maddeyi doğru yanıtlayanların, testi yapan tüm öğrencilere oranı, testte yer alan maddelerin güçlük yükünü vermektedir. Madde güçlüğünün orta değeri 0,50'dir. Bu değer maddenin orta güçlükte (zorlukta) olduğunun göstergesidir. Madde güçlüğü azalıp sıfıra (0) yaklaştıkça, başka bir deyişle maddeyi doğru yanıtlayanların sayısı azaldıkça ilgili maddenin zor olduğu kabul edilir. Maddeyi doğru yanıtlayabilenlerin sayısı arttıkça, yani değer 1'e yaklaştıkça ise ilgili madde kolay olduğu kabul edilir (Güler, 2011:117).

Ön uygulama sonuçlarına göre, "Bilişsel Başarı Testi"nde yer alan maddelerin "madde güçlük" ve "madde ayırıcılık" indeksleri Tablo 15'de sunulmuştur.

Tablo 29. Bilişsel Başarı Testi'nde Yer Alan Maddelerin Yük Değerleri

Maddeler	Madde Güçlük İndeksi (p_j)	Madde Ayırıcılık İndeksi (r_{jx})
1	0,39	0,77
2	0,36	0,72
3	0,50	0,88
4	0,64	0,72
5	0,69	0,61
6	0,66	0,66
7	0,53	0,61
8	0,58	0,72
9	0,53	0,83
10	0,42	0,61
11	0,64	0,61
12	0,69	0,61
13	0,44	0,66
14	0,44	0,66
15	0,63	0,61
16	0,66	0,66
17	0,44	0,77
18	0,50	0,77
19	0,50	0,66
20	0,28	0,55
21	0,42	0,72
22	0,36	0,72
23	0,42	0,38
24	0,66	0,66
25	0,61	0,77
26	0,44	0,88
27	0,64	0,50
28	0,64	0,50
29	0,66	0,66
30	0,50	0,88

Uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulup geliştirilen ve ön uygulaması yapılan "Bilişsel Başarı Testi"nin madde ayırıcılık indeksinin değerlendirilmesinde Tablo 30'dan yararlanılmıştır.

Tablo 30. Madde Ayırıcılık İndeksinin Değerlendirilmesi

Madde Ayırıcılık İndeksi	Maddenin Değerlendirilmesi
0,40 ve daha büyük	Çok iyi bir madde
0,30-0,39	Oldukça iyi bir madde ancak yine de geliştirmek için üzerinde düşünülebilir.
0,20-0,29	Genel olarak düzeltilmeye ve geliştirilmeye muhtaç olan madde
0,19 ve daha küçük	Çok zayıf madde. Bu maddeler, düzeltmelerle geliştirilemiyorsa testten kesinlikle çıkarılmalıdır

(Tekin, 2004:249)

Bu bilgiler ışığında "Bilişsel Başarı Testi"nde yer alan 30 maddenin madde güçlük ve ayırıcılık indeksleri bakımından, testten çıkarılmasına ya da düzeltilmesine gerek görülmemiştir. "Bilişsel Başarı Testi", deney ve kontrol gruplarına 18 Haziran 2010 tarihinde uygulanmıştır.

2.3.7. Öğrenci Görüşleri Alma Formu

Araştırmacı tarafından, 6. alt problemin çözümüne yönelik olarak, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin **"eğitim sürecine ilişkin görüşleri"**nin belirlenebilmesi için, alanyazın taraması yardımıyla, toplam 11 açık uçlu sorudan oluşan "Öğrenci Görüşleri Alma Formu" (EK-9) oluşturulmuştur.

Beş alan uzmanı, bir Ölçme ve Değerlendirme uzmanı ve bir Türk Dili uzmanı hazırlanan formu incelemiştir. Bu doğrultuda bazı ifadelerde düzeltmeler yapılmış ve 3 soru formdan çıkarılarak kalan 8 sorudan oluşan forma son şekli verilmiştir.

Asıl uygulama esnasında öğrencilere "Öğrenci Görüşleri Alma Formu"nda yer alan soruları, kendi görüşlerini yansıtacak şekilde yanıtlamaları özellikle vurgulanmıştır.

Formun yanıtlanmasından hemen sonra, öğrencilerin sürece ilişkin genel düşüncelerinin alındığı kısa bir görüntülü çekim de yapılmıştır.

2.4. Deneysel İşlem

Deneysel işleme başlamadan önce gerekli tüm izinler alınmıştır. (EK-2) Alanında uzman çocuk korosu eğitimcilerinin uygulamalarına ilişkin görüşleri alınmış, "yaygın yaklaşım" ve "eğitsel oyun kullanımı" hakkında durum saptanmaya çalışılmıştır. Seçkisiz atama yöntemiyle belirlenen deney ve kontrol gruplarına deneyin başında ve sonunda aynı öntest ve sontestler uygulanmıştır. Ayrıca sadece deneysel işlem sonunda olmak üzere bilişsel başarı testi uygulanmıştır.

Uygulama için aylık ve günlük ders plânları hazırlanmıştır. Tüm plânların hazırlanmasında ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin genel/müziksel gelişimleri dikkate alınmış, yürürlükteki ilköğretim müzik öğretim müfredatı incelenmiştir. Koro eğitiminde hedeflenen kazanımlara, her iki yaklaşım çerçevesinde uygulanacak yöntem ve tekniklere, öğretme öğrenme etkinliklerine, kullanılacak araç-gereçlere yer verilen günlük plânlar hazırlanmıştır. Ancak, araştırma konusu bakımından çocuk korosu eğitimine odaklandığı için, yürürlükteki müzik dersi öğretim programının ilköğretim 3. sınıflar için öngördüğü kazanımlar aynen uygulanmamıştır.

Bu kazanımlara yönelik olarak, konu, söz-müzik uyumu, ses sınırı ve alanı bakımından düzeye uygun, ezgisel-tartımsal- biçimsel açıdan dengeli-tutarlı 11 çocuk şarkısı seçilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan değerlendirmede öğrencilerin bildiği belirtilen 3 şarkı deneysel işlemden çıkarılmış yeni bir tane şarkı eklenmiştir.

Hem deney hem de kontrol gruplarındaki öğrencilere, koro eğitiminde uygulanacak şarkı dağarcığı, tartım simgeleri ve çalgı tanıtımı amaçlı boyamaların yer aldığı 18 sayfalık bir kitapçık çoğaltım (fotokopi) olarak dağıtılmıştır. (EK-13)

Her iki grupta da aynı araç-gereçler (tahta, tahtaya yazılan tartım ve nota kalıpları, asılan renkli tartım malzemeleri) kullanılmıştır. Deney grubunda kullanılan eğitsel oyunların, ek materyal ve araç-gereç gerektirmeyen oyunlar olmasına özellikle dikkat edilmiştir.

Her iki grup için de tüm dersler araştırmacı tarafından işlenmiştir. Araştırmacıya çocuk korosu eğitimcisi bir meslekdaşı piyano eşliğinde ve eğitim sürecinde yardımcı olmuştur.

Deneysel işlemde uygulanacak tüm eğitsel içerik (nota-tartım-şarkı-kavram vb.) titizlikle seçilmiş ve aynı içerik her iki gruba farklı yaklaşımla uygulanmıştır. Deneysel süreçte, istendik davranışların olma olasılığını artıran uyarıcılar olan "pekiştireç"lerin kullanımına son derece dikkat edilmiştir.

"Ses tonu, ödül sözcükleri, dikkat etme, tebessüm etme, dokunma ve yakınında bulunma gibi öğretmen davranışları" sosyal pekiştireç, "marka, yıldız, kupon gibi sembollerin farklı pekiştireçlerle" eşleştirilip dönüştürülmeleri ise dönüştürülebilir sembol pekiştireçleri örnekleridir (Özyürek, 2007: 67-69).

Çocuk korolarının eğitiminde, -özellikle temel düzey korolarda ya da başlangıç eğitiminde- bireysel pekiştireçlerden daha çok, topluluğa (tüm koroya) yönelik pekiştireçlerin kullanımının adil ve işlevsel olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle, her iki gruba, ses tonu, dikkat etme, tebessüm etme, çeşitli ödül sözcükleri ve yıldız/puan vb. topluca pekiştireç verilmesine özen gösterilmiştir. Dönüştürülebilir sembol pekiştireci olan yıldızlar, her iki gruba da eşit sayıda verilmiş, 14 ders boyunca kazanılan yıldızlarla "konser" gerçekleştirilmiştir.

Sekiz haftalık deneysel işlem sürecinde; hedeflenen eğitim kontrol grubuna yaygın olarak kullanılan yaklaşımla, deney grubuna ise eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen farklı bir yaklaşımla uygulanmıştır. Deneysel işlem sekiz hafta boyunca aynı gün ve saatte gerçekleştirilecek şekilde tasarlanmış ve elde olmayan iki günlük bir aksama ile aynen uygulanmıştır.

Tablo 31. Deneysel İşlem Ders Gün ve Saatleri[64]

	Salı	Çarşamba	Toplam
Deney Grubu	13:10-13:50	13:10-13:50	80 dakika
Kontrol Grubu	14:00-14:40	14:00-14:40	80 dakika

Deneysel işlem öncesinde hazırlanan aylık ve haftalık plânlarda 16 çalışma yapılması öngörülmüş ancak araştırmacının, çalıştığı kurumdaki görevi nedeniyle 20 Nisan 2010 Salı günü ve resmi tatil olduğu için 19 Mayıs Çarşamba günü dersler yapılamamıştır. Telafi yoluna gidilmesi öngörüldüyse de, araştırmacının ders yükü nedeniyle bu çalışmalar yapılamamış deneysel işlem 2 ders eksikle, 16 yerine 14 ders olarak gerçekleştirilmiştir. Deneysel İşlem Takvimi EK-10'da sunulmuştur.

Bireysel olarak uygulanan öntest ve sontestler ile 8 haftalık uygulama görüntülerinin tamamı kaydedilmiştir. Uygulamalar, Anıttepe İlköğretim Okulu'nun müzik dersliğinde yapılmıştır. Müzik odasına yerleştirilen kameranın[65], hep aynı yere konulmasına özen gösterilmiştir.

Koro eğitiminin verildiği müzik odasının, okul yönetimince sağlanan geniş olanakları vardır. Piyano, org, bateri, ud, bağlama, kemençe vb. çok sayıda çalgı, sunu cihazı, bilgisayar ile müzik kitapları bunların arasındadır. Ancak tüm bu olanaklara karşın, sınıfa yerleştirilen sıralar, özellikle koro eğitimi açısından araştırmacıya büyük sıkıntı yaratmıştır. Zira sıraya oturan bir öğrencinin kalkması-hareket etmesi, sıkışıklıktan dolayı olanaksızlaşmıştır. Bu durum, özellikle eğitsel oyunların en önemli ögesi olan "devinim"leri kısıtlamıştır. Ancak gerek deney, gerekse kontrol grubu öğrencileri bu sorunu büyütmemişler ve eğitim sürecine etkin bir şekilde katılmışlardır.

Müzik odasının küçük olması, uygulamaların görüntülü kayıtlarının alınması sırasında da sorun yaşanmasına neden olmuştur. Araştırmacı, iki kamera ile (biri sınıfa, diğeri öğretmene yönelen bir çekim yapmayı plânlamıştır. Ancak öğrencilerin sınıfın en arka kısmındaki boşlukları kullanma zorunluluğu, öğretmene yönelik bir kamera

[64] 8. Hafta araştırmacının ders yoğunluğu ve deney/kontrol gruplarının okul programları nedeniyle 13. ders 8 Haziran Salı günü yerine 7 Haziran Pazartesi günü gerçekleştirilmiştir.
[65] Sony DCR-SR32

düzeneğinin kurulmasını engellemiştir. Bu soruna çözüm olarak, araştırmacı zaman zaman uygulamaları, kameranın görüş alanına girerek gerçekleştirmeye çalışmıştır.

Deneysel işlem sonunda (10 Haziran 2010 Perşembe) hem deney hem de kontrol grubu, Gazi Konser Salonu'nda öğrendikleri dağarcığı birlikte seslendirdikleri bir dinleti gerçekleştirmişlerdir. Bu dinletiden önce her iki grup yaklaşık 20 dakikalık ayrı ayrı iki kısa çalışma gerçekleştirmiştir.

2.5. Verilerin İşlenmesi ve Çözümlenmesi

Araştırma kapsamında toplanılan nicel veriler SPSS 16.0 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Çözümlenen verilerin yorumlanmasında p=0,05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Veriler, her bir alt problem dikkate alındığında aşağıda açıklanan biçimde analiz edilmiştir.

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen bir yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "müziksel işitme", "müziksel işitme-yineleme-söyleme", "şarkı sesini kullanma", davranışlarına ilişkin, erişi düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemeyi amaçlayan alt problemlerin test edilmesi için tek faktör üzerinde tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA (split-plot ANOVA) kullanılmıştır.

"İşlem gruplarına (deney-kontrol) bağlı olarak ilişkisiz ölçümlerin ve zamana (ön-son test) bağlı olarak tekrarlı ölçümlerin söz edildiği iki faktörlü karışık (split-plot) desenlerde, uygulanan deneysel işlemin etkililiğine ilişkin satır x sütun ortak etkisini ve satır ile sütun faktörlerinin temel etkilerini test etmek için" kullanılması ilgili analizin tercih edilme nedenidir (Büyüköztürk, 2005: 79).

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen bir yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "bilişsel başarı" düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" alt problemini test etmek için ilişkisiz (bağımsız) gruplarda t testi kullanılmıştır.

İlişkisiz (bağımsız) gruplarda t testi, bir değişkene ilişkin oluşan grupların bir bağımlı değişkene ait ölçümlerinin (puanlarının) karşılaştırılmasına" odaklanmaktadır (Büyüköztürk, 2005: 40).

Başka bir ifadeyle; "bir gruptaki ortalamanın diğer gruptaki ortalamadan önemli derecede farklı olup olmadığını belirlemektedir" (Kalaycı, 2008: 74).

Yarı yapılandırılmış görüşme formlarından yararlanılarak yapılan görüşmelerle toplanılan nitel verilerin çözümlenmesinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Koro eğitimcilerinin çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullandıkları yaklaşımlar ile eğitsel oyun kullanımına ilişkin görüşleri ve yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen bir yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "eğitim sürecine ilişkin görüşlerini" içeren nitel verilerin çözümlenmesinde kullanılan betimsel analiz sonucu elde edilen bulgular düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmuştur.

Veriler daha önce belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır" (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 224).

"Görüşme çözümlemelerinde verilerin özgün biçimlerine sadık kalınarak, bireylerin söylediklerinden doğrudan alıntılar yaparak, betimsel bir yaklaşımla veriler sunulmakta ve kullanılan kelimelere, ifadelere, diyalogların yapısına, özelliklerine, kullanılan dile, sembolik anlatımlara ve benzetmelere dayanarak tanımlayıcı bir analiz yapılmaktadır" (Kümbetoğlu, 2005: 154).

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırma kapsamında hem nitel hem de nicel veriler toplamıştır. Verilerden elde edilen bulgular alt problemlere göre sıralanarak yorumlanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde gerekli görülen tablo ve şekiller sunulmuştur.

4.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt problemi olan "Koro eğitimcilerinin çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullandıkları yaklaşımlar ile eğitsel oyun kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?" sorusunu yanıtlayabilmek için "Çocuk Korosu Eğitimcisi Görüşme Formu"ndan yer alan her bir sorudan elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlar Tablo 32'de verilmiştir.

Tablo 32. Koro Eğitimcilerinin "Herhangi Bir Seçme/Eleme Yapmadan Çocuk Korosu Oluşturmak Mümkün Müdür?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**F**
E_2, E_4, E_9, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{14}, E_{15}, E_{16}	**Evet**	**9**
E_1, E_5, E_6, E_8	**Hayır**	**4**
E_3, E_7, E_{10}, E_{17}, E_{18}	**Diğer…**	**5**
	Toplam	**18**

E: Eğitimci

Tablo 32'ye göre, herhangi bir seçme/eleme yapmadan, yaş veya sınıfları sınırlayarak bir çocuk korosu oluşturulabileceğine "evet" diyen 9 eğitimci (**E_2**, **E_4**, **E_9**, **E_{11}**, **E_{12}**, **E_{13}**, **E_{14}**, **E_{15}**, **E_{16}**) "hayır" diyen 4 eğitimci (**E_1**, **E_5**, **E_6**, **E_8**) vardır. 5 eğitimci (**E_3**, **E_7**, **E_{10}**, **E_{17}**, **E_{18}**) ise bu soruyu doğrudan "evet" ya da "hayır" yerine açıklayarak yanıtlamıştır. Bu açıklamalar aşağıda sunulmuştur:

"Oluşturulmak istenen koro eğitim amaçlı bir koro ise "evet", profesyonel bir koro ise "hayır" (**E_3**).

"Çoksesli olmayacaksa "evet", çoksesli olacaksa "hayır" (**E_7**).

"Hedef, beklenti, okulun veya şehrin sosyokültürel yapısına göre mümkün olabilir" (**E_{10}**).

"Mümkündür ama çok emek ister" (**E_{17}**).

"7-12 yaş arasındaki çocuklarda seçme yapmadan oluşturulabilir" (**E_{18}**).

Elde edilen bulgulara göre, çocuk korosu eğitimcilerinin, yarısı herhangi bir seçme/eleme yapmadan çocuk korosu oluşturulabileceğini, bir kısmı bunun mümkün olmadığını, önemli bir kısmı da koşullu olarak mümkün olabileceğini belirtmiştir. Koro eğitimcilerinin, seçme/eleme yapılmadan bir çocuk korosu oluşturabileceğine ilişkin görüş birliği içinde olmadıkları söylenebilir.

Eğitimcilerin, yardımcı eğitimcilerden yararlanıp yararlanmadıklarına ilişkin olarak durumları saptanmaya çalışılmıştır.

Tablo 33. Koro Eğitimcilerinin "Çalıştırdığınız Çocuk Korolarında Yardımcı Eğitimciler Var Mıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**f**
E_1, E_2, E_4, E_5, E_6, E_9, E_{10}, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{15}, E_{17}, E_{18}	**Evet**	**13**
E_3, E_7, E_8, E_{14}, E_{16}	**Hayır**	**5**
	Toplam	**18**

E: Eğitimci

Tablo 33'e göre, çocuk korosu eğitimcilerinin, 13'ü (**E_1, E_2, E_4, E_5, E_6, E_9, E_{10}, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{15}, E_{17}, E_{18}**) yardımcı koro eğitimci/eğitimcileri olduğunu, 5'i ise (**E_3, E_7, E_8, E_{14}, E_{16}**) yardımcı koro eğitimcileri olmadığını belirtmektedir. Elde edilen bulgulara göre, koro eğitimcilerinin büyük bir kısmının yardımcı koro eğitimcileri ile çalışmayı tercih ettikleri düşünülmektedir.

Tablo 34. Koro Eğitimcilerinin "Çalıştırdığınız Çocuk Korolarında Sizden Başka Asıl Eğitimci Var Mıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	Yanıtlar	f
$E_4, E_{11}, E_{13}, E_{15}$	Evet	4
$E_1, E_2, E_3, E_5, E_6, E_7, E_8, E_9, E_{10}, E_{12}, E_{14}, E_{16}, E_{17}, E_{18}$	Hayır	14
	Toplam	18

E: Eğitimci

Tablo 34'e göre, 4 çocuk korosu eğitimcisi ($E_4, E_{11}, E_{13}, E_{15}$) kendilerinden başka asıl eğitimci/eğitimcilerle ortak olarak çalışırken, 14 koro eğitimcisi (E_1, E_2, E_3, E_5, E_6, $E_7, E_8, E_9, E_{10}, E_{12}, E_{14}, E_{16}, E_{17}, E_{18}$) ise çalıştıkları koronun tek asıl eğitimcileridir.

Elde edilen bulgular, koro eğitimcilerinin büyük çoğunluğunun çalıştırdıkları çocuk korolarının "tek asıl eğitimcisi" oldukları, başka bir deyişle, kendilerinden başka bir "asıl" eğitimci ile çalışmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 35. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Korosuna Üye Alırken Hangi Yaklaşımı Kullanıyorsunuz?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	Yanıtlar	f
$E_1, E_4, E_5, E_6, E_8, E_{10}, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{14}, E_{15}, E_{17}, E_{18}$	Seçme (eleme) sınavı yapıyorum	13
E_{16}	Seçme (eleme) sınavı yapmıyorum	1
E_2, E_3, E_7, E_9	Diğer…	4
	Toplam	18

E: Eğitimci

Tablo 35'e göre, 13 çocuk korosu eğitimcisi (E_1, E_4, E_5, E_6, E_8, E_{10}, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{14}, E_{15}, E_{17}, E_{18}) seçme (eleme) sınavı yaparak koro oluştururken, yalnızca 1 koro eğitimcisi (E_{16}) seçme (eleme) yapmadan koro oluşturduğunu belirtmiştir. 4 koro eğitimcisi ise bu soruda "diğer" seçeneğini işaretleyerek yanıt vermiştir. Bu eğitimcilerden E_2, "müzik kulağı gelişmiş ve istekli öğrencilerin olduğu bir koro" oluşturduğunu, E_3 eğitsel amaçlı korolar için seçme (eleme) yapmayı doğru bulmadığını ancak profesyonel korolar için seçme (eleme) yaptığını, E_7, çocuklara seçme yapmadan

önce eğitim verdiğini, sonra da seçilenleri çoksesli eğitim için yetiştirdiğini, **E_9** ise, bir seçme sınavından çok müzikal yetenek tespiti yaptığını belirtmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, diğer seçeneğini işaretleyen eğitimcilerden, **E_2**'nin, "müzik kulağı gelişmiş" olan öğrencileri tercih ettiği, bunun da "müzik kulağı az gelişmiş/gelişmemiş" öğrencilerin elenip, "müzik kulağı gelişmiş" öğrencilerin seçildiği bir yaklaşım olduğu düşünülmektedir. Koro eğitimcilerinden **E_3**'ün, her iki yaklaşımdan da hedefe yönelik yararlandığı, **E_7**'nin, belirli bir süre fırsat eşitliği sağlamak adına verilen eğitimden sonra seçme dolayısıyla eleme yaptığı, **E_9**'un bir seçme (eleme) sınavından çok müziksel yetenek saptaması yaptığı düşünülmektedir.

Eldeki bulgular ışığında, koro eğitimcilerinin neredeyse tamamının, üye alırken, seçme dolayısıyla eleme yaptığı söylenebilir.

Tablo 36. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Koronuza Üye Alımında Kullandığınız Müziksel Düzey Belirleme Ölçütleri Nelerdir?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**f**
E_2, E_4, E_5, E_6, E_{10}, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{14}, E_{15}, E_{17}, E_{18}	**Tek ve çokses, ezgi, ritim tekrarı, şarkı söyleme**	**12**
E_{1*}, E_7, E_8, E_9, E_{16*}	**Belirli bir şarkı söyleterek müziksel**	**5**
E_3	**Diğer…**	**1**
	Toplam	**18**

E: Eğitimci

Tablo 36'ya göre, çocuk korosuna üye alımı sürecinde müziksel düzey belirlemek amacıyla, 12 çocuk korosu eğitimcisi "tek ve çokses, ezgi, ritim tekrarı, şarkı söyleme", 5 koro eğitimcisi ise "belirli bir şarkı söyleme" ölçütlerini kullanmaktadır. Belirli bir şarkı söyleterek müziksel işitme/yineleme/söyleme düzeyini belirleyen **E_1**, şarkıyla melodik, armonik ve ritmik duyuşu, transpoze aracılığı ile de ses genişliğini ve kalitesini ölçtüğünü belirtmektedir.

Belirli bir şarkı söyleterek müziksel işitme/yineleme/söyleme düzeyini belirlediğini vurgulayan **E_{16}** ise "bazen bir çocuk şarkıyı ton dışı söylerken aynı çocuk aynı şarkıyı başka tonda doğru söyleyebiliyor. Ben sınavları-seçmeleri onların kolaylıklarına göre yapıyorum. Sınav esnasında kulağı olmadığı hissine kapılmak bizleri yanılgıya düşürebilir. Kulağı olmadığını düşündüğüm ve iki sene koroma mutlu mutlu gelen bir öğrencim bu yıl herkesten temiz söylüyor! Belki de algılamaları için zamana ihtiyaçları var" şeklinde bir açıklama yapmıştır.

Diğer seçeneğini işaretleyen **E_3** ise, "tek ve çokses tekrarı olmaksızın sadece ezgi, ritim tekrarı ve farklı tonlarda şarkı söyleme aşamalarıyla seviye tespiti" yaptığını belirtmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, koro eğitimcilerinin, çocuk korosuna üye alımında, çeşitli müziksel düzey belirleme ölçütlerini birlikte kullandıkları söylenebilir. "Tek-çokses, ezgi, ritim tekrarı ve şarkı söyleme"nin, koro eğitimcilerinin çoğunluğu tarafından kullanılan müziksel düzey belirleme ölçütleri olduğu ancak "şarkı söyleme"nin, koro eğitimcilerinin tamamı tarafından kullanıldığı söylenebilir.

Tablo 37. Koro Eğitimcilerinin "Çalıştırmakta Olduğunuz Çocuk Koronuzda Toplam Kaç Üye Vardır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**f**
$E_2, E_5, E_8, E_9, E_{12}$	**11-30 arası**	**5**
$E_2, E_6, E_7, E_{14}, E_{15}, E_{16}$	**31-50 arası**	**6**
$E_1, E_1, E_3, E_{10}, E_{12}, E_{17}, E_{18}$	**51-70 arası**	**7**
$E_1, E_4, E_{11}, E_{13}, E_{17}$	**71 ve üstü**	**5**
	Toplam	**23**

E: Eğitimci

Tablo 37'de eğitimcilerin çalıştırdıkları korolardaki üye sayılarının aralığı yer almaktadır. Bazı eğitimciler (**E_2**, **E_{12}**) birden fazla çocuk korosu çalıştırmakta, bazı eğitimciler (**E_1, E_{16}**) ise, aynı koro içinde birden fazla koro sınıfı oluşturmaktadırlar. Bu nedenle, 18 koro eğitimcisinin çalıştırdığı her farklı koro/koro kümesinin sayısı 23

olmuştur. Bu korolardan en az üyeye sahip koro 11, en çok üyeye sahip koro 106 kişiden oluşmaktadır. Eğitimcilerin çalıştırdığı 23 koronun üye sayısı ortalaması 48'dir.

Elde edilen bulgular, farklı üye sayılarından çocuk koroları oluşturulabildiğini göstermektedir. 18 koro eğitimcisinin çalıştırdığı çocuk korolarındaki üye sayısı ortalamasının 48 olduğu, eğitimcilerin çoğunluğunun korolarını 40 ve üzeri üyeden oluşturduğu düşünüldüğünde, üye sayısının 30-40'dan daha az olmasının koro eğitimcileri tarafından tercih edilmediği söylenebilir.

Tablo 38. Koro Eğitimcilerinin "Sizce Bir Çocuk Korosu Kaç Üyeden Oluşmalıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**f**
E_4, E_7, E_9, E_{14}, E_{16}	**En az 26-30**	**5**
E_1, E_4, E_5, E_6, E_8, E_9, E_{10}, E_{11}, E_{14}, E_{15}, E_{16}, E_{18}	**30-60 arası**	**12**
E_3, E_{12}, E_{13}, E_{17}	**En az 60**	**4**
	Toplam	**21**

E: Eğitimci

Tablo 38'de koro eğitimcilerinin, bir çocuk korosunun kaç üyeden oluşabileceğine ilişkin görüşleri yansıtılmıştır. Bazı koro eğitimcileri (**E_{10}**, **E_{18}**) tek bir sayı belirtirken, bazı eğitimciler "en az" (**E_6**, **E_7**, **E_{12}**, **E_{13}**, **E_{17}**), bazıları ise "en az-en çok" veya "aralık" (**E_3**, **E_8**, **E_9**, **E_{11}**, **E_{14}**, **E_{15}**, **E_{16}**) değer belirtmiştir. İki eğitimci (**E_1**, **E_4**) koro üye sayısını seviyelere göre belirlerken, bir eğitimci (**E_5**) ortalama değer vermiş, bir eğitimci ise (**E_2**) bu soruyu yanıtlamamıştır.

E_1, koro üye sayısını, başlangıç seviyesindeki bir koro için yaklaşık olarak 50, eşlikli iki sesli söyleyebilen orta seviye bir koro için 45, üst düzey eşliksiz söyleyebilen bir koro için 40 olarak belirtirken; **E_4**, ise, koro üyelerinin seçilerek alınması durumunda üye sayısının 20-30, seçme yapılmadan oluşturulmuş bir koronun üye sayısının ise 50-60 kişi olabileceğini belirtmiştir.

E_{14}, farklı bir bakış açısıyla, nitelikli bir azınlığın, niteliksiz bir çoğunluktan daha iyi olduğunu vurgulamış: "…koro üyelerinin sayısı çoksa, sesini etkili kullanmama eğilimi baş gösteriyor. Yurtdışında katıldığım yarışmalara maddi yetersizliklerden ötürü genelde 27-29 kişi katılabildik. Koro tınısı da, ses genişliği ve gürlüğü de ana koromuzdan iyiydi" şeklinde ifade etmiştir.

Elde edilen bulgulara göre, eğitimcilerin verdiği tüm üye sayılarının ortalaması 46 olarak saptanmıştır. Koro eğitimcilerinin ideal koro üyesi sayısı konusundaki görüşlerinin, farklı gerekçelerle çeşitlilik göstermesine karşın, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun koro üye sayısının 40'ın altında olmaması konusunda görüş birliği içinde oldukları söylenebilir.

Tablo 39. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Koronuz, Hangi Sıklıkta (Haftada Kaç Kez) ve Bir Çalışmada Ne Kadar Süre (Kaç Dakika) Eğitim Almaktadır? " Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**f**
E_4	**1 kez 40 dakika**	**1**
E_2	**1 kez 60 dakika**	**1**
E_{16}	**1 kez 90 dakika**	**1**
E_5, E_9	**1 kez 120 dakika**	**2**
E_8, E_{12}	**1 kez 150 dakika**	**2**
E_6	**1 kez 180 dakika**	**1**
E_7	**2 kez 40+60 dakika**	**1**
E_{14}	**2 kez 90 dakika**	**1**
E_3, E_{10}, E_{11}, E_{18}	**2 kez 120 dakika**	**4**
E_{12}, E_{15}	**2 kez 150 dakika**	**2**
E_1	**2 kez 120+180 dak.**	**1**
E_{13}, E_{18}	**2 kez 180 dakika**	**2**
	Toplam	**19**

E: Eğitimci

Tablo 39'da koro eğitimcilerinin, çocuk korolarına ne sıklıkta ve ne kadar süreyle eğitim verdikleri yer almaktadır. Çocuk korolarıyla haftada 1 kez çalışan

eğitimciler (**E_2**, **E_4**, **E_5**, **E_6**, **E_8**, **E_9**, **E_{12}**, **E_{16}**) olduğu gibi haftada 2 kez çalışan eğitimciler de (**E_1**, **E_3**, **E_7**, **E_{10}**, **E_{11}**, **E_{12}**, **E_{13}**, **E_{14}**, **E_{15}**, **E_{17}**, **E_{18}**) bulunmaktadır.

Koro eğitimcilerinin, çocuk korolarının her bir çalışmasındaki ortalama eğitim süresi 123 dakikadır. Buna karşın, bir koro çalışmasını 40 dakika (**E_4**), 50 dakika (**E_7**), 60 dakika (**E_2**), 90 dakika (**E_{14}**, **E_{16}**) olarak gerçekleştiren eğitimciler olduğu gibi 120 dakika (**E_3**, **E_5**, **E_9**, **E_{10}**, **E_{11}**, **E_{18}**), 150 dakika (**E_1**, **E_8**, **E_{12}**, **E_{15}**) ve 180 dakika (**E_6**, **E_{13}**, **E_{17}**) olarak gerçekleştiren eğitimcilerin de bulunduğu görülmektedir.

Elde edilen bulgular ışığında, çocuk korosu eğitimcilerinin yarısının, çocuk korolarına hafta iki kez ve her bir çalışma için de en az 120 dakika eğitim verdiği söylenebilir.

Tablo 40. Koro Eğitimcilerinin "Sizce, Bir Çocuk Korosu, Hangi Sıklıkta (Haftada Kaç Kez) ve Bir Çalışmada Ne Kadar Süre (Kaç Dakika) Eğitim Almalıdır?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Yanıtlar**	**f**
E_9	**1 kez 120 dakika**	**1**
E_2, **E_7**	**2 kez 60 dakika**	**2**
E_{16}	**2 kez 90 dakika**	**1**
E_5, **E_8**, **E_{13}**, **E_{15}**, **E_{18}**	**2 kez 120 dakika**	**5**
E_6, **E_{11}**, **E_{12}**	**2 kez 180 dakika**	**3**
E_4	**3 kez 80 dakika**	**1**
E_3, **E_{10}**, **E_{14}**	**3 kez 120 dakika**	**3**
E_{17}	**4 kez 120 dakika**	**1**
E_1	**4 kez 2(120)+2(180)**	**1**
	Toplam	**18**

E: Eğitimci

Tablo 40'da koro eğitimcilerinin, çocuk korolarına ne sıklıkta ve ne kadar süreyle eğitim verilmesine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Çocuk korolarıyla haftada 2 kez (**E_2**, **E_5**, **E_6**, **E_7**, **E_8**, **E_{11}**, **E_{12}**, **E_{13}**, **E_{15}**, **E_{16}**) çalışılması gerektiğini belirten eğitimciler daha fazladır. Buna karşın, çocuk korolarının haftada 3 kez (**E_3**, **E_4**, **E_{10}**, **E_{14}**), 4 kez (**E_1**, **E_{17}**) ve 1 kez (**E_9**), eğitim alması gerektiğini belirten eğitimciler de vardır.

Her bir koro çalışmasının 120 dakika olması gerektiğini belirten eğitimciler (**E_3**, **E_5**, **E_8**, **E_9**, **E_{10}**, **E_{13}**, **E_{14}**, **E_{15}**, **E_{16}**, **E_{17}**, **E_{18}**) olduğu gibi, 180 dakika (**E_6**, **E_{11}**, **E_{12}**), 60 dakika

(E_2, E_7), 150 dakika (E_1) ve 80 dakika (E_4) olması gerektiğini belirten eğitimciler de bulunmaktadır.

Elde edilen bulgulara göre, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun, çocuk korolarının haftada 2 kez çalışmasını ve her bir çalışma için ayrılan sürenin en az 120 dakika ve üstünde olmasını öngördüğü söylenebilir.

Tablo 41. Koro Eğitimcilerinin "Şarkı Öğretiminde Aktarım (Transpoze-Göçürme) Konusundaki Genel Görüşleriniz Nelerdir?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	**Görüşler**	**f**
E_4, E_9, E_{10}, E_{11}, E_{14}, E_{16}, E_{18}	**İhtiyaç duyulursa yapılabilir**	**7**
E_1, E_2, E_8, E_{15}, E_{17}	**Kesinlikle yapılmalı**	**5**
E_{12}, E_{13}	**İzin alırsa yapılabilir**	**2**
E_3, E_5	**Mecbur kalınmadıkça tercih edilmemeli**	**2**
E_7	**Çocuğun kulak gelişimine faydası var**	**1**
E_8	**-**	**1**
	Toplam	**18**

E: Eğitimci

Tablo 41'de görüldüğü gibi, aktarımın "kesinlikle" yapılması geretiğini belirten eğitimciler (E_1, E_2, E_8, E_{15}, E_{17}) olduğu gibi, "aktarımı çok az yaptığını (E_4), mecbur kalmadıkça tercih etmediğini (E_3), aktarım gerektirmeyen şarkıların seçilmesini (E_5, E_{11}) ve bestecisi/düzenlemecisinin bilgisi olmadan aktarım yapılmamasını belirten eğitimciler de (E_{12}, E_{13}) vardır. Çocuk korosu eğitimcilerine ait görüşler ve bu görüşlere ilişkin dayanaklarından bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

Aktarımla ilgili olumsuz/çekinceli görüş sergileyen eğitimcilerden (E_5), aktarım gerektirmeyecek şarkı seçimine vurgu yapmaktadır.

> "…Çünkü, çocuğun ses alanı zaten önce belirli bir yerdedir. Re-la arasındaki beşli içerisindedir. Ses egzersizleriyle bu ses alanını genişlettikçe şarkı seçimlerinde de değişiklik olur. Yani, durup dururken, çocuğun sesi eğitilmeden, "hadi bunu söyleteyim" diye rastgele bir şarkı seçer çocuğa öğretmeye kalkarsanız, o çocuğa,

> sese, her şeyine zarar verir. Önemli olan çocuğun gelişimine göre, seçtiğiniz şarkıları koroya uygulamak. Onun için ben hiçbir zaman "çocuk müziği" adı altında yazılmış şarkılarda taranspoze diye bir şey yapmadım bugüne kadar yapmam da herhalde."

Bazı eğitimciler, şarkı öğretiminde aktarımı, daha çok zorunlu durumlarda başvurulan geçici bir çözüm olarak ve/veya besteciden alınacak onay ile ilişkilendirmektedir.

> "…Ton değişikliğinde, diyelim ki sabah çok erken saatte, çok tiz bir parçayı söylemek gerekiyorsa belki, bir seferlik ton indirme gibi bir şey yapabilirim, ama parçanın üzerinde değişiklik yapmam." **(E_{12})**

Aktarımı şarkı öğretiminin, koro eğitiminin "olmazsa olmazı" olarak gören (**E_{15}**), eğitimciler de vardır.

> "…Çocuğun uygun, rahat söyleyebileceği tonu ayarlamak, tamamen şefin becerisidir, olmazsa olmazlardan biridir. Şart yani, çocuğu zorlamanın, şarkı söylemekten nefret ettirmenin bir anlamı yok ki! Koronun ses yapısına göre şef değiştirmeli." (**E_{17}**)

Şarkı öğretiminde aktarım konusuna ilişkin eldeki bulgular ışığında çocuk korosu eğitimcilerinin oldukça farklı görüşlere sahip oldukları, bu görüşlerini oldukça farklı gerekçelere dayandırarak desteklemeye çalıştıkları ve görüş birliği içinde olmadıkları söylenebilir.

Tablo 42. Koro Eğitimcilerinin "Çocuk Korolarının Eğitiminde "Eğitsel Oyunlar" Kullanıyor Musunuz?" Sorusuna İlişkin Görüşleri

Eğitimciler	Görüşler	f
$E_1, E_2, E_3, E_9, E_{11}, E_{12}, E_{18}$	**Evet, kullanıyorum**	**7**
$E_5, E_{10}, E_{15}, E_{17}$	**Mümkün olduğunca kullanıyorum**	**4**
$E_7, E_{13}, E_{14}, E_{16}$	**Çok az kullanıyorum**	**5**
E_4	**Hayır, kullanmıyorum**	**1**
E_8	**-**	**1**
	Toplam	**18**

E: Eğitimci

Tablo 42'deki ifadelere göre, çocuk korolarının eğitiminde az ya da çok eğitsel oyun kullandığını belirten 16 eğitimci (**E_1, E_2, E_3, E_5, E_6, E_7, E_9, E_{10}, E_{11}, E_{12}, E_{13}, E_{14}, E_{15}, E_{16}, E_{17}, E_{18}**) vardır. **E_4** öğretim amaçlı oyun kullanmadığını belirtmiş, **E_8** ise bu soruyu yanıtlamamıştır.

Eğitsel oyun kullandığını belirten eğitimcilerden **E_1**, görüşlerini:

> "Evet kullanıyorum ama eğitsel oyun, müzik alanında ise çok dikkat etmek gerekiyor. Çocuklar bunu bir alışkanlık haline getirirlerse, "koro"yu müzikal bir oyun gibi algılayabilirler ve devamında -büyüyünce-de böyle olmasını isterler."

şeklinde açıklarken **E_9**, ise:

> "Ben büyük korolarımda bile eğitsel oyunları kullanıyorum. Çocuk korosu oyun parkı gibi geçiyor. Biz oyun oynayarak öğreniyoruz. Büyük korolarla da türkü çalışıyorsak ben halay çekiyorum veya davul çalıyorum mesela. Müzik his üzerine kuruluyor. Oyunlar kesinlikle kullanılmalı bence."

demektedir.

Eğitsel oyun kullandığını belirten iki eğitimcinin, son derece farklı bakış açılarına sahip olduğu söylenebilir. Ayrıca, eğitsel oyun kullanmadığını belirten tek eğitimci olan **E_4**, "biz genelde şarkıyı öğrettikten sonra oyun oynuyoruz ama öğretme amaçlı oyunlar çok kullanamıyoruz, olanaklarımız kısıtlı" şeklindeki açıklaması dikkat çekicidir. Bu soruya verilen yanıtlar bakımından, eğitimcilerin "eğitsel oyun" kavramına

karşı olmadıkları ancak çeşitli nedenlerle, eğitim sürecinde eğitsel oyunları yeterince ya da sıklıkla kullanamadıkları söylenebilir.

Bu sorunun, koro eğitimi kapsamında gerçekleştirilen:

- Gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmaları,
- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi,
- Ses üretme ve yayma süreci,
- Dil ve konuşma çalışmaları,
- Şarkı öğretimi,
- Müziksel duyarlık geliştirme çalışmaları,
- Genel tutum ve davranış eğitimine

yönelik olarak, eğitsel oyun örneklerini içeren ayrıntılı bölümlerine ilişkin yanıtlar ise aşağıda tablolaştırılmıştır.

Tablo 43. Koro Eğitimcilerinin Eğitsel Oyun Kullanım Durumları

	Oyun Kullanmayan	**Oyunlaştırmadan Yararlanan**	**Eğitsel Oyun Kullanan**	**Cevapsız**
Gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmalarında	**3** (E_1, E_{13}, E_{16})	**9** (E_2, E_3, E_4, E_5, E_9, E_{10}, E_{15}, E_{17}, E_{18})	**2** (E_6, E_{12})	**4** (E_7, E_8, E_{11}, E_{14})
Müziksel işitme-okuma-yazma eğitiminde	**3** (E_4, E_{13}, E_{18})	**10** (E_1, E_2, E_3, E_5, E_6, E_9, E_{10}, E_{12}, E_{14}, E_{17})	**1** (E_{15})	**4** (E_7, E_8, E_{11}, E_{16})
Ses üretme ve yayma sürecinde	**3** (E_4, E_5, E_{18})	**7** (E_1, E_2, E_9, E_{10}, E_{12}, E_{13}, E_{17})	**1** (E_{15})	**7** (E_3, E_6, E_7, E_8, E_{11}, E_{14}, E_{16})
Dil ve konuşma çalışmalarında	**2** (E_4, E_5)	**9** (E_1, E_2, E_3, E_8, E_9, E_{10}, E_{12}, E_{17}, E_{18})	**2** (E_6, E_{15})	**5** (E_7, E_{11}, E_{13}, E_{14}, E_{16})
Şarkı öğretiminde	**6** (E_1, E_4, E_5, E_{10}, E_{13}, E_{17})	**6** (E_2, E_6, E_9, E_{14}, E_{15}, E_{18})	-	**6** (E_3, E_7, E_8, E_{11}, E_{12}, E_{16})
Müziksel duyarlık geliştirme çalışmalarında	**5** (E_4, E_{12}, E_{16}, E_{17}, E_{18})	**3** (E_1, E_2, E_9)	**2** (E_5, E_{13})	**8** (E_3, E_6, E_7, E_8, E_{10}, E_{11}, E_{14}, E_{15})
Genel tutum ve davranış eğitiminde	**5** (E_4, E_5, E_{13}, E_{17}, E_{18})	**4** (E_1, E_2, E_9, E_{10})	**1** (E_6)	**8** (E_3, E_7, E_8, , E_{11}, E_{12}, E_{14}, E_{15}, E_{16})

Çocuk korolarının eğitiminde, eğitsel oyun kullanım durumunun daha ayrıntılı belirlenebilmesi amacıyla, koro eğitiminin her bir boyutuna yönelik olarak, eğitimcilerden "eğitsel oyun" örnekler vermeleri istenmiştir. Tablo 43'e göre, bazı eğitimcilerin, hiç oyun kullanmadığı ya da oyun kullanmaya karşı olduğu, önemli bir kısmının doğaçlama olarak oyunlaştırmadan yararlandığı söylenebilir. Bir adı olan ve önceden plânlı olarak uygulanan eğitsel oyunları, çok az eğitimcinin kullandığı görülmektedir. Ayrıca bu soruları yanıtsız bırakan eğitimcilerin sayıca fazla olması dikkat çekicidir. Koro eğitimi kapsamındaki 7 boyut için verilen yanıtlardan elde edilen bulgular özet cümleler şeklinde sunulmuş, kısaca yorumlanmış, en sonda da genel bir yorum yapılmıştır.

"Gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmalarına, yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Bu soruya ilişkin yanıtlar incelendiğinde bazı eğitimcilerin, "eğitsel oyun" kullanımına ilişkin çekinceli yaklaşımı dikkat çekmektedir.

> "…Bedensel gevşemeden bahsedersek bu süreç çalışmanın başlangıcında oyun olabilir. Koromuzun tüm gruplarında bunu yapıyoruz. Ancak çok uzun sürmüyor ve herkes biliyor ki bu sadece "başlangıç" ve şarkının içinde bir şey değil. Küçüklerde, vücudu kullanmaya başladığınız zaman, bütün konsantrasyon ve şarkı çalışması ne yazık ki bitiyor ve konuşma, gülme hatta yerinden kalkma gibi istenmeyen davranışlar olabiliyor. Bazen dosyalar yere düşüyor ve koro çalışma düzeni aksayabiliyor." (**E_1**)

"Genelde oyun olarak değil egzersiz bilinciyle çalıştırıyorum." (**E_{16}**)

Bunun yanında, eğitsel oyun kullandığını belirten kimi eğitimcilerin daha çok "doğaçlama"ya ve önceden yapılmayan her an değiştirilebilen bir "plân"a vurgu yapması "eğitsel oyun" kullanımının sorgulanmasına neden olmaktadır. Örneğin,

> "Benim çalıştırma yöntemimde şu var biraz, doğaçlama yönüm kuvvetli ve çalışmaya girerken hiç ön hazırlık yapmıyorum. Mesela çocukların birinden aldığım bir enerjiyle anlık yapılanlar… Her çalışmayı mutlaka 3-4 çocuğun üstüne kurarım. Çok örnek verebilirim ama yaratıcı olduğu için unutulan örnekler." (**E_9**)

> "…Sınıfa girdiğim andaki ilk kafamdaki yapacağım şey, gevşeme hareketleri, sınıftan aldığım o enerjiyle hemen değiştirebilirim onu. Çok kısa da sürdürebilirim, biraz daha uzun tutup oyunlaştırabilirim de. Ama genellikle standart, bedensel hareketler, boyun kasları, omuz kasları, tüm vücuttaki diğer kaslar, yüz kaslarını gevşetmeye, çözmeye yönelik hareketler." (**E_{10}**)

> "Ama eğitim sırasında o anda aklına geliyor bir kere yapıyorsun, bir daha da yapmıyorsun mesela…" (**E_{17}**)

Eldeki bulgulara göre, çocuk korolarının eğitiminde, gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmalarına yönelik olarak bazı eğitimcilerin eğitsel oyun kullanımını bilinçli olarak tercih etmediği, eğitimcilerin yarısının oyunlaştırmalardan yararlandığı ancak çok az eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı söylenebilir. Eğitsel oyun aşamasına geçemeyen oyunlaştırmaların, sınırlı hedeflere yönelik hatta oldukça benzer uygulamalarla, ihtiyaç duyulduğunda ve doğaçlama olarak gerçekleştirildiği düşünülmektedir. Eğitimcilerin kullandıklarını belirtikleri oyunlaştırma/eğitsel oyunlardan, "meyve toplama", "yüzme", "tren" örneklerinin birden fazla eğitimci tarafından kullanıldığı saptanmıştır. Ayrıca, oyunlaştırma ve eğitsel oyun örneklerinin çoğunlukla, belirli bir hedefe yönelik olarak uygulandığı, gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunuma yönelik karma/özgün eğitsel oyunların olmadığı söylenebilir.

"Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Bazı eğitimcilerin (**E_3**, **E_5**, **E_{14}**) verdikleri örneklerin birbirlerine oldukça benzer olduğu ve "oyun" sözcüğünü hiç kullanmamaları hatta bir eğitimcinin (**E_1**), "…oyunlar bazı ince detayları ortadan kaldırıyor" görüşüne karşın, eğitsel oyun olarak nitelendirilebilecek tek örneği 1 koro eğitimcisinin (**E_{15}**) verdiği görülmektedir.

Eldeki bulgulara göre, çocuk korolarının eğitiminde, müziksel işitme-okuma-yazma eğitimine yönelik olarak, koro eğitimcilerinin daha çok oyunlaştırmalardan yararlandıkları, oyunlaştırmaların bazılarının birbirine oldukça benzediği yalnızca bir eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı söylenebilir.

"Ses üretme ve yayma sürecine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Ses üretme ve yayma sürecinde, kimi eğitimciler (**E_1**, **E_5**) oyunu bilinçli olarak tercih etmezken, kimi eğitimciler ise, daha küçük yaş gruplarında oyununun olabileceğini belirtmektedir. Ancak bu eğitimcilerin vurguladıkları en önemli nokta, yaş ilerledikçe ya da daha farklı yaş gruplarından oluşan korolarda yapılan uygulamalarda bir dengenin aranması (**E_{10}**), hatta oyunun hiç olmamasıdır (**E_{12}**).

Çocuk korosu eğitimcilerinin, "…yüzlerce şey yaptığımızı hatırlıyorum ama hiçbirisini tekrarlamıyorum" (**E_1**), "…küçüklerle, o ana göre, "anlık" çalışmalar yapıyorum" (**E_9**) ve "…o anda kapalı bir heceyle "simitçi, simitçi, nerdesin" vb. gibi şeylerle" (**E_{12}**) cümlelerinden doğaçlamanın ön plânda olduğu bir "oyunlaştırma" süreci anlaşılmaktadır.

Eldeki bulgulara göre, çocuk korolarının eğitiminde, ses üretme ve yayma sürecine yönelik olarak, koro eğitimcilerinin neredeyse tamamının, farklı kazanımlara odaklanmış eğitsel oyunlar kullanmadıkları, hatta bu süreçte "oyun"a bilinçli olarak yer vermek istemeyen eğitimcilerin bulunduğu söylenebilir.

"Dil ve konuşma çalışmalarına yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Bu soruya ilişkin olarak, bazı eğitimciler (**E_2**, **E_3**, **E_8**, **E_{10}**, **E_{12}**, **E_{17}**, **E_{18}**) tekerleme, atasözü, deyim ya da söz bütünlerinden yararlanırken, bazıları ise (**E_1**, **E_4**, **E_5**, **E_9**) şarkı sözlerinden yararlandıklarını belirtmiştir. Ancak yalnızca iki eğitimci (**E_6**, **E_{15}**) bu süreçte eğitsel oyun kullandığını belirtmiştir. Oyun kullanmayan eğitimcilerden, **E_4**, "...oyun oynamıyoruz, şarkının sözlerini çalışıyoruz", **E_5** ise "yine burada da oyundan çok, güzel konuşmanın çok önemli olduğunu düşünüyorum" demektedir.

Oyunlaştırmadan yararlandığı düşünülen eğitimcilerden, **E_2**, "dili döndürme çalışmaları" yaptıklarını, **E_{17}**, söz kalıplarından yararlandıklarını ve sıkıcılıktan kurtarmak için ezgiselleştirdiklerini belirtmektedir.

Eğitsel oyun olarak nitelendirilebilecek yalnızca iki örneği **E_6** (tren oyunu) ve **E_{15}** (karga ile tilki, berber oyunu, köşeler oyunu) vermiştir.

Elde edilen bulgulara göre, çocuk korolarının eğitiminde, dil ve konuşma çalışmalarına yönelik olarak kullanılan temel gereçler, tekerlemeler, atasözleri, deyimler, uygun söz bütünleri ve çalışılan şarkıların sözleridir. Bu süreçte, koro eğitimcilerinin yarısının oyunlaştırmalardan yararlandığı, çok az eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı söylenebilir.

"Şarkı öğretimine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Bu soruya ilişkin olarak, oyun kullanmadığını belirten eğitimciler (**E_1**, **E_4**, **E_5**, **E_{10}**, **E_{13}**, **E_{17}**) olduğu gibi, zaman zaman canlandırmadan (dramatizasyon) (**E_6**), doğaçlama-öyküleştirme (**E_9**) ya da devinimden yararlandığını (**E_2**, **E_{15}**) belirten eğitimciler de vardır.

Oyun kullanmadığını belirten eğitimcilerden bazılarının örnek cümleleri aşağıda sunulmuştur.

"Şarkı öğretiminde ben oyunu çok düşünmüyorum. Küçüklerde bile gayet ciddi bir şekilde çalışıyoruz şarkıları. Öğrenmeleri gereken şeyleri söylüyorum." (**E_1**)

"Öncelikle, ritmiyle, sesiyle doğru öğretmeye çalışıyoruz daha didaktik bir süreç oluyor ama şarkı öğrenildikten sonra söylerken, şarkıdaki hayvanların hareketlerini taklit edebiliyoruz." (**E_4**)

"Şarkı öğretirken, şarkının özelliğine göre nasıl öğreteceğimin kararını önceden veriyorum. Solfejiyle mi öğreteyim, ritimsel olarak mı, söz bütününden, konuşmadan mı yola çıkayım, o şarkının gerektirdiği sürece hangisi uygunsa o yöntemi seçiyorum." (**E_5**)

"Bu şarkıya göre değişir, her şarkıda farklı bir şey olduğu için ona yönelik birşey bulmanız lazım. Açıkçası "şarkı öğretiminde" ben hep şu yöntemi kullanırım,

diyebileceğim birşey çok doğru olmaz. Şarkının genel özelliklerine, ritmik karakterine, ezgisel yapısına, sözel ögesine göre bu değişir." (**E_{10}**)

"Bu aşamada doğrudan oyun kullanmıyoruz." (**E_{13}**)

Oyunlaştırmadan yararlanan eğitimcilerden, **E_6**, "bazen canlandırma kullanıyorum", derken,

E_9, ise şarkıyı "doğaçlama, olarak farklı vurgularla benim söylediğim, mesela "merhaba beklenen güne merhaba şarkısında" taklit etme yöntemine giderek, farklı şekillerde konuşuyorum onlar tekrarlıyor. Sözler ne ifade ediyorsa, hikâye anlatıyorum, dramatize ediyorum, öyküleştirerek, eserin hikâyesine de anlatarak, çalarak, ağlayarak vb.şekilde…" öğrettiğini ifade etmektedir.

Soruya yanıt veren eğitimcilerin neredeyse tamamının, şarkı öğretimine yönelik eğitsel oyun adı ve tanımı yapmamış olması, bu sürecin daha çok canlandırma, hikâyeleştirme, taklit etme vb. yöntem/teknikler aracılığıyla zaman zaman oyunlaştırıldığını düşündürmektedir.

Eldeki bulgular, çocuk korosu eğitimcilerinin, koro eğitiminin en temel ve önemli süreci olan şarkı öğretimine yönelik olarak eğitsel oyun kullanmadıkları hatta bu konuya bazı eğitimcilerin mesafeli yaklaştıkları şeklinde yorumlanabilir.

"Müziksel duyarlık geliştirme çalışmalarına yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Bu soruya verilen yanıtlara göre, 5 koro eğitimcisi (**E_4**, **E_{12}**, **E_{16}**, **E_{17}**, **E_{18}**) eğitsel oyun kullanmazken, 3 koro eğitimcisi (**E_1**, **E_2**, **E_9**) kısmen oyunlaştırmadan yararlanmakta, yalnızca 2 koro eğitimcisi (**E_5**, **E_{13}**) eğitsel oyun kullanmaktadır.

Bu soruya ilişkin eğitsel oyun kullanmayan eğitimcilerden bazıları (**E_{12}**, **E_{16}**, **E_{18}**), örnek kayıtlardan korolar dinlettiklerini belirtmektedirler. Oyunlaştırmadan yararlanan eğtimcilerden **E_1**, "koro burada izleyici ve bende bir oyuncu oluyorum, küçük bir tiyatro havasında geçiyor her şey. Her zaman çok gülüyorlar, çünkü hatalı

cümleleri her zaman vücudumla gösteriyorum." derken, **E_2**, "kaliteli müziklerle hayâl gücü çalışmaları" yaptırdığını belirtmektedir.

E_9, ise "…koroyu çalıştırma omurgasını, duyarlılık, hissetme üzerine kuruyorum. İşte bunu oyunlarla, öyküleştirmeyle, yaratıcılıklarıyla, beni, oradaki şefi hissetme, elimi takip edebilmeyle yapıyorum. Bazı şarkıları sadece el vuruşları, el çizgileri ile söyletiyorum. İnanılmaz takip ediyorlar, çünkü hissi gelişmiş oluyor." şeklinde ifade etmektedir.

Eğitsel oyun kullanan, **E_5** ise "bir solfej parçası okuyoruz. Ben piyanonun başında oluyorum. İçten ve dıştan okumayla ilgili bir oyun oynuyoruz. Çocuklar "hep birlikte parçaya başlıyoruz, ancak ben elimi piyanodan çektiğim anda siz de içinizden okumaya devem ederken sesinizle okumayı durdurun, tekrar elimi piyanoya koyduğum anda bakalım aynı yerde buluşabilecek miyiz?" şeklinde ifade etmektedir.

Elde edilen bulgular, çocuk korolarının eğitiminde, müziksel duyarlık geliştirme çalışmalarına yönelik olarak eğitsel oyun kullanımının çok az düzeyde olduğu, oyunlaştırmaların ise eğitimcilerin etkin, koronun edilgin olduğu bir anlayışla gerçekleştirildiği şeklinde yorumlanabilir.

"Koroda genel tutum ve davranış eğitimine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz."

Bu soruya ilişkin yanıtlara göre, çocuk korolarının eğitiminde, genel tutum ve davranış eğitimine yönelik olarak 5 koro eğitimcisi **(E_4, E_5, E_{13}, E_{17}, E_{18})** eğitsel oyun kullanmazken, 4 koro eğitimcisi **(E_1, E_2, E_9, E_{10})** kısmen oyunlaştırmadan yararlanmakta, yalnızca 1 koro eğitimcisi **(E_6)** bu süreçte eğitsel oyun kullanmaktadır.

Koroda genel tutum ve davranış eğitimine yönelik olarak kullanılan oyun örneklerine ilişkin yanıtlardan bazıları aşağıda sunulmuştur.

Eğitsel oyun kullanan tek eğitimci olan **E_6** , "olumsuz hareketler olursa o zaman şeflik oyunu oynuyoruz. Problem yaratan kişiyi 10 dakikalık koro şefi yapıyor ve hep beraber izliyoruz." demektedir.

Oyunlaştırmadan yararlandığı düşünülen eğitimcilerden **E_1** "özellikle küçüklere yönelik, doğru oturma, dik durma vb. davranışlar için; tam tersi şeyler istiyorum. Yani bence iki zıt noktayı hep doldurmak gerekiyor. Çünkü o zıt noktaya dokunduğu zaman, diğer zıt noktayı da tanımaya başlıyor." şeklinde görüş bildirirken,

> **E_{10}**, ise "koro disiplininde, aslında en çok sizi örnek alıyor öğrenci, model alıyor. Yaptığınız her davranışı model alıyor. Sizin orada karşıda duruşunuz, gösterdiğiniz tavrınız, her şey ona model oluyor. Örneğin disiplin derken bir sessizliği sağlamak; çünkü çocukların ilgisi çok kısa sürede dağılıyor. Bunu sağlamak ise, çok uzun süreli yani 20 dakika sürekli eğitsel çalışma değil de, 5-6 dakika araya bir espri katabilirsiniz, araya bir şey katabilirsiniz, bir örneklendirme katabilirsiniz. Çocukların ilgisini çekmek için -tabii ortamı gevşetmeden, sınıfın enerjisine göre- anlık bir şeyler yapmak lazım" demektedir.

Oyun ya da oyunlaştırmadan yararlanmayan eğitimcilerden, **E_{17}**, **"**Kurallar açıklanıyor ve kuralların gerekliliği üzerinde duruluyor, oyunlaştırma maalesef yok bu süreçte.**"** derken, **E_{18}** ise "Sevgi ortamı yaratmaya çabalıyoruz. Disiplinli ve sevgiye dayalı bir yaklaşımı esas alıyoruz." demektedir.

Eldeki bulgulara göre, genel tutum ve davranış eğitimine yönelik olarak koro eğitimcilerinin neredeyse tamamının eğitsel oyun kullanmadığı söylenebilir.

Yukarıda sergilenen ve yorumlanan bulgular ışığında, çocuk korolarının eğitiminde eğitimcilerin bir kısmının, zaman zaman doğaçlama oyunlaştırmalardan yararlandığı, bazı eğitimcilerin hiç oyun kullanmadığı, ancak çok az koro eğitimcisinin eğitsel oyun kullandığı söylenebilir.

Çocuk korolarının eğitiminde, eğitsel oyunlar yerine, oyunlaştırmalardan yararlanılan alt boyutlar, müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi-gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmaları-dil ve konuşma çalışmaları-ses üretme ve yayma sürecidir. Oyunlaştırmalardan en az yararlanılan alt boyutlar ise, şarkı öğretimi-genel tutum ve davranış eğitimi-müziksel duyarlılık geliştirme çalışmalarıdır. Oyun kullanmadığını belirten eğitimci sayısının en fazla olduğu boyutun "şarkı öğretimi" olması dikkat çekmektedir.

Bir önceki soruya göre "eğitsel oyun" kullandığını belirten 16 eğitimci olmasına karşın, koro eğitiminin farklı boyutlarına yönelik olarak uyguladıkları eğitsel oyunlardan örnekler vermeleri istenen eğitimcilerin büyük çoğunluğunun eğitsel oyun örnekleri vermemiş olması dikkat çekmektedir. Ayrıca, bazı eğitimcilerin oyun kullanımına karşı görüş bildirmeleri, koro eğitimcilerinin "eğitsel oyun" algısının sorgulanması gerektiğini düşündürmektedir. Eğitimcilerin eğitsel oyun kullanıp kullanmadıklarına ilişkin verdikleri yanıtların büyük çoğunlukla "evet" olması, eğitimcilerin, koro eğitimi sürecinde oyuna karşı olmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Ancak, uygulamadaki durumun, söylemle örtüşmediği düşünülmektedir.

Bazı eğitimcilerin zaman zaman ve sınırlı bir düzeyde de olsa yararlandığı oyunlaştırmaların ise ihtiyaca göre doğaçlama olarak gerçekleştirilmesinin yaygın yaklaşımdan kaynakladığı söylenebilir. Eldeki bulgular, koro eğitimcilerinin, hemen hepsinin, seçme/eleme yoluyla kurulan korolarla çalışmayı tercih ettiği, bu nedenle teknik çalışmalara odaklandığı ve eğitsel oyun kullanmaya gerek duymadığı şeklinde yorumlanabilir.

Buna karşın, seçilmiş öğrencilerle çocuk korosu çalıştırma konusunda uzun yıllar deneyime sahip olan, ancak çoğunlukla eğitsel oyun kullanmayan iki eğitimcinin, eğitsel oyun kullanımına ilişkin son derece olumlu görüş bildirmelerinin, araştırma sonuçları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Sizce, çocuk korosu üyelerinin ses alanları eğitim sürecinin başında yaşa göre nasıl bir görünüm sergilemektedir?

Çocuk korosu eğitimcilerinin, eğitim sürecinin başında çocuk korosu üyelerinin ses alanlarının yaşlara ilişkin nasıl bir görünüm sergilediğine yönelik görüşlerinde, farklılıklar kadar ortak noktalar da dikkat çekmektedir. Örneğin, koro eğitimi öncesi çocukların ses alanlarının dar olduğunu, eğitim ve yaşla bu alanın genişlediğini vurgulayan eğitimciler (**E_1**, **E_4**, **E_5**, **E_9**, **E_{12}**, **E_{13}**, **E_{14}**, **E_{18}**) çoğunluktadır. Bu eğitimcilerden bazılarının görüşleri aşağıda özetlenmiştir:

"Çocuklar, bir şarkıyı söylerken, aşağıdaki ya da yukarıdaki seslerin bazılarını söyleyemiyorlar; yani sesleri bir yerden mutlaka kırpılmış oluyor. Bir çocuğun, sesi iki

tarafı da doldurabiliyorsa; iyi bir korist olmaya adaydır bence. Ama genelde çok dar bir alanda söylüyorlar." (**E_1**)

Bu görüşe katılan **E_4**'e göre "küçük çocukların ses aralığı çok dar oluyor. Belki 3 belki de 5 ses. Yani sol'e kadar belki (Do3-Sol3 ya da Re3-La3), orta aralıkta ve genel olarak dar. Tabii ki istisnalar var, büyüdükçe gelişiyor sesler. Egzersiz yaparken Mi4'e kadar çıkabilenler var ama söyleyebildikleri yer daha dar."

"7 yaşındaki bir çocukta La3 bile yok, Sol3-Fa3-Mi3, hatta Re3 bile bazen bastırılıyor. Ancak bu üç ses arasında başlayıp ondan sonra genişletiyorum. Ses alıştırmaları, şarkılarla birlikte alt ve üst alanları geliştirecek egzersizler yaptıkça ses alanı genişliyor." (**E_5**)

"Bu aslında çocukluktan başlayan genel bir ülke sorunu. İlköğretimde şarkı öğretiminin azlığı, koroların olmayışı, ses alanını kapatan ve daraltan bir yapıyı getiriyor. Popüler müziklerde bir oktavı bile geçmeyen aralıklardaki şarkılar, toplumu işitsel olarak olumsuz etkiliyor. Çocuk korosu seçmelerinde, "yaşasın okulumuz" şarkısını 10 çocuktan 9'u maalesef karamsar ve kalın bir şekilde söylüyor ama o çocuğa hemen bir şeyler öğrettiğiniz zaman Re4'e çıkabiliyor**" (E_9)**

"Yaşı 9'dan küçük ise tizde La3-Sib3 en tiz sesler oluyor. Ancak bir koroda şarkı söylüyorsa bana hazır geliyor. Minikler korosundan, çocuk korosuna geçen öğrencilerde ise ince Do4-Re4'e rahat çıkıyor ama, dışarıdan gelen ve bir deneyimi olmayan çocuklarda ince Do4 çok zor çıkıyor.**"** (**E_{12}**)

"Genellikle çocuk küçükken ses aralığı dar, büyüdükçe gelişiyor. Elbette istisnalar olabilir. Çocuk Korosuna küçük yaşlarda katılan öğrencilerim ilk zamanlarda Si2 –Sol3 aralığında bir sese sahipken, çalışmaların ve büyümelerinin etkisiyle ses aralıklarının değiştiğini/geliştiğini gözlemliyoruz.**"** **(E_{14})**

"Eğitimden önce Re3-La3 beşlisinden başlayan, ancak zamanla yapılan teknik çalışmalarla ses alanının genişlediği bir görünüm mevcuttur.**"** **(E_{18})**

Eğitimcilere göre, koro eğitimi öncesinde, çocuk ses alanlarının yeterince gelişememesinin, alt ses alanında ve dar bir aralıkta kullanılmasının nedenleri farklı gerekçelere dayanmaktadır. Bu gerekçelerden bazıları aşağıdaki gibidir:

> "Bunun çeşitli nedenleri var. Konuşma dilimiz ve aile eğitimi bu konuda çok belirleyici. Türkiye'de genel olarak yüksek sesle konuşmak onaylanmaz. Bu nedenle konuşmaların çoğu çok renksiz ve "fıs fıs" bir konuşma tarzına dönüşüyor. Bazı çocukların sesleri, sürekli küçük konuşmaktan dolayı olması gerekenden daha az gelişiyor. Bazen de tam tersi, sinirli, isyancı ya da tek çocuk olan çocuk, şımartılan bir ortamda büyürse, sürekli bağırıyor, seste sorun yaşanıyor ve ses kısılıyor. Çocukların seslerinin gelişimindeki en önemli noktalardan biri de "taklit"tir. Kardeşinin, anne ya da babasının sesinde bir problem varsa, benzer sorunları çocuğun sesinde görebiliyoruz. Burada rejistırdan konuşuyoruz ama, ben rejistırın daralma nedenlerini sıralamak istiyorum. Hiç müzik eğitimi almayan çocukların büyük bir kısmı, evde, televizyon vb. bir yerden şarkı söylerken, sesini kontrol edemediği veya kulağıyla anlayamadığı için, şarkının başını doğru söyleyip gerisini tamamen yanlış bir şekilde tamamlayabiliyor. Daha da kötüsü çoğunlukla kendi kendini denetleyemediği için öyle söylemeye devam ediyor ve öyle öğreniyor. Bu "alışkanlık" nedeniyle, koro sınavlarında çocukların büyük kısmı şarkıları "yanlış" söylüyorlar. Ayrıca kreşlerde-yuvalarda-okullarda, şarkıları öğretenler çok dikkat etmeden, yanlış öğretiyorlarsa bu durum çocukta yerleşiyor. Bazı çocuklar gerçekten çok iyi söyleyebiliyor ancak bazılarında şarkıyı hiç anlayamıyorsunuz. Ama genelde dar bir rejistırda söylüyorlar" (**E_1**)

> "Çocukların eğitim sürecinin başında seslerini bilinçsizce ve yanlış kullandıklarını gözlemliyorum. Ayrıca konuşma sesleri ve şarkı söyleme sesleri arasında da farklılık dikkat çekmektedir" (**E_{11}**)

> "Okullarda özellikle, müzik derslerinde çocuk şarkılarına ya da şarkı söylemeye dair hiçbir şey yapılmıyor. Kaldı ki müzik ders kitaplarında çocuk şarkılarıyla ilgili hiç doğru örnek yok. Okul koroları parmakla sayılabilecek kadar az ya da var olan okul koroları daha çok şova yönelik çalışıyor. Bu görünümün sonucunda, çocukların ses sınırları her zaman için çok düşük. Konuşma, şarkı söylemeyle doğru orantılı bence. O yetenekleri de gelişemiyor ama hakkını vererek ders yapılan bir kreşten gelen çocuk, ilköğretimde de o alana yönelik oluyor ve çocuk korosunda da başarılı oluyor. Bazı kreşler gerçekten çok iyi, tekerlemeleri, çocuk şarkılarını öğretiyorlar" (**E_{12}**)

> "Çocuklar gördüklerini uyguluyorlar, üzerinde doğru mu yanlış mı diye sorgulama şansları olmayabiliyor. Bu süreçte çocuklar yanlış örnekleri kapabiliyor. Yanlış örnekler giderek çoğalıyor. Gerek çalıştığımız resmi kurumda, gerekse dernek bünyesinde çocuk korosu sınavları yaparken gözlemlediğimiz bir durum bu. Çocukların "konuşma tonları" genellikle yanlış. Çok daha pesten konuşuyorlar. Gençlik korosunda da benzer gözlemlerim var genel bir tembellik, dişleri açmadan, artikülasyona önem vermeden konuşma -bu da konuşma tonunu otomatik olarak aşağı indiriyor zaten-. Şarkı söyleme de özellikle popüler kültürden örnek aldıkları için, özellikle kızlarda, kendi tonunun çok aşağısında, sesini örterek, saklayarak, maskeleyerek, daha pes daha havalı özentilerle geliyorlar. Çocuk korosunda da hem konuşma tonu yanlışlığı, hem de rejistırlarının çok altında tonlarda şarkı söylemeye çalışan ve bunu tabii ki doğal olarak yapamadığı için sesine zarar veren çocuklar karşımıza geliyor. Eskiden arada tek tük çıkan bu tür örnekler, artık çok yaygın. Tabii ki bu durum, okulda müzik eğitimi "olmaması, eksik olması ya da yanlış olması" ile ilgili diye düşünüyorum. Ancak bunun dışında çok doğru örneklerle karşılaşmışsa, mesela kendi yaşıtlarımdan -amatör ya da profesyonel korolarda şarkı söyleyen- arkadaşlarımın çocuklarında bu durumla karşılaşmıyorum. Bu çocukların ortak

noktası doğru örnekleri dinliyorlar ve okullarındaki müzik eğitimi süreçleri de bu yönde doğru örneklerle şekilleniyor" (**E_{13}**)

Ayrıca, bir çocuk korosunda büyük yaş farklılıklarının olmaması gerektiğini (**E_2**), ses alanının sınıf öğretmenlerinin bilinçli yaklaşımlarına bağlı olarak değişebildiğini (**E_6**), solunum ve ses üretmeye yönelik çalışmalar yerleşene kadar çocuklarda ses kısıklığı olabildiğini (**E_8**) , çocukların yaşadıkları toplumsal-kültürel çevrenin ses kullanımı ve ses alanı üzerinde etkisinin yadsınmaması gerektiğini (**E_{10}**), eğitime başlamadan önce, bilinçsiz ve yanlış kullanım sonucu konuşma ve şarkı söyleme seslerinde farklılıklar oluşabildiğini (**E_{11}**) de belirtmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, eğitim sürecinin başında çocuk korosu üyelerinin ses alanlarının genelde daha dar olduğu, eğitim ve yaşla bu alanın genişlediği konusunda eğitimcilerin görüş birliği içinde olduğu söylenebilir. Bu durumun eğitsel, toplumsal ve kültürel nedenlerden kaynaklandığı konusunda uzlaşı içinde oldukları düşünülmektedir. Ancak, koro eğitimcilerinin, ses alanları hakkında görüş birliği içinde olmadıkları söylenebilir.

Gevşeme/rahatlama, ısınma ve solunum çalışmaları sürecinde sıkça kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz.

Gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmaları sürecine yönelikle sıkça kullanılan alıştırmalar arasında, esneme-gerinme ve çeşitli devinimler (**E_2**, **E_3**, **E_{10}**, **E_{13}**), oyunlaştırmalar (**E_6**, **E_8**, **E_9**, **E_{11}**, **E_{17}**), ve masaj (**E_9**, **E_{13}**) kullanan eğitimciler bulunmaktadır. Bu süreçte, aşamalı ve sıralı olarak önce fonasyonsuz, ardından fonasyonlu solunum çalışmalarını yapan eğitimciler (**E_3**, **E_4**, **E_{10}**, **E_{14}**) olduğu gibi bu alıştırmaları doğrudan ses-soluk-söz bağlantısına bağlayarak gerçekleştirenler de (**E_1**, **E_{12}**) vardır. Eğitimcilerin, bu çalışmalarda, kısa-orta-uzun, bağlı ve kesik solukları, farklı gürlük basamaklarında, düz veya değişen vurgularla, farklı hız ve dinamiklerde uyguladığı söylenebilir.

Eldeki bulgular ışığında, çocuk korosu eğitimcilerinin, gevşeme/rahatlama, ısınma ve solunum çalışmalarına yönelik olarak, Toplu Ses Eğitimi-1 (Saip Egüz), Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri (Suna Çevik) kaynaklarında yer alan

alıştırma/oyunlaştırmalardan seçtikleri veya kendi korolarına göre oluşturdukları alıştırmaları uyguladıkları, özellikle solunum çalışmalarına yönelik, soyut açıklamalardan çok, uygulamalı ve somut örneklerden yararlandıkları söylenebilir.

Çocuk koronuzda ses üretme ve yayma sürecinde kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz.

Ses üretme ve yayma alıştırmalarında, meyve adları veya öğrenci adları (**E_1**, **E_{11}**), "sum, mun, min, men, man" (**E_3**), "mom, bom ve dikkatlerini çekecek farklı hecelerle değiştirerek" (**E_4**), "hah, hoh, hih, heh" (**E_5**), "nan, non mom, möm" (**E_8**), "sim, sam, sum, süm" (**E_9**), nota adları, öğrenilecek şarkıdaki hece veya sözlerden seçilen vokaller" (**E_{11}**), "u, -m, -n" (**E_{12}**), "mim, mem ve si-mi-ne-mi-si-moooon di" (**E_{13}**), "yu, ya, si, sa" (**E_{17}**) gibi vokaller kullanılmaktadır. Bazı eğitimciler (**E_8**, **E_9**), ses üretme ve yayma sürecine bilinen bir şarkıyla başlarken, bir eğitimci (**E_1**) de, şarkılardan yararlanarak ses alıştırmaları ürettiğini belirtmektedir.

Eğitimciler tarafından, tek ses üzerinde rezonans çalışmaları, tek ses ile başlayıp daha sonra üç ve beş sese kadar ya da akor seslerinin 1-3-5. derecelerini kullanarak oluşturulan ses egzersizleri (**E_3**), 1-2-3-2-1 kalıbıyla başlayan, beşliye ve 1-3-5'e, ardından da sekizliye ulaşan, dizi alıştırmaları (**E_4**, **E_5**), atlamalı sesler yerine yakın aralıklı basit (2-3-2) ve inici (5-4-3-2-1) alıştırmalar (**E_9**, **E_{10}**), tek sesi tutma ve ondan sonra yarım yarım yukarı çıkarak, önce üçlüye, sonra beşliye giden alıştırmalar (**E_{12}**, **E_{17}**), üçlü aralık içinde -büyük grupta hemen ikisesli olarak- ünisona gidip, sonra yavaş yavaş bu üçlüler dörtlü ve beşli aralıklara oradan da atlamalı alıştırmalar (**E_{13}**, **E_{17}**) kullanılmaktadır.

Alıştırmalarda, genel olarak, önce kısa kesik (staccato) sonra bağlı (legato) sırasını izleyen eğitimciler (**E_1**, **E_4**, **E_5**, **E_8**) olduğu gibi, legatodan başlayıp, ardından staccato alıştırmalar yapan eğitimciler de (**E_{10}**, **E_{12}**, **E_{13}**, **E_{17}**) vardır.

Çocuk korolarına yönelik olarak gerçekleştirilen ses üretme ve yayma sürecine kapalı ağız alıştırmalarıyla başlayan iki eğitimci (**E_1**, **E_{13}**)vardır. Ancak **E_1**, bu tür alıştırmaların bazen bilinçsizce ve yararsız bir şekilde yapıldığını, bu nedenle de her zaman tercih etmediğini belirtmektedir.

Ses örnekleri verirken, La3'ten sonra falsetto'dan yararlanan **E_9**, izlediği bir alıştırma sırası olmadığını ve o anda yarattığını söylemiştir. Buna karşın, **E_{10}**, ses üretme ve yayma alıştırmalarını, çalışılacak eserlerdeki zorlukların çözümüne yönelik olarak plânladığını vurgulamıştır.

Koroda çocuk seslerini zorlayacak alıştırmalara özellikle yer vermediğini belirten **E_{14}**, çocuk sesinin doğal rengi ve pozisyonunu değiştirmeyecek bir anlayışla, doğal bir şekilde şarkı söylettiğini, önemli olanın temiz ve müzikal söylemek olduğunu belirtmektedir.

Ses üretme ve yayma sürecinde, sesin açılmasından çok, bedenin açılması, sesi üreten her organın açılması gerektiği (**E_{10}**), bu hedefe yönelik olarak, çalışılan güne, saate, seslere ve koroya göre değişebilecek sonsuz bir üretim olabileceği vurgulanmıştır (**E_1**, **E_{10}**).

Elde edilen bulgular ışığında, eğitimcilerin çocuk korosunda ses üretme ve yayma sürecine yönelik olarak uyguladıkları alıştırmalar ve yaklaşımların çeşitlik gösterdiği, sesli fonemlerin önüne ve/veya sonuna sessizler getirilerek söyleyişi kolaylaştıran alıştırmaların tercih edildiği, basitten karmaşığa (yakın aralıklardan, üçlü-beşli ve sekizliye, arpejlere, daha uzun yanaşık/atlamalı alıştırmalara) uzanan bir sıralamayla uygunladığı söylenebilir.

Çocuk koronuzda dil ve konuşma çalışmaları kapsamında kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz.

Eğitimcilerin, çocuk korolarına yönelik olarak dil ve konuşma çalışmaları kapsamında çeşitli alıştırmalar yaptıkları görülmektedir. Bu çalışmalara ilişkin olarak, öğrenilen şarkının sözleriyle konuşma, söyleme ve anlatım sorunlarını çözen eğitimciler (**E_3**, **E_5**, **E_9**, **E_{13}**, **E_{16}**, **E_{17}**) olduğu gibi, dil ve konuşma çalışmalarını tekerleme ve söz bütünleri yardımıyla gerçekleştiren eğitimciler de (**E_3**, **E_6**, **E_8**, **E_{10}**, **E_{12}**, **E_{17}**) vardır. Ayrıca, ses alıştırmalarında kullandıkları vokalleri bilinçli olarak değiştiren (**E_1**, **E_4**,), Nurhan Cangal'ın Atasözleri, Tekerleme ve Deyimler kitabı (**E_5**) ya da Saip Egüz'ün Toplu Ses Eğitimi-1 kitabından yararlanan (**E_{14}**) eğitimciler de bulunmaktadır.

Eldeki bulgulara göre, koro eğitimcilerinin, çocuk korolarının eğitiminde, dil ve konuşma çalışmalarına yönelik olarak, şarkıların sözlerinden, tekerleme, anlamlı-anlamsız söz bütünü gibi gereçlerden, çeşitli kaynak kitaplardan yararlandıkları söylenebilir.

Çocuk koronuzda müziksel işitme, okuma, yazma eğitimi kapsamında kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz.

Çocuk korosu eğitimcilerinin, müziksel işitme, okuma, yazma eğitimi konusunda yararlandığı kaynaklar arasında Muammer Sun'un Solfej-1 kitabı (**E_9**, **E_{12}**, **E_{13}**) ile Seksen Yılın En Güzel Okul Şarkıları Kitabı (**E_{12}**) sayılabilir. Ayrıca, farklı kaynaklardan, seviyeye uygun olarak yararlanan eğitimciler (**E_1**, **E_{13}**) olduğu gibi, öğrenilen şarkıları (**E_1**, **E_{13}**, **E_{16}**), müzik edebiyatından kesitleri (**E_{13}**), müziksel işitme-okuma-yazma gereci olarak kullanan (**E_1**, **E_{13}**, **E_{16}**), bu süreci kısmen oyunlaştırarak sunan (**E_6**, **E_{10}**, **E_{14}**) eğitimciler de vardır.

Eldeki bulgulara göre, çocuk korosu eğitimcilerinin, müziksel işitme, okuma, yazma eğitimine yönelik olarak farklı kaynaklardan, çeşitli yöntem ve tekniklerle yararlandığı, bu çalışmaların "müziksel yazma"dan çok "müziksel okuma ve işitme" odaklı olduğu söylenebilir.

Çocuk koronuzun dağarcığına şarkı seçerken, ölçütleriniz nelerdir?

Çocuk korosu eğitimcilerinin şarkı seçerken dikkat ettikleri başlıca ölçütler aşağıda sıralanmıştır.

Tablo 44. Koro Eğitimcilerinin Şarkı Seçme Ölçütleri

Eğitimciler	Yanıtlar	f
E_1, E_3, E_4, E_7, E_8, E_{10}, E_{13}, E_{14}, E_{17}, E_{18}	Çocukların beğenmesi/sevmesi/keyif alması	10
E_4, E_5, E_7, E_8, E_{10}, E_{12}, E_{13}, E_{17}	Şarkının ses sınırlarının çocuklara uygun olması	8
E_1, E_6, E_{10}, E_{13}	Koronun seviyesine uygun olması	4
E_4, E_9, E_{10}, E_{13}	Ne çok basit ne de çok zor, düzey geliştirici olması	4
E_8, E_{17}, E_{18}	Ezgisel olması	3
E_{17}, E_{18}	Tartımsal zenginliği olması	2
E_7, E_{18}	Ses-söz uyumunun (prozodi) olması	2
E_1, E_{13}	Türkçe olması	2
E_1, E_{18}	Eğitsel niteliği olması	2
E_5, E_9	Sevgi, dostluk, doğa, yurt, bayrak, Atatürk gibi iletileri olması	2
E_{11}, E_{12}	TRT Dağarı'nda yer alması	2

E: Eğitimci

Çocuk korosu eğitimcilerinin bazılarının aşağıdaki ölçütlere de dikkat ettiği anlaşılmaktadır.

- Müzikal güzelliğinin olması (E_4),
- Çocuğa göre yazılmış olması (E_5),
- Farklı çalgılarla eşliklendirilebilmesi (E_6),
- Tartımsal güçlük olmaması, hareketli/canlı olması (E_7),
- Eşlikli olması (E_8),
- Çabuk öğrenilebilmesi (E_9),
- Günün anlam ve önemine uygun olması (E_{11}),
- TRT ve Kültür Bakanlığı yarışmalarında ödül almış olması (E_{14}),
- Şarkının, "çocuk şarkısı" olarak biliniyor olması, söyleyen ve dinleyenlere göre olması, hiç seslendirilmemiş olması (E_{16}),
- Ezgisel yapısı-dokusunun sağlam olması, bedensel devinime uygun olması, taklit ya da yapmacık olmaması, özgün olması, konusunun çocuğa uygun olması, yeniden söyleme isteği uyandırması (E_{17}).

Eldeki bulgulara göre, çocuk korosu eğitimcilerinin, çocuklar tarafından sevilen, ses sınırları uygun, çok basit ya da çok zor olmayan ancak düzey geliştiren, ezgisel özelliği, tartımsal zenginliği, ses-söz uyumu ve eğitsel niteliği olan şarkıları seçtiği anlaşılmaktadır. Küçüklere yönelik şarkıların ağırlıklı olarak Türkçe seçilmesine özen gösterildiği, TRT Dağarı içinden bu niteliklere uygun şarkıların seçildiği de görülmektedir.

Ayrıca eğitimcilerin şarkı seçerken, çocuklara verilmesi gereken iletiler barındıran, müzikal güzelliği, eşliği olan, çabuk öğrenilen, hareketli-canlı, farklı çalgılarla eşliklendirilebilecek, çocuğa göre yazılmış olup çocuk şarkısı olarak kendini kanıtlayan, ezgisel dokusu sağlam, bedensel devinime uygun, çocuklarda yeniden söyleme isteği uyandıran nitelikte şarkılar aradığı düşünülmektedir. Eğitimcilerin bu nitelikteki şarkıları çeşitli kaynaklardan araştırarak kullandıkları söylenebilir.

Çocuk koronuzda şarkı öğretimi sürecindeki temel yaklaşım/yöntemleriniz nelerdir?

Tablo 44'e göre, eğitimcilerin şarkı öğretiminde, çocuk korosunun seviyesine ve çalışılan esere göre, kulaktan (notasız) ve notadan öğretim yöntemlerini kullandıkları görülmektedir. Ağırlıklı olarak notalı öğretim yöntemini kullanan eğitimciler (**E_1**, **E_{13}**, **E_{14}**, **E_{18}**) olduğu gibi, ağırlıklı olarak kulaktan (notasız) öğretim yöntemini kullanan eğitimciler (**E_6**, **E_7**, **E_{11}**) de vardır. Ayrıca, kulaktan ve notadan öğretim yöntemlerini karma olarak kullanan eğitimciler (**E_5**, **E_9**, **E_{12}**, **E_{17}**) ya da önce kulaktan ardından da notadan öğretim yöntemini kullanan eğitimciler (**E_3**, **E_{10}**) de bulunmaktadır. Yalnızca kulaktan öğretim yöntemini kullanan bir eğitimci (**E_4**) vardır.

Eldeki bulgulara göre, çocuk korolarının eğitiminde, koro eğitimcilerinin şarkı öğretirken yararlandıkları yöntemlerin en temel belirleyicisinin, koronun müziksel işitme-okuma-yazma seviyesi ve çalışılan şarkıların o seviyeye göre ne derece kolay ya da zor olduğudur. Bazı eğitimciler tarafından kulaktan öğretim yönteminin, notadan öğretime bir geçiş gibi görüldüğü, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun, duruma, seviyeye, koşullara göre her iki yöntemden de yararlandığı, ancak genel olarak, notadan öğretimin hedeflendiği söylenebilir.

Çocuk koronuzda uyguladığınız genel bir ders plânını, (günlük çalışma plânı) yaklaşık olarak dakikalandırılmış bir akışla belirtir misiniz?

Bu soruya verilen yanıtlara göre, çocuk korosu eğitimcilerinin uyguladıkları genel bir ders plânı üç temel aşamadan oluşmaktadır.

1. Isınma Çalışmaları
   a. Gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmaları
   b. Ses üretme ve yayma çalışmaları
   c. Dil ve konuşma çalışmaları
2. Müziksel işitme-okuma-yazma çalışmaları
3. Şarkı Öğretimi ve Dağarcık çalışmaları

Bazı eğitimciler ilk aşamayı iç içe uygularken, bazıları ise ikinci aşamayı uygulamamaktadır. Ancak eğitimcilerin tamamı üçüncü aşamaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. Eğitimcilerin her bir aşama için ayırdığı yaklaşık süreler aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır.

Koro eğitimcilerinin, ısınma süreci kapsamında yapılan gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum-ses üretme ve yayma-dil ve konuşma çalışmalarına en az 7 en çok 45 dakika, müziksel işitme-okuma-yazma çalışmalarına, en az 10 en çok 30 dakika, şarkı öğretimi ve dağarcık çalışmalarına ise en az 25 en çok 90 dakika ayırdığı söylenebilir. Her eğitimcinin haftalık çalışma sıklığı ve toplam çalışma süresi eşit değildir. Bu nedenle, ayrılan bu sürelerin eğitimciden eğitimciye, değişkenlik gösterebilecek yaklaşık süreler olduğu söylenebilir. Bununla birlikte en çok zaman ayrılan aşamanın şarkı öğretimi ve dağarcık çalışmaları olduğu görülmektedir. Bazı koro eğitimcilerinin, müziksel işitme-okuma ve yazma için yaklaşık zaman belirtmemiş olmaması, bu çalışmaların düzenli yapılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

4.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi

alan öğrencilerin, "**müziksel işitme"** davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin "**müziksel işitme"** davranışlarına ilişkin, erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla uygulanan "Müziksel İşitme Testi" öntest-sontest verileri üzerinde, tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA uygulanmıştır.

Öğrencilerin "Müziksel İşitme Testi" nden aldıkları öntest-sontest puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 45'de verilmiştir.

Tablo 45. "Müziksel İşitme Testi[66]"nden Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Öntest			Sontest		
Grup	N	X	S	N	X	S
Deney	35	19,29	2,88	35	22,20	2,70
Kontrol	35	19,69	2,75	35	19,40	2,90

Tablo 45'de görüldüğü gibi deney grubundaki öğrencilerin deney öncesi "Müziksel İşitme Testi" ortalama başarı puanı 19,29 iken, bu değer deney sonrasında 22,20 olmuştur. Kontrol grubundaki öğrencilerin, deney öncesi "Müziksel İşitme Testi" ortalama başarı puanı 19,69 iken, bu değer deney sonrasında 19,40 olmuştur.

Öntest puanlarından elde edilen bulgular, seçkisiz atama yöntemiyle oluşturulan deney ve kontrol gruplarının müziksel işitme düzeylerinin çok yakın olduğunu göstermektedir. Deney öncesinde beklenen bir durum olan bu bulguya göre, grupların "Müziksel İşitme Testi" öntest puanları bakımından denk oldukları söylenebilir.

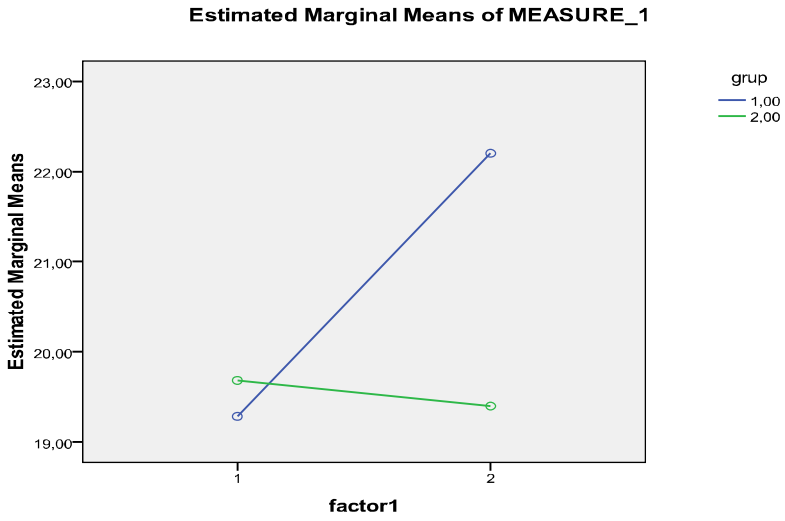
Deney sonrası, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin "Müziksel İşitme Testi"nden aldıkları sontest ortalama puanlarındaki değişime bakıldığında, deney grubunda yer alan öğrencilerin puanlarında gerçekleşen artışa karşın, kontrol

[66] Müziksel İşitme Testi, Gürgen (2008) tarafından geliştirilmiştir.

grubundaki öğrencilerin puanlarının yerinde kaldığı, hatta küçük de olsa bir düşüş gösterdiği görülmektedir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, öntest puanlarının standart sapma değerleri sırasıyla; 2,88 ve 2,75'dir. Uygulama sonrasında bu değerler sırasıyla 2,70 ve 2,90 şeklinde değişmiştir. Standart sapma değerlerinin her iki grupta da benzer olması, deney ve kontrol gruplarının puan dağılımlarında deney öncesi ve sonrası belirgin bir farklılık olmamasından kaynaklanmaktadır. Başka bir ifadeyle deney ve kontrol gruplarında bulunan öğrencilerin ön test ve son test puanları farklılaşmış olsada kendi grupları içindeki durumlarında büyük bir değişim gözlenmemiştir.

Aşağıda verilen Şekil 6 deney ve kontrol grubu arasındaki müziksel işitme testi farklılığına ilişkin bilgi sunmaktadır.

Şekil 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Müzik İşitme Testi Öntest-Sontest Farkı

Şekil 6'ya göre kontrol grubunda süreç sonunda düşüş görülürken, deney grubunda tersi gerçekleşmiş olup uygulama sonunda belirgin bir şekilde arttığı gözlenmektedir.

Deney öncesi ve sonrasında, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin "Müziksel İşitme Testi" ortalama puanlarındaki değişimin, birbirlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin iki faktörlü ANOVA sonuçları Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46. Müziksel İşitme Testi Öntest-Sontest Puanları ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Denekleraras ı	901,14	69			
Grup (Deney/Kontrol)	50,40	1	50,40	4,03	0,04
Hata	850,74	68	12,51		
Denekleriçi	370,01	69			
Ölçüm (Öntest/Sontest)	60,46	1	60,46	18,69	0,000
Grup*Ölçüm	**89,61**	**1**	**89,61**	**27,70**	**0,000**
Hata	219,94	68	3,23		
Toplam	1271,15	138			

P<.05

Tablo 46'ya göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, deney öncesi ve sonrası "Müziksel İşitme Testi" ortalama puanlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterdiği, başka bir ifadeyle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın uygulandığı deney grubu ve bu yaklaşımın uygulanmadığı kontrol grubundaki öğrencilerin tekrarlı ölçümler faktörlerinin, müziksel işitme davranışı üzerindeki ortak etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur [F(1,68) = 27,70, p<.05].

Elde edilen bu bulgu, çocuk korolarının eğitiminde eğitsel oyun kullanılıp kullanılmamasının, öğrencilerin müziksel işitme davranışlarını değiştirmede farklı etkilere sahip olduğunu göstermektedir. Çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, öğrencilerin müziksel işitme davranışlarını geliştirmede daha etkili olduğu söylenebilir.

4.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "**müziksel işitme-yineleme-söyleme"** davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin "**müziksel işitme-yineleme-söyleme"** davranışlarına ilişkin, erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla uygulanan "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"ndan elde ettikleri öntest-sontest puanları üzerinde, tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA uygulanmıştır.

Öğrencilerin, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"nun her bir alt bölümünden elde edilen öntest-sontest puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 47'de verilmiştir.

Tablo 47'ye göre deney öncesi, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"ndan aldıkları öntest puanları açısından belirgin bir fark olmadığı görülmektedir. Başka bir deyişle, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, müziksel işitme-yineleme-söyleme düzeylerinin, eğitim öncesinde birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"ndan aldıkları öntest-sontest puan ortalamaları da birbirine benzerdir. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, öntest-sontest puanlarındaki değişime, her bir boyut için ayrı ayrı bakıldığında; on alt boyutta (1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 10. 12. ve 13.) deney grubu lehine, iki alt boyutta (11. ve 14.) kontrol grubu lehine bir artış gerçekleştiği, iki alt boyutta (3. ve 9.) ise puan artışındaki değişimin hemen hemen eşit olduğu görülmektedir.

Tüm alt bölümler incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının standart sapma değerlerinin, hem kendi içinde, hem de birbirlerine kıyasla, benzer dağılımlara sahip olduğu görülmektedir.

"Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"na ait çok fazla alt bölüm olması nedeniyle, her bir alt bölüm için ayrı ayrı uygulanan, tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA testi sonuçları tablolaştırılmamıştır.

Tablo 47. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu'nda Yer Alan Alt Boyutlardan Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

		Öntest			Sontest		
	Gruplar	N	X	S	N	X	S
1.Alt Boyut	Deney	32	3,0625	2,41	32	5,5938	3,13
	Kontrol	32	2,8750	2,55	32	3,5313	2,75
2.Alt Boyut	Deney	32	7,81	4,66	32	11,31	4,74
	Kontrol	32	6,97	5,34	32	9,15	5,01
3.Alt Boyut	Deney	32	9,60	5,79	32	12,72	5,29
	Kontrol	32	8,44	5,40	32	11,31	6,04
4.Alt Boyut	Deney	32	8,47	6,26	32	12,84	7,59
	Kontrol	32	9,13	6,89	32	12,59	7,23
5.Alt Boyut	Deney	32	18,84	11,38	32	27,63	10,72
	Kontrol	32	15,69	10,06	32	21,69	9,95
6.Alt Boyut	Deney	32	37,60	5,27	32	42,31	4,36
	Kontrol	32	39,03	6,44	32	40,19	4,24
7.Alt Boyut	Deney	32	31,78	20,70	32	38,19	19,59
	Kontrol	32	33,78	18,94	32	33,97	21,32
8.Alt Boyut	Deney	32	28,16	14,52	32	34,38	13,83
	Kontrol	32	29,22	14,33	32	31,78	15,48
9.Alt Boyut	Deney	32	4,00	4,19	32	6,28	4,42
	Kontrol	32	3,44	3,61	32	5,84	4,53
10.Alt Boyut	Deney	32	4,34	7,16	32	7,94	8,66
	Kontrol	32	3,63	6,19	32	6,28	6,82
11.Alt Boyut	Deney	32	5,22	8,37	32	11,22	10,06
	Kontrol	32	4,31	7,81	32	11,47	10,27
12.Alt Boyut	Deney	32	9,56	9,51	32	13,97	9,89
	Kontrol	32	9,10	9,28	32	12,81	9,65
13.Alt Boyut	Deney	32	0,56	2,45	32	2,25	4,08
	Kontrol	32	1,13	3,10	32	2,75	4,45
14.Alt Boyut	Deney	32	3,59	2,84	32	3,91	3,18
	Kontrol	32	3,56	3,33	32	4,41	3,36

Elde edilen bulgulara göre, deney öncesi ve sonrasında, deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilere uygulanan, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"ndan elde edilen puanlardaki değişimin birbirinden anlamlı bir farklılık gösterdiği iki alt boyut (1. ve 6.) bulunurken, diğer on iki boyut için elde edilen değişimin anlamlı olmadığı söylenebilir. Buna karşın, her ne kadar istatistiksel olarak anlamsız da olsa, deney ve kontrol gruplarının, deney sonrasında gerekçeleşen, müziksel işitme-yineleme-söyleme davranışlarına ilişkin erişi düzeylerindeki değişimin, genel itibariyle deney grubu lehine olduğu ve bu durumun da grupta uygulanan eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımdan kaynaklandığı düşünülmektedir.

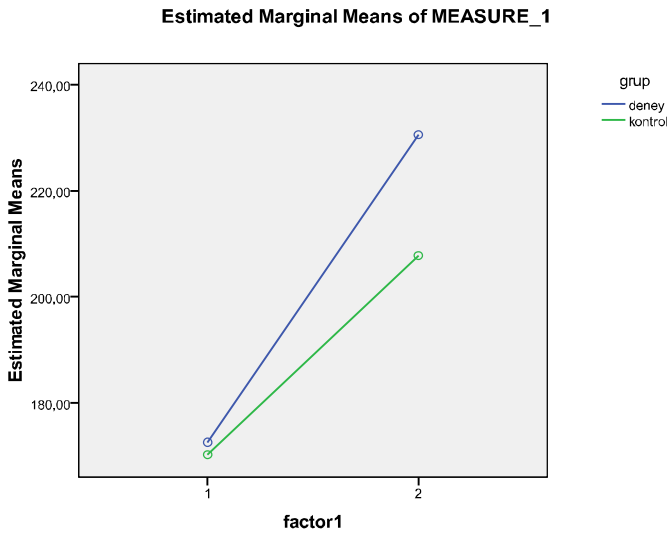
Öğrencilerin "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"nun bütününden aldıkları öntest-sontest ortalama puan ve standart sapma değerleri Tablo 48'de verilmiştir.

Tablo 48. Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu'nun Bütününden Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

	Öntest			Sontest		
Grup	N	X	S	N	X	S
Deney	32	172,59	83,56	32	230,53	91,14
Kontrol	32	170,28	83,29	32	207,78	89,88

Tablo 48'de görüldüğü gibi deney grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" ortalama puanı 172,59 iken, bu değer deney sonrasında 230,53 olmuştur. Kontrol grubu öğrencilerinin ise deney öncesi "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" ortalama puanı 170,28 iken, bu değer deney sonrasında 207,78 olmuştur. Her iki grubun, sontest puanlarının öntest puanlarına nazaran arttığı ve bu artışın, deney grubu lehine gerçekleştiği görülmektedir.

Her iki grup için öntest standart sapma değerleri incelendiğinde, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" puanlarının, ortalamadan uzaklık değerlerinin birbirine eşit olduğu söylenebilir. Benzer biçimde sontest standart sapma değerlerine göre, iki grubun puan dağılımları birbirinden belirgin biçimde farklılaşmamakla birlikte, önteste göre her iki grubun puanı da artarak birbirinden uzaklaşmıştır.

Şekil 7. Deney ve Kontrol Gruplarının Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu Öntest-Sontest Gelişim Farkı

Şekil 7'ye göre kontrol ve deney grubu öntest sonuçları birbirine oldukça yakınken süreç sonunda iki grupta da artış gözlenirken deney grubunda bu artış kontrol grubuna göre daha fazladır.

Yukarıdaki bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu"ndan elde ettikleri puanlardaki, deney öncesi ve sonrasında gözlenen değişmelerin, birbirlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin iki faktörlü ANOVA sonuçları Tablo 49'da verilmiştir.

Tablo 49. "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" Öntest-Sontest Puanları ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Denekleraras	879950,72	63			
Grup (Deney/Kontrol)	5025,03	1	5025,03	0,356	0,55
Hata	874925,69	62	14111,71		
Denekleriçi	14069,01	63			
Ölçüm (Öntest/Sontest)	72866,53	1	72866,53	70,06	0,000
Grup*Ölçüm	**3341,54**	**1**	**3341,54**	**3,21**	**0,078**
Hata	64487,94	61	1040,13		
Toplam	894019,73	126			

P<.05

Tablo 49'a göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerinin deney öncesi ve deney sonrasında, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" puanlarının birbirinden anlamlı bir farklılık göstermediği, başka bir ifadeyle, her iki grupta bulunan öğrencilerin aldıkları puanların tekrarlı ölçümler faktörlerinin, müziksel işitme-yineleme-söyleme davranışları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olmadığı görülmektedir [$F(1,63) = 3,21$, $p>.05$].

Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, "**müziksel işitme-yineleme-söyleme"** davranışlarına ilişkin düzeylerinin deney öncesinde hemen hemen eşit olduğu, farklı yaklaşımlarla aldıkları eğitim sonrasındaki erişi düzeylerinde ise deney grubu lehine bir değişimin gözlendiği ancak bu değişimin anlamlı olmadığı söylenebilir.

4.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, **"şarkı sesini kullanma"** davranışlarına ilişkin, hazırbulunuşluk ve erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, **"şarkı sesini kullanma"** davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla uygulanan "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nden elde ettikleri öntest-sontest puanları üzerinde, tekrarlı ölçümler için iki faktörlü ANOVA uygulanmıştır.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nden aldıkları öntest-sontest başarı puanlarının ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 'de verilmiştir.

Tablo 50. “Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği”nden Elde Edilen Öntest ve Sontest Puanlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Grup	Öntest			Sontest		
	N	X	S	N	X	S
Deney	32	2,81	0,80	32	3,52	0,70
Kontrol	32	2,89	0,72	32	3,28	0,72

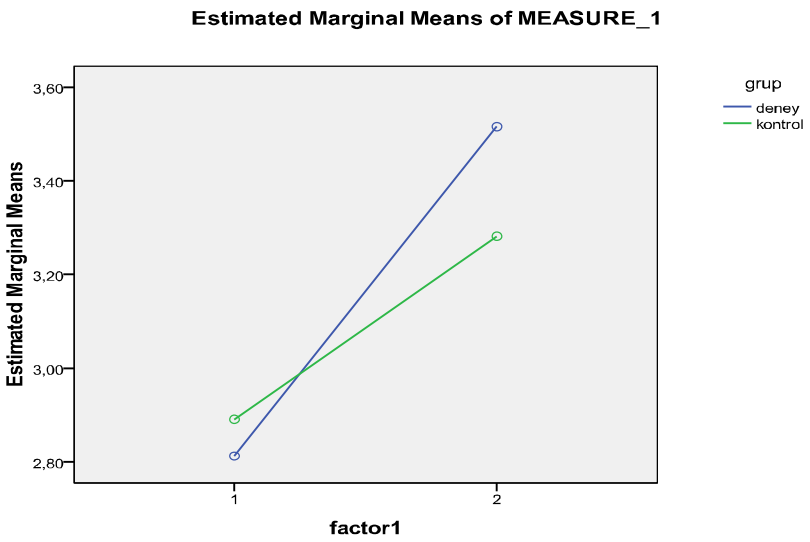
Tablo 50’de görüldüğü gibi deney grubu öğrencilerinin deney öncesi “Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği”nden elde ettikleri puanların ortalaması 2,81 iken, bu değer deney sonrasında 3,52 olmuştur. Kontrol grubu öğrencilerinin, deney öncesi “Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği”nden elde ettikleri puanların ortalaması 2,89 iken, bu değer deney sonrasında 3,28 olmuştur.

Öntest puanlarından elde edilen bulgular doğrultusunda yansız atama yöntemiyle oluşturulan deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, “şarkı sesini kullanma” davranışlarına ilişkin deney öncesinde birbirine çok yakın olduğu, hatta kontrol grubunun deney grubuna göre biraz daha önde olduğu söylenebilir.

Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın uygulandığı deney grubu öğrencilerinin, “Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği”nden aldıkları sontest puanları ortalamasının, yaygın olarak kullanılan yaklaşımın uygulandığı kontrol grubu öğrencilerinin aynı ölçekten aldıkları sontest puanları ortalamasına göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Ayrıca ölçekten elde edilen sontest puan ortalamalarının, öntest puan ortalamalarına göre de daha fazla artış gösterdiği grubun, deney grubu olduğu da söylenebilir.

Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, öntest puanlarının standart sapma değerleri sırasıyla; 0,80 ve 0,72’dir. Deney sonrasında bu değerler sırasıyla 0,70 ve 0,72 şeklinde değişmiştir. Her iki gruba ait puan dağılımları arasında belirgin bir farklılık bulunmamakla birlikte, kontrol grubu puan dağılımı, aynı kalırken, deney grubu puanlarının birbirine yaklaşarak arttığı görülmektedir.

Şekil 8. Deney ve Kontrol Gruplarının Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği Öntest-Sontest Gelişim Farkı

Şekil 8 incelendiğinde, kontrol grubu öntest sonuçları deney grubu öntest sonuçlarına göre daha yüksekken süreç sonunda, her iki grupta da artış gerçekleşmesine rağmen deney grubu sontest sonuçları kontrol grubu sontest sonuçlarından daha yüksektir. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin "şarkı sesini kullanma" davranışlarına ilişkin erişi düzeylerinde gözlenen olası değişmelerin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin iki faktörlü ANOVA sonuçları Tablo 51'de verilmiştir.

Tablo 51. "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" Öntest-Sontest Puanları ANOVA Sonuçları

Varyans Kaynağı	KT	Sd	KO	F	P
Denekleraras	63,01	63			
Grup (Deney/Kontrol)	0,20	1	0,20	0,19	0,00
Hata	62,81	62	1,02		
Denekleriçi	14,5	64			
Ölçüm (Öntest/Sontest)	9,57	1	9,57	143,03	0,000
Grup*Ölçüm	**0,78**	**1**	**0,78**	**11,68**	**0,001**
Hata	4,15	62	0,7		
Toplam	77,51	127			

P<.05

Tablo 51'e göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, deney öncesi ve deney sonrası "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nden elde ettikleri puan ortalamalarının birbirinden anlamlı farklılık gösterdiği, başka bir ifadeyle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın uygulandığı deney grubu ve bu yaklaşımın uygulanmadığı kontrol grubundaki öğrencilerin şarkı söyleme gelişimleri üzerinde gerçekleşen öntest ve sontest puanları farkı arasında gözlemlenen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur [$F(1,62) = 11,68$, $p<.05$].

Elde edilen bulgular, her iki grupta da, şarkı sesini kullanma davranışlarında gelişme olduğunu göstermektedir. Ancak eğitsel oyun kullanımının uygulandığı deney grubunda bu farkın, daha belirgin olduğu görülmektedir. Çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, öğrencilerin şarkı söyleme gelişimlerini arttırmada daha etkili olduğu söylenebilir.

4.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, **"bilişsel başarı"** düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Bu alt problemde, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, deneysel işlem sonucundaki, **"bilişsel başarı"** düzeyleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığının belirlenebilmesi amacıyla uygulanan "Bilişsel Başarı Testi"nden elde ettikleri toplam puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 52'de sunulmuştur.

Tablo 52. Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Bilişsel Başarı Testi Toplam Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Analiz Sonuçları

Gruplar	**N**	**X**	**S**	**Sd**	**t**	**p**
Deney	30	23,60	4,09	58	5,53	0,000*
Kontrol	30	18,56	2,84			

*p<0,05

Tablo 52'de görüldüğü gibi, deney grubu öğrencilerinin "Bilişsel Başarı Testi"nden aldıkları puan 23,60 iken, kontrol grubu öğrencilerinin aldıkları puan 18,56'dır. Bu değerlerin karşılaştırılmasına ilişkin analizler sonucunda, deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin "Bilişsel Başarı Testi", toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu görülmektedir ($t_{(58)}$= 5,53, p<0,05).

Her iki gruba ait ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde, deney grubundaki öğrencilerin (X= 23,60, S= 4,09) kontrol grubunda yer alan öğrencilere (X= 18,56, S=2,84) göre, "Bilişsel Başarı Testi"nden aldıkları sonuçlar bakımından daha başarılı oldukları söylenebilir.

Elde edilen bu bulguya göre, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, koro eğitimiyle hedeflenen bilişsel davranışları kazandırmada daha etkili olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 53. "Koro Derslerini Sevdin Mi? Neden?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri Ve Frekans Değerleri

Gruplar	Yanıtlar	f
Deney Grubu	Evet, çünkü çok eğlenceli.	26
	Evet, çünkü çok güzel şarkılar söylüyoruz.	5
	Evet, çünkü sesimi kullanamıyordum, şimdi güzel olduğunu öğrendim.	2
	Evet, çünkü oyunluydu.	2
	Evet, çünkü yeni şeyler öğrendik.	1
	Evet, çünkü eskiden katıldığım korolar çok sıkıcı geliyordu.	1
Kontrol Grubu	Evet, çünkü çok eğlenceliydi.	10
	Evet, çünkü şarkıları öğreniyorum.	6
	Evet, çok güzel şeyler öğrendim.	6
	Evet, çünkü ses tellerim gelişiyor.	5
	Evet.	3
	Evet, çünkü müzikle uğraşmayı seviyorum.	1
	Evet, çünkü konuşmam güzelleşti.	1

Yukarıdaki tablo incelendiğinde hem deney hem de kontrol grubu öğrencilerinin tamamının "evet" yanıtını verdiği fakat bu yanıtlara ilişkin nedenlerin değiştiği görülmektedir. Her iki grup öğrencilerinden gelen "evet, çünkü çok eğlenceli" yanıtına ait frekans değerlerine bakıldığında, deney grubunun sayıca oldukça üstün olduğu dikkat çekicidir. Yanı sıra deney grubu öğrencilerinden gelen "Evet, çünkü eskiden katıldığım korolar çok sıkıcı geliyordu." cümlesi eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda verilen eğitimin öğrenci görüşlerine yansıması bakımından oldukça önemlidir. Tablo 51'e ek olarak, deney grubu öğrencilerinden BS'nin "Evet sevdim çünkü hem oyunlu hem notalı" ile BA'nın verdiği "Bayıldım. Koroya katılmak için çok heveslenmiştim, çok eğlenceli." yanıtlarının da bu yaklaşımının hem eğlenceli hem eğitici hem de motive edici olması yönünü vurguladığı düşünülmektedir.

Tablo 54. "Koro Dersleri Sayesinde Neler Öğrendiğini Düşünüyorsun? Kısaca Açıklar Mısın?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri

Gruplar	**Yanıtlar**	**f**
Deney Grubu	Şarkıları	13
	Oyunları	11
	Notaları, tartım ve ritmi	11
	Doğru ve güzel şarkı söylemeyi	10
	Sesimi nasıl kullanmam gerektiğini	3
	Bu derste eğlenmeyi	2
	Güzel konuşmayı	2
Kontrol Grubu	Şarkıları	20
	Notaları, tartım ve ritmi	11
	Sesimin güzelleşebildiğini	4
	Doğru ve güzel şarkı söylemeyi	3

Tablo 54 incelendiğinde deney ve kontrol grubu öğrencilerinin benzer yanıtlar verdiği fakat deney grubu öğrencilerinden kontrol grubu öğrencilerine göre daha çeşitli yanıtlar alındığı görülmektedir. Kontrol grubu öğrencilerinden hiç biri "oyun" yanıtını vermezken bu yanıt deney grubu öğrencilerince azımsanmayacak oranda ifade edilmiştir. Yanı sıra deney grubu öğrencilerince dersin eğlenceli geçtiği ve ders esnasında güzel konuşmayı öğrendiklerini belirtmeleri ile kontrol grubu öğrencilerinin

deney grubu öğrencilerine göre daha yoğun olarak şarkıları öğrendiklerini belirtmeleri oldukça dikkat çekicidir.

Tablo 55. "Koro Dersleri Sence Nasıl Geçti? Kısaca Açıklar Mısın?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri

Gruplar	**Yanıtlar**	**f**
Deney Grubu	Çok eğlenceli/eğlenerek geçti.	21
	Çok güzel geçti.	20
	Şarkılar söyleyip, oyunlar oynadık.	5
	Yeni şeyler öğrendik.	5
	Süper ve hızlı.	1
Kontrol Grubu	Çok güzel geçti.	23
	Çok eğlenceli geçti.	6
	Harika.	2
	Çok şey öğrendik.	5
	Öğretmen bize hiç kızmadı, o yüzden dersi dinledik.	1
	İyi geçti, çünkü öğretmen çok iyi kalpliydi	1

Tablo 55'de sunulan deney ve kontrol grubu öğrencilerinin verdiği yanıtlar incelendiğinde her iki grubun oldukça olumlu yanıtlar verdiği görülmektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin, dersin uygulayıcıları olan öğretmenere vurgu yaptığı, deney grubunun ise daha çok sürece yönelik yanıtlar verdiği görülmektedir. Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın hedefleri doğrultusunda deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha yoğun olarak eğlendiklerini ifade etmeleri ise çalışma açısından oldukça dikkat çekicidir.

Tablo 56. "Koro Derslerinde En Çok Hangi Etkinliklerde Daha Mutlu Oldun?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri

Gruplar	Yanıtlar	f
Deney Grubu	Oyun oynarken/oyunlarda	20
	Şarkılarda	16
	Hepsinde/her şeyde	8
	Tartımlarda	1
	Notalarda	1
Kontrol Grubu	Şarkılarda	20
	Tartımlarda	6
	Hepsinde	5
	Notalarda	3
	Ses Alıştırmasında	1

Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımla, öğrencilerin oyunlarla eğlenirken öğrenmelerinin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Tablo 56'da görüldüğü gibi, deney grubu öğrencilerinin hemen hemen hepsinin "koro derslerinde en çok hangi etkinliklerde mutlu oldun" sorusuna "oyun oynarken/oyunlarda" yanıtını vermesinin çalışma bakımından oldukça anlamlı olduğu düşünülmektedir.

Tablo 57. "Koro Derslerini Daha Sık Yapmak İster Misin?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri

Gruplar	Yanıtlar	f
Deney Grubu	Evet.	28
	Evet, her gün olmasını isterim.	3
	Evet, keşke hiç bitmeseydi.	1
	Mutlaka, mutluluktan uçacağımı söyleyebilirim.	1
Kontrol Grubu	Evet.	25
	Bazen evet.	1
	Hayır. Çünkü çok yoruldum ve başka etkinliklere katılmak istiyorum.	1

Tablo 57 incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha istekli oldukları dikkat çekmektedir. Özellikle de deney grubu öğrencilerinin "evet" yanıtına ek olarak "her gün olmasını isterdim", "keşke hiç bitmeseydi" ve "mutluluktan uçacağımı söyleyebilirim" cümlelerini kurmaları, eğitim sürecine ilişkin olumlu düşünceler içinde olduklarının göstergesi olarak ele alınabilir. Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın öğrencilerin çocuk koroları eğitimine ilişkin duygu durumunu olumlu yönde etkilemesi bakımından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Tablo 58. "Okul Dışından Bir Arkadaşına Koro Derslerimizle İlgili Bir Mektup Göndermek İsteseydin Neler Yazardın?" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri

Gruplar	**Yanıtlar**	**f**
Deney Grubu	Çok eğleniyoruz	14
	Burada olmanı isterdim	13
	Çok güzel şeyler öğrendik	9
	Derslerimiz çok güzel geçiyor	8
Kontrol Grubu	Koro dersine katılmanı isterdim	12
	Çok eğlenceli	9
	Çok güzel bir ders	9
	Sen koro dersi gördün mü?	2

Tablo 58 incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin daha çok "çok eğleniyoruz" ve arkadaşlarının kendi girdikleri dersi almalarına ilişkin "Burada olmanı isterdim" yanıtlarını verdikleri, kontrol grubununsa koro dersine ilişkin "Koro dersine katılmanı isterdim" ile "Çok eğlenceli" yanıtlarını verdikleri görülmektedir. Öğrencilerin eğlendiklerini içeren yanıtların kontrol grubuna göre deney grubunda daha fazla görülmesi ve deney grubunda öğrenmeye dair yanıtların bulunması oldukça dikkat çekicidir.

Tablo 59. “Koro ile İlgili Aklına Gelen İlk 5 Maddeyi Yazar Mısın?” Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri Ve Frekans Değerleri

Deney Grubu	**f**	**Kontrol Grubu**	**f**
Şarkılar	**32**	Şarkılar	**22**
Oyunlar	**29**	Topluluk/Büyük Grup	**16**
Topluluk/Grup çalışması	**14**	Tartımlar/Ritimler	**14**
Eğlence/Eğlenmek	**12**	Müzik	**13**
Tartımlar/Ritimler	**10**	Notalar	**10**
Çalgılar	**7**	Ses Alıştırmaları	**7**
Müzik	**9**	Ses	**6**
Notalar	**9**	Çalgılar	**6**
Sesimizi İyi Kullanmak	**7**	Solunum Alıştırmaları	**5**
Konser	**6**	Eğlence	**4**
Gülmek	**5**	Piyano	**4**
Dans/Hareket	**4**	Güzel Ses	**3**
Ses Alıştırmaları	**3**		
Mutluluk/Sevinç	**3**		
Piyano	**3**		

Tablo 59’a ek olarak deney grubu öğrencilerince sadece bir defa ifade edilmiş olan yanıtlar; “bilgi, dizek, kurallara uymak, sabır, sevmek, sol anahtarı, söz konusu Atilla ve Çiğdem öğretmen ise eğlenmek, vurgular” şeklindeyken kontrol grubu öğrencilerince sadece bir defa ifade edilmiş olan yanıtlar; “adamların birleşerek bir ses kümesi oluşturması, çalışmalar, çocuklar, gelişim, hareketler, işaretler, konser, koroya gelmek, sahne, sevgi, uzun çalışma, yazı tahtası, yüksek ve alçak ses, gelişim, koroya gelmek, işaretler, hareketler, çocuklar, süre, çalışmalar, adamların birleşerek bir ses kümesi oluşturması” şeklindedir. “Şarkılar” her iki grup için de en çok tekrar edilen yanıt olurken genel olarak her iki grubun verdiği yanıtların paralellik gösterdiği söylenebilir. Kontrol grubunda hiç görülmeyen “oyunlar” yanıtı deney grubunda en çok ikinci tekrar edilen yanıt olurken “eğlence/eğlenmek” yanıtı deney grubunda kontrol grubuna göre çok daha fazla tekrar edilmiştir. Karşılaşılan bu farklılığın eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımdan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Tablo 60. "Koro Derslerinde En Çok İlgini Çeken ve Beğendiğin Etkinlikler Neler Oldu? Sıralayarak Yazar Mısın" Sorusuna İlişkin Öğrenci Görüşleri ve Frekans Değerleri

Etkinlik Adı (Deney Grubu)	***f (n=33)***	**Etkinlik Adı (Kontrol Grubu)**	***f (n=27)***
Oyunlar	*30*	Şarkılar	*25*
Şarkılar	*26*	Tartımlar	*18*
Tartımlar	*7*	Ses Alıştırmaları	*12*
Notalar	*3*	Notalar	*11*
Hepsi	*2*	Solunum Alıştırmaları	*7*
Resim Yapma	*2*	Hepsi	*2*
Ses Isıtma	*1*		

Deney grubundaki öğrencilerin, ilgilerini en çok çeken ve beğendikleri etkinlikler, "oyunlar" ve "şarkılar"dır. Bu etkinliklerden "oyunlar", sınıfın neredeyse tamamının, "şarkılar" ise sınıfın büyük çoğunluğunun beğendiği etkinlikler olarak görülmektedir. "Tartımlar"ın deney grubu öğrencilerinin bir kısmı tarafından beğenilen bir etkinlik olmasına karşın, "notalar", "hepsi (etkinliklerin tamamı)", "resim yapma" ve "ses ısıtma" etkinliklerinin çok az öğrenci tarafından beğenilen etkinlikler arasında yazıldığı görülmektedir.

Kontrol grubundaki öğrencilerin, ilgilerini en çok çeken ve beğendikleri etkinlikler ise, "şarkılar" ve "tartımlar"dır. Bu etkinliklerden "şarkılar" sınıfın neredeyse tamamının, "tartımlar"ın ise sınıfın yarıdan fazlasının beğendiği etkinlikler olarak görülmektedir. "Ses alıştırmaları", "notalar" ve "solunum alıştırmaları"nın deney grubu öğrencilerinin bir kısmı tarafından beğenilen etkinlikler arasında olduğu, buna karşın koro eğitimi kapsamındaki etkinliklerin "hepsi"ni beğenenlerin sayısının çok az olduğu görülmektedir.

Deney grubundaki öğrencilerin soruya ilişkin yanıtları, kontrol grubundaki öğrencilerin yanıtlarına göre daha uzun cümleler ve somut ifadelerden oluşmaktadır. Bu

cümlelerde geçen “oyun” ve “şarkı”lar aşağıda sıralanmıştır. Kontrol grubundaki öğrenciler ise somut bir örnek vermemişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, koro eğitimi sürecinde ilgilerini çeken ve beğendikleri tek ortak etkinlik “şarkılar”dır.

Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, koro eğitimi sürecinde gerçekleştirilen etkinliklerin “hepsi”ne ilgi duyma ve beğenme frekansları oldukça az ve birbirine eşit görünmektedir. Her iki grubun verdikleri yanıtlar karşılaştırıldığında, “şarkılar” ve “oyun” ifadelerinin neredeyse tüm deney grubu tarafından ilgi çeken ve beğenilen etkinlikler olarak yazılmasına karşın, kontrol grubunda “şarkılar” dışındaki diğer ifadelerin öğrencilerin ancak yarısının ilgisini çeken ve beğendiği etkinlikler olduğu söylenebilir.

Çocuk korolarının eğitiminde yaygın olarak kullanılan mevcut yaklaşıma kıyasla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, koro eğitimi kapsamındaki etkinliklerin “hepsi”ne, daha fazla öğrencinin ilgi duymasını ve beğenmesini sağladığı düşünülmektedir.

BÖLÜM V
SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde, araştırma bulgularından elde edilen sonuçlar sıralanmış bu sonuçlara ilişkin önerilere yer verilmiştir.

5.1.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

"Koro eğitimcilerinin çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullandıkları yaklaşımlar ile eğitsel oyun kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?" alt probleminin yanıtlanabilmesi için, "Çocuk Korosu Eğitimcisi Görüşme Formu" aracılığıyla elde edilen bulgu ve yorumlara ilişkin sonuçlar birleştirilerek aşağıda verilmiştir.

- Görüşme yapılan koro eğitimcilerinin büyük çoğunluğunun (14), seçme/eleme yapmadan çocuk korosu oluşturulabileceğini belirttikleri görülmüş, ancak bu eğitimcilerin neredeyse tamamının (17) çalıştırdıkları koroları seçme/eleme ile oluşturdukları saptanmıştır. Seçme/eleme sürecini farklı ölçütlere göre değerlendiren tüm eğitimcilerin, şarkı sesini kullanma davranışının ölçülmesi konusunda uzlaşı içinde oldukları saptanmıştır. Araştırma kapsamındaki koro eğitimcilerinin büyük çoğunluğunun, seçme/eleme yapmadan koro kurulabileceği görüşüne sahip olmasına karşın, neredeyse tamamının, bu tür koroları çalıştırmıyor oluşu ya da bu tür koro yapılanmalarından yararlanmamaları çelişkili gibi görünmekle birlikte, bu yaklaşımın yaygın olarak kabul gördüğü ve kullanıldığı sonucuna varılmıştır.

- Koro eğitimcilerinin 13'ünün yardımcı eğitimcilerle çalıştığı, 14'ünün ise çalıştırdıkları korolardaki tek asıl eğitimci oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Koro eğitimcilerinin, çalıştırdıkları korolarda üye sayısının 30-40 aralığından daha az olmamasına dikkat ettikleri belirlenmiştir. Eğitimcilerin büyük

çoğunluğunun, ideal koro üyesi sayısının 40 ve üstü olması konusunda görüş birliği içinde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

- Çocuk korosu eğitimcilerinin yarıdan fazlasının, korolarına haftada iki kez ve her bir çalışma için de en az 120 dakika eğitim verdiği, ancak ideal bir çocuk korosunun daha fazla çalışması gerektiğini öngördükleri belirlenmiştir. Eğitimcilerin büyük çoğunluğu, çocuk korolarının haftada 2, bir kısmı da haftada 3-4 kez çalışması gerektiğini, her bir çalışma için ayrılan sürenin ise 120 dakika ve üstünde olmasını istediği sonucuna varılmıştır.

- Şarkı öğretiminde aktarım konusuna ilişkin eldeki bulgular ışığında çocuk korosu eğitimcilerinin farklı görüşlere sahip oldukları, bu görüşlerini oldukça çeşitli gerekçelere dayandırarak desteklemeye çalıştıkları ve görüş birliği içinde olmadıkları sonucuna varılmıştır.

- Çocuk korosu eğitimcilerinin büyük çoğunluğu (16) eğitsel oyun kullandığını belirtmesine rağmen, çok az eğitimcinin (5) eğitsel oyun kullandığı belirlenmiştir. Eğitsel oyun kullandığı saptanan eğitimcilerin hiç birinin, koro eğitimi kapsamındaki alt boyutların tümüne ya da çoğunluğuna yönelik olarak eğitsel oyun kullanmadığı saptanmıştır. Elde edilen bulgulardan, koro eğitimcilerinin, koro eğitimi kapsamındaki uygulamaları ve eğitsel oyun kullanım durumlarına ilişkin sonuçlar aşağıda sıralanmıştır:

- Gevşeme, rahatlama, ısınma ve solunum çalışmalarına yönelik olarak koro eğitimcilerinin soyut açıklamalardan çok, uygulamalı somut örneklerden yararlandığı, ancak 18 eğitimciden yalnızca 2 eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı saptanmıştır.

- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimine yönelik olarak, "müziksel yazma"dan çok "müziksel okuma ve işitme" odaklı çalışmalar yürütüldüğü, bu amaçla farklı kaynaklardan, çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanıldığı ancak yalnızca 1 eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı belirlenmiştir.

- Ses üretme ve yayma sürecine yönelik olarak, uygulanan alıştırmaların ve kullanılan yaklaşımların çeşitlilik gösterdiği belirlenmiş, 1 eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı görülmüştür.

- Dil ve konuşma çalışmalarına yönelik olarak, şarkıların sözlerinden, tekerleme, anlamlı-anlamsız söz bütünü gibi gereçlerden, çeşitli kaynak kitaplardan yararlanıldığı ve 2 eğitimcinin eğitsel oyun kullandığı saptanmıştır.

- Şarkı öğretimine yönelik olarak, eğitsel oyun kullanan eğitimci olmadığı, hatta bazı eğitimcilerin, şarkı öğretiminde oyun kullanımına mesafeli yaklaştığı görülmüştür.

- Müziksel duyarlık geliştirme çalışmalarına yönelik eğitsel oyun kullanan 1 eğitimci olduğu saptanmıştır.

- Genel tutum ve davranış eğitimine, yönelik olarak eğitsel oyun kullanan 1 eğitimci olduğu görülmüştür.

- Eğitim öncesinde, çocuk korosu üyelerinin ses alanlarının genelde daha dar olduğu, eğitim ve yaşla bu alanın genişlediği konusunda eğitimcilerin görüş birliği içinde olduğu saptanmıştır. Ancak, koro eğitimcilerinin, çocukların ses alanlarına ilişkin olarak görüş birliği içinde olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- Çocuk korosu eğitimcilerinin, çocuklar tarafından sevilen, ses sınırları uygun, çok basit/çok zor olmayan ancak düzey geliştiren, ezgisel özelliği, tartımsal zenginliği, ses-söz uyumu ve eğitsel niteliği olan şarkıları seçtiği, küçüklere yönelik şarkıların ağırlıklı olarak Türkçe (anadilde) olduğu görülmüştür. Ayrıca eğitimcilerin şarkı seçerken, çocuklara verilmesi gereken iletiler barındıran, müzikal güzelliği, eşliği olan, çabuk öğrenilen, hareketli-canlı, farklı çalgılarla eşliklendirilebilecek, çocuğa göre yazılmış olup çocuk şarkısı olarak kendini kanıtlayan, ezgisel dokusu sağlam, bedensel devinime uygun,

çocuklarda yeniden söyleme isteği uyandıran nitelikte şarkılar aradığı da saptanmıştır.

- Çocuk korolarının eğitiminde, koro eğitimcilerinin şarkı öğretirken yararlandıkları yöntemlerin en temel belirleyicisinin, koronun müziksel işitme-okuma-yazma seviyesi ve çalışılan şarkıların o seviyeye göre ne derece kolay ya da zor olduğudur. Bazı eğitimciler tarafından kulaktan öğretim yönteminin, notadan öğretime bir geçiş gibi görüldüğü, eğitimcilerin büyük çoğunluğunun, duruma, seviyeye, koşullara göre her iki yöntemden de yararlandığı, ancak genel olarak, notadan öğretimin hedeflendiği görülmüştür.

- Koro eğitimcilerinin, ısınma süreci kapsamında yapılan gevşeme, rahatlama, ısınma-solunum-ses üretme yayma-dil konuşma çalışmalarına en az 7 en çok 45 dakika, müziksel işitme-okuma-yazma çalışmalarına, en az 10 en çok 30 dakika, şarkı öğretimi ve dağarcık çalışmalarına ise en az 25 en çok 90 dakika ayırdığı belirlenmiştir. Koro eğitiminde belirlenen hedeflere göre değişim gösteren ve koro eğitimcileri tarafından öngörülen çalışma sıklığı ve toplam çalışma süresi eşit değildir. Bu nedenle, saptanan sürelerin eğitimciden eğitimciye, değişkenlik gösterebilecek yaklaşık süreler olduğu görülmüştür. Eğitim sürecinde en çok zaman ayrılan aşamanın şarkı öğretimi ve dağarcık çalışmaları olduğu belirlenmiş, bazı koro eğitimcilerinin, müziksel işitme-okuma-yazmaya yönelik çalışmaları düzenli yapmadığı sonucuna varılmıştır.

5.1.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

"Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "müziksel işitme" davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" alt probleminin yanıtlanabilmesi amacıyla Gürgen'in (2008) "Müziksel İşitme Testi" uygulanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, deney öncesi ve sonrası ortalama puanlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterdiği

saptanmıştır. Başka bir ifadeyle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın uygulandığı deney grubu ve bu yaklaşımın uygulanmadığı kontrol grubundaki öğrencilerin tekrarlı ölçümler faktörlerinin, müziksel işitme davranışı üzerindeki ortak etkilerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

Çocuk korolarının eğitiminde eğitsel oyun kullanılıp kullanılmamasının, öğrencilerin müziksel işitme davranışlarını değiştirmede farklı etkilere sahip olduğu görülmüştür. Çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, öğrencilerin müziksel işitme davranışlarını geliştirmede daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

"Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "müziksel işitme-yineleme-söyleme" davranışlarına ilişkin erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" alt probleminin yanıtlanabilmesi amacıyla "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" uygulanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, deney öncesi ve deney sonrasında, "Müziksel İşitme-Yineleme-Söyleme Formu" puanlarının birbirinden anlamlı bir farklılık göstermediği, başka bir ifadeyle, her iki grupta bulunan öğrencilerin aldıkları puanların tekrarlı ölçümler faktörlerinin, müziksel işitme-yineleme-söyleme davranışları üzerindeki ortak etkilerinin anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin, müziksel işitme-yineleme-söyleme davranışlarına ilişkin düzeylerinin deney öncesinde hemen hemen eşit olduğu, farklı yaklaşımlarla aldıkları eğitim sonrasındaki erişi düzeylerinde ise deney grubu lehine bir değişimin gözlendiği ancak bu değişimin anlamlı olmadığı saptanmıştır.

5.1.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

"Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "şarkı sesini kullanma" davranışlarına ilişkin, hazırbulunuşluk ve erişi düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" alt probleminin yanıtlanabilmesi amacıyla "Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği" uygulanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin, deney öncesi ve sonrasında elde ettikleri puan ortalamalarının birbirinden anlamlı farklılık gösterdiği, başka bir ifadeyle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın uygulandığı deney grubu ve bu yaklaşımın uygulanmadığı kontrol grubundaki öğrencilerin şarkı söyleme gelişimleri üzerinde gerçekleşen öntest ve sontest puanları farkı arasında gözlemlenen farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur.

Farklı iki yaklaşımla eğitim verilen, her iki grupta da, şarkı sesini kullanma davranışlarında gelişme olduğu, ancak eğitsel oyun kullanımının uygulandığı deney grubunda bu farkın, daha belirgin olduğu saptanmıştır. Çocuk korolarının eğitiminde; yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, öğrencilerin şarkı söyleme gelişimlerini arttırmada daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

"Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "bilişsel başarı" düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?" alt probleminin yanıtlanabilmesi amacıyla "Bilişsel Başarı Testi" uygulanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin "Bilişsel Başarı Testi", toplam puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunduğu belirlenmiştir.

Her iki gruba ait ortalama ve standart sapma değerleri incelendiğinde, deney grubundaki öğrencilerin (X= 23,60, S= 4,09) kontrol grubunda yer alan öğrencilere (X= 18,56, S=2,84) göre, "Bilişsel Başarı Testi"nden aldıkları sonuçlar bakımından daha başarılı oldukları görülmüştür. Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, koro eğitimiyle hedeflenen bilişsel davranışları kazandırmada daha etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

5.1.6. Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

"Yaygın olarak kullanılan yaklaşımlar çerçevesinde koro eğitimi alan öğrencilerle, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım doğrultusunda koro eğitimi alan öğrencilerin, "eğitim sürecine ilişkin görüşleri" nelerdir?" alt probleminin yanıtlanabilmesi amacıyla "Öğrenci Görüşleri Alma Formu" uygulanmıştır.

Elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar aşağıda sıralanmıştır.

- Çocuk korolarının eğitiminde, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, koro eğitiminin, öğrenciler tarafından daha eğlenceli bulunmasını sağladığı saptanmıştır.

- Her iki yaklaşımla koro eğitimi alan öğrencilerin, eğitim sürecine ilişkin son derece olumlu yanıtlar verdiği görülmüştür. Ancak, kontrol grubundaki öğrencilerin olumlu yanıtlarının, "eğitimcilere" odaklandığı, deney grubundaki öğrencilerin yanıtlarının ise eğitsel oyunlar bağlamında "sürece" odaklandığı saptanmıştır. Bu sonuca ilişkin olarak, yaygın kullanılan yaklaşımda, eğitimciden eğitimciye farklı sonuçlar alınma olasılığına karşın, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımda, koro eğitimcisinin bireysel özelliklerinden çok "eğitsel oyunlara (sürece)" vurgu yapıldığı ve öğrencilerin daha fazla eğlendiği sonucuna ulaşılmıştır.

- Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, koro eğitimi kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerin tamamının, öğrenciler tarafından eğlenceli bulunmasını sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, öğrencilerin çocuk koroları eğitimine yönelik duygu durumlarını daha olumlu yönde etkilediği görülmüştür.

- Çocuk korolarının eğitiminde, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, yaygın olarak kullanılan yaklaşıma kıyasla, öğrencilerin, eğitim sürecine ilişkin, daha kapsamlı bir şekilde görüş bildirmelerine yol açtığı saptanmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlar doğrultusunda geliştirilen öneriler aşağıda sıralanmıştır.

- Eğitsel oyun kullanımına ilişkin olararak yapılacak araştırmaların, koro ve müzik eğitiminin alt boyutlarına (tartım öğretimi, nota öğretimi, müziksel okuma, müziksel işitme, müziksel yazma, ses eğitimi, şarkı öğretimi, çalgı öğretimi, müzik kuramlarının öğretimi vb.) yönelik olarak gerçekleştirilmesi önerilir.

- Eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın, mesleki müzik eğitimi alan müzik eğitimcisi adaylarına ve koro (müzik) eğitimcilerine tanıtılması, bu amaçla, hizmetöncesi ve hizmetiçi uygulamalı seminerler düzenlenmesi önerilir.

- Müzik eğitimi anabilim dallarında yer alan derslere "Müzik Eğitiminde Eğitsel Oyunlar" adlı bir dersin eklenmesi, bu ders kapsamında, okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretime hatta yükseköğretimdeki koro (müzik) eğitimine ve bu eğitim kapsamındaki alt alanlara yönelik eğitsel oyunların öğretilmesi önerilir.

- Daha fazla çocuğun koro eğitiminden yararlanabilmesi amacıyla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımla, gerek ilköğretim okulları, gerekse, farklı kurum/kuruluşların bünyesinde, çok sayıda çocuk korosunun kurulması önerilir.

- Her çocuk korosunun bünyesinde, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımla eğitim alan temel düzey koroların oluşturulması önerilir.

- Müzik derslerinin "her sınıf bir korodur" ilkesi ve eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımla işlenmesi önerilir.

- Araştırmaya ayrılan iki aylık sürenin, daha karmaşık bir davranış örüntüsü olan müziksel işitme-yineleme-söyleme davranışı üzerindeki değişimin saptanabilmesi için yeterli olmadığı düşünülmektedir. Bu nedenle, daha uzun bir zamana yayılan (8-12 ay) araştırmalarla, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımın etkisinin ölçülmesi ve bu araştırmanın sonuçlarıyla karşılaştırılması önerilir.

- Tüm çocukların koro (müzik) eğitimi alabilmesi amacıyla, her çocuk korosunun bünyesinde eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımla yapılandırılan ve eğitilen, geçici "hazırlık koroları" yerine, "kalıcı havuz" koroları oluşturulması önerilir.

- Yeni kurulacak koroların, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşım dikkate alınarak yapılandırılması/eğitilmesi ve/veya aşağıdaki piramidin oluşturulması yönünde koro (müzik) eğitimcilerinin bilinçlendirilmesi önerilir.

Şekil 9. İdeal Çocuk Korosu Yapılanma Piramidi

- Çocuğun sosyo-kültürel gelişiminde önemli katkısı olan çocuk korolarının kurulması konusunda eğitsel oyun kullanımını benimseyen ve etkin bir şekilde kullanan eğitimcilerin, üniversiteler, mesleki müzik eğitimi veren kurumlar, MEB, Kültür ve Turizm Bakanlığı, valilikler, belediyeler, sivil toplum örgütleri başta olmak üzere tüm kamu/özel kurum ve kuruluşları[67] bünyesinde çocuk koroları kurmaları ve ilgili kurumların bu girişimlere her tür desteği sunması önerilir.

- Müzik eğitimi anabilim dallarında öğrenim gören müzik eğitimcisi adaylarının henüz öğrencilikleri sırasında, eğitsel oyun kullanımıyla geliştirilen yaklaşımla, müzik öğretmeni olmayan ilköğretim okullarında ya da çeşitli projeler kapsamında çocuk koroları kurmaları önerilir.

[67] Öncelikli olarak o kurum ve kuruluşların çalışanlarının/yakınlarının çocuklarından oluşan çocuk koroları aracılığıyla söz konusu kurumların ilgisinin ve desteğinin sağlanacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Adnan, A. (1940). *Halkevlerinde musiki.* Ankara: Recep Ulusoğlu Basımevi.

Akbank. (1979). *İnci'nin şarkı kitabı.* İstanbul: Akbank Yayınları

Akdoğu, O. (2002, 13-16 Kasım). *Sivil kurumlarca oluşturulan koroların Türk müzik bilincine olumlu ve olumsuz etkileri.* Uluslararası "Avrupa'da ve Türk Cumhuriyetleri'nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi"nde sunuldu, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Akgün, E. (2008). *"Anne çocuk ilişkisini oyunla geliştirme eğitiminin" anne çocuk etkileşim düzeyine etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı, Ankara.

Aksoy, R. (2001). *Ortaöğretimde müzik eğitimi ve sorunları.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Akyüzlüer, F. (2007). *İlköğretim 4. Sınıf öğrencilerinin müzik becerilerini geliştirmede dramanın etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı, İzmir.

Altay, G. (2011). *Kontrpuan- yatay çokseslendirme.* Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Altunay, D. (2004). *Oyunla desteklenmiş matematik öğretiminin öğrenci erişisine ve kalıcılığa etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Ankara.

Andırıcı, Ö. (2006*). İlköğretimde müzik derslerinde kullanılan öğretim yöntemlerine ilişkin bir inceleme (İstanbul ili örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Bursa.

Antel, B., L. (2010*). Informing and transfroming my choral teaching practice: a study of the pedagogical approaches of six master teachers of elementary childrens's choirs.* Unpublished Thesis Submitted to the Faculty of Graduate in Partial Fulfilment of the Requirements for the Degree of Master of Education, Department of Curriculum, Teaching and Learning, University of Manitoba, Winnipeg, Manitoba.

Apaydın, M. (1988, 14-18 Haziran). *Çokseslilik ve çoksesli korolar*: Birinci Müzik Kongresi'nde sunuldu. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. Ankara: Evren Ofset.

Apaydın, M. (2001 1-3 Kasım). *Koro ile müzik eğitiminin toplumun müziksel düzeyini geliştirmedeki yeri ve önemi.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Apaydın, M. (2002, 13-16 Kasım). *Müzikle ilgili sivil toplum örgütlerinin müzik kültürü ve eğitiminin gelişmesine katkıları ve bir örnek olarak "Türkiye Polifonik Korolar Derneği*. Uluslararası Avrupa'da ve Türk Cumhuriyetleri'nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi'nde sunuldu. Ankara: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi.

Apaydın, M. (2006, 4-6 Ekim). *Çocuk ve gençlik korolarının, toplumun kültürel gelişimindeki yeri ve önemi*. 2. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.

Aracı, E. (2001). *Ahmed Adnan Saygun doğu-batı arası müzik köprüsü*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Arkan, M. (1971). *Koro ve koro yönetimi.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Ataöver, S. (2005). *Teaching English Grammar Through Games to Adolescents (Oyunların kullanımı ile ergenlere dil öğretimi).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngilizce Öğretmenliği Anabilim Dalı, Bolu.

Aydıntan, Z. ve Egüz, S. (1966). *İlkokulda müzik eğitimi klavuzu.* Ankara: Doğuş Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti.

Aydıntan, Z. ve Egüz, S. (1972). *İlkokulda müzik eğitimi.* Ankara: Eko Matbaası.

Aydoğan, S. (1982). Yaşasın müzik. Ankara: Önder Matbaası.

Aydoğan, S. (1988, 14-18 Haziran). *Yaygın müzik eğitimi.* Birinci Müzik Kongresi'nde sunuldu. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. Ankara: Evren Ofset.

Aydoğan, S. (2007). *Oynayarak eğlenerek müzik dilini öğreniyoruz.* Ankara: Arkadaş Yayınları.

Aydoğan, S. (2011). Gazi Üniversitesi GEF GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi Salih Aydoğan ile sözlü görüşme (7 Aralık 2011). Ankara.

Aytimur, R., G. (2009*). Çocuk korolarında uygulanması gereken ses eğitimi çalışmaları üzerine bir model önerisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı, Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı. Ankara.

Azarmi, S. (2010). *The use of authentic games in English language (İngiliz dili eğitimde otantik oyunların kullanımı).* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Bölümü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Bartle, J., A. (2003). *Sound advice: becoming a beter children's choir conductor.* Cary, NC, USA: Oxford University Press.

Baykara, D. İ. (2003). *Orff öğretisi ile erken müzik eğitimi, söylemeye oynamaya koşalım.* Ya-Pa Yayın Paz. San. Tic. A.Ş. İstanbul: Turan Ofset

Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçler üzerindeki etkileri.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.

Bingöl, F. (2006, 26-28 Nisan). *Müzik ve dil arasındaki benzerlikler ekseninde müzik eğitimi.* Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.

Birol, B. (1992). *İlkokul öğrencilerine ses eğitimi ve ünitelere göre şarkı dağarcığı.* Antalya: Akdeniz Üniversitesi Basımevi.

Boardman, E., L. (1964). *An investigation of the effect of pre-school training on the development of vocal accuracy in young children.* Submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Education in Music Education in the Graduate College of University, Illinois.

Bourne, P., A., S. (1990). *Instructional techniques for children's choirs: a curricular model.* A dissertation presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the degree of Doctor of Education of the Arizona State University, Arizona.

Brown, A. (1987). Aproaches to clasroom music for children. In J. C. Peery, I. W. Peery and T. W. Draper (Eds). *Music and child development* (pp. 184-193). New York: Springer-Verlag New York Inc.

Brown, O., L. (1996). *Discover your voice (How to develop healthy voice habits (second printing, 1996, december).* San Diego, California: Singular Publishing Group, Inc.

Buckton, R. (1988). Vocal accuracy of young children-a new Zealand survey. In A. Kemp (Ed), *Research in Music Education: a Festschrift for Arnold Bentley*, International Society for Music Education.

Bulut, M. Ö. (2011). *Kalabalıklar ve beden müziği.* Yayımlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi. Anadolu Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Bölümü, Eskişehir.

Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi elkitabı (Gözden geçirilmiş 5. Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayınları.

Canku, K. (1992). *İzmir çocuk korosu* (2. Basım). İzmir: Fikri İnam Görsel Tanıtım Tasarım ve Baskı Hizmetleri.

Cevanşir, B. ve Gürel, G. (1982). *Foniatri.* İstanbul: Sanal Matbaacılık.

Cimcim, E. (2008). Teaching English to primary school students through games (İlköğretim okulu öğrencilerine İngilizceyi oyunlarla öğretme). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, İngilizce Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.

Coşkuner, İ. (1973). *İlköğretmen okullarında müzik.* Ankara: MEB Basımevi.

Coşkuner, S. (2012). Samsun Ondokuz Mayıs Ün. Devlet Konservatuvarı öğretim görevlisi Sonat Coşkuner ile sözlü görüşme (21 Nisan 2011). Ankara.

Cömert, S. (1983). *Oyun ve rontlar.* İstanbul: Remzi Kitabevi

Çangır, M. (2008). *İlköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi derslerinde eğitsel oyun yönteminin uygulanma durumu (Tuzla Örneği).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı, İstanbul.

Çelikman, B. (2008). *Le rôle pédagogique du jeu dans L' enseignement du fle. (Fransızca Eğitiminde Oyunun Eğitsel İşlevi).* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Fransız Dili ve Eğitimi Bilim Dalı, İstanbul.

Çetin, Ayhan. (1988, 14-18 Haziran). *Çocuk ve gençlik koroları.* Birinci Müzik Kongresi'nde sunuldu. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. Ankara: Evren Ofset.

Çevik, S. (1988, 14-18 Haziran). *Müzikte söz ögesinin önemi, müziğin dile, dilin müziğe etkileri.* Birinci Müzik Kongresi'nde sunuldu. Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü. Ankara: Evren Ofset.

Çevik, S. (1999). *Koro eğitimi ve yönetim teknikleri.* Ankara: Yurtrenkleri Yayınevi.

Çevik, S. (2006, 26-28 Nisan). *Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlikleri yönünden değerlendirilmesi.* Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.

Çevik, S. (2010, 26-29 Nisan). *Sosyokültürel değişimler bağlamında sanat eğitiminden güç alan yeni bir yapılanma modeli: ÜÇSA Projesi.* Sosyokültürel Değişimler Bağlamında Müzik ve Müzik Eğitimi, 18. EAS Kongresi'nde sunuldu, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Ankara: Sözkesen Matbaası

*Gaz*i Üniversitesi GEF GSEB Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyesi Suna Çevik ile sözlü görüşme (25 Ekim 2011). Ankara.

Çiftçi, E. (2002, 13-16 Kasım). *Türkiye'de Kültür Bakanlığı tarafından kurulan il çocuk ve gençlik korolarının; toplumsal müzik kültürümüzün gelişmesi açısından önemi ve gerekliliği.* Uluslararası "Avrupa'da ve Türk Cumhuriyetleri'nde Müzik Kültürü ve Eğitimi Kongresi"nde sunuldu, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara.

Dağbaşı, G. (2007). *Oyun tekniği ve Arapça öğretiminde kullanımı.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı, Arap Dili Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

Damaceno, G., G. (1980). *The Edgar Willems approach to music education.* A dissertation submitted to the Division of Graduate Education and Research of the University of Cincinnati in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Musical Education in the College-Conservatory of Music, Cincinnati.

Davies, J., B. (1978). *The psychology of music.* London: Hutchinson & Co. Ltd.

Değer, A. Ç. (2008, 7-12 Temmuz). Koroda ısınma alıştırmaları üzerine. 1. Çocuk Korosu Çalıştayı-Çocuk Korosu Şefliği Kursu-Koro Eğitimciliği Semineri'nde sunuldu. (Seminer notu). Ankara: Çoğaltım.

Değer, A., Ç. ve Aytepe, Ç. (2009). *Çocuk korolarında temel müzik eğitimi 2*. Ankara: Punto Grafik Tasarım Matbaacılık Hizmetleri.

Deliorman, L. (1977-1978). *Müzik özel öğretim metodu ve uygulama sınıf III.* Yaygın Yükseköğretim Kurumu. Ankara: Mektupla Öğretim Okulu Matbaası.

Deliorman, L. (1986). *Ortaöğretim okulları için şarkı dağarcığı.* İstanbul: İnkılâp Kitabevi.

Deliorman, L. (1991). *Şarkı söyleyelim ve oynayalım.* İstanbul: Gülen Ofset.

Demiral, E. (2010). *Judo çalışan 7-12 yaş grubu çocuklarda (bay-bayan) judo eğitsel oyunlarının motor becerilerin gelişimine etkisinin incelenmesi.* Yayımlanmamış Doktora

Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, İstanbul.

Demirel, Ö. (2005). *Eğitim sözlüğü (3. baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Hizmetleri Tic. Ltd. Şti.

Dervişoğulları, N. (2008). Yabancı dil olarak Türkçe öğretilen sınıflarda oyunlarla sözcük öğretimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Dilbilim Anabilim Dalı, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, Ankara.

Destan, A. (2001). *Eser partisyonu tanıma ve eserle ilgili çalışma yöntemlerini saptama.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Destan, A. (2009). Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Çocuk Korosu şefi Ahter Destan ile sözlü görüşme. (9 Mayıs 2009). Ankara.

Dinçer, M. (2008). *İlköğretim okullarında müziklendirilmiş matematik oyunlarıyla yapılan öğretimin akademik başarıya ve tutuma etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu.

Doğanarslan, E. (2008). *Koro eğitimin çocuk gelişimi üzerine etikileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimi Anabilim Dalı, Müzik Bilimi Yüksek Lisans Programı, Ankara.

Dursun, B., Y. (2008). Oyunun ontolojik durumu: Heidegger, Derrida, Gadamer ve Huizinga. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe Anabilim Dalı, Ankara.

Egüz, S. (1976). *Toplu ses eğitimi I (Temel konular).* Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.

Egüz, S. (1981). *Koro eğitimi ve yönetimi*. Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.

Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metodlarına giriş.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Erden, Münire (2007). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Erkuş, A. (2009). Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci (2. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme (10. Baskı).* Ankara: Meteksan A.Ş.

Feyzioğlu, A. (2008). Dalcroze, Kodaly, Orff, Willems, Martenot Arasında Bir Karşılaştırma. *İstanbul Orff Schulwerk ve Danışmanlık Merkezi Info Dergisi*, 14, 28-30.

Fortunato, C. (1981). *Children's music ministry: A guide to philosophy and practice.* Elgin, Illionis: David C. Cook.

Frodsham, O., M. (1955). What is the child's natural vocal range. *Music Educators Journal*, 41 (3) 54-56.

Garretson, R., L. (1993). *Conducting choral music.* New Jersey (ABD): Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Gazimihal, M., R. (1961). *Musıki Sözlüğü.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Gedikli, F. (2011). TRT Çocuk Korosu eğitici-yöneticisi Fulya Gedikli ile sözlü görüşme (12 Aralık 2011). Ankara.

Glover, S. and Ward, S. (1998). Teaching music in the primary school (second edition). London: Cassell.

Goetze, M., Cooper, N., Brown C. (1990). Recent research on singing in the general music classroom. *Bulletin of the Council for Research in Music Education,* No:104, 16-37

Gordon, E. (1997). Learning sequences in music: skill, content and patterns. Chicago: G.I.A Publications, Inc.

Gordon, E. E. (1971). *The psychology of music teaching.* Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall.

Gökçe, M. (2010). *Koro dizilişlerinin müziksel sonuçlara etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Anasanat Dalı, Adana.

Guimps, B., R. de. (1889). *Pestalozzi: his aim and work (Trans. M. C. Crombie)*. New York: C.W. Bardeen.

Güler, N. (2011). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme.* Ankara: Pegem Yayınları.

Gürgan, F. (1983). *TRT Ankara Çocuk Korosu'nun eğitsel ve işlevsel etkinlikleri.* Yayımlanmamış Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Bölümü, Ankara

Gürgen, E. T. (2008, 14-16 Mayıs). İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Müziksel İşitme Testinin Geliştirilmesi. 1. Ulusal Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Kongresi'nde sunuldu. Ankara: Ankara Üniversitesi Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi 1(3), Bahar 2008.

Gürgen, E.,T. (2007). *Orff-Schulwerk ve Kodály yöntemi'nin vokal doğaçlama, müziksel İşitme ve şarkı söyleme becerileri üzerindeki etkileri.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Programı, İzmir.

Hackett, P. and Lindeman, A., C. (1988). *The musical classroom. (Backgrounds, models, and skills for elementary teaching)*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Haines, B. J. E. And Gerber, L., L. (1996). *Leading young children to music (5th Edition)*. New Jersey: Prentice-Hall.

Hibbard, T., T. (1994). The use of movement as an instructional technique in choral rehearsals. A Dissertation Presented to the School of Music and the Graduate School of the University of Oregon in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Musical Arts, Oregon.

Howle, M., J., M. (1999). Seven community children's choirs in Florida: function in the community, organizational patterns, and conductors' theories and practices. A

Dissertation Presented to the Graduate School of the University of Florida in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosphy, Florida.

Huizinga, Johan (2006). *Homo Ludens: Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme (Çev. M. Ali Kılıçbay)*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları

İlyasoğlu, E. (2007). *71 Türk Bestecisi – 71 Turkish Composers.* İstanbul: Pan Yayıncılık.

İnam, A. (2005). *Hayatımızdaki İnce Şeylere Dair (8. basım)*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Jocher, W. (2010, Jänner, Februar, März). Wie kinder singen. *Musik Erziehung.* 63,7-14.

Johnson, D., J. (1997). *Choral tecniques: beyond the basics.* San Diego, California: Neil A. Kjos Music Company.

Kabalevsky, D. (1988). *Music education: a composer writes about musical education.* London: Jessica Kingsley Publishers in association with the UNESCO.

Kalaycı, N. (2010). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri (5. Baskı). Ankara: Asil Yayınları.

Karadağ, E. ve Çalışkan, N. (2008). *Kuramdan uygulamaya ilköğretimde drama "oyun ve işleniş örnekleriyle"*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi (16. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaya, N., D. (2011). *0-5 yaş arası çocuklarda müzikli oyunların gelişime etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Bölümü, Türk Müziği Anabilim Dalı, İstanbul.

Kaya, Ü., Ü. (2007). *İlköğretim I. Kademe İngilizce derslerinde oyun tekniğinin erişiye etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Afyon.

Keene, J., A. (1987). *A history of music education in the United States (second printing).* USA: University Press of New England, Hanover.

Kılıç, M. (2007). *İlköğretim 1. sınıf matematik dersinde oyunla öğretimde kullanılan ödüllerin matematik başarısına etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, İstanbul.

Kızıldeli, N. (2001). *Mutasyon döneminde ses eğitiminin önemi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.

Koray, F. (1949). *Çocuklarımıza şarkılı oyunlar ve müzikli şiirler.* Ankara: Türkiye Matbaacılık ve Gazetecilik A.O. Yeni Matbaa.

Kümbetoğlu, B. (2005). Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma. Ankara: Bağlam Yayınları.

Lana, R. and Westgate, K., A. (2008, Sep.). Making music with our youngest singers. *The Choral Journal*, 49 (3), 77-80.

Malta, S., E. (2010). *İlköğretimde kullanılan eğitsel bilgisayar oyunlarının öğrencilerin akademik başarılarına etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, Sakarya.

Mark, L., M. (1986). *Comtemporary music education (Second Edition).* New York: Schirmer Books

McDonald, T., D. and Simons, M., G. (1989). Musical growth and development (Birth through six). New York: Schirmer Books.

MEB (1961). *İlkokul programı.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (1965). *İlkokul programı taslağı.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

MEB ve Yaykur (1980). *Müzik ve öğretimi (ders notu) özet.* Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü ve Yaykur Açık Yükseköğretim Dairesi Başkanlığı.

MEB. (1968). *Çocuk ve gençlik koroları talimatı.* Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Mills, J. (1998). *Music in the primary schools (fifth print).* Cambridge: Cambridge University Press

Mohr, A. (1997). *Handbuch der kinderstimmbildung (6. Auflage).* Mainz: Schott Musik International.

Moor, J. and Moore, J. (2008). *Playing, laughing and learning with children on the autism spectrum: A practical resource of play ideas for parents and carers (2nd Edition).* London, GBR: Jessica Kingsley Publishers.

Morgül, M. (1995). *Yaratıcı drama ile oynayarak yaşayarak öğren. Ya-Pa Yayon Paz. San. Tic. A.Ş. İstanbul: Eren Ofset.*

Morgül, M. (1999). *Eğitimde yaratıcı dramaya merhaba.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Morgül, M. (2006). *İlk çocuklukta müzik nasıl öğretilir (geliştirilmiş 2. baskı).* Ankara: Kök Yayıncılık.

Moyles, J. (2010). Thinking about play: Developing a reflective approach. Berkshire, England: Open University Press.

Musa, M. (2006). *İlköğretimde futbol becerilerinin kazandırılmasında eğitsel oyunların etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı Öğretmenliği, Ankara.

Mutlu, Y. (2009). *Resmi ve özel kurumlara bağlı çocuk koroları profilinin incelenmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Nart, S. D. (2010). *Deşifre Şarkı Söyleme Eğitimine Yönelik Deneysel Bir Öğretim Metodu.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Nitsche, P. (2001). *Die pflege der kinder und jugendstimme.* Mainz: Schott Musik International.

O'Leary, M. (1990). Outstanding children's choirs –a world view. In Dobbs, J., P., B. (Ed.), *Music Education: Facing the Future.* (pp.101-104), International Society for Music Education, New Zealand.

Okyay, E. (2004). *Faik Canselen: Eğitime tutkulu bir besteci.* Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları.

Onur, B. ve Güney N. (Editörler). (2004). *Türkiye'de çocuk oyunları: araştırmalar.* Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları No:2, Ankara: Kök Yayıncılık.

Önder, S. (2007). *İlköğretim beşinci sınıf müzik dersinin drama ile birleştirilerek uygulanması ve öğrenciler üzerindeki öğrenme farklılıklarının tespit edilmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı, Sivas.

Özağı, A. (2007). *Depresyon düzeyi yüksek parçalanmış aile çocuklarıyla yapılan eğitsel grup oyunlarının depresyon düzeylerine etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.

Özata, E. (2010). *Ülkemizdeki çocuk korolarının yapılandırılmasının ve eğitim süreçlerinin uygulanma durumunun analizi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Bolu.

Özdoğan, B. (2009). *Çocuk ve oyun -çocuğa oyunla yardım-.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Özevin, B. (2006, 26-28 Nisan). *Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği.* Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.

Özgür, Ü. ve Aydoğan S. (2006). *Müziksel işitme okuma eğitimi ve kuram (Dördüncü Baskı)*. Ankara: Sözkesen Matbaası.

Öztop, S. (2007). *Plânlı ve programlı bir özengen koro eğitimi ile bireye kazandırılması hedeflenen eğitsel, toplumsal ve kültürel yeterliklerin incelenmesi.*

Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Özyürek, M. (2007). *Olumlu sınıf yönetimi (2. Baskı)*. Ankara: Kök Yayıncılık.

Pehlivan, H. (2005). *Oyun ve öğrenme.* Ankara: Anı Yayıncılık.

Perçin, Y. (1999). *Üç büyük kentimizde çoksesli çocuk koroları ve müzik eğitimimiz.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.

Pfautsch, L. (1988). *The choral conductor and rhearsal.* In Decker, A., H and Herford, J. (Eds.) Choral conducying Symposium (2nd edition, pp. 75-76). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.

Pitts, L., B. (1951). The general music program in the elementary scholl. In R. W. Eaves and V. Lawler. *Music in elementary school* (pp. 5-8). Music Educators National Conference, Chicago, Headquartes and Publication Office.

Potter, H., W. (2005). *Perspectives on the American children's choir: comparing the ideas of Jean Ashworth Bartle, Helen Kemp, Henry Leck, and Doreen Rao.* A to Dissertation Submitted to the Faculty of the Graduate School at The University of North Carolina at Greensboro in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Musical Arts, Greensboro.

Püsküllüoğlu, A. (2002). *Öz Türkçe sözlük (genişletilmiş 13. baskı).* Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Ries, A., L. (2004). *The child singing voice as a social construct: physiological, pedagogical and sociological perspectives.* A to Dissertation Submitted to the Faculty of the Graduate Studies and Research in partial fulfillment fort he degree Doctor of Music, Edmonton, Alberta, Canada.

Rutkowski, J. (1986). The effect of restricted song range on kindergarten children's use of singing voice and developmental music aptitude. A dissertation submitted to the Faculty of the Graduate School of the State University of New York at Buffalo in partial

fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy, Buffalo, New York.

Rutkowski, J. (1989). The problem singer: What does research suggest?. *General Music Today,* 2(3), 24-29.

Sağer, T. (2003). *Cumhuriyetten günümüze okul şarkılarına yön verenler.* Ankara: Önder Matbaacılık.

Samur, İ. (1983). *Anaokulları ve ilkokullar için eğitici öğretici oyunlar.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi.* Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Saydam, R. (2001). *Okullarımızda koro çalışmalarının önündeki başlıca güçlükler.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Schröfel, G. (2008). Study course fort he master's in children's youth choir conducting at the university of music and theatre of Hannover. *Europa Cantat Magazine,* 2008 (3), 7.

Sel, R. (1976). *Anaokulnda oyun.* Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Sel, R. (2000). *Okulöncesi çocuklarına oyunlar – rondlar*. İstanbul: Turan Ofset.

Selamet, S. (2009). *TRT popüler çocuk şarkılarının okul müzik eğitiminde kullanımı.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.

Selanik, C. (1996). *Müzik sanatının tarihsel serüveni*. Ankara: Doruk Yayımcılık.

Senemoğlu, N. (1998). *Gelişim, öğrenme ve öğretim*. Ankara: Özsen Matbaacılık Ltd. Şti.

Sevgi, A. (2003, 30-31 Ekim). *Nasıl bir müzik öğretmeni.* Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu'nda sunuldu. İnönü Üniversitesi. Malatya.

Sevinç, M. (2009). *Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun.* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları Ltd. Şti.

Seyrek, H. ve Sun, M. (2005). *Okulöncesi eğitiminde oyun.* İzmir: Mey Yayınları.

Shuter-Dyson, R. (1978). Musical ability. In D. Deutsch (Ed.), *The psychology of music* (1982, pp. 391-408). New York: Academic Press

Singer, D., Hirsh-Pasek, G., Golinkoff, K. and Michnick, R. (2006). *Play=learning: how play motivates and enhances children's cognitive and social-emotional growth.* Cary, NC: Oxford Univertiy Pres.

Sipahi, B., Yurtkoru, S., Çinko, M. (2010). *Sosyal bilimlerde SPSS'le veri analizi.* İstanbul: Beta Yayınları.

Smith, J. (2006). Every child a singer: techniques for assisting developing singers. *Music Educators Journal*, 93 (2) 28-34.

Smith, P., K. (2009). *Children and play: Understanding children's worlds.* Hoboken, New York: Wiley-Blackwell.

Sökezoğlu, D. (2010). Ritim, hareket ve şarkı öğretimi temelli müzik eğitiminin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı.

Sökezoğlu, D. (2012). Afyon Kocatepe Ün. Devlet Konservatuvarı öğretim üyesi Duygu Sökezoğlu ile sözlü görüşme (21 Nisan 2012). Afyon.

Sönmez, V. (2001). *Program geliştirmede öğretmen elkitabı (geliştirilmiş 9. baskı).* Ankara: Anı Yayıncılık

Sözer, V. (2005). *Müzik Ansiklopedik Sözlük.* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Steenwyk, L., A. (2004). *An investigation of the use of singing games in measuring singing voice development in young children.* A thesis Submitted to Michigan State

University in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Music in Music Education, School of Music, Michigan.

Sun, M. (1969). *Türkiye'nin kültür-müzik-tiyatro sorunları.* Ankara: Ajans Türk Kültür Yayınları No:2.

Sun, M. (1982). Şarkılarla Türkülerle Temel Müzik Eğitimi 1. Ankara: Evrensel Yayınevi.

Sun, M. (2009). *Büyük hedef, korolar ve çalıştay üzerine.* 2. Uluslararası Koro Çalıştayı, Koro Şefliği Kursu ve Seminerleri Tanıtım Kitapçığının Önsözü olarak yayımlandı. 3-12 Temmuz 2009, Koro Eğitimcileri Derneği. Ankara: Punto Ajans.

Suzuki, S. (2010). Sevgiyle eğitmek (Çev. J. Y. Dittgen). İstanbul: Porte Müzik Eğitim Malzemeleri Paz. Ltd. Şti.

Sürücü, Ö. (2003). *Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu anababa-öğretmen elkitabı.* İstanbul: Ya-Pa Yay. Paz. San. ve Tic. A.Ş.

Şahin, A., E. (2004). *Eğitimle ilgili temel kavramlar.* Veysel Sönmez (Editör). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş (Dördüncü Baskı)*. Ankara. Anı Yayıncılık, ss. 1-24.

Şenol, M. (2007). *Teaching vocabulary to secondary school students through games (İlköğretim okulu öğrencilerine oyunlarla kelime öğretimi)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, Konya.

Şentürk, N. (2001). *Türkiye'de ortaöğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerinin koro eğitimi ve yönetiminde karşılaştıkları sorunlar.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Şentürk, N. (2005, Sonbahar). *Leyla Deliorman.* Müzik Eğitimcileri Derneği Yayın Organı. Sayı, 12. s.20. Ankara.

Şentürk, N. ve Morgül, M. (1997). *Müzik çalışalım.* Ankara: Kök Yayıncılık.

Tarman, S. (2002). *Gazi Üniversitesi müzik eğitimi anabilim dalı giriş müzik yetenek sınavlarının geçerlik ve güvenirlik yönünden incelenmesi ve değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.

Tarman, S. (2006). *Müzik eğitiminin temelleri.* Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Tatman, E., N. (2001). *Koro yöneticilerinde bulunması gereken özellikler ve Türkiye'de koro yöneticilerinin yetiştirilmesi sorunu.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Tekin, H. (2004). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme (17. baskı)*. Ankara: Yargı Yayınevi.

Toraganlı, H. (1992). *Çocuk şarkıları*. İstanbul: Pan Yayıncılık.

Töreyin, M. A. (2008). *Ses eğitimi -temel kavramlar-ilkeler-yöntemler-.*Ankara: Sözkesen Matbaacılık.

TRT (1998). *TRT popüler çocuk şarkıları yarışması 2 kaseti-kitapçığı.* Ankara: Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu.

TRT Müzik Dairesi Başkanlığı (2010). *TRT popüler çocuk şarkıları yarışması şartnamesi-2011*, Ankara: Basın Yayın Müdürlüğü Ofset Tesisleri.

Tsutsumi, M. (2007). *A history of the Japan choral association*. A dissertation submitted to the College of Music in partial fulfillment of the Requirements for the degree of Doctor of Philosphy of the Florida State University, Florida.

Tufan, S. ve Sökezoğlu, D. (2009, 23-25 Eylül). Oyun, hareket ve dans yoluyla müzik eğitimin 7-11 yaş grubu çocuk yuvası öğrencilerinin sosyal gelişimleri üzerine etkisi. 8. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Samsun.

Tuncor, F., R. (2000). *Eğitici çocuk oyunları.* İstanbul: Esin Yayınevi.

Tural, H. (2005). *İlköğretim matematik öğretiminde oyun ve etkinliklerle öğretimi erişi ve tutuma etkisi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi,

Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, İzmir.

Türkiye Korolar Şenliği, (2008-2009-2010-2011-2012). Türkiye Korolar Şenliği Kitapçıkları. Ankara: Türkiye Polifonik Korolar Derneği

Uçan, A. (2001, 1-3 Kasım). *İnsan, müzik, koro ve koro eğitiminin temelleri.* 1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Uçan, Ali. (2005). *Müzik eğitimi, temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum (3. basım)*. Ankara: Evrensel Yayınevi.

Ural, M., N. (2009*). Eğitsel bilgisayar oyunlarının eğlendirici ve motive edici özelliklerinin akademik başarıya ve motivasyona etkisi.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği Programı, Eskişehir.

Uyan, Z. (2006). *Resim öğretiminde (sanat eğitiminde) oyun'un öğretime katkısı.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Resim İş Öğretmenliği Programı, İzmir.

ÜÇSA. (2010). *Üniversitede çocuk sanat atölyeleri.* Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

Ünal, S., ve Ünal, S. (2001). *Devlet çoksesli çocuk korosu.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Varol, E. (2002). *Türkiye'de ilköğretim kurumlarında oluşturulan okul korolarında yr alan öğrenciler üzerine bir araştırma.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.

Walker, D., E. (1989). *Teaching music (managing the successful music program)*. New York: Schirmer Books.

Walter, L. (2004). Handbook for beginning choral educators. Bloomington, In, USA: Indiana University Press.

Welch, G., F. (1998). Early childhood musical development. *Research studies in music education,* 11, 27-41.

Welch, G., F., Himonides, E., Papageorgi, I., Saunders J., Rinta, T., Stewart, C., Preti, J., Vraka, M. And Hill, J. (2009, May). The national singing programme for primary schools in England: an initial baseline study. *Music Education Research,* 11 (1), 1-22.

Wilson, D., S. (1971). *A study of child voice from six to twelve.* Presented to the Department of Curriculum and Instruction and the Graduates School of the University of Oregon in partial fulfillment of the requirements for the degree of Doctor of Education, Oregon.

Yağız, E. (2007). *Oyun tabanlı öğrenme ortamlarının ilköğretim öğrencilerinin bilgisayar dersindeki başarıları ve öz-yeterlik algıları üzerine etkileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Yang, Ya-Lan (2009). *Learning through gaming: teaching visual arts to elementary grade students.* A thesis submitted to the graduate faculty in partial fulfilment of the requirements for the degree of Master of Science, Education (Curriculum and Instructional Technology), Iowa State University, Ames, Iowa.

Yavuzer, H. (2008). *Çocuk psikolojisi (24. Basım).* İstanbul: Remzi Kitabevi.

Yener, S. (2001, 1-3 Kasım). *Türkiye'deki koro çeşitleri ve müzik toplum etkileşiminde koro müziğinin rolü.* 1.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Yeşilkaya, Ç. Ö. (2007). *Müzik öğretiminde çoklu zekâ kuramı uygualmalarına yönelik model araştırma.* Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Yeşilyaprak, B. (2002). *Eğitimde rehberlik hizmetleri (gözden geçirilmiş 4. baskı).* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldırım, K. (1995). *Kodály yöntemi ile müzik eğitimi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı.

Yiğit, N. (2001). *Müzik öğretiminin koro eğitimi ihtiyacı ve karşılaşılan sorunlar.* 1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu'nda sunuldu. Ankara: Rekmay Ltd. Şti.

Yiğit, N. (2006). Koroda Ses Eğitimi Çalışmalarının Çocuk Ses Gelişimine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 16, 777-783.

Yiğit, V., B., Ö. (2004). *İlköğretim okulları ikinci kademe (6. sınıf) öğrencileriyle ses eğitimi uygulamaları ile koro eğitimi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Konya.

Young, S. (1998). *Music in the classroom at key stage 2.* In Glover, S. and Ward, S. (Eds.) Teaching music in the primary school (second edition, pp. 105-193). London: Cassell.

Yönetken, H., B. (1952). *Okulda müzik öğretimi ve öğretim metotları.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Yönetken, H., B. (1966). *İlkokul müzik kılavuzu.* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Yörükoğlu, A. (2008). *Çocuk ruh sağlığı (29. Basım).* İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

Yurt, Ece (2007). *Eğitsel oyun tekniği ile fen öğretimi ve yeni ilköğretim müfredatındaki yeri ve önemi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Eğitimi Anabilim Dalı (Fen Bilgisi Öğretmenliği), Muğla.

Yüksel, A., L. (1996). *Türkiye'de erken müzik eğitimi kurumları olan çocuk korolarının meslek seçimine etkileri.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.

Zengin, H., K. (2002). *Eğitsel oyunlar ve ilköğretim din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde kullanımı.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri (Din Eğitimi) Anabilim Dalı, Ankara.

İNTERNET KAYNAKÇASI

AÇMD, Ankara Çoksesli Müzik Derneği resmi internet sayfası, http://www.acmd.org.tr/cokseslikorosu.html adresinden 11 Nisan 2010 tarihinde alınmıştır.

Adubato, L. (1947, Nov.-Dec.). Musical games and contest in the classroom. *Music Educators Journal,* 34 (2), 35-36. Web: http://www.jstor.org/stable/3387116 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Ataman, A. (1983). Kör çocuğun gelişiminde oyunun önemi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 16 (2), 337-346. Web: http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/514/6410.pdf adresinden 10 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Damer, K., L. (1991, Feb.). Name games. . *Music Educators Journal,* 77 (6), 46-49. Web: http://www.jstor.org/stable/3398214 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Goetze, M. (1988, December). Wanted: children to sing and learn. *Music Educators Journal,* 75 (4), 28-32. Web: http://www.jstor.org/stable/3398107 adresinden 11 Temmuz 2009 tarihinde alınmıştır.

Gökçe, M. (2007, 11-15 Eylül). Koro müziğinin toplumsal işlevleri açısından Türkiye korolar şenliğinin kazandırışları üzerine genel bir değerlendirme. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunuldu. Ankara www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/M-**Gokce**.pdf adresinden 10 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Gürgen, T., E. (2006, Güz). *Müzik eğitiminde yaratıcılığı geliştiren yöntem ve yaklaşımlar.* İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 7 (12), 81-93 http://web.inonu.edu.tr/~efdergi/arsiv/gurgen.pdf adresinden 31 Aralık 2009'da alınmıştır.

Hoffman, B. (1984, Dec.). Every good boy does at music reading games *Music Educators Journal,* 71 (4), 38-43 Web: http://www.jstor.org/stable/3396378 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Hornbach, C., M. and Taggart, C., C. (2005, Winter). The relationship between developmental tonal aptitude and singing achievement among kindergarten, first-, second-, and third-grade students. *Journal of Research in Music Education*, 53(4), 322-331. Web: http://www.jstor.org/stable/3648430 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Hotchkiss, G., and Athey, M. (1978, Apr.). Music learning grows with games *Music Educators Journal,* 64 (8), 38-43 Web: http://www.jstor.org/stable/3395489 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Howle, M., J. (1997, Mar.). Play-party games in the modern classroom. *Music Educators Journal,* 83 (5), 24-28 Web: http://www.jstor.org/stable/3399004 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Junda, M., E. (1994, Sep.). Developing Readiness for Music Reading. *Music Educators Journal*, 81 (2), 37-41. Web: http://www.jstor.org/stable/3398814 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Karaman, I. (2007, Spring). Learning through games. Partnership for Learning Follow-on conferance, Morocco: Rabat. Web: http://www.udel.edu/eli/2006P4L/imane2.pdf adresinden 10 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Kodály, Z. (1967, Mar.). Folk song in pedagogy. *Music Educators Journal,* 53 (7), 59+61. Web: http://www.jstor.org/stable/3391025 adresinden 10 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Leighton, G. and Lamont, A. (2006). Exploring children's singing development: do experiences in early schooling help or hinder?. *Music Education Research*, 8(3), 311-330. Web: http://dx.doi.org/10.1080/14613800600957461 adresinden 2 Mayıs 2011 tarihinde alınmıştır.

Levinowitz, L., M., Barnes, P., Guerrini, S., Clement M., D'April, P. And Morey, M., J. (1998, Spring). Measuring singing voice development in the elementary general music classroom. Journal of Research in Music Education, 46 (1), 35-47. Web: http://www.jstor.org/stable/3345758 adresinden 13 Temmuz 2009 tarihinde alınmıştır.

Liao Mei-Ying and Davidson J., W. (2007). The use of gesture tecniques in children's singing. *International Journal of Music Education,* 25(1), 82-96. Web: http://ijm.sagepub.com/cgi/content/abstarct/25/1/82 adresinden 2 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.

Lyon, J., T. (1993; Sep.). Teaching all students to sing on pitch. Music Educators Journal, 80 (2), 20-22+59. Web: http://www.jstor.org/stable/3398687 adresinden 3 Ocak 2009 tarihinde alınmıştır.

Miessner, O. (1924). Music for every child. *Music Supervisors' Journal*, 10 (5), 11-61. Web: http://jstor.org/stable/3382498 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Mizener, C., P. (1993, Autumn). Attitudes of children toward singing and choir participation and assessed singing skill. *Journal of Research in Music Education,* 41 (3), 233-245. Web: http://www.jstor.org/stable/3345327 adresinden 10 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Mizener, C., P. (2008). Our singing children. General Music Today, 21 (3), 18-24. Web: http://gmt.sagepub.com/content/21/3/18.full.pdf+html adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Müftü, G. (2001). Çocukların hakları. Milli Eğitim Dergisi Sayı:151, Temmuz, Ağustos, Eylül, 2001. Web: http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/151/muftu.htm adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Peterson, C., W. (2000, May). Moving musical experiences in chorus. *Music Educators Journal,* 86 (6), 28-30 Web: http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3399617.pdf adresinden 3 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.

Phillips, K., H. (1985, December). Training the child voice. Music Educators Journal, 72 (4), 19-22+57-58. Web: http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3400517.pdf adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Reynolds, C. (1983, Mar.). Music is fun. Music Educators Journal, 69 (7), 44-46. Web: http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3396302.pdf adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Riveire, J. (2006, Jan.). Using improvisation as a teaching strategy. *Music Educators Journal,* 92 (3), 40-45 Web: http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3401139.pdf adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Rutkowski, J. (1996, Winter). The effectiveness of individual/small-group singing activities on kindergartners' use of singing voice and developmental music aptitude. *Journal of Research in Music Education*, 44(4), 353-368. Web: http://www.jstor.org/stable/3345447 adresinden 13 Temmuz 2009 tarihinde alınmıştır.

Rutkowski, J. and Miller M. (2002, May*). A longitudinal study of elementary children's acquisition of their singing voices. Applications of Research in Music Education,* 22 (1), 1-10. Web: http://upd.sagepub.com/content/22/1/1 adresinden 2 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.

Rutkowski, J. and Miller M. (2003, Fall-Winter). A longitudinal study of elementary children's acquisition of their singing voices. *Applications of Research in Music Education,* 22 (1), 5-14. Web: http://upd.sagepub.com/content/22/1/5.2 adresinden 2 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.

Rutkowski, J., Miller M., S. and Campbell D., L. (2001). *The "6th grade singing slump": continuation of alongitudinal investigation.* Desert Skies Symposium'unda sunuldu. 99-111 Web: http://www.cfa.arizona.edu/desertskies/files/desertskies/i-2001-desert-skies-proceedings-rutkowski-miller-campell-pp-99-111.pdf adresinden 13 Temmuz 2009 tarihinde alınmıştır.

Smith, P. K., Takhvar, M., Gorei N., Vollstedt R. (1994). Küçük Çocuklarda Oyun (çev. Melike Türkân Bağlı). (Orijinal makalenin yayım tarihi, 1985). *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 1994, 27(2), 975-987 Web: http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/491/5816.pdf adresinden 9 Mayıs 2009 tarihinde alınmıştır.

Tarnowski, S., M. (1999, Jul.) Musical play and young children. Music Educators Journal, 86 (1), 26-29 Web: http://www.jstor.org/stable/pdfplus/3399573.pdf adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Trollinger, V. (2007, Spring). Pediatric vocal development and voice science: implications for teaching singing. *General Music Today,* 20, 19-25. Web: http://gmt.sagepub.com/content/20/3/19.refs adresinden 27 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Turner, M., E. (1999, Jul.). Child-centered learning and music programs. *Music Educators Journal,* 86 (1), 30-33+51 Web: http://www.jstor.org/stable/3399574 adresinden 31 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Welch, G., F. and Adams, P. (2003). How is music learning celebrated and developed?. *British Educational Research Association,* Macclesfield. Web: http://www.bera.ac.uk/files/reviews/musicp1.pdf adresinden 5 Mayıs 2010 tarihinde alınmıştır.

Wilson, S., W. (2003, May). The young elementary school chorus: An introduction to choral singing. *Music Educators Journal,* 88 (5), 32-37 Web: http://www.jstor.org/stable/3399917 adresinden 11 Temmuz 2010 tarihinde alınmıştır.

Bowles, C., L. (1998, Summer). Music activity prefrences of elementary students. Journal of Research in Music Education, 46 (2), 193-207. Web: http://www.jstor.org/stable/3345623 adresinden 11 Temmuz 2010 tarihinde alınmıştır.

Web Sayfaları

(2) http://www.acmd.org.tr/acmd.html (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2010)

(3) http://www.acmd.org.tr/cokseslikorosu.html (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2010)

(3) http://www.acmd.org.tr/korolarimiz.html (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2010)

(6) http://www.borusansanat.com/__Orkestra/Borusan_Cocuk_Korosu_Bilgi.aspx (Erişim tarihi: 10 Mayıs 2010)

(18) http://ericwhitacre.com/the-virtual-choir/history (Erişim tarihi: 25 Kasım 2011)

(21) **Tablo 3 (Erişim Tarihi: 10.14.2011)**

1. http://www.harmonici.it/stage/index.php?option=com_content&view=article&id=10&Itemid=9%3E%3Cfont%20color=
2. http://www.aurin-choir.hu/miraculum/en/history/
3. http://www.bach-cantatas.com/Bio/CCRDAM.htm
4. http://www.schedrik-chor.de/0.1EnglishVita.htm
5. http://www.singers.com/group/Vox-Aurea-Choir/
6. http://www.milwaukeechildrenschoir.org/
7. http://www.piedmontchoirs.org/about.lasso
8. http://www.fcmg.org.uk/
9. http://www.hamiltonchildrenschoir.com/index.php?option=com_content&view=article&id=6&Itemid=7
10. http://www.yipshk.com/en_about05.html
11. http://www.alaska.net/~acc/
12. http://voena.org/Choir/Home.html
13. http://www.mississaugachildrenschoir.com/aboutus.php
14. http://bachorus.org/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=1&Itemid=2
15. http://www.lachildrenschorus.org/
16. http://www.peabody.jhu.edu/data/318/link/5495/PCC1112brochure.pdf
17. http://www.slccsing.org/
18. http://africanchildrenschoir.com/what-we-do/the-choir/

19. http://www.choralpreveza.gr/enpage1-1.html
20. http://www.sbccchorus.org/SBCCC.html
21. http://www.newlondonchildrenschoir.org.uk/
22. http://www.seattlechildrenschorus.org/
23. http://www.singers.com/group/Ames-Childrens-Choir/
24. http://dpsmotylek.webnode.cz/o-nas/
25. http://www.ccchoir.org/about/history
26. http://www.charlottechildrenschoir.org/Mission.asp
27. http://cchorus.homestead.com/about.html

(22) **Tablo 4 (Erişim Tarihi: 10.14.2011)**

1. http://www.florilegevocal.com/2011/page.php?page_id=21
2. http://www.pacrimfestival.org/
3. http://www.cittolosa.com/index.php?option=com_content&task=view&id=35&Itemid=89
4. http://www.youngchoral.com/download/cccreg_form.pdf
5. http://www.hktreblechoir.com/hkiyccf/competition.html
6. http://www.choircomp.org/eng/rules/
7. http://bbcc.blan.hu/english/bbcc-2012/announcement
8. http://www.krakowchoirfestival.pl/pliki/Rules_Krakow2012.pdf
9. http://www.ilgardaincoro.com/pdf/regulation2012.pdf
10. http://www.kathaumixw.org/main/take_part/fw/fw_competitions.htm
11. http://www.fcin.ch/docfcin/reglemE.pdf
12. http://www.interkultur.com/uploads/media/Programme_Brochure_Vienna_2008.pdf
13. http://www.wernigerode.de/media/dokumente/va_kunst_kultur/ausschreibung_deutsch.pdf
14. http://www.interkultur.com/fileadmin/pdf_data/china/shaoxing/announcement/Announcement_-_WCG_Shaoxing_2010.pdf
15. http://www.choral-music.sk/data/Download/2014%20REGULATIONS%20FOR%20INTERNATIONAL.pdf

16. http://www.choral-music.sk/en/festival/detail/5
17. http://www.choralpreveza.gr/enpage5-2.html
18. http://www.piedmontchoirs.org/documents/297.pdf
19. http://www.gdanskfestival.pl/gfx/Rules_Gdansk2012.pdf
20. http://www.ifcm.net/public/doc/781.pdf

(25) http://www.trt.net.tr/televizyon/sayfa/koroduyurusu.aspx (Erişim tarihi: 1 Kasım 2011)

(27) http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/Arsiv/1991/06/30 (Erişim tarihi: 7 Nisan 2009)

(28) http://www.trt.net.tr/Kurumsal/KilometreTaslari.aspx?yil=1988 (Erişim tarihi: 14 Haziran 2010)

(32) http://www.startv.com.tr/birsarkisinsen/basvuru/ (Erişim tarihi: 10 Ekim 2011)

(39) http://tdkterim.gov.tr/?kelime=yetenek&kategori=terim&hng=md (Erişim tarihi: 23 Eylül 2010)

(40) http://www.giml.org/mlt_aptitude.php (Erişim tarihi: 12 Temmuz 2010)

(41) http://www.bera.ac.uk/files/reviews/musicp1.pdf (Erişim tarihi: 12 Temmuz 2010)

(46) http://www.singup.org/about-us/ (Erişim tarihi: 11 Aralık 2011)

(47) http://www.icmp.co.uk/instituteUpload/research-pdf/2010%20-%20Music%20Manifesto%20Factsheet.pdf (Erişim tarihi: 11 Aralık 2011)

(49) http://www.hmtm-hannover.de/de/bewerbung/studienangebote/kinderchorleitung-jugendchorleitung-master-of-music/ (Erişim tarihi: 18 Mayıs 2010)

(52) http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/muftu.htm (Erişim tarihi: 5 Kasım 2011)

(53) http://www.cocukhaklari.gov.tr/condocs//mevzuat/cocuk_haklari_sozlesmesi.pdf (Erişim tarihi: 5 Kasım 2011)

(54) http://www.guzelsanatlar.gazi.edu.tr/muzik/dersler.htm (Erişim tarihi: 16 Aralık 2011)

(54) http://www.okuloncesi.hacettepe.edu.tr/ (Erişim tarihi: 16 Aralık 2011)

(54) http://www.egitim.hacettepe.edu.tr/html/bolumler/imo.html (Erişim tarihi: 16 Aralık 2011)

(55) http://www.anadolu.edu.tr/akademik/fak_egt/okuloncesiogrtprg/program.htm (Erişim tarihi: 4 Ocak 2012)

EKLER

EK-1

DENEYSEL İŞLEM UYGULAMA ÖZET GÖRÜNTÜLERİ DVD 1-2-3-4

EK-2

RESMİ İZİN BELGELERİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

12.02.2009

Enstitünüzün, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 058122408 numaralı doktora öğrencisiyim. Prof. Suna Çevik'in danışmanlığını yaptığı "Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Eğitsel Oyun Kullanımı" konulu tez çalışmam için Ankara ili, Çankaya ilçesi, Beytepe İlköğretim Okulu'nda öğrenim gören 3. sınıf öğrencilerinden iki ayrı çocuk korosu oluşturmak istemekteyim.

Tez araştırmam çerçevesinde en az 30'şar kişiden oluşturulacak iki koro, çalışmalarını Pazar günleri, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Koro Salonu'nda gerçekleştirecektir. Bir koro için toplam eğitim süresi 40 dakika olarak planlanmıştır. Toplam 6 hafta sürecek olan eğitiminin sonunda, her iki koro velilere yönelik bir dinleti de gerçekleştirecektir.

Beytepe İlköğretim Okulu'nda bu araştırmayı gerçekleştirebilmem için gerekli iznin verilmesi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Uygundur
Danışmanı
Prof. Suna Çevik

Saygılarımla,
Atilla Çağdaş Değer

Adres : 1. cad. 5. sok. No:10/3 Bahçelievler Ankara
İş Tel : 0 312 212 62 10/12 85
Cep Tel : 0 544 873 52 96
E-posta : acdeger@hacettepe.edu.tr

Ekler:
Ek 1 : Konservatuvar izin
Ek 2 : Müzikal Hazırbulunuşluk Testi
Ek 3 : Koro Eğitimi Gözlem Formu
Ek 4 : Dilsel A. Testi

H. Ü. ANKARA DEVLET KONSERVATUVARI MÜDÜRLÜĞÜNE,

05.02.2010

"Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Eğitsel Oyun Kullanımı" adlı doktora tezimin uygulaması için ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinden oluşturacağım 40'ar kişilik iki ayrı koroyu, 6 hafta için (Cumartesi ve Pazar günleri) 15:30-17:30 saatleri arasında, Konservatuvarımız Koro Salonu'nda çalıştırabilmem için izinlerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Atilla Çağdaş Değer
Öğretim Görevlisi

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Ankara Devlet Konservatuvarı

Sayı : B.30.2.HAC.0.K1.00.00/ 120/637 13.03.2009
Konu :

Sayın Atila Çağdaş DEĞER
Öğretim Görevlisi

İlgi : 12.03.2009 tarihli dilekçeniz.

İlgide kayıtlı dilekçenizle talep etmiş bulunduğunuz, Pazar günleri Konservatuvarımız Koro salonunda 2 saat süre ile Beytepe İlköğretim Okulu 3. sınıf öğrencilerinden oluşacak koro ile çalışma yapmanızda Müdürlüğümüzce bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof.Dr.Erol BELGİN
Müdür

Kon. Şef V.

13.03.2009 Memur:Ç.Bilen
13.03.2009 Şef : L. Öğüt

Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Bahriye Üçok Caddesi No: 4 Beşevler - Ankara
Telefon: (0.312) 212 62 10-11-12-13 Faks: (0.312) 215 84 66 • E-posta: huadk@hacettepe.edu.tr • E-ağ: www.konser.hacettepe.edu.tr

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SAYI : B.30.2.GÜN.0.44.72.00 / 2703
KONU : İzin

ANKARA
20.03.2009

ANKARA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Atilla Çağdaş DEĞER, Prof. Suna ÇEVİK'in danışmanlığında yürüttüğü **"Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım:Eğitsel Oyun Kullanımı"** isimli tezi ile ilgili uygulamalarını Ankara ili,Çankaya ilçesi ,Beytepe İlköğretim Okulu'nda yapmak istemektedir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

Prof. Dr. İsmet ÇETİN
Müdür Yardımcısı

EKLER

1- Tez Önerisi
2- Müziksel Hazır Bulunuşluk Testi
3- Koro Eğitimcisi Görüşme Formu
4- Bilimsel Başarı Testi
5- Dilekçe

Adres : Eti Mah. Ali Suavi Sk. No : 15 Kat 1
06570 Maltepe / ANKARA
Tel : (0.312) 229 07 34 - 229 07 35
Fax : (0.312) 229 55 17
www.egtbil.gazi.edu.tr
E-mail : egtbil@gazi.edu.tr

GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

01.02.2010, Ankara

Enstitünüzün, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 058122408 numaralı doktora öğrencisiyim.

Prof. Suna Çevik'in danışmanlığını yaptığı **"Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Eğitsel Oyun Kullanımı"** konulu tez çalışmamla ilgili olarak Ankara ilinde basılı ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinden oluşan en az 40'ar kişilik iki ayrı çocuk korosu oluşturmak istemekteyim.

Tez araştırmam çerçevesinde oluşturulacak iki koro, çalışmalarını haftada ikişer gün (Cumartesi ve Pazar) ve 50'şer dakika olarak, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Koro Salonu'nda gerçekleştirecektir. Uygulamanın toplam 8 hafta sürmesi plânlanmaktadır. Koro eğitiminin sonunda, her iki koro kümesi, velilere yönelik bir konser gerçekleştirecektir.

Aşağıda adları yazılı okullarda bu araştırmayı gerçekleştirebilmem için izinlerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Suna ÇEVİK
Uygundur

Saygılarımla,
Atilla Çağdaş Değer.

Adres	:	1. cad. 5. sok. No:10/3 Bahçelievler Ankara
İş Tel	:	0 312 212 62 10/12 85
Cep Tel	:	0 544 873 52 96
E-posta	:	acdeger@hacettepe.edu.tr

Ekler

1. İzin istenen ilköğretim okullarının listesi
2. Tez Önerisi
3. Koro Eğitimcisi Görüşme Formu
4. Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu
5. Müziksel Hazırbulunuşluk Durumu Belirleme Ölçeği
6. Bilişsel Başarı Testi

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM : İstatistik Bölümü
SAYI : B.B.08.4.MEM.4.06.00.06-312/1630 12./02/2010
KONU : Araştırma izni
Atilla Çağdaş DEĞER

..... KAYMAKAMLIĞINA
(Ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: a) M.E.B. Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi.
b) MEB EARGED' in araştırma izinlerine ilişkin 11/04/2007 tarih ve 1950 sayılı yazısı.
c) 02/09/2009 tarih ve 74835 sayılı Valilik Onayı.
d) 05/11/2009 tarih ve 98610 sayılı Valilik Onayı.
e) Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünün 02/02/2010 tarih ve 698 sayılı yazısı.

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora öğrencisi Atilla Çağdaş DEĞER 'in **"Çocuk korolarının eğitiminde yeni bir yaklaşım: Eğitsel oyun kullanımı."** konulu tez ile ilgili anketi, ek listedeki ilçeniz okullarında uygulama yapılması isteği Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonunca uygun görülmüştür.

Mühürlü anket örnekleri (22 sayfa) araştırmacıya ulaştırılmış olup, uygulama yapılacak sayıda araştırmacı tarafından çoğaltılarak, araştırmanın ilgi (a) yönerge çerçevesinde **gönüllülük esasına** göre ve koroya katılacak çocukların velilerinin uygun gördüğü, koroya katılmalarına izin verdiği taktirde uygulanmasını rica ederim.

Gülçin UYSAL
Vali a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :
1-Okul Listesi (1 Sayfa)

DAĞITIM :
Yenimahalle-Çankaya
Mamak Kaymakamlığı

İl Milli Eğitim Müdürlüğü-Beşevler / ANKARA
İstatistik Bölümü
istatistik06@meb.gov.tr
Bilgi İçin : Nermin ÇELENK
Tel : 223 75 22----212 66 40-200
Fax: 223 75 22

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SAYI : B.30.2.GÜN.0.44.72.00 / 698 **ANKARA**
KONU : İzin **02.02.2010**

ANKARA VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğüne

Enstitümüz Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Doktora öğrencisi Atilla Çağdaş DEĞER, Prof. Suna ÇEVİK'in danışmanlığında yürüttüğü **"Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Eğitsel Oyun Kullanımı"** isimli tezi ile ilgili olarak Ankara iline bağlı İlköğretim 3.sınıf öğrencilerinden oluşan en az 40'ar kişilik iki ayrı çocuk korosu oluşturmak istemektedir. Oluşturulacak iki koro, çalışmalarını haftada ikişer gün Cumartesi, Pazar ve 50'er dakika olarak Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı Koro Salonunda gerçekleştirmek ve toplam 8 hafta sürmesi planlanmaktadır. Koro eğitiminin sonunda her iki koro kümesi velilere yönelik bir konser geçekleştirilecektir.

İlgili öğrenciye müsaade edilmesi hususunda gereğini bilgilerinize saygılarımla arz/rica ederim.

Prof. Dr. Nezahat GÜÇLÜ
Enstitü Müdürü

EKLER
1- Dilekçe
2- Tez Önerisi
3- Okulların listesi
4- Koro eğitimcisi görüşme formu
5- Koro üyesi ve veli bilgi formu
6- Müziksel hazır bulunuşluk durumu belirleme ölçeği
7- Bilişsel başarı testi

Adres : Gazi Üniversitesi Merkez Kampüs Girişi Milas Sokak No:15 06500 Teknikokullar / ANKARA
Tel : 0.312.202 37 72 Faks : 0.312. 202 37 87 İnternet Adresi : www.egtbil.gazi.edu.tr E-Posta Adresi : egtbil@gazi.edu.tr

Ek 1

Uygulama İçin İzin İstenen Okulların Listesi

1. 29 Ekim İlköğretim Okulu
2. Anıttepe İlköğretim Okulu
3. Çankaya İlköğretim Okulu
4. Emniyetçiler İlköğretim Okulu
5. Gülen Muharrem Pakoğlu İlköğretim Okulu
6. Halide Edip Adıvar İlköğretim Okulu
7. Hamdullah Suphi İlköğretim Okulu
8. Maltepe İlköğretim Okulu
9. Nebahat Keskin İlköğretim Okulu
10. Turhan Feyzioğlu İlköğretim Okulu
11. Tuzluçayır İlköğretim Okulu
12. Ziraat Mühendisleri İlköğretim Okulu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE,

01.02.2010, Ankara

Enstitünüzün, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı 058122408 numaralı doktora öğrencisiyim.

Prof. Suna Çevik'in danışmanlığını yaptığı **"Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Eğitsel Oyun Kullanımı"** konulu tez çalışmamla ilgili olarak Ankara ilinde basılı ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinden oluşan en az 40'ar kişilik iki ayrı çocuk korosu oluşturmak istemekteyim.

Tez araştırmam çerçevesinde oluşturulacak iki koro, çalışmalarını haftada ikişer gün (Cumartesi ve Pazar) ve 50'şer dakika olarak, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Koro Salonu'nda gerçekleştirecektir. Uygulamanın toplam 8 hafta sürmesi plânlanmaktadır. Koro eğitiminin sonunda, her iki koro kümesi, velilere yönelik bir konser gerçekleştirecektir.

Aşağıda adları yazılı okullarda bu araştırmayı gerçekleştirebilmem için izinlerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Suna ÇEVİK
Uygundur

Saygılarımla,
Atilla Çağdaş Değer

Adres : 1. cad. 5. sok. No:10/3 Bahçelievler Ankara
İş Tel : 0 312 212 62 10/12 85
Cep Tel : 0 544 873 52 96
E-posta : acdeger@hacettepe.edu.tr

Ekler

1. İzin istenen ilköğretim okullarının listesi
2. Tez Önerisi
3. Koro Eğitimcisi Görüşme Formu
4. Koro Üyesi ve Veli Bilgi Formu
5. Müziksel Hazırbulunuşluk Durumu Belirleme Ölçeği
6. Bilişsel Başarı Testi

EK-3

KORO EĞİTİMCİSİ GÖRÜŞME FORMU

ÇOCUK KOROSU EĞİTİMCİSİ GÖRÜŞME FORMU

Sayın Koro Eğitimcisi,

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda yürütmekte olduğum; "Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım Olarak Eğitsel Oyun Kullanımının Öğrencilerin Müziksel Erişi Düzeylerine Etkisi" adlı doktora tez çalışmam için bu formdan elde edilecek veriler kullanılacaktır. Görüşme formunda yer alan açık uçlu soruların cevapları için, ses kayıt cihazı kullanılacaktır. Görüşme yapılan uzmanların kişisel bilgileri kesinlikle gizli tutulacaktır. Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

Saygılarımla,
Atilla Çağdaş Değer
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü G.S.E. Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Öğrencisi

Adınız ve Soyadınız:

Çalıştığınız Kurum:

Uzmanlık Alanınız:

Çocuk korosu çalıştırdığınız toplam süre:

Şimdiye kadar çalıştırdığınız koro türleri: Çocuk ( ) Gençlik ( ) Karma ( ) Diğer ( )

Çalıştırdığınız korolar ve çalışma süreleri:

Örnek:

Koro Adı	*Süre*
1. *Ankara Çocuk Korosu*	*1999-2003*
2. *Ankara Gençlik Korosu*	*2000-*
3. *Müz. Eğt. ABD Lisans Sınıf Koroları*	*1998-*

KORO ADI	SÜRE
1.	
2.	
3.	
4.	

SORULAR

1. Herhangi bir **seçme** yapmadan (sadece yaş ve sınıfları sınırlayarak*) bir çocuk korosu oluşturmak mümkün müdür? (*örneğin:1.,2. sınıflar, 3., 4., 5. sınıflar, 4.,5.,6. sınıflar veya belirli bir yaş aralığından oluşturulan bir koro)

   Evet ( ) Hayır ( )

2. Çalıştırdığınız çocuk korolarında yardımcı eğitimciler var mıdır?

   Evet ( ) Hayır ( )

3. Çalıştırdığınız çocuk korolarında sizden başka asıl eğitimci var mıdır? (Yardımcı eğitimci dışında "asıl" eğitimci)

   Evet ( ) Hayır ( )

4. Çocuk korosu kurarken üye alırken hangi yaklaşımı kullanıyorsunuz?
   (Tek seçenek işaretleyiniz)

   ( ) Seçme/eleme sınavı yapıyorum.
   ( ) Seçme/eleme sınavı yapmıyorum.
   ( ) Diğer. Lütfen belirtiniz:

5. Çocuk koronuza üye alımında kullandığınız müziksel düzey belirleme ölçütleriniz nelerdir?

   ( ) Tek ve çokses, ezgi, ritim tekrarı, şarkı söyleme aşamalarını içeren bir seviye sınavı yapıyorum.
   ( ) Belirli bir şarkı söyleterek; müziksel işitme/söyleme seviyesini gözlemliyorum.
   ( ) Diğer. Lütfen belirtiniz:

6. Çalıştırmakta olduğunuz çocuk koronuzda toplam kaç üye vardır?

7. Sizce bir çocuk korosu kaç üyeden oluşmalıdır?

8. Çocuk koronuz, hangi sıklıkta (haftada kaç kez) ve bir çalışmada ne kadar süre (kaç dakika) eğitim almaktadır?"

9. Sizce, bir çocuk korosu, hangi sıklıkta (haftada kaç kez) ve bir çalışmada ne kadar süre (kaç dakika) eğitim almalıdır?

10. Şarkı öğretiminde aktarım (transpoze-göçürme) konusundaki genel görüşleriniz nelerdir?

11. Çocuk korolarınızın eğitiminde "eğitsel oyunlar" kullanıyor musunuz?
    ( ) Evet, kullanıyorum.
    ( ) Hayır, kullanmıyorum.

    Cevabınız "evet" ise;
    a) Gevşeme/rahatlama, ısınma ve solunum çalışmalarına yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.
    b) Müziksel işitme, okuma, yazma eğitimine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.
    c) Ses üretme ve yayma sürecine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.
    d) Dil ve konuşma çalışmalarına yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.
    e) Şarkı öğretimine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.
    f) Müziksel duyarlık geliştirme çalışmalarına yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.

    g) Koroda genel tutum ve davranış eğitimine yönelik olarak kullandığınız oyunlardan örnekler veriniz.

12. Sizce, çocuk korosu üyelerinin ses alanları eğitim sürecinin başında yaşa göre nasıl bir görünüm sergilemektedir?

13. Gevşeme/rahatlama, ısınma ve solunum çalışmaları sürecinde sıkça kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz

14. Çocuk koronuzda ses üretme ve yayma sürecinde kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz

15. Çocuk koronuzda dil ve konuşma çalışmaları kapsamında kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz.

16. Çocuk koronuzda müziksel işitme, okuma, yazma eğitimi kapsamında kullandığınız alıştırmaları, örneklendirerek belirtiniz

17. Çocuk koronuzun dağarcığına şarkı seçerken, ölçütleriniz nelerdir?

18. Çocuk koronuzda şarkı öğretimi sürecindeki temel yaklaşım/yöntemleriniz nelerdir?

19. Çocuk koronuzda uyguladığınız genel bir ders plânını, (günlük çalışma plânı) yaklaşık olarak dakikalandırılmış bir akışla belirtir misiniz?

EK-4

KORO ÜYESİ VE VELİ BİLGİ FORMU

KOROSU ÜYESİ ve VELİ (ANNE-BABA) BİLGİ FORMU

Öğrencinin Adı Soyadı :
Doğum Tarihi (gg/aa/yy) :
Okul Adı :
Sınıfı ve Numarası :

Çocuğunuz;

1. Günlük yaşamında yüksek sesle konuşur mu? Evet ( ) Hayır ( )

2. Günlük yaşamında yüksek sesle şarkı söyler mi? Evet ( ) Hayır ( )

3. Günlük yaşamında "taklit" sesleri çıkarır mı? Evet ( ) Hayır ( )

4. Ailenizde müzikle uğraşan bireyler var mı? Evet ( ) Hayır ( )
   Varsa yakınlık derecelerini ve uğraşı alanlarını belirtiniz:

5. Evinizde genellikle hangi tür müzikler dinlenir/çalınır/sevilir?
   En sık dinlenen türden en aza doğru sıralayınız :

1. 4.
2. 5.
3. 6.

6. Evinizde odadan odaya seslenme, çağırma, yüksek sesle hitap gibi davranışlar "sıklıkla" sergilenir mi? Evet ( ) Hayır ( )

7. Evinizde çalgı(lar) var mı? Evet ( ) Hayır ( )
   Cevabınız evetse adlarını yazınız:

8. Çocuğunuza ait çalgı(lar) var mı? Evet ( ) Hayır ( )

9. Çocuğunuzun çalabildiği çalgıları yazınız :

10. Çocuğunuz başka bir koroda yer aldı mı? Evet ( ) Hayır ( )
Evetse lütfen belirtiniz (Koro adı, yer aldığı süre vb.):

11. Çocuğunuzun, okulundaki "müzik dersi" dışında başka bir müzik eğitimi var mı?
"Evet"se lütfen ayrıntılarıyla açıklayınız:

12. Çocuğunuz ilköğretim öncesi yuva-kreş-anaokulu eğitimi aldıysa, lütfen belirtiniz:

Kurum Adı **Başladığı Yaş** **Eğitim Aldığı Süre**

13. Çocuğunuzun geçirdiği **önemli hastalıkları** belirtiniz:

14. Varsa, çocuğunuzun geçirdiği önemli ameliyatları yazınız:

15. Halen **devam eden rahatsızlıkları** var mı? Varsa lütfen yazınız:

16. Çocuğunuzun 2009-2010 yılı 1. eğitim-öğretim yılındaki "Müzik Dersi" Notu:
Lütfen önceki yıllarda aldığı notları yazınız.

- 1. Sınıf Güz Dönemi "Müzik Dersi" Notu :
- 1. Sınıf Sınıf Bahar Dönemi "Müzik Dersi" Notu :
- 2. Sınıf Güz Dönemi "Müzik Dersi" Notu :
- 2. Sınıf Sınıf Bahar Dönemi "Müzik Dersi" Notu :
- 3. Sınıf Güz Dönemi "Müzik Dersi" Notu :

ANNE BİLGİ FORMU

Adınız Soyadınız :

Mezun olduğunuz okul/bölüm:

Cep Telefonunuz : İş Telefonunuz :

Çalıştığınız Kurum :

Göreviniz :

E-posta Adresiniz :

1. Sigara kullanıyor musunuz? Evet ( ) Hayır ( )
   Günde ortalama kaç adet/paket, belirtiniz:
2. Ses kullanımınıza dikkat eder misiniz? Evet ( ) Hayır ( )
3. Yüksek sesle konuşur musunuz? Evet ( ) Hayır ( )
4. Şarkı söylemeyi sever misiniz? Evet ( ) Hayır ( )
5. Evinizde şarkı söyler misiniz? Evet ( ) Hayır ( )
6. Müziğe karşı özel bir ilginiz var mı? Evet ( ) Hayır ( )
7. Sesinizi güzel bulur musunuz? Evet ( ) Hayır ( )
8. Müzikle ilgili deneyimleriniz var mı? Evet ( ) Hayır ( )
   Varsa kısaca özetleyiniz:
9. En sevdiğiniz ve dinlediğiniz üç müzik türünü yazınız :
10. Ailenizle yaşıyorken (çocukluk ve gençliğinizde) evinizde sıkça dinlenen/söylenen/çalınan müzik türlerini yazınız:

BABA BİLGİ FORMU

Adınız Soyadınız :

Mezun olduğunuz okul/bölüm:

Cep Telefonunuz : İş Telefonunuz :

Çalıştığınız Kurum :

Göreviniz :

E-posta Adresiniz :

1. Sigara kullanıyor musunuz? Evet ( ) Hayır ( )

Günde ortalama kaç adet/paket, belirtiniz:

2. Ses kullanımınıza dikkat eder misiniz? Evet ( ) Hayır ( )

3. Yüksek sesle konuşur musunuz? Evet ( ) Hayır ( )

4. Şarkı söylemeyi sever misiniz? Evet ( ) Hayır ( )

5. Evinizde şarkı söyler misiniz? Evet ( ) Hayır ( )

6. Müziğe karşı özel bir ilginiz var mı? Evet ( ) Hayır ( )

7. Sesinizi güzel bulur musunuz? Evet ( ) Hayır ( )

8. Müzikle ilgili deneyimleriniz var mı? Evet ( ) Hayır ( )

Varsa kısaca özetleyiniz:

9. En sevdiğiniz ve dinlediğiniz üç müzik türünü yazınız :

10. Ailenizle yaşıyorken (çocukluk ve gençliğinizde) evinizde sıkça dinlenen/söylenen/çalınan müzik türlerini yazınız:

EK-5

MÜZİKSEL İŞİTME TESTİ

(Gürgen, 2008)

MÜZİKSEL İŞİTME TESTİ

Adı ve Soyadı :

Sınıfı ve Numarası :

1. Dinleyeceğiniz üç sesten en ince olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

2. Dinleyeceğiniz üç sesten en ince olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

3. Dinleyeceğiniz üç sesten en kalın olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

4. Dinleyeceğiniz üç sesten en kalın olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

5. Dinleyeceğiniz üç sesten aynı olan ikisi hangileridir?

a.)Birincisi ve ikincisi b.)Birincisi ve üçüncüsü c.)İkincisi ve üçüncüsü

6. Dinleyeceğiniz üç sesten farklı olanı aşağıdakilerden hangisidir?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

7. Dinleyeceğiniz ezgi(melodi) hangi yöne doğru gitmektedir?

a.)Kalın seslere doğru (aşağı) b.)İnce seslere doğru (yukarı) c.)Hiçbiri

8. Dinleyeceğiniz ezgi (melodi) hangi yöne doğru gitmektedir?

a.)Kalın seslere doğru (aşağı) b.)İnce seslere doğru (yukarı) c.)Hiçbiri

9.Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisi "İstiklal Marşı"nın doğru ezgisidir?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

10. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisi "Mini Mini Bir Kuş" adlı şarkının doğru ezgisidir?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

11. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisinin bittiğini düşünüyorsun?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

12. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisinin yarım kaldığını düşünüyorsun?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

13. Dinleyeceğiniz üç sesten en uzun olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

14. Dinleyeceğiniz üç sesten en uzun olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

15. Dinleyeceğiniz üç sesten en kısa olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

16. Dinleyeceğiniz üç sesten en kısa olanı kaçıncısıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

17. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangileri aynıdır?

a.)Birincisi ve ikincisi b.)Birincisi ve üçüncüsü c.)İkincisi ve üçüncüsü

18. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangisi farklıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

19. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangisi "Yaşasın Okulumuz"(Daha Dün Annemizin) adlı şarkının ritmidir?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

20. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangisi "Bak Postacı Geliyor" adlı şarkının ritmidir?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

21. Dinleyeceğiniz şarkının hızı nasıl değişim göstermektedir?

a.)Hızlanıyor b.)Yavaşlıyor c.)Hız değişmiyor

22. Dinleyeceğiniz üç çalgı sesinden hangisi farklıdır?

a.) Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

23. Dinleyeceğiniz üç çalgı sesinden hangisi farklıdır?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

24. Dinleyeceğiniz üç farklı çalgıdan hangisi piyanodur?

a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

25. Dinleyeceğiniz üç müzikten hangisinde üflemeli çalgı duyulmaktadır?

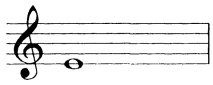
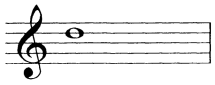
a.)Birincisi b.)İkincisi c.)Üçüncüsü

MÜZİKSEL İŞİTME TESTİ

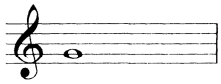
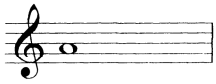
Adı Soyadı :

Sınıfı ve Şubesi :

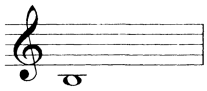
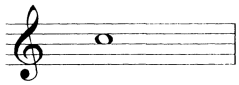
1. Dinleyeceğiniz üç sesten en ince olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

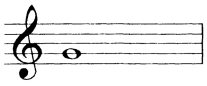
2. Dinleyeceğiniz üç sesten en ince olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

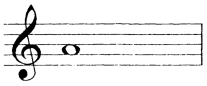
3. Dinleyeceğiniz üç sesten en kalın olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

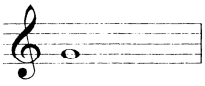
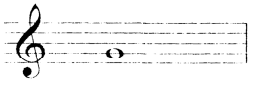
4. Dinleyeceğiniz üç sesten en kalın olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

5. Dinleyeceğiniz üç sesten aynı olan ikisi hangileridir?

a) b) c)

6. Dinleyeceğiniz üç sesten farklı olanı aşağıdakilerden hangisidir?

a) b) c)

2

EZGİSEL

7. Dinleyeceğiniz ezgi hangi yöne doğru gitmektedir?

8. Dinleyeceğiniz ezgi hangi yöne doğru gitmektedir?

9. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisi "İstiklal Marşı"nın doğru ezgisidir?

a)

b)

c)

10. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisi "Mini Mini Bir Kuş" adlı şarkının doğru ezgisidir?

a)

b)

c)

11. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisinin bittiğini düşünüyorsun?

a)

b)

c)

12. Dinleyeceğiniz ezgilerden hangisinin yarım kaldığını düşünüyorsun?

a)

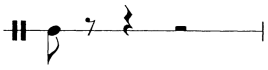
b)

c)

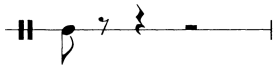
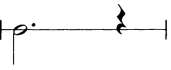
4

RİTİMSEL

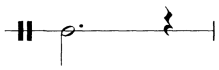
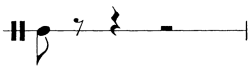
13. Dinleyeceğiniz üç sesten en uzun olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

14. Dinleyeceğiniz üç sesten en uzun olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

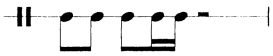
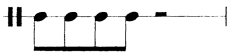
15. Dinleyeceğiniz üç sesten en kısa olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

16. Sırayla çalacağım üç sesten en kısa olanı kaçıncısıdır?

a) b) c)

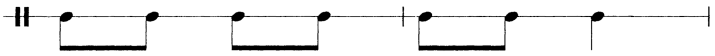
17. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangileri aynıdır?

a) b) c)

18. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangisi farklıdır?

a) b) c)

19. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangisi "Yaşasın Okulumuz" (Daha Dün Annemizin) adlı şarkının ritmidir?

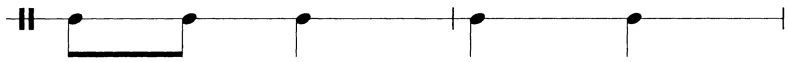
a)

b)

c)

20. Dinleyeceğiniz üç ritimden hangisi "Bak Postacı Geliyor" adlı şarkının rimidir?

a)

b)

c)

21. Dinleyeceğiniz şarkının hızı nasıl değişim göstermektedir?

a) Hızlanıyor. b) Yavaşlıyor. c) Hız değişmiyor.

TINISAL

22. Dinleyeceğiniz üç çalgı sesinden hangisi farklıdır?

a) Birincisi
b) İkincisi
c) Üçüncüsü

23. Dinleyeceğiniz üç çalgı sesinden hangisi farklıdır?

a) Birincisi
b) İkincisi
c) Üçüncüsü

24. Dinleyeceğiniz üç farklı çalgıdan hangisi piyanodur?

a) Birincisi
b) İkincisi
c) Üçüncüsü

25. Dinleyeceğiniz üç müzikten hangisinde üflemeli çalgı duyulmaktadır?

a) Birincisi
b) İkincisi
c) Üçüncüsü

EK-6

MÜZİKSEL İŞİTME-YİNELEME-SÖYLEME FORMU

MÜZİKSEL İŞİTME-YİNELEME SÖYLEME FORMU

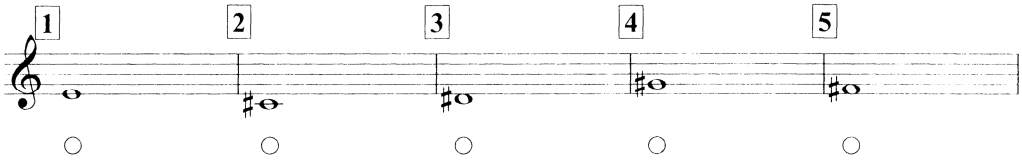
Adı Soyadı :

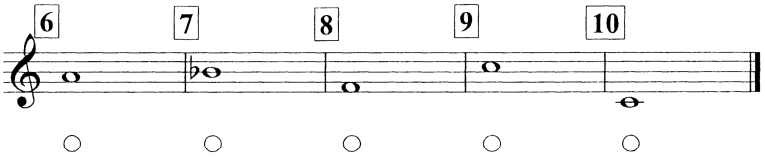
A BÖLÜMÜ (Müziksel işitme-yineleme-söyleme)

(Her doğru yanıt için " " işareti yanlış yanıt için "x" işareti konulacaktır. Her nota/ritim 1 puandır.)

YAŞASIN OKULUMUZ ŞARKISININ EŞLİKSİZ OLARAK SÖYLENMESİ
(Bu alt boyuttan elde edilen veriler
"Şarkı Sesinin Kullanımında Davranış Gelişimi Ölçeği"nde değerlendirilecektir)

1. İŞİTİLEN BİR SESİN YİNELEMESİ

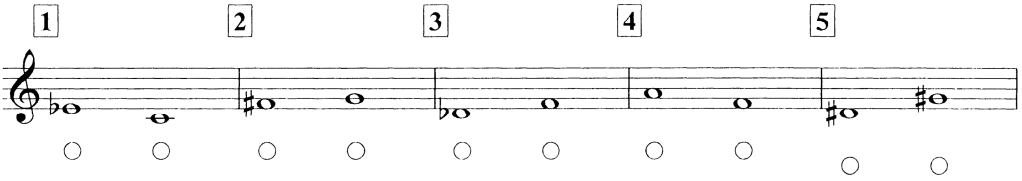

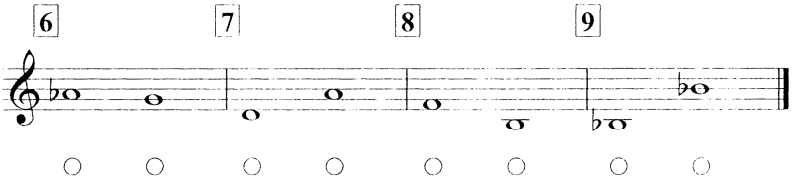

Öntest...../10

Sontest...../10

2. İŞİTİLEN İKİ SESİN YİNELENMESİ

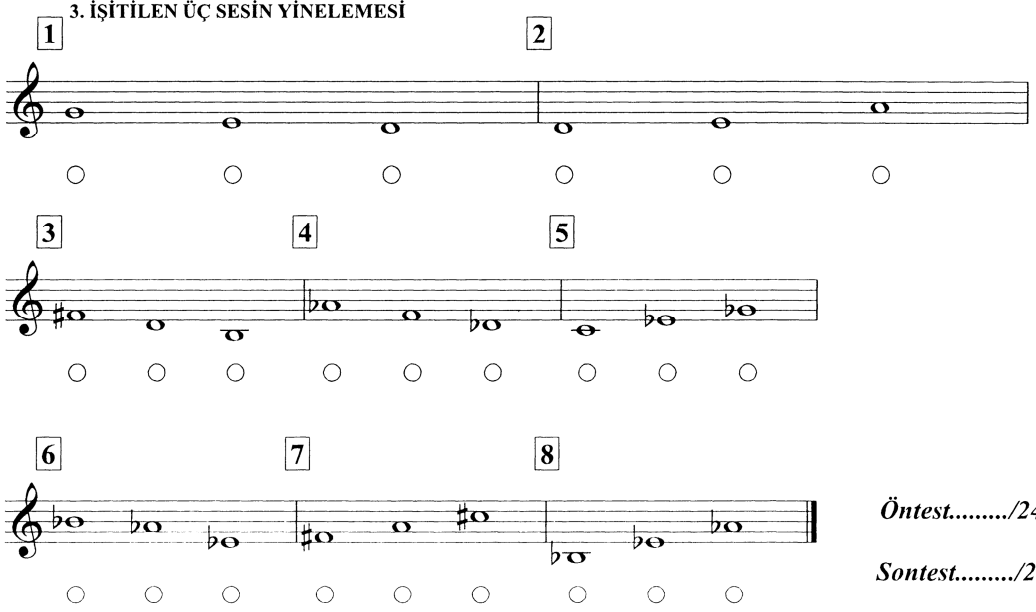

Öntest...../18

Sontest...../18

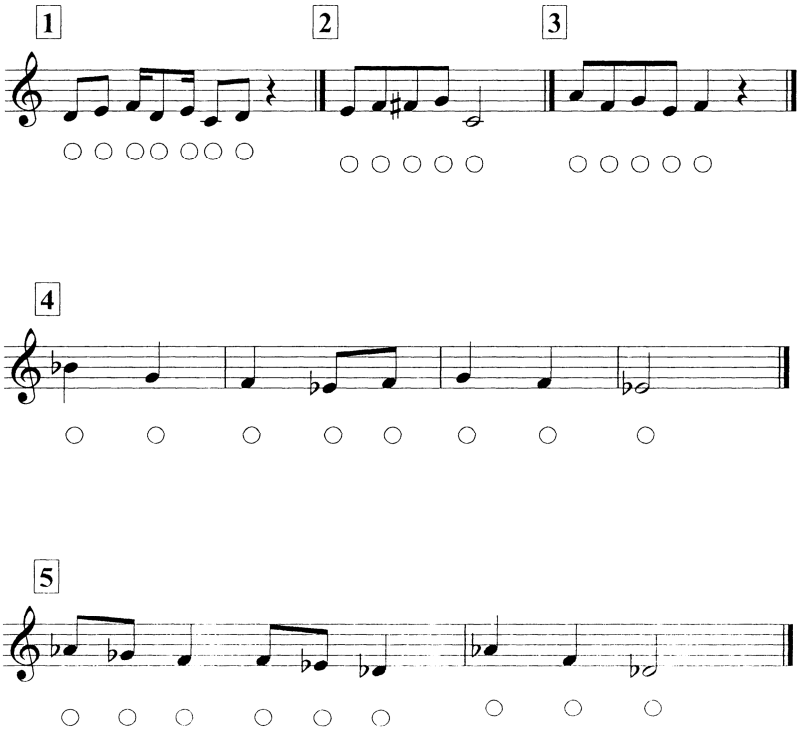
3. İŞİTİLEN ÜÇ SESİN YİNELEMESİ

Öntest...../24

Sontest...../24

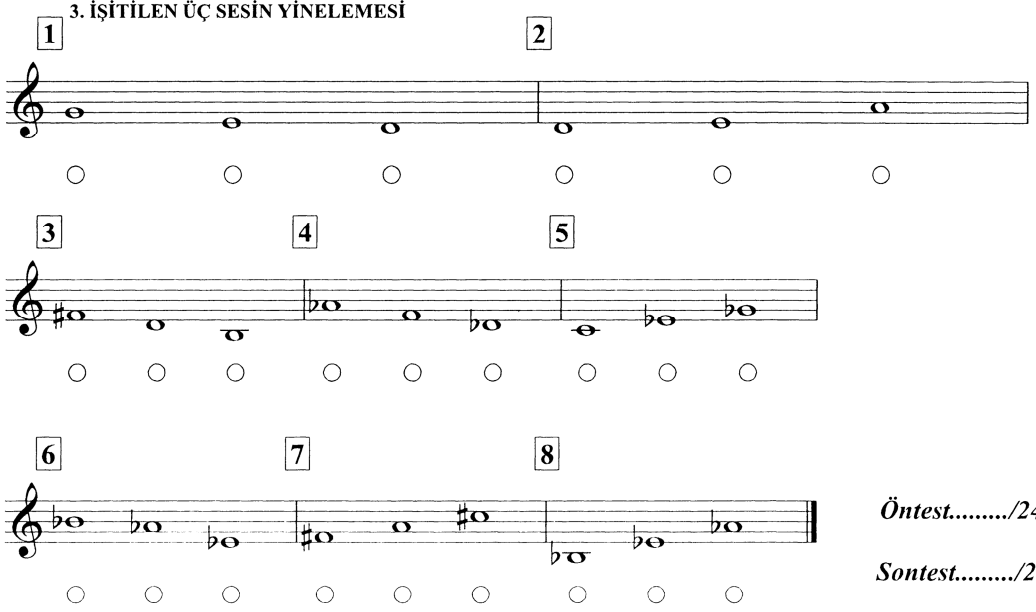
4. İŞİTİLEN EZGİNİN YİNELENMESİ

Öntest...../34

Sontest...../34

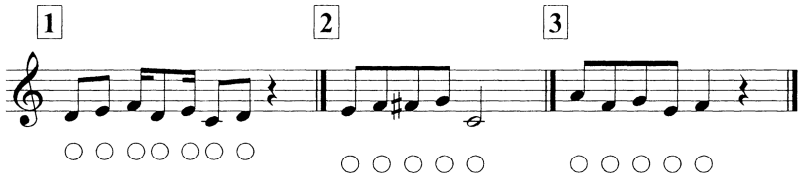
3. İŞİTİLEN ÜÇ SESİN YİNELEMESİ

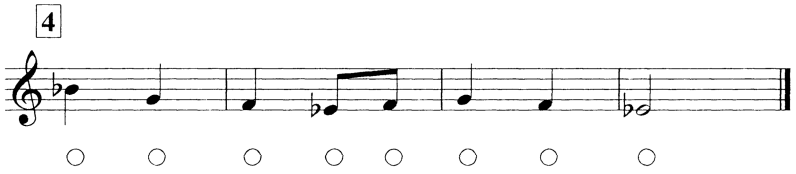

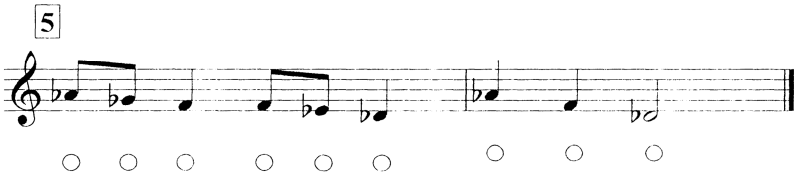
Öntest...../24

Sontest...../24

4. İŞİTİLEN EZGİNİN YİNELENMESİ

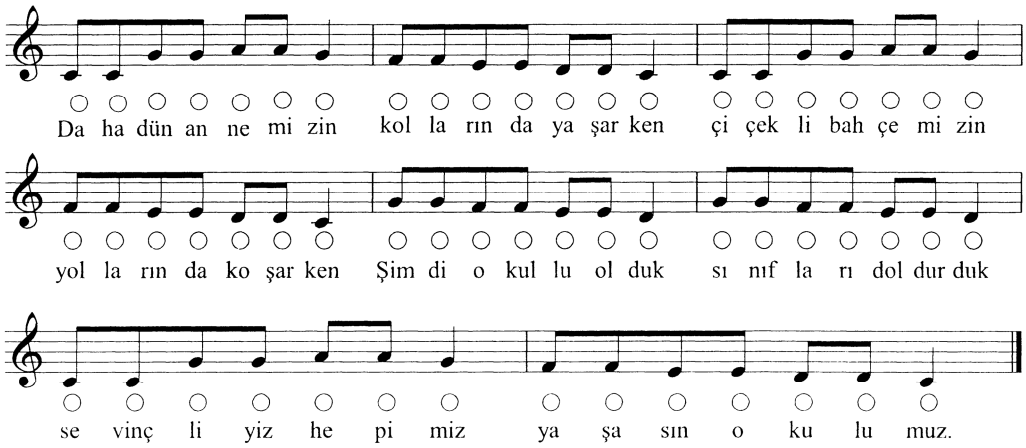

Öntest...../34

Sontest...../34

7."YAŞASIN OKULUMUZ" ŞARKISININ SÖYLENMESİ

Öntest...../56

8. "YAŞASIN OKULUMUZ" ŞARKISINI AKTARIMLI OLARAK SÖYLENMESİ

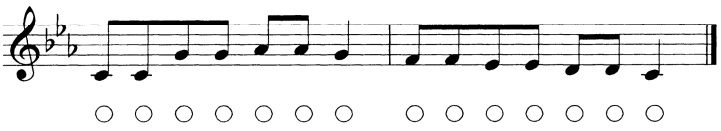
Sontest...../56

Öntest...../56

Sontest...../56

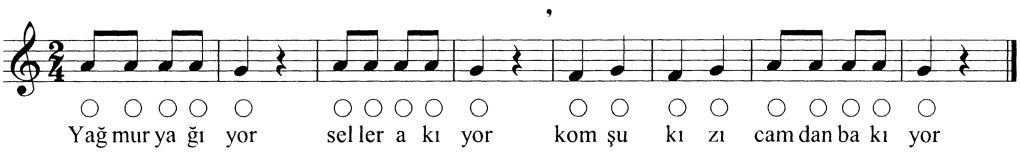
9."YAŞASIN OKULUMUZ" ŞARKISININ MİNÖR EKSENDEN SÖYLENMESİ 5

Öntest...../14

Sontest...../14

10."YAĞMUR YAĞIYOR" TEKERLEMESİNİN YİNELENMESİ

Öntest...../19

Sontest...../19

11."PAZARA GİDELİM" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Öntest...../25

Sontest...../25

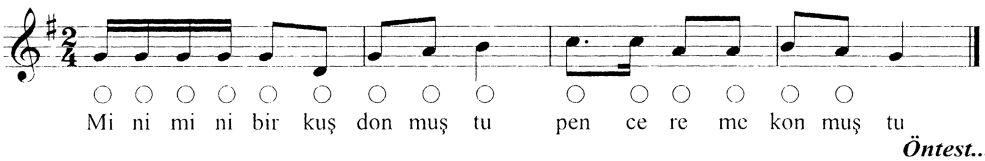
12."GEL BİZE KATIL BİZE" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Öntest...../27

Sontest...../27

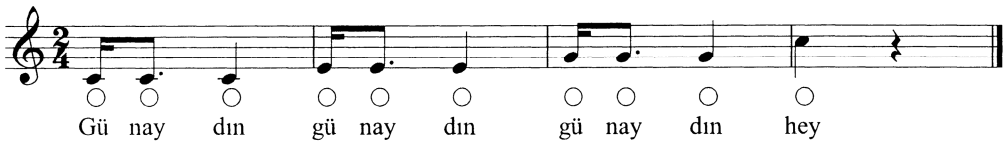
13."MİNİK KUŞ" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Öntest...../16

Sontest...../16

14."GÜNAYDIN" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Öntest...../10

Sontest...../10

A Bölümü Toplam Puan: ...../400

DÜŞÜNCELER:

B BÖLÜMÜ (Ses Alıştırmaları)

1. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do-re-mi-re-do) İNİCİ YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

(Bu bölümde puanlama yapılmayacaktır. Kalıplar, kromatik olarak öğrencinin rahat söylebildiği eksenlere kadar aktarılacaktır. Öğrencinin, ses alıştırmalarında, temiz ve rahat söyleyebildiği sesler/kullanabildiği ses bölgeleri işaretlenerek, "ortalama ses alanı" belirlenecektir. Tüm kalıplar "mam" vokali ile söyletilecektir.)

2. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do- re-mi- re-do) ÇIKICI YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

3. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do-mi-sol-mi-do) İNİCİ YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

4. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do-mi-sol-mi-do) ÇIKICI YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

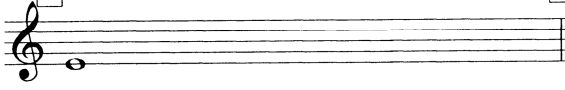

DÜŞÜNCELER :

MÜZİKSEL İŞİTME-YİNELEME SÖYLEME FORMU "KAPSAM GEÇERLİĞİ BELİRLEME FORMU"

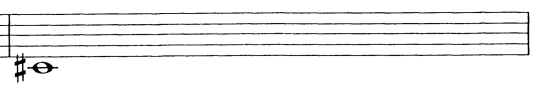
1. İŞİTİLEN BİR SESİN YİNELEMESİ

1

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2

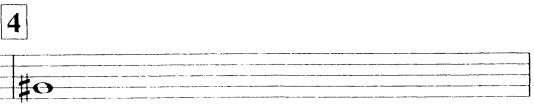
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3

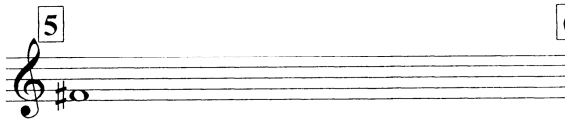
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4

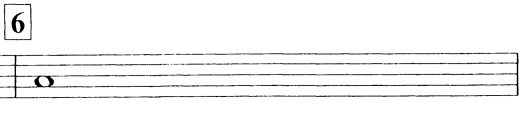
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5

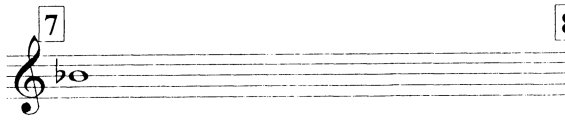
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

6

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

7

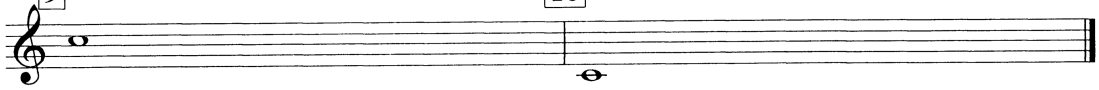
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

8

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

9

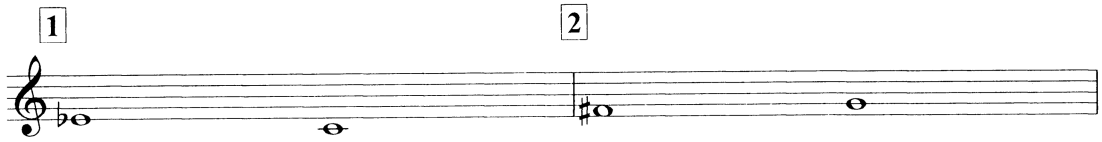
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

10

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2. İŞİTİLEN İKİ SESİN YİNELENMESİ

1

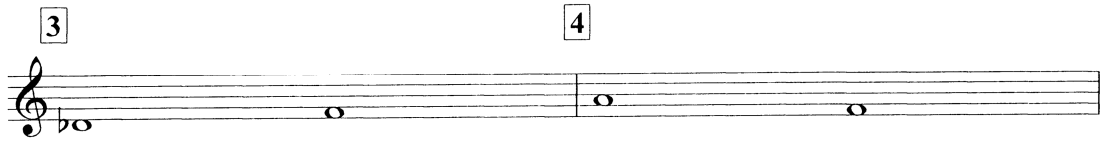

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3

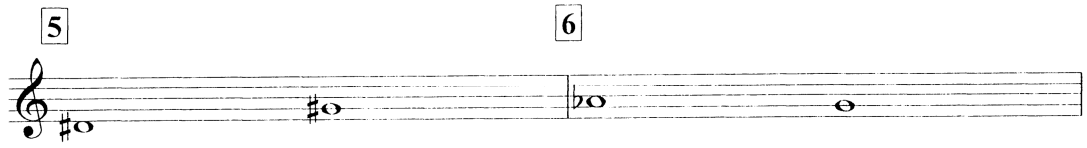

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5

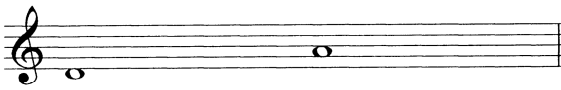

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

6

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

7

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

8

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

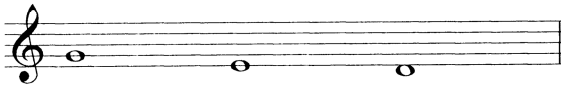
9

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3. İŞİTİLEN ÜÇ SESİN YİNELEMESİ

1

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3

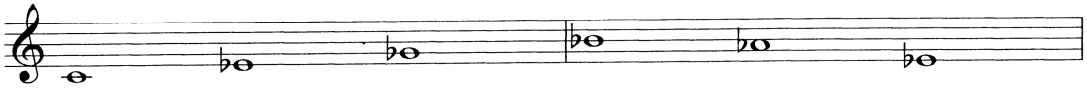
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

6

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

7

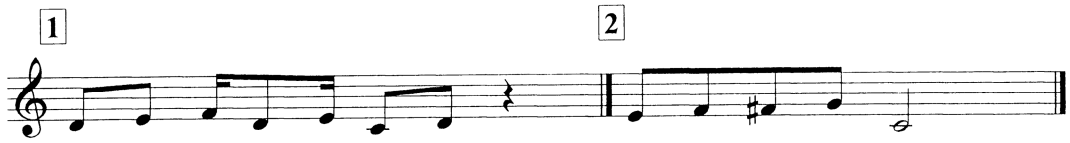
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

8

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4. İŞİTİLEN EZGİNİN YİNELENMESİ

1

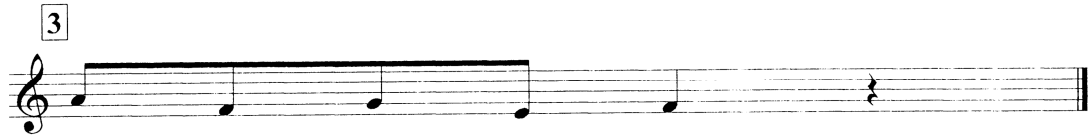

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5. İŞİTİLEN NOTALARIN ADLARI ve SESLERİYLE YİNELENMESİ

1

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

6

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

7

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

8

S

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

6. İŞİTİLEN TARTIMIN YİNELENMESİ

1

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2

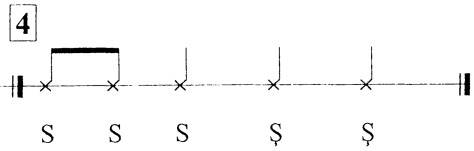
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4

S S S Ş Ş

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

5

S Ş

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

6

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

7

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

7."YAŞASIN OKULUMUZ" ŞARKISININ SÖYLENMESİ

Da ha dün an ne mi zin kol la rın da ya şar ken çi çek li bah çe mi zin

yol la rın da ko şar ken Şim di o kul lu ol duk sı nıf la rı dol dur duk

se vinç li yiz he pi miz ya şa sın o ku lu muz.

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

8. "YAŞASIN OKULUMUZ" ŞARKISINI AKTARIMLI OLARAK SÖYLENMESİ

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

9."YAŞASIN OKULUMUZ" ŞARKISININ MİNÖR EKSENDEN SÖYLENMESİ

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

10."YAĞMUR YAĞIYOR" TEKERLEMESİNİN YİNELENMESİ

Yağ mur ya ğı yor sel ler a kı yor kom şu kı zı cam dan ba kı yor

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

11."PAZARA GİDELİM" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Pa za ra gi de lim bir ta vuk a la lım pa za ra gi dip bir ta vuk a lıp n'a pa lım

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

12."GEL BİZE KATIL BİZE" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Gel bi ze ka tıl bi ze hem o yu na hem sö ze tür kü söy le yip oy oy oy na ya lım loy loy

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

13."MİNİK KUŞ" ŞARKISININ YİNELENMESİ

Mi ni mi ni bir kuş don muş tu pen ce re me kon muş tu

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

14."GÜNAYDIN" ŞARKISININ YİNELENMESİ

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

A Bölümü Toplam Puan: ...../400

DÜŞÜNCELER:

B BÖLÜMÜ (Ses Alıştırmaları)

1. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do-re-mi-re-do) İNİCİ YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

(Bu bölümde puanlama yapılmayacaktır. Kalıplar, kromatik olarak öğrencinin rahat söylebildiği eksenlere kadar aktarılacaktır. Öğrencinin, ses alıştırmalarında, temiz ve rahat söyleyebildiği sesler/kullanabildiği ses bölgeleri işaretlenerek, "ortalama ses alanı" belirlenecektir. Tüm kalıplar "mam" vokali ile söyletilecektir.)

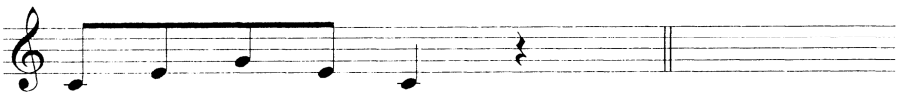
1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

2. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do- re-mi- re-do) ÇIKICI YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

3. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do-mi-sol-mi-do) İNİCİ YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

4. SEÇİLİ ALIŞTIRMANIN (Do-mi-sol-mi-do) ÇIKICI YÖNDE SESLENDİRİLMESİ

1.Uygun Değil.....( )
2.Az Uygun.....( )
3.Uygun.....( )
4.Oldukça Uygun.....( )
5.Çok Uygun.....( )

DÜŞÜNCELER :

EK-7

ŞARKI SESİNİN KULLANIMINDA DAVRANIŞ GELİŞİMİ ÖLÇEĞİ

ŞARKI SESİNİN KULLANIMINDA DAVRANIŞ GELİŞİMİ ÖLÇEĞİ

Adı ve Soyadı :
Sınıfı ve Numarası :

Bu ölçek, MİYS Formu'nun A bölümünden elde edilen ancak "puanlanmayan" veriler yardımıyla doldurulacaktır.

		Öntest					Sontest				
1.	Yaşasın Okulumuz şarkısını eşliksiz olarak:	Çok az	Az	Orta	İyi	Çok iyi	Çok az	Az	Orta	İyi	Çok iyi
1a.	Ne derece doğru ve temiz bir entonasyonla söylemektedir?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1b.	Hangi eksenden söylemektedir? (Farklı eksenleri alt kutucuklara yazınız)	Lab	La	Sib	Si	Do	Lab	La	Sib	Si	Do
1c.	En rahat kullandığı ses alanı (kalın ses-ince ses):										
2.	A.7'de (Yaşasın Okulumuz-Do Majör) en rahat kul. ses alanı:										
3.	A.8'da (Yaşasın Okulumuz-Aktarımlı) en rahat kul. ses alanı:										
4.	A.10'da (Yağmur Yağıyor) en rahat kullandığı ses alanı:										
5.	A.11'de (Pazara Gidelim) en rahat kullandığı ses alanı:										
6.	A.12'de (Gel Bize Katıl Bize) en rahat kullandığı ses alanı:										
7.	A.13'de (Minik Kuş) en rahat kullandığı ses alanı:										
8.	A.14'de (Günaydın) en rahat kullandığı ses alanı:										
ŞARKILARDA KULLANABİLDİĞİ ORTALAMA SES ALANI											

MİYS Formu'nun A7-A8-A10-A11-A12-A13-A14. maddelerinde;		Öntest					Sontest				
		Çok az	Az	Orta	İyi	Çok iyi	Çok az	Az	Orta	İyi	Çok iyi
9.	Ne derece doğru ve temiz bir entonasyonla söylemektedir?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
10.	Sesi ne derece doğru yerde üretmekte ve yaymaktadır?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
11.	Sesini ne derece tınılı ve renkli kullanmaktadır?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
12.	Sesini ne derece gür kullanmaktadır?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
13.	Sözleri ne derece anlaşılır söylemektedir?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
14.	Solunumu ne derece doğru kullanmaktadır?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
15.	Ne derece doğru tartımlarla söylemektedir?	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
TOPLAM PUAN											

Yukarıda elde edilen veriler, değerlendirme ölçütlerine göre işlenecektir.									
Öğrencinin ŞSKDGÖ Derecesi									
Öntest:	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
Sontest:	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5

EK-8

BİLİŞSEL BAŞARI TESTİ

Bilişsel Başarı Testi

Açıklama

Bu ölçme aracı, çocuk korolarında, genel ve yaygın olarak uygulanan yaklaşımla eğitim alan öğrencilerle, eğitsel oyunların kullanıldığı yeni bir yaklaşımla eğitim alan öğrencilerin, **"bilişsel başarı"** düzeylerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

"Bilişsel Başarı Testi"'nin hazırlanmasında, aracın öğretilen konuları kapsaması, amaç ve kazanımlarını tutarlı bir şekilde ölçmesi, objektif özellikler taşıması ve uygulanabilir olması gibi temel ölçütlere dikkat edilmiştir.

Ölçme aracında çoktan seçmeli 30 soru bulunmaktadır. Her soru 1 puandır. Soru kâğıtlarının dağıtılması, gerekli açıklamaların yapılması, soruların cevaplandırılması için ayrılan süre toplam 40 dakikadır.

SORULAR

Adı ve Soyadı :

Sınıfı/Numarası :

1. Aşağıdakilerden hangisi, "dizeğin ikinci çizgisine" yazılan notadır?

a. Mi
b. Fa
c. Sol
d. Re

2. "La notası" dizeğin neresindedir?

a. İkinci çizgisinde
b. İkinci boşluğunda
c. Üçüncü boşluğunda
d. Birinci boşluğunda

3. Aşağıdakilerden hangisi "re notası"dır?

a.
b.
c.
d.

4. Aşağıdakilerden hangisi "si notası"dır?

a.
b.
c.
d.

5. Aşağıdaki tartımlardan hangisi "ta-fa-te-fe" kalıbıdır?

a.

c.

b.

d.

6. Düz, yatay, eşit aralıklı beş çizgi ve dört boşluktan oluşan üzerine nota ve susların yazıldığı şekle ne denir?

a. Dizek
b. Ta-te
c. Ek çizgi
d. Sol Anahtarı

7. Aşağıdaki cümleyi doğru tamamlayacak ifade hangisidir?

Crescendo (Kreşendo) ,..... demektir.

a. hafif gürlük
b. kuvvetli gürlük
c. sesin gürlüğünün gitgide kuvvetlenmesi
d. sesin gürlüğünün gitgide zayıflaması

8. Aşağıdakilerden hangisi, "sesin gürlüğünün gitgide zayıflaması" anlamına gelir?

a. Crescendo
b. Decrescendo
c. Forte
d. Piano

9. "Kuvvetli ses" anlamına gelen sözcük aşağıdakilerden hangisidir?

a. Decrescendo
b. Forte
c. Crescendo
d. Piano

10. "Piano (p)" ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

a. Hafif gürlük demektir.
b. Müziğin, hafif gürlükte çalınıp, söyleneceğini belirtir.
c. Sesin gürlüğünün giderek hafiflemesi anlamına gelir.
d. Forte'nin (f) tersidir.

11. Aşağıdakilerden hangisi müzikte sessizlik zamanlarını ifade eder?

a. Ta-fa- te-fe
b. Dizek
c. Decrescendo
d. Sus

12. Aşağıdaki tartımlardan hangisi " **" kalıbının yazılı biçimidir.**

a. Ta-fa-te-fe
b. Ta- te
c. Ta-fa-tee
d. Taa-te-fe

13. Aşağıdaki tartımlardan hangisi " **" kalıbının yazılı biçimidir.**

a. Ta-faa-fe
b. Ta- faaa
c. Ta-fa-tee
d. Taa-te-fe

14. Aşağıdaki tartımlardan hangisi "ta-faaa" kalıbının simgesidir?

a.
b.
c.
d.

15. Aşağıdaki tartımlardan hangisi " " kalıbının el ile gösterilen simgesidir?

a.

c.

b.

d.

16. Aşağıdakilerin hangisinde notalar sıralı olarak yazılmıştır?

a. Do-re-mi-fa-sol-la-do-si
b. Do-re-mi-sol-fa-la-si-do
c. Do-re-mi-fa-sol-la-si-do
d. Do-si-la-sol-fa-mi-si-do

17. Aşağıdaki hangisi "taa-te-fe, ta-te, ta-fa-te-fe, ta" tartım kalıbıdır?

a.

c.

b.

d.

18. Aşağıdaki tartımlardan hangisi "Yedi Cüce" şarkısına aittir?

a.

c.

b.

d.

19. Aşağıdaki tartımlardan hangisi "İpli Kukla" şarkısına aittir?

a.

b.

c.

d.

20. Aşağıdaki nota bütünlerinden hangisi "Gel Seninle" şarkısına aittir?

a.

b.

c.

d.

21. Aşağıdaki nota bütünlerinden hangisi "Karadeniz Türküsü"ne aittir?

a.

b.

c.

d.

22. Aşağıda verilen notalar "Koro" dersinde öğrendiğiniz hangi şarkıya aittir?

a. İpli Kukla
b. Bakkal Tekerlemesi
c. Atatürk'üm Kanonu
d. Miniklerin Şarkısı

23. Aşağıda verilen notalar "Koro" dersinde öğrendiğiniz hangi şarkıya aittir?

a. Miniklerin Şarkısı
b. Bakkal Tekerlemesi
c. Yedi Cüce
d. Sağ El

24. Aşağıda verilen söz bütününe hangi tartım kümesi uymaktadır?

"İnebolu Gelibolu İzmir Van Tirebolu Can"

a.

b.

c.

d.

25. Aşağıda verilen tartım bütününe hangi söz kümesi uymaktadır?

a. İzmir Van Gelibolu Van Gelibolu İzmir Son

b. İzmir Can Tirebolu Çim İzmir Van Can

c. Tirebolu Can İnebolu Van İzmir İzmir Can

d. İzmir Çim İnebolu Van İzmir İzmir Can

26. Koroda şarkı nasıl söylenmelidir?

a. İyi nefes alarak ve ağız açılarak
b. Şarkının sözlerini anlaşır bir şekilde konuşarak
c. Uygun gürlüktc ama bağırmadan
d. Hepsi

27. Koroda nasıl nefes alınmalıdır?

a. Omuzları kaldırmadan ve rahatça
b. Omuzlar kaldırılarak
c. Gergin bir şekilde
d. Hepsi

28. Koro dersi sırasında düşüncelerimizi nasıl belirtmeliyiz?

a. Aklımıza geldiği anda söyleyerek
b. Kâğıda yazarak
c. Arkadaşımıza söyleyerek
d. Parmak kaldırıp söz alarak

29. Koro dersi bitince sınıftan nasıl çıkılmalıdır?

a. Öğretmenin gösterdiği şekil ve sırayla
b. Koşarak
c. Yürüyerek
d. Bağırarak

30. Sesimizi korumak için nelere dikkat etmeliyiz?

a. Yüksek sesle konuşmamalı ve gereksiz yere bağırmamalıyız.
b. Çok soğuk ve çok sıcak yiyecek-içeceklere dikkat etmeliyiz.
c. Tane tane ve anlaşılır bir şekilde, uygun gürlükte konuşmalı sesimizi yormamalıyız.
d. Hepsi

EK-9

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ALMA FORMU

ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ALMA FORMU

Adı ve Soyadı :

Sınıfı ve Numarası :

1. Koro derslerinde en çok ilgini çeken ve beğendiğin etkinlikler neler oldu? Sıralayarak yazar mısın?

2. Koro derslerini sevdin mi? Neden?

3. Koro dersleri sayesinde neler öğrendiğini düşünüyorsun? Kısaca yazar mısın?

4. Koro dersleri sence nasıl geçti? Kısaca açıklar mısın?

5. Koro derslerinde en çok hangi etkinliklerde daha mutlu oldun?

6. Koro derslerini daha sık yapmak ister misin?

7. Okul dışından bir arkadaşına koro derslerimizle ilgili bir mektup göndermek isteseydin neler yazardın?

8. "Koro" ile ilgili aklına gelen ilk 5 maddeyi sıralayarak yazar mısın?

EK-10

DENEYSEL İŞLEM TAKVİMİ

DENEYSEL İŞLEM TAKVİMİ			
Hafta	Tarih	Deney Grubu	Kontrol Grubu
1. Hafta	13 Nisan 2010 Salı	13:10-13:50	14:00-14:40
	14 Nisan 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40
2. Hafta	20 Nisan 2010 Salı	Uygulama yapılamadı	
	21 Nisan 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40
3. Hafta	27 Nisan 2010 Salı	13:10-13:50	14:00-14:40
	28 Nisan 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40
4. Hafta	4 Mayıs 2010 Salı	13:10-13:50	14:00-14:40
	5 Mayıs 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40
5. Hafta	11 Mayıs 2010 Salı	13:10-13:50	14:00-14:40
	12 Mayıs 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40
6. Hafta	18 Mayıs 2010 Salı	13:10-13:50	14:00-14:40
	19 Mayıs 2010 Çarşamba	Uygulama yapılamadı	
7. Hafta	25 Mayıs 2010 Salı	13:10-13:50	14:00-14:40
	26 Mayıs 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40
8. Hafta	7 Haziran 2010 Pazartesi	13:10-13:50	14:00-14:40
	9 Haziran 2010 Çarşamba	13:10-13:50	14:00-14:40

EK-11
DENEYSEL İŞLEMDE UYGULANAN DERS PLÂNLARI
DENEY GRUBU DERS PLÂNLARI

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 1. Hafta 1. Ders (13 Nisan 2010 Salı)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[68])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) katılır.
2. Dizek, sol anahtarı ve yedi temel notayı tanımaya başlar.
3. "Ta, ta-te ve ta-fa-te-fe" tartım kalıplarını öğretmenin el işaretlerinden okur.
4. Sağ El İçeriye ve Gel Seninle şarkılarını devinimleri ile yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler :

I. Hazırlık

- Sınıfla gerçekleştirilecek ilk koro dersi olduğu için esnek/eğlenceli bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Çok kısa bir giriş ve tanışma konuşması yapılarak iki aylık eğitim sürecinde neler yapılacağının hareketlerle ve oyunlarla anlatılacağı belirtilir. (1 dak.)
- "Yaptığımın Aynısını Benden Sonra Yap (Yansılama) Oyunu" ile ısınma süreci başlatılır. Dıştan yumuşama, devinim-solunum, ince-kalın sesler, anlamsız hecelerle "Şaşırtmaca Oyunu"na geçilir. (3 dak.)
- "Yıldız Kutusu Oyunu", arı sesi, yılan sesi vb. ile yıldız kutusu açılır. (1 dak.)
- "Güzel oturma müziği" tanıtılır. (1 dak.) Öğretmenin, yalnız parmak kaldıranları ve söz alarak konuşanları görüp duyabildiği belirtilir.

[68] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- "Yansılama Oyunu-Elimdeki Notalar Oyunu-Yansılama Oyunu iç içe geçirilip, kısa nota kalıpları, solunum ve devinim alıştırmaları yansılatılır. (5 dak.)
- "Müzik Bilgisi Oyunu"na geçilir. Solunum enerjisi ile yılan sesi (s) vb. ile farklı tahtaya çizgiler çizilir. Öğrencilerden gelen yanıtlara göre, aslan, eşek ve kedi sesi ile toplam 5 çizgi çizilir. "Adam Asmaca Oyunu" ile tahtaya çizilen çizgilerin "dizek" olduğu öğrencilere buldurulur. (3 dak.)
- Dizek üzerine, öğretmen tarafından ipucu verilerek çizilen sol anahtarı ve notalar (Do-re-mi-fa-sol-la-si-do) tanıtılır ve öğrencilerden yumuşak-hafif sesle seslendirmeleri istenir. (2 dak.)
- "Ses Isıtma Oyunu"na geçilir. Do-re-mi-re-do kalıbı ile önce "mam-mam-mam-mam-mam" ardından, "mom" ve "şam" heceleri ile alıştırma yansılatılır. Alıştırmaları öğretmenin ağzını açmadan ve kötü söylediği bir örnekle, çok daha iyi söylediği başka örneğin hangisinin "doğru" olduğu sorulur. "Saçma Devinim Oyunu"na geçilerek, 3-A Sınıfı ile ilgili doğaçlama cümleler eşliğinde, devinimlerle yansılanır. (Örnek cümeler: biz 3-A sınıfıyız, çok çok çalışkanız, çok çok çalışırız, çok iyi nefes alırız, gülümseyerek söyleriz, şarkılar söyleriz, vücudumuzu ısıtırız, piyano çalabiliriz, matematiği severiz, tüm sorunları çözeriz, geriye yaslanırız, gözümüzü kapatırız, sesimizi ısıtmış oluruz vb.) (5 dak.)
- Sağ El İçeriye şarkısının, sağ ve sol el cümleleri öğretmen tarafından söylenir, ardından tüm sözleri sınıfa devinimleriyle yansılatılır. (3 dak.)
- "Elimde Tartım Var Oyunu" ile "ta, ta-te, ta-fa-te-fe" heceleri, el işaretleriyle eşleştirilerek yansılatılır. (2 dak.)
- Gel Seninle şarkısının, birinci sözlerinin devimleriyle yansılatılması ardından "Saçma Heykel Oyunu"na geçilir. (7. dak)
- Dersin bitiminde, yorulan öğretmene "Solunum Enerjisi" yollanarak canlanmasına yardımcı olunur. (1 dak.)

III. Ölçme ve Değerlendirme

- "Derste eğlendiniz mi?" Yarın yine koro dersi yapmak ister misiniz" soruları ile sınıfın genel düşüncesi alınır. (1 dak.)

IV. Bir Sonraki Derse Dönük Hazırlık

- Yapılacak koro derslerinin sonunda bir konser gerçekleştirileceğinin söylenmesi unutulduğu için, sonraki ders bu konu hatırlatılır ve öğrenilmeye başlayan her iki şarkı pekiştirilir.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 1. Hafta 2. Ders (15 Nisan 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[69])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) katılır.
2. Dizek, sol anahtarı ve yedi temel nota ile ilgili alıştırmalar yapar.
3. "Ta, ta-te ve ta-fa-te-fe" tartım kalıpları ile ilgili çalma-okuma-ayırt etme çalışmaları yapar
4. Gel Seninle şarkısını daha temiz seslerle ve daha anlaşılır sözlerle yansılar.
5. Miniklerin Şarkısı'nı devinimleriyle yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Selamlaşmadan sonra, yapılan koro derslerinin sonunda bir konser plânlandığı söylenir, bu konu ile ilgili "herkes konsere katılmak ister mi" sorusu yöneltilir. Ardından "canlanma ve ısınmaya hazır mıyız?" denilir. Piyanoda çalınan müzik eşliğinde, -her öğrenci bulunduğu yerde yürüyerek ve öğretmenin yapacağı devinimlerle- bir yere gidileceği ama nereye gidildiğinin söylenmeyeceği belirtilir. "Bir yere gideceğiz ama nereye gittiğimizi sizin bulmanız gerekiyor?" Ardından, "Müzik Bakkalı Oyunu" oynanır. (7 dak.)
- Müzik Bakkalı'ndan dönerken "Yansılama Oyunu" ile Miniklerin Şarkısı'nın giriş kısmının devinimleri ve ezgisi aynı anda yansılanır. Ardından "Saçma Devinim Oyunu" ile şarkının notaları yansılanır. (1 dak.)
- Miniklerin Şarkısı'nın notaları saçma devinimlerle yansılanırken "El Dizeği Oyunu" kısaca tanıtılır ve açıklama yapılmadan, öğretmenin el dizeğinde gösterdiği basit nota kalıpları yansılanır. En son kalıp "mi-re-do"dur.(1 dak.)

[69] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- “Ses Isıtma Oyunu”na geçilir. “Do-re-mi” kalıbı ile “mom” doğaçlamalarla “Saçma Devinim/Heykel Oyunu” ile ses ısıtılır. (Sesimiz çok güzel, bugün koro çok güzel, ayağa kalkalım beraber, “şom-şom-şom”, “çam-çam-çam” vb. (3 dak.)
- Gel Seninle Birlikte şarkısının sözleri, farklı yükseklik (ince-kalın), hız ve dinamiklerle “Tekerleme Oyunu” olarak oynanır ardından şarkı devinimlerle birlikte daha uzun cümleler halinde yansılanır. Şarkı baştan sona söylenir. (6 dak.)
- “Güzel oturma müziği” pekiştirilir ve “Yıldız Kutusu Oyunu”, notalarla oynanır. (1 dak.)
- “Tartım Oyunu” için öğretmen yanında getirdiği renkli tartım kartlarının arkasını çevirmek için çok yorgun olduğunu ve enerjiye ihtiyaç duyduğunu söyler, koro solunum enerjisi yollayarak kartların ön yüzünü görür. (ta-fa-te-fe, ta ve ta-te). Öğretmen “Elimde Tartım Var Oyunu”nu daha hızlı ve karışık sorarak oynatır. Ardından, getirdiği kartların hangisinin “ta-fa-te-fe” olduğunu sorar. Tüm sınıf parmak kaldırır. Öğretmen “tüm parmak kaldıranlar ayağa kalksın” der. Ayağa kalkan öğrenciler “sarı” kart yanıtını verirler. İki tartımın olduğu kartın hangisinin “ta” olduğunu soran öğretmen “Sıcak Soğuk Oyunu” ile öğrencilerin doğru kartta “arı sesi” çıkarmalarını ister. Tüm koro bulur. Tartımlar kartlardan okunur ve yabancı tartım olan “ta-te” öğrenilir. Öğrenilen üç tartımı “el tartımı” ile okutulur. (5 dk.)
- “Miniklerin Şarkısı”nın tüm cümleleri devinimlerle yansılanır. Ardından giriş kısmı sözsüz olarak sadece devinimlerle çalınır. Öğretmen bu şarkıya öğrencilerin 10 üzerinden kaç verdilerini sorar. (Yanıtlar, 8-9-10 vb.) (7,5 dak.)
- “Nota Oyunu” oynanır. Öğretmen, tahtaya dizek, sol anahtarı çizer, koro ne çizildiğini söyler. Öğretmenin yazdığı her notanın adını koro söyler (Do, re, mi, fa, sol, la, si, do). Şaşırtma Oyunu ile öğretmenin gösterdiği notalar koro tarafından söylenir. Öğretmen, “hiç bağırmadan ve gülümseyerek söyleyebilecek misiniz bakalım” diye sorar. Öğretmen, koroya karşı yarışır. Öğrenciler tahtadan gösterilen notaları seslendirir.(4 dak)
- “Komiklik (Sessiz Kalabilme) Oyunu” oynanır. (5 dak.)

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 2. Hafta 1. Ders (21 Nisan 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[70])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) daha dikkatli katılmaya başlar.
2. "Do-re-mi-fa-sol" notalarından oluşan ezgi kalıbını, çıkıcı ve inici olarak notadan seslendirir.
3. Öğrenilmiş tartım kalıpları ile okuma-çalma alıştırmaları yapar.
4. Dağarcığındaki şarkıları daha dikkatli bir şekilde yineler.
5. Bakkal Tekerlemesi şarkısını yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra "Aynalama Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- "Yabancı Ülkeye Yolculuk Oyunu" oynanır. (4 dak.)
- Gel Seninle şarkısı bağırmadan söylenir ve küçük konser verilir. (5 dak.)
- "Yıldız Kutusu Oyunu" tartım enerjisi ile açılır.
- "Ses Isıtma Oyunu"na geçilir."Mi-re-do" kalıbı, anlamlı/anlamsız hecelerle ve öğretmenin yaptığı devinimlerle söylenir. "Sol-mi-do" kalıbı ile Bakkal Tekerlemesi şarkısının sözleri ile ses alıştırmaları yapılır. Alıştırmalar sırasında şarkının devinimleri yansılanır. (6 dak.)
- Söylenen sözlerden bakkalın mutlu mu, mutsuz mu olduğu tahmin edilir. Ardından, şarkının ilk sözleri ezgisi ile yansılanır. İkinci sözler, farklı tonlamalarla konuşularak yansılanır. (4. dak)

[70] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Şarkı ile ilgili sorular sorulur: “Bakkal neden mutsuz? Mallarını neden satamıyor? Müşteri neden gelmiyor? Bakkalın yerini müşteriler neden bilmiyorlar? vb.” (1 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi ile “Makasla Kesme Oyunu” oynanır. (1,5 dak.)
- “Müzik Bilgisi Oyunu” ile dizek, sol anahtarından öğretmen hızlı bir şekilde hangisini gösterirse onun adı söylenir. Ardından koro öğretmenin yazdığı notaların adını söyler. Yazılan iki kalıp (Do-re-mi-fa-sol(1) ve Sol-fa-mi-re-do(2)) tahtadan okunur. Kalıpların kalından inceye mi, yoksa inceden kalına mı gittiği sorulur. “Şaşırtma Oyunu” oynanır. Öğretmen “düzenli bir tempo”da sormaz. Tahtadaki kalıplardan hangisinin çalındığı sorulur. Çalınan kalıpların numaralarını öğrenciler elleriyle gösterir.(5,5 dak.)
- Miniklerin Şarkısı’nın sözleri “Rep Oyunu” ile yansılanır. Şarkının sözleri rep gibi, çeşitli tekrarlamalar ve farklı devinimlerle söylenir. (3 dak.)
- Şarkının kendi devinimleri ile yansılanmaya başlanır ardından “Saçma Heykel Oyunu” ile pekiştirilir ve yeninden kendi devinimlerine dönülerek yansılanır. Bu sırada yansılatılacak cümlelerin temposu değiştirilir. (3 dak.)
- “Tartım Oyunu” oynanır. Renkli tartım kartları, solunum enerjisiyle tahtaya asılır. Tahtadan önce tartım heceleriyle, sonra yılan sesi (s) ile, ardından, hu-ka-fa-ta, tu-ta, şu heceleriyle (kalın-ince seslerle) okunur. Gelibolu, İzmir, Van ile okunur. Son olarak, hem el çırparak çalınır hem de tartım heceleriyle okunur. (3 dak.)
- Koro dersi bitiminde, müzik eşliğinde belirlenen sırayla, heykel olarak dışarı çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 3. Hafta 1. Ders (28 Nisan 2010 Salı)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[71])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) daha dikkatli katılmaya başlar.
2. Öğrenilmiş nota ve tartım kalıpları ve "taa-te-fe ve taaa-fe" tartım kalıpları ile yansılamalar yapar.
3. Öğrendiği şarkıları pekiştirir ve Yedi Cüce şarkısını yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra "Şaşırtmaca Oyunu" ile dikkatler toplanır ve solunum çalışması yapılır. (2 dak.)
- "Sporlarla Isınma Oyunu" oynanır. Öğrencilere bildikleri spor türleri sorulur. Söylenen sporların "karakteristik" devinimlerine göre, solunum, tartım, notalar öğretmen ve koro arasında yansılanır. Basketbol, Futbol, Jimnastik, Tenis, Voleybol, Hentbol, Yüzme, Güreş, Okçuluk vb. (5 dak.)
- "Nota ve Tartım Tekerlemesi Oyunu" oynanır. (3 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" oynanır. (1 dak.)
- "Saçma Devinimle Ses Isıtma Oyunu" oynanır. "Do-re-mi-re-do" ve "Do-re-do" kalıplarıyla farklı vokaller, saçma devinimlerle yansılanır (mam, mom, yam, yu, yo, ya, şumbidi, çumbidi, şobidibi, çançiçi, çinçaça, so-si-so, sosis, peynir, tereyağ, zeytin, reçel, bal, hepsi de çok faydalı,

[71] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

gel sen de bizimle kahvaltıya, çok güzel besleniriz 3A olarak, sesimizi eğitiriz, çok güzel hazırlanırız, konser vermeye, ağzımızı açarak, çok iyi nefes alarak, çok parlak söyleyerek, çok güzel gülümseyerek, vivi vi zizbi, çiçi ço ço, çinga çinga vanga…) (6 dak.)

- "Tartım Oyunu" oynanır. Önce renkli yorgun tartım kartları (taa-te-fe, taaa-fe, ta-fa-te-fe, ta) solunum enerjisi ile tahtaya asılır. "Elimde Tartım Var Oyunu" oynanarak eski tartımlar yansılanır. Tahtada üç farklı kalıp yazılıdır. Öğretmen, "tahtada kaç farklı tartım var" diye sorar. Her kalıp ikişer kere okunur. Öğretmen tahtadaki asılı tartımlardan ve yazılı kalıplardan seçtiklerini, farklı tonlama ve devinimlerle okur, koro yansılar. Ardından öğretmen, ağzıyla "sessiz bir şekilde" söylerken, ellerini de vuruyormuş gibi çalar, koronun bulmasını ister. Öğrencilerden gözlerini kapatmaları ve öğretmenin çaldığı tartımları söylemeleri istenir. Öğretmen tahtaya "Van, İzmir ve Gelibolu" yazar. Ardından "Van" tahtadaki hangi tartıma eşdeğer olabilir diye sorar? Koro buldukça, tartımlar ve önceden yazılı kalıplar Türkçe sözcüklerle okunur. (9 dak.)
- Yedi Cüce şarkısının öyküsünü anlatılır: "Ormanda, mutlu bir şekilde yaşayan, çalışkan, sevgi dolu ve dürüst 7 cüce varmış. Ama kötü kalpli insanlar, bu cüceleri rahatsız edip, ormanı kirletiyorlar, ağaçları kesiyorlarmış…" Şarkının bütünü öğretmen tarafından söylenir. (2 dak.)
- Şarkının tartım heceleri, ezgisiyle ve "Saçma Devinim Oyunu" ile söylenir. (1 dak.)
- Şarkının sözleri devinimlerle ve farklı tonlamalarla yansılanır. (1 dak.)
- Şarkı, sözleri, ezgisi ve devinimleriyle yansılanır. (2 dak.)
- "Makasla Kesme Oyunu" ile, iki elde makas varmış gibi şarkının sözleri kesilerek yansılanır. (1 dak.)
- Şarkı farklı tempolarla ve gürlüklerle yansılanır. (3 dak.)
- "Müzik Bilgisi Oyunu" oynanır. Öğretmenle koro yarışır. (2 dak.)
- Koro dersi bitiminde, müzik eşliğinde belirlenen sırayla dışarı çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 3. Hafta 2. Ders (29 Nisan 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[72])

Kazanım :

1. Koroda farklı ısınma alıştırmalarına katılır.
2. p-f kavramlarına uygun yansılamalar yapar.
3. Dağarcığındaki şarkıları tekrarlayarak pekiştirir.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra "Şaşırtmaca Oyunu" ile dikkatler toplanır ve solunum çalışması yapılır. (1,5 dak.)
- "Zıpla Benimle Oyunu" oynanır. (1 dak.)
- "Müzik Pastası Oyunu" oynanır. (8 dak.)
- "Hafif-Kuvvetli (p-f) Oyunu" oynanır. Ayakların yere vurması ve parmak şıklatma arasında, öğretmenin "piano" ve "forte" yönergelerine uygun devinimler yapılır. (30 sn.)
- "Yaramaz Sakız Oyunu" oynanır. Öğretmen, "hepimizin ağzında yaramaz bir sakız var" der. Ağızda çiğnenen, garip sesler yansılanır. Sakız, uzun uzun şişirilip, patlatılır. (45 sn.)
- "Şu köşe yaz köşesi…" tekerlemesi, ezgi ve devinimlerle yansılanır. (3 dak.)
- "Ses Isıtma Oyunu" oynanır. (3 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" oynanır. Öğretmen sadece devinimleri yapar, koronun bulmasını ister. Koro bulduktan sonra da, öğretmen Bakkal Tekerlemesi şarkısının ilk sözünü söyler devinimlerini yapar, korodaki öğrenciler yalnızca devinimleri yansılar, şarkıyı söylüyormuş gibi yaparak, ağızlarını oynatır. (5 dak.)

[72] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Öğretmen şarkıyı, farklı gürlüklerde ve daha hızlı söyler, koro yansılar. Ardından "Saçma Devinim Oyunu" ile şarkı pekiştirilir. (45 sn.)
- Öğretmenin elindeki tartımlar "Solunum Enerjisi Oyunu" ile tahtaya asılana kadar koro tarafından okunur. Tartımları unutan öğretmene, tahtada asılı duran tartımlar "Sıcak-Soğuk Oyunu" ile buldurulur. (3 dak.)
- "Saçma Devinim Oyunu" ile Yedi Cüce şarkısı pekiştirilir. Şarkı çok hafif gürlükte yansılanır. Öğretmen, şarkıyı, p-f ama bağırmadan söyler, koro aynısını yansılar. Forte ile bağırmak arasındaki fark sorulur. (5 dak.)
- Tahtada sözleri yazılı olan "Miniklerin Şarkısı" piyanoda çalınır, koro, sözleri tahtadan okuyarak, söylüyormuş gibi yapar. Ardından koro, öğretmenden duyduğu şarkının cümlelerini yansılar. (5 dak.)
- "Devamını Söyle Oyunu", şarkının öğretmen tarafından yarım bırakılan sözcükleri, koro tarafından konuşarak tamamlanır. (1 dak.)
- Miniklerin Şarkısı ile "Heykel Oyunu" olarak sırayla dışarı çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 4. Hafta 1. Ders (4 Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[73])

Kazanım :

1. Koroda farklı ısınma alıştırmalarına daha dikkatli ve özenli bir şekilde katılır.
2. Öğrendiği nota-tartım ve p-f kavramlarını kullanır.
3. Dağarcığındaki şarkıları seslendirir.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra "Yansılama Oyunu" ile dikkatler toplanır ve solunum çalışması yapılır. (3 dak.)
- Önce "Bedenimdeki Tartımlar ve Notalar" oyunları ardından "Yansılama Oyunu"nu daha zor şekilde oynanır. Motor sesi ile "brrr" yansılanır. p ve f motor sesleri, devinimlerle yansılanır. (4 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi'nin sözlerini kullanarak "Ses Isıtma Oyunu" oynanır. (Do-re-mi-re-do-re-mi-re ile sol-fa-mi-re-do kalıpları ile) (4 dak.)
- "Sus Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- "Müzik Enerjisi Oyunu" oynanır. Koro, öğretmenin elindeki tartım kalıplarını tahtaya asabilmesi için "alkış enerjisi" yollar. Koro düzenli olarak (dörtlük değerde) alkışlar. Tahtaya asılan tartımlardan hangisi gibi vurdukları sorulur? "Ta mı vurdunuz, yoksa ta-te mi?"…Koro yanıtlar, bu kez yeni kalıp, başka bir "tartım" ile alkışlanarak asılır. Tahtaya asılan tüm tartımlar ile koro-öğretmen yarışır. (4 dak.)

[73] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Bakkal Tekerlemesi şarkısı, “p” (hafif gürlükte) söylenir ardından farklı hız ve gürlüklerde yansılanarak pekiştirilir. (5 dak.)
- “Şifreli Devinim Oyunu” oynanır. (6 dak.)
- “Yedi Cüce” şarkısının tartımları, hem “s” hem de “alkış” ile yansılanır ardından şarkı söylenir. (5)
- “Yedi Cüce” şarkısının müziği eşliğinde sırayla dışarı çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 4. Hafta 2. Ders (5 Mayıs 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[74])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını dikkatli bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota-tartım ve p-f kavramlarını kullanır.
3. Sağlık şarkısı ve Atatürk'üm Kanonu'nu yansılayarak söyler.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra "Geometrik Şekillerle Yansılama Oyunu" oynanır. Daire, dikdörtgen, üçgen vb. şekiller çizilirken "solunum" alıştırmaları yapılır. "Yaramaz Sakız Oyunu" oynanır. (3 dak.)
- "Müzik Çiftçisi Oyunu" oynanır. (7 dak.)
- "Saçma Heykel/Devinim Oyunu" ile ses alıştırmaları yapılır. (Do-re-mi-re-do ve sol-fa-mi-re-do kalıpları ile) ve Sağlık şarkısı, tartım heceleri ile yansılanır (6 dak.)
- Atatürk'üm Kanonu'nun notaları önce yansılanır, ardından "El Dizeği Oyunu" ile oynanır ve şarkı yansılanır. (2 dak.)
- "Tartım Oyunu" oynanarak, önceden bilinen tartımlar pekiştirilir. Tahtaya müzik enerjisi ile asılan kartlar, şehir isimleri ile ve anlamsız hecelerle de okunur. Öğretmenin çaldığı tartımlar, istenen şekilde (tartım hecesi ya da şehir ismi) söylenir. (2 dak.)
- "Müzik Robotu Oyunu" ile Sağlık şarkısının sözleri yansılanır. (1,5 dak.)
- Sağlık şarkısı, farklı "söyleyiş" şekilleriyle yansılanır. (3 dak.)

[74] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- “Müzik Bilgisi Oyunu” oyanır. Dizek, sol anahtarı ve notalar, öğretmene çizdirilir, notalar okunur ve “Şaşırtma Oyunu”na geçilir. (2 dak.)
- Miniklerin Şarkısı “Devamını Söyle Oyunu” ile pekiştirilir. Koro, iki kümeye ayrılır. Öğretmenin gösterdiği küme şarkıya devam eder. Her iki küme (birlik olarak), öğretmene karşı yarışır. Oyunun belirli bir aşamasından sonra, kümeler birleştirilir, öğretmen-koro arasında devam eder. (3 dak.)
- Şarkı cümle cümle yansılanır (4 dak.)
- “Hangi Şarkı Oyunu” oynanır. (2 dak.)
- Atatürk’üm Kanonu söylenerek, belirlenen sıra ve “Heykel Oyunu” ile sınıftan çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 5. Hafta 1. Ders (11Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[75])

Kazanım :

1. Koroda farklı ısınma alıştırmalarını daha dikkatli ve özenli bir şekilde yapmaya başlar.
2. Do dizisi içinde farklı nota birleşimleri ile notadan yansılamalar yapar, belirli kalıpları seslendirir.
3. "Ta-faaa ve ta-fa-tee" tartım kalıpları ile yansılamalar yapar.
4. İpli Kukla şarkısını yansılayarak söyler.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, "Müzikle Yürüyelim Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- Müzik çifçilerinin ektiği müzik tarlasına gidilir. "Müzik Çifçisi Oyunu"nun devamı oynanır. Müzik tarlasından dönüşte, giysilerimiz (solunum ve tartımlarla) temizlenir, kene kontrolü yapılır ve hemen yıkanılır (solunum ve notalarla) kurulanılır. (8 dak.)
- "Ses Isıtma Oyunu" oynanır. Sağ ve sol eller ile "coco ile moco" adlı iki karakter yaratılır. Bu iki karakterden biri çok yaramaz sesler çıkarır, koro yansılar. Diğeri ise çok güzel sesler çıkarır, koro yansılar. (Do-re-mi-re-do, sol-fa-mi-re-do ve sol-mi-do kalıpları ile mam, mom, şam, şim, çim, bim, bam, bum…) (7 dak.)
- "Tartım Oyunu" oynanır. Bilinen tartımlar, tahtaya kendi tartımlarının heceleriyle, "s, ş, ç, ve anlamsız hecelerle" yansılatılarak asılırlar. Yeni tartım (ta-faaa) asılır. Tahtadan tüm tartımlar önce okunur, ardından okurken alkışlanır. Öğretmen "sus" ile koroyu şaşırtmaya çalışır. (5 dak.)
- İpli Kukla şarkısı, önce tartımları ile ardından sözleri ile devinimlerle yansılanır. (6 dak.)

[75] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- “Hangi Şarkı Oyunu”, oyun önceki oynandığı gibidir. Ancak, koronun tamamı ya da çoğunluğu bilirse, şarkının tümü söylenebilir. (Gel Seninle, Sağlık) (4 dak.)
- “Müzik Bilgisi Oyunu” kapsamında “Hangi Nota/Ezgi Oyunu” oynanır. (2 dak.)
- “Hangi Şarkı Oyunu”nun devamı, oyun önceki oynandığı gibidir. Ancak, koronun tamamı ya da çoğunluğu bilirse, şarkının tümü söylenebilir. (Atatürk’üm Kanonu (2 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi şarkısının müziği ve “Heykel Oyunu” ile sınıftan çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 5. Hafta 2. Ders (12Mayıs 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[76])

Kazanım :

1. Koroda farklı ısınma alıştırmalarını, dikkatli, özenli ve daha temiz bir şekilde yapmaya başlar.
2. Do dizisi içinde farklı nota birleşimlerini daha doğru bir şekilde seslendirmeye başlar.
3. Öğrendiği tartım kalıpları ile çalma-okuma-işitme çalışmaları yapar.
4. Dağarcığındaki şarkıları tekrarlayarak pekiştirir ve İpli Kukla şarkısını devinimleriyle yansılayarak söyler.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- "Yansılama Oyunu", İpli Kukla şarkısının müziği eşliğinde oynanır. (2 dak.)
- İpli Kukla şarkısının sözleri, devinimleri ile yansılanır. (1 dak.)
- "Zıpla Benimle Oyunu" ardından da "Geometrik Şekillerle Yansılama Oyunu oynanır. (2 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" ile (Yedi Cüce) bulunan şarkının tartımları, "Solunum Oyunu" ile "s, ş, ç, f" ile seslendirilirken, ellerle dörtlük notaya bir vurulur. (2 dak.)
- Öğretmen tarafından verilen "sihirli tartım" ile "yıldız kutusu" açılır ardından da tüm koro tarafından alkışlarla yinelenir. (1 dak.)
- Öğrenilmiş şarkıların notalarını kullanarak, "Ses Isıtma Oyunu" oynanır. Bu oyunda, "Hangi Şarkı Oyunu ve Saçma Devinim Oyunu" birlikte kullanılır. Öğretmenin söylediği nota kümeleri (müzik cümleleri) farklı eksenlerden, saçma devinimlerle koro tarafından yansılanır. Yeteri kadar tekrardan sonra, öğretmen, hangi şarkı olduğunu sorar. Ardından ses ısıtma alıştırmalarına bağlanır. (Bakkal Tekerlemesi, Miniklerin Şarkısı, Gel Seninle şarkılarının notaları ve do-mi-sol-mi-do kalıbı farklı vokaller ve devinimlerle seslendirilir.) (8 dak.)

[76] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Sağlık Şarkısı ile "Şarkıyı Söylemeden Devinimlerini Yapma Oyunu" oynanır. Ardından şarkı seslendirilir. (4 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi şarkısı ile önce "Hangi Şarkı Oyunu"nun "görsel" biçimi oynanır. Öğretmenin devinimlerinden hangi şarkı olduğunu koro bilir. Ardından, "Devamını Söyle Oyunu" ile sözler tekrarlanır. Öğretmen her sözü farklı bir tonlama ve gürlük ile (ince-kalın-ciddi-komik, p-mp-f vb.) söyler, koro aynı şekilde "devamını" getirir. Sonra şarkı söylenir. (2 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" ile Miniklerin Şarkısı'nı, anlamsız heceler ile öğretmen söyler, koro yansılar. Şarkı bulunduktan sonra seslendirilir. (3 dak.)
- Dizek şarkısı söylenir: "Ek çizgide do, birinci çizginin altı re, birinci çizgi mi, birinci boşluk fa, ikinci çizgi tabii ki sol, ikinci boşluk la, üçüncü çizgi si-si-si, üçüncü boşluk do, tabii ki ince do'yu yumuşak söylemek lâzım…". "Nota Oyunu" oynanır. Tahtadan "Atatürk'üm Kanonu'nun notaları yansılanır ardından şarkı söylenir. (5 dak.)
- "Tartım Oyunu" (2 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" oynanır. Öğretmenin tahta asılı tartım kalıplarını kullanarak hecelerle, anlamsız hecelerle (ezgisiyle) okuduğu şarkı, koro tarafından yansılanır. Ardından, hangi şarkı olduğu bulunur ve şarkı yansılayarak söylenir. (7 dak.)
- Tren yansılaması ile (çuh, puh vb.) sınıftan sıralı olarak çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 6. Hafta 1. Ders (18 Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[77])

Kazanım :

1. Koroda farklı ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya özen gösterir.
2. Do dizisi içinde farklı nota birleşimlerini daha doğru bir şekilde seslendirmeye başlar.
3. İkilik nota ve bildiği tartım kalıpları ile çalma-okuma-işitme çalışmaları yapar.
4. Crescendo ve decrescendo kavramlarına uygun yansılamalar yapar.
5. Dağarcığındaki şarkıları tekrarlar, üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapar ve Karadeniz Türküsü'nü devinimleriyle yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- "Yansılama Oyunu" ve "Şaşırtmaca Oyunu" ile dikkat çekilir. (2 dak.)
- "Sabah Uyanma Oyunu" oynanır. (10 dak.)
- "Ses Isıtma Oyunu" oynanır. (Vanga, çongo, çinga, songo, tongo, mam, mom, mim, zam, çim, çam, annem-babam-dedem, yengem-teyzem-dayım, hepsi de benim ailem, onlar benim canım, canım öğretmenlerim, yu, yo vb.) (7 dak.)
- "Yıldız Kutusu Oyunu" oynanır. Karma solunum ile (f, s, ş, ç ile) açılır.
- "Uzaktan Kumandalı Solunum Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- "Ezgideki Notaları Sayma Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- Karadeniz Türküsü, "Saçma Devinim Oyunu" ile, nota/tartım/söz/devinimleri yansılanarak öğretilir. (8 dak.)
- "Tartım Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- "Küçük konser verilerek ders bitirilir. (Yedi Cüce-Bakkal Tekerlemesi ve Gel Seninle) (4 dak.)

[77] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 7. Hafta 1. Ders (25 Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[78])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota/tartım ve kavramlar ile çeşitli çalışmalar yapar.
3. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- "Müzik Robotu" ve "Ayna" oyunları oynanır. (3 dak.)
- "Koro Şefi Oyunu" oynanır. (p-f, crescendo-decrescendo vb.) (3 dak.)
- "Bedenimdeki Tartımlar Oyunu" oynanır. (1 dak.)
- "Ses Isıtma Oyunu" ile önce "motor" sesi yansılanır, ardından "mam, mom, şom, şam, çin, yu, yo, yubidu, şubidu, vb.) ile parmak şıklatarak, "Saçma Devinim Oyunu" ile alıştırmalar yapılır. "Yaramaz Sakız Oyunu" ile kapalı ağız denemeler yapılır. (6 dak.)
- Nota yansılamaları yapılır. (1 dak.)
- Miniklerin Şarkısı, çok iyi nefes alarak, bağırmadan, yumuşak seslerle ve iyi konuşarak doğru devinimlerle söylenmeye çalışılır. (4 dak.)
- "Tersini Yansılama Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- Sağ El şarkısı söylenir. (1 dak.)
- "Tartım Oyunu" oynanır. Alkış ve solunum ile farklı tartım kalıpları yansılanır, ardından yansılanan kalıpların ne olduğu bulunur. (3 dak.)
- Karadeniz Türküsü söylenir. (9 dak.)

[78] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Önce “Dinlenme Oyunu” oynanır. Öğretmenin yönergelerine göre koro gereken devinimleri yapar. (Başımı yavaşça sağa doğru yatırıyorum, sola doğru, öne, arkaya, ellerimi yukarı kaldırıp sallıyorum, sağ gözümü kapatıyorum, sol gözümü kapatıyorum vb.) Ardından “Dediğimi Yap Yaptığımı Yapma Oyunu” oynanır. Öğretmenin dediği yapılır ancak yaptığı yapılmaz. (2 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi söylenir. (2 dak.)
- “Hangi Şarkı Oyunu” oynanır. Öğretmen, sorduğu şarkının notalarını ezgisiz olarak konuşur, hangi şarkı olduğu bulunur ve şarkı söylenir. (Yedi Cüce) (2 dak.)
- “Yıldız Kutusu Oyunu” oynanmaz. Öğrencilere, dersin nasıl geçtiği sorulur, değerlendirmeleri istenir. Ders son derece güzel geçtiği için, önemli olanın bu bizim “bilmemiz” olduğu söylenerek, bugün yıldız verilmeyeceği, bunu sorun yaratıp-yaratmadığı, önemli olup-olmadığı sorulur. Düşünceleri alınır. Ders çok güzel geçti denilerek, “dönüt” verilir ve teşekkür edilir. (2 dak.)
- Belirlenen sıra ile, temposu değişen şarkılara uygun yürünerek sınıftan çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 7. Hafta 2. Ders (26 Mayıs 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[79])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota/tartım ve kavramlar ile çeşitli çalışmalar yapar.
3. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Dağarcıklarındaki ısınma oyunlarından en sevdikleri sorularak oynanır.(12 dak.)
- Dağarcıklarındaki nota oyunları oynanır. (5 dak.)
- Dağarcıklarındaki şarkılar en sevdikleri oyunlar ile pekiştirilirek tekrarlanır. (16 dak.)
- Dağarcıklarındaki tartım oyunları oynanır. (5 dak.)
- Belirlenen sıra ile, temposu değişen şarkılara uygun yürünerek sınıftan çıkılır. (1 dak.)

[79] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 8. Hafta 1. Ders (7 Haziran 2010 Pazartesi)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[80])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota/tartım ve kavramları kullanarak okuma/çalma/işitme ve söyleme çalışmaları yapar.
3. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Öğretmenin yönergelerine göre "Heykel Oyunu" oynanır. Müzik eşliğinde belirli bir salınımdan sonra (Şaşkın, mutsuz, çalışkan, karnı tok, meraklı, üzgün, yağmurdan ıslanmış…) heykeller olunur. (2 dak.)
- "Yansılama Oyunu" ile dizek, p-f seslerle çizilir, solunum alıştırmaları (p-f zıtlığı ile) yansılanır. Notalar, doğaçlama devinimlerle seslendirilir. (3 dak.)
- "Ses Isıtma Oyunu" oynanır. (3,5 dak.)
- Sağ El şarkısı söylenir. (2 dak.)
- "Tartım Oyunu" ve "Hangi Şarkı Oyunu" dönüşümlü olarak oynanır. (Bakkal Tekerlemesi ve Miniklerin Şarkısı) (5 dak.)
- "Devamını Söyle Oyunu" oynanır. (2 dak.) (Minilerin Şarkısı)
- "Tartım Oyunu" oynanır ardından Sağlık şarkısı söylenir. (2 dak.)
- "Müzik Bilgisi Oyunu" oynanır. Tüm simgeler (dizek, sol anahtarı, notalar…) çizilirken, anlamsız sesler çıkarılarak enerji, yollanır. Öğretmenin gösterdiği notalar üzerinden (do dizisi)

[80] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

crescendo ve decrescendo oyunu (s ile) oynanır, ardından tüm notalar okunur. "Şaşırtma Oyunu" ile öğretmenin hızlı sorduğu notalar koro tarafından söylenir. (3 dak.)

- "Hangi Şarkı Oyunu" oynanır. (Atatürk'üm Kanonu) (1 dak.)
- "Sihirli Nota Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" oynanır. (Yedi Cüce) (2 dak.)
- "Tartım Oyunu" oynanır. Tahtadaki renkli tartım kalıpları arasında, öğretmenin eli nereye giderse, koro o tartımı söyler ve elleriyle vurur. (1 dak.)
- Küçük konser verilir: Karadeniz Şarkısı, Gel Seninle, İpli Kukla şarkıları söylenir. (3 dak.)
- "Komiklik Oyunu" oynanır. (1 dak.)
- Yedi Cüce şarkısının müziği ve "Heykel Oyunu" ile sınıftan çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 8. Hafta 2. Ders (9 Haziran 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-A

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[81])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota/tartım ve kavramları kullanarak okuma/çalma/işitme ve söyleme çalışmaları yapar.
3. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Eğitsel oyun, yansılama, canlandırma (dramatizasyon), soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.
- Tahtaya beş adet tartım kalıbı yazılır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, solunum alıştırmaları yapılır. (Uzun f ve p "s", p'dan f'ye crescendo "s", tam tersi, öğretmenin gösterdiği tempoda "f-s-ş", en az 5 adet p-f "s"….) (5 dak.)
- Belirlenmiş tartım kalıpları yansılanır ardından öğretmenin daha önce tahtaya yazmış olduğu beş farklı tartım kalıbı önce okunur sonra da hem okunur hem de çalınır. (2 dak.)
- Öğretmenin söylediği nota kalıpları, eşliksiz olarak yansılanır. (1 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (5 dak.)
- "Şaşırtma Oyunu" oynanır. (2 dak.)
- Gel Seninle şarkısı söylenir. (2 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" ile sorulan şarkı (Sağlık) söylenir. (2 dak.)
- "Soluk alma-tutma ve verme" oyunu oynanır. (1 dak.)
- "Hangi Şarkı Oyunu" ile sorulan şarkı (Yedi Cüce) söylenir. (2 dak.)

[81] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- “Yansılama ve Aynalama Oyunu” oynanır. Öğretmenin belirli bir devinimle eşleştirdiği “s” öğretmenden hemen sonra yapılır. Ardından, öğretmen yapmadan önce sezerek “aynı anda” yapmaları istenir. (1 dak.)
- “Hangi Şarkı Oyunu” ile sorulan şarkılar (Miniklerin Şarkısı-Karadeniz Türküsü) söylenir. (5 dak.)
- Önce “Dediğimi Yap Yaptığımı Yap” ardından da “Dediğimi Yap Yaptığımı Yapma” oyunları oynanır. (2 dak.)
- “Tersini Yansılama Oyunu” oynanır. (2 dak.)
- “Hangi Nota Oyunu” oynanır. Öğretmenin piyanodan çaldığı notaların hangisi olduğu, koro tarafından söylenir ve bu sırada eller hareket eder. (1 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi ve Sağ El şarkısı ile ders bitirilir. (4 dak.)
- Sağ El şarkısı ile Heykel Oyunu oynanarak sınıftan çıkılır.

KONTROL GRUBU

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 1. Hafta 1. Ders (13 Nisan 2010 Salı)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[82])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) katılır.
2. Dizek, sol anahtarı ve yedi temel notayı tanımaya başlar.
3. "Ta, ta-te ve ta-fa-te-fe" tartım kalıplarını öğretmenin el işaretlerinden okur.
4. Sağ El İçeriye ve Gel Seninle şarkılarını devinimleri ile yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler :

V. Hazırlık

- Sınıfla gerçekleştirilecek ilk koro dersi olduğu için esnek bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

VI. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Çok kısa bir giriş ve tanışma konuşması yapılarak iki aylık eğitim sürecinde neler yapılacağı anlatılır. (1 dak.)
- Yerden toplanan meyve-sebzeler ile ağaçtan-daldan toplananlar yansılanır. (Elma, karpuz…). Yüze masaj yapılır, omuzlar düz ve ters çevrilir. (2 dak.)
- "Güzel oturma müziği" tanıtılır. Öğretmenin, parmak kaldıranları ve söz alarak konuşanları görüp duyabildiği belirtilir. (1 dak.)
- Yılan sesi yansılanır. Yavru ve büyük yılanların sesleri yansılanır. Önce küçük yılanlar ile (p), sonra büyük yılanlar (f). Omuzları hiç kaldırmadan ve bedenimizi germeden, çiçek koklar gibi soluk alma ve verme alıştırmaları yapılır. Bu alıştırmaların neden yapıldığı sorulur. (Sesimizi geliştirmek için, ısınmak için, nefesimizi geliştirmek, müzik kulağımızı geliştirmek için…) (2 dak.)
- "Yıldız Kutusu" açılır ve yıldız verilir.

[82] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- "On elma onbeş nar" söz bütünü, önce konuşarak ardından ezgisi ile yansılanır. Konuşmada, sözcüklere çok dikkat ederek konuşulmasına özen gösterilir. Tüm koro bir kişi gibi konuşur. Söz bütünü, ezgisi ile öğretmen tarafından iki şekilde (doğru-yanlış) söylenir. Koroya hangisinin doğru olduğu sorulur. Koronun doğrusunu yansılaması istenir. Elma yeme yansılaması yapılır. "Şaşırarak, güleryüzle" söylenir. (6 dak.)
- Ses ısıtma alıştırmalarından "do-re-mi-re-do" kalıbı "mam" ile öğretmen tarafından iki şekilde söylenir, koroya hangisinin doğru olduğu sorulur. Tüm yanıtlar sırasında, koro kuralları (parmak kaldırarak ve söz alarak konuşma) pekiştirilir. Alıştırma öğretmenin yönergelerine uygun şekilde (iyi nefes alarak, bağırmadan, birbirimizi dinleyerek, piyanoyu dinleyerek, güzel seslerle vb.) yansılanır. Koro ile öğretmen arasında yarışma yapılır. (Farklı vokaller, yu, şim, şam) (6 dak.)
- Sağ El şarkısının, sağ-sol el ve sağ-sol ayak cümleleri öğretmen tarafından söylenir, ardından tüm sözleri sınıfa devinimleriyle yansılatılır. (6 dak.)
- Tahtaya çizilen çizgilerin nasıl olduğu (düz mü, yatay mı), kaç çizgi çizildiği, birbirleri ile aralarında nasıl bir bağlantı olduğu (eşit aralıklı, paralel vb.) sorulur. "Adam Asmaca Oyunu" ile tahtaya çizilen çizgilerin "dizek" olduğu öğrencilere buldurulur. İkinci çizgiye sol anahtarı çizildiği belirtilerek, hemen öğrenciler bu şeklin adı ne diye sorulur. Sol anahtarı yanıtından sonra, do dizisi tahtaya, koro ile birlikte yazılır, ardından öğretmenin gösterdiği notaların bağırmadan okunmasına dikkat edilir. Öğretmen koroyu şaşırtarak, koro ile öğretmen yarışır. (6 dak.)
- Öğretmenin elinden gösterip söylediği tartımlar koro tarafından yansılanır. (2 dak.)
- Gel Seninle şarkısı, devinimleri ile birlikte yansılanır. (7 dak.)
- Koro, sırayla sınıftan çıkar.

VII. Ölçme ve Değerlendirme

- "Derste eğlendiniz mi?" Yarın yine koro dersi yapmak ister misiniz" soruları ile sınıfın genel düşüncesi alınır. (1 dak.)

VIII. Bir Sonraki Derse Dönük Hazırlık

- Yapılacak koro derslerinin sonunda bir konser gerçekleştirileceğinin söylenmesi unutulduğu için, sonraki ders bu konu hatırlatılır ve öğrenilmeye başlayan her iki şarkı pekiştirilir.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 1. Hafta 2. Ders (15 Nisan 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[83])

Kazanım :

6. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) katılır.
7. Dizek, son anahtarı ve yedi temel nota ile ilgili alıştırmalar yapar.
8. "Ta, ta-te ve ta-fa-te-fe" tartım kalıpları ile ilgili çalma-okuma-ayırt etme çalışmaları yapar
9. Gel Seninle şarkısını daha temiz seslerle ve daha anlaşılır sözlerle yansılar.
10. Miniklerin Şarkısı'nı devinimleriyle yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Selamlaşmadan sonra, yapılan koro derslerinin sonunda bir konser plânlandığı söylenir, bu konu ile ilgili "herkes konsere katılmak ister mi" sorusu yöneltilir. Koro çalışmalarının verimli geçmesi için, seslerin güzel kullanılmasına özen göstermenin önemi, teneffüslerde bağrılmamasının gerekliliği anlatılır. (1 dak.)
- Çorba içmek için ateş yakma yansılaması yapılır, çalı çırpının yanması için üflenir. Pişen çorbadan içerken üflenir. Çorba çok sıcak olduğu için 5 kere, 2 kere üflenerek içilir. (2 dak.)
- Ormandaymış gibi, omuzlar kaldırılmadan derin derin nefes alınır. Öğretmenin eliyle gösterdiği hız ve şekilde (5-7-9 kez) kısa-kesik yılan sesi çıkartılır, sonuncusu uzatılarak tüm nefes boşaltılır. Pire sesi (p) gibi 5 kez "s" ve sonunda nefes alınır. Aynı işlem fil sesi (f) ile tekrarlanır. Uzun bir "s" ile asansör gibi en kuvvetli gürlükten, hafif gürlüğe solunum alıştırması yapılır, tersi de yapılır. (5 dak.)
- Ses ısıtma alıştırmalarından "do-re-mi-re-do" kalıbı "mam, mom, şam, şim, şum, yam, yom vb." hecelerle, bağırmadan ve güzel nefes alarak yansılanır. Öğretmenin verdiği çok ince/çok kalın

[83] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

komik örneklerin doğru olup olmadığı sorulur. Alıştırmalar, "mutlu, şaşkın, düşünceli, problem çözüyor, telefonda konuşuyor gibi" söylenir. Ardından "sol-fa-mi-re-do" kalıbı ile alıştırma yapılır. (5 dak.)

- Gel Seninle şarkısı, devinimleri ile çalışılır. Şarkının sözlerinin anlamlarına dikkat edilerek söylenir. (10 dak.)
- Tartım çalışması yapılır. Öğretmenin eliyle gösterdiği (ta ve ta-fa-te-fe) okunur. Renkli tartımlardan hangisinin ta-fa-te-fe, hangisinin ta olduğunu koro bulur. Yeni tartım (ta-te) el işareti ile okutulur. Ardından öğrenilen üç tartım öğretmenin el işaretlerinden okunur. (4 dak.)
- Miniklerin Şarkısı'nın giriş kısmı sözsüz olarak sadece devinimlerle yansılanır. Ardından da cümle cümle, sözleri ve ezgisiyle birlikte (bazen de yalnızca konuşup sözleri pekiştirdikten sonra) yansılanır. (7 dak.)
- Dizek, sol anahtarı ve do dizisindeki notalar çizilir. Koro ile öğretmen, nota okuma yarışması yapar. (2 dak.)

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 2. Hafta 1. Ders (21 Nisan 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[84])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) daha dikkatli katılmaya başlar.
2. "Do-re-mi-fa-sol" notalarından oluşan ezgi kalıbını, çıkıcı ve inici olarak notadan seslendirir.
3. Öğrenilmiş tartım kalıpları ile okuma-çalma alıştırmaları yapar.
4. Dağarcığındaki şarkıları daha dikkatli bir şekilde yineler.
5. Bakkal Tekerlemesi şarkısını yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra "Lokomotif Oyunu" oynanır. Çuh, puh diyerek, lokomotif yansılanır. Ardından, patlayan bisiklet tekeri ve deniz topunun şişirilmesi yansılanır. Omuzları kaldırmadan, rahat bir şekilde, çiçek koklar gibi soluk alma ve verme çalışmaları yapılır. Öğretmenin gösterdiği şekilde (5-7-9-12 kez) (orta kuvvette kısa-kesik f ve s sessizleri ile solunum çalışmaları yapılır. Dalgalı uzun ve bağlı soluk çalışmaları yapılır. (5 dak.)
- Ses ısıtma alıştırmalarından "do-re-mi-re-do" ve "sol-fa-mi-re-do" kalıpları "mam, mom, şam, şim, şum, yam, yom vb." hecelerle, bağırmadan ve güzel nefes alarak yansılanır. Öğretmen, korodaki öğrencilerin kötü bir şekilde durmalarını ister. Sesin güzel çıkıp çıkmadığını sorar. Ayakların yere sağlam basması, rahatça nefes alınıp, hiç bağırmadan, ağzımızın çok iyi açılarak söylenmesine dikkat çekilir. (6 dak.)

[84] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Öğrenilen tartımların, gösterilen renkli kartlardan hangisinin "ta, ta-te, ta-fa-te-fe" olduğu sorulur. (30 sn.)
- Gel Seninle şarkısı, devinimleriyle birlikte yansılanarak pekiştirilir. (5 dak.)
- Tahtaya çizilen simgenin ne olduğu sorulur (dizek ve sol anahtarı). Öğretmen hangisini gösterirse, koro simgenin adını söyler, öğretmen koroyu şaşırtmaya çalışır. Çizilen notaların hangisi olduğu koroya sorulur. "Do-re-mi-fa-sol" kalıbı ve tersi okunur. Bu kalıp içindeki seslerden öğretmenin gösterdikleri okunur. Piyanoda çalınan kalıbın hangisi olduğu bulunur. (4 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi'nin ilk sözleri yansılanır. Koroya "bu bakkalın" mutlu mu/mutsuz mu olduğu sorulur. Ardından diğer sözler yansılanır ve bakkalın mutsuz olduğuna karar verilir. Mutsuz bakkalın şarkısı, devinimleriyle yansılanır. Bakkalın mutsuzluğunun gerekçeleri sorulur ve şarkı bir kez daha yansılanır. (7 dak.)
- Tahtadan gösterilen tartımlar önce okunur ardından, hem alkışlanır hem okunur. (2 dak.)
- Miniklerin Şarkısı'nın sözleri, farklı gürlük ve biçimlerde (konuşma sesi-fısıltı sesi-p-mf) yansılanır ve devinimleri ile söylenir. (7 dak.)
- Koro dersi bitiminde, müzik eşliğinde belirlenen sırayla dışarı çıkar.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 3. Hafta 1. Ders (28 Nisan 2010 Salı)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[85])

Kazanım :

4. Koroda ısınma alıştırmalarına (devinim/solunum/ses üretme ve yayma) daha dikkatli katılmaya başlar.
5. Öğrenilmiş nota ve tartım kalıpları ve "taa-te-fe ve taaa-fe" tartım kalıpları ile yansılamalar yapar.
6. Öğrendiği şarkıları pekiştirir ve Yedi Cüce şarkısını yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, yüzme yansılamaları yapılır. Yüzme yansılamaları farklı şekillerde tekrarlanır. Kartal uçuşu, demir dövme, balon şişirme ve boşaltma yansılamaları yapılır. Çalınan müziğin temposuna göre devinimler yapılır. Uzun-bağlı ve eşit basınçta "s" ve "f" ile soluk çalışmaları ile dalgalı uzun ve bağlı soluk çalışmaları yapılır. (7 dak.)
- Yüz-boyun masajı, omuz çevirme hareketleri vb. bedensel gevşeme çalışmaları yapılır. (1 dak.)
- Ses ısıtma alıştırmalarında, gülme ve şaşırma yansılamaları yapılır. "Do-re-mi-re-do" ve "sol-fa-mi-re-do" kalıpları "mam, mom, şam, şim, şum, yam, yom, vi vb." hecelerle, "zeytin-tereyağ-reçel, peynir-sosis-bal, şe-şe-şe-şe-şeker vb." sözcüklerle bağırmadan ve güzel nefes alarak yansılanır. Ses alıştırmalarına bazı devinimler eklenir. (6 dak.)
- Tartımlar önce tahtadan okunur, ardından el işaretleri ile okunur. Yeni tartımlar, "taa-te-fe ve taaa-fe" yansılanır. Tahtada yer alan üç farklı tartım kalıbı kutusunda, kaç farklı tartım olduğu sorulur, sonra kalıplar okunur. Hangi kalıbın çalındığı sorulur. "Van, İzmir, Gelibolu" sözcükleri

[85] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

ile öğrenilen tartımlar öğrenciler tarafından eşleştirilir. Tahtadaki tartım kalıpları, sözcüklerle okunur. (8 dak.)

- Önce Yedi Cüce şarkısının öyküsü anlatılır, ardından şarkının tümü öğretmen tarafından seslendirilir, sonra koro tarafından cümle cümle devinimleri ile yansılanarak söylenir. (8)
- Notalar (Do-re-mi-fa-sol) tahtadan öğretmenin gösterdiği şekilde okunur. (1 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi ve Gel Seninle şarkıları tekrarlanır. (6 dak.)

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 3. Hafta 2. Ders (29 Nisan 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[86])

Kazanım :

1. Koroda farklı ısınma alıştırmalarına katılır.
2. p-f kavramlarına uygun yansılamalar yapar.
3. Dağarcığındaki şarkıları tekrarlayarak pekiştirir.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra uyuma, horlama, uyanma, esneme-gerinme yansılamaları yapılarak dikkatler toplanır. Yüz ve boyun masajı yapılır, derin soluk alınır-tutulur verilir. Öne ve arkaya omuz çevirme devinimleri yapılırken, her devinim sayılır, eller ve kollar çevrilir/sallanır. Soluk alarak, eller kaldırılır ve verirken indirilir. Lastik şişirme yansılaması yapılır. Bu tür ısınma alıştırmalarının koroda da sporda da önemi vurgulanır. (4 dak.)
- Ormanda yürüme, temiz havada soluk alma ve "s" ile verme yansılamaları yapılır. (Kuvvetli (fil sesi-forte) ve hafif (pire sesi-piano) uzun ve bağlı soluklar). Hangisinin daha kuvvetli bir gürlük olduğu bulunur ve söylenir. Omuzlar kaldırılmadan, rahat bir şekilde, alınan derin soluklarla p'dan, f'ye ve tam tersi, uzun-bağlı soluk çalışmaları ve dalgalı soluk alıştırmaları yapılır. (5 dak.)
- Bedensel duruş ve kurulmaya özen göstererek çeşitli ses alıştırmaları yapılır. (Sol-fa-mi-re-do, sol-mi-do: mam, şam, şim, zim, zam, zum). Ses alıştırmaları sırasında, sesin çok yumuşak ve parlak çıkmasına, her alıştırma öncesinde soluk almaya dikkat edilir. (5 dak.)
- "Şu köşe yaz köşesi…" tekerlemesi, ezgi ve devinimlerle yansılanır. Tekerlemenin sözleri yansılanırken p-f gürlüklerine özen gösterilir. (3 dak.)

[86] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Öğretmen hangi şarkının devinimlerini yaptığını koronun bulmasını ister ve Bakkal Tekerlemesi şarkısının sözleri, farklı hız, gürlük ve ses renkleriyle pekiştirilir, şarkı cümle cümle yansılanır. Sözlerin söylenmesinde, p-f farkına ancak f'nin bağırmak demek olmadığına dikkat çekilir. (5 dak.)
- Öğretmen tarafından, gösterilen renkli tartım kartlarından (ta, ta-te, ta-fa-te-fe, taa-te-fe ve taaa-fe) alıştırmalar okunur. (3 dak.)
- Tahtaya yazılmış olan Miniklerin Şarkısı'nın önce öğretmenden yansılanarak konuşulur ardından cümle cümle söylenir. (5 dak.)
- Öğretmen do'dan sonra hangi nota geldiğini sorar, koro "re" der. Re'den sonra, '"mi", vb. şekilde devam eder. Öğretmen tahtaya, dizek ve sol anahtarı çizer, bunların ne olduğunu sorar. İlk çizdiği notanın ne olduğunu sorar. (re). Karışık bir şekilde sınıfın yardımıyla tahtaya tüm notalar yazılır. Ardından, öğretmenin söylediği nota kalıpları (sol-fa-sol-fa, fa-mi-re, mi-re-do…) yansılanır. Son olarak, öğretmenin şaşırtarak gösterdiği tek tek notaların adı ve sesi ile söylenmesi istenir. (3 dak.)
- Öğretmen hangi şarkının devinimlerini yaptığını koronun bulmasını ister ve Yedi Cüce şarkısını cümle cümle yansılatarak pekiştirir. (5 dak.)
- Koro, belirlenen sıra ile sınıftan çıkar.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 4. Hafta 1. Ders (4 Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[87])

Kazanım :

4. Koroda farklı ısınma alıştırmalarına daha dikkatli ve özenli bir şekilde katılır.
5. Öğrendiği nota-tartım ve p-f kavramlarını kullanır.
6. Dağarcığındaki şarkıları seslendirir.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra yüz masajı ile dikkatler toplanır, gözler kapatılır ve çok güzel bir ormanda olunduğu ve deniz kenarına gidildiği düşlenir. Derin derin soluk alınır-verilir. Deniz kenarında çeşitli bedensel devinimler yapılır. (3 dak.)
- Solunum alıştırmaları (p ve f uzun-bağlı soluklar, p'dan f'ye, p'da dalgalı-uzun-bağlı, birden kuvvetlenen soluklar, soluk fırlatma ve farklı kuvvetlerde verilen kısa-kesik (staccato) soluklar) yapılır ve koro çözülür. (6 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (Mi-re-do, sol-fa-mi-re-do, do-mi-sol-mi-do: mam, mim, mom, yu, yo, şo vb.) (6 dak.)
- Tartım çalışması yapılır, yeni tartım olarak dörtlük sus ve önceki tartımlar tahtada yer alan renkli kartlardan okutularak pekiştirilir. Koro ile öğretmen arasında okuma yarışması yapılır. Son olarak, tahtadan öğretmenin gösterdiği tartımlar, okunurken alkış ile çalınır. (5 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi şarkısı, bağırmadan ve sözleri doğru bir şekilde eklemleyerek yansılanır. (6 dak.)
- Yedi Cüce şarkısı pekiştirilir. (6 dak.)
- "Komiklik (Sessiz Kalabilme) Oyunu" oynanır. (3 dak.)
- Koro, belirlenen sıra ile sınıftan çıkar.

[87] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 4. Hafta 2. Ders (5 Mayıs 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[88])

Kazanım :

4. Koroda ısınma alıştırmalarını dikkatli bir şekilde yapmaya başlar.
5. Öğrendiği nota-tartım ve p-f kavramlarını kullanır.
6. Sağlık şarkısı ve Atatürk'üm Kanonu'nu yansılayarak söyler.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, mutfaktaki şeker kavanozuna ulaşma yansılaması yapılır. Şekerler yenilir ardından dişler fırçalanır. Eller, kollar, omuzlar ve tüm beden çeşitli devinimler yapar, bu sırada düzenli olarak sayılır. Öğretmenin kapalı ağız (m) verdiği farklı "yükseklikte ince-kalın" sesler yansılanır. (2 dak.)
- Solunum alıştırmaları yapılır. Öğretmenin el işaretiyle gösterdiği kadar, kısa-kesik (staccato) ve uzun-bağlı (legato) alıştırmalar "s" ile önce ayrı ayrı, sonra karışık şekilde yapılır. p'dan, f'ye (cresendo ile), f'den p'ya (decrescendo) ve dalgalı soluklarda beklenmeyen vurgular verilir. Koro, f'den p'ya çözülür. (4 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (Do-re-mi-re-do, sol-fa-mi-re-do, sol-mi-do: mam, yu, yo, ya, şim-şam-şum, bim-bam-bum, çim-çam-çum, mam-mem-mim-mom-mum, şam-şem-şim-şom-şum, ze-ze-ze-zeytin, yu-yu-yu-yumurta vb.) (6 dak.)
- Sağlık Şarkısı, "mam, şom" heceleri ile yansılanır. (1 dak.)
- Atatürk'üm Kanonu yansılanır. (1 dak.)
- Tahtaki renkli kartlardan hangisinin "sus" olduğu sorulur. Koro bildikten sonra, tahtadaki tartımlar okutulur. Tahtadaki tartımlardan hangisinin "Ankara" olabileceği sorulur. Ardından

[88] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

tüm tartımlar, İzmir-Van-Gelibolu ve Ankara sözcükleri ile okunur. Öğretmenin yönergesine göre koro okuma şeklini değiştirir. Öğretmen, "ta-fa-te-fe" dediğinde, koro öğretmenin gösterdiği tartımları, tartım heceleri ile "şehir" dediğinde ise "uygun sözcüklerlerle" okur. (4 dak.)

- Sağlıklı olmak için erken yatmanın önemi, geç yatmanın zararları ile ilgili sorular sorularak dikkat çekilir. Sağlık Şarkısı'nın sözleri, konuşma şeklinde, farklı hızlarda ve belirtken bir şekilde yansılanır. Ardından, söz ve ezgi ile müzik cümleleri, devinimleri ile yansılanır. (5 dak.)
- Öğretmenin tahtaya çizdiği simgelerin adları (dizek, sol anahtarı ve do dizisi) söylenir. Gösterilen notalar, koro tarafından doğru seslerle ve hafif bir gürlükte (p) okunur. (2 dak.)
- Miniklerin şarkısı, öğretmenin söylediği uzun cümlelerin yansılanmasıyla pekiştirilir. (6 dak.)
- Çalınan şarkıyı bilme oyunu oynanır. Piyanoda öğretmenin çaldığı şarkının adı, koro tarafından bulunur. Yanıtlar (şarkının adı), koro tarafından "p" bir sesle hep birlikte söylenir. (2 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi şarkısı ile ders bitirilir. (2 dak.)
- Koro, Atatürk'üm Kanonu'nu söyleyerek ve belirlenen sıra ile sınıftan çıkar.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 5. Hafta 1. Ders (11Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[89])

Kazanım :

5. Koroda farklı ısınma alıştırmalarını daha dikkatli ve özenli bir şekilde yapmaya başlar.
6. Do dizisi içinde farklı nota birleşimleri ile notadan yansılamalar yapar, belirli kalıpları seslendirir.
7. "Ta-faaa ve ta-fa-tee" tartım kalıpları ile yansılamalar yapar.
8. İpli Kukla şarkısını yansılayarak söyler.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme ve ısınma çalışmaları yapılır. (2 dak.)
- Solunum alıştırmaları yapılır. Önce uzun mf soluklar ile "s" ardından, p'dan f'ye crescendo ile legato cümleleme çalışmaları, staccato kısa-kesik soluklar, dalgalı ve vurgulu soluklar ile soluk fırlatma çalışmaları yapılır. (4 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (Do-re-mi-re-do, sol-fa-mi-re-do, sol-mi-do ve do-mi-sol-mi-do: mam, yu, yo, ya, şim-şam-şum, bim-bam-bum, çim-çam-çum, mam-mem-mim-mom-mum, şam-şem-şim-şom-şum vb.) (6 dak.)
- Sağlık Şarkısı, devinimleri ile pekiştirilir. (2 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi ve Miniklerin Şarkısı pekiştirilerek yinelenir. (6 dak.)
- Dizek, sol anahtarı ve do dizindeki notalar
- Öğretmen, tahtada asılmış renkli tartım kalıpları arasında "yeni"lerinin olup olmadığını sorar, koro yanıtlar. Önce "eski" tartımlar tekrarlanır ve koronun bu "eski kalıpları" bilip-bilmediği

[89] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

sorulur ve daha hızlı okunur. Ta-faaa, ta-fa-tee kalıpları okunur ve eski kalıplarla öğretmenin şaşırtmasına rağmen okunur. (2 dak.)

- Öğretmen, koroya yeni bir şarkı öğreteceğini söyler ve "kukla" devinimleri yaptırır ardından da şarkının sözleri ile devinimleri yansılanır. Şarkının sözleri-ezgisi ve devinimleri ile cümle cümle yansılatılır. Piyanoda çalınan şarkının yalnızca devinimleri yaptırılarak koro dinlendirilir ve devinimler pekiştirilir. Son olarak, şarkı öğretmenin hatırlatmasıyla koro tarafından söylenir. (7 dak.)
- Tahtada yazılı notalar, bağırmadan, "p" bir sesle ve parlak bir şekilde, öğretmenin gösterdiği sıraya uygun olarak söylenir. Ardından, öğretmen atlamalı olarak farklı nota birleşimleri ile koroyu şaşırtmaya çalışır. (3 dak.)
- Öğrenilmiş olan ve piyanodan çalınan şarkıların hangileri olduğu bulunur (Gel Seninle-Sağlık-Atatürk'üm Kanonu) ve koro tarafından söylenir. (6 dak.)
- Çalınan şarkıların yalnızca adları söylenir. (Yedi Cüce-İpli Kukla-Bakkal Tekerlemesi-Gel Seninle-Sağlık) (1 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi ile ders bitirilir. (2 dak.)
- Koro, Miniklerin Şarkısı'nın müziği eşliğinde belirlenen sıra ile sınıftan çıkar. (1 dak.)

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 5. Hafta 2. Ders (12Mayıs 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[90])

Kazanım :

5. Koroda farklı ısınma alıştırmalarını, dikkatli, özenli ve daha temiz bir şekilde yapmaya başlar.
6. Do dizisi içinde farklı nota birleşimlerini daha doğru bir şekilde seslendirmeye başlar.
7. Öğrendiği tartım kalıpları ile çalma-okuma-işitme çalışmaları yapar.
8. Dağarcığındaki şarkıları tekrarlayarak pekiştirir ve İpli Kukla şarkısını devinimleriyle yansılayarak söyler.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme ve ısınma çalışmaları yapılır. (2 dak.)
- Solunum alıştırmaları yapılır. Önce uzun p-mf-f soluklar ile "s" ardından, önce p'dan f'ye crescendo alıştırmalar sonra da f'den p'ya decrescendo ile legato cümleleme çalışmaları, staccato kısa-kesik soluklar (5 tane p- 5 tane f), dalgalı ve vurgulu soluklar ile soluk fırlatma çalışmaları yapılır ve koro f'den p'ya çözülür. (3 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (Do-re-mi-re-do, sol-fa-mi-re-do, sol-mi-do ve do-mi-sol-mi-do: mam, yu, yo, ya, şim-şam-şum, bim-bam-bum, çim-çam-çum, mam-mem-mim-mom-mum, şam-şem-şim-şom-şum vb.) (6 dak.)
- Sağlık ve Bakkal Tekerlemesi tekrarlanır, Miniklerin Şarkısı üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapılır. (9 dak.)
- Dizekte yer alan çizgiler ve çizgiler ile boşluklardaki notaların dizek üzerindeki konumları pekiştirilir. Do dizisi içinde öğretmen tarafından karışık bir şekilde gösterilen notalar koro tarafından okunur ardından, tahtada öğretmen tarafından notalar gösterilerek "çalınan" şarkının

[90] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

hangi şarkı olduğu bilinir. Atatürk'üm Kanonu şarkısının notaları yansılanır. Dizek üzerinde öğretmenin gösterdiği notalar, koro tarafından çok daha hızlı ve temiz bir şekilde seslendirilir. (7 dak.)

- İpli Kukla şarkısı öğretmenden yansılanarak, sözü-ezgisi ve devinimleriyle birlikte pekiştirilir. (6 dak.)
- Tahtada yer alan tartım kalıpları önce okunur ardından, hem çalınır hem de okunur. Sus geldiğinde alkış vuruluyormuş gibi yapılacağı ancak alkışlanmayacağı söylenir. Öğretmen koroyu şaşırtmaya çalışır. (3 dak.)
- Koro, belirlenen sıra ile sınıftan çıkar.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 6. Hafta 1. Ders (18 Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[91])

Kazanım :

6. Koroda farklı ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya özen gösterir.
7. Do dizisi içinde farklı nota birleşimlerini daha doğru bir şekilde seslendirmeye başlar.
8. İkilik nota ve bildiği tartım kalıpları ile çalma-okuma-işitme çalışmaları yapar.
9. Crescendo ve decrescendo kavramlarına uygun yansılamalar yapar.
10. Dağarcığındaki şarkıları tekrarlar, üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapar ve Karadeniz Türküsü'nü devinimleriyle yansılar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme ve ısınma çalışmaları yapılır. (2 dak.)
- Solunum alıştırmaları yapılır. Önce uzun p-mf-f soluklar ile "s" ardından, p'dan f'ye crescendo ve f'den p'ya decrescendo ile legato cümleleme çalışmaları, staccato kısa-kesik soluklar (5 tane p- 5 tane f), dalgalı ve vurgulu soluklar ile soluk fırlatma çalışmaları yapılır. Farklı gürlük basamaklarında, staccato ve legato karışık ve daha uzun soluk çalışmaları yapılır. (6 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (Do-re-mi-re-do, sol-fa-mi-re-do, sol-mi-do, do-mi-sol-mi-do ve do-re-mi-fa-sol-fa-mi-re-do: mam, yu, yo, ya, şim-şam-şum, bim-bam-bum, çim-çam-çum, mam-mem-mim-mom-mum, şam-şem-şim-şom-şum, viyu, viyu, fi, mani munu mam vb.) Atatürküm Kanonu farklı vokallerle ve farklı eksenlerden alıştırma olarak söylenir. (7 dak.)
- Sağ El şarkısı, önce sözleri ve devinimleriyle yansılanır ardından ezgisi eklenerek söylenir. (3 dak.)

[91] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Karadeniz Türküsü'nün sözleri yansılanır, ardından tartımsal yapısı, "s" ve "alkış"la yansılanır. Son olarak, cümle cümle ezgisi ve devinimleriyle yansılanır. (7 dak.)
- Öğretmen tahtaya astığı tartımların koro tarafından iki kere söylenmesini ister. Öğrenilmiş tüm tartımlar asıldıktan sonra ikilik (taa) asılır ve yansılanır. (3 dak.)
- Gel Seninle şarkısı, Bakkal Tekerlemesi ve Yedi Cüce şarkıları tekrarlanır. (5 dak.)
- Belirlenen sıra ile, temposu değişen şarkılara uygun yürünerek sınıftan çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 7. Hafta 1. Ders (25 Mayıs 2010 Salı)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[92])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota/tartım ve kavramlar ile çeşitli çalışmalar yapar.
3. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme ve ısınma çalışmaları yapılır. (2 dak.)
- Solunum alıştırmaları yapılır. Önce uzun p-f soluklar ile "s" ardından, 3-5-6 tane p-f staccato kısa-kesik soluklar, sürekli devam eden p uzun "s" soluklar arasında öğretmenin işaretiyle birden kuvvetlenen vurgulu soluklar, crescendo-decrescendo soluklar (f'den p'ya ve tersi), dalgalı ve vurgulu soluklar ile soluk fırlatma çalışmaları yapılır. Farklı gürlük basamaklarında, staccato ve legato karışık ve daha uzun soluk çalışmaları yapılır. (6 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (Do-re-mi-re-do, sol-fa-mi-re-do, sol-mi-do, do-mi-sol-mi-do ve do-re-mi-fa-sol-fa-mi-re-do: mam, yu, yo, ya, şim-şam-şum, bim-bam-bum, çim-çam-çum, mam-mem-mim-mom-mum, şam-şem-şim-şom-şum, viyu, viyu, fi, mani munu mam vb.). Sol-mi-do kalıbı ile farklı tartımlarla (her bir notanın, dörtlük-iki sekizlik-üçleme-dört onaltılık olduğu şekilde) alıştırma çeşitlendirilir. (6 dak.)

- Konser hakkında genel bilgi verilir. Konserin yapılacağı salon, salona gidiş, konsere çıkma kuralları ile ilgili önemli konular hatırlatılır. (1 dak.)

[92] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

- Miniklerin Şarkısı söylenir, şarkı üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapılır. (7 dak.)
- Sağ El şarkısı tekrarlanır. (1,5 dak.)
- Karadeniz Türküsü'nün söz-devinim ve ezgileri cümle cümle yansılanır, birleştirilir ve ardından bütünü söylenir. (10 dak.)
- Yedi Cüce ve Bakkal Tekerlemesi şarkıları tekrarlanır. (3 dak.)
- Belirlenen sıra ile Miniklerin Şarkısı müziği eşliğinde sınıftan çıkılır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 7. Hafta 2. Ders (26 Mayıs 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[93])

Kazanım :

4. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
5. Öğrendiği nota/tartım ve kavramlar ile çeşitli çalışmalar yapar.
6. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

I. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

II. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme, ısınma ve solunum çalışmaları yapılır. (3 dak.)
- Ses alıştırmaları yapılır. (6 dak.)
- Sağlık Şarkısı tekrarlanır. (2 dak.)
- Atatürk'üm Kanonu, önce notaları ile yansılanır ardından şarkı olarak söylenir. (1 dak.)
- Gel Seninle şarkısı tekrarlanır. (2 dak.)
- Karadeniz Türküsü söz-ezgi ve devinimleri ile pekiştirilir. (7 dak.)
- İpli Kukla şarkısı ve Bakkal Tekerlemesi tekrarlanır. (9 dak.)
- Konser sırası yapılır. (5 dak.)
- Belirlenen sıra ile Miniklerin Şarkısı müziği eşliğinde sınıftan çıkılır.

[93] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 8. Hafta 1. Ders (7 Haziran Pazartesi 2010 Pazartesi)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[94])

Kazanım :

1. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
2. Öğrendiği nota/tartım ve kavramları kullanarak okuma/çalma/işitme ve söyleme çalışmaları yapar.
3. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme, ısınma, solunum ve ses alıştırmaları yapılır. (14 dak.)
- Sağ El şarkısı tekrarlanır. (2 dak.)
- Tartım kalıpları, öğretmenin gösterdiği sırayla aynı anda çalınarak söylenir. (2 dak.)
- Bakkal Tekerlemesi ve Miniklerin Şarkısı tekrarlanır. (6 dak.)
- Tartım kalıpları, öğretmenin gösterdiği sırayla aynı anda çalınarak söylenir. (2 dak.)
- Sağlık, Atatürk'üm Kanonu ve Yedi Cüce şarkıları tekrarlanır. (6 dak.)
- Notalar tahtadan, öğretmenin gösterdiği sırayla adları ve sesleri ile okunur. (3 dak.)
- Karadeniz Türküsü, Gel Seninle ve İpli Kukla şarkıları tekrarlanır. (8 dak.)
- Belirlenen sıra ile Miniklerin Şarkısı müziği eşliğinde sınıftan çıkılır.

[94] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

DERS İŞLENİŞ SÜRECİ

Tarih : 8. Hafta 2. Ders (9 Haziran Pazartesi 2010 Çarşamba)

Sınıf : 3-B

Öğrenme Alanı : Söyleme (Dinleme-Çalma[95])

Kazanım :

4. Koroda ısınma alıştırmalarını daha doğru bir şekilde yapmaya başlar.
5. Öğrendiği nota/tartım ve kavramları kullanarak okuma/çalma/işitme ve söyleme çalışmaları yapar.
6. Öğrendiği şarkıları daha doğru bir şekilde söylemeye başlar.

Süre : 40 dak.

Yöntem ve Teknikler: Yansılama, canlandırma (dramatizasyon), oyunlaştırma, soru-cevap, gösterip yaptırma, açıklama, düz anlatım.

Araç-Gereçler : Renkli tartım kartları

III. Hazırlık

- Önceki ders işlenen konular gözden geçirilir ve yeni bir dakikalandırılmış plân hazırlanır.
- Tahtaya beş adet tartım kalıbı yazılır.

IV. Öğrenme-Öğretme Süreci

- Kısa bir selamlaşmadan sonra, bedensel gevşeme, ısınma, solunum alıştırmaları yapılır. (6 dak.)
- Önceden hazırlanmış tartım kalıpları ve notalar tüm sınıfa okutulur. (4 dak.)
- Ses alıştırmaları ayrıntılı bir şekilde yapılır. (12 dak.)
- Tüm şarkılar tekrarlanır ve gerekli çalışmalar yapılır. (15 dak.)
- Belirlenen sıra ile Miniklerin Şarkısı müziği eşliğinde sınıftan çıkılır.

[95] Koro dersleri "söyleme" eksenlidir. Ancak "söyleme" davranışının gerçekleşmesini sağlayan "dinleme" ve bedenin bir çalgı olarak kullanıldığı "çalma" alanları da koro çalışmalarının içinde doğal olarak yer almaktadır.

EK-12

DENEYSEL İŞLEMDE KULLANILAN EĞİTSEL OYUNLAR

Deneysel İşlem Kullanılan Eğitsel Oyunlar Hakkında[96]

Deneysel işlem sürecinde kullanılan oyunlar genel olarak "aynalama/yansılama/canlandırma" odaklı oyunlardır. Koro eğitimine yönelik olarak eğitsel amaçlarlarla tasarlanan bu oyunlar, fazladan araç-gereç gerektirmemektedir. Oyunların önemli kısmı "hayali, …mış gibi" oyunlardır. Oyunlardaki en temel amaç, korodaki öğrencilere eğlenceli yaşantılarla çok sayıda "tekrar" yaptırılmasıdır. Bu tekrarlar, başlangıçta bilinçsizce yapılan ancak süreç içinde, isteğin, sezginin ve bilincin ön plâna alındığı aynalama/yansılamalardır.

Eğitsel oyunların başlangıcında, koro yansılarken öğretmen de mutlaka koroyla birlikte söyler/yapar. Koro oyunlarda ustalaştıkça, öğretmen koronun kendi yaptığını yansılaması sırasında sesi ve devinimleriyle daha az ipucu verir. İlerleyen süreçte hiç yardım etmez aksine, koroyu şaşırtmaya çalışır. Oyunlarda, soru sorma ve yarışma unsurunun kullanımı oldukça denetimli ve yavaş gerçekleştirilir. Başlangıç oyunlarında öğrencilere, "mükemmel" yaptırmaya çalışılmaz ve/veya yanlış/hatalı yanıt verecekleri sorular sorulmaz. "Yanlış ya da hatalı" olan davranışlar yerine, öğrencilerin yapabildiklerine odaklanılır ve ilerlemeler pekiştirilir. İlerleme olmayan durumlarda, eğitimcinin görevi, koroda çok küçük de olsa bir "başarı" yaratıp ödüllendirmektir. Benzer şekilde, başlangıç oyunlarında yarışma unsuru yoktur. İlerleyen zamanda, yarışma, koro ve öğretmen arasında olmaktadır. Nadiren (koro üyelerinin hiç beklemedikleri zaman ve düzensiz aralıklarla) oyunlarda eğitimci başarılı olur, kazanır.

Aynalama/Yansılama oyunlarındaki en belirgin özellikler:

- Şaşırtıcı / yanıltıcı sürprizlerle, tekdüzelikten uzak olması,
- Aynı devinim/nota/tartım vb. ögenin sürekli aynı şekilde yinelenmemesi,

[96] Bu oyunlar ile ilgili ayrıntılı bilgi Değer ve Aytepe'nin (2009:166-205) "Çocuk Korolarında Temel Müzik Eğitimi-2" adlı çalışmasında yer almaktadır.

- Konuşma ve şarkı sesi kullanımında farklı tonlamalarla ilginin canlı tutulması, sesin farklı kullanımlarının öğrencilere tanıtılması ancak "istenen doğru, etkili ve güzel kullanım"ın pekiştirilmesi olarak sıralanabilir.

Aynalama/Yansılama oyunlarının başlıca amaçları:

- Eğitimci-koro iletişiminin kurulması
- Koronun "anlık" hazırbulunuşluğunun (ses kullanımı/potansiyeli/enerjisi/işitme-yineleme düzeyinin ve algısının) toplu olarak gözlemlenmesi
- Müziksel İşitme Eğitimi (Gözden önce kulak, simgeden önce ses/devinim (nota/tartım) ilkesi)
- Koroda Ses Eğitimi
- Koronun bir önceki çalışmaya göre gelişiminin saptanması, bir sonraki çalışmada yapılması gereken/yapılabilecek yansılamaların belirlenmesi
- Öğretilecek nota/tartım/solfej/şarkı/kavram vb. her tür eğitsel malzemenin alıştırılması/öğretilmesi/pekiştirilmesi/yerleştirilmesi/düzeltilmesidir.

Aşağıda araştırma kapsamında, deney grubuna uygulanan eğitsel oyunlar kısaca anlatılmaktadır.

1. Aynalama Oyunu (Yaptığımın Aynısını Benimle Yap)

Aynalama: Bir çalgı olarak bedenle[97] ve/veya bedenin bir ürünü olan sesle[98] yapılan her eylemin, ayna karşısındaki görüntü gibi, aynı hız ve yönde, istekli/bilinçli bir şekilde dikkatlice, kestirimde bulunarak/sezgisel bir şekilde ama aynı anda[99] gerçekleştirilmesi. Işık sesten daha hızlı olduğundan, "aynalama"da devinimlerin

[97] Bedenin her tür hareketi, jest ve mimiği; el, parmak, ayak, bacak, baş, yüz, dudak, göz vb. her tür devinim.

[98] "Çocuk sesinin rahatlıkla yapabileceği; düzenli veya değişken tempolu solunum alıştırmaları, ince-kalın sesler, notalar, tartım kalıpları, anlamlı-anlamsız vokal, hece, sözcüklerle yapılan, öykünme/taklitler" (Değer ve Aytepe, 2009: 166)

[99] Buradaki "aynı anda" kavramı, matematiksel bir ifadeyle ölçülebilen zaman yerine, insanlar tarafından göreli olarak algılanan zaman içindeki "aynı anda gibi" anlamındadır.

algılanması ve "aynı anda yapılıyor gibi" görünmesi çok daha kolaydır. Bu eylem, doğası gereği "yansılama" olarak başlar, eğitimcinin yapacaklarını sezme ve öngörme aşamasında "aynalama" olarak gerçekleşir ancak bir süre sonra yine kendiliğinden yansılamaya dönüşür.

Öğretmen "karşınızda tıpkı ayna varmış gibi yaptıklarımı/söylediklerimi benimle aynı anda yapabilir misiniz?" diyerek oyunu başlatır. Koro öğretmenin yaptığı her eylemi, önceden sezerek (öğretmenin sezdirmesi sayesinde) veya şaşırarak aynalar. Koroda aynalama oyunları, beden devinimi-solunum gereci-nota-tartım-vokal-kapalı ağız gibi her tür eylemle yapılabilir.

2. Yansılama Oyunu (Yaptığımın Aynısını Benden Sonra Yap)

Yansılama: Bir çalgı olarak bedenle[100] ve/veya bedenin bir ürünü olan sesle[101] yapılan her eylemin istekli bir şekilde gözlenip-işitilmesinden sonra aynen yinelenmesidir. Koro eğitiminde yansılama eylemi, yankı, öykünme, taklit, -mış gibi yapma eylemlerinden farklı olarak, görülen ve işitilenin aynısını yapmaya (çalma/söyleme/devinme vb.) çalışma olarak nitelendirilebilir. Bu yönüyle yansılama eyleminin sürekli desteklenmesi, her sonucun bir öncekinden "daha iyi" olması beklenir. Yansılama eylemi, doğası gereği son derece plânlı, (doğaçlama bile olsa), yaratıcı, etkili ve hedefe yönelik uygulamalara ihtiyaç duymaktadır.

Öğretmen "yaptıklarımı/söylediklerimi benden sonra yapabilir misiniz?" diyerek oyunu başlatır. Koro öğretmenin yaptığı her eylemi, önce görüp/işiterek aynen yansılar. Koroda yansılama oyunları, beden devinimi-solunum gereci-nota-tartım-terim/kavram-vokal-kapalı ağız gibi her tür eylemle yapılabilir.

> Öğretmen koronun karşısındadır. "Benim yaptığımın aynısını yapabilir misiniz?" der. Ellerini "zım" diyerek keskin bir hareketle kaldırır. Koro yansılar. Öğretmen "sizi şaşırtmaya çalışacağım. Yaptığım/söylediğim her şeyi benimle aynı anda

[100] Bedenin her tür hareketi, jest ve mimiği; el, parmak, ayak, bacak, baş, yüz, dudak, göz vb. her tür devinim.

[101] "Çocuk sesinin rahatlıkla yapabileceği; düzenli veya değişken tempolu solunum alıştırmaları, ince-kalın sesler, notalar, tartım kalıpları, anlamlı-anlamsız vokal, hece, sözcüklerle yapılan, öykünme/taklitler" (Değer ve Aytepe, 2009: 166)

> (veya hemen sonra), karşınızda ayna varmış gibi tekrar edebilecek misiniz" der. Bedenini, ellerini, mimiklerini yavaş yavaş farklılaştırır. Bu küçük devinimlere çeşitli sesleri de ekler. Hareketler çok yavaş veya daha hızlı, keskin veya yumuşak olabilir. Ancak koro üyelerinin küçük-büyük kas gelişimi ve genel algısına uygun olmalıdır. Çeşitli doğaçlamalardan sonra öğretmen kendince birkaç bitiriş hareketi-sesi ile oyunu sonlandırır. (Örneğin; önce sağ, sonra sol el(kol) "ş" derken sırayla aşağı iner. En son kafa, dilin damağa değdiği "nak, nok" sesleri ile aşağıya inerek, robot dinlenmeye geçer.) Bu oyun, farklı devinim, ses, efekt, mimik ve jestlerle devam edebilir. Öğretmen devinirken belirli ezgileri notalarıyla söyler, koro yansılar. Farklı tartım kalıplarını söyler bu sırada yine hareket eder, koro yansılar. Öğretmen koroya herhangi bir ostinato (nota, devinim, efekt vb…) verebilir. Bunun üzerine farklı yansılamalar yapabilir. Örneğin, ayakta bir sağa, bir sola ostinatosu (dem) sırasında farklı ezgileri notalarla yansılatır. Buna ellere vereceği çeşitli hareketleri ekleyebilir. Ayaklardaki demi (ostinatoyu) farklı bir hareketle bozarken, ellere veya bedene bir salınım, devinim, hereket verebilir. Bu sırada yine notalar veya solunum alıştırması olarak yapılabilecek efekt, öykünme sesleri eklenebilir (Değer ve Aytepe, 2009:193)

3. Şaşırtma Oyunu

Yansılama oyunlarına eklemlenen bir oyundur. Öğretmen "sizi şaşırtmaya çalışacağım, şaşırırsanız ben kazanacağım ama şaşırmaz ve dikkatinizi "doğru" yapmak için yoğunlaştırırsanız siz kazanacaksınız" der. Devinimlerde öğretmenin "ani" değişiklikler yaparak, koroyu şaşırtması ile başlar, yansılamalar sırasında birden ellerini çırpacakmış gibi yapan öğretmene karşın korodan alkış sesi gelirse öğretmen "ben kazanacağım çok kolay olacak" diyerek öğrencilere iyice güdüler. Ancak bu aşamadan dikkatlerini "şaşırmamaya" veren öğrenciler, hata yapmamak (doğru yapmak) için kendi kendilerini güdülerler. Bu oyun sayesinde, öğrenilmiş olan şarkı sözleri öğretmen tarafından "yanlış" söylenmesini rağmen koro doğrusunu yansılar. Benzer şekilde, öğretmenin hatalı söylediği nota, tartım, devinimler, koro tarafından düzeltilir ve doğrusu yansılanır.

4. Yıldız Kutusu Oyunu

Tahtanın uygun bir yerine, öğretmenin sınıfa vereceği dönüştürülebilir sembol pekiştireçlerini (yıldızlar, puanlar, gülen yüzler vb.) içine alacak bir kutu çizmek

suretiyle oynanır. Öğretmen, yaşlı olduğu için yorgundur. Elindeki kalemle tahtaya çizgi (yıldız kutusu) çizmek için enerjiye ihtiyaç duyduğunu, ses tonu, elinde tuttuğu kalemi ve davranışlarıyla belli eder. Korodan, müzik enerjisi ister. Örneğin, koro yılan sesi ile solunum enerjisi yolladığında öğretmen canlanır ve kutunun bir çizgisini çizebilir. Oyun, su sesi (ş), rüzgar sesi (vu, u vb.), "ç" vb. sessizlerle, alkışla, farklı anlamlı/anlamsız heceyle devam ederek, yıldızların içine yazılacağı şekil (dikdörtgen, kare, üçgen ya da farklı bir şekil vb) koronun yolladığı enerji ile çizilir. Oyunun kuralı, çizim bittiği anda enerjinin de kesilmesidir. Bu oyun her ders oynanacağı için, öğretmen yeni "enerji"ler için korodan yardım ister ve "çizgileri ne ile çizelim" diye sorar. Örneğin, yıldız kutusu, önceden belirlenecek sihirli bir tartım ya da ezgi kalıbı ile de açılabilir.

5. Güzel Oturma Müziği Oyunu

Koroda dikkatin dağılmaya başladığı ya da istenmeyen davranışların ortaya çıktığı anlar için kullanılır. Müziğin, kısa-neşeli-canlı bir yapısı olması gerekmektedir. (Deneysel işlemde I-IV-I) akor bağlantısı-güzel oturma müziği olarak kullanılmıştır. Öğretmen, "Küçük bir oyun oynayacağız, şu ezgiyi duyduğumuzda çok güzel bir şekilde geriye yaslanıp gülümseyerek, sessizce yerimizde oturabilecek miyiz? diye merak ediyorum. Önce hep birlikte, çok kötü oturalım" der. Müzik duyulduğunda öğretmen de koro ile birlikte oyunun kuralını yerine getirmiş olur. Öğretmen "Harikasınız, hemen duydunuz ve inanılmaz hızlı davrandınız" şeklinde bir cümleyle olumlu dönüt verir. Farklı "kötü oturma seçenekleriyle" birkaç defa pekiştirilerek, çalınan ezgiye, "ayırt edici uyaran" özelliği kazandırılmış olur.

6. Elimdeki Notalar Oyunu

Öğretmen şaşırmış gibi yapıp, bir elini hareket ettirerek kulağına götür ve "elimden notalar çıkıyor" der. Öğretmenin yaptığının aynısını koro yansılar. Öğretmen eline bakarak ezgisiyle, "do-re-mi" der, koro yansılar. Oyun farklı ezgi kalıpları ile oynanır.

7. Müzik Bilgisi Oyunu (Dizek)

Öğretmen, korodan solunum enerjisi ister. Bu enerji sayesinde, dizeğin çizgilerini tahtaya çizmeye başlar. Kaç çizgi olduğunu, çizgileri düzgün çizip-çizemediğini, nasıl göründüklerini (yatay-dikey), aralarında boşluk olup olmadığını (aralıklar eşit mi farklı mı) vb. çeşitli sorular sorar. Beş çizgi tamamlanması için öğrencilerden farklı sesler istenebilir. Arslan sesi, eşek sesi, kedi sesi…

8. Ses Isıtma Oyunu

Öğretmenin yaptığı ses alıştırmaları yansılanır. Öğretmenin ağzını açmadan/kötü söylediği, bağırdığı örneğin mi yoksa, ağzını açarak, yumuşak bir sesle söylediği örneğin mi "doğru" olduğu sorulur. Koro doğru olanı yansılar. Oyunun başka bir türünde ise, "şarkılar"la ses ısıtılır. Farklı şarkıların sözleri ile ses alıştırmalarının ezgileri birleştirilir ya da şarkıların notaları farklı eksenlerden koroya yansılatılır.

9. Saçma Hareket (Devinim) Oyunu

Ses Isıtma Oyunu'nun devamında ve ses ısıtma amacıyla kullanılır. Koro kuralları, şarkılardan cümlecikler, günlük yaşamla ilgili kurallar, özlü sözler vb. cümleler daha önce yapılan alıştırma kalıbına "uydurularak", doğaçlama (saçma) devinimlerle eşleştirilir. Koro aynısını yansılar. Benzer şekilde, nota kalıpları, tartım kalıpları da aynı şekilde yansılatılır. Bu oyun, "şarkı öğretimi" amacıyla da oynatılabilir. Öğretmenin "saçma devinimler" eşliğinde söylediği cümleler aynen yansılanır. Oyundaki "devinim"in dondurulması ile de "saçma heykel oyunu" oluşur.

10. Elimde Tartım Var Oyunu
(Galin-Chevé-Paris-Glover-Curwen tartım heceleri ile)[102]

Öğretmen, öncelikle "ta", ta-te ve ta-fa-te-fe" hecelerinin koro tarafından söylenmesi için yansılama oyunu oynar. İlgili heceler, serbest beden devinimleri kullanılarak koroya yansılatılır. Ardından, her hecenin el işaretleri ile eşleştirilerek okunması sağlanır. Koro okurken öğretmen de tekrarlar. Dörtlüğün içindeki ritmik

[102] Tartım öğretiminde geçmişten günümüze birçok öğretim yöntemi vardır. Araştırmacı, Galin-Chevé-Paris-Glover-Curwen adı verilen yöntemi bildiği için tercih etmiştir. Tartım oyunları tüm yöntemlerle de oynanabilir.

bölünmeleri öğreten bu tartımları okuturken eli çok küçük salınımlarla öne arkaya hafifçe giderek birim vuruşu verirse koronun algılaması kolaylaşır. Öğretmen, gösterdiği tartımları kendine göre değil koroya göre simetrik olarak düşünür. Bu oyunun ilerleyen aşamalarında öğretmenin eliyle işaretlediği ancak söylemediği kalıpların koro tarafından bilinmesi istenir.

11. Saçma Heykel Oyunu

Saçma hareket (devinim) oyunu gibidir. Tek farkı, söyleme işlemi devam ederken, devinim donar.

12. Solunum Enerjisi

Yorgun olan öğretmen canlanana kadar, koro "s, ş, ç" vb. solunum enerjileri yollar. Öğretmen gelen enerjinin miktarına göre canlanır ya da tekrar enerjisiz hale gelebilir. Bu oyunun farklı biçimleri mevcuttur.

Müzik Enerjisi Oyunları[103]

- **Solunum ve Ses Enerjisi**

Birçok şekilde oynanabilir. Öğretmen tahtaya yazması/çizmesi gereken bir şeyi (yıldız, nota, sol anahtarı, dizek vb.) koronun solunum enerjisiyle daha güzel yapacağını söyler ve yardım ister. Farklı sesler yılan sesi, su sesi, nok nik sesleri vb. farklı sesleri çıkaran koro, yazma/çizme işlemi bitince durur.

Öğretmenin tahtaya yapışkan sakızla astığı tartım kalıbı yere düşebilir veya öğretmen elinden düşürebilir. Benzer şekilde eğitim materyalini, silgiyi, kalemi almak için veya çok yorulan öğretmenin bir yerden bir yere gitmesini sağlamak, daha güzel şarkı söylemesine veya koro çalışması sırasında uyuklamasını önlemek için solunum enerjisi kullanılabilir. Koronun solunum enerjisiyle, düşen malzemeleri öğretmen çok kolayca kaldırabilir, kendi uyuyan bedenini canlandırabilir.

[103] Değer ve Aytepe'den (2009:196) aynen alınmıştır.

Okuldaki yoğun derslerinden çok yorulan öğrenciler, koronun başlangıcında yorgunluklarını atmak için solunum enerjisini kullanabilirler. Öğretmen, ellerini bedenin önünde aşağı sallarken "s", her iki elini de yanlara doğru sallarken "ş" diye sesler çıkarır. Öğretmen ne tarafa yönelirse o ses çıkartılarak yorgunluk dışarı atılır. Farklı yönlere farklı sesler eklenebilir. "ç" yukarı, "p" aşağı gibi. Yukarı, aşağı, sağa sola sallanabilir. Öğretmen tek ayak üstünde durur ve "sss" der, ayağını değiştirince "şşş" olur. Bu işlem tekrarlanır.

- **Ritim Enerjisi**

Tahtaya renkli kâğıtların üzerine basılmış çeşitli tartımlar asılır. Önceden öğrenilmiş tartımların yanına yeni öğrenilecek kalıp eklenir. Öğretmen "ben tek kişiyim ve bu tartımları size enerjiyle yollayacağım siz de benden hemen sonra enerjiyi büyütmüş bir şekilde (çünkü çok kişisiniz) bana (veya diğer öğretmene) geri yollayacaksınız" der. Bu sayede aynı tartım defalarca sıkılmadan tekrarlanabilir. Öğretmen "ta-tefe" kalıbının önüne ellerini koyarak sanki oradan alıp koroya doğru atıyormuş gibi 4-5 kere "ta-tefe" der. Koro, öğretmen bitirdikten sonra aynı anda ve aynı sayıda tartımı öğretmene geri yollar. Bu sırada öğretmen "ta-tefe" kalıbına sürekli gelen enerjiyi koyar gibi yaparak koronun oraya bakmasını pekiştirir. Bilinmeyen bir tartımı adını da söyleyerek (ta faa fe) doğrudan enerjiyle koroya yollar koro yansılayarak geri gönderir. Öğretmen hemen, bu kalıbı henüz öğretmediğini koronun okuyup okuyamayacağını sorar. Tüm koro yeni kalıbı okur, öğretmen şaşırır hatta biraz kızarmış gibi yaparak "artık tartım canavarı oldunuz her şeyi biliyorsunuz durun bakalım biraz daha zor sorayım" diyebilir. Bu sayede tek tek tekrarlanan kalıplar tahtadan birkaç kez daha farklı sıralamalarla okutulur.

- **Nota Enerjisi**

Tartım enerjisindeki uygulamaların aynısı yapılabilir. Müzik enerjisi oyunlarının hepsi iç içe geçirilip uygulanabilir. Ayrıca temel "enerji" malzemesini kullanarak birçok konulu kurgu, öyküleştirme yaratılarak, nota, tartım, müzik kavramı öğretimi/pekiştirimi çok eğlenceli bir şekilde sağlanabilir.

13. Müzik Bakkalı Oyunu

Piyanoda çalınan müzik eşliğinde, -her öğrenci bulunduğu yerde yürüyerek ve öğretmenin yapacağı devinimlerle- bir yere gidileceği ama nereye gidildiğinin söylenemeyeceği belirtilir. "Bir yere gidiyor ama nereye gittiğimizi sizin bulmanız

gerekiyor?" denilir. Yürürken, çeşitli yansılamalar (s, ş, çuh vb.) yapılır. Müziğin yavaşlamasıyla, yürüme ve devinimler de azalır.

Öğretmen şaşırmış şekilde bir tabela gördüğünü ve tabelada "Müzik Bakkalı" yazdığını söyler. "Bu bakkaldaki tüm, notalar, tartımlar, müzikli her şey bedavadır" diye yazdığını söyler. Öğretmenin yönergeleriyle, çuvallardan solunum malzemeleri, raflardan tartımlar ve notalar alınarak yansılanır. Notalar ve tartımlar tek, tek ve kümeler (kalıplar) halinde alınır. Önce öğretmen alır, koro tekrarlar. Alınan tüm müzik malzemeleri şarkı söylemek için kullanılır.

14. Tekerleme Oyunu

Öğretmen, şarkıların sözleri, notalar, tartım heceleri, müzik terimleri ya da anlamsız heceler/sözcükleri farklı yüksekliklerde[104], farklı hız ve dinamiklerle konuşur, koro yansılar. Bu süreçte, saçma devinimler ya da şarkının kendi devinimleri de yapılır.

15. Komiklik (Sessiz Kalabilme) Oyunu[105]

> Öğretmen koroyla bir yarışma yapacağını ama koronun bu yarışmayı kaybedeceğinden emin olduğunu söyler. Koro, öğretmenin yaptığı komikliklere toplam kaç saniye sessiz kalarak dayanabilirse o kadar yıldız kazanır. Kural, çocukların gözlerini ve kulaklarını kapatmamalarıdır. Oyun tersine de oynanabilir. Koro hiç konuşmadan ve ses çıkarmadan sadece komik yüz ifadeleri ile öğretmeni güldürmeye çalışır. Öğretmen ne kadar dayanırsa o kadar yıldızı kendisi alır. Koronun, üstelik sessiz kalmaya çalışarak eğlendiği bir oyundur.

16. Yabancı Ülkeye Yolculuk Oyunu[106]

> Öğretmen olduğu yerde sayar şekilde, ellerini hafif koşar gibi sallayarak yürür ve "hadi yabancı bir ülkeye gidip gezelim ve çevremizde gördüklerimizi o ülkenin diliyle anlatalım" der. Yürürlerken öğretmen birden durur. (Piyano da aynı anda durur)) "Brrrrakaaaa" diye tiz bir şekilde söyler, koro yansılar. Yürüyüş

[104] İnce ve kalın seslerin komikleştirildiği, belirli bir perdenin önemli olmadığı müziksel ses dışındaki ton farklılıkları.
[105] Değer ve Aytepe'den (2009:203) aynen alınmıştır.
[106] Değer ve Aytepe'den (2009:199) aynen alınmıştır.

tekrar başlar. Öğretmen bu kez şaşırmış bir şekilde eğilerek durur ve çok çabuk fısıltıyla "çumm ba" der, koro yansılar. Farklı perdelerden, dil gelişimi ve ses ısıtmaya hazırlık için, ince, orta, kalın tonlarda, şaşırmış, sevinmiş, meraklı, kızmış vb. ifadelerle, anlamsız hece, sözcük, vokalleri öğretmenden duyan koro yansılar.

17. Makasla Kesme Oyunu

Öğrenilmiş ya da yeni öğrenilen bir şarkının, sözleri söylenirken, el ile makas işareti yapılan yerde durulur. Gerisi ardından devam ettirilir. Bu oyunda, önce cümleler basit şekilde (cümle sonlarında), ardından çeşitli sözcükler arasında kesilir. Oyunun en zor şekli ise, istenilen sözcüğün, istenilen hecesinde kesilmesidir.

18. Sporlarla Isınma Oyunu

Öğrencilere bildikleri spor türlerini sorulur. Söylenen sporların "karakteristik" devinimlerine göre, solunum, tartım, notalar öğretmen ve koro arasında yansılanır. Örneğin, Basketbol'da, top saydırırken, kesik kesik "s", top potaya atılırken uzun "s"lar, Futbol'da, top sektirilebilir, şut çekilir ve "s" ve "ş"lar ile gol atılır.

19. Hangi Şarkı Oyunu

Bu oyunun üç türü vardır: yansılayarak, işiterek, görerek bulma oyunu. Öğretmenin soracağı şarkıyı, notalarıyla, anlamsız ya da farklı vokallerle, kapalı ağızla söyledikten sonra koro yansılar ve ardından hangi şarkı olduğunun bilinmesi istenir. Aynı durum, piyanodan ya da herhangi bir çalgıdan çalınarak dinletilen şarkı için geçerlidir. Üçüncü türü ise, öğretmenin yaptığı devinimlerin hangi şarkıya ait olduğu bulunur. İlerleyen aşamalarda oyun zorlaştırılır. Başlangıçta, şarkının tamamı ya da bütün bir cümlesi, söylenir/çalınır ya da ilgili devinimi yapılırken, gittikçe zorlaştırılarak, belirli cümlecikleri, motifleri söylenir/çalınır ya da sadece iki devinim yapılır. Söyleme/çalma/devinimin hızı git gide çoğaltılır. Bu oyunun farklı türleri oynatıldıktan sonra, "hangi şarkı olduğunu doğru bilirseniz o şarkıyı başından sonuna konserdeymişiz gibi söyleyebiliriz" denir.

20. Zıpla Benimle Oyunu

Koro, öğretmenle aynı anda yaptığı devinimleri önceden sezerek/kestirerek zıplar ve/veya devinimi aynı anda yapmaya çalışır. Devinimler sırasında "solunum" çalışmaları da yapılabilir.

21. Müzik Pastası Oyunu

Müzik pastası yapmak için önce malzemeler ortaya konulur. Notalar, tartımlar, solunum alıştırmaları ve müzik kavramları öğretmenden yansılanır (söylenir/çalınır). Do hamuru, re çilekleri, mi kreması, böğürtlenleri, sol kivileri sürülür. Üzerine, tartım mumları dikilir. "S" ile kakao, "ş" ile hindistancevizi serpilir. Eksik olan malzemeler öğrencilere sorularak eklenir. Ardından pasta kesilerek (s, ş) ile çuh-puh ile bıçakla kenarları düzleştirilip-düzeltilerek sunulur ve yenir.

22. Bedenimdeki Tartımlar ve Notalar Oyunu

Öğretmen, beden devinimleri ile (ellerini, ayaklarını aşağı, yukarı, sağa, sola sallaması, omuzlarını, kollarını, gözünü oynatması, yaylanma, zıplama, koşma vb.) çeşitli tartım hecelerini söyler, koro yansılar. Devinimler ile tartımlar arasında benzeşim vardır. Devinim ve tartımlar git gide zorlaştırılır. Aynı oyun notalarla da oynanır.

23. Bedenimdeki Tartımlar ve Notalar Oyunu

Öğretmen, beden devinimleri ile (ellerini, ayaklarını aşağı, yukarı, sağa, sola sallaması, omuzlarını, kollarını, gözünü oynatması, yaylanma, zıplama, koşma vb.) çeşitli tartım hecelerini söyler, koro yansılar. Devinimler ile tartımlar arasında benzeşim vardır. Devinim ve tartımlar git gide zorlaştırılır. Aynı oyun notalarla da oynanır.

24. Şifreli Devinim Oyunu

Herhangi bir hareket seçilir. Örneğin "göz kırpma". Öğretmen, "gözlerimi bir kez kırparsam, bir alkış, kaç kez kırparsam iyi izleyin aynı sayıda alkışlayabilir misiniz?" der. Benzer şekilde, kaç kez kırparsa, "s, ş, ç" vb. koro yansılar. Alkış ve solunum eşleştirilir. "Gözlerimi kapattığımda uzun "s" (ve alkış), açtığımda da sessizlik olabilecek mi?" der. Bu aşamalardan sonra da, koro ikiye bölünür, bir gözü bir küme, diğer gözü öteki kümeye yönergeler verir.

25. Müzik Çiftçisi Oyunu

Müzik çiftçileri (koro ve öğretmen), önce tarlaya gitmek için malzemelerini hazırlar. Traktörün yanına, yansılamalar yapılarak yürünür. Benzer şekilde, traktörün sesi yansılanır, gerekli malzemeler öğrencilere sorularak bulunur: Depoya su doldurulur, organik nota tohum çuvalları yüklenir, yerli malı tartım gübreleri alınır. Kürekler, tırmıklar, çapalar vb. alınır. Traktör sesi yansılanarak tarlaya doğru yola çıkılır. Tarla önce, pisliklerden tırmıkla temizlenir, çapalanır, gübrelenir ve sulanır. Ayrıca, damla sulama kanalları döşenir. Organik nota tohumları toprağa atılır. Oyunun sonraki oynanışında, tarlaya yeniden gidilir. "Ayrıkotları"nın çıkmış olduğu görülür, onlar tek tek (çıh, pıh vb.) temizlenir. Bazı ayrıkotları çok derindir ve kolay çıkmaz. Belirli sayıda ayrıkotunu fark eden öğretmen, o kadar ayrıkotunun temizlenmesi, topraktaki taşların alınması için korodan yardım ister, elbirliğiyle temizlik tamamlanır. Tarlada bulunun "temiz kaynak suyu" için tulumba vardır. Oradan su çekilir ve içilir. Ancak, tarla da susuz kalmıştır. Önce hortumla sulanır, ardından damla sulama sistemi kurulur. Bir sonraki gidişte, notaların "hasadı" yapılır. Yerli malı, organik notalar/tartımlar toplanır.

26. Müzik Robotu Oyunu

Öğretmen robot olarak, hareket eder ve konuşur, koro yansılar. Robot, şarkı sözlerini, notaları, tartımları, müzik terimlerini koroya yansılatırken, enerjisi azalır ve sesi değişmeye/ağırlaşmaya başlar. Robotun enerjisi geri gelince canlanır.

27. Devamını Söyle Oyunu

İki şekilde oynanır. İlk olarak, koro ve öğretmen arasında, bir şarkının, bir cümlenin, nota dizisi (do dizisi) vb. bir bütünün, öğretmenin işaretiyle, koro veya öğretmen tarafından söylenmesidir. Koro hata yaparsa, öğretmen yıldız alır, tersinde ise koro yıldız alır. İkinci şeklinde, koro ikiye bölünür. İki küme, öğretmenin işaretiyle devamını getirerek söyler/okur. Ancak yarışma, kümeler arasında değil, yine koro ile öğretmen arasındadır. Kümeler oyunda hata yapmazlarsa, öğretmen kaybeder.

28. Öğretmenle Aynı Şekilde Oturma/Kalkma Oyunu

Önce, öğretmen nasıl oturuyor ve/veya ayağa kalkıyorsa, koro da aynı şekilde oturur/kalkar. Bu oyunun en önemli noktası, öğretmenin yaptıklarının "oturma ve kalkma" davranışlarında koro üyelerinin "tümü" tarafından aynı anda ve aynı şekilde gerçekleştirilmesidir. Eylemin biçimi, deseni kadar, hızı da aynı olmalıdır. Oyuna alışıldıktan sonra, öğretmenin el ya da göz hareketleriyle, koro aynı anda ve öğretmenin hızıyla oturup/kalkar.

29. Hangi Nota/Ezgi Oyunu

Müzik Bilgisi Oyunu ile başlanır. Dizek, sol anahtarı, notalar öğrenilmiş simgeler; müzik enerjisiyle çizilir. Öğretmen tahtadaki notalardan hangilerini gösterirse, koro, hiç bağırmadan, güzel ve doğru seslerle söyler. Oyun zorlaştırılır. Öğretmen, iki-üç-dört notalık ezgiler çalar. (Parmağı ya da kalemle, o notalara dokunur. Koro, gördüğü bu nota kümelerini aklında tutar ve ardından hep birlikte söyler.

30. Müzikle Yürüyelim Oyunu

Koro üyeleri, müzik eşliğinde bulundukları yerde yürümeye başlarlar. Bulutlara "merhaba" derler. Nefeslerini, bedenlerini açmak için, "s, ş, f" vb., tartımsal yansılamalar yaparlar. Bir yerde dinlenip, çeşmeden su doldurup, içerler. Sonra, ince ve kalın sesleri yansılayarak yollarına devam ederler. Gidecekleri yere (müzik bakkalı, nota/tartım tarlası vb.) bu şekilde ulaşırlar.

31. Solunum Oyunu

Herhangi bir şarkının müziği çalınırken, o şarkının tartımları çeşitli seesizlerle (s, ş, ç, f vb.) söylenir. Bu sırada, eller düzenli/düzensiz vuruşlar, saçma devinimler yapar.

32. Şarkıyı Söylemeden Devinimlerini Yapma Oyunu

Çalınan şarkı söylüyormuş gibi yapılırken, devinimleri tekrarlanır.

33. Sabah Uyanma Oyunu

Tüm koro uyumaya başlar. Sabah saatin zili çalıp uyanılır. (Tüm aşamalarda koro üyelerine "şimdi ne yapmalıyız, nereye gidiyoruz?" soruları sorulur. Yürürken yansılamalar yapılır.) Banyoya gidilir, el-yüz yıkanır, kurulanır. (s, ş, ç vb.) Kahvaltı yapılır. (Ses alıştırmaları (do-re-mi-re-do) şeklinde, zeytin-peynir-zeytin, bir de tereyağ sürelim, çok çok güzel yiyelim, oooo yumurta varmış, kabukları soyalım çççç…, rafadan olsun yumurta, mmm, azıcık karabiber atalım, çok az da tuz, zeytin-peynir-reçel, karnımız doydu mu…). Yeniden banyoya gidilir, yıkanılır, kurulanılır, saçlar taranır, diş fırçalanır. Diş fırçasına, nota macunu sürüp, güzelce dişler fırçalanır. Herkes kendi odasına gider ve giysiler giyilir. Pencere açılır, temiz hava ile ciğerler temizlenir. Denizin sesi duyulur ve balık tutmaya gidilir, olta atılır ancak önce ayakkabı, sonra plastik şişe, ardından da balık konservesi kutusu çıkar. Denizleri temiz tutmayan insanlar uyarılır.

34. Uzaktan Kumandalı Solunum Oyunu

Öğretmenin elinde görünmez bir uzaktan kumanda vardır. Düğmesine bir kere basınca, belirlenen şekilde uzun ses (s, ş, ç, f, vb.) söylenir. Düğmeye ikinci kez basınca da koro susar. Benzer şekilde, uzaktan kumandanın konumuna göre (aşağıda-p, yukarıda-f ya da cresceondo-decrescendo vb.) koro gürlüğü ayarlar.

35. Ezgideki Notaları Sayma Oyunu

Öğretmenin notalarıyla söylediği ezgi kalıplarında kaç tane nota olduğu sayılır. Örneğin, "do-do-re" kalıbında kaç tane do notası olduğunu koro bulur. İki şekilde oynanır. Birincisinde, koro öğretmenin ezgi kalıbını aynen yansılar, ardından kaç tane belirlenen nota olduğunu eliyle gösterir ya da birlikte söyler. İkincisi ise söylemeden, yalnızca dinleyerek oynanır.

36. Koro Şefi Oyunu

Her koro üyesi, bulunduğu yerde koro şefi olur ve koro şeflerinin yaptığı hareketleri yapar. Örneğin, solunum oyunlarında kullanılan "s, ş, ç, f, z vb." sessizleri söylerken, öğretmende gördüğü "yönetim tekniklerini" yansılar.

37. Tersini Yansılama Oyunu

Öğretmenin yaptığı her şeyin, koro tarafından "tersi" yansılanır. Do-re-mi kalıbını söyleyen öğretmene, "mi-re-do" denir. Aynı oyun devinimlerle de yapılır. Oyun git gide zorlaştırılır. Devinim, solunum, nota, tartım kalıpları koro tarafından tersine çevrilerek yansılanır.

38. Sihirli Nota Oyunu

Sihirli nota olarak bir nota seçilir. Öğretmenin notaların adlarını kullanarak söylediği ezgi içinde, o notanın adı duyulduğu anda koro belirlenen "devinim"i yapar. Örneğin, "sol" sihirli nota ise, öğretmen "do-re-mi-fa-sol" derken, "sol" notasını duyan koro ellerini kaldırarak sallar, zıplar vb.

EK-13

ÖĞRENCİLERE DAĞITILAN UYGULAMA DAĞARCIĞI

"KORO UYGULAMASI" DAĞARCIĞI

Okulu

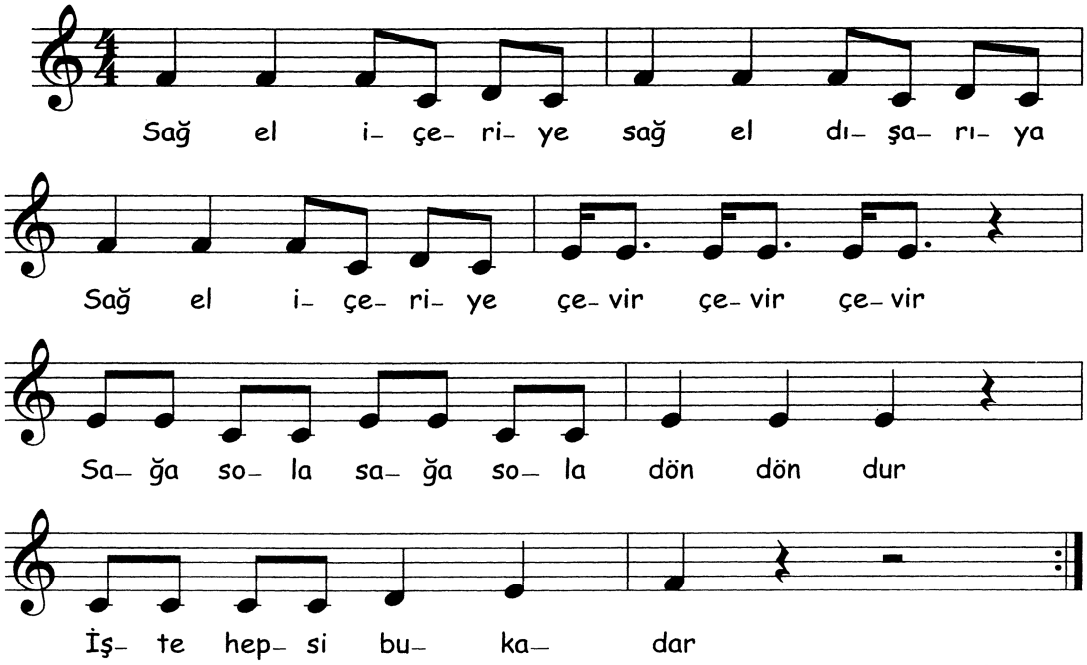
Adı Soyadı

Sınıfı

SAĞ EL İÇERİYE

Amerikan ezgisi
Uyarlayan: Erol Aykan

Hızlı

Sonra sırası ile "Sol el içeriye", "Sağ ayak", "Sol ayak", "Tüm vücut içeriye"

SAĞLIK

Çek ezgisi
Uyarlayan: Erdoğan Okyay

Hızlı

Kim er- ken ya- tar- sa vak- tin- de kal- kar
Sı- ca- ğı çok sev- me so- ğuk- tan da kaç

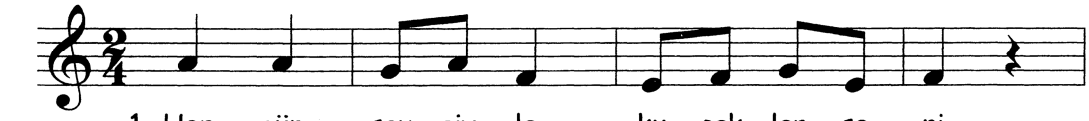

Pis- lik- ten hiç hoş- lan-maz- sa çok u- zun ya- şar
Ter- te- miz- dir a- çık ha- va en i- yi- i- laç

ANNE SEVGİSİ

Hızlıca

Söz ve müzik: Saip Egüz

1. Her gün sev- giy- le ku- cak- lar se- ni
2. An- nen ve- rir- ken ö- ğüt- ler sa- na

Çok sev kır- ma hiç sen- de an- ne- ni
Din- le ses- siz- ce say- gı duy o- na

BAKKAL TEKERLEMESİ

Hızlı

Söz ve müzik: Yalçın Tura

YEDİ CÜCE

Söz ve müzik
Muammer Sun

Neşeli - coşkulu

* İstenirse çocuklar el çırpabilir.

ATATÜRK'ÜM

(Dört sesli kanon)*

Söz ve müzik
Selçuk Yıldırım - Besim Akkuş

İnançlı

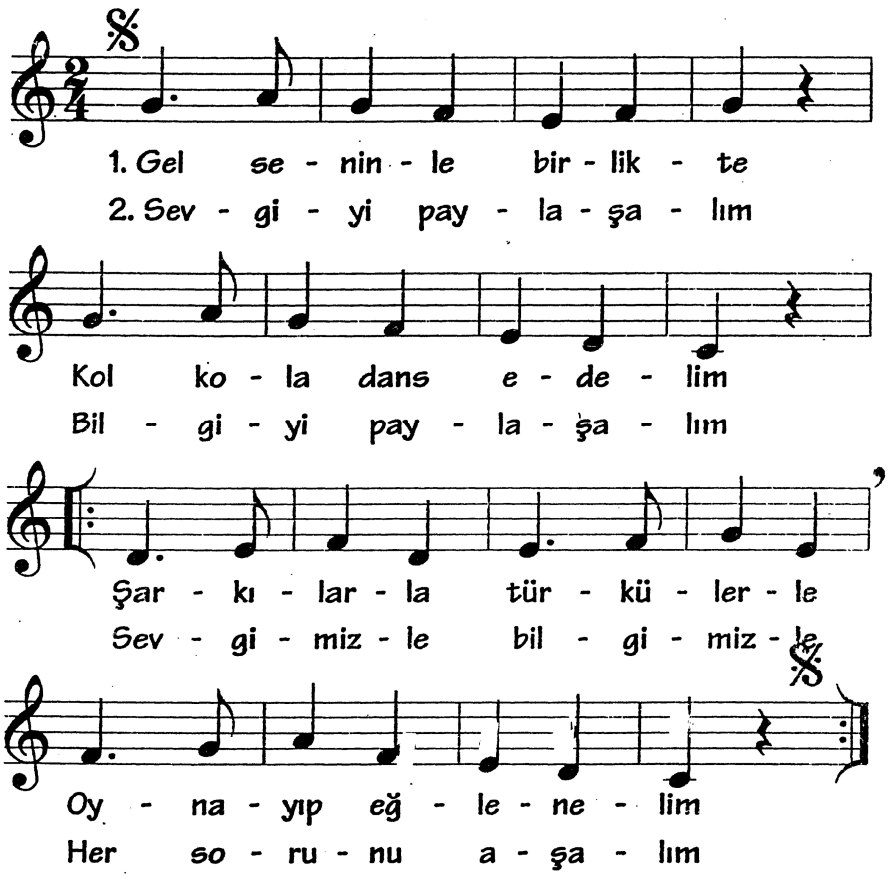

* Bu şarkı, eğitimcilerin eğitiminde kanon olarak söyletilebilir. Her ölçü yeni giriştir. Okulöncesi dönem çocuklarına teksesli olarak uygulatılmalıdır.

Gel Seninle

Neşeli ve Çabukça (♩= 136)

Söz ve Müzik
Muammer Sun

1
Gel seninle birlikte
Kol kola dans edelim
Şarkılarla türkülerle
Oynayıp eğlenelim

2
Sevgiyi paylaşalım
Bilgiyi paylaşalım
Sevgimizle bilgimizle
Her sorunu aşalım.

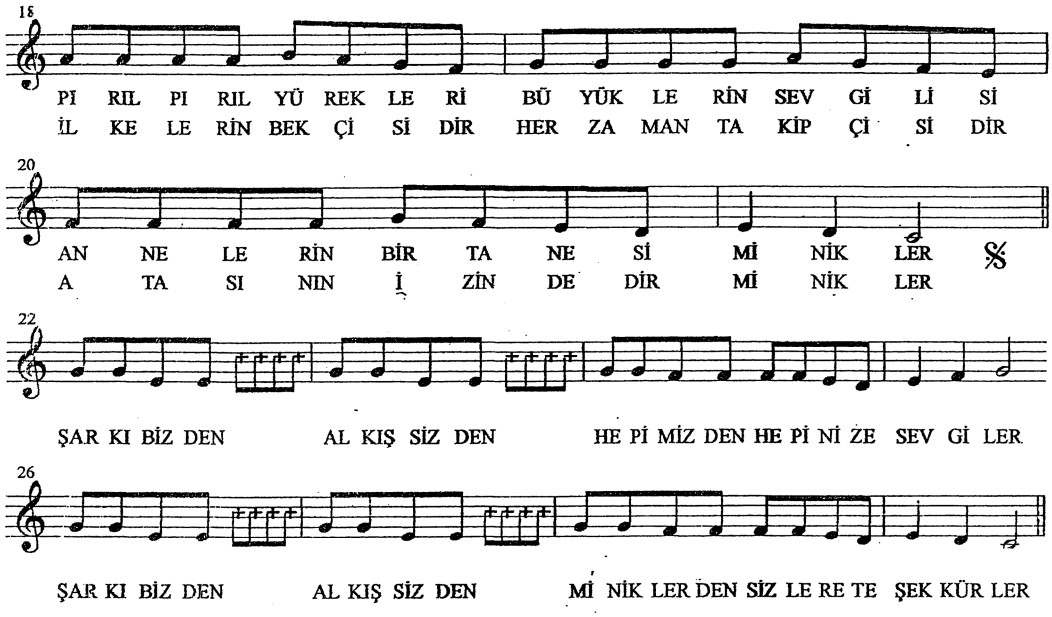
3
Hep iyimser olalım
Hep iyimser kalalım
Kendimizle çevremizle
Hep barışık olalım

4
Gel seninle birlikte
Kol kola dans edelim
Şarkılarla türkülerle
Oynayıp eğlenelim

MİNİKLERİN ŞARKISI

Deniz BAŞUĞUR

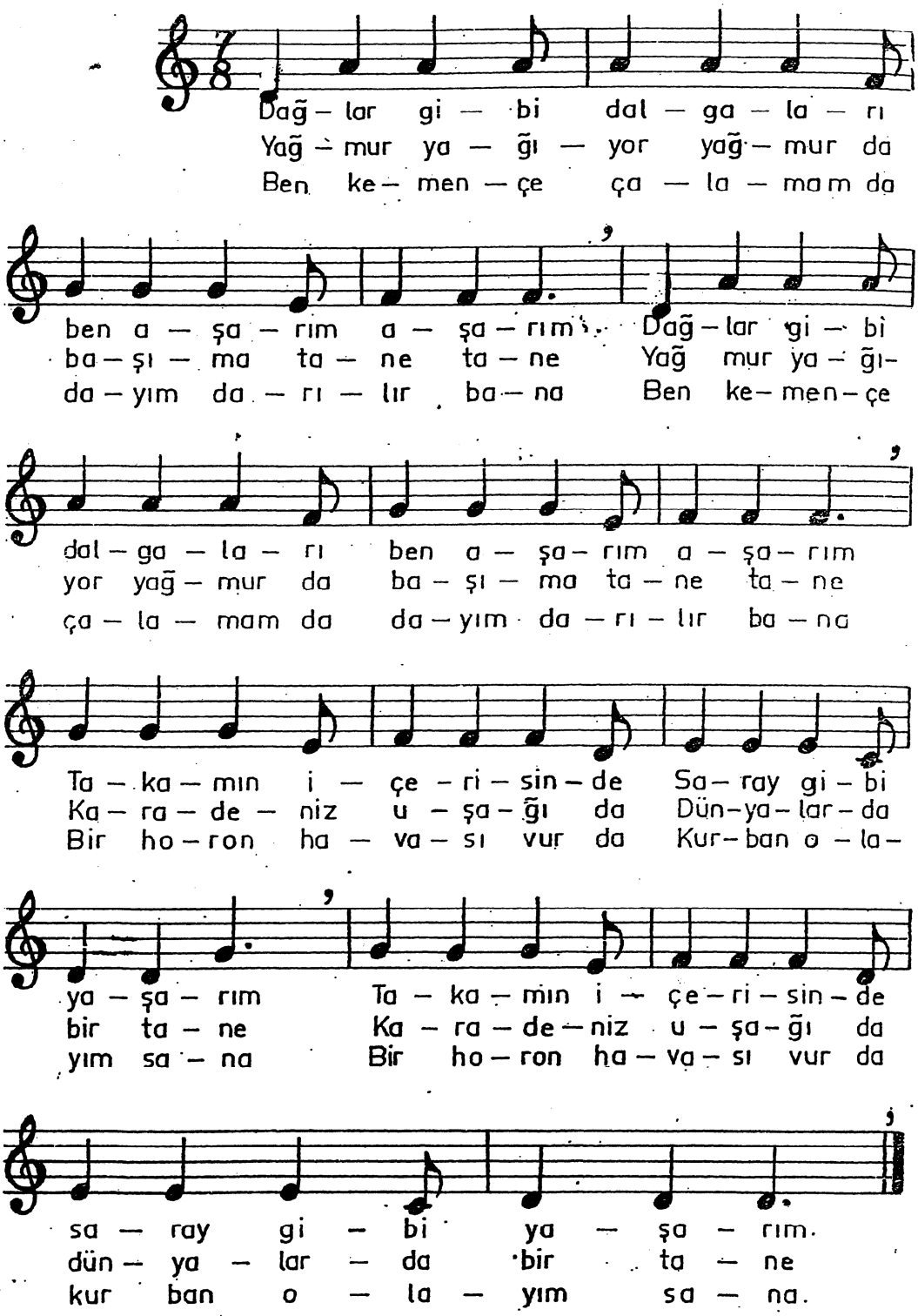

15
PİRİL PIRIL YÜREK LERİ BÜYÜK LERİN SEVGİLİSİ
İLKELERİN BEKÇİSİDİR HERZAMAN TAKİPÇİSİDİR
20
ANNELERİN BİR TANESİ MİNİKLER
ATASININ İZİNDEDİR MİNİKLER
22
ŞARKI BİZDEN ALKIŞ SİZDEN HEPİMİZDEN HEPİNİZE SEVGİLER
26
ŞARKI BİZDEN ALKIŞ SİZDEN MİNİKLERDEN SİZLERE TEŞEKKÜRLER

İPLİ KUKLA

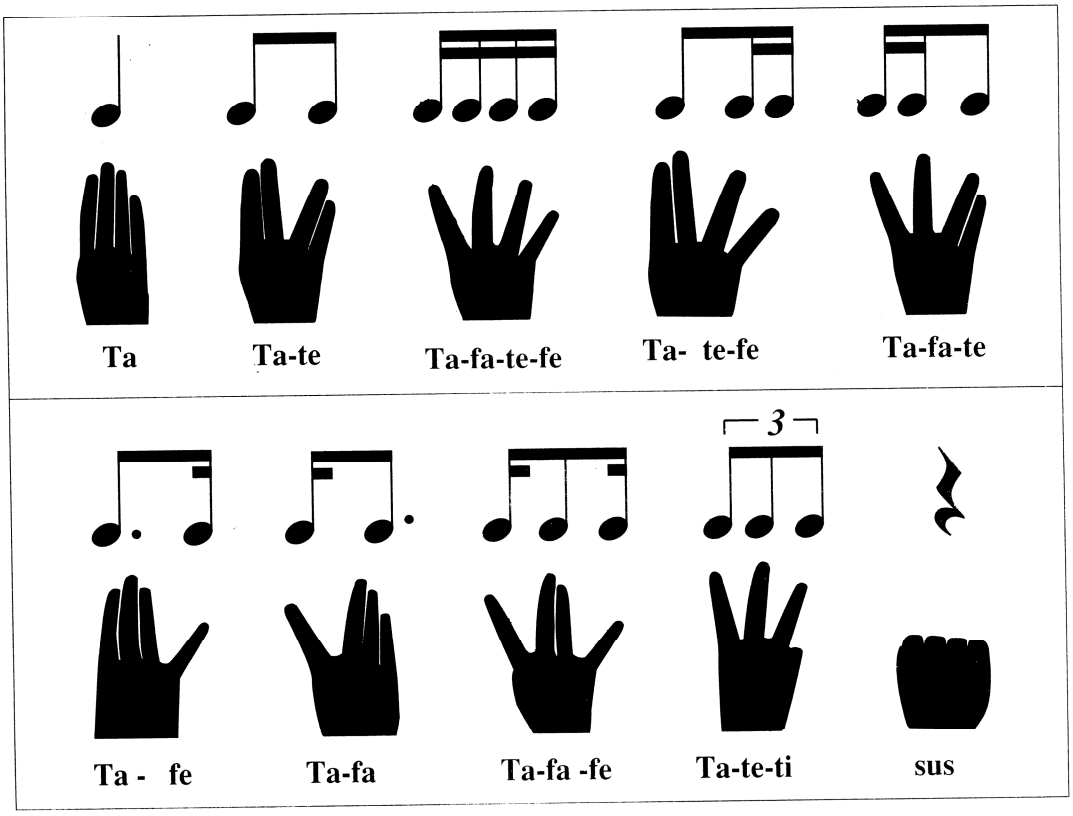
Söz-Müzik: Onur Erol

Karadeniz Türküsü

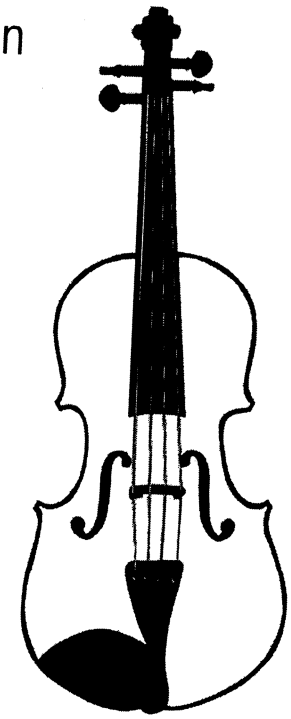

TARTIM TABLOSU

Yaylı Çalgılar

Keman

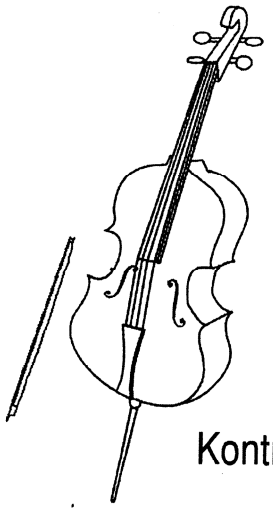
Viyola

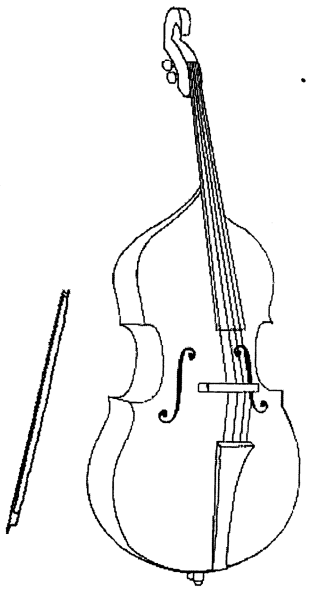

Viyolonsel

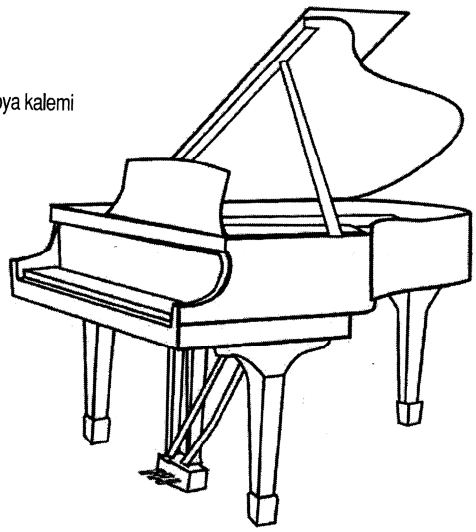

Kontrabas

Piyano

Boyamalar için kuru boya kalemi kullanabilirsiniz.

Gitar

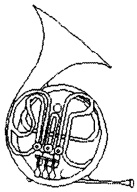
ÇALGI TANITIMI

ÜFLEMELİ ÇALGILAR

Tahta Üflemeli
Flüt
Obua
Klarinet
Fagot

Bakır Üflemeli
Korno
Trompet
Trombon
Tuba

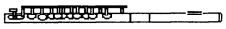

___T

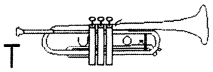
_O___

11. Ders

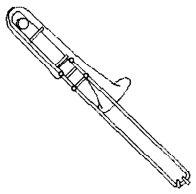
Pikolo Flüt

_____T

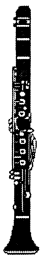
__U_

_____B__

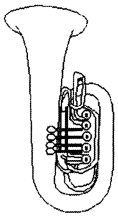

___O_

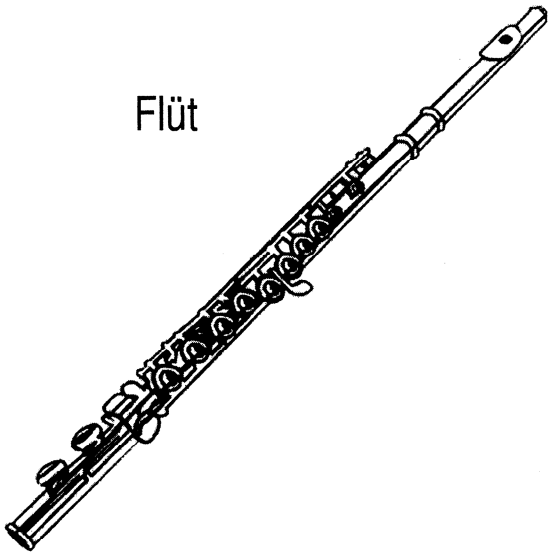

___R____

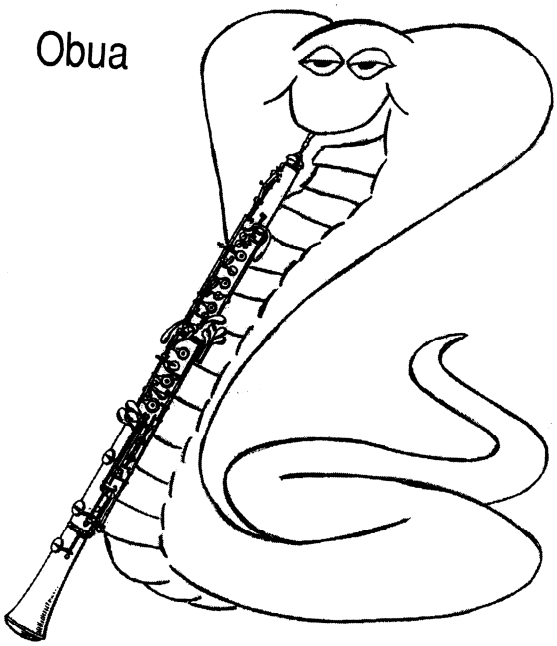
___A

Flüt

Obua

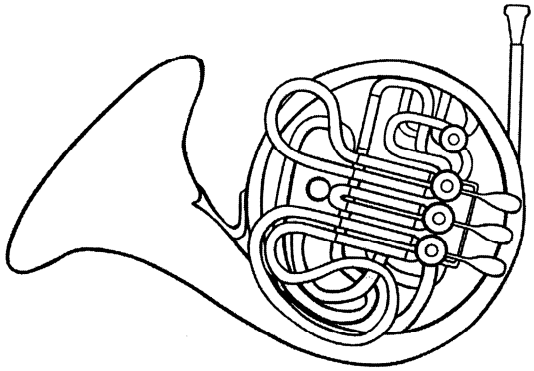
Klarinet

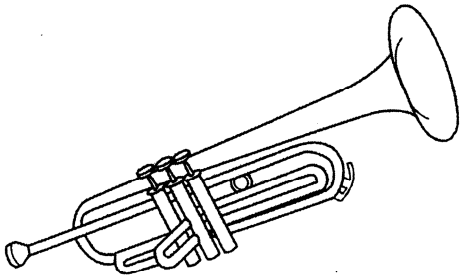
Fagot

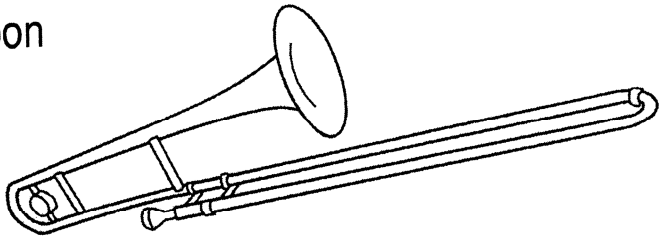
Korno

Trompet

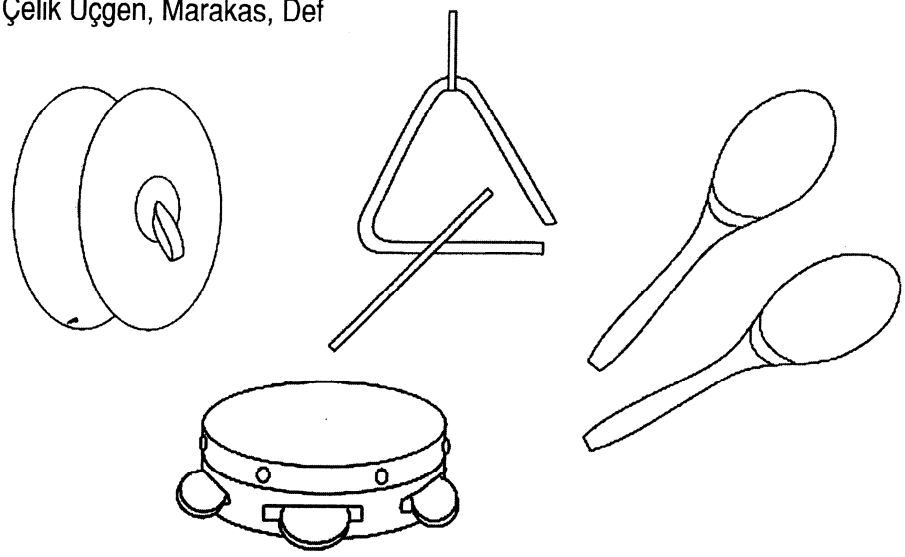
Trombon

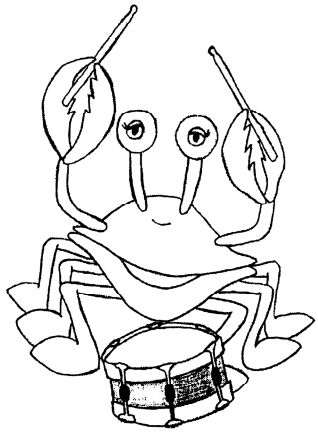

Tuba

EZGİSİZ VURMALI ÇALGILAR
Zil, Çelik Üçgen, Marakas, Def

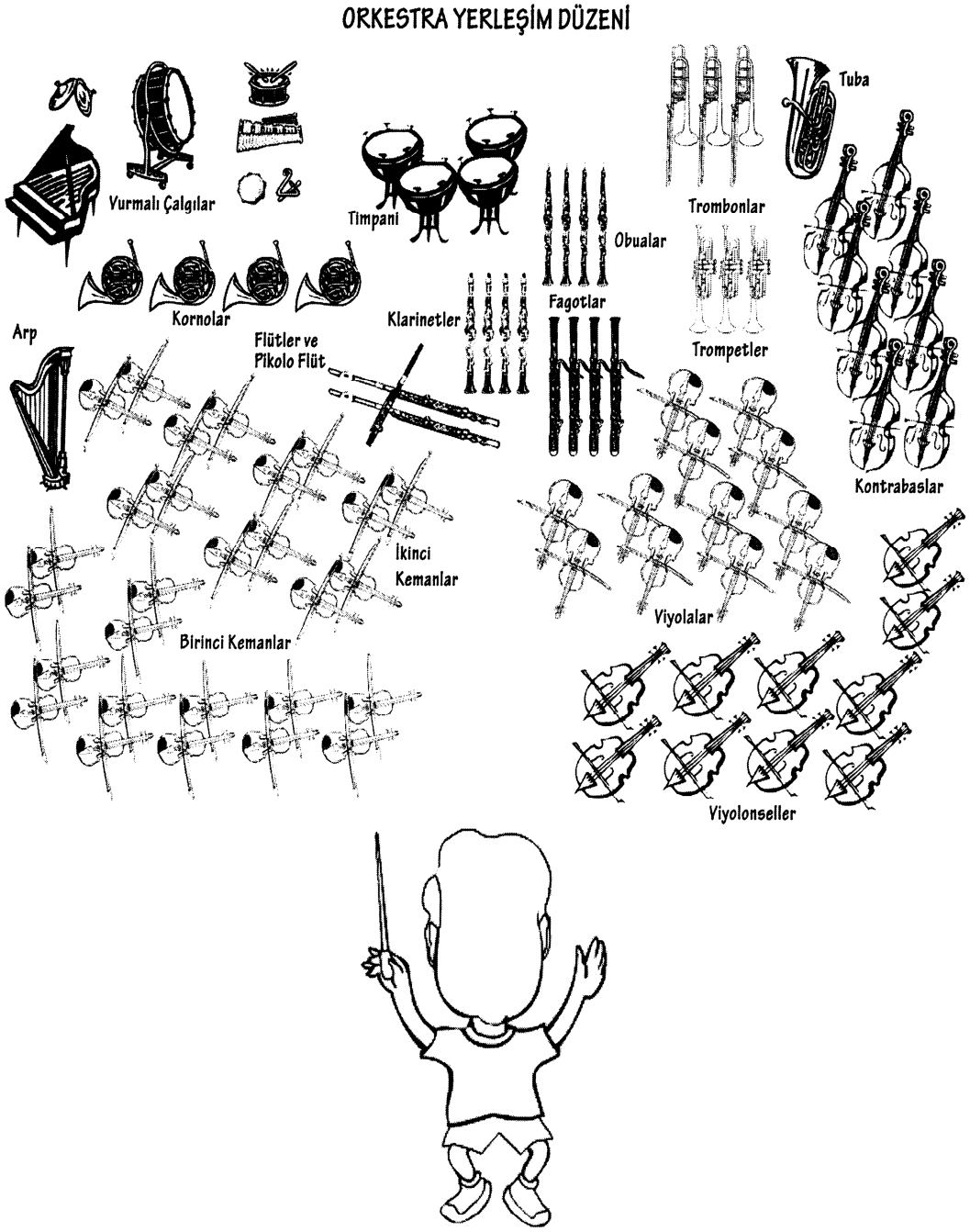
Trampet

EZGİLİ VURMALI ÇALGILAR
Timpani, Silofon

Orkestra

Siz de orkestra şefi olun!
Çalgıları boyadıktan sonra, fotoğrafınızı yapıştırarak bu orkestranın şefi olabilirsiniz.

EK-14

DENEYSEL İŞLEM SONUNDA DÜZENLENEN KORO KONSERİ PROGRAMI

ÇOCUK KOROLARININ EĞİTİMİNDE YENİ BİR YAKLAŞIM:
EĞİTSEL OYUN KULLANIMI
konulu tez çalışması kapsamında

ANITTEPE İLKÖĞRETİM OKULU
3-A ve 3-B SINIFLARARASI KOROSU
AÇIK PROVA ve DİNLETİ

Sınıf Öğretmenleri
Ayşe Ülker Taşal ve Melika Bayazkaya

Koro Öğretmeni
Atilla Çağdaş Değer

Piyano Eşlik
Çiğdem Aytepe

10 Haziran 2010, Perşembe
13:15-14:50 Prova / 15:00 -Konser
Gazi Konser Salonu

Sayın Konuklarımız,

"Çocuk Korolarının Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Eğitsel Oyun Kullanımı" konulu tez çalışması kapsamında oluşturulan 3-A ve 3-B Sınıf Koroları, iki ay boyunca, haftada iki kez 40'ar dakika özel bir eğitim almıştır.

Bu eğitim kapsamında oluşturulan "3-A ve 3-B Sınıflararası Korosu"nun oluşması ve bu konserin gerçekleşmesindeki destek ve yardımlarından dolayı;

Anıttepe İlköğretim Okulu Müdürü Hasan Sever'e, Müdür Yardımcıları Ali Osman Tanyeri, Hasan Yurduşen'e;

Sonsuz sabırları ve tez çalışmasına verdikleri olağanüstü destek için;
3-A Sınıfı Öğretmeni Ayşe Ülker Taşal'a ve 3-B Sınıf Öğretmeni Melika Beyazkaya'ya,

Gösterdikleri özen ve etkin katılımdan dolayı öğrencilerimizin velilerine,

H.Ü. Kulak Burun Boğaz Anabilim Dalı Odyoloji Ünitesi'nde kısıtlı ve son derece değerli zamanlarını, emeklerini ayırarak "akustik ve aerodinamik" testleri gerçekleştiren;

Doç. Dr. Aydan Genç, Dr. Maviş Emel Kayıkçı, Fzt. Tuğba Saraç ve Fatma Esen Aydınlı'ya,

Tez ile ilgili her türlü desteği sunan, genç meslektaşlarım, Esin Ardanuş, Başak Kuyumcu, Nihan Tıltak, Bircan Bilgin ile tüm Lisans 4.ve Lisans 1. sınıf öğrencilerime,

Bu çalışma için gereken tüm izinleri veren H.Ü. Ankara Devlet Konservatuvarı Müdürü ve Odyoloji Kliniği Başkanı Prof. Dr. Erol Belgin'e,

MEB'dan gerekli izinlerin alınmasında yardımlarını esirgemeyen, A.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Yönetim Politikaları Anabilim Dalı doktora öğrencisi Arslan Bayram'a,

Bilgisini, sabrını, çalışkanlığını ve titizliğini her zaman örnek aldığım sekiz yıllık hocam ve tez danışmanım Sn. Prof. Suna Çevik ile, bilimsel araştırmanın zorlu yollarında düşünce, öneri ve yönlendirmeleri ile bana sürekli destek olan Tez İzleme Kurulu üyeleri Sn. Prof. Ülkü Özgür'e ve Sn. Yrd. Doç. Dr. Yücel Kayabaşı'na,

Ayrıca, tezin gerek kavramsal çerçevesinde gerekse uygulamasında bana sürekli karşılıksız yardımda bulunan meslektaşım Çiğdem Aytepe'ye,

sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Saygılarımla,
Atilla Çağdaş Değer
G.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı Öğrencisi

3-A ve 3-B SINIFLARARASI KOROSU

DİNLETİ PROGRAMI

1. Miniklerin şarkısı	Söz ve Müzik	: İlker Deniz Başuğur
2. Sağ El İçeriye	Amerikan Şarkısı	Uyarlama
3. Gel Seninle	Söz ve Müzik	: Muammer Sun
4. Atatürküm Kanonu	Söz ve Müzik	: S. Yıldırım-B. Akkuş
5. Karadeniz Türküsü	Türkü	
6. Bakkal Tekerlemesi	Söz ve Müzik	: Yalçın Tura
7. Sağlık	Çek Şarkısı	Uyarlama
8. Yedi Cüce	Söz ve Müzik	: Muammer Sun
9. İpli Kukla	Söz ve Müzik	: Onur Erol